N° 53

Saeffel frag. 4

w. 6 C5. n. 4

~~Co, 3, 12~~

Basilea 1494

Werner

Liber deflorationum

Hain 16158

A 31

Ll 23-6-22.

N.VII.C10.[a]

Inc 5-9

Annotatio notabilium docto-rũ in libro deflorationũ patrũ.

BIBLIOTHECA NACIONAL DE LISBOA

Anime impioꝝ ſtatim poſt greſſionem trahũt ad iferos: ⁊ iuſtoꝝ ad ſupos.xiij.T.
Anime quorũdã penas luũt in eis locis in quibus culpas cõmiſerunt.xij.V.
Vtꝝ anime impioꝝ ſtatim ad inferos rapiũtur: an alijs in locis penalib⁹ adhuc differantur cum diſtinctõne de perfecte bõis ⁊ valde malis: de non pfectis ⁊ imperfectis.xiij.X.
Vtrum pñt apparere qñ volũt ⁊ qbus volunt.ix.R.in med.
Animã rationalem chriſt⁹ habuit ſine omni tñ pctõ.iij.?. iiij.⁊. x.I.in fine.G.
Ania chriſti nõ excellebat diuerſitate hominib⁹ in principio inſpirata ſ ſublimitate virtutis.xx.G.
Vtꝝ tantã ſciẽtiã habuit qntũ diuinitas. iij.L.iiij.B.in fine.Z.in fine.
Qualis fuit in ſapientia: virtute: iuſticia: et bonitate.iiij.⁊.
De anima chriſti nota pprium ſyntagma auctoris.ibidem.
Animalia quedã terreſtria cur in aqs morãtur.x.⁊.
Anti. Antichriſti nois interptatõ loci origo.j.R
Antichriſt⁹ qb⁹ nomib⁹ appellet: ⁊ de ei⁹ fine.j.X. xvj.Z.
Eius tribulatio qnto grauior tantõ moderatior erit breuitate tempis.j.R.T.X.
De antichriſti tempe nouiſſimo: ⁊ vltima tribulatõne.j.P.Q.
Q: p q̃ttuor totũ genus hominũ ſibi ſubiugabit.j.S.xxij.T.
Q: tribus mõis pſecutiones in chriſtiãos excitabit: ⁊ de tpe aduẽtus ei⁹.j.T.
Quibus vitijs replebitur: ⁊ q ſe dicet eẽ chriſtum.j.R.V.
Apparet deus multis modis.ij.y.Viſio
De trib⁹ apparitõnib⁹ chriſti.iiij.P.Q.R
Hee apparitiões cõgrue codẽ die ſcẽ cõmemorant.iiij.S.Anima.
Apum natura hec eſt.xix.S.
Cõtra appolliariſtas.iij.?. iiij.⁊. et.x.I. in fine.
Apli cur bini vocãtur ⁊ bini mittũtur.viij M.po[...]dium.
Aq. Aque nomine fides deſignatur.xiij.A.
Aqua tũc cõuertit in vinũ ſpũaliter.v.B C.F.in fine.
Aqua ſordes diluit.ſitim cedat: imagines reddit.iiij.S.in fine.
Aqua marina ſi ſintillat in nocturna nauigatõne erit tempeſtas.v.S.
Aquile natura hec ẽ.xix.Q.
Aquila ſic renouat iuuentutẽ ſuam.xvij. H.in fine.
Aquilo quid ſigcat.xxiij.S.circa finem.
Arbor bona vel mala dicitur homo nõ natura ſed volũtate.xvj.R.in medio. Ar.
Arbor bona quomõ nõ põt facere fructus malos: nec mala fructus bonos.xvij.C
Archa federis ſic ſpũaliter reducit ad iſrael p duas vaccas.ij.D.
Architriclin⁹ eſt princeps triclinij.v.B.E.
Arcus celeſtis quid figurat.xxij.M.
Arrogãtie q̃ttuor ſũt ſpecies.xvij.X.Superbia.
Arrogantibus qñq vtile eſt vt a deo deſerant.xviij.C.in fine.
Aſcenſionis ſue teſtes chriſt⁹ habere voluit ante legem ⁊ ſub lege: ſ ordo in vtraq diſtinguitur.xj.Z. As.
Aſcenſio dñi figuraliter oſtendit.x.y.?.
De glia aſcenſionis dñice.xj.⁊.
Aſcenſio dñi a pphetis pdicatur.xij.A
Q: aſcendit ſuper omnẽ angelicam naturam.xij.B.C.in medio.
Q: aſcendit vero corpe ratione probatur. xij.H.per totum.
Aſcenſio chriſti fons eſt omnium feſtiuitatum.xij.D.
Quomõ nemo aſcendit in celum niſi q deſcendit de celo filius hominis qui eſt in celo.xiij.C.
Aſcenſio ⁊ deſcenſio angeloꝝ qd ſit.xxiiij. B.in fine.
De octo aſcenſionibus chriſti: ⁊ decem deſcenſionibus.xij.G.
Cũ aſcendere nobis ſit ſemp volũtas: cur deſcẽdere qñq cogimur.xxij.X.i fi.y.
De tribus aſcenſionibus cordis cõtra tres deſcẽſiones.xviij.B.
De diuerſis aſcenſionũ ⁊ deſcenſionũ gradibus.xxiiij.B.
Aſina ⁊ pullus ei⁹ quid ſignificat.viij.M N.xx.H.
Auaricia eſt immoderatus appetitus habẽdi.vj.B.in medio. vij.C. Au.
Q: ſepe in rebus ſit vilioribus.xx.M.
Q: ſit inexplebilis.xiij.G.y.Cupiditas.
Q̃uo palliat ſe ſub forma pietatis.vj.L.i medio.Diuitie.
Auaricie origo et actus eius multiplices: ac ſimulatio.xx.K.
Auarus nimis eſt cui non ſufficit deus.xx K.in fine.

De littera. B.

Auaricia ſic ſuperatur et deletur.xvj.K.ſ Q.xx.L.
De auro ꝛ argento quod tulerũt filij iſrael ab egiptijs.xvij.ꝛ.
Q; auguſtinus affirmat falſum nullus dicere preſumat.xviij.y.circa finem.
De auibus exempla nota.xix.P.
Auſter quid ſit.xxiij.S.circa finem.

Sequitur.B.

Ba. Balaã ariolꝰ q̃o figurat.iiij.V.ĩ fi:
Baptiſmi figura fuit diluuium ꝛ mare rubrum.ix.T.xij.ꝛ.xviij.H.
Baptiſmus iohãnis et baptiſmus chriſti in quo differebant.j.D.ij.J.
Baptizari cur chriſtus voluit: ꝛ cur in iordane.iiij.Q.S.xix.G.in fine.
In baptiſmo chriſtus non ſua ſ; noſtra crimina lauit baptiſmum ꝯſecrãs.iiij.X.
Q; baptiſatus ſit ſecũda feria.vij.J.
In baptiſmo chriſti oſtenditur quid baptizatis confertur.iiij.S.
Utrũ baptizati erant apoſtoli.xxij.F.
Baptiſmus chriſti qñ ſit inſtitutus.ꝛ quãdo ad eius ꝑceptionẽ ceperint homines obligari.ij.L.M.iiij.H.in medio.
Diſtinctio trium tꝑm baptiſmi poſt inſtitutionem.ij.M.
De triplici baptiſmo.ſ.fluminis.flaminis et ſanguinis.xiij.A.
Tunc baptiſmus ſanguinis et flaminis ꝓdeſt.cũ fluminis nõ contemptus religionis ſ; articulus neceſſitatis excludit.ibidẽ
Baptizari igne et ſpũ ſancto qd ſit.ij.J.
Baptiſmus qd ſit.ꝛ quare inſtitutus eſt.ꝛ cur circumciſionem abſtulit.xiij.D.
Baptiſmus qd amplius cõtulit q̃ circumciſio.iiij.G.circa fi.K.xiij.D.
Baptiſmꝰ primũ eſt ſacramẽtum.xxiij.A
Sine baptiſmo nullus vnq̃ fuit ſaluatus xiij.D.xx.F.
Q; perfectũ ſit ſacramentũ: ꝛ cur ſit in aq. iiij.G.in fine.
In baptiſmo tria ſunt viſibilia: ꝛ tria inuiſibilia.iiij.H.
Q; ab omi homine conferri põt.ꝛ que ſit eius forma.
Q; nõ põt repeti.xij.ꝛ.ĩ fine.viij.T.in fi.
Baptiſatus in nomĩe trinitatis ſiue a ſciſmatico: ſiue a facinoroſo nõ põt rebaptiſari.xij.ꝛ.in medio.
Ad aquã baptiſmi non tranſit malicia baptizantis.xviij.K.
Sicut baptiſmo bonorum mali ꝛ boni: ita maloꝝ boni et mali baptizant.xij.ꝛ.
Baptiſmus ꝓdeſt ſi reſipiſcant ad quẽ ficte acceſſerũt.xxij.E.
Q; tollit reatum non actum.xxij.D.
Cur baptiſandi ſabbato ſancto cathezizantur et exorciſent quarta feria quadrageſime.xviij.H.in medio.
Cur baptizant puuli in fide offerẽtium an vſũ rationis.xviij.J.K.
Baptiſmũ tria ꝑcedũt.ſ.cathecismꝰ.exorciſmus.ꝛ oratio.ꝛ cur baptiſandus cruce ſignatur: ſalitur: exufflet: ꝛ ad nares tangitur.xviij.J.
Baptizandis traditur ſimbolum ꝛ abrenũciant ſathane.ꝛ poſtea ꝯſecrãtur oleo ſacro.xviij.K.
De trina imerſiõe: ꝛ eius miſterio.xviij.J
Cur baptizati albam ꝛ mitrã ſuſcipiãt.viij L.in fine. ix.T.
Cur non omes baptiſati ſaluãtur: cũ chriſtus dicat: q̃ crediderit ꝛ baptizatus fuerit: ſaluus erit.xxj.J.
Baſilica qd ſit.xxiij.Q.Eccleſia.
Bea. Beatitudo in cognitõe veritatis ꝛ amore virtutis conſiſtit.xviij.O.in medio.
Beatitudo ad duo datur.xiiij.X.
Beatitudines quot hereditabũt q̃ in via chriſti ambulant.xxij.R.S.
Q; ſunt ſeptẽ beatitudines.xvj.K.
Beatus non eſt qui ſui mali preſcius non eſt.xiiij.V.
Beati ꝓ meritoꝝ diuerſitate fulgebũt alius maius: alius minus.vj.G.
Utrũ compatiant damnatis.ix.M.N.xiij J.M.
Be. Beel vnde dicitur.ꝛ q̃t modis dicit.vij.Q
Benedicere dei qd ſit.viij.P.
Benedictus papa duodecimus in mõſtra tali apparuit.ix.M.in fine.Anima.
Betfage vicus eſt ſacerdotalis.viij.M.
Bethania vbi ſita eſt.ꝛ qd ſignificat.ij.K in fine.
Bethleem due erant.iiij.M.in fine.
Bi. Biſſum qd ſit.ꝛ quid ſignificat.xiij.G.Q
Sine boni ſũmi cõmuniõe non ẽ bonũ qcqd noĩe boni nuncupatur.xxiij.R.
Bonũ nõ facit niſi dilectio boni.xx.T.
Bonũ nullũ extra deũ vtiliter haberi põt
Bona maxima ĩ ſũmo ſũt media. [xvj.L ꝛ mala in mõo.xiij.T.
In bonis qd habet dẽ: ꝛ qd homo ĩ bonis ꝛ malis.xvj.ꝛ.
De bonis duobus ꝛ ſibi cõtrarijs.xvij.A.

Bonū q̄mo facit deus.ibidem.
In oībus bōis a deo factis tria ſūt.xvij.B
Bona laudabiliora ſunt dum comparant̄ malis.xvij.B.circa finem.
Cur non oēs boni ſumus.xix.y.
Bona terrena ſeruando amittimus:largiendo ꝓ deo tenemus.xv.E.
Iuga boum quinq̧ q̄d ſignificant.xiij.⁊ xiiij.A.
Brachium dn̄i chriſtus dicitur.xij.P.
Sequitur de littera.C.
Ca. Adere in faciem aut retrorſum q̄d ſit.xix.A.in fine.
Chadus q̄d ſit.xvij.D.
Chaos vel chaus quid ſit.xiij.I.
Calamus menſure quid ſit.xxiiij.V.
Calamus aromaticus quid ſit.xxiiij.C.
Calciamenta chriſti ſoluere q̄d ſit.ij.I.i fi.
Cācri natura hec eſt.viij.F.in medio.
Cautio q̄d ſit.xvij.D.
Canis nomīe gentiles deſignātur.vij.L.
Canes ſignificāt p̄dicatores.xiij.G.circa finem.K.O.xv.M.
Canes ſignificant adulatores.xiij.K.
Captiuitas filiorum iſrael in babiloniam quid figurat.vj.I.K.P.
Caput in ſcptūra ꝓ mēte ponit̄.j.O.in fi.
De tribus carceribus.xviij.T.V.
Carnem filius aſſumpſit:nō tn̄ ſine pře ⁊ ſpūſancto:q̄d figuraliter oñdit̄.j.B.iij F.G.H.I.T.V.X.
Caro q̄mo vnita ſit verbo ſine pctō.iij.K.L.xx.G.Conceptio.
Carnem non aliunde ꝙ̄ de maria aſſumpſit.iij.K.in fine.R.
Unde ſibi carnem i vtero virginis formauit.iij.K.in fine.
Carnē veram chriſtum aſſumpſiſſe ex maria hinc probatur.vij.S.
Caro chriſti qualiter a peccato mūdata fuerit.iiij.E.xx.G.
Carnem aſſumpſit de carne a de q̄ obnoxia fuit peccato.iiij.F.Chriſtus.
Et p grām mūdata fuit a peccato.iiij.F.
Cū carnē ab oīni culpa imunē aſſumpſerit cur penā peccati i carne ſuſtinuit.viij K
Et nō ſenſit motus vitioꝝ.viij.L.
Caro chriſti cū ſit creatura cur adoratur cū diuinitate exemplo ꝓbatur.xij.K.in fi.
Charitas gemina ē.v.y.in fi.xx.T.
Charitas ſurſū trahit.v.T.Dilectio.
Charitas quanto plus creſcit:tāto magis creſcit volūtas:⁊ decreſcit nēcītas.vj.⁊.
Charitatis quindecim gradus.vj.y.Z.
Charitatis ſemite que ſint.xxij.R.
Caſſia q̄d ſit.xxiiij.C.
Ceci iuxta viā ſedētes:⁊ a chriſto illum inati q̄s figurant.vj.V.X.
Ce. Ceci qui ſunt.xiij.ꝯ.xiiij.B.D.
De cecitate humani generis.ij.A.C.vj.B
Cecitas quid ſit.xvj.ꝯ.[in medio
Cedrus quid ſignificat.xviij.L.
Celū aerium et ethereū differūt.xj.Z.
Celi q̄ dicātur.xij.M.
Celoꝝ noīe libri legꝭ deſignāt̄.vij.P.i fi.
De cene dn̄ice miſterio.viij.T.V.
Dies cene dn̄i quibus priuilegijs honorat̄ viij.Z.⁊.Euchariſtia.
Cena dn̄ica cur dicitur.viij.ꝯ.
Cena magna q̄d ſignificat.xiij.Z.xiiij.A xxj.Q.R.xxij.L.xxiij.R.
De centurionis fide et humilitate.⁊ quos figurat.v.K.L.Q.R.xxj.y.
Centurio iſte vtꝝ maiorē fidem q̄ leproſꝰ verbo ſanatus habuit.v.R.in medio.
Ceruical quid ſit.v.S.
Ceruoꝝ duo ſunt genera:⁊ de eoꝝ allegoria.ij.E.
Ceruis venenū cibus eſt.xix.y.circa fi.
Cete ſunt belue marine:⁊ de duabus ꝯditionibus ceti.viij.E.
Ci. Ciconia vnde dicitur:⁊ q̄d ſignificat.xvij.[L.in fi.
Cimiterium q̄d ſit.xxiij.H.
Cinamomū quid ſit.xxiiij.C.
Circumciſio cur fiebat in p̄putio.⁊ de tribus circumciſiōibꝰ.iiij.H.in fi.L.i me.
Circūciſio et nomīs impoſitō cur fiebat octaua die.iiij.G.K.L.
Circūcidi cur xp̄o voluit.iiij.H.i me.et.I
Circumciſio impfectū eſt ſacramētū.iiij.G in fine.Baptiſmus.
Circumciſio cū tollebat peccatū originale in q̄ a baptiſmo differt.iiij.G.K.xiij.D
Circūciſio cur n̄ ſtatim poſt baptiſmū aboletur.ij.M.
Circumciſio cur ſuccedente baptiſmo annihilatur.xiij.D.
Circumciſio vera que ſit.iiij.L.
De circumciſione ſenſuum.iiij.G.L.circa finem.
De ciuitatum duarum hierlm ſcʒ ⁊ babilonis exordio et fine.xix.R.O.
Ciuitas chriſti que ſit.xx.⁊.
Claudi illi dicuntur.ij.A.C.xiij.ꝯ.xiiij.B.D.
Claudus tunc vt ceruus ſaliet.ij.D.E.

De littera. C.

Clericus vnde dicitur: ⁊ ꝙ clerici decimis ⁊ oblationibus debent viuere. xv. P. Doctor.
Co. Coccus quid ſignificat. xviij. L. in fine.
Coccodrillus talem habet naturam: ⁊ figurat diabolum. x. ⁊.
Cophini duodecim quos figurant. viij. C in medio. xvj. F.
Cognoſcere vnum deum pene ꝓprium eſt humane nature: diligere autem religioſi cordis eſt ⁊ recti. xviij. N. in medio. Noticia.
Cognitio differt a fide. xxj. B.
Cognitiones fidei tres gradus. xxj. C.
Chorus quid ſit. xvij. D.
Columba auis ſimplex innocentiam ſignificat. iiij. R. in fine. X.
Columba ſeducta non habens cor quid ſit vij. E.
Columbe ꝓprietates ſeptem miſticantur xij. Q.
Coluber ceruū fugit: leonem interficit. xix y. in fine.
De columnis ſeptē dom⁹ ſapiētie. xxiij. R
Conceptus quot diebus perficitur in vtero matris. iij. L. xj. E. xx. F. xxiij. ꝯ.
In conceptione chriſti cur ſpiritusſanctus ſingulariter commemoratur. ij. ꝯ. xx. S
Comparatio vſualis cōceptōis maris et femine ꝑ inquiſitiōe quid maria concepit. ij. ꝯ.
Sicut conceptō humana ſola fit dilectōne ſic maria concepit amore ⁊ operatione ſpiritusſancti. iij. A.
In conceptione chriſti quid loco ſeminis fuit. iij. R. in fine. Caro.
Q; mox conceptus perfectus erat deus ⁊ homo in veritate carnis et anime. iij. L. iiij. B. in fine. Z. circa finem. Chriſtus.
Quomodo concipi et naſci potuit dei filius de mūdiſſima virgie ſine peccato exemplo oſtenditur. iij. R. L. xx. E. G
Cōciliū ꝗd ſit. ⁊ vnde dicat. xv. y.
Concordia res parue creſcūt: diſcordia dilabūtur. vij. O. in fine.
Concupiſcentie due ſunt: vna culpabilis: altera laudabilis: que duplex ē. xvij. T.
Confeſſio duplex ē: ſcȝ penitentis: ⁊ gratias agentis. v. Z.
Utrum confeſſionem peccatorum ſcriptura precipit. vij. V.
De vtilitate confeſſionis ⁊ periclo taciturnitatis. ibidem.
Q; non ſufficit confiteri deo: ſed etiam homini. vij. V. X. y.
Confeſſio oris poſt contritionē cordis: ideo neceſſaria eſt. xxj. D.
Quid de illo qui in mortis articulo confiteri non poteſt. xxj. G. xxij. F.
Dixi confitebor domino: ⁊ tu remiſiſti: ⁊c. exponitur. xxj. H. xxij. D.
Confeſſio ꝯueniēter eſt inſtituta. xxij. E.
Utrū confeſſus ſit petrus poſt trinam negationem. xxij. F.
Cur hominibus dedit chriſtus poteſtatē peccata dimittendi ea confitentibus ꝗ non dedit ꝑceptū cōfitēdi. vij. X. Petrus
Confeſſio cur fit homini loco dei. vij. y.
Sine confeſſione nequeunt peccata dimitti auctoritatibus ꝓbatur. ibidē. et. Z.
Cōfeſſio generalis tollit peccata venialia ꝫ grauioris culpe reatus ſingulari confeſſione ſacerdoti eſt aperiendus. vij. y. poſt medium. Penitentia
Confitendi excuſatōem ꝗdā querūt ꝓpter pudorē. q̄r lachrimas ſe habere ſufficere putant. vij. y. circa finem. Z. ⁊.
Quidā recte confitetur: ꝗdā ſe excuſant: alij partem confitentur. xviij. B.
Confiteri quidam erubeſcūt ⁊ peccare nō verentur. vij. ⁊. in fine.
Ad confeſſionē quid ſpectat. ibidem ī me.
Ex ficta confeſſione plures q̄rūt locū ſanctitatis. xviij. D. in medio.
Confiteri culpam nec deflere nihil peius. ibidem.
Confeſſio datur a deo ſm cor confitentis: xiiij. ⁊.
Coniugium humanū ſacramentum ē chriſti et eccleſie. ij. ⁊. xxj. X.
Coniugiū quid ſit et quid facit coniugiū ij. V. S. Z. ⁊. Maria
Coniuges qui dicātur. ij. ⁊. in medio.
Coniugium non reprehenditur ꝫ integritas ad maiorē honorem vocatur. xiij. ⁊.
In coniugio origo inſtitutio: cum modo ⁊ cauſis ſuis: temp⁹: locus: ritus: ⁊ variatio conſideranda ſunt. xxj. V.
Coniugij auctor deus eſt: ⁊ ꝙ ei⁹ inſtitutio duplex ē añ peccatū: altera p⁹. xxj. V.
In coniugio quod ſanis eſt officium egrotis eſt remedium. xxj. V. in fine.
Illa mulier non ad coniugiū pertinet cū qua noſcitur nō fuiſſe carnale cōmerciū ſic intelligendum eſt. xxj. X.
Coniugium ſacramentum eſt et officium. xxj. X. Matrimonium.

De littera. C.

Utrū ꝯiugiū verū fuit inter mariā ⁊ ioſeph
Cōiugij ꝑmiū ptꝰ ē ſexaꝝ.ij.V.i me. [ij.⁊
Coniugij triplex bonū: fides: ples: ⁊ ſacramētū.ij.⁊.circa finē. Nuptie.
Cōiugū mores mali tolerandi ſūt exēplo.viij.E.in medio.
Contra coniugiū non ſeruantes.viij.D.
Conium quid ſit.xix.y.
Compunctio quid ſit.⁊ que ſit ꝑfecta compunctio: ⁊ ꝙ gemina ſit: ⁊ quo tendit.xviij.D.xxij.D.
Contemplationis gradus ꝗ ſunt.xxij.X.
Cō. Contemplatio veritatis et creatoris ꝗd ſit xxij.L.in medio.N.
Contraria cōtrarijs pulchritudinē reddūt xvij.B.circa finem.
Utrū cōtraria ſimul poſſunt eſſe in eodeꝫ ſubiecto.xvij.B.C.
Cōtritio vera et fructuoſa hec eſt.xxij.D.Penitentia.
Contritio ſuper contritionem quid ſit: et duplici contritione contere eos ꝗd ſit.xxj.ꝯ.Flagellum.
Contubernales qui dicantur.viij.A.
Conuenire nō ipm concubitum: ſed tēpus nuptiarū ꝗ ꝓcedere ſolent ſignificat.ij.Q.V.circa finem.
Conuerſio eſt ꝓpe animorꝫ nō veſtimentorum.ij.P.poſt medium.
Cordis motus duo ſunt quibus anima rational'ad omē factibil'e ipellit.vj.Z i fi.
Correctio nō eſt ſi minor eſt afflictio ꝙ in culpa delectatio.xiiij.Z.
In correctiōe hec primo cogitare debemꝰ xv.B.in fine.
Correctio ꝑ tpe diſſimulanda ē.xv.V.i fi.
Corrigere debemus omēs ad nr̃am correctionē ꝑtinentes.xvij.J.
Corrigi quidā neſciūt niſi viderint alios flagellari.xxij.A.
Qui corripit delinquentem anio odioſo: non emēdat ꝫ ꝑcutit.xv.S.in fi.Pena.
Coruicis natura hec eſt.xix.Q.
Corruptio non pōt eſſe niſi in bono: ⁊ ideo nō nocet niſi adimendo ⁊ minuēdo bonū in ſpecie: modo et ordine.xvij.B.C
Corpus eſt omē qḋ tribus lineis: ſcꝫ longitudine: latitudine: et ꝓfunditate continetur.xx.Z.
Corpus ſuū cur in ſpecie panis ⁊ vini tradidit.viij.X.Euchariſtia.
Corpꝰ quale dedit diſcipulis: paſſibile an impaſſible.mortale an imortale.xiiij.F
De corpe chriſti miſtico quod eſt eccleſia ⁊ membris eius.xv.M.N.O.
Corpus terrenū qūo poſſit eſſe in celo: ratione ⁊ exēplo oſtēdit.xij.H.Reſurrectō
Coruus cū pullos ſuos viderit eſſe albi coloris non paſcit.xv.T.in fine.
Coturnix elleboro veſcitur.xix.y.
Creare ꝗd ſit.xvij.A.
In creatione mōi viginti duo opa exꝓmūtur.j.H.
Creatura omnis triplici gradu diſtinguitur.iiij.P.
Creatura vt capax ſit creatoris.iiij.Z.i fi.
Creatura omīs tria in ſe habet.xvij.B.
Omīs creature nomine homo ſignificatur.xj.y.
Criſma cur ſingulis annis in cena dn̄i conficit: ⁊ de triplici criſmate.viij.Z.⁊.Altare.
Chriſtus vnctꝰ dicitur qꝛ ipe rex ſacerdos et ꝓpheta fuit.j.C.iij.⁊.xxiiij.C.
A chriſto chriſtiani: ſicut ab vncto vnctus dicitur.xv.O.
Chriſtꝰ duas in ſe naturas habuit.qꝛ verꝰ ds et verꝰ homo fuit.j.B.viij.T.xxiij.V.Conceptio.
Chriſtus cur deus et homo eſſe debuit.iij T.V.X.
Chriſtus tria in ſe habuit: carnem: animaꝫ rationalem: et deitatem.iij.ꝯ.iiij.⁊.x.J in fine.Caro.Filius.
Chriſtus totum ſuſcepit qḋ eſt hoīs ꝑter culpam.iiij.⁊.
Q; ſpontanea libertate bonum faciebat ⁊ malū declinabat.iiij.⁊.
Q; totū habuit ꝑ grām qḋ diuinitas ꝑ naturam.ibidem in medio.
Utrū ꝓficiebat gratia et ſapientia.iij.L.iiij.B.in fine.Z.in fine.
Chriſtum ventūꝝ nō veniſſe iudei contendunt cōtra teſtimonia ſcꝑturarū.iij.K.in fine Aduentus.
Chriſtus qūo factus eſt nobis redemptio ſanctificatio: ⁊ iuſticia.xxiij.M.
Chriſtus.xxxiiij.etatis ſue anno mortuus eſt.vij.J.mors.
Crucifigi cur chriſtus voluit: ⁊ non lapidari.⁊ cur extra caſtra.viij.S.
Crux chriſti qūo apparebit in iudicio.j.O ante medium.y.in fine.ij.G.
Cronois quid ſit.j.P.
Cupiditas quid ſit: ⁊ de remedio eius.xx.K.in fine.L.Auaricia.

Curioſitas grande vitium eſt.xiij.r. xiiij.
D.xvij. X. xviij. V.

Sequitur de littera. D.

Da. D Amnare nos nemo poteſt: preter noſmetipſos.xxij. F.
Dauid geſſit typum chriſti.xiij. P.
De. Debitores quattuor ſũt: deus: ſpiritus: caro: r mundus.xvij. G.
Decapolis quid ſit.xviij. E. F. in fine.
Decime cur olim dabantur.xiij. F.
Ad decimas dierũ tenemur ſicut ad decimas rerum.vij. K.xvij. Z.
Decime ad clericos ſpectant: nõ ad laicos xv. P.
Utrũ decimatus fuit chriſtus vt leui in lũbis abrahe.iiij. E. in medio. F.
In dedicatione eccleſie ſmõ.xxij. r.
Sermões.xxiij. A. D. J. P. S. Z.
In dedicatione altaris ſermo. xxiiij. B.
Dedicatio et edificatio eccleſie in his differunt.xxiij. J. L.
Qd in dedicatõe eccl'ie viſibiliter ꝑ figurã exprimitur totũ in anima fideli ꝑ inuiſibilẽ veritatẽ exhibetur.xxiij. A. V. in fine. X. y.
Que in dedicatione eccleſie vel altaris fiant ꝑ pontificẽ et eorũ allegoria.xxiij. B C.xxiiij. A.
Dedicatio cur celebratur octauo die. xxiij O. r. ꝯ.
De tribus dedicationibus ante chriſti natiuitatẽ: r de hiſtorijs et figuris earum. xxiij. Z. r. ꝯ. Domus.
Delectationes tres precipue corda hominum ad vitia molliunt.vj. L.
Delphinis natura.v. S.
Demones dicũtur aeria animalia.xiiij. V et.xiij. V. xvj. A. Angelus.
Qd ſint immortales.xiiij. V.
Demones cum multi ſint: poteſtate tamẽ et malicia in vnũ tñ redigũtur conſenſũ homĩes decipiendo.xvj. Z.
Demones per eos quos inhabitant ſigna faciunt.xvj. Z. Spũs.
De demonio ſurdo et muto.vij. O. Diabolus.
Denarius olim ꝑ decẽ nũmos cõputabat: r qd figurat.iij. B. ĩ medio. vj. E. xviij P. circa finem. R. in fine.
Denarius ſignificat vitam eternam.vj. G
Denarium accipientes quomodo murmurant.vj. G.
Derelictus quomõ chriſtus fuit in paſſione a deo.ix. A. B.
Deuotio debet eſſe ſine fine.xiiij. Z. i fine
Deuotio magna in paruo opere eſſe põt .xiiij. r.
Dextra dei vel ſiniſtra qd ſit.ij. D. ix. E.
Deus nomen eſt magnificentie r poteſtatis.j. A.
In deitate vna tres pſone: nõ tres dij ſʒ vnꝰ deus.j. A. B. iij. J. in fine. Pater et filius r ſpiritusſanctus.
Di. Dij quõ dicãtur hoĩes.xxj. F.
Diaboli alligatio et ſolutio quid ſit.j. P. in fine. Q.xiij. V.xxij. T. in fine.
Diabolus non eſt inmiſſor ſʒ incentor vitiorum.vij. D. circa finẽ. Temptatio.
Diabolus multos decipit ignorãtes. r qñ inermis vel armatus incedere dicit.vij E. Angelus.
Diabolus licet ſp tñ in fine hoĩem ampliꝰ decipere nititur: nec tenendo ſʒ temptando poſſidet homĩes.vij. F. Demon.
Diabolus ideo behemoth.i. animal leuiathan: ſerpens vel auis dicitur.vij. F. circa finem.
Diabolus quoſdã intrat: r quoſdam inhabitat.vij. G.
Diabolus quoſdã deglutit: quoſdã maſticat: r quoſdã in ore habet.vij. G.
Dicere dei quid ſit.xvij. A. circa finem.
De diebus tribus: ſcʒ: timoris: veritatis: r charitatis: r quilibet habet ſuum ſolem x. D. x. y. in medio. ꝯ.
Quomodo dies iſte tres ĩ aue phenice demonſtrãtur.x. E.
In his tribus diebꝰ notãtur diete tres medicinales cõtra tres morbos.x. F.
Diete tres.iiij. Z. v. A. xvj. E. F. G. xvij. R. xviij. B.
De tribus diebus paſſionis: reſurrectõis: et aſcenſionis chriſti.x. y. Z. ꝯ.
Dies due: vna mortis: altera vite.xviij. P circa finem. R. circa finem.
Dies mala que dicitur.xxij. R. in fine.
Dies dñi que dicatur.xxij. T. in fine.
Digitus dei ſpiritusſãctus dicitur.vij. P. xij. S. xviij. F.
Digiti dei pluraliter quid ſignificant.vij. P. xviij. E. F.
Dilectio dei cur in tribus: et dilectio proximi cur in duabus ſeruanda precipitur xviij. R. xx. R.
De menſura diligendi deum. v. T. Amor.

De littera. D.

De mẽſura diligẽdi ꝓximum.v.V.
Q in quibus nos diligimus:in ipis ꝓximum diligamus:ibidem.
Quid ſit diligere ꝓximum ſicut teipſum ibidem.
Utrum quod melius eſt amplius diligendum ſit:ibidem.
Dilectionis ordo qualis eſſe debeat:ꝛ quando ordinata vel inordinata ſit.v.X.
Diligi non debet totus mundus cõtra animam ꝓpriam.v.X.
Dilectõis ꝓximi diſtinctio ab ea que in alijs ꝛ de alijs bonis ꝓximi eſt.v.Y.
Plus diligendum eſt a me quod mihi maius bonum eſt:ibidem in fine.
Diligere deũ ꝛ ꝓximum quid ſit.xx.T.
Qui vere diligit deum:vbiqꝫ diligit:exẽplo oſtenditur.xx.T.circa finem.
Cur diligendus eſt deus:ꝛ cur ꝓximus.xx.T.V.
Qui diligendi ſint.xx.V.
Cur diligere non iubetur homo ſeipſum.xx.V.in fine.
Dimittere debemꝰ oĩa q̃ ĩ nos cõmituntur ſiquę in deum punire.xxij.B.E.J.
Diplois quid ſit.xxi.?.
Qui diſcere ab omnibus nõ erubeſcit ſapientior erit omnibus.xx.P.
Diſcere aliena verecunde debemus nõ ꝓpria inprudẽter ingerere.xx.Y.in fine.
Diſcordia vñ generatur.xv.Z.circa finem
Diſcretio ſanctoꝝ tãta eſſe debet.vij.E.
Diſpenſator nõ debꝫ eſſe ꝓdigus ſ; diſcretus.xv.G.in fine.
De diuite epulone qui ꝓpter tria damnat ix.M.xiij.G.L.
Diues ille iudaicum populum ſigñat.xiij.K.O.Auaricia.
Diuites quidam ſaluantur q̃dã dãnantur xiij.O
Diues eſt q̃ nulla cupit:et q̃ñ aliq̃s vere diues eſt.xiij.Y.
Diues aut ẽ iniquꝰ aut heres iniq̃.xvij.E
Diuites cõiter glorioſi ſũt foris:ꝛ intꝰ leproſi varietate criminũ.xix.F.
Diues q̃nto copioſior eſt ĩ diuitijs:tãto ardentius cõcupiſcit.xx.H.
Diuitias magnas quidam ſpernũt:ꝛ paruas immoderate appetũt.xx.M.
De diuitijs veris et falſis.xiij.Y.
Qui diuitias in vſus prauos conuertunt:grauiter peccãt.xv.E.
Diuitias habere nõ eſt malum:ſ; damnoſũ ẽ eas ſi vtilit̃ expẽdere.xiij.G.N.xv.E
Qui bñ docet ꝛ male viuit:alijs ꝓdeſt:ſibi nocet.xv.R.Exẽplũ
Doctrina vera ꝑ malos eſt palmes in ſepe et botrus inter ſpinas.x.G.in medio.xvj.R.Scriptura.
Doctor eccleſiaſticꝰ tã clarere debꝫ doctrina q̃ꝫ vita.xv.R.Scientia.
Doctor quiſqꝫ q̃d facere debet.xv.R.
Doctores iracundi quid faciũt.xv.S.
Contra doctores ſuꝑbos.xv.S.ĩ medio.
Doctor bonus docet bonũ:ꝛ malus malũ:iuxta merita audientium.xv.V.
Non doctrina vna oĩbus eſt adhibenda nec oĩbꝰ q̃ clauſa ſũt aperiẽda.xv.T
Prius docendi ſũt ſeniores q2 ingeniũ doctoris eſt incipe a laudibꝰ corrigẽdorũ.xv.V.
Non oĩa tpa ꝯueniũt doctrine.xv.V.in medio.Predicator.
Doctrina ſic dicitur lac vel ſolidus cibus.x.T.
Vis doloris non in tormento ſed in ſenſu ſapatientis eſt.xiij.S.
Domini duo q̃bus non ſimul obſequi p̃õt qui ſint.xix.K.M.N.
Domus ſapientie que ſeptem colũnis ſuſtentatur que ſit:ꝛ de qualitate edificantiũ ꝛ dedicantiũ illã.xxiij.J.K.L.Eccleſia.Dedicatio.
De tribus domibus ad exemplar trinitatis:ſcꝫ virtutũ:chriſti:ſapiẽtie ſm triplicem domũ quã edificauit ſalomõ.ſ.ligneã:cedrinã:ꝛ aureã.ꝛ q̃uo he tres domus edificãtur ꝛ dedicãtur in nobis ſm corpꝰ:aĩam:ꝛ ſpũm.xxiij.L.M.N.O
Dormire chriſti in puppi quid ſit.v.S.
Dormire et dormitare q̃d ſit.x.L.circa fi.
Doxa q̃d ſit.x.V.in medio.
Dotes aĩe ꝛ corpis ſeptẽ ſũt.xij.O.P.
Draco elephantẽ ligat.xix.Y.in fine.
Dulia q̃d ſit.vij.B.

Sequitur de littera. E.

Echinus terrenꝰ ſiue ericius hãc naturã habet.viij.G
Echinus marinus ſiue ericius marinꝰ hanc naturã habet.viij.G.
Eccl̃ia q̃d ſit.xxiij.Q.X.xv.P.
Eccleſia ideo dicit catholica.xv.Q.
Eccleſia dicit ciuitas in mõte poſita.xxiij.S.V.
Eccleſia mater eſt fidelium.xxiij.E.xxiij.A.

Do

Ec.

De littera. E

Eccleſie fundamenta et porte que dicant. xxiij. D.
Eccleſia duplex. ſcz triumphans ꝛ militās xvj. P.
Eccleſia quomodo ſit corpus chriſti. xj. ꝛ. in medio.
¶ Sic corpus chriſti eſt vno ſpiritu viuificata et vnita fide vna ſanctificata: cuiuſ membra ſunt ſinguli quiqꝫ fideles ꝛ ſingula membra officia diſcreta habent. xv M. N. O.
Eccleſia ex multitudine fidelium congregata in vnum dicitur domus dei. xxiij. A. Dedicatio.
In eccleſia tres ordines fidelium ſunt. v. E. circa finem. xj. O. in fine.
In eccleſia duo ordines ſunt. que figuraliter deſignant. xxij. N. circa fi. P. xv. P
Eccleſia geminam habet pulchritudinem ꝛ tribulationē: ꝛ ſicut male viuētes tolerat: ita male credētes repellit. xv. Q.
Eccleſia preſens malos et bonos ſimul colligit. xxj. O.
Eccleſia quibus ordinibus lapidū ꝯſternitur. xxiij. T.
Eccleſia quomō de latere chriſti formata legitur: figuris oſtenditur. xxiij. P.
De eccleſie ꝑtibꝰ allegoria. xxiij. H. Q. X.
In eccleſia quid celebretur: ꝛ in quanta reuerentia ſit habenda. xxiij. R. xxiiij. A. in fine.
Extra eccleſiam catholicam nec ſciētia nec bona vita valet. xij. y.
Eccleſiam cum omni humilitate ingredi debemus. ix. G.
Ed. Edificare. vide: dedicatio domus.
El. Elebori natura hec eſt. xix. y.
Elementoꝝ quis ſit ordo. ꝛ ꝙ vnū quādo qꝫ ſuperat aliud. xij. H.
Elementa duo valent ad faciēdum: ꝛ duo ad patiendum. xiiij. V. xv. ꝛ.
Elemoſyna tūc indulgentiam cōſequitur quando ab ſcelerū ope deſinitur. xv. E.
Elemoſyna non eſt que glorie magis cauſa ꝙ̄ miſericordie impartitur intuitu. xv. E.
Elemoſyna diſcipline et doctrine eminētior eſt corporali elemoſyna. xv. F.
Elemoſyna non eſt deneganda etiam ſiſtatorie poſcenti. xv. F.
Elemoſynarum duo ſunt genera: corporalis et ſpiritualis. xv. G.
Elemoſynam preſtare diuitibus et de ꝓprium ſumptibus acquirere fauorem ꝑ̄tentum magnum zelus eſt. xv. G.
Elemoſyna non eſt facienda de iniquis. xv. G.
Elemoſyna danda eſt iniquo nō tanꝙ̄ iniquo: ſed vt creature dei. xvij. I.
Elephantis natura. xix. y. in fine.
Emaus quid ſit. ix. V. circa finem. Em.
Euidens animal talem habet naturam: et ſignificat chriſtum. x. ꝛ.
Epiphania quid ſit: et de tribus epiphanijs. iiij. P. Q. R. Ep
Epiphanie feſtiuitas maior eſt ꝙ̄ natiuitatis. iiij. S.
Congrue tres hec epiphanie vno die commemorantur. iiij. S.
Epiſcopi quales eſſe debent. xv. M
Errare eſt aliud ꝓ alio putare. xvj. y.
Es ſonorum eſt et durabile: et ſignificat chriſti predicationem. xxiij. V
Eſtas quid ſignificat. xviij. B. in fine.
De etatibus ſeculi ꝛ annis in ipſis computatis ſcdm opera ſex dierum. j. H. I
Etates mundi ſex inaniter currebant ſine chriſto. v. D. Aduentus
Etates mundi ad comparationem etatū hominis cuiuſlibet. v. F. vj. F
Etates mundi figurantur ad chriſtum. v. G. vj R
Etates legis veteris qnqꝫ. viij. B.
De ſex etatibus ſeculi et ſignificationibus eorundem. xviij. H.
Euchariſtie figura preceſſit in agno paſcali. ix. T. et māna. xij. ꝛ.
De cauſa inſtitutionis ꝛ diſcutōne māducantium. viij. y. in medio.
Euchariſtia duobus modis manducatur ix T circa finem
Euchariſtia cur ſeruat in cena dñi. viij. ꝛ
In euchariſtie ſacramento tria ſunt: et ꝙ poſt cenam eam inſtituit. xiiij. E.
Quale corpus diſcipulis tradidit paſſibile an impaſſibile: mortale an immortale xiiij. F. G.
In eo qđ dabat mortalis fuit: et i eo quod dabatur īmortalis. xiiij. G.
Utrum verum corpus chriſti fuit quod ipſe proditori in buccella panis porrexit. xiiij. H. Corpus.
Utrum in euchariſtia ſit veritas corporis ꝛ ſanguis chriſti an imago. xiiij. I.
¶ Euchariſtia ſit veritas et figura. xiiij. I.

In euchariſtia tria diſcreta ſūt: ſcȝ ſpecies viſibilis: veritas corporis: ⁊ virtus gratie ſpūalis.xviij.K.L.circa finem.
Q; in euchariſtia ſit imago ſcdm̄ ſpeciem panis et vini: ⁊ res ſcdm̄ ſubſtantie ſue veritatem.xiiij.K.
Quare ſub ſpecie panis et vini ſumitur. viij.X.y.xiiij.L.
Euchariſtie perceptio ſalutem non ꝯfert ſine ſpiritali effectu.xiiij.L.
Euchariſtie viſibilis perceptio ſignū ē ꝙ ei ſpūaliter vniri debeam⁹.xiiij.L.circa finem.
Euchariſtia.i.bona grā ideo diuiniſſima hoſtia dicitur.xiiij.L.
Euchariſtie digna pceptio quid gr̄e ꝯfert xiiij.L.in fine.
De mō ꝯuerſionis panis et vini in corpus chriſti.xiiij.M.
Q; ſi ꝑ ptes diuidit̄ euchariſtia īteger chriſtus manet.xiiij.N.
Q; partes euchariſtie fracte triformē corporis chriſti ſtatum ſignificāt.ſ.peregrinatōis: ſepulture ⁊ reſurrectōis.xiiij.N
Quare due ptes in altari et tercia in calice ponūtur: ibidem.
Q; nō ſit minus in parte ꝙ̄ in toto nec maius in toto ꝙ̄ in pte: ſ; in ſingulis ⁊ diuerſis locis eodē tpe corp⁹ chriſti totū.xiiij.O.
Que ī euchariſtia indigne fieri videtur: ſm̄ ſolam ſpēm fiant: nō ſm̄ veritatē.xiiij.P.
Quid de euchariſtia fit cuȝ cōeſta fuerit.xiiij.Q.
Euchariſtia formatur in formam denarij. xvij.Q.
Euangelium grece quid ſit.j.C.
Euangeliſte quedā ſic omittere ſolēt: que ab alijs memorata vel cōmemoranda ī ſpiritu viderint.iiij.B.in fine.
Eunomius in hoc errauit.j.⁊.
Exire extra caſtra quid ſit.viij.S.
Exit⁹ viarū qui dicūtur.xiij.ꝯ.xiiij.B.D
De q̄ttuor exercitijs iuſtoꝝ in hac vita: et de q̄nqꝫ gradibus exercitatōis.xxij.X.
Exorciſmus q̄d ſit.viij.⁊.et quare fit.baptiſmus.

Sequitur de littera.F.

Acere dei quid ſit.xx.F.
Fa. Fato tpis auctor tēporis non ſubſcitur.v.B.
Fe. De fene aue.xix.Q.in fine.
Feſtuca in oculo quid ſit.xv.B.circa finē
Quo feſtiuitates ſint ſūmo venerādē.xij.T.in medio.
Fetus quāto tempore perficitur in vtero matris.iij.L.xj.E.xx.F.xxiij.ꝯ.
Ficulnea ſterilis quid ſig̃cat.xxj.T. Fi.
Ficus cur non de ſpinis colligitur.xvj.R
Ubi fides querit̄: argumēta auferēda ſūt j.A.
Fidei natura talis eſt: ꝙ q̄nto magis vetatur: tanto magis accenditur.vj.V.
Fides nō eſt variata ſ; tpa.xij.Z.
Fides ꝓꝓa quātum valet: ⁊ quantum aliena.xx.⁊.
Fides q̄d facit: ⁊ q̄d ſit.⁊ qūo differt a cognitione.xxj.B.
Fides duobus mōis creſcit: ⁊ ꝑ tres gradus ꝓcedit.xxj.C.
Filius a ſolo p̄re ē.j.A.iij.F.
Filius dei cur factus eſt filius hoīs.iij.F
Filius ſolus naturā humanam aſſumpſit ī vnam ꝑſonam ſine macula peccati.iij.L.M.et.T.V.X.
Filius nō eſt creat⁹ ſ; genit⁹.xij.K.ī medō
Per filiū q̄ facta ſūt.xij.M.
Q; filio oīa data ſūt ꝑ grām q̄ ipi iure ſūt ꝓꝓa ꝑ naturā.v.Z.ī medō.
Filius dauid qūo chriſt⁹ dr̄.xx.S.
Fili⁹ ei⁹ q̇ſqꝫ vocat̄ cui⁹ doctrinā ſeq̄t̄.xvj.⁊.in fine.xvij.D.circa finem.
De filio vidue reſuſcitato.xix.Z.
Filij ancille ⁊ filij libere q̄ ſūt.xij.ꝯ.
Filiarum nomine delicati intelliguntur. xviij.S.
Fingere q̄d ſit.ix.y. Fl
De flagellis dei q̄d ſit.xxj.Z.
Q; flagellat hoīes ꝓpter multas cauſas. xx.⁊.in fine.xxj.⁊.xxij.A.
Flagellatio dei gemina eſt: ⁊ trimoda: ⁊ q̄d ſit flagellatio diuina.xxj.⁊.ꝯ.
De flagellis dei ideo nō eſt murmurandū xxj.⁊.xxij.A.ī medō.
Flarare dei q̄d ſit.xx.F. Fo.
Forum mundum ſig̃cat.vj.E.
Fortē alligare: ⁊ vaſa ei⁹ diripere: q̄d ſit. vij.Q.
Fortuna cur mulieri rotate compat̄.xvij.ꝯ Fr.
Fragmenta plura cur habundant de panibus q̄nqꝫ ꝙ̄ de ſeptem.viij.C.xvj.F. Fu.
Fuga hyemis ⁊ ſabbati que ſit.xxij.M.circa finem.in fine:
De fulica aue ⁊ eius ꝓprietatib⁹.xix.Q.
Fures qui ſint.xij.y.in medio.Z.

Sequitur de littera.G.

Alilea q̄d ſig̃cat.⁊ quid figurat.ix H.xj.X. Ga.

De littera. H

Gallus has habet ꝓpetates. xix. V.
Gaudium plenū vtrū christus nō habeat xj. O.
Gaudiū mundi fallax eſt ꝛ merore plenū. xj. V. in medio.
Ge: Gehēna q̄d ſit: ꝛ vn̄ dr. xv. & xvj. A. In-
Gehēne tormenta vtꝝ corporaliter [ſern⁹.
an ſpūaliter intelligēda ſint. xv. ꝛ. O.
De quatuor generatōib⁹ inter q̄s generatio chriſti ē mirabilior. ij. V. et. X. circa finem. Natiuitas.
Generationes due ſūt. vna carnalis: altera ſpiritualis. xij. ꝛ.
In generatōne carnali quādoq; de malis naſcūtur boni: quandoq; de bonis mali quādoq; de bonis boni. q̄n q; de mal' mali. xij. O.
Generationes tres ſunt: ſcʒ carnalis: ſecularis: ꝛ ſpiritualis. xviij. V.
Gl. Gloria q̄d ſit. et q̄ gloria falſa triplex ē. x. V. in medio.
Go: Gog et magog q̄d interpretantur. j. P. in fine.
De gratia primi hominis an̄ caſū. xiiij. X.
De differenti gr̄a homīs an̄ peccatū. et p⁹. xiiij. Y.
Gr: De gratia triplici. xvij. T. in medio.
De quindecim gradibus tēpli ſalomōis ꝛ ei⁹ miſterio. xvij. X. Aſcenſio.
Gu: Gula ē immoderatus appetitus edendi. vj B. in medio. xvj. L. et ſic ſuperatur xvj. O.

Sequitur de littera. H.

Ha: Arundo vēto agitata q̄d ſit. j. ꝛ.
He: h Helyas et heliſe⁹ q̄d figurāt. xvij.
Helyas q̄d figurat. xvij. R S. [O
Helyas ſi euaſit mortē ſ diſtulit. xj. Z.
Helyas quomō conuertit cor pātris ad filium. j. Q. in fine.
Helias ſalus domini dicitur: ꝛ figurat chriſtum. xix. S.
De herb̄ exēpla: et de earū virtutib⁹. xix. X
Herbe nociue cur creſcant. xix. Y.
Hercules vno anhelitu fert centū ꝛ viginti paſſus cucurriſſe. ix. V.
Hereticū q̄d facit. xiiij. I. xvj. Y.
Heretici qui ſint. ꝛ q̄re fiant. xv. Q. ī me.
Hereſes plures recitantur. xix. D.
Per hereticorū acumen mḡri eccleſie creuerunt. xv. Q.
Hereſes non niſi in aliqua parte inueniuntur mundi: non in toto. xv. Q.
Heretici ſuas ſectas inter ſe deſtruunt. xv Q. in fine.
Heretici comparantur lupis: ſpinis ꝛ tribulis. xvj. R.
Heretici ſunt magiſtri errorꝝ: et q̄nta ſit eorū calliditas: ꝛ q̄ eorū ſcripta caute ſunt meditāda atq; legēda. xvj. Y.
Heretici ſūt doctores antichriſti q̄ flumina ſcripturarum corrumpūt more ranarum xvj. Z.
Heretici non poſſunt habere veniam niſi per eccleſiā: nec ꝓſunt eis opa bona que faciunt. xvj. ꝛ. xix. A.
Heretici comparātur leproſis. v. D. xix. A D. E.
Heretici ꝓiciendi ſūt extra eccleſiam donec ab errore mundentur. xix. E. circa finē.
Hereticos reuertētes mater eccleſia benigna charitate recipit. xv. D. in medio.
Heretici compellendi ſunt ad vnitatē. xiij O. circa finem. xiiij. D. in fine.
Herodes q̄uo ad iudaici regni apicem ꝑuenit. iiij. M.
Herodes figurat ypocritas. iiij. N.
Herodes cur turbat nato xp̄o. iiij. N. Q.
Herodes figurat diabolū. iiij. R.
Heſter hyſtoria allegorizatur. xxij. L.
Hyems quid ſit. xviij. B. in fine.
Hyrundinis natura hec eſt: ꝛ de ei⁹ miſterio. xvij. L. poſt mediū. xix. P.
Hiſtoria deſignat doctrinalem areā. xix. F Hy:
Hiſtrionibus donare res viciū eſt ꝛ imane peccatum. x. V. in medio.
Homo conditus eſt ad reſtaurationem angelice ruine. xij. B. xiiij. S.
Homo deſeruit deum placendo ſibi, nō deſertus eſt vt deſereretur. xiiij. X. Adā.
Homo cur ſolus poſt lapſum redire nō potuit. iij. T. V. Peccatum.
De q̄ttuor hoīs ꝑditōib⁹. ij. V. X. circa fi. Ho.
Hoīm q̄ttuor ſūt genera. xij. O. xiij. O.
Hominū in eccleſia tria ſūt genera. xxj. C.
Hō carnalis ꝛ ſpūalis ī hoc differūt. xj. A.
Hō q̄dā deſcēdit ab hierl'm ī iericho exponitur. xviij. P. Q. R.
Homo nihil humanū a ſe alienū putare debet. xv. B. ī fine.
Homo deus dicitur ab humanitate ꝛ largitate. xiij. Z. xiiij. A.
Homicidium quid ſit. xv. X.
Qui homicidium facto vel iudicio vindicat cum homicida damnabitur. xxij. I.
Hora prima tercia: ſexta: ꝛ nona quid ſignificant. vj. F.

Humeri chriſti qui ſint.xiiij.R.
Humilitas ſaluatoris ſignum ſalutis eſt fi-
delibus.iij.C.circa finem. viij.T.
Humilitatis ꝓprium quid ſit.xviij.C.i fi.
Humilis ħ ſublimaꝰ et in futuro.xx.J.
Humilitatis duo ſūt genera pͥma ad ſe. ſe-
cūda ad alios.xx.N.Q.circa finem.
Humilitatem qualem habere debēt lecto-
res ſcripture.xx.O.P.
Humilitatꝭ cōmēdatio.xx.Q. [do.iiij.y.
Humilitatis duodecim gradus in aſcēdē-
Sequitur de littera.J.
Iacobi apoſtoli nota miraculū no-
Ja: tabile.xx.C.
Iactātia quid ſit.vj.B.circa ſine.
Iactantie ꝗd ſit ꝓprium.xviij.C.in finē.
Iactantia in quibus cauenda eſt.xviij.C.
Superbia.
Iactantia ſe occultat ſub ſpecie virtutis.
vj.L.in med. [Q.in fine.
Iactātie duo genera ſūt.ꝛ vñ naſcitur.xx.
Iactantie quattuoꝛ ſunt ſpecies.xvij.X.
Iconomus quid ſit.xvij.D.
Idropiſis quid ſit:ꝛ quid figurat.xx.H.
Ic. Idoꝛ eſt aqua.iñ ydria vas aque dicit̃.v.
Id. B.circa principium.
Sex ydrie ſex etates mōi ſiḡcant.v.D.F.
Idrie cur lapidee ꝛ capientes metretas bi
nas vel ternas:ꝛ cur ſi vacuas ipleuit.v.E
Idrie tunc miſtice implentur.v.G.
Ieiunare per quadraginta dies ꝛ noctes:
cur chriſtus voluit.vj.ↄ.
Ie. Ieiunium quadrageſimale cur quarta fe-
ria inchoamus.vij.J.circa finem.
Iericho muris circumdata miſtice coꝛruit
xviij.B ꝛ quid ſiḡcat.xviij.P.Q.
Ieruſalem ido defletur ꝛ deſtruit̃.xvij.L
Deſtructio hieruſalē ſpūalit̃.xvij.M.O.
Ieruſalem quo anno pꝰ chriſti paſſionem
vaſtatur:ꝛ de ſignis hieroſolimoꝝ ꝛ ta-
be ꝛ obſidione.xvij.P. [ra.xvij.Q.
Ieroſolimoꝛuꝫ captiuitas preceſſit ī figu-
Ieſus in hebreo:in greco ſother:in latino
ſaluatoꝛ dicitur.j.C.iij.O.in fi.chriſtꝰ.
Ieſus ꝗd ſit:ꝛ ꝙ nomen eiꝰ vtrāqꝫ natu-
rā vniꝰ ꝑſone ſiḡcat.ij.R.Z.in fine.
Hoc nomen Jeſus ꝙ̄ familiare fuit ꝓphe-
tis.ij.T.Z.in fi. [ſurrectionē.iiij.A.
Puer ieſus qūo poſitus fuit in ruinā ꝛ re-
Ieſus puer qūo creſcebat ꝛ ↄfortabaꝰ:ꝛ ꝑ
ficiebat.iiij.B.in fi.Z.in med.ꝛ.ↄ.
Ieſus puer duodēnis triduo a parētibus
derelictus ī tēplo diſputare inuenitur.
iiij.y.Z.v.A.
Ieſabel ꝗd figurat.xvij.R.
Ignis infernalis vtꝝ ſit coꝛꝑalis.xiij.Q:
xv.ꝛ.xvj.A.B.Inferus.
Q: ſit viſibilis.xiij.R.xvj.A.
Q: ſit inextinguibilis ꝛ ardet ſine nutrimē
to.xiij.T.circa finem. xvj.B.
Ignis infernalis qualis ſit:ꝛ ꝙ nō tantuꝫ
coꝛꝑa cruciabit:ſꝫ ꝛ ſpūs.xvj.A.
Ignis nō lucebit ad cōſolationem ſꝫ ad do
loꝛē.xvj.A.in medio.Uidere.
Q: eſt creatus ab initio mōi in penam re
proboꝛum.xiij.T.in fi.xvj.B.
Ad ignorantiam ſimplicem neſcire ꝑtinꝫ
nolle ſcirꝫ ad ↄtumacē ſuꝑbiā.vij.T.i fi. Im.
Imagines rex coꝛꝑaliū in nob formātur
duodecim mōis.xvij.N.Uiſio. In.
Inferni duo ſunt:ſuperioꝛ ꝛ inferioꝛ.ix.
K.ꝛ.xiij.H.M.
Q: ī inferno inferioꝛi poſiti nouem penas
patiūtur.ix.K.L. xiij.M.
Infernus ſuperioꝛ ꝗs ſit.ix.M.
Ad infernum ſuperioꝛē chriſtus venit na-
ſcēdo.ꝛ ad inferioꝛē moriēdo.ꝛ qua ho
ra ad inferos deſcēdit.ix.P. [Ignis.
In inferno ſepeliri quid ſit.xiij.H.L.i fi.
Q: ad inferos chriſtus deſcēdit ꝛ infernū
ſpoliauit figuraliter oſtēditur.X.y.Z
Infernus ꝗd dicatur:ꝛ vñ ꝛ vbi ſit.ꝛ ꝙbꝫ
ſunt maxima toꝛmenta.xiij.T.xv.ↄ.
Infernus ab initio mōi creatus demōibꝰ
ꝛ animabus peccatoꝛibꝰ deputatꝰ.xiij.
T.ī fi. xvj.B.Pena.
In inferno ꝓ mō pctī diuſe erūt māſiōes
xv.y.Gehēna.
Utꝝ inferoꝝ ſuba ſpūal' an coꝛꝑal' intell
Infirmitates coꝛꝑm [ḡēda ſit.xv.ꝛ.ↄ.
q̄nqꝫ ꝓpꝫ pctā eueniūt.xx.ꝛ.
Infirmitates carnis ꝓpꝫ tres cauſas eue-
Que īfirmitas [niūt.xxij.A.Flagellū
ſalubꝛ ē et ſanitas ꝑniciosa.xxij.A.Fla
Ingratitudo tetēdit manumiſſū ī [gellū.
Inuidia ē odiū felicitatꝭ [ſeruitutē.xxij.C
aliene.vj.B.ī med. xvj.L.in med.
Inuidia ſuū punit auctoꝛē.xiiij.ↄ.xv.A.
Inuidꝰ mēbꝝ ē diaboli:ꝛ nemo īuidet mi
ſero.xiiij.ↄ.
Inuidꝰ ꝗ̄ ꝑſtat alienis virtutibꝰ.xiiij.ↄ.
Inuidia ē diabolicū ma-
lū.ꝛ vñ ꝓcreatur.xv.A.
Inuidia extinguit charitatē.xv.A.
Inuidia ſpēr ex ſuꝑbia naſcit̃.xvj.L.
Inuidia ſic ſuꝑaꝰ.xvj.M.
De johãis baptiſte officio ꝑdicatōe baptiſ- Io.
mo ꝛ penitentia.j.C.D.E.

De littera. I

Johannes baptiſta cur ad chriſtum diſci-
pulos miſit. j. Z.
Johannes baptiſta in quibus commenda
tur a chriſto. j. τ.
Johãnes baptiſta cur ãgel⁹ dñi dr̃. j. C. ꝯ
Johannes ido pluſq̄ ꝓpheta. j. τ. in meḋ.
Johanneo baptiſta cur ſe negauit chriſtũ:
helyam aut prophetam: τ vocẽ claman-
tis dicit. ij. H.
Johãnis baptiſte humilitas. ij. J.
Joſeph ſi iuſtus erat cur mariam ſibi de-
ſponſatã dimittere voluit. ij. Q. X.
Joſeph ammonetur ab angelo ſuſcipe ma
riaz ĩ coniugem ſuam. ij. R. y.
Joſeph tam' carne q̄ ſpũ filius dauid erat
ij. Z.
Joſeph quomõ pater caſti dicitur. ij. τ. cir
ca finem. iiij. A.
Ipo. Ipocrite non ad edificationem audientiũ
docent: ſz ad ſue glorie exaggerationem
xv. G. in fine.
Ipocrite q̄ dicantur. τ a quibus ypocriſis
cõmittitur: et q̄ ꝓpter duo ypocrite dã
nantur. xv. H.
Ipocrite nõ ſemꝑ latere poſſunt. τ ypocri
tis meliores ſunt in aperto mali. xv. H.
Ipocritum iuſtus arguere cur ꝓhibetur.
xv. H. in medio.
Ipocrite lupis compant̃. xvj. R.
Ir. Iraſci debemus peccato nõ fratri. xv. X.
Ira q̄d ſit: τ vnde naſcitur. De vicijs et re
medijs eius. xv. Z. vj. B. in meḋ. xvj.
Ira ſic extinguit̃. xvj. M. [Z. in meḋ.
Iſ. Iſopus fidẽ ſig̃cat. xviij. Z. in fine.
It. Itor triũ dieruz qḋ ſit. v. A. iiij. Z. xvj.
E. F. G. xvij. R. xviij. B. Dies.
Iud. Iudas audacia ſua bonam conſciẽtiã mẽ
titus eſt. viij. R.
Judiciũ q̄d ſit: et ḋ duob⁹ iudicijs. xxij. H
Judiciũ ẽ duplex. ſ. dãnatõis τ diſcretõis
viij. H. in medio. xij. V. xv. X.
In cũctis iudicijs apta ratio eſt occulto iu
ſticia voluntatis. v. Z. in medio.
Diſtinctio iudicij: iuſticie et conſilij. xv. y.
Judiciũ extremũ q̄ ſigna ꝓcedunt. j. M.
R. Q. xxij. T. in medio. Aduentus.
In iudicio extremo cũcta impijs vertent̃
ĩ vĩdictã: q̄b⁹ male vſi ſt̃ ad culpã. j. M
Id iudicãdũ viuos τ mortuos chriſt⁹ nõ
veniet añ p̄dicationẽ euãgelij ꝑ totũ or-
bẽ. τ niſi ꝓus venerit ad ſeducẽdas ĩ aĩa
mortuos adũſari⁹ ei⁹ antichriſt⁹. j. P.
Q. in medio. X.
Judiciũ vtrũ ſtatim erit poſt deſtructõnẽ
antichriſti. et vbi erit. τ de celeritate ei⁹
j. X. y. ij. F. G.
Judicis forma. τ qua hora veniet. j. y. in
fine. ij. F. xv. X. aduentus.
Judiciũ extremũ per quot dies tendatur:
incertum eſt. ij. F.
Qḋ filius homĩs iudicatur⁹ ẽ ex diuina τ
humana poteſtate. ij. M.
Judiciũ extremũ erit ſtãte ip̃o ſeculo ꝓpt̃
duo. vj. F. in fine. [Q. xj C.
Judiciũ extremũ vtrũ viuos inueniet. ix.
In iudicio duo ordines erũt. et hi in q̄ttu
or diuiduntur. xv. X. xx. T. in fine.
Judicij extremi recordatõ q̄ vtil' ſit. xx Q
Judicij extremi cõſideratõe mundi falſa
dulcedo cõtemnit̃. xx. D. in medio. E.
Judiciũ temerariũ ꝓpter duo ꝓhibetur.
Judicãdo alios: pri⁹ noſmetip- [C. xv. B
ſos examinabim⁹. xv. B. in fine.
Cur iudicare ꝑfectiũ ꝑfectoꝝ facta formi-
Qui recte iudicat et p̄miũ -dant. xx. M.
retributõis iñ expectat fraudẽ ꝑpetrat.
xvj. C. [titur. xvj. C.
Judiciũ humanum quattuor mõis ꝑuer-
Judices iudeoꝝ q̄uo dñr filij eoꝝ. vij. P.
In iudicis poteſtate eſt vel iuſticiã facere
vl' miſcdiam impẽdere. vj. H.
Judith vidua q̄d figurat̃. xxij. R.
Iu. Jugum fidei ſuaue eſt in comparatõne le
gis. v. ꝯ.
Jumẽti noĩe q̄d intelligit̃. xviij. P. ĩ meḋ
R. in medio. [xv. X.
Iuſt. Juſticia quid ſit. τ q̄ plures ſũt partes ei⁹
Juſticie opus quid ſit. vj. D.
Juſticie due ſunt. vna naturalis: alia con-
ſuetudinaria. xxij. H.
Juſticie magna ꝑs hec ẽ. xviij. D. circa fi.
Juſticia gratis impẽdi debet. xvj. C.
Juſticia q̄ttuor mõis violat̃. xvj. C.
Juſticia vera cõpaſſionẽ hz. Juſticia falſa i-
Sic iuſticia delet acta [digñtõez. xiiij. R.
pctã: ſic iniuſticia ſuccedẽs iuſticiaz pi-
mit. xxij. B. circa finem. C. in meḋ.
In iuſticia nihil eſt: nec vllã hz ceſſ tuã. xvj
Juſticia maiori in- [ꝯ. ex⁹ ꝓbat̃. Malũ.
terrogabit q̄ minorẽ cõpleuit. xviij. M.
Juſt⁹ vñ incipit eẽ hõ. xiiij. D. in medio.
Juſt⁹ nimis fit iniuſt⁹. x. S.
Juſti q̄ ſint. xj. M.

Sequitur de littera. L.

l Abia ſpõſe τ ſpõſi duo ſunt. vij. M
Lacrime lauãt delictũ qḋ pudor ẽ

cōfiteri ſic intelligendum eſt.vij.y.ī fi. .3.r. .xxij.F.

Lachrimas petri quidā allegāt ñ q2 amāt compunctionē: ſed q2 ſingūt ɔfeſſionem .vij.r. xxij.F.Confeſſio.

Laicus vñ dicitur: et quomō dicatur ſiniſtra manus eccleſie.xv.P.

Languores diuerſi generis humani propter peccatū ɔtracti.ij.A.B.C.xviij.E. ī medio. Infirmitas.

Lapides dicunt gentes nō propter ſoliditatem ſ ꝓpter ſtoliditatē.v.D.in fine.

Lapidē caliginis et vmbraꝝ mortis diuidet torrēs a ꝑplo pegrināte expōit.vj.I

Lapides angulares qui ſint.xxiij.H.

Lapides q̄drati q̄d ſigcāt.xxiij.M.

De tribus ordinibus lapidum q̄ in duodenarium excreſcit.xxiij.T.ɔ.

Largitas que modū neſcit reprehenſibilis eſt.xv.G.in fine.

Latria quid ſit: r cui debetur.vij.B.

Latrōes q̄ ſint.xij.y.ī meō.Z.xviij.P.

Qui laudat nō debet errorem aliene laudis attendere.xvj.X.in fine.

Laus falſa triplex eſt.x.V.in medio.

Qui laudē in opere bono pñtē apetit ſpē perdit: et gloriā mercedis non recipit ī futuro.xv.E.

Laudibꝰ delectari quādo licet r q̄d faciat amator laudis aliene.xviij.C.

Bonum laudare nō laudato ſed laudantibus ꝓdeſt.x.V.in medio.

De lazaro vlceroſo r q̄s ſignificat.xiij.G.H.I.K.L.

Le. Leonis et leene natura miſtice.x.Z.

Lepra peccata criminalia ſūt.v.R.ī fi.

Lepre ſex ſūt ſpecies: r quot ſint colores lepre: r de ſignificatiōe eius.xix.D.E.

De lepra naamā ſyri: et lotōe eius: quid figuratur.xix.F.G.H.I.

Leproſus curatus a chriſto cur tacere iubetur.v.H.I.P.

Leproſus ille typice ſignificat genꝰ humanuꝫ.v.I.in fine.

Leproſum cur tetigit xp̄s quē volūtate ſola ſanat potuit: r lex tāgi ꝓhibuit.v.H.

Leproſi q̄ miſtice ſint.xix.A. [P

Leproſi cur mundati ad ſacerdotes mittunt a chriſto.v.H.I.P.xix.A.xxj.D.F.ī fine.Hereticus.

Leproſi decem mūdati: r vnꝰ grās agens: q̄d ſignificēt.xix.A.B.

Letanie cur inſtituunt: r cur portant cruces.xj.P.S.

Leuite nomīe ordo ꝓpħaꝝ itelligit.xviij.P.in medio.Q.in fine.decime.

Lex quare data ē.xvij.K.in medio.

Legem cur chriſtus implere voluit.iiij.H.ī medio.I.

Liberū arbitriū cur accepit ꝑmꝰ hō.viij.K Li.

Liberū arbitriū pꝰ pctm̄ necitat.viij.M.

Liberū arbitriū q̄d pt ex ſe: r q̄d grē bñficiū huic oſtenditur.xiij.T.in fine.V.

De libero arbitrio hoīs ante peccatum.xiij.X.voluntas.

Liberi arbitrij ꝑma poteſtas ē poſſe non peccare: nouiſſima aūt nō poſſe peccare

Qm̄ ex libero arbitrio potuit bene velle et male.xiiij.y.maluꝫ.

De lilij cōſideratione et eius ꝓpetatibus.xix.K.in medio.X.

Litigatio miſericordie et veritatis dei: et diaboli: cuius debeat eſſe homo.xv.C.D.xix.M.

Liuor impudicitiā nutrit.xviij.H.

Locus non eſt niſi in corpe.xx.A.Corpꝰ. Lo.

Inter locum oēm: et id quod ē in nullo loco: nullus eſt locus.xx.B.

Locuſta quid ſit.j.E.

Locutio diuina duobus mōis diſtinguit: aut p angelos aut p ſemetipſam.ij.R.y.

Loqui recte q̄d ſit.xviij.F.in fine.

Loliū cur cū tritico generat.xix.X.

Deo longe nihil eſt niſi q̄d ei diſſimile eſt. et ꝓpe q̄d ſimile.xvij.A.ī fi.xvj.E.G.

De lucinia aue: r eiꝰ ꝓpetate.xix.T. Lu.

Luna ſignificat eccleſiam.xij.A.

Lupus ſignificat diabolum.x.H.

Lupus ſignificat ꝑdones.xv.M.ypocritas et hereticos.xvj.R.

Lux pñtis temporis comparata luci future claritatis ſāctorū denſa obſcuritas reputatur.j.H.et.I.in fine.

Lux in lucerna ē diuinitas ī carne.xiiij.S

Luxurie diffinitio.vj.B.pꝰ meō.et q̄ntū malū opatur in aīa.xvj.L.et ſic ſupat xvj.O.circa finem.

Luxuria lira cantat.vj.L.circa fi.

Cōtra luxurioſos nota fablas.xvij.ɔ.Ad [ulterius.

Seq̄tur de littera.M.

m Agi vñ venerūt ad xp̄ꝫ.iiij.M.ī fi. Mag.

Magi cur p ſtellā vocāt.iij.r.iiij.n

Magi apellati ſūt reges oriētales.iiij.N.

Magoꝝ miſtica munera.iiij.O.Q.R.T

Magoꝝ vocabula.iiij.O.in fine.

Magi periti aſtroꝝ nouā ſtellā videntes

oꝛtum nouum regem intellexerunt. iiij. Q.
Magi cur perdunt ſtellam. iiij. M. R.
Cur magos chꝛiſtus attraxit. iiij. S. in medio. T.
Cur tercia decima die venerunt ad chꝛiſtū iiij. T.
Magi cur per aliam viam redeunt ad patriam ſuam. iiij. O. in fine. T.
Malum primuꝫ vnde oꝛtum habuit. xvij L. circa finem. Peccatum.
Mali nulla ē eſſentia ſed abſētia debiti boni exemplis oſtenditur. xvj. ꝯ. xvij. A.
Malum quomodo deus facere legitur. xvij. A.
Mala ſine bonis: ꝛ niſi in bonis eſſe ñ poſſunt. xvij. B.
Malum ſemper priuat naturam qualicūꝗ bono: et minuit eius ſpeciem moduꝫ et oꝛdinem. xvij. B.
Malum bene oꝛdinatum eminentius cō mendat bonum. xvij. B. circa finem.
Mala nō niſi ex bonis oꝛtum habent. xvij L.
Maluo cur aliquando vtilis eſt. xvj. R. circa finem.
De malis deus benefacit. xiiij. T. in fine.
In mōo tria mala ſunt. vij. E. Mundus.
Mala minoꝛa eligenda ſunt vt maioꝛa vitentur. vij. F. in medio.
Maledicti ſunt qui diabolo maledicunt. xvij. E. in medio.
Mammona quid ſit. xvij. E. xix. K.
Manna figurabat verbum dei. xxj. L.
Mandare dei quid ſit. xvij. A. circa finem
Mandatum primum ꝛ maximum hoc eſt xviij. M. xx. R. Preceptum.
Mandatum magnum ꝛ primum aliquid dicitur ad dignitatem: non ad vtilitatē xviij. O. xx. R.
Mandragoꝛa ſomnum excitat. xix. circa finem.
Manus dei ſunt munificentia et beniuolentia eius. vij. M.
Manus dei chꝛiſtus eſt. vij. P.
Manus dextra vel ſiniſtra quid ſignificat ix. E. xv. P.
Manus ſcandalizans quid ſit. xiiij. E.
Manſiones quadraginta due filioꝛum iſrael per deſertum quid figurant. vj. S. vij. K. in medio.
Mare omnis aquarum congregatio dicit ꝛ ſignificat ſeculum. xv. I.
Mare ſignificat ſeculū cui tūc domin⁹ imperat. v. S. ij. L.
Maria dicit ſol et luna ꝛ thalam⁹. viij. Q.
Maria manne comparatur. x. E.
Maria cur deſponſata erat. ij. Q. p⁹ medium. R. V. ꝛ. coniugium.
Maria cur accepit nomen coniugij: ꝙ op⁹ coniugale non didicerat. ij. S. Z. ꝛ. xxj. X.
Maria non minus oꝛe pudica ꝙ coꝛpoꝛe. iij. E. iiij. Z.
Maria per fidem future moꝛtis chꝛiſti ante conceptionem mundata fuit a peccato vt ea purioꝛ ſub deo nequit intelligi iij. K.
Marie plus gratie collatum eſt ad vincēdum ex omi parte peccatum. q̄ eum cōcepit et peperit quem conſtat nullū habuiſſe peccatum. iij. K. xx. S.
Mariam totam ſpiritusſācti gratia repleuit: totam incanduerat diuinus amoꝛ: ita ꝙ nihil in ea eſſet qd mūdan⁹ violaret effectus: ſ ardoꝛ continuus: et ebꝛietas perfuſi amoꝛis. iij. K. in medio.
Mariam virginem genuiſſe iudei ex impoſſibilitate nature negant: cōtra quos pꝛofertur legis teſtimonium. iij. O. xix R. S.
Maria primū in mūdo virginitatē vouit. ideo ſine ſoꝛde et doloꝛe chꝛiſtuꝫ genuit iij. Y.
Marie animam quomodo gladius ptranſiuit. iiij. A.
Maria chꝛiſtum genuit anno duodecimo vij. I.
Marie venter et vbera cur beatus. vij. S
Matheus cur ſuum ſcripſit euangelium. ij. R.
Matrimonium non facit coitus ſꝫ voluntas. ij. S. Z. ꝛ. xxj. X. Coniugium.
Matrimonij tria bona ſunt. ij. ꝛ. in fine. Me.
Medicine duo ſunt officia. Unum quo ſanatur infirmitas: alterum: quo ſanitas cuſtoditur. xiiij. X. in medio.
Medicina iuxta vulnerū diuerſitates adhibenda eſt. xv. T. Penitentia.
Medicum querere cogit moꝛboꝛum moleſtia. xvij. K. in fine.
Mel ſilueſtre quid ſit. j. E.
Mel in cera eſt diuinitas in carne. ix. ꝯ.
Mel tunc de petra ſugitur: ꝛ oleum de ſaxo duriſſimo. x. B.
Mendacium quid ſit: ꝛ vtrum ſit vtile ali

quādo falſum enunciare cum voluntate fallendi.xvj.T.
Utrū mentiendum ſit ꝑ alicuiꝰ ſalute vel vita ſeruanda.xvj.T.X.
Mendaciorum octo ſunt genera. ⁊ in his tanto minus peccat quiſq̧ q̄nto magis a primo recedit.xvj.V.
Mendaces faciunt: vt vera dicentibus nō creditur.xiij:X.
De diuiſis actionibus mendacij.xvj.X.
Mendacium meditari quandoq̧ peius ē q̄ꝫ loqui.xvj.X.
Mendacium omne cauendum eſt. xvj.X.
Mens quid ſit: ⁊ vnde dicitur.xx.X.Anima.
Menſa ſapientie quibus pedibus et qbꝰ epulis fulcitur.xxiij.K.
Menſa propoſitionis cum duodecim panibus: quid figurat.xxiij.P. circa finē.
Menſa eſt ſcriptura ſacra.vij.L.circa fin̄.
Menſura bona conferta coagitata et ſupeffluens quid ſit.xv.B.in medio.
Mercennarij qui ſunt: et ꝙ ſint neceſſarij. x.G.xij.Y.
Mercennarius an ſit paſtor ſic probatur. x.H.
Metron grece menſura dicitur.v.B.
Metreta bina vel terna quid ſit.v.E.
Mirum non eſt ſi deus mirabiliter mirabilia operatur: nec eſt miraculum quod ratione capitur.xiiij.O.x.C. ml.
Miracula chriſti in quibꝰ preferūtur miraculis aliorum.j.Z poſt medium.
Et cur quedam miramur: et quedam non v.C.
Miracula tanto ſunt maiora quanto per hec non corpora ſed anime ſuſcitantur. xj.Y.in medio.
Q̄ꝫ miſeret deꝰ ſine aliquo dolore. xv.B.
Miſericordiam ſuam deus ⁊ iuſticiaꝫ nec bono nec malo ſubtrahit.xxj.Z.
Miſericordie dei tot eſſe credūtur quot ꝑ miſericordiam dei reparati ſunt.xvij.H
Miſericors eſt deus affectōne: ⁊ miſerator exhibitōe: ⁊ ſic miſericors ⁊ lōganimis vt etiam ſit verax et iuſtus.xvij.K.ī fi.
De alternatione miſericordie et veritatis hincinde ſe accuſantis ac defendentis ꝑ liberatione hominis.xv.C.D.xix.M.
Miſericordia vnde dicitur: ⁊ quādo ī peccatum conuertitur.xv.E.
Miſerandum eſt etiam ſimulatorie miſero vel iniquo.xv.F.xvij.I.
Miſericordie modus quis ſit.xvij.I.
De miſericordie amatoribus.xv.E.
Miſſus cur potius filius q̄ꝫ pater vel ſpirituſſanctus legitur.iij.F.
Miſſio filij et ſpirituſſancti quid ſit. x.A. in fine.
Monumentum nouum in quo chriſtꝰ ponitur: ſignificat vterum virginalem. ix F.in fine. Sepulchrum. mo.
Montes qui dicantur.xxiij.S.
Mors eſt ſeparatio anime et corporis.xx. A.B.in fine.Y.in medio.
Mors vnde dicitur: et de tribus generibꝰ mortis.xx.D.
Mors duplex eſt: corporis et gehēne.viij. I.O.Q.xj.I.circa finem.
Moriendi et non moriendi poſſibilitateꝫ primus homo habuit.viij.K.
Qui moriuntur in domino.xix.⁊.
Mors nō eſt niſi quā mala ſequunẗ. xix ꝯ
Mors media eſt inter diem dn̄i et diem hominis.xix.ꝯ.
Mortis meditatio ad quid valet.ij.O.P xx.D.E.
Morientes q̄ꝫ graui terrore iudicij ⁊ mordacis conſcientie ſtimulis lacerantur. xx.D.E.
Mortuus reſuſcitatus a chriſto in porta ciuitatis: quid figurat.xix.Z.
Mortis ſimilitudo eſt peccati perfecta abolitio.iiij.L.
Morte chriſti ſimpla mors nr̄a dupla dānata eſt.vj.M. in fine.
Licet in morte anima chriſti reliquit carnem: diuinitas tamen neutrum reliquit iij.L.in fine. Anima.
In morte chriſti fuit diuiſio anime vel carnis a verbo.ix.A.B.
Mors chriſti ideo valuit ad exhaurienda omnia peccata.ix.I.
Utrū mortē pater a chriſto exigerit.ix.I.
Q̄ꝫ horas mortuus fuerit.ix.K.
Mortalis chriſtus voluntate non neceſſitate.xiiij.F.
Mortalitatis naturam quantum voluit ⁊ quando admiſit.iiij.G.Paſſio.
Mors chriſti veritas fuit ⁊ figura. xiiij.I
Spiritus creatus mouetur tempore nō loco.xx.B.
Mulier curua quid ſignificat.xxj.T.
Mulier chananea quid figurat.vij.L.
Mundus olim floridus contemnebatur ⁊ modo marcidus diligiẗ.xxij.V. malū.

Cur non ſit diligendus mundus. xxiij. G Malum.
Mundus quot milibus annorum conſtat vj. K. Etas.
Mundus dupliciter ſeruit homini. iiij. O.
Mundi felicitas impedimentum eſt aīe vj. B. in fine.
Moi nomine qui ſignificātur. x. S. xij. L.
Mūerū acceptō p̄uaricatō ē ꝟitatꝭ. xvj. C
Munerū tres ſūt acceptiones quibus iuſticia mutatur. xvj. C. Magus.
De muneribus quibus cor mundaẛ. xvj. D. xv. y. in fine.
De muręna et eius natura. viij. E. in me.
Muti qui ſint. ij. A. B. C.
Mutoꝝ ligua tūc miſtice aperiẛ. ij. E. ī fi.

Sequitur de littera N.

Na. Naaman ſirus et de ſeptē lauationibus ei⁹ in iordane quid figurat. xix. F G. H. J.
Natiuitates due ſunt: vna carnalis: alia ſpiritualis. xij. r. Generatio.
Natiuitas carnalis a ſp̄uali diſtinguitur. xiij. B.
Chriſtus cur naſci voluit de virgine: et de virgine deſponſata. ij. Q. V.
Naſci cur chriſtus voluit tempe pacis. iij. B. N. Z.
Cur alibi naſci et alibi concipi voluit: ꝛ q̄modo naſciẛ ſp̄ualiter in anima fideli. iij. B. in medio.
Cur natus eſt in diuerſorio nō in domo parentum. iij. C.
Natiuitatem ſuam quibus ſignis chriſtus voluit declarare. iij. N. Z.
Natiuitatem chriſti que teſtimonia ſcripturarū prenunciant. iij. O. P. r.
Natiuitas dn̄i quantam dignitatem nobis cōceſſit. j. C. in fine. iij. Q.
Naſci cur voluit in noctis medio. iij. y.
Natiuitas chriſti cur magis p ſtellā ꝛ paſtoribus p angelos declaraẛ. iij. r. iiij. N
Natiuitas chriſti gaudiū magnū. iij. L. r.
Natiuitates chriſti duas accepimus. iij. O. in fine.
In natiuitate chriſti due cauſe notantur. iiij. K. circa finem.
Cur naſci voluit in bethleem et mori ī hieruſalem. iiij. K.
Natiuitas ſecūda maior ē q̄ prima. iiij. S
Q; natus ſit de ſpiritu ſancto et virgine ſi carnis cupidie ꝭ di munere. iiij. r. ī me.
Sicut natus eſt in iudea: ſic naſcitur in corde. iiij. O.
Natus cur dicitur ſanctus qui ex hac vita migrauerit. x. Q. in fine.
Natura om̄is tria ī ſe habet. xvij. B. Creatura.
Natura om̄is bona eſt etiam ſi viciosa eſt. xvij. C.
Nauicula operta fluctibus q̄d ſiḡcat. v. S
Naues due ſecus ſtagnum genazareth q̄d ſignificat. xv. J.
Neceſſitas corpꝛ̄ ſunt quinqꝫ principales xj. V. — Ne.
Negociatio quid ſit. xxj. N.
Nicodemus figuram gerit cathecuminorum. xij. r. — Ni.
Nicticorax quid ſit: et q̄ ſignificat chriſtū. x. y.
Noctua auis tales habet ꝓpꝛietates. xix. T — No.
Nox quot ſignificatōnes habet. iiij. D. xj. K. xij. r.
De diuiſione duodecim horarū noctis ꝛ allegoria earū. j. G.
Nemo nouit filium niſi pater: neqꝫ patrem quis nouit niſi filius: ꝛ cui filius voluerit reuelare exponitur. v. r. Cognitio.
Numerus duodenarius iubar eſt pfectionis. iiij. y. v. A. — Nu.
Ad numerum non tranſit ſexus fragilis ꝛ ꝛ infirmior etas. viij. C. xvj. F.
De nuptijs ſp̄ualibus chriſti et eccleſie. ij. iij. J. xx. J.
Nuptie in chanagalilee quid figurāt. iiij. K. in fine. X. circa finem. v. F. xxj. V.
Ad nuptias tūc chriſt⁹ miſtice venit. v. B
De nuptijs filij regis. xxj. vſqꝫ. T. xx. J.
Nuptiarū triplex bonum. ij. r. in fine. Cōiugium.
In nuptijs pl⁹ valet ſcietia ſacramēti q̄ fecunditas ventris. xxj. X.
Nux tria in ſe habet ſpiritualiter. iij. O.

Sequitur de littera O.

Oblatio non pro natura ſed p culpa offertur. iiij. F. in fine. — Ob.
Oblatio ex mente offerētis penſaẛ. xvj. D
Ocioſi qui dicantur. vj. E in medio. — Oc.
Octaua in ſcpturis pro eternitate ponitur iiij. G. K. Dedicatio.
Octaue cur celebrantur. iiij. K. L.
Oculus dexter ſcandalizans quid ſit. xiiij. C. Viſus.
Odium eſt ira inueterata. xv. B. circa fi. — Od.
Odienda ſunt vitia nō hoīes. xv. H. ī me.
Olee folia comeſta coruū egrū ꝛ locuſtas — Ol.

10

liberant.xix.X.
Olea et oleum et ſpanū quid ſit.xxiiij.L.
Oleum cur conſecratur:⁊ de triplici oleo; et qū ſit conſecrandum.viij.Z.⁊.xviij.K.Unctio.
Omouſyon quid ſit.j.B.in fine.
Op. Cum opera trinitatis inſeparabilia credātur: vtrum aliqua perſonarum aliquid facit qđ altera non facit.ij.⁊.iij.A.G.H x.D.S.y.in fine.
Inter opus dei et pceptum nihil medium eſt.v.H.
Unitas operatōnis trinitatis exēplo oſtēditur.iij.I.
Non operatur ex neceſſitate:nec conſtringitur lege operum ſuorum.v.M.
In omi opere ſuo deꝰ volūtatē ⁊ poteſtatem exercet.v.N.
Pater meus vſqꝫ modo operatur. et ego operor:exponitur.xx.F.
In opere operatio ppe deſignatur.iij.H.
Opus iuſticie quid ſit.vj.D.
Opera miſericordie cōtra vitiorū corruptiones quaſi anti dolū ordinātur.vj.D.
Opus bonum quādo ſit notificandum: et quando occultandum.xviij.L.
Opus iniquitatis quod foris non eſt p cōſenſum prauum in ſola voluntate completur.vj.A in medio.
Opera diaboli:ſaluatoris operibus cōparari nequeunt.vij.Q.in fine.Miracīm
Opiū internoꝝ viſceruꝫ dolores mitigat xix.y.in medio.
De orationis inſtantia et frequentia.xj.K
Orationes tribus modis impediuntur. xj.N.
Oratio iuſtorum eſt ſuſtentatio in hac vita prauorum.xj.R.
Orationes iuſtorum quantum valent exemplis oſtenditur.xj.S.
Oratio qualiter et p quibus fieri debet. xj.T.
Orans deo confabulatur.ibidem.
Orandum eſt pter quinqꝫ principaliter xj.V.Petitio.
In oratione quales eſſe debemus:⁊ q̄ ſint petenda.xvij.X.y.Z.
Origenis error.ij.D.
Orpheus quid dicatur:et quid ſignificat. xviij.T.circa finem.
Os dei eſt verbum dei filius.vij.M.in fi.
Oſanna quid ſit.viij.P.
De tribus oſculis.ſ.pedū:manuuꝫ:⁊ oris. vij.M.N.
Oſtium chriſtus eſt et oſtiarius.xij.y.Z. circa finem.
Oues qui ſint.x.Z.xij.y.Z.circa finem.
Oues chriſti quomō non audiunt vocem paſtoris.xij.Z.
Oues centum:⁊ vna pdita:qđ ſit.xiiij.R.
Ouile ſignificat eccleſiā.x.I.in fine.xij.y

Sequitur de littera.P.

Alea et zizanea differunt.ij.K. Pa.
Palmarum die ſermo.viij.Q.
Panes tres ſignificant intelligentiam trinitatis.xj.K.
De pane piſce et ouo cui opponit lapis:ſerpens et ſcorpio.xj.M.Q.
Panes ſeptem vñ turba ſatiat qđ ſignificet.xvj.E.in fine.F.G.xxij.P.
Panis ſubcinericius qđ ſignificat.xvij.S
De tribus panibus.ſ.purgatorio.cōſolatorio:et ſolitario.xvij.S.circa finem.
Panes quinqꝫ ordeacei ſignificant quinqꝫ libros moyſi.viij.A.L.xxij.O.
Panes quinqꝫ ſcripturas et exempla patrum in qnqꝫ etatibus degentium intelligūtur.viij.B.
Cur panes frangendo multiplicat ⁊ gratias agit.viij.E.
Parabola quid ſit.vj.N.
Cur in parabolis chriſtus loquitur his q̄ foris ſunt.vj.O.
Parabole ideo ſunt ſermonibus iungēde. xxij.B.
Paraclitus quid ſit.xij.I.Spūſſanctus.
Paraliticus ſanatꝰ a chriſto quid figurat xx.⁊.xxj.A.
Parentes quales eſſe debent ad filios ſuos.xix.P.Q.
Partus gaudio comparatur tunc magis. qn̄ non puella ſed puer naſcitur.x.O. xj.V.in fine.
Paſca cur in albis ſeptem diebus celebratur.ix.T.
Deus paſcit animam tribus mōis.viij.y.
Paſſer ſolitarius i tecto ſignificat chriſtū. x.y.
Paſſio dñi chriſti figuratur.x.y.
Cum paſſionem ſuam totiens chriſtus pdiceret:cur eā apl̄i ñ intellexerūt.vj.T
Paſſibilis chriſtus fuit voluntate non neceſſitate.xiiij.F.
Qꝫ paſſibil' erat qn̄ volebat ⁊ qtū.xiiij.G
Paſſio veritas fuit et figura.xiiij.I.
Paſſio chriſti fuit voluntatis nō neceſſitā.

tis hinc ꝓbatur.viij.K.ix.J.Moro.
De ſenſu paſſionis chriſti quid tenendum ſit.viij.L.
Paſtor que habere debet ſpiritualiter.xv.M.
Paſtores boni aut elati qui ſint.xv.S.
Paſtores gregem cuſtodientes qui ſint.iij.C.in medio.D.
Paſtores membra ſunt omnes vnius veri paſtoris.x.G.xij.y.in fine.
Paſtor malus audiendus eſt non imitandus.x.G.
Paſtor vtrum ſit paſtor an mercennarius ſic probatur.x.H.
Paſtor eſt diligendus:mercennarius tolerandus:latro fugiendus.x.J.xij.y.
De paſtoribus ſermo x.K.
Pater non eſt filiꝰ:nec ab aliquo eſt.j.A.B.iij.F.Trinitas filius.
Pauperes qui ſunt.xiij.ꝯ.B.D.
Pauper eſt omīs auarus.xiij.y.ī medio
Pauperes euāgelizari quid ſit.j.Z.ī me.
Pauperes non ſūt deſpiciendi:etiā ſi aliq̄ reprehenſibilia faciāt.xiij.G.circa fi.J
Paupes quidam ſaluantur:⁊ quidam dānantur.xiij.O.
Paupertas vera hec eſt.xiij.y.
Pacem relinquo vobis:pacem do vobis.xij.K.x.A.in medio.
Pax cur non omnibus hominibus ſed hominibus tantum bone voluntatis nunciatur.iij.C ⁊ circa finem.
Peccatum quid ſit:⁊ de actu peccati et cōſenſus.vj.A.iiij.S.in fine.xxj.H.
Peccatum non eſt ſubſtantia exemplo ꝓbatur.xvj.ꝯ.xvij.A.Malum.
Peccatū nullū eſt ſine ſupbia ⁊ cupiditate xx.K.in fine.
Peccatū duobus mōis cōmittitur.vj.Z in fine.vij.T.
Peccatū quattuor mōis admittit.vij.T.
Peccatū tribus modis geritur.vij.T.
In peccato primoꝝ parentum ſex mala fuerunt.iij.S.
Per quinq̧ peccauit primꝰ homo.xxij.O
Propter peccatum primi homīs hō quattuor mala paritur.ij.A.B.C.
Peccatum oriēnale cur contrahunt puuli qui non peccauerūt.xx.F.
Cur de peccato agitur ꝓpter honorem dī nulla de maria debet fieri mentio.iij.K.
Q dicantur ſeptē capita draconis.xvj.J
Peccata mortalia ſeptē quantū nocent homini.xvj.L.M.
Peccata capitalia ſeptem ſunt ex quibꝰ cetera oriūtur:quoꝝ nomina ſunt hec.vj.A.B. xvj.K.L.
Peccata mortalia que mala inferūt anime vj.B.
Peccata alia venialia:alia mortalia cur dicantur.vj.C.
Peccatores dicūtur mortui:non ocioſi.vj.E.in medio.
In peccatis ſunt gradus.xv.x.y.
Peccatū tribus mōis deſtruitur.xvij.V.in fine.
De tribus generibus peccantium.xvij.
Peccata mortalia ſic ſuperantur ⁊ delent.xvj.N.O.
Peccatum quod non ꝑ penitentiam diluitur:mox ſuo pondere in aliud trahit.xj N.in medio.
Cōtra omīa peccata optimū remediū hoc eſt.ij.O.
Peccata p̄terita non nocent ſi non placent.ij.P.
Peccatores reſipentes ſeptem modis deꝰ ſuſcipit.vj.C.
Quidam peccant ignoranter:quidam ſcienter.vij.T.in medio.
Peccata tegenda ſunt quantum ad inpudentiam praui operis:⁊ reuelanda per humilitatē confeſſiōis.vij.V.Cōfeſſio
Peccata non dimittūtur niſi in eccleſia.vij Q.in fine.x.B.
Utrum peccata dimittere poſſunt ſacerdotes.vij.V.in medio.ij.X.
A peccato non iuſtificaris ſi nō confeſſus fueris peccatum.vij.y.
Peccata per que dimittuntur.vij.y.ī medio.et.xiij.E.
Peccata ſolus deus dimittit qui ꝑ eos dimittit quibus poteſtatem dimittēdi tribuit.xx.ꝯ.xxj.F.xxij.F.
Peccata ꝑ ſolum deum et nō ꝑ ſacerdotes dimitti quidā ratione cōtendūt.xxj.D.
Peccator duobus modis ligatur.xxj.E.
Peccatorum ligatio et abſolutio non ſolū petro ſ omnibus apoſtolis ⁊ eoꝝ ſucceſſoribus conceſſa eſt.xxj.F.
Peccator quacunq̧ hora ingemuerit:ſaluus erit:ſic intelligendū eſt.xxj.G.et xxij.D.
Cur peccata multis dimittūtur a ſacerdotibus:et non tamen dimiſſa ſunt coram deo.⁊ cur multis nō dimittūtur:attamē

dimiſſa ſunt.xxj.J.
Ad ſoluendum peccata quid opus ſit deo homines querere cooperatores.xxj.K.
Peccatum om̄e p ſupbiam geritur: et per humilitatem penitentie deletur.ibidē.
Exhortatio peccatoris ad penitentiam ex emplo patris amabilis ad filiū.xxj.K.
Peccata dimiſſa ꝓpter que redeunt.xxj. D.circa finem.xxij.C.
In peccatoꝝ reconſiliatione ad deum tria conſideranda ſunt.xxij.D.E.
Cum peccatum in paruulis per baptiſmū ⁊ in adultis per contritionem dimittat: cur tamē pena peccati nō aufertur.xxij. D.in medio.
Pena peccati vocatur peccatū.xxij.E.pꝰ medium.
Q: alijs peccatū et penā peccati alijs ſolaꝫ temporalem penam per miniſteriuꝫ ſacerdotum deus remittit.xxij.E.in fine.
Peccata deus ex ſe ⁊ per ſe ipſum dimittit ſacerdotes non ex ſe ſed ex gratia dimittunt.xxij.F.
In peccato vno qſq; tantus eſt affectus mali vt magis alienet a deo q̄ etiā multa.xxij.G.
De peccatorū remiſſione ad ꝓximos.xxij. B.C.J.
Peccata minuta vtrum occidūt animam: xij.X.in fine.
Creſcit amor nummi quantū pecunia creſcit.xiij.Y.
De pellicano et eius natura miſtice.x.Y.
Pene iuſtorū an̄ aduentū dn̄i quales erāt ix.M.xiij.H.M.
Pena eorum mitiſſima erit qui preter originale peccatum nullū addiderunt.xj. J.in fine.Peccatum.
Pena impiorum viſa non minuit beatorū gloriā.ix.B.in fi.M.N.xiij.J.M.
Penas impij in eo membro amplius tolerabūt:in quo maiorem exercuerunt peccandi vſum.xiij.H.in fine.L.N.et.S. in fine.
Pene damnatorum vtrum ſint corporales. xiij.Q.R.Ignis.
Pena non in tormento ſed in ſenſu patientis eſt.xiij.S.infernus.
De penarum locis.xiij.T.V.
Pena temporalis quibuſdā ꝓficit ad purgationem:quibuſdam hic inchoat vt ſemper durat.xv.X.
Impius gemina ſententia punitur.xv.X in fine.
Utrum pene damnatorum in ſolo igne cōſiſtant.xv.⁊.
Utrū ſpiritales an corporales ſint.xv.ꝯ.
Pene tres apud inferos teſtantur poete. xvij.ꝯ.
Inter penas corporales quas iuſtꝰ patitur: et eas quas per fraudem diaboli tolerat multum intereſt.vij.D.
Pene damnatoꝝ nouem ſunt.et ꝙ eas iuſte patiuntur.ix.K.L.xiij.M.
Penitentia duplex eſt:exterior et interior et quid ſit penitētia:⁊ quando quis habet penitentiam aut fructus penitentie xiij.Z.
Penitentia quando eſt condigna aut ſufficiens.xiiij.Z.in fine.
De penitentia quomodo quiſq; certificet. xiiij.⁊
Qui penitentiam hic inchoauerūt ⁊ nō ꝑfecerunt:poſt purgatoria igne punientur.xiiij.⁊.circa finem.
In penitentia debent eſſe duo.xviij.D.circa finem.Penitenti tria neceſſaria ſunt iiij.R.in medio.
Penitentes cur reconſiliantur in cena dn̄i viij.ꝯ.
Penitentie tres ſunt partes: et q̄ ſit vera ac fructuoſa penitentia.xxij.D.G.Confeſſio.Contritio.
Penitētie menſura in arbitrio eſt ſacerdotis.xxij.E.
Penitentia quid ſit:et vnde dicitur: ⁊ cur cilicio ⁊ cinere teguntur: ⁊ ꝙ ſit duplex gemitus penitentie.xxij.G.
Penitentia debet eſſe in publico quorum peccata ſunt manifeſta. ⁊ cur penitētia publica non ſit iteranda.xxij.G.
Penthecoſtes cur ꝑ ſeptem dies celebrat. xij.N.T.in medio.
Perdicis natura hec eſt:et ſigꝰcat chriſtum xiij.P.in fine.
Peruenitur ad ꝑfectionem his gradibus xxij.X.
Perſecutiones chriſtus vitauit:non timuit.ix.ꝯ.viij.J.in fine.
De percuſſione diuina et eiꝰ m̄tiplici cauſa.xxj.Z.⁊.ꝯ.Flagellum.
Plus perſequuntur qui nos ſeducūt.xij ꝯ.circa finem.
Perſeuerantiam vtrum primus homo habuit.xiiij.J.
Q: aliter perſeuerantiam habuit primus

homo q̄ ſancti. xiiij. X.
Perſeuerantie prima poteſtas eſt bonum
poſſe nō deſerere: nouiſſime bonum nō
poſſe deſerere. xiiij. y.
Ubi perſeuerantia charitatis non eſt nul-
la ſufficiēs eſt penitētia. xxij. C. in med̄.
Perſeuerātibus ī bonis operibus vſq; in
finē nō currētib⁹ corona debet̄. xvj. M
Pes ſcādalizans quid ſit. xiiij. C.
Pedes duos quos habere debet homo. ij.
A. in fine.
Pedes duo dn̄i. ſ. miſc̄dia & iudiciū. vij. m
Pedes ſigcāt affectus. viij. T. in medio.
Petere in nomie ſaluatoris q̄d ſit. xj. A.
De petitionis inſtantia. xj. K.
Quid inter petere pulſare et querere di-
ſtat. xj. L.
De ſeptem petitionibus orationis dn̄ice &
cuilibet petitōi datur donum ſpūſſancti
cōtra ſeptē vitia. xvj. K. M. N. O. Orō
Petitiones iſte ſeptē orōis dn̄ice diuidun
tur in quattuor et tria: quattuor ad pre-
ſentē vitā: & tria ad futurā ptinēt. xvj. p
Petiōes iſte ſeptē cōgruūt ſeptenario do-
noꝝ virtutū ac beatitudinū. xvj. Q.
Petrus cur permiſſus ē negare chriſtum.
ix. H.
De phariſeo ſuperbo et publicano humili
et quos figurant. xvij. y. X. Z.
De phenicis ꝓpetate et allegoria. x. E.
1 Pi. Phialas et cyatos tabernaculo offerre q̄d
ſit. j. ꝯ. in medio.
Pietas quid ſit: et quid facit. xx. N.
Pinaculum templi quid ſit. vij. A.
Piſcatores ſignificant doctores. xv. J.
Piſces pauci q̄s ſignificāt. xj. F. G. i fi. H
Piſces duo ſignificant pſalmos et ꝓphas
vel ſacerdotes et reges iſrael. viij. A. B
in fine.
Piſces aliqui oua generant: alij viuos pa
riunt fetus et formatos: nec vllus alteri
niſi ſuo generi miſcetur. viij. D.
Piſcis minor eſt eſca maioris: & ipe maior
a validiore inuaditur. viij. D.
Piſces ad vſū nobis dati et in ſignum fa-
cti. viij. D.
Piſcis aſſus chriſtus eſt paſſus. ix. ꝯ.
Platee que dicūtur. xiij. ꝯ. xiiij. B. D.
1 Pl. De plagis decem egiptiorum contra decē
p̄cepta dei. xvj. J.
Plage decem egiptiorum cōtrarie ſūt de-
cem p̄ceptis legis. xix. C.
1 Po. Poliandrum quid ſit. xv. y. circa finem.
De polio piſce et eius natura. viij. F.
Porta celi quid ſit. xxij. S. in medio. xxiij.
D. in medio. xxiiij. C. in fine.
Porte anime due. vj. Z. in fine.
Utrū ptās dei ſit maior ei⁹ volūtate. v. M
In dō nō eſt poteſtas ſine volūtate: nec vo
lūtas ſine poteſtate. v. N. xiiij. O.
Poteſtas dei quedā reſpicit ad que non re
ſpicit voluntas eius. v. N.
Cū facere aliquid poteſt deus qd̄ nō vult
vtrū cōtra voluntatē ſuā aliq̄d ſit. v. O
Poteſtas oīo et ordinatio poteſtatum a
deo eſt: ſ; a malo ābitio poteſtatꝫ. vij. B
Oīo ptās ꝑmittēte deo iuſta eſt. vij. D.
De puero centurionis ſanato. v. K. L. R. Pu.
Pulchritudo vniuerſi ex oppoſitis conſtat
xvij. B. in fine. xix. y.
Purgatorij locus vbi eſt. xiij. U. et q̄ pur
gant̄. xiiij. &. i fi. Pena. Infern⁹. Ignis
Precepta dn̄i licet diuerſa videtur: vnum Pr.
tamē ſūt in radice charitatis. xviij. N. in
fine. Mandatum.
Precepta duo cur data ſūt: non tria. xx. U
in fine. Dilectio.
Predeſtinati plures ad tēpus errāt: vt tā-
dē redeant. xij. Z. in medio.
Predeſtinauit deus impioꝝ gehennam: ſ;
nō p̄deſtinauit eoꝝ culpā. v. O. in fine.
Preſcientia.
Se p̄deſtinatum nemo affirmare p̄ſumat.
xxij. C. ante medium.
Predicatores debēt tempate vti verbo dī
xv. J. in fine.
Predicator fruſtra laborat niſi cor illuſtra
uerit auditorum. xv. K Doctrina.
Predicatio operibus confirmanda eſt. q2
nihil turpi⁹ q̄ bonū p̄dicare: & ope neg-
ligere. xv. K.
Predicatoris vitio vera doctrina vileſcit.
. xv. R.
Multi p̄dicant vitio elationis. xv. S.
De p̄dicationis diſcretione. xv. T.
A quibus predicationē incipient. xv. U.
Predicari ꝓ merito vel demerito pleb̄ da
tur ſermo: nec oīa tp̄a cōgruūt p̄dicati
oni. xv. U. in medio.
Predicator malus quare quandoq; bonis
prodeſt. xvj. R.
Predicator qualis eſſe debeat. j. &.
Predicator vtrū aliquid habere debeat q̄
carnalib⁹ taceat: et ſpūalib⁹ dicat. . x. T
Inter prelatum et ſubditum quid diſtat.
xv. M.

Prelati tot mortibus ſunt digni quot pditionis exempla in ſubditos tranſmittūt. x. K.
Prelatus ideo tenetur tanta i opere exſoluere quanta conſtat eum alijs vere pcepiſſe. x. L.
Prelato vigilare bene viuendo nō ſufficit ſi non illum cui preeſt a peccati torpore excitet. x. L.
Prelati circumſpecti eſſe debent. x. M.
Prelatoꝝ malorū facta non ſunt ferienda oris gladio ſubditorū. exemplū. x. M.
Prepoſitus iracundus ſine menſura vlciſcitur culpas. xv. S.
Preſbyter vtrum ſit qui habet voluntatē nunq̄ celebrandi. ij. ⁊. in medio.
Preſcientia et predeſtinatio in deo ſi ſcdm reſpectum conſiderantur diſſimiliter ſe habent: cum tamē in deo vnum ſint. v. O. Predeſtinatō.
Preſcientia ſe et ad mala et ad bona habꝫ: predeſtinatio ad bona tm̄. v. O.
Primi tunc dicūtur nouiſſimi. ⁊ nouiſſimi primi. vj. G. in medio.
Primogeniti qui dicuntur: ⁊ cur chriſtus primogenitus dicitur. ij. S.
Primogenitus terre adam: primogenitus celi: diabolus. xix. O.
Priuatio non eſt niſi in bono. xvij. B. C. Malum. Peccatum.
Prodigia que dicuntur. xxj. y. Miraculū
Propheta vnde dicitur. j. C. in fine.
Prophete falſi ſic cognoſcentur. xvj. R. y Z. ⁊ Hereticus.
Prouerbium putatur quod non intelligitur. xj. A. in medio.
Proximior homini nemo eſt q̄ deꝰ. xviij. O. circa finem.
Prudētia miſcenda eſt ſimplicitati. vij. E
Sequitur de littera: Q.
Q. E quadrageſime et quinquageſime miſterio ac origine. vj. M. P. Q. S. et. vij. K. in medio.
A quadrageſima ad paſcha quot dies numerantur. vij. J.
Quadrum formam tenet perfectōis. xxiij M. Lapis.
Querentes chriſtū deſidioſe nunq̄ inuenire merentur. iij. D.
Sequitur de littera. R.
Ra. r. Acha quid ſit. xv. y.
Ramos d̄ arboribus cedere q̄d ſit
Ranaruꝫ nomine quid ſignificat.
xvj. Z.
De rapinis non eſt facienda elemoſyna. xv. G. xvij. D. in fi E.
Rapina quid ſit. xvij. Z.
De rapinis non vita agenda. xix. Q.
Ex raptore ſit preda. exemplū. viij. D. F.
Contra raptores. xiij. G. M.
Re. Reconſiliari debemus fratribus offenſis. xv. H. in fine. y. in fine.
De tribus recordationibus peccatorum. xvij. K. in medio.
Chriſtus cur non redemit humanum genus per potentiam: ſed per iuſticiam ⁊ miſericordiam. iij. K.
Cur non redemit p ipm hominē pditum: aut per alium nouiter creatum: aut per angelum vel patriarcham. iij. T. V.
Inter refectionem quinq̄ milium et quattuor miliū q̄d diſtat. viij. B. C. xvj. F.
Reges illi recte dicunt. xviij. M. xxiij. F.
De regulo cuius filius infirmabatur. xxj. y. v. K. L. Q. R.
Regnum dei multis mōis dicitur. vij. P. xxj. L. xxij. B.
Regnum dei tunc primū queritur. xix. L
A regno celorum qui excluduntur. xix. ⁊.
Regnum romanum quando finietur. j. T
Regnum diuiſū ideo deſolabitur. vij. O.
Reſpectus dei duplex eſt ad veniam ⁊ ad vindictam. xxj. ⁊. Predeſtinatio.
Reſtitutio quomō fieri debet. xxij. ⁊. in fi.
Reſurrexit chriſtus in vltima parte noctis ⁊ q̄ in reſurrectōne chriſti ordo temporum ſit mutatus. ix. C. in medio.
In reſurrectione chriſti interior homo in re: et exterior in ſpe reſuſcitatur. ix. J.
Chriſtus cur non ſtatim reſurrexit: cur in prima die ebdomade et tercia die paſſionis. ix. P.
Poſt reſurrectionem vſq̄ ad aſcenſionem ſuam vbi chriſtus manſerit: ⁊ qualē formā. ⁊ qualeo veſtes habuit: ac quotiēs apparuit. ix. S.
Reſurgētes cū chriſto: et reſuſcitati ab eo iterum mortui ſunt. ix. S.
Quomō poſt reſurrectōem ſuam quibuſdam non ſit agnitus. et quibuſdam agnitus. ix. K. in medio. y. circa finem.
Cur in forma peregrini apparuit: ⁊ cur nō ſit agnitꝰ i eiꝰ vboꝝ i pāis fractōe. ix. y
Si nō eſt vitās reſurrectōis pditus ē fructꝰ paſſiōis chriſti. ix. X. i meō. y. cir. fi.
Cur pꝰ reſurrectōem cicatrices vulnerꝫ re

De littera. R et S

tinuit.ix.z. x.A.
Cur poſt reſurrectionem edebat.ix.ↄ.
Quõ ianuis clauſis introire potuit.ix. Z in med.x.A.C.
Quõ corpus ſuum incorruptibile z tamẽ palpabile prebuit.x.A.C.xj.D.circa finem.Corpus.
Qualiter p reſurrectõem ſuam nos tercõ die viuificauit auctoritate, et exemplo phenicis oſtenditur.x.D.E.y.
Quomodo nos reſurgere debemus in interiori homĩe tercio die cũ chriſto.x.F.
Q; reſurrexit die tercio figuraliter oſtenditur.x.y.Z.
Reſurgentes cum chriſto cum eo aſcenderunt in celum.x.ↄ.
Reſurrectio chriſti ſacramẽtũ fuit z exemplum.xiiij.I.
Reſurrectiones due ſunt: vna animarũ: altera corpm.ix.Q.
Reſurrectio nouiſſima q̃ die erit.ix.Q.
Utrũ reſurgẽt q̃s chriſtus adhuc viuẽtes repericet.ix Q.xj.C.
Reſurrectõ erit ĩ ictu ocli.ix.Q.xj.C.j.y
Reſurrectionẽ corpm elemẽta teſtãt.xj.D
Q; reſurget eadẽ caro nr̃a q̃ cecidit.xj.D in medio.
Utrũ et quõ reſurgẽt abortiui et fet⁹ mõſtruoſi.ix.R.circa finem.et.xj.E.
Q; reſurget quicq̃d fuit de ſuba et natura corpis: et in eadẽ pte corpis pbat quantumq̧ diſpſe fuerit: exẽplo pbat.ix.R.xj.F.G.
Utrũ reſurgẽtiũ erit eq̃lis ſtatura aut q̃litas.xj.G.
Utrũ reſurgẽt inſtãtes ĩ ea ſtatura q̃ mortui ſũt.xj.H.
In q̃ etate z mẽſura reſurgẽt. j.x.in fine. xj.H.circa fi.j.y.
Utrũ reſurgent mali cũ eis q̃s h̃ habuerũt deformitates.xj.I.
Rethia a retinẽtia vocãtur.xv.I.
Rethia tũc ſpiritaliter rumpunt.xv.K.
Ri. Rinocerotis natura hec ẽ.iiij.U.ĩ medio.
Ro. Rogare duo ſig̃cat.x.O.circa principium
Quõ rogat fili⁹ pr̃ez q̃ cq̃l ẽ pr̃i.xj.B.orõ
Rogationũ dies ido inſtituũtur: z cur cruces tũc portãtur.xj.P.S.
Ru. Rubi folia ſpẽti ſubiecta interimũt.xix.x

Sequitur de littera.S.

Sabb. Abbatũ d̃r oĩs ebdõada.ix.C.ĩ fi.
Sac. Sacerdotiũ iudeorũ figura erat veri ſacerdotij qđ ẽ i ecc[leſia.v.H.xix.A.] [xvij.Z.]
Sacerdotij noie ordo pr̃iarchal intelligit.xviij. P.ĩ m̃.
Sacerdotes q̃d ſcire optet ĩ diſpẽſatõe ſacrorũ diuĩorũ.xviij.G H.Do[z Q.ĩ fi.]
Sacerdotes vtrũ veraciter dimittere vel remitter pñt pctã.xxj.D.vſq̧ L.pctõr[ctor]
Sacẽdos di vicari⁹ medic⁹ ẽ pctõrũ.xxij.E
Sacerdos vtilis vel inutil q̃s ſit.xv.R. Preſbyter. Predicator.
Cõtra ſacerdotes ſupbos.xv.S:
Sacr̃a veterũ teſtam̃ti diuiſſa ſũt ñ pjecta noua inſtituta ſt̃ ñ vſurpata.xx.M.viij
Sacrificia ſig̃cãtia ñ optebat auferri pu[X]ſq̧ vera z ĩ ill ſig̃cata ↄfirmarentur a chriſto.v.I.
Sacrificia vetera vmbra erãt futurorũ.viij X
Sacramentum quid ſit.iiij.H.
Sacramentũ z res ſacramẽti differũt.iiij.H.in med.ix.T.circa finem.xxj.X.
In ſacrificio altaris cur panis et vinum z aqua ponit.viij.X.in medio. y.
Sacr̃m ẽ dũ vbũ accedit ad elem̃tũ.xiij.D
Sacr̃a oĩa ſigna ſũt ei⁹ q̃ p illa dat gr̃e ſpiritual.xiij.F
In ſacr̃o altaris tria ſũt z ex eo oĩa ſacram̃ta ſctificãtur.xiij.E. Euchariſtia. [xiiij.I.]
In ſacr̃is di nemo ſẽſũ ſuũ fidei pferre dz.
In ſacr̃is dñicis ẽ mod⁹ ordo z rerũ ſig̃catõ xviij.G. [xviij.H.]
Sacr̃a xp̃i et eccl̃ie ab initio ↄcelebrata ſũt
Sacr̃a ſũt emplaſtra peccatorũ.xxij.E.
Sacr̃a q̃dã ad remediũ: q̃dã ad officiũ: et q̃dã ad exercitiũ ptinẽt.xxiij.A.
Salomon tribus nõis miſtice appellat ſm tres libros ſuos.xviij.S.in fine.T. Sal.
Salomõis tria dyademata q̃ ſint.xviij.U
Cur ſamaritanũ ſe chriſt⁹ eẽ ñ negauit.viij.H.xviij.P.R [circa fin. xviij.R.] Sam.
Samaritanos cur iudei exhorrẽt.viij.H.
Sapientia dei puella dicitur.xix.F. Sap.
Sapĩa ſape aliđ ẽ q̧ ſapĩa.iiij.z.in medio
Sathãe q̃d ẽ vtilit ĩ vita pñti tradũt.vij G Sat.
Satiſfacere quiſq̧ pt: ſ nimis facer nõ pt.
Satiſfactõis tres ſũt [xiiij.Z.circa finẽ] pteo: orõ: ieiuniũ. z elemoſyna: q̃ cũ ſint recte q̃rẽtibus bonũ peccatorum remedia ficti vtunt in pctm̃.xxij.C.Pnia.
Scar⁹ inter piſces ruminare phibet. viij. D.et q̃d ſignificat. Sc.
Scire dei ẽ eligere: neſcire reprobare.xix B: Preſcientia.
Scire om̃ia nemini datum ẽ: nec quiſq̧ eſt cui nõ aliquid ſpeciale a natura ſcire do

natum eſt.xx.O.
Scientia nulla eſt vilipendenda: qꝛ omnis ſcientia bona eſt.xx.P.Doctrina.
Scientiam multi habent:ſed pauci qualiter ſcire oportet.xx.X.
Scientie tumorē chriſtus dannat nō acumen. quia ſcientie clauis humilitas eſt. v.Z.
Scorpena pudicitiam ſui generis ſeruat: ſꝫ venenum ſui generis non habet:non enim pcutit ſed reficit.viij.D.
Scriptura que non intelligitur nō eſt culpa eius:ſꝫ ex vitio cecitatis intelligentie xiiij.I.
Ad ſcripture lectorem que pertineant.xx G.P.
Scripturam nullam ſi vacat vel ſaltim legere contemnas.xx.P.Predicatio.
Scriptura ſacra quandoꝫ ſic de re aliqua loquitur:vt quod inde venturum ſit p̄nunciare videtur: et tamē virtutem eiꝰ magis q̄ꝫ euentum exprimit.xxj.I.
In ſcripturis ignarus inuēit quod diſcat: coutumax et peccator futuri iudicij flagella.xxj.M.
Scriptura quattuor modis exponi poteſt xxiij.K.
Scriptura ſancta geminā nobis humiliandi neceſſitatez indicit.ix.X.in fine.Doctrina.
Scripturā gentilium legere quandoꝫ vtile eſt.xvij.⁊.
Qui ſeducitur quid conſentiat euidenter ignorat.vij.T.Error.
Exijt qui ſeminat ſeminare ſemē ſuum exponitur.vj.N.xj.O.
Semite tunc recte ſunt vel praue.j.C.in fine.
Ibi ſenſus deficit vbi amplius inſtrumentum non ſufficit.xiij.R.
Senſus corporis quinꝫ quō animam ducunt captiuam.xxij.O.
Septuageſima cur celebratur.vj.I.K.P
Septuageſima et ſexageſima vnde nomē traxit.vj.M.P.
In ſeptuageſima cur non cantātur cantica leticie.vj.K.P.
Quale officium ſeruatur: et de eius miſterio.vj.Q.
Septene quinꝫ in ſcriptura ſacra continētur:⁊ quam adinuicem habent conuenientiam.xvj.K.vſꝫ.R.
In ſepulchro cur chriſtus ſabbato quieuit. ix.C.
In ſepulchro quomodo chriſtus tribus diebus et tribus noctibus fuit.ix.C.circa finem.
Forma ſepulchri dominici hec eſt.ix.F.i medio. Mors.
In ſepulchro cur per vnam diem et duas noctes iacuit.ix.G.K.
Sermo dei et ſermo hominum ſic differūt iiij.C.Predicatio.
Serpentis quattuor proprietates miſtice iiij.X.
Serui nomen vnde originem duxit.xxij. B.
Serui patriſfamilias qui ſint.xiij.Z.xiiij B.xxj.L.M.Q.xxij.B.
De duplici ſeruitute: dei ſcꝫ et hominis. vij.B.
Sicomorus quid ſit: et quid figuratꝰ. xiiij.C.
Sicut verbum ſimilitudinis eſt non quantitatis.xv.B.
Signa eccleſia facit ſpiritualiter:que per apoſtolos corporaliter faciebat.xj.Y.i medio.
Signum et prodigium differunt.xxj.Y. Miraculum.
De tribus ſilentijs.iiij.C.D.xxiij.F.
Simile nihil magis eſt q̄ꝫ vnitas.iij.I.in fine.
Simile vel diſſimile deo quomodo aliq̄d dicitur.xvij.A.in fine.
Similitudines quandoꝫ a contrario ducuntur.xvij.D.in fine.
Contra ſimulatores.xv.H.
Que ſimulata ſunt diuturna eſſe non poſſunt.xv.H.ypocriſis.
Similitudinem aliquam omnis creatura habet ad deum:ſꝫ ſcōm maius vel minꝰ iiij.P.Creatura.
Cum ſimplicitate oportet ſeruum dei eſſe prudentem.vij.E.
Sinapium interiorꝫ viſcerum dolores mitigat.xix.Y.circa finem.
Sinus pro ſecuritate ponitur:⁊ quid ſit ſinus abrahe.xv.B.xiij.K.circa finem. L.in fine.Infernus.
De tribus ſyrenis miſticatio.vj.L.
Smirna quid ſit.⁊ quid figurat.xiiij.C.
Sol ſignificat chriſtū.xij.X.i fi.Doctrina
Spes ſine timore p̄ſūptio ē.exēplū.xx.D
Spūſſanctus non ē pater chriſti:qꝛ incarnationē chriſti operatus legitur.xx.H.

Spirituſſanctus cur ſolus cōmemoratur ī conceptione chriſti.xx.ꝯ.iij.A.
Spiritui ſctō cur attribuitur remiſſio peccatorum.vij.O.in fine.x.B.iiij.F.
Spirituſſanctus in terra datur vt diligat proxim⁹:e celo vt diligatur deus.x.B.xij.S.in fine.
Spirituſſanctus quomodo arguet mūdū de peccato:de iuſticia:⁊ de iudicio.x.S
Inter ꝓceſſionē ſpūſſancti et natiuitatem filij quid intereſt.x.V.
Spirituſſancti audire et loq̄ quid ſit.x.V
Spirituſſanctus quō clarificat filiū.x.V.
Spūſſanctus accepit ꝓcedendo qd fili⁹ naſcendo.x.X.
Spirituſſanctus cur ſingillatim dicit̄ ſpiritus cum tota trinitas ſit ſpiritus.x.X
Spūſſanctus cur nō mittitur niſi poſt decimum diem aſcenſionis.xj.ꝯ.
Spirituſſanctus miſſus eſt vbi erat.xij.E
Spirituſſanctus cur ī igne apparuit:cur in igne ſimul et linguis:cur aliquādo ī columba:aliquando in igne monſtratur:cur ſuper chriſtum in ſpecie columbe.⁊ ſup diſcipulos ī igne apparuit.xij.F.T
Spūſſanctus quō mitti dicitur in nomine filij.xij.I.circa finem.
Spirituſſanctus qui et conſolator dicitur quō poſtulare ⁊ gemere dicit̄:ib:d ī fine
Spirituſſanctus que facit.xij.M.
Spirituſſācti ſeptem dona:ſeptē munera in corpe et in aīa opantur.xij.N.O.P
Spirituſſācti dona figuraliter oſtēdūtur.xij.Q.xxiiij.E.
Spūſſanctus in ſpecie columbe ꝓpter ſeptem apparuit.xij.Q.Digitus.
Spirituſſanctus quō venerit ſup apoſtolos.xij.R.
Cur datur die quinquageſimo.xij.S
Spūs vbi vult ſpirat.exponitur.xiij.B.
Spūs ſancti dona ſeptem dant̄ orātib⁹ cōtra.vij.vitia capitalia.xvj.K.M.N.O
Septē dona ſpūſſancti quō ſeptenario nūo ꝟtutū ⁊ beatitudinū cōgruūt.xvj.Q.
Spūs tribus modis dicitur.xx.X.
Spūs ꝓpherie ꝓphantis aīm qñq tantū ex pñti tangit non ex futuro.j.Z.
Spiritus ſi dñi cur malus:et ſi malus cur dñi eſſe ꝓhibet̄.vij.D.ī med.Diabolus
Immūdus ſpiritus eiectus ab homīe quō aſſumit ſeptē ſpūs alios neqores.vij.R
Spūs tres immūdos.draco:beſtia:pſeudo ꝓpha dicūtur.xvj.Demon.
Sponſe vxores ſpōſi mariti in ſcptura nominantur.xx.X.Z.
Deſpōſari aliō ē q̄ ꝯmiſceri.xx.⁊.ꝯiugiū.
Spōſa ꝟbi caro ē.ij.⁊.iiij.I.v.B.
Sporte ſeptē fragmētoꝝ quid ſignificant.xvj.F.H.viij.C.
Stabuli noīe quid ſignificat̄.xviij.P.ī medio.R.in medio.
Stabulari⁹ qd ſit.xviij.P.circa fi.R.cir.f.
Stadium qd ſit.ix.V.
Stella q̄ magi ꝑuia fuit nūq̄ añ apparuit:et peracto officio deſijt.iiij.N.in fine.
Stella in acre:non in celo pēdebat.iiij.O
Stellam cur magi amiſerūt.iiij.N.in fi.R
De ſtelle ſitu motu et origine ſcdm ꝓphetiā balaā cū allegorica expoſitōe.iiij.V
Stolas ſingulas vel binas ſancti tunc habere dicuntur.xj.A.in fine.
De ſtultis tribus miſterium.xviij.A.
Sturni veſcūtur ſconio.xix.Y.
Subditi quales eſſe debent.x.K.
Subditi non debent ꝑpoſitoꝝ vitā temet̄ dijudicare.x.M.exemplum.Prelatus
Superbie gradus in deſcendendo duodecim.iiij.Y.
Superbia eſt amor ꝓpe excellentie:cuius duo ſunt genera.vj.B.xvj.L.
Superbus membrum eſt diaboli.xiiij.ꝯ.
Superbia ſic deletur.xvj.N.Peccatum.
Superbie ſpecies quattuor ſūt.xvij.X.
Suꝑbia nō eſt ſine cupiditate.xx.R.ī fiñ.
Contra ſuperbiam inuectio.xx.O.
Superbie duo ſunt genera:intus ſcʒ et foris.xx.Q.circa finem.Iactantia.
De ſurdo et muto curato a dño.xviij.E.F.quid figurat.et.xviij.I.in fine.
Surdi qui ſunt.xx.A.B.C.xvj.E.ī med

Sequitur de littera.T.

Alēti nomine qd ſignificatur.xxij G.H.I. Ta.
Talpa talē habet naturā.xix.H.
Thauroꝝ nomine qui intelligūtur.xxj M.Q.R.
Templum ſalomonis ſpiritualiter reedificatur annis quadragīta ſex.iij.L.vij.I.xxiij.ꝯ. Tem.
Templum ſalomonis figurat templuʒ celeſte.xvij.X.in fine.
Templum cur edificatur a captiuitate reuertentibus per pecuniam apud Babiloniam acquiſitum.xvij.⁊.
Templum ſalomonis quod formaʒ tabernaculi moyſaiti habuit:quare ter edi-

ficatum legitur. xxiij. Z. ꝛ. Eccleſia. Dedicatio.
Templum illud cum ſuis vtenſilibus vmbra erat eccleſie chriſti future. xxiij. ꝯ.
Temptatori ſuo cur chriſt⁹ ſe obtulit i deſerto. vj. ꝯ.
Temptatio tribus modis perficitur: ſuggeſtione: delectatōe et conſenſu. chriſt⁹ autem ſola ſuggeſtione temptatus eſt. vij. A. viij. L. in medio. Peccatum.
In omnibus temptationibus hoc agit dyabolus vt intelligat ſi filius dei ſit. vij. A. Diabolus.
In tribus temptationibus chriſti om̄e genus temptationum continetur vij. C.
Temptare homo deum non debet quādo habet quid faciat vt quid cauere oporteat euadat. vij. A. in fine.
Non amplius temptat electos dyabolus: ꝙ voluntas dei permittit ꝛ temptando eorum profectibus ferint. vij. D. G. in medio.
Quandoqꝫ dum nititur electos temptare et decipere detegitur atqꝫ contemnitur. vij. E.
Temptationū initia fragilia ſunt: ſed ſi ꝑ vſum in conſuetudinē tranſeunt: cōualeſcunt. vij. E. in fine.
Contra quos plus temptationibus inſiſtit: et quibus modis occulte decipit. vij. F.
Q: temptat hominem ex natura ipſi⁹ hominis. vij. F. in medio.
De quattuor temptationibus que in pſalmo tanguntur. vij. H.
Temptationes due ſunt: ꝓbationis ꝛ deceptionis. viij. H. in medio.
Temptari in hac vita vtile eſt iuſtis. xxj. Z. xxij. A. circa finem. Flagellum.
Tenebra nil aliud eſt ꝙ lucis abſētia. xvj ꝯ. Malum.
Tenebre interiores vel exteriores que dicantur. v. K. in fine. xxj. E. O. in fine P.
Terre motus in chriſti paſſione ꝛ reſurrectione quid ſignificat. ix. D. circa finem
Th. Theophania apparitio diuia dicitur: ꝛ q̄d ſit theophania potentie: ſapientie: et bonitatis. iiij. P. et. Q. in fine.
Theſaurus cordis radix eſt arboris. xvj. S.
Thome dubietas plus contulit nobis ad fidem ꝙ fides credentium. x. B. in fine
Thus quid ſignificat. xxiiij. C. in medio.
Timere deum quid ſit. xxij. Q. Ti.
Timor ſine ſpe deſperatio eſt. ij. D.
Per timorem bonum mala cauentur: et ꝑ timorem malum a bono receditur. vj. Z. in fine. vij. T.
Timor quid ſit: ꝛ que pena eius. vj. ꝛ.
Timorem dn̄i quomodo chriſtus habuerit. vij. ꝛ.
Timor cum ſit motus mentis naturaliter vnus ſcōm diuerſōs motus diuerſis nominibus appellatur in ſcriptura. ſ. ſeruilis: mundanus: initialis: et filialis: quorum duo mali ſunt: et duo boni. vj. ꝛ.
Timores duo ſunt: ſeruilis: et caſtus. viij H. in fine. xij. R. xviij. R.
Traducere tam in malo ꝙ in bono ponit̄. Tr. ij. X.
Triclinium eſt aula tricamerata cū teſtudine. v. B.
De trinitate que deus eſt: q̄ ſit fide tenēda j. A. B. Pater: filius: ſpūſſanct⁹. deus.
Triſticia quantum malum facit. xvj. L. et ſic ſuperatur. xvj. O. circa finem.
Tuba nouiſſima quid ſit. ix. Q. Judiciū. Tu.
De tubis ſeptem nouiſſimis. xvj. Z i me.
Turba triduo ſuſtinens dominum q̄ ſit. xvj. E. G.
Turtur neſcit amare inaniter: et q̄d ſig̃cat miſtice. xvij. L. in medio. xix. R.

Sequitur de littera. V.

E vaſis aureis: argenteis: ferreis: et fictilibus magne domus. xvij. ꝛ Va.
Veniam poſtulanti cito eſt ignoſcendum Ve. xv. H. in fine.
Venia a leſo eſt petenda. xv. y. in fine.
Venire debent ad chriſtum labore fatigati: onere grauati: ꝛ inedia macerati. v. ꝯ vj. A.
Venit deus ad hominē dum homo venit ad deum. xij. J. Aduentus.
Ventilabrum in manu domini q̄d ſit. ij. K
Q: verbo perſonaliter vnitus eſt homo ſine peccato. iij. K. L. Caro.
Quomodo ſimul ſuſcepit verbum: animā et corpus in vnam perſonam: vtrum ratione demonſtrari poteſt. iij. M.
Verbum dei et verbum humanum in hoc differunt. iiij. E.
Verbum cum carne animam rationalem aſſumpſit. iij. ꝯ. iiij. ꝛ. x. J. in fine.
Verbum caro factū remediū preſtat et ex

De littera. V

emplum.iiij.?.
Verbum qualem carnem aſſumpſit .ſcđm paſſibilitatem ꝛ affectus.viij.K.L.
Verbum dicitur res digna dictu et relatu iij.D.
Verbũ dei diuerſimode auditur.viij.H.
Quib⁹ verbũ vite audire graue eſt: iuſte eos ꝟbũ đi a regno ſuo excludit.xiij.L.
Verbũ đi cũ auiditate ẽ audiendũ.xxj.L
Verbũ dei audiẽtes ꝛ cuſtodiẽtes cur beati.xxj.Q.in fine.
Verba ꝓ rebus ponũtur.xvj.S.
Veritas tũc de terra oritur.iiij.?.miſcđia.
Vermi cur ſe chriſtus compat.x.E.
Veſpis nomie nox ſignificatur.ix.C.ĩ ṁ:
Veſpertilio has habet ꝓpꝛietates.xix.V.
Veſtis nuptialis q̃d ſig̃cat.xxj.O.P.Q
Veſtes apl̃oꝝ precepta ſũt chriſti: veſtimẽta ꝓpl̃oꝝ p̃cepta ſũt legis.viij N.ĩ me.O
Veſtimẽta ſua nõ dñt oues odire:etiam ſi viderint illos lup⁹ contegi.xvj.R.
Via vni⁹ diei q̃d ſit.xvij.R.Dieta iter.
vi. Vie due:vna qua itur ad deum: altera: q̃ ſeparat a deo.xvij.T.
De via et viatico.xviij.B.in medio.
De tribus vijs que ducunt poſt chriſtum. ꝛ de trib⁹ q̃ ducunt poſt diabolũ.xix.N
Viaꝝ noĩe q̃d intelligiť.xxj.O.R.
Vie dñi que ſint.xxij.Q.
De vijs duabus:a dextris ſcꝫ ꝛ a ſiniſtris. arta et lata.xxij.Q.
Via a dextris eſt charitas:et que ſint ſemite illius.xxij.R.S.
Vitia animaꝝ priuationes ſũt bonoꝝ naturalium.xvij.B.
Aliud eſt nõ habere vitium: aliud ĩ ea bonitate ĩ q̃ nullũ vitiũ ẽ ñ maneř.xiiij.T
Vitia ſũt anime lãguores: ꝛ interioris hominis vulnera .xvj.K.Peccatum.
Vitia capitalia que mala inferũt homini. xvj.L.M.
Vitia ſeptem capitalia ſunt ad q̃ oĩa ſcelera referuntur.vj.A.xvj.I.in fine.K.
Quid inter vitia et pctã intereſt.vj.A.D
Vitia origo ſũt peccatoꝝ.vj.A.
Nomina vitioꝝ capitalium ſunt hec: et hi actus eoꝝ.vj.B.xvj.L.xviij.B.ĩ me.
A vitijs reuertentes deus ſeptem modis ſuſcipit.vj.C.in medio.
Vitiũ eſt corruptio virtutis.vj.D.
Vitia ſe ſub ſpecie virtutũ occultant.vj.L vij.E.in medio.
Que vitia et ꝟtutes ſibi opponũtur.xviij. B.in medio.
Vitia ſimulant ſe ſub ſpecie virtutum.xx. K.Virtus.
Vici qui dicuntur.xiij.?.xiiij.B.D.
Viſus ꝓ omĩ ſenſu poniť.x.C.ĩ me.
Viſibilis vtꝝ ſit đs et q̃uo.x.P.Q.xviij. M.xix.?.
De tribus viſionibus regꝭ ſalomonis chriſti ieſu.xviij.S.T.
Quid ſit videre in diademate.xviij.V.
Iuſtos viſuros corporeis oculis diuinam ſubſtantiam in regno quidam ex verbis beati Auguſtini inconſiderate affirmare nituntur.xviij.X.y.ij.y.
Videmus homines viuentes et vitales motus exercentes: non ipſam vitam. xviij.y
Q; oculi noſtri in futuro non omnia ſimř videbunt:ſed illa ſolum ad que fuerint directi.xviij.y.
Quomodo ſanctus Auguſtinus exponit verba beati Ambroſij: q̃ deus non loco videtur:ſed mundo corde: nec corporalibus oculis queritur:nec circumſcribitur viſu:nec tactu tenetur: nec auditur affatu:nec ſentitur inceſſu.q: cum abſẽs putatur videtur:ꝛ cum preſens eſt: nõ videtur.xviij.Z.ꝛ.?.
Q; nec oĩes apoſtoli chriſtum viderunt xviij.Z.in medio.
Non oĩes reſurgentes deum videbunt: xviij.ꝛ.Reſurrectio.
Quid de viſione dei Caſſiodorus et Hieronimus ſenſerunt.xviij.?.in fine.
Q; mali videbũt bonos in gloria ante iudicium et poſt iudicium boni malos.ix L.circa finem.M.N.et.xiij.H.I.circa finem.M.
Utrum mali videbunt ſe in infernum. xvj.A.in medio.
Viſionum duodecim ſunt genera.xvij.N
Vigilie noctis quatuor ſunt:ꝛ quelibꝫ ex tribus horis conſtat.j.G.
Vigilie noctis quattuor interſticijs mundi comparãtur.j.K.
De quattuor vigiliarum cuſtodibus. j.L.
Ville nomine quid intelligiť.xiij.ꝛ.xiiij. A.D.xxj.N.
Villicus quid ſit:et vnde nominať.xvij. D.et quid ſignificat.
Villicus iniquitatꝭ ſignificat ſanctũ paulum apoſtolum.xvij.F.

Vinea eſt ecclesia: et operarij vinee ſunt p̄dicatores. vj. E.
Vinum nouum et vteres veteres q̄d ſit. xxiij. D.
Vipera nequiſſimum genus eſt beſtie: et de eius natura. viij. E. in medio.
Virtutes celorum cōmoueri quid ſit. j. N Judicium.
Virtus q̄d ſit: ⁊ de ſeptem virtutibus contra ſeptem vitia. vj. D. Vitium.
Virtutes comparantur floribus. viij. S. i medio.
Virtutum gradus ſunt octo. xij. G. i me. xiij. F. circa finem.
Virtus nulla eſt que non habeat cōtrarium inuidie malum. xiiij. ꝯ.
De virtutibus ſeptem. xvj. K. et q̄uo congruunt ſeptenario numero donoꝝ ſpiritus et petitionū oratiōis dn̄ice. xvj. Q.
Virtutum gradus tres. xviij. B. in p̄nci.
De quattuor virtutibus cardinalibꝰ ſcđm ſalomonē. xxj. A.
De quinq̄ virtutibus naturalibus anime xxij. Z.
Viſitatio dei nec ſemp̄ in bonū accipitur. nec ſemper in malum. xxij. A. Flagellū
De vita duplici. xix. ⁊.
Vite tres ſunt. xxij. Q.
Vitam bonam non poteſt ſeq̄ mala mors xi. ꝯ.
Vita eterna om̄ibus equalis erit: nulli lōgior vel breuior. vj. G.
Vita humana que recte morti comparat: duodecim menſibus circumrotatur. j. G.
Vita non ē vera niſi vbi feliciter viuitur. xj. J. circa finem.
Vita corꝑis ſuſceptō anime preſentia eſt. xx. y. in medio.
Vita humana ꝓpter quinq̄ nunq̄ in eodem ſtatu ꝑmanet: ⁊ ꝑ quiſq̄ ſtabilitur. xxij. y. Z.
Vita cōtemplatiua quid ſit: et que actiua xxiij. X.
Vlixes dicitur ſapiens: nota fabulā. vj. L
Vulturis natura hec eſt. xix. R.
Vnum diuidi non poteſt: q̄r multiplicari non pōt. iij. J. in fine.
Vnitatē omnis creatura in ſe oſtendit. xvij. B.
Vnitatis commendatio. xix. A. in fine. B
Vnicornis natura cum allegoria. iiij. V. i medio.
Vo. Diſpari vocationi cur par datur premiuꝫ. vj. G. circa finem.
Q̄ vocamur dei eſt: q̄ digne vocatione viuimus: dei eſt et nr̄i. viij. M. in fine.
Vocatō di m̄ltis mōis ſit. xiij. Z. xvj. K. xxj. M. O. Q.
De multimoda vocatione dei. xiij. ꝯ.
Aliq̄ vocantur et venire contemnūt: aliq̄ vocātur et veniunt: ⁊ aliq̄ intrare compelluntur. xij. ꝯ. et. xiiij. A. B.
Vocationes dei due ſūt: vna exterior: alia interior. xxj. Q. in fine.
Volucres celi dicūtur demones. vj. N. vij F. in fine.
Utrū deo velle et poſſe idē ſint. v. M.
Voluntas et poteſtas in deo affectu ⁊ effectu vnum ſūt: ſꝫ reſpectu ad vnum ſi ſūt v. N.
Voluntas et poteſtas dei ſeparari nō poſſunt. v. N.
Utrum contra voluntatem ſuam deus aliquid poteſt. v. O.
Voluntas chriſti libera fuit: ac tanto magis erat q̄nto magis peccato ſeruire nō potuit. iiij. ⁊. in medio.
Volūtas chriſti ſeq̄tur r̄tōe. v. H. P.
Volūtas ſic ꝯuertit̄ i ncc̄itatē. viij. M. i fi
Voluntas bona valet aliquādo ſine operatione: bona operatio nunq̄ ſine bona volūtate. iij. ⁊. in fine. Liberum arbitrium.
Voluntas diaboli ſemp̄ iniuſta eſt. vij. D
Voluntatis male initiuꝫ quid ſit: ⁊ vnde. xvij. C.
Vxorem ducere quid ſit. xiij. ⁊. xiiij. A. D

Sequitur de littera. Z.

Zacheus quomodo interpretatur: et quos figurat. xxij. ⁊.
Zizania quid ſit. ij. K.
Zona pellicea quid figurat. E

Finis. Laus deo.

Explicit inuentarium principalium ſententiarū librorum Deflorationuꝫ patrum: ſuꝑ euangelia de tempore: ꝑ anni circulum cū ſermonibus vtiliſſimis dn̄i Wernheri Abbatis monaſterij ſancti Blaſij: Conſtan̄. dioceſ: Impreſſū Baſilee Anno dn̄i. M. CCCC. XCIIII.

Libri deflorationnum ſiue

excerptionum ex melliflua diuerſorum patruꝫ:ſignan-
ter: Auguſtini: Hieronimi: Ambroſij: Gregorij: Hila
rij: Criſoſtomi: Maximi: Origenis: Remigij: Caſſi-
odori: Bede: Alcuini: Aliorumqꝫ doctorum ortho-
doxoꝝ doctrinā: ſuper euangelia de tempore: per anni
circulum: per reuerendum patrem dn̄m wernerū Ab-
batem monaſterij ſancti Blaſij martiris et pontificis:
in nigra ſilua: ordinis ſancti benedicti: Conſtan̄. dioces
conſcriptarum: in ſermones poſtillares ſubſequentes:
ſintagmatizati ſiue compoſiti.

BIBLIOTHECA NACIONAL DE LISBOA

Hj ſunt cunctarum: doctores eccleſiarum.
Preceptis quorum: formantur corda piorum.

Prologus.

Incipit prologus

d dñi Werneri abbatis monaſterij ſancti blaſij epi ordinis ſancti Benedicti in nigra ſilua Conſtañ. dioceſ in libros deflorationū ſanctoꝝ patruꝫ ſup euangelia de tempore ꝑ per anni circulū cū ſermonib' vtiliſſimis.

q Uoniā dies mali ſunt: ⁊ tēpus inſtat in quo hoīes ſanā doctrinā (vt apl's ait) faſtidiunt: ⁊ ſe potiꝰ ad fabulas cōuertūt ꝙ̄ ad ea q̄ ſaluti cōgruūt: placuit iſta deſcribere: vt hi qui doctrine verbi dei inſeruiunt in ꝓmptu habeant quid ſuis auditoribus ꝓferāt. Uerū q꞉ ex aſſiduitate audiendi verbum dei melliflua doctrina patrū multuꝫ faſtiditur in auribus modernorum: ac per hoc rectū iter q̊ ad regnū celeſte ꝑuenitur: iā a pluribꝰ neſcit̄: ſyntagma. i. cōpoſitionē ſermonū cōſcripſimꝰ diuerſoꝝ pr̄m: ex qbus refocillētur aīe ſaluādoꝝ. Cōſuetudinariū eſt eni inter mortales: vt abi frequētiꝰ appoſiti faſtidio fiant his qbꝰ appoñūtur. Qđ ne ꝑueniat in ſermōibꝰ repetitis ſepius: copiā eoꝝ deſcꝑſimus: vt cū iſta ꝓ ſua frequēti ꝓnūciatōne refutat̄: ſaltem ex altero ꝑ ſui raritate dei ꝑl's ꝑ doctoreꝫ animet̄. Preterea ſciendū ꝙ hic liber Defloratio. i. excerptio patrū ꝑnotatur. q꞉ ex auctētica doctrina patꝝ Gregorij: Hilarij: Auguſtini: yſiodori: Hieronimi: Bede: remigij: aliorumꝗ qui modernis temporibus catholici atqꝫ orthodoxi mgiſtri fuere ſyntagmatizatur.

Explicit prologus.

Incipiūt expoſitiones lib꞉ i primi Deflorationū ab aduentu domini vſqꝫ ad dominicam primā poſt octa. penthecoſtes.

Ca. I. De dñica q̄rta añ natiuitatē dñi: Expoſitio ſup euāgeliū: Ecce mitto angelū meū. ⁊c̄. Sermo de aduētu dñi: et de etatibꝰ huius ſeculi diuiſus in tres partes.

II De dñica tercia: Expoſitio ſup euāgelium Erunt ſigna in ſole et luna. Item ſermo đ tempore antichriſti nouiſſimo: ⁊ de vltima tribulatiōe. Item narratō de antichriſto: de ortu eiꝰ: et de geſtis ipius de perſecutione: ac de fine illius: diuiſa in tres partes.

De dominica ſecunda: Expoſitio ſup euā-
III gelium: Cum audiſſet iohannes in vinculis. Item ſermo de aduentu domini diuiſꝰ in duas partes.

Item alius de die iudicij: ⁊ de aduentu domini: diuiſus in duas partes.

De dñica proxima ante natiuitatē dñi Expoſitio ſup euangeliū: Miſerunt iudei ab IIII
hieroſolymis. Itē de eo qñ hoīes obligari ceperūt ꝑcepto ꝑcipiendi baptiſmū: ⁊ đ initio baptiſmi. Itē ſermo de aduētu: ⁊ de qualitate perſone iudicis in iudicō: diuiſꝰ in duas partes.

In vigilia natiuitatis: Expoſitio duplex V
ſuper euāgeliū Cū eſſet deſponſata. Item de deſponſatione ſancte marie ſermo. Itē ſermo de eo quomō intelligendum ſit qđ ſcꝑtum ē: Cōceptus eſt de ſpū ſancto.

In natiuitate dñi Expoſitio ſuper vtraqꝫ VI
euangelia: Exijt edictū: et Paſtores loq̄bātur. Itē de eo ꝙ ſolus filius carnē ſuſcepit Itē ſermo de aſſumpta carne in chriſtū: hoc eſt de eo qūo filius virginis aſſumi potuit ſine peccato de humni generis maſſa peccato fermentata. Item ſermo de natiuitate dñi: ⁊ aliꝰ: in duas ꝑtes diuiſꝰ.

Dñica ꝑma poſt natiuitatē dñi: Expoſitō VII
ſup euangeliū: Erāt pater ieſu et mr̄: Itē. Sermo de tribus ſilentijs. Itē de eo ꝙ verbum carnē ſumpſit cū pena ſine culpa: cuꝫ mortalitate ſine iniquitate.

In octaua natiuitatis dñi: Expoſitio ſup VIII
euangelium: Poſtꝙ̄ conſūmati ſunt dies octo. Item ſermo de octaua dñi diuiſus in duas partes.

In epiphania dñi Expoſitio ſup euange IX
lium Cum natus eſſet ieſus. Item ſmo de euangelio Cum natus eſſet ieſus.

Dñica ꝑma poſt epiphaniā: Expoſitō ſu- X
per euāgeliū: Cum factus eſſet ieſus annorum duodecim. Item ſermo de eo ꝙ verbū cū carne rationalem animam ſumpſit ⁊ qualis fuit anima illa in ſapientia et v̄tute et iuſticia et bonitate. Item expoſitō de eodē euangelio: Cū factus eſſet ie. an. xij.

Dñica ſecūda poſt epiphaniam: Expoſitō XI
ſuper auangelium Nuptie facte ſunt. Itē de ſex hydrijs alia expoſitio.

Dñica tercia Expoſitio ſuper euangeliū: XII
Cū deſcendiſſet ieſus de monte. Item q̄ſtio de eo ſi pares ſint: poteſtas dei ⁊ volūtas dei:

Item Expoſitio de eodem euangelio Cū deſcendiſſet.

Dñica quarta Expoſitō ſup euage: Aſcē- XIII

dente ieſu in naniculã. Jtẽ ſermo de mẽſu
ra diligẽdi deũ ꝛ ꝓximũ: diuiſ⁹ ĩ duas ꝑtes
XIIII Dñica q̇nta: Expoſitio ſup euãge. Cõfite-
bor tibi pater dñe celi. Jtẽ ſermo de eo Ve
nite ad me om̃es q̇ laboratis: ꝛ de ſeptẽ cri
minalibus vitijs et eoꝝ operib⁹: de ſeptẽ
quoq; virtutibus et earum operibus diui
ſuo in duas partas.
XV In ſeptuageſima Expoſitio ſup euãgeliũ
Simile eſt regnum celorum homini patri
familias. Jtem ſermo de. lxx. et de. lx. l. q̇z
quare hec dñice ſint ita appellate: diuiſus ĩ
duas ꝑtes.
XVI In ſexageſima Expoſitio ſuper euangeli-
um Exijt qui ſeminat ſeminare. Jtẽ ſermo
de ſeptuagenario: et de ſexagenario: et de
quinquagenario quoq;: et de quadragena
rio numero: diuiſus in duas partes.
XVII In quinquageſima expoſitio ſup euange
liũ Aſſumpſit ieſus duodecim diſcipulos
ſuos. Jtẽ ſermo d. xv. gradibus charitatiſ.
Jtẽ de timore ꝛ amore: et de q̃ttuor tĩorib⁹
XVIII. In quadrageſima expoſitõ ſup euãgeliũ:
Ductus ẽ ieſus ĩ deſertũ. Jtẽ ſermo de tẽp
tatione diabolica: ꝛ de q̃ttuor temptationi
bus. Jtem ſermo de quadrageſima.
XIX Dñica ſecũda in quadrageſima Expoſitio
ſup euangeliũ Egreſſus ieſus receſſit in ꝑ
tes. Jtẽ ſermo de tribus oſculis pedũ: ma
nuũ: oris: et de labio ſuperiori ꝛ inferiori.
XX Dñica tercia Expoſitio ſup euange. Erat
ieſus eiciens demoniũ. Jtẽ ſermo de pecca
to et cõfeſſiõe pctĩ: diuiſus in duas partes
XXI Dñica ĩ media. xl. Expõ ſup euãge. Abijt
ieſus trãs mare galilee. jtẽ ſmo de piſcib⁹:
de ſtaro. de ceco: de murena: de vipera: de
polipo: de cancro: de echino terreſtri: et de
echino marino.
XXII Dñica in paſſione Expoſitõ ſup euãgeliũ
Quis ex vobis arguet me de pctõ. jtẽ ſer-
mo de carne quã verbũ aſſũpſit qualis fuit
ſcdm paſſibilitatem et affectus.
XXIII. Dñica in palmis Expoſitio ſup euangeli
um Cum appropinquaſſent. Jtem ſmo di-
cendus in die palmarum.
XXIIII In cena dñi Expoſitio ſup euangeliũ Añ
diẽ feſtũ paſce. jtẽ duo ſermões ĩ cena dñi.
XXV. In die paraſceues Expoſitio ſup euãgel.
Maria magdalena. jtẽ ſermo in die paſce
de reſurrectõe chriſti: et d duob⁹ infernis
ac nouẽ penis inferni: d animab⁹ q̃plura:
et de immortalitate earum: atq; reſurrecti
one corporum: diuiſus in duas partes.
Expoſitio ſuper euangelium Feria ſecun XXVI
da paſche.
Expoſitio ſuper euangelium Feria tercia XXVII
paſche.
In octaua paſche Expoſitõ ſuper euange XXViij
lium Cum eſſet ſero die illo. Jtem ſermo ĩ
octaua paſche.
Dñica prima poſt octa. paſche: Expoſitio XXIX
ſuper euangelium Ego ſum paſtor bon⁹.
Jtem ſermo de paſtoribus et ſubiectis.
Dñica ſecunda Expoſitio ſuper euangeli XXX.
um Modicum et iam non videbitis me.
Jtem ſermo de viſione dei.
Dñica tercia Expoſitio ſuper euangeliũ: XXXI.
Vado ad eum. Jtem ſermo de tribus die
bus paſſionis. reſurrectõis et aſcenſionis.
Dñica q̃rta Expoſitõ ſup euãge. Amẽ am̃ XXXII
dico vobis ſi quid petieritis.
Jtẽ ſermo de ordine reſurgendi: qualr̃ aut
qualia reſurgant corpora: diuiſus in duas
partes.
In rogatõnibus Expoſitio ſuper euange XXXiij
lium Quis veſtrum habet amicum. Jtez
in rogationibus ſermo diuiſus in quattu-
or partes.
In aſcenſione expoſitio ſuper euangeliũ: XXXiiij
Recumbentibus. Jtem ſermo de aſcenſio
ne diuiſus in duas partes.
Dñica poſt aſcenſionem: Expoſitio ſuper XXXV
euangelium Cum venerit paraclitus. jtẽ:
ſermo de decẽ deſcẽſionibus chriſti ad ho-
mines: et de octo aſcenſionibus anime ad
deum. Jtem quomodo terrena corpora in
celo maneant.
In die penthecoſtes Expoſitio ſup euãge XXX
lium Si quis diligit me. Jtem ſermo ĩ die VI
penthecoſtes diuiſus in quattuor partes.
Feria ſecunda penthecoſtes Expoſitõ ſu XXX
per euangeliũ Sic enĩ deus dilexit mdm. VII
Feria tercia Expoſitio ſuper euangelium XXX
Amen amen dico vobis: qui non intrat. VIII
In octaua penthecoſtes Expoſitio ſuper XXX
euangelium Erat homo ex phariſeis. jtẽ. XIX
ſermo de eo quid ſit baptiſmus: ꝛ de inſti-
tutione baptiſmi.

Expliciũt expoſitiones ſeu capitula
libri primi.

Confeſſio fidei catholice dñi wernerí abbatis ſumpta ex tertio libro Ambroſij de trinitate.

A

a Aſſertio noſtre fidei: hoc eſt: vt vnum deum eſſe dicamus: non duos aut tres. Tres deos eẽ dicit: qui diuinitatẽ ſeparat trinitatis. Nos aũt patrem ⁊ filium ⁊ ſpũmſanctũ vnũ deũ eſſe cõfitemur: ita vt in trinitate perfecta ⁊ plenitudo ſit diuinitatis: ⁊ vnitas poteſtatis. Deus enĩ vnus eſt. Deus nomẽ eſt magnificẽtie: nomẽ poteſtatis. Si ergo vnus dš: vnum nomẽ: vna ptãs:

Math. 28 4. ſen. diſt 3. ca. 2. vna eſt trinitas. Deniq̃ dicit. Ite baptizãtes in nomĩe patris ⁊ filij ⁊ ſpũſſancti. In nomĩe itaq̃: nõ in noĩbus vnũ nomen eſt: vbi eſt vna diuinitas: vna ſubſtantia: vna

Act. 4. maieſtas. Hoc nomen eſt in q̃ oportet omnes ſaluos fieri. Itẽ: Ego ⁊ pater vnũ ſu-

Joh. 10. mus. Unũ dixit: ne fiat diſcretiõ poteſtatis: Sumus addidit: vt pſonas cognoſcam⁹. Nõ enim pater ipſe qui filius: ſed ex patre genitus filius: ex deo deus: ex pleno plenus. Nõ ſunt ergo hec nuda nomĩa: ſʒ virtutis indicia: Plenitudo diuinitatis ĩ patre: plenitudo in filio: ſed non diſcrepans: nec confuſum quod vnũ eſt: nec multiplex quod indifferens. Quõ filius a patre genitus ſit: impoſſibile eſt ſcire: mẽs deficit: lingua ſilet: nõ hominũ tm̃: ſʒ ⁊ angelorũ: ſupra angelos: ſupra cherubin: ſupra ſeraphin: ſupra omnẽ ſenſum eſt. Credere iubemur: nõ diſcutere permittimur. Aufer argumenta vbi fides queritur. Credim⁹ vnũ deũ: patrem et filium et ſpũm ſanctũ: patrem eo q̇ habeat filiũ: filium eo q̇ patrem: ſpũm eo q̇ ſit ex patre ⁊ filio. Pater ergo principium deitatis: qui ſicut nunq̃ fuit nõ deus: ita nunq̃ nõ fuit non pater. A patre filius natus: ab eo vero ⁊ a filio pcedit ſpiritus. Pater eternus eo q̇ habeat filium eternũ: cuius etern⁹ ſit pater. Filius eternus eo q̇ ſit patri ⁊ ſpũiſancto coeternus. Spirituſſanct⁹ eternus dicitur: eo q̇ patri ⁊ filio ſit coeternus: nõ confuſa: vt ſabelli⁹ dicit: trinitas in perſona: neq̃ ſeparata aut diuiſa ĩ natura diuinitatis (vt arrius plaſphemat) ſed alr ĩ pſona pater: alter filius: alter ſpirituſſanctus: vnus in natura: in trinitate: deus pater: ⁊ filius: et ſpũſſanctus. Item. Non pater carnem aſ-

B ſumpſit: nec ſpirituſſanctus: ſed filius tantum: vt qui erat in diuinitate patris dei filius: ipſe fieret in homine hominis filius: neq̃ filij nomen ad alterum tranſiret: qui non eſſet natiuitate filius. Dei ergo natiuitate filius hoĩs fact⁹ eſt fili⁹: nat⁹ ſm̃ vitatẽ nature: ex dš dei fili⁹: ſm̃ vitatẽ nature: ex hoĩe homĩs filius: vt veritas geniti: nõ adoptione: nec appellatione: ſʒ ĩ vtraq̃ natiuitate filij nomẽ naſcẽdo haberet: ⁊ eſſet verus dš: verus homo: vnus fili⁹. Itẽ Nõ ergo duos chriſtos: neq̃ duos filios: ſʒ deũ et hoĩem vnũ filium. Quem ppterea vnigenitũ dicimus: manentẽ in duab⁹ ſubſtantijs: ſicut ei vitas nature cõtulit: non confuſio naturis: neq̃ immixtis Ita enim fili⁹ aſſumpſit hoĩeʒ: vt q̃ ſuſcepit: ⁊ quod ſuſcepit: vna eſſet in trinitate pſona. Neq̃ enĩ hoĩe aſſumpto quaternitas facta eſt. ſʒ trinitas mãſit: aſſumptõne illa ineffabilr faciẽte perſone vnius in deo ⁊ homĩe veritatem: qm̃ nõ deũ tm̃: nec hoĩem tm̃ dicimus chriſtum: ſʒ deum verũ natũ de dš patre: ⁊ verũ hoĩem natum de homĩe matre: nec eius humãitatẽ minorẽ patre minuere aliquid eius diuinitati qua equalr eſt patri. Hoc ergo vtrumq̃ vnus eſt chriſtus q̃ ſm̃ deũ dixit: ego et pater vnum ſumus: ⁊ Joh. 10.

ſm̃ hoĩem pr̃ maior me ẽ: ex quo homo cepit eſſe: nõ aliud cepit eſſe q̃ dš fili⁹: ⁊ hoc vnigenitus: ⁊ ppter deum vbũ: qđ illo ſu- Joh. 14.

ſcepto caro factum eſt: vt quemadmoduʒ Johis. 1.

eſt vna perſona quilibet homo: aĩa ſcʒ rationalis et caro: ita ſit chriſtus vna perſona: verbum ⁊ homo. Chriſtus ieſus dei filius eſt: ⁊ deus ⁊ homo: deus: quia dei verbuʒ: homo: qꝛ in vnitate pſone acceſſit dei verbo: anima rationalis ⁊ caro. Et qui vnic⁹ dei filius eſt: etiã ⁊ filius homĩs: ideʒ ipſe vtrumq̃ ex vtroq̃ vnus chriſtus: vn⁹ dei filius: idemq̃ homĩs filius: nõ duo filij dš ⁊ homo: ſed vnus filius. Itẽ deus hoĩem aſſumpſit: homo in deum tranſiuit: nõ nature verſibilitate: ſed dei dignatiõe: vt nec deus mutaretr in humanam ſubſtantiã aſſumẽdo hominẽ: nec homo in diuinã glorificatus in deum. Quia mutatio vel verſibilitas nature vel diminutionẽ vel abolitionem facit: creditur a nobis ſine confuſione coniuncta trinitas ſine ſeparatiõe diſtincta. Itẽ. Nichil creatum: aut ſeruiens in trinitate credenduʒ eſt: nihil inequale: nihil gratie equale: nihil anteri⁹: nihil poſterius: aut minus: nihil extraneũ aut offi-

I ciale alteri: nihil ſibi inuiſibile: nihil creaturis viſibile: nihil moribus vel volūtate diuerſuꝫ: nihil de trinitatis eſſentia ad creaturarū naturā deductuꝫ: nihil officio ſingulare: nec alteri cōmunicabile: nihil confuſum: ſed totū perfectū: qꝛ totū ex vno et vnū nō tamē ſolitarium. Itē homouſion ergo in diuinitate patri filius: homouſion patri et filio ſpiritusſanctus. Homouſion deo ⁊ homini: vnus filius manens deus ī homīe ſuo. In glīa pr̄is deſiderabilis videri ab angelis: Sic pater et filius: et ſpiritusſanctus adoratur ab angel' ⁊ omni creatura: nō homo propter deum: vel chriſt⁹ cum deo: ſed homo ī deo: et in homine de⁹

Incipit liber primus deflorationum.

Dn̄ica quarta ante natiuitatem dn̄i.

Marci. I.
L
Nitiū euangelij ihesu christi filij dauid. ſicut ſcriptum eſt in Eſaya ꝓpheta. Ecce mitto angelū ante faciē tuā qui preparabit viam tuam ante te. ⁊c.

Euangeliū grece. latine bona annūciatio dicit̄. quod ꝓprie ad regnū dei: et ad remiſſionē peccatoꝝ ptinet. Vn̄ dicit̄. Penitemini: ⁊ credite
marci. I. euāgelio: et appropiquabit vobis regnū celorū
Jhesu christi. id eſt ſaluatoris vncti. In hebreo Jheſus. in greco Sother. In latino ſaluator. Chriſtus. vnctus. id ē rex ⁊ ſacerdos dicit̄: dū de genere dauid regꝰ naſcit̄ ⁊ vocib⁹ vatū generꝰ leuitici ꝓphetat̄. Seq̄t̄ Ecce mitto āgelū meū ante faciem tuam. qui preparabit viam tuam ante te.
Remigi⁹. Vtiqꝫ pluſqꝫ propheta Johannes. qꝛ ꝙ angel⁹ dicit̄: hoc nō natura ſed officij dignitate dicit̄. De quo pater ad filiū. ſicut ait in Malachia. Ante faciē. i. manifeſtationē tuā p̄parabit viā: hoc ē quia reddet tibi corda auditoꝝ penitentiā p̄dicādo: ⁊ baptiſando. Omēs etiā qui ſacerdotij noīe cenſent̄
Sic. I olia angeli vocant̄: ꝓpheta atteſtāte q̄ ait. Labia ſacerdotꝰ cuſtodiūt ſciaꝫ: ⁊ legē requirūt ex ore ei⁹
malach. 2 qꝛ angel⁹ dn̄i exercituū eſt. Nec non vniuſq̄ſqꝫ fidelis ſi a prauitate ꝓximū reuocat: ⁊ ad bonū exhortatur: ſi eternū regnū vel ſuppliciū errāti denunciat. Profecto angel⁹ id ē nūci⁹ dn̄i exiſtit. cū hec facit. Deinde ſequit̄. Hic ē eñ qui dictus eſt ꝑ Eſayam prophetam dicentem. Vox clamantis in deſ'to. pa
Beda ſup te viā dn̄i. rectas facite ſemitas eius.
marcum. Sic nimiꝝ iohānes p̄dicabat. Hic eſt eñ dicente eſaia propheta. Vox clamātis. ⁊c. Sicut prius ſonat vox ⁊ poſtea intellectus cōcipitur: Sic iohīs p̄dicatio an̄ ibat: aduētū xp̄i nūciando. Ideoqꝫ iohānes vocat̄ vox christi. i. verbi. qđ erat in p̄ncipio apud deū: qđ in iohāne clamat
ad iudeos ſurdos ꝑ pctā longe poſitos: indignationis clamore dignos. Ad iudeos obdurantes aures: fit vox ⁊ clamor in deſerto. qꝛ ſine ſpiritu dei ſunt: ſine ꝓphetis: ſine rege et ſacerdote. Quid clamat chriſtus ꝑ iohānē. Parate viā dn̄i. Via dn̄i ꝑ quā deus ad nos deſcēdit: ⁊ nos ad illū aſcēdim⁹. eſt fides: pn̄ia: dilectio. Semita: id ē intentio ca. Recte ſunt. ſi pure leuant̄ ad deū. Curuant̄ aūt ſi ꝓ terrenis facim⁹: q̄ ꝓpter deū faciēda ſunt. Phyris grece: latine d̄r viſio. Vn̄ d̄r ꝓpheta. i. procul vidēs Deinde ſubiūgit. Jobis. I.

D Fuit iohānes in deſerto baptiſans. ⁊ p̄dicās baptiſmū p̄nīe ī r̄miſſionē pctōꝝ

Fuit iohānes ī deſ'to. Et reliq̄. Johānes gr̄a dei interp̄tat̄. A gr̄a narratō icipit̄. Vn̄ ſequit̄ Baptiſās. Per baptiſmū ei gr̄a dat̄: q̄ pctā grati dimittūt̄. Vn̄ d̄r ꝑ apl'ꝫ. Gr̄a ſalui eſtis ꝑ fidē: ⁊ hō ñ ex vob: dī ei donū ē. nō ex opib⁹ ne q̄s gl'iet̄. Et p̄dicās baptiſmū penitētie. in remiſſionē pctōꝝ. Qđ ꝯſūmat̄ ꝑ ſpōſū inicīat̄ ꝑ paranymphū: vñ cathecumini. h̄ eſt inſtructi incipiūt per ſacerdotē ⁊ chriſmant̄ ꝑ ep̄m. Nūc aūt ꝑ amicū ſpōſi inducit̄ ſpōſa: ac ꝑ yſaac puerū rebecca palio velata albo cōducit̄. Et egrediebat̄ ad illum oīs iudee regio. ⁊ iheroſolomite vniuerſi. ⁊ baptiſabant̄ ī iordāe flumīe ab illo cōfitētes pctā ſua. Baptiſabat iohānes. nō vt ſuū baptiſmū remiſſionē pctōꝝ darꝫ. ſꝫ vt baptiſmū chriſti remiſſoꝝ pctā p̄curreret. Int̄ baptiſma iohānis ⁊ baptiſmū xp̄i: hec diſtātia eſt: ꝙ ī baptiſmo iohānis p̄ intinctionē āque: ſolum ſacr̄m dabat̄: In baptiſmate vo chriſti eñ ſacr̄o etiā res ſacr̄i ꝑcipit̄. Johānes aūt pctōres aqua tinxit. ⁊ pctā ꝯfitētibꝫ pniam iniūxit. chriſt⁹ baptiſabat. ⁊ pctā dimittit. Ille baptiſās vēturꝰ ⁊ baptiſaturū ī ſpū̄ predicauit. Hic baptiſans ad remiſſionē pctōꝝ ſpm̄ infūdit. Illic hoīes baptiſabāt̄ ī noīe vētur: hic hoīes baptiſant̄ in noīe pr̄is et filij ⁊ ſpūſſcī. Sacramētū ḡ vtrobiqꝫ: q̄tū ad formā exteriorē idē fuit. ſed q̄tū ad effectū idē nō fuit. qꝛ illic ſacr̄m ſolū fuit: ſꝫ remiſſio pctōꝝ nō fuit. Hic aūt et ſacr̄i forma p̄ponit̄ ⁊ virt⁹ ſacr̄i ꝑiter i remiſſionē pctōꝝ ꝯdonat̄. Baptiſabāt̄ hoīes a iohāne ī iordāe q̄ deſcēſio int̄ptat̄: de ſup̄bia veterꝰ hoīs ad humilitatē confeſſionis. et emendationis deſcendentes.

E Et erat iohānes veſtitus pilis cameli. et zona pellicea circa lūbos eius. Eſca autem eius erat locuſte. ⁊ mel ſilueſtre.

Johāni ſolitudo locus eſt ⁊ meditari operatō. Penitētiā ꝓnūciat ꝑ quā redit⁹ ē ab errorꝰ. recurſus a crimīe et p⁹ vicioꝝ pudorē ꝓfeſſio deſinēdi. Pilis: nō lana erat veſtit⁹. qđ eſt indumētū

auſteritatis non luxurie. Zona autem pellicea:
ſunt pauperes mūdo mortui. qua etiā accinct⁹
fuit helyas. Cingulū eſt de pellibus ſiccis aīa-
lium Unde iohannes cingebatur circa lumbos
ad luxuriam mortificandam: Locuſtas ꝛ mel
ſilueſtre edebat. q̄ꝛ ſolitudinis habitatorem cō-
gruum eſt non ſequi diuitias. ſed neceſſitatem:
Aiunt perhipatethici noſtri: ꝙ herba nomine
mel ſilueſtre circa orām iordanis habūdat. cu-
ius catine decorticate: mellis ſapore medullas
dant. Locuſta autē eſt herba proculdubio: ꝛ ip
ſa eximij ſaporis. Cuius natura eſt a loco in lo-
cū nemine ferente annotinū trāſponere fructū:
Unde et a latinis id nomen accepit. cū quidem
ambo nomen herbe habeant eiuſdē notaminis
vel ſignificationis quod eſt locuſta. Huius no-
minis iohannē edere dicunt animalia: quidam
herbas. Judeis autē locuſte aīalia. ſunt licite
in eſum. Mel autē ſilueſtre herbam cōſtat eſſe:
ſicut et locuſtas: ꝛ amborū copia in heremo eſt:
Hec de locuſta ꝛ melle ſilueſtri. Uilis et aſpera
quoqꝫ veſtis de pilis camelorum: vel de quibuſ-
libet exuuijs animalīū: cor contritū ꝛ humiliā-
tum penitentis deſignat: Zone autē precinctis
monet: vt ad omne miniſteriū voluntatis chri-
ſti ſimus accincti. Locuſte fugaces in eſum ele-
cte: figurāt nos qui pri⁹ quaſi quibuſdā corpoꝝ
ſaltibus efferebamur: voluntate vagi: operibus
inutiles. verbis queruli. ſede peregrini. Nūc au-
tem ſumus ſanctoꝝ alimonia et ſatietas ꝓphe-
tarum: electi ſimul cum melle ſilueſtri. quia dul
ciſſimum cibum prebituri ſumus: non ex alue-
arijs legis. ſed ex nobis. Ueluti ex truncis ſilue-
ſtrium arborum gentilitatis.

Sermo de aduentu domini

Luce xii. Beati ſunt ſerui illi quos cū ve-
b nerit dn̄s inuenerit vigilantes
Si quis veſtrum chariſſimi dn̄m
ſuum ad ſe noctu venturū ſperaret: tota vi-
gilantia aduentum eius expectaret: veni-
entemqꝫ ſummopere excipere feſtinaret:
quo ſe magnis gratie ipſius cōmendaret:
Ecce ver⁹ dn̄s noſter ad nos indignos ſer
uulos ſuos ſe venturos denūciat: ſuū ad
uentum peruigiles p̄ſtolantes ſibi venien
ti occurſantes beatos pronūciat. Jdcirco
cū neſciamus diem neqꝫ horam quādo ve-
marci. 13. niat: oportet vt vnuſquiſqꝫ noſtꝝ in bona
actōne vigilare ſtudeat: ne ſero vel media
nocte: aut galli cantu ſeu mane adueniens
nos imparatos inueniat. Sero dn̄s venit:
cū aliquē in ſenectute de hac vita exire pre
cipit. Media autē nocte aduenit: cum ali-
quem in iuuentute inopinatā morte voca
uerit. Gallicantu aduentat: cum quemli-
bet in adoleſcentia abire imperat. Mane
ſuperuenit: cū quempiam in puericia ſub-
traxerit. Beati ergo ſunt quos ī fidē ꝛ ope- I
ratione inuenerit vigilātes: q̄ꝛ erunt cū eo
in eterno conuiuio epulantes. Nimiū ꝟo
infelices ſunt quos ſomno deſidie deditos
inueniet. quia ab electis ſuis editos diui-
det: ꝛ partem illoꝝ cū hypocritis id eſt cū
demonibus ponet. Et notandū ꝙ domin⁹
non in die ſed in nocte venturus dicit: q̄ꝛ math. 24
quādo veniat a nullo preſcitur. Si eni pa
terfamilias preſciret qua hora fur adueni
ret: vtiqꝫ vigilaret. ꝛ domū ſuā perfodi: ac
res ſuas tolli minime ſineret. Domus eſt
noſtrū corpus: paterfamilias eſt animus.
Fur eſt mors. Hec in nocte venit: dum ho-
minē inopinate p̄uenit: dominū inuenit dor
mientē: dū animū reperit in bonis torpen
tem. Domū perfodit: q̄ꝛ mox corpus occi-
dit. Occiſo aūt dn̄o: bona eius tollit. q̄ꝛ mi
ſeram animam a bonis eterne vite euellit
et ad tartara cruciandā pertrahit. Nox du
odecim horas habere cognoſcit: que ī q̄t-
tuor vigilias diuiditur: ꝛ vnaqueqꝫ vigilia
trib⁹ horis aſcribit: Humana quippe vita
nocti cōparatur: q̄ꝛ tenebris ignorātie ob-
ſcuratur. Hec in duodecim horas dimenſu
ratur: q̄ꝛ p̄ſens vita duodecim mēſibus cir
cumrotatur. Jn quatuor vigilias partitur
q̄ꝛ ann⁹ quatuor tpibus. ꝟe. eſtate. autū-
no. hyeme. metit. Tres hore ſingulis vi-
gilijs annotant: q̄ꝛ tres mēſes vnicuiqꝫ tē
pori aſſignant. Quattuor etiā vigilie: q̄t-
tuor etates intelliguntur: in quibus bn̄ vi
gilantes: celeſti premio remunerabuntur.
De his vigilijs dicit dn̄s. Si in ſecūda vi- Luce. 12.
gilia. ꝛ ſi ī tercia vigilia venerit: beati ſunt
quos vigilātes inuenerit. Prima vigilia ē
puericia. Jn hac bn̄ vigilāt q̄ innocētiā cō
ſeruāt. Hi dn̄o pulſanti cōfeſtim aperiunt
dū mortē ſecuri ſuſcipiūt: q̄ꝛ mox ſe cū xp̄o
regnaturos ſciūt. Scd̄a vigilia ē adoleſcen
tia. Jn hac ꝑuigiles excubāt: q̄ ſe carnis il
lecebris nō coinquāt. Hi quoqꝫ dn̄o veniē
ti leti hoſtium reſerāt: q̄ꝛ ꝑ mortem ſe gau
dia ꝑcepturos ſperāt. Tercia vigilia eſt iu
uētus. Jn hac ꝑuigiles dn̄m p̄ſtolātur. q̄
mōi deſiderijs nō ſuꝑant: ſꝫ diuinis p̄cep-
tis exercitātur. Hi etiā alacres dn̄o occur-
rūt. q̄ꝛ mox ī gaudio metūt: qd̄ ī lachrimis
ſeminauerūt. Quarta vigilia ē ſenect⁹. Jn
hac vigilādo dn̄m expectēt: q̄ in bona actō
ne vſqꝫ ī finē ꝑſeuerāt. Hi dn̄m deſideratū
dn̄m ouātes ſuſcipiūt. q̄ꝛ ſtatī ab eo dena-
riū vite ꝓ labore ꝑcipiūt. Sic eni celebra-

I turi ſumus: celeſtis rex venit in huiꝰ mōdi
babiloniā accipe ſibi ꝯiugē eccleſiam: quā
ſeruis cuſtodiendā tradidit: ipe cōuiuiuz
inſtructurus in celū abijt. Seruis ꝑcepit.
math. 25 Uigilate vt quacunqꝫ hora aduenerit: pa
rati ſint cū lāpadibus obuiare. Promiſit
aūt ſe cū magno apparatu aduēturū: ꝛ ſpō
ſam ſuā impreparatā ciuitatē inducturuz.
O nimiū beati: qui ei occurrere tūc ſūt pa-
rati. Nam in gaudiū dn̄i ſui cū eo ad nup-
tias intrabunt: ꝛ ſup om̄ia bona ipius con
ſtituti: in eternū exultabūt. Heu q̄nimiuz
miſeri: qui tūc in peccatis ſopiti inueniun
tur: q2 clauſa iā ianua ab eternis epul' ex-
cludūtur. Igitur chariſſimi cū horā chri-
ſti aduentus: ſcʒ diē mortis nr̄e ignoremꝰ.
Om̄es ſimul iuuenes ꝛ virgines ſenes cū
iunioribus in bonis operibus vigilemus
faciem dn̄i in cōfeſſione ꝑueniamus: vt in
natiuitate eius ſacramentū corpis eiꝰ dig-
ne percipiamus: quatenus cum ſecūdo ve
nerit: cum ipo in gloria appareamus.

Hic fiat diuiſio ſermonis ſi placuerit.
et hoc idem ſeruetur i alijs vbi diuiſio
facta fuerit.

H t Otū tēpus huiꝰ ſeculi nocti cō
paraṫ: cui ſerenus dies venturi
ſecl'i ſuꝑueniēs: ſole iuſticie illu
ſtraṫ. Sicut eteni tempꝰ noctis
luci diei collatū tetra caligine obfuſcatur:
ita lux oīm dierū huius ſeculi luci ventu-
ri diei compata: ꝓſus denſa obſcuritas re
putatur. De tempe autē vel die huius ſcl'i
diciṫ q2 in ꝑncipio ipius deus creauit. xxij
gen̄. 1. opera. Primo itaqꝫ die fecit ſeptem opera
id eſt materiā informem: angelos: lucē: ce
los: ſuperiores: terrā: aquā atqꝫ aereʒ. Se-
cundo die firmamentū ſolum. Tercio die
quattuor: id eſt maria: ſemina: ſationes: at
qꝫ plātaria. Quarto die tria: id eſt ſolem ꝛ
lunā: ꝛ ſtellas. Quinto die tria: id eſt pi-
ſces: reptilia aquarum: ꝛ volatilia. Sexto
die q̄ttuor: id eſt beſtias: pecudes: ꝛ repti
lia terre: ꝛ hominē: ꝛ facta ſūt om̄ia. xxij. in
diebus. vj. Et. xxij. generatōnes ſunṫ ab
adam vſqꝫ ad iacob: ex cuius ſemīe naſciṫ
gens iſrael. Et. xxij. libri veteris teſtamē-
ti vſqꝫ ad heſter: et. xxij. litterarū ſunt ele-
menta: quibus conſtat diuine legis doctri
gen̄. 2 na. Igitur cōſummatis. xxij. operibus. vj
diebus requieuit ab eis ſeptimo deꝰ: quia

ſex etatibus cōſūmabitur iſte mōs. Qua-
rum etatū ꝑma eſt ab adā vſqꝫ ad noe: qd̄
fiunt ſm yſid. anni. ij. M. cc. lij. Secūda a
diluuio vſqꝫ ad abraham: quod fiūt anni
iij. M. c. lxxxviij. Tercia ab abraham vſqꝫ
ad dauid: qd̄ fiūt āni. iiij M. c. xxiiij. Quar
ta a dauid vſqꝫ ad tranſmigrationē babilo
nis: quod fiunt anni. iiij. M. dc. ix. Quin-
ta a tranſmigratōe babilonis vſqꝫ ad chri
ſtum: quod fiūt anni. v. M. c. liiij. A nati-
uitate aūt chriſti vſqꝫ ad id quo yſidorus
hec ſcripſit: certus numerus non habetur: Iſidorus.
niſi fiat illorum annorum cōputatio q̄ fue
rant ad tempora eraclij religioſi principis
Huius quarto et quinto ſiſipoti principis
anno: iudei ſpania baptizabantur: ꝛ tūc fu
erūt āni a natiuitate dn̄i. v. M. dccc. xxxvj
cū ſuperioribus annis etatum cōputatis.
Et hec eſt ſexta etas que nūc agiṫ vſqꝫ ad
diem iudicij. Septima vo ſctōꝝ erit requi
es: que nō habet veſperam: q2 eā nullꝰ ter
minꝰ claudit. I Primo enī ſeculo factus ē
homo in paradiſo quaſi lux: in qua etate fi
lios in lucis nomīe diuiſit deus a filijs ho- gen̄. 1.
minū quaſi a tenebris. fitqꝫ huius diei ve- Augꝰ. de
ſpera diluuium. Secundo ſeculo factum ē gn̄ſi cōtra
quaſi firmamentū inter aquā et aquam: ar mācheos
cha vtiqꝫ illa que natauit: inter pluuias ꝛ
maria erat. Hac veſpera fit cōfuſio lingua
rum. Tercio ſeculo factum eſt quod ſepa
rauit ꝑl'm ſuū a gētibus per abraham di-
ſcernēs eū quaſi aridā ab aquis vt ꝓferret
germen herbarū atqꝫ lignorum: id eſt ſan-
ctos ꝛ fructū ſcripture ſancte. Hac veſpera
fuit pctm̄ regis ſaul. Quartū ſcl'm cepit a
dauid: qn̄ ds̄ cōſtituit luminaria in celo: id
eſt dauid in ſplēdorē regni tanq̄ ſol' excel-
lētiā: ꝛ in ſpēm lune obumbrātem tanq̄ ſy
nagogā: ꝛ ſtellas ꝑncipes eiꝰ. Cuiꝰ etatis
fuit veſpa tp̄s: qn̄ ꝑl's dei ī babilonē ductꝰ
eſt captiuꝰ. Quinto ſcl'o: id eſt ī trāſmigra
tione babilōis: facta ſūt quaſi aīalia ī aq̄s:
ꝛ volatilia celi: q2 tūc inter gētes tanq̄ in
mari iudei viuere ceperūt: nec habebāt ſta
bilē locū tanq̄ volātes aues. Huiꝰ diei q̄ſi
veſpa eſt multiplicatio peccatoꝝ ī ꝑl'o iu-
deoꝝ qn̄ ſic excecati ſunt: vt etiā dn̄m ieſuz
nō poſſent agnoſcere. Iam ſextū ſcl'm fuit
in aduentu dn̄i noſtri ieſu chriſti. Nam ſic
in illa ſexta die primus adam de limo ter-
re ad hymaginem dei factus eſt: ſic in iſta
ſexta dici etate: ſecundus adam id eſt chri
ſtus: in carne de virgine maria natus eſt:

ille in anima viuente: hic in ſpiritu viuifi
cante. Et ſicut in illa die fit anima viua: ſic
in iſto ſeculo deſiderantes vitam eternã.
Et ſicut in illa die ſexta ſerpentium et fe-
rarum genera producit terra: ita et in hac
ſexta etate ſeculi: gentes vitam appetẽtes
eternã eccleſiam generauit. Et quẽadmo-
dum in illa die creatur maſculus ⁊ femi-
na: ſic in iſta ſeculi etate manifeſtatur chri
ſtus et eccleſia. Et ſicut homo preponitur
in die illa pecoribus: ſerpentibus: volatili
bus celi: ita chriſtus in hac etate gẽtibus:
populis: ⁊ nationibus: vt ab eo regãtur vl'
carnali concupiſcẽtia dediti: ſicuti pecora
vel terrena obſcurati curioſitate quaſi ſer
pentes: vel elati ſuperbia quaſi aues. Et
ſicut in illo die paſcuntur homo ⁊ anima-
lia que cum ipſo ſunt: herbis ſeminalibus
lignis fructiferis et herbis viridibus: ſic
iſta etate ipſe populus ſpiritualiter paſci
tur ſanctarũ ſcripturarũ alimentis: ⁊ lege
diuina ad accipiendam fecũditatẽ rationũ
atqꝫ ſermonum tanqꝫ herbis ſeminalibus
partim ad vtilitatẽ morum conuerſatõis hu
mane: partim ad vigorem fidei: ſpei: ⁊ cha
ritatis in vitã eternam tanqꝫ herbis viri-
dibus: que nullo eſtu tribulationum are-
ſcunt. Carnalis aũt id eſt paruulus ĩ chri-
ſto tanqꝫ pecus di. vt in illum credat: quẽ
intelligere nondum poteſt: tamẽ eoſdẽ ci-
bos omnes habent. Poſt iſtam veſperam
fiet mane: cum ipſe dñs in claritate ventu-
rus eſt. Tunc requieſcent cũ chriſto ab om
nibus operibus ſuis. Poſt talia enĩ opera
ſperanda eſt requies in die ſeptimo qui veſ
peram nõ habet. O qualis gloria lucis il
lius ſeptimi diei: in qua chriſtus in ſua cla
ritate predicatur: que ab ipſo ſole angelo
rum illuminatur: cuius pulchritudinẽ hic
ſol et luna mirantur. O qlis grã illiꝰ diei
quã omnes angeli: omneſqꝫ ſancti illumina-
bunt: qui ſinguli ſeptuplum plus hoc ſole
radiabunt. Et ſi hic mundus tã amenꝰ iu
dicatur qui vno ſole tm̃ illuſtratur: qd eſti
mandum eſt de illa vita que tot ſolibus il
luſtratur? Sꝫ forte diceret aliquis. Hic ſol
magnum lumẽ exhibet: qꝛ magno corpo-
re fulget: animerẽdo ꝙuis sereniſſimi ce quid
luminis prebere poterunt que omnino par
ue ſunt. Certe hic ſol ocul' noſtris circũſcri
bitur: radius eius quolibet corpe oppoſito
penetrari nõ ſinitur: nubibus obtegitur:
noctibus a nobis prorſus occulitur. Ange

I

lici aũt ſpiritꝰ vel aĩe ſanctorum a nullo cor
porali loco comprehenduntur: ſoli deo in-
compꝛhenſibili atqꝫ incircumſcripto circũ-
ſcripti creduntur: cuncta obſtantia lucem
ſue claritatis penetrare noſcũtur. Ibi ſingu
li ab eterno ſole illuſtrati: immenſum fulgo
rẽ ſuũ cum illa die participãtur: ipſiqꝫ inui-
cem alterutra claritate deliciantur.

Diuiſio ſermonis.

K

d

De huiꝰ diei incomparabili gloria
cecinerũt omniũ prophetarũ pco-
nia: qꝛ hec dies melior eſt vita ſup
annorum milia. Nox itaqꝫ huius tpis quaſi ĩ Luce 12.
quattuor vigilias diuiditur: qꝛ hic mũdꝰ
quattuor interſticijs diſtinguitur. Prima
vigilia ab Adam vſqꝫ ad Noe fuerat in q̃
pauci in bono peruigiles: periculum eua-
ſerant: ſomno vero malicie oppreſſos dilu
uium demerſerat. Secunda vigilia a Noe
vſqꝫ ad moyſen extiterat: in qua bene vigi
lantes colloquio dei frui meruerant: ſopo
re vero negligentie grauatos partim ſul-
phur et ignis conſumpſerat: partim mare
rubrum abſorbuerat. Tercia viglia a moy
ſe vſqꝫ ad chriſtũ fuerat: in qua galli qua-
ſi a media nocte cantus edebant: dũ moy-
ſes lege prophete ſcriptis dormientes ad
laudem dei excitabant. Vigilantes in prẽ
ceptis domini: terrã lacte ⁊ melle manan-
tem capiebant: torpore deſidie dediti: cap
tiuitate ⁊ bellis diſperierant. Quarta vi-
gilia ab aduentu chriſti vſqꝫ ad finem mũ
di ſe tetendit: in qua verus lucifer chriſtus
apparuit: per quem exortus eterni diei ad
eſſe patuit. In hac nobiles galli: alis ⁊ vo
cibus ſomno deſides excitabant: dum apo
ſtoli et eorum ſequaces factis et dictis om
nes gentes ad lumen veri dei euigilare in
citabant. In hac vigiles ſponſi letificabun
tur: erroris vero ſomno inuoluti: torrente
ignis deuorabuntur. His aũt ſingulis vi-
gilijs terne hore aſſeribũtur: quia ĩ his ſin
gulis temporibus iuſti fidem ſancte tri-
nitatis habuiſſe noſcũtur. Harũ igit' qua
tuor vigiliarum cuſtodes ad vigilandum L
nos informauerunt: dum nos quatuor pͥn
cipales virtutes verbis et exemplis docu Luce. 12
erunt. Prime namqꝫ vigilie obſeruatores
prudentiam. Secunde vigilie excubito-
res: fortitudinem. Tercie vigilie cuſtodes
iuſticiã. Quarte viglie debellatores nos ĩ
ſtruxerũt tꝑantiã. Et qꝛ ĩ his q̃tuor vigilijs

aduētū chriſti p̄ſtolabātur: ideo q̄ttuoꝛ do
minice de aductu dn̄i inofficiant. Et quia
quattuoꝛ mōdi climata p̲ ſecūdū ei⁹ aduen-
tū erāt purgāda: ideo q̄driptita eccl'ia ad-
uētū eius celebrare ſolet p̲ quaterna offi-
cia. In huius aūt tp̲is caliginoſa nocte. q̄-
dam ſtelle diuerſis tp̲ibus cū iocunditate
luxerūt: lumenq̄ ſuū ſup̲ nos fuderūt. Et
q̄uis horroꝛē nobis effugare nō potuerīt
tūc cū gradiētibus ad veꝝ ſolē p̄ſignauerīt
In p̄ma quippe vigilia: abel velō ſtella cla
ruit: qui nos pro iuſticia moꝛi docuit: dum
ip̄e innocēs occubuit. P⁹ hūc alij vt aſtra
in nocte micuerunt: dū per pietatem enos
deū inuocare: enoch p̲ mūdiciā cum do am
bulare. Lamech per piam operatōem fu-
turā requiem nos ſperare docuerūt. In ſe
cūda vigilia alij vt ſydera celi reſplendue
rūt: dum noe rectitudinē: ſem verecundiā
heber ſtabilitatē: melchiſedech deuotōēꝫ
Abrahā fidē. Loth hoſpitalitatem: yſaac
obediētiā. iacob tollerātiam: joſeph caſti-
tatē nobis p̄mōſtrauerūt. In tercia vigilia
varij ſtellaꝝ globi noctem radijs depinxe-
runt: dū moyſes manſuetudinē: Phinees
zelū: joſue conſtātiā: job patiētiā: gedeon
fidētiam: ſamuel tēperantiā: dauid humi-
litatē: ſalomon prudentiam: ezechias obſe
crationes: joſias religiones: helyas abſti-
nentiam: heliſeus honorificentiam: eſaias
ſanctitatē: jeremias ſinceritatē nos infoꝛ-
mauerūt. Duodecim quoq̄ pp̄he: vt ply-
ades micuerūt: dum nos concoꝛdiā docue
runt: ⁊ ezechiel benignitatē: daniel fideli-
tatem: tres pueri laudationē: thobias elē-
moſinas: heſter honeſtatē: judith modeſti
am: machabei ſufferentiam: exemplis oſtē
derunt. In quarta vigilia ſtella maris vir
go maria ſplendida flāma rutilauit: dum
iter ad eternum ſolem humilitate atq̄ ca-
ſtitate demōſtrauit. In hac quoq̄ johan-
nes baptiſta velut placitaria ſtella reſplen
duit: q̄ peccātes penitētiam p̄mus docuit.
In hac etiā vigilia ver⁹ lucifer dec⁹ aſtro-
rū chriſt⁹: lux angeloꝛum fulſit: q̄ fulgoꝛē
eterni diei aſtruxit: dū nos charitatem in-
ſtruxit. In hac nihilominus rutilantia ſy
dera flāmiuomum iubar per oꝛbem ſparſe
runt: dum apoſtoli dilectōnē: martires foꝛ
titudinē: ꝯfeſſoꝛes ſobꝛietatem: heremite
moꝛtificationem: virgines pudiciciam: vi
due continentiā nos inſtruxerunt. Hi om
nes vt aſtra in hac nocte claruerunt: ⁊ iter
nobis ad eternū diem prebuerunt. Trāſ-
acta autē iſta nocte: verus ſol i v̄itate ſua
ſplendebit. Cum filius dei ſplendoꝛ patrꝭ
in maieſtate ſua ad iudicium fulgebit: tūc
lunam ſcꝫ eccleſiam de tenebꝛis exemptā
eterna claritate illuminabit: om̄eſq̄ ſtellaſ
in ſolis gloꝛiā cōmutabit. Tūc harum vi-
giliarum excubitoꝛes remunerabit: quan-
do a iudicio tranſiens in nuptijs agni eis
eterna dulcedine miniſtrabit. Igitur cha-
riſſimi in hoc aduentu dn̄i ſobꝛie ⁊ iuſte ⁊
pie viuamus: quatin⁹ in ſecūdo aduentu
leti eū ſuſcipe: ⁊ i eternū cū eo regnare va-
leam⁹: vbi ocl's n̄ videt: nec auris audiuit

Dominica tercia ante natiuitatē dn̄i.

E Runt ſigna i ſole et luna ⁊ ſtel Luce. 21.
lis, et in terris preſſura gentiū
pre confuſiōe ſonitus maris et
fluctuū, areſcētib⁹ hoīb⁹ p̄ timoꝛe ⁊ ex
pectatōe que ſupueniūt vniuer. oꝛ. ⁊c.
Paulo ſuperius dn̄s premiſit dicens. Exurget
gens contra gētem: ⁊ regnū aduerſus regnū: et
erūt terre motus magni p̲ loca: et peſtilentie. et
fames: et quibuſdam interpoſitis. hoc euange-
lium adiunxit. Et erūt ſigna in ſole ⁊ luna ⁊ ſtel
lis. Ex quibus profecto omnibus: alia iam fa- Gregori⁹.
cta cernimus. alia e proximo ventura foꝛmida-
mus. Nam gentem ſuper gentem exurgere: ea-
rumq̄ preſſuras terris inſiſtere: plus iam in no
ſtris tribulationibus videmus. q̄ȝ in codicibus
legimus. Quod terre motus vrbes innumeras
ſubruat ex alijs mundi partibus pene quotti-
die audimus. Signa vero in ſole et luna ⁊ ſtel-
lis adhuc aperte minime vidimus. Sed quia
et hec non longe ſunt: ex ipſa iam aeris immu-
tatione colligimus: q̄uis prius q̄ȝ ytalia genti-
li gladio ferienda traderetur: igneas in celo aci-
es vidimus: ⁊ ipſum qui poſtea humani gene-
ris fuſus eſt ſanguinem choꝛuſcantem. Confu
ſio autē maris et fluctuum nec dū noua exoꝛta
eſt: ſed dum multa iam prenunciata completa
ſunt: dubiū non eſt quin ſequātur ⁊ pauca que
reſtant. quia ſequentium rerū certitudo eſt pre-
teritarum exhibitō. Hec idcirco diximus. vt ad
cautele ſtudium veſtre mentes euigilent: ne ſe-
curitate toꝛpeant: ne ignorantia langueſcant.
ſed ſemper eas et timoꝛ in bono opere ſollicitet:
et ſollicitudo confirmet. Quod autē pre confu- Beda.
ſione: hoc eſt ante confuſionem: vt antea ſigna
ſint: et preſſura gentium. Deinde ſequatur cōfu
ſio ſonitus maris et fluctuū. Sol conuertetur i
tenebꝛas: ait johel propheta: et luna in ſangui-
nem anteq̄ȝ veniet dies domini magnus ⁊ ma-
nifeſtus. Merito incumbēte iudicio: ſonitu ma
ris et fluctuum: confunditur oꝛbis terrarū: pre-
mentibus ſe inuicem colonis inficitur: maxima

celi luuaria turbantur: quia quomodo impul-
ſe ad caſū arbores fragoris monitiſq; ſui pmitte
re ſolent indicia: ſic termino mūdi appropinqn
te quaſi pauentia nutant elemēta. Nec mirum
Sapie. v. homines areſcere pre timore: in quibus illos im-
Gregori9. plebitur. Pugnabit p eo orbis terrarum cōtra
inſenſatos. Omnia namq; que ad vſum accepi
mus vite: ad vſum conuertimus culpe. Sz cū-
cta que ad vſum infleximus prauitatis: ad vſū
nobis vertuntur vltionis. Tranquillitatem nā-
q; humane pacis: ad vſum vertimus vane ſecu
ritatis. Peregrinationem terre pro habitatōne
dileximus patrie. Salutez corporum redegim9
in vſum vitiorum. Vbertatis habundantiā nō
ad neceſſitatem carnis: ſed ad peruerſitatem in
torſimus voluptatis. Ipa ſerena blandimenta
aeris ad amorem nobis ſeruire coegimus terre-
ne delectatōnis. Iure igitur reſtat: vt ſimul nos
oīa feriant: que ſimul oīa vitijs noſtris ma-
le ſubacta ſeruiebant: vt quot prius in mundo
N incolumes habuimus gaudia: tot de ipſo poſt-
modum cogamur ſentire tormenta. Et niſi bre-
uiati fuiſſent dies illi non fierz ſalua oīs caro
ſed propter electos breuiabuntur dies illi. Sen
ſus eſt. Niſi deus qui dat virtutem patiendi di-
ſpoſitione ſua breuiaſſet potentiam perſequen-
di: rarus vel nullus fieret ſaluus. Non ergo hoc
dicit vt tempa mutentur ſcōm deliramenta quo
rundam non attendentium quod ſcriptum eſt.
Ordinatōne tua perſeuerat dies: ſed ne malicie
mora fides credentiuz concutiatur. Quātō eniz
tempore tribulatō antichriſti grauior eſt futura
ceteris: tāto moderatior eſt futura breuitate tē-
poris. Tribus annis et dimidio impugnabitur
eccleſia per antichriſtum. **Statim autē poſt
tribulationez dierum illorum ſol obſcu
rabitur. et luna non dabit lumen ſuum.
et ſtelle cadent de celo. et virtutes celo-
rū mouebuntur. et tunc patebit ſignum
filij hominis in celo.** Signū intellige crucez
aut vexillum victorie. Nō diminutione luminis
ſed comparatione vere lucis oīa erūt tenebro
ſa in die iudicij d quo prophetauit eſaias dicēs.
Erubeſcet luna et confundetur ſol. cum regna-
uerit dñs exercituum in monte ſyon et in hieru-
ſalem et in conſpectu ſenum ſuorum fuerit glo-
rificatus. Ceteruz. peracto die iudicij et clareſcē
te gloria future vite: tūc incipiet celum nouuz
eſſe et terra noua: tūc fiet quod idem propheta
alibi dicit. Tūc erit lux lune ſicut lux ſolis: et lux
ſolis erit ſeptempliciter ſicut lux ſeptem dieruz
Gregori9 Quid dñs virtutes celorum niſi angelos. archā
gelos. thronos. dñationes. principatus et pote-
ſtates appellat que in aduētu ſui oculis noſtris
viſibiliter apparent: vt diſtricte tūc a nobis exi-
gant hoc quod nos modo inuiſibilis cōditor eq
Beda nimiter portat. Quid nimirū tremere hoies cūz
aſpectu iudicij tremāt angelice ptātes. Vñ iob.
Iob. 26. colūne celi contremiſcūt et pauēt ad nutū eius.
Quid ergo faciunt tabule qñ tremunt columne.
Quid virgula deſerti patitur cūz cedris paradiſi
concutitur. **Et tunc mittet angelos ſuos** I
**cum tuba et voce magna. et congrega-
bunt electos eius a quattuor ventis a
ſummis celorum vſq; ad terminos eorū**
Tuba ē ptās ſuſcitādi mortuos vox magna: vt
nullus remaneat nō ſuſcitatus. et vt oēs ſint
in iudicio. A quattuor vētis id eſt a quattuor cli Beda ſup
matib9 mūdi. oriente. occidente. aquilone et au- marcum.
ſtro. Et ne quis putaret nō etiā a mediterraneis
regionib9 cōgregādos ſubiunxit marc9. A ſūmo Marci. 13
terre vſq; ad ſummū celi. id eſt ab extremis ter-
re finibus p directū vſq; ad vltimos terminos e9
vbi lōge expectātib9 circulus celi et terre videtur
inſidere: Oēs ergo occurrēt ad iudiciū et electi
et reprobi. Mathe9 dicit A ſūmis celorū vſq; ad Mat. 24.
terminos eorū qđ ſignificat oēs qui ſūt ſub cur D
uitate celi quaſi p orizontē. Alit. Statim p9 tri-
bulationē dierū illorū inceptā nō adhuc finitaz
ſol iuſticie obſcurabit ad gelida corda. Sicut eī Ambro.
p captu vidētis radius mūdani ſolis aut palli
dior videt. aut clarior: ita p deuotōne credentis
vnicuiq; ſpirituale lumē infūdit. Luna nō dat
lumē ſi obiectu terre radij ſolis excludātur: ſic et
eccleſia non dabit cū vitia carnis obſiſtēt. nec ful
gorem diuini luminis de radijs poſſit mutuā-
ri. Nāq; in pſecutionibus lucē dei ſolus plerūq;
amor vite huius excludit. Stelle cadēt de celo.
idē de eccleſia: qm̄ pene decrit ſemen abrahe cui
aſſimulate ſunt ſtelle. Virtutes celorum moue- Remigi9.
bunt. qr quidā fidēles fortiſſimi turbabūtur. im
pijs vltra modū ſeuientibus. Vel angeli moue
būtur ad irām vindicte. qui cū tuba mittēdi ſūt
a filio hoīs. In tuba eni dicūtur deſcēdere. h
eſt noīe dei bellū ingerere. qr p nouiſſimā tubā
intelligitur vltimum belluz malignorū ſpirituū
qui ſepe victi ſūt ab angelis. et ait iohānes aplūs
Vidi michahel et angelos in celo pugnātes ad
uerſus draconem. Extremū bellum tunc erit: qr
in iehennā mittent. Tempore tribulatōis anti-
chriſti apparebit ſignum filij hoīs ī celo ſubau-
dis et nō in terra: Efficacia eni crucis tunc lati-
tabit in terris: ſed in milibus ſanctoruz manife
ſtiſſima eſt ī celis. Tūc plangent oēs trib9 ter
re. id eſt digna planctu facient. et que planct9 ne
ceſſario ſequetur. Nullum eni malum erit im-
punituz. **Et tandem videbunt filium ho-
minis venientem in nubibus celi.** id eſt
in ſanctis: ſicut et nunc venire non ceſſat ſcōm
id quod ait. **Amodo videbitis filiū hoīs** Mathei 26
ſedētē a dextris virtutis dei et veniētem in nubibus celi.
Sed ideo tūc cū ptāte magna et maieſtate veni
et: qr maior ptās et maieſtas illius appebit ſan
ctis quibus magnam virtutez dabit ne tanta p-
ſecutiōe vincantur. **Et mittet āgelos ſuos.**
id eſt predicatores. in tuba. id eſt manifeſtatio-
ne. In lege enim precipiūtur fieri tube ductiles
ex auro et ere et argento: vt ſublimia doctrina-
rum reſonent ſacramenta.

I Et cõgregabũt electos ei⁹ de.iiij.m.p.
ideſt de toto orbe terrarum. haut dubie magna
erit ſanctorum conſtantia cum auditum fuerit
q̃ antichriſtus ſpiritu oris domini interfectus
ſit: et omnis iſrael conuerſus ad fidem.
**His autem fieri incipientibus reſpici-
te et leuate capita vr̃a.qm̃ ap.p.r.vr̃a.**
Gregori⁹. Cum plage mundi crebreſcunt: ⁊ terror iudicij
cõmotis virtutibus oſtẽditur.leuate capita id ẽ
exhilarate corda.q: dum finitur mũd⁹ cui ami
ci non eſtis.prope ſit redemptio quam per fidẽ
queſiſtis. In ſcriptura ſacra ſepe caput ꝑ men
te ponitur.q: ſicuti capite reguntur mẽbra: ita
cogitationes mente diſponuntur. Capita itaq̃
leuare eſt mentes noſtras ad gaudia patrie cele
ſtis erigere. Qui ergo deum diligunt ex mundi
fine gaudere atq̃ exhilareſcere iubentur.q: cu3
quẽ amant mox inueniunt dum tranſit is quez
non amauerunt. Abſit enĩ vt fidelis quiſq̃ qui
deum videre deſiderat.de mundi percuſſionib⁹
lugeat.quem finiri eiſdem ſuis percuſſionibus
non ignorat. Scriptum namq̃ eſt. Qui volue-
rit amicus eſſe ſeculi huius inimicus dei cõſti-
tuitur. Qui ergo appropinquẽte mũdi fine nõ
gaudet amicum ſe illius eſſe teſtatur.atq̃ ꝑ hoc
inimicus dei conuincitur. Sed abſit hoc a fide
lium cordibus.abſit ab his qui et eſſe aliam vi-
tam per fidẽ credunt. ⁊ eam per operationẽ dili
gunt. Ex mũdi enĩ deſtructõne lugere eorum eſt
qui radices cordis in ei⁹ amore plantauerunt.
qui ſequentem vitam nõ querunt.qui vel illam
neq̃ aliã eẽ ſuſpicant̃. Nos aũt qui celeſtĩ p̃rie
gaudia eterna cognouimus: feſtinare ad eã q̃-
totius debemus. Optandũ nobis eſt citius per
gere. atq̃ ad illam via breuiori peruenire.

**De tempore antichriſti nouiſſimo. ⁊ de
vltima tribulatione.**

P De ſaluatoris aduentu qui expe
Aug⁹. ad Eſichium in epla; de fine ſeculi Act.1. ctatur in fine: tẽpora dinumera
re non audem⁹: nec aliquẽ pro-
phetam de hac re numerũ anno
rũ exiſtimam⁹ p̃finiſſe: ſ3 illd poti⁹ p̃ualere
qd ipſe dñs ait. Nemo p̃t cogſcere tpa que
pr̃ poſuit ĩ ſua ptãte. Tpa g̊ cõputare hoc
eſt chronois vt ſciam⁹ qñ ſit finis hui⁹ ſecli
vl' aduẽtus dñi: nihil alid mihi videt̃ q̃ ſci
re velle qd ipe ait: ſcire neminẽ poſſe. Op-
tunitas ṽo illi⁹ tpis ꝑfecto nõ erit: anteq̃
p̃dicet̃ euãgeliũ vniuerſo orbi ĩ teſtimõio
oĩbus gẽtib⁹. Apertiſſima enĩ de hac re
legitur ſententia ſaluatoris dicentis. Et p̃
Math 24 dicabitur hoc euangelium regni ĩ vniuer-
ſo orbe in teſtimonio omnibus gentibus:
tũc veniet finis. Tunc veniet finis quid ẽ:
niſi ante non veniet? Quãdo ergo poſt ve
niet: incertum eſt nobis: ante tamẽ non eẽ
venturum dubitare vtiq̃ non debemus.

Si ergo latet quãdo eccl'ia fructificãte atq̃
creſcẽte vniuerſus a mari vſq̃ ad mare or
bis implebitur: ꝓculdubio latet quãdo fi-
nis erit. Ante quippe nõ erit. Tũc reuela- 2.theſ.2.
bitur ille iniquus: id eſt antichriſtus: quẽ
dñs ieſus interficiet ſpiritu oris ſui. De vl
tima aũt tribulatione dicit idẽ Auguſtin⁹ Aug⁹. de ciuitate di
in libro de ciuitate dei. Tunc ſoluetur ſa- Apoc.20
thanas de cuſtodia ſua: ⁊ exibit ad ſeducẽ
das natõnes: que ſunt in quattuor angul'
terre.gog ⁊ magog: quoꝝ interpretationẽ
noĩm eſſe cõperim⁹: Gog tectũ: magog de
tecto tanq̃ dom⁹: ⁊ ipe q̃ ꝓcedit de domo.
Gentes ergo ſunt: in quibus diabolum ve
lut in abiſſo ſuperius intelligebam⁹ inclu
ſũ: ⁊ ipe de illis quodãmodo ſeſe efferẽs ⁊
ꝓcedẽs: vt ille ſint tectũ: ipe de tecto. Vi-
Q dendũ eſt aũt quare diabolus modo liget̃.
Alligatio diaboli eſt nõ pmitti exercere to Act.20.
tã tẽptationẽ quã põt: vel vi: vel dolo ad
ſeducendos homies in ptẽ ſuaz: cogendo
violenter: fraudulẽter ve fallẽdo. Quod
ſi permitteretur in tam longo tempe ⁊ tan
ta infirmitate mltoꝝ plurimos tales qua-
les deos id perpeti non vult: ⁊ fideles deij
ceret: ⁊ ne crederent impediret. Quod ne
faceret alligatus eſt. Tũc enĩ ſoluet̃: qñ et
breue tẽpus erit. Nã tribus ãnis ⁊ ſex mẽ-
ſibus legit̃ ſuis totis ſuorũq̃ virib⁹ ſeui-
turus: ⁊ tales erũt cũ quib⁹ ei belligerãdũ
eſt: vt vinci tãto eius impetu inſidijſq̃ nõ
poſſint. Soluet̃ aũt ſathanas in fine ſeculi
vt quã fortẽ aduerſariũ dei ciuitas ſupera
uit: cũ ingenti gl'ia ſui redemptoris: adiu-
toris: liberatoris aſpiciat. Quare vero in
nouiſſimo ſoluat̃ videatur. Exibit vt di-
ctum eſt ſathanas in apertã perſecutionẽ:
de latebris erũpet odioꝝ. Hec enĩ erit no-
uiſſima preſecutio. Nouiſſimo ĩminẽte iu-
dicio qñ ſctã eccl'ia toto orbe terrarũ patie
tur: vniuerſa fidelis ciuitas chriſti ab vni
uerſa ciuitate diaboli q̃tacũq̃ erit; vtraq̃
ſup terrã. Vñ apl's. Refrigeſcet charitas
multoꝝ: et habundabit iniquitas. Vñ da Dañ.12.
niel. Et erit tẽp⁹ inq̃t tribulatõis: qual' nõ
fuit ex q̃ nata ẽ gẽs ſup terrã vſq̃ ad tp̃s il
lud. Hec pſecutio nouiſſima futura ab an-
tichriſto trib⁹ ãnis ⁊ ſex mẽſibus erit. Nõ
enĩ veniet ad viuos ⁊ mortuos iudicãdos
chriſt⁹: niſi pri⁹ venerit ad ſeducẽdos ĩ aĩa
mortuos aduerſari⁹ ei⁹ antichriſt⁹: quem
dñs ieſus interficiet ſpiritu oris ſui. Ve-
niet tunc quoq̃ Helyas theſbites anteq̃m

veniat dies domini magnus et illuſtris:ꝗ
conuertet coꝛ patris ad filium:⁊ coꝛ homi-
nis ad ꝓximum ſuum:ne foꝛte veniens ꝑ
cutiam terram penitus. Per hunc heliam
magnum mirabilemqꝫ ꝓphetam expoſi
ta ſibi lege nouiſſimo tempoꝛe ante iudici
um iudeos in chꝛiſtū verum:id eſt in chꝛi
ſtum noſtrum eſſe credituros celeberrimū
eſt in ſermonibus coꝛdibuſqꝫ fideliū. Ipſe
quippe ante aduentum iudicis ſaluatoꝛis
non inmerito ſperatur eſſe venturus: qui
etiam nunc viuere non inmerito creditur.
Curru nanqꝫ igneo raptus eſt de rebꝰ hu-
manis:quod euidētiſſime ſcriptura ſacra
teſtatur. Cum venerit ergo exponendo le
gem ſpiritualiter:quam nunc iudei carna-
liter ſapiūt:conuertet coꝛ patris ad filium
id eſt coꝛ patrum ad filios. Sic enī coꝛ pa-
trum ad filios conuertetur cum intelligen
tia patrum perducetur ad intelligentiam
filioꝛum:dum in id quod ſenſerunt illi cō-
ſentiunt et iſti.

Item narratio de antichꝛiſto.

A Nte terribilem aduentū noſtri re-
a demptoris (vt prefatum eſt) ven-
turus eſt antichꝛiſtus: qui in mag
na babilonia de meretrice generis Dā na
ſcetur. Sꝫ volēs de eo ſcire primo notabit
quare ſic vocatus ſit: ideo fit:qꝛ chꝛiſto in
cunctis contraria faciet. Chꝛiſtꝰ venit hu
milis:humiles erigere:peccatoꝛes iuſtifi-
care:ille econtra venturus eſt ſuperbus:
deijciet humiles:peccatoꝛes magnificabit
impios exaltabit:et vitia que ſunt contra
ria virtuti docebit. Legem euāgelicā diſ-
ſipabit:demonum culturam in mundū re
uocabit:gloꝛiam vanam queret: et omīpo
tentem deum ſe nominabit. Hic itaqꝫ anti-
chꝛiſtus multos habebit ſue malignitatis
miniſtros:ex quibus iam in mundo ꝑceſſe
runt quidam qualis fuit antiochus:Nero
Domicianus. Nunc quoqꝫ noſtro tempo-
re antichꝛiſtos multos nouimꝰ eſſe. Qui-
cunqꝫ enī laycus ſiue clericus:ſeu etiā mo-
nachus contra iuſticiam viuit: et oꝛdinis
ſui regulam impugnat: et quod bonum
eſt blaſphemat:antichꝛiſti ſunt ⁊ miniſtri
ſathane. Sed iam exoꝛdium antichꝛiſti vi
deamus. Non enim quod de eo dico ex ꝓ
prio ſenſu excogito:ſed in libꝛis diligēter
relegendo omnia ſcripta inuenio. Sicut

ergo auctoꝛes noſtri dicunt:antichꝛiſtꝰ ex
ꝑplo iudeoꝝ naſcet̃ de tribu Dan:ſcđm pro I
phetam qui dicit: Fiat Dan coluber ī via
ſceraſtes in ſemita. Sicut enī ſerpens ī via
ſedebit ⁊ in ſemita erit:vt eos qui ꝑ ſemi-
tam iuſticie ambulant feriat:⁊ veneno ſue
malicie occidat. Naſcetur aūt ex copulati-
one maris ⁊ femine vt alij homines. Non
vt alij dicūt de ſola virgine: ſed tantū totꝰ
in peccato generabitur. In ipſo conceptio-
nis ſue initio diabolus ſimꝉ introibit ī vte
rum matris eius:et ex virtute diaboli con
fouebitur et tutabitur in vētre matris: et
ipſe diabolus ſemper cū illo erit. Et ſicut
in matrē domini noſtri ſpiritusſanctus ve-
nit. et eam virtute ſua obumbꝛauit. ⁊ diui
nitate repleuit:vt de ſpiritu conciperet:et
quod naſcetur diuinū et ſanctum eſſet: ita
quoqꝫ diabolus in matrem antichꝛiſti de-
ſcēdet:⁊ totā eā replebit:vt qđ natum fue
rit:totū ſit iniquum:malum:perditū. Vn̄
et ille homo filius perditionis appellatur.
quia in quātum potuerit genus humanū
perdet:et ipſe in nouiſſimo perdetur. Ecce
audiſtis qualiter naſcetur:audite et locū
vbi naſci debeat. Nam ſicut dominꝰ beth-
leem ſibi preuidit:vt ibi pro nobis huma-
nitatem aſſumeret et naſceretur:ſic diabo-
lus illi homī ꝑdito qui antichꝛiſtus dicit̃:
locum nouit aptum: vnde radix omnium
maloꝛum oꝛiri debeat ſcꝫ babilonem. In
hac enī ciuitate que quōdam inclita ⁊ glo
rioſa vꝛbs gentilium fuit et caput regni ꝑ
ſarum antichꝛiſtus naſcetur et in ciuitati-
bus bethſaida et coꝛozaim conuerſari dici
tur. Quibus ciuitatibus dominꝰ in euan
gelio improperat dicēs. Ve tibi bethſai-
da:ve tibi coꝛozaim. Habebit aūt antichꝛi
ſtus magos. maleficos. diuinos. ⁊ incanta B
toꝛes. q̄ cum inſpirāte diabolo nutrient et
docebūt ī om̄i iniq̄tate. falſitate. ⁊ nepha-
ria arte. et maligni ſpiritꝰ erunt duces eiꝰ
et ſocij et comites indiuiſi. Deinde hieru-
ſalē veniēs oēs chꝛiſtianos quos ad ſe cō-
uertere nō potuerit per varia toꝛmēta iu-
gulabit. ⁊ ſuā ſedem in templo ſancto pa-
rabit. Templū etiā deſtructū qđ ſalomon
edificauit in ſtatu ſuo reſtaurabit. ⁊ circū-
cidet ſe ⁊ filiū omīpotētꝫ ſe mētiet̃. Totū
genꝰ hominū ſibi q̄ttuoꝛ modis ſubiuga
bit. quia vniuerſo oꝛbi imperabit. Vno
modo nobiles ſibi diuitijs aſciſcit que ſibi
maxime affluēt. quia omnis abſcōdita pe

I cunia erit ei manifesta. Reges et p̃ncipes
p̃mũ ad se cõuertet: deinde p̃ illos alios.
Secũdo mõ vulgus sibi terrore subdit. q̃r
maxima seuicia in dei cultores furit. Ter-
tio mõ sapientia et incredibili eloquentia
clerũ obtinebit. q̃r omnes artes ⁊ oẽm scrip
turã in memoriter sciet. Quarto mõ mundi
contemptores: vt sunt monachi: signis ⁊ p̃
digijs fallit. Loca vero per que christ⁹ do
minus deambulauit et illustrauit destru-
et. Deinde p̃ vniuersum orbẽ mittet nun-
cios et p̃dicatores. Predicatio aũt eius et
potestas a mari vsq̃ ad mare: ab oriẽte ad
occidẽtẽ: ab aquilone ad septẽtrionem erit.
Faciet q̃z signa multa: magna et mirabilia
et inaudita. Faciet ignẽ d̃ celo terribiliter
descẽdere: arbores subito florere et aresce-
re: mare turbari subito et trãquillari. Na-
turas in diuersis figuris mutari: aquarum
cursus et ordinẽ cõuerti: agitari aera ven-
tis: et multimodis cõmotionibus ⁊ cũcta
innumerabilia ⁊ stupenda. Mortuos i cõ
spectu hominũ suscitari: vt in errorẽ ducã-
tur: si fieri p̃t etiã electi. Faciet q̃z vt ignis
qui quasi iussu suo de celo descenderit ad-
uersarios suos coram se consumere: ⁊ mor
tuos qui surrexerint sibi testimonium da-
re. Suscitabit aũt mortuos vere? Nequaq̃
sed diabolus eius maleficio alicuius dam
nati corpus intrat: et illud apportat: p̃ illõ
loquit̃ quasi viuũ videat̃. Hic antiquã hie
rusalem reedificabit: in q̃ se vt deũ coli iu-
bebit. Quãdo talia et tanta signa vident:
etiam illi qui perfecti et electi sunt dei du-
bitabunt: vtrum ipse christus sit qui in fine
m̃di venturus ẽ an nõ. Hec aũt omnia mira
cula vt dictũ est modis omnibus falsa erũt
per incantationes diabolicas: sed peccato
ribus et incredulis videbuntur vera.

Diuisio narratõnis.

Excitabit antichristus persecutões
sub omni celo in christianos: et in
omnes electos. Eriget se itaq̃ tri-
bus mõis cõtra fideles: sc̃z terrore: miracu
lis: muneribus. Dabit eni in se credentib⁹
abundantiam auri et argẽti. Quos vero
nõ potuerit decipere muneribus: tempta
bit terrore: quos non terrore: signis et mi-
raculis temptabit. Quos nec signis illu
dere potuerit: in conspectu omniũ misera
Marci. xiij bili morte necabit. Tunc erit talis tribula
tio qualis nunq̃ fuit ex quo gentes esse ce
perũt vsq̃ ad illud tempus. Tunc qui in
agro sunt fugient ad montes: et qui sup̃ra
tectũ nõ descendet in domũ vt tollat aliq̃d
de ea. Tũc omnis fidelis christianus q̃ inuẽ
tus fuerit: aut deũ negabit: aut per ferrũ:
aut p̃ ignẽ fornacis: siue p̃ serpentes: seu p̃
bestias siue p̃ aliud quodlibet gen⁹ tormẽ
ti interibit: si in fide p̃manserit. Hec autẽ
terribilis tribulatio tribus annis et dimi-
dio durabit in toto mũdo. Tũc breuiabũ-
tur dies p̃pter electos. Nisi eñ domin⁹ ab
breuiasset dies: nõ fuisset salua omnis caro.
Tẽpus siquidẽ q̃n antichristus veniet: vl'
q̃n dies iudicij apparere incipiet: Paulus
in epistola sua ad thessalonicẽ. dicit. Ro-
gam⁹ vos per aduentũ dñi nr̃i iesu christi
Manifestat eo loco vbi dicit: Q̃m nisi ve- ij. thes. ij.
nerit discessio primũ: et reuelat⁹ fuerit hõ
peccator et filius p̃ditionis. Scim⁹ eñ q̃m
post regnũ grecorum: siue etiã post regnum
persarum: ex q̃bus vnũquodq̃ suo tẽpore
magna gloria viguit: et maxima potentia
floruit. Ad vltimũ quoq̃ p⁹ cetera regna:
regnũ romanorum cepit: q̃d fortissimũ omniũ
superiorũ regnorum fuit: et oĩa regna traxit:
ac sub dñatõne sua habuit: omnesq̃ natões
romanis seruierũt sub tributo. Inde q̃ dic̃
a p̃lus Paulus: antichristũ non in mundũ
ante esse venturũ nisi venerit discessio pri
mum. Hoc est nisi discesserint omnia regna
a romano imperio q̃ prius subdita erant.
Hoc autẽ tempus nondũ venit. q̃r licet vi-
deamus romanum imperium ex maxima
p̃te destructũ: tñ reges frãcorum q̃diu dura-
uerint q̃ romanũ imperiũ tenere debẽt: ro
mani regni dignitas ex toto nõ peribit. q̃r
in regib⁹ suis stabit. Quidã vero doctores
nostri dicũt q̃ vn⁹ ex regibus francorũ ro-
manũ imperium ex integro tenebit qui in
nouissimo tp̃e erit maximus et vltim⁹ om
niũ regũ: qui postq̃ regnũ suũ feliciter gu
bernauerit: ad vltimũ hierosolimã veniet:
⁊ in mõte oliueti sceptrũ ⁊ coronam suã de-
ponet. Hic erit finis et cõsũmatio romano
rũ imperijq̃ christianorum. Statimq̃ scd̃m
p̃dictã sentẽtiã ap̃li pauli: ãtichristũ dicũt ij. thessa.
affuturũ: ⁊ tũc reuelabit̃ q̃dã hõ antichri-
stus vicz: q̃ licet hõ sit: fons tamẽ erit oĩm
peccatorum: filius p̃ditiõis: hoc ẽ fili⁹ diabo
li: nõ p̃ naturã s̃ p̃ imitationẽ. q̃r p̃ omnia
adimplebit volũtatẽ diaboli. q̃r plenitudo
diabolice potestatis ⁊ totius mali ingenij
corporaliter habitabit in illo: in q̃ erũt om
nes thesauri malicie et neq̃tie ⁊ iniquita-

tis. Qui aduerſatur id eſt contrarius eſt chriſto et omnibus membris eius: ⁊ extollitur .i. in ſupbiā erigit̄: ſupra omē qd̓ dicitur deus .i. ſupra electos vel deos gētiū iouē: appollinē: mercuriū: quos pagani deos exiſtimant. Supra oēs iſtos extollit̄ antichriſtus: qꝛ maiorē ⁊ fortiorē ſe faciet illis oībus. Et nō ſolū ſupra illos: ſ; etiam ſupra omē qd̓ colitur: id ē ſcām trinitatem: q̄ ſolūmodo colēda ⁊ adorāda eſt ab omi creatura. Ita ſe extollet: vt in templo dei ſedeat oſtēdēs ſe tanq̄ ſit deus. Nā ſicut ſup̄ diximꝰ i ciuitate babylōie natꝰ: hierlm veniens: circūcidet ſe dicēs iudeis Ego ſū xp̄s vob̓ repromiſſus: q̄ ad ſalutē vr̄am veni: vt vos q̄ diſp̄ſi eſtꝭ ꝯgregē: ⁊ defēdā. Tūc cōfluent ad eū oēs iudei: eſtimātes ſe xp̄m ſuſcipe: cum ſuſcipiant dyabolum. Sʒ ne ſubito et improuiſe antichriſtus veniat: ⁊ totū ſimul humanū genus decipiat: et ſuo errore perdat: ante exortū eiꝰ: duo magni ꝓphete mittentur: enoch: et helyas i mūdū: qui cōtra impetū antichriſti fideles dei diuinis armis p̄muniēt: ⁊ inſtruent: ⁊ confortabūt electos ad bellū: ⁊ p̄dicabūt tribꝰ annis ⁊ dimidiū. Quali etate veniunt illi duo: In ea qua aſſumpti ſunt. Filios autē iſrl̓ quicunq̄ eo tp̄e fuerint inuenti: hos ꝓphete et doctores ad fidei grām cōuertēt: et p̄ſſuram tāti turbinis in parte electoruʒ ſupꝑabilē reddēt. Tūc implebit̄ qd̓ ſcptura dicit. Si fuerit numerus filioꝝ iſrael ſicut harena maris: reliq̄e ſalue ſiēt. Poſtq̄ ergo per tres annos ⁊ dimidium p̄dicationem ſuā cōpleuerint: mox incipiet exeandeſcere antichriſti perſecutio: ⁊ contra eos antichriſtus primū arma ſua arripiet: eoſq̄ interficiet: ſicut in apocalipſi legitur Et cū finierint inquit teſtimoniū ſuuʒ beſtia que aſcēdit de abyſſo aduerſus eos faciet bellū: et vincet eos: ⁊ interficiet. Poſtq̄ iſti duo interfecti fuerit: inde ceteros fideles p̄ſequens: aut martires glorioſos faciet: aut apoſtatas reddet. Et q̄cunq̄ i eū crediderit: ſignū caracteris eius in fronte accipient. Sed de p̄ncipio eius iā ſatis diximus: nūc quem finem habeat dicamus.

Ro. 8.

Apo. xi.

Diuiſio narrationis.

h

Ic antichriſtus diaboli filius: ⁊ totius malicie artifex: in tribus partibus mūdi: aſia: affrica: ⁊ europa: tribus linguis appellat̄. In hebrea: amoime .i. nego: in greca: antimoſi: ꝯtrarius: in latina titan .i. ſol vel gygas. Qui per tres annos ⁊ dimidiū: ſicut ſupra dictū eſt magna pſecutōne totū mūdū vexabit: ⁊ oēm ꝑplm̄ dei varijs penis circūdabit. Poſtq̄ Enoch et helyam interficiet: ⁊ ceteros in fide permanētes martyrio corōauerit: ad vltimū veniet ira dei ſup illum. Nā tentoriū ſuū ad expugnandos iuſtos: in monte oliueti extendet: in quo inuenitur ſubita morte mortuus. Et ſicut beatus Paulus ſcribit dicens: qm̄ dn̄s ieſus interficiet ſpiritu oris ſui: ſiue dn̄s ieſus interficiet illū potentia viſionis ſue: ſiue archangelꝰ michael interficiet illū ꝑ v̓tutem dn̄i nr̄i ieſu chriſti: non ꝑ v̓tutem cuiuſlibet angeli vl̓ archangeli occidet̄. Tradūt quoq̄ doctores: q̄ in monte oliueti: ſicut iā p̄miſimus: antixp̄us occidetur i papilione: et in ſolio ſuo: in illo loco quo deus aſcendit in celū. Debemꝰ autē ſcire: q̄ poſtq̄ fuerit occiſꝰ: nō ſtatim veniet dies iudicij: ſed ſicut i libro danielis legimꝰ: quadraginta dies cōcedet dn̄s electis vt agāt penitētiam: qui aliq̄ntulū ſeducti erāt ab āntichriſto. Poſtq̄ v̓o penitētiā egerint: quātum tp̄is fiat: quouſq̄ dn̄s veniat: nullus eſt qui ſciat: ſ; in diſpoſitione dei manet: qui ea hora ſeculum iudicabit: q̄ añ ſcām iudicādū eē p̄fixit. Erit aūt iudicium in valle ioſaphat: vt dicitur. Vall̓ ioſaphat dicit̄ vallis iudicij. Vallis eſt ſꝑ iuxta montem. Vallis ē hic mūdus: mōs eſt celū. In valle igitur fit iudiciū: id eſt in iſto mūdo ſcʒ in aere: vbi iuſti ad dexterā chriſti: vt oues ſtatuent̄: impij aūt vt hedi ad ſiniſtram ponent̄. Qūo ad dextram vel ſiniſtram: Ad dextraʒ ſcʒ ſurſum in glīa: ad ſiniſtrā deorſuʒ i terra. Iuſti geminis alis charitatis ad alta ſubleuantur: vt dr̄ ſancti ſumēt pēnas vt aq̄le impij peccatis vt plumbū ad terrena: qbꝰ toto corde inheſerāt: deorſū deprimūtur. De celeritate vero huius iudicij: Augꝰ ait ad cōſentiū. In athomo inq̄t ap̄ls: hoc eſt in pūcto tp̄is: qd̓ diuidi nō p̄t: in ictu oculi: hoc eſt i ſūma celeritate: nouiſſima tuba: hoc ē i nouiſſimo ſigno qd̓ dabit̄ vt iſtā cōpleāt̄. Canet ei inq̄t tuba: ⁊ mortui reſurgēt icorrupti: ⁊ nos imutabimur. ⁊ iſtā cōmutatōʒ i meliꝰ ſine dubitatōe oꝑtet itelligi: qꝛ oēs ⁊ iuſti ⁊ iniuſti reſurrecturi ſūt: ſ; ſicut dn̄s i euāge. loq̄t̄: q̄ bū fecit: i reſurrectionē vite: q̄ male egerit: i reſurrectionez iudicij: iudiciū appellās penā ſempiternā.

I

2. theſ. 2.

iohelis. 3.

Y

Aug. ad conſentiū.

Iohis. 5.

I ſicut alio loco. Qui nõ credit inquit: iã iu
dicatus eſt. Proinde illi q̃ ad iudicium re
ſurrecturi ſunt: nõ cõmutabũtur i illã icor
ruptelam: que nec doloris corruptionem
pati põt. Illa nãq; fideliũ eſt: atq; ſanctoꝝ
Iſti vero ꝑpetua dãnatione cremabuntur
qꝛ ignis eoꝝ nõ extinguetur: et vermis eo
rũ non morietur. Ac ꝑ hoc incorrupti q̃dẽ
reſurgẽt integritate mẽbroꝝ: ſ; tũ corrum
pendi dolore penarũ cũ audierint: Ite in
ignẽ eternũ: qui ꝑparatus ẽ diabolo ⁊ an
gelis ei⁹: a q̃ auditu malo iuſtus nõ timebit
De eodẽ. Ut radius oclĩ noſtri nõ citius
ꝑuenit ad propinquiora: nec tardi⁹ ad lõ
ginquiora: ſ; vtraq; interualla parili cele
ritate contingit. Ita cũ i ictu oculi (ſic apo
ſtol⁹ dicit) ſit reſurrectõ mortuoꝝ: oĩpo
tentie dei: ⁊ ineffabili nutui tã facile eſt q̃
q; recentia q̃ȝ diuturno tp̃e dilapſa cadaue
ra ſuſcitare. Itẽ de eodẽ. Erit iudiciũ ip
ſo inopinato dñi aduẽtu celerrimũ: quod
tardiſſimũ putabatur: qꝛ ipãs conſciẽtias
ſine ſmonis ꝓlixitate conuincet. In co
gitationibus enĩ ſicut ſcriptũ eſt: impij in
terrogatio erit. Et apl̃s. Cogitationib⁹ in
quit accuſantibus vel excuſantibus in die
qua iudicabit deus occulta hominũ ſcd̃m
euangeliũ meũ per ieſum chriſtũ. Etiam
dñs ſic futurus ẽ teſtis intelligend⁹ velox
cum ſine mora reuocaturus ẽ in memoriã
vñ conuincat puniatq; cõſciẽtiam. Quali
autẽ forma apparebit ibi dñs? Electis i ea
forma qua in monte apparuit. Reprob vero
in ea forma qua in cruce pepẽdit. Erit ibi
crux. ſcȝ lignũ in quo paſſus ẽ dñs? Nequa
q̃: ſed lux in modũ crucis: ſplendidior ſo
le. Qua hora fiet iudiciũ? Media nocte
qua hora angelus egiptum deuaſtauit: et
dñs ifernũ deſpoliauit: ea hora electos ſu
os de hoc mundo liberabit.

Z Dñica ſecũ da an̄ natiuitatẽ domini.

matthi. xi. c Cum audiſſet iohãnes i vincul
oꝑa chriſti mittens duos de di
ſcipul ſuis ait illi. Tu es qui vẽ
tur⁹ es an aliũ expectam⁹. Sẽſus ẽ. Mã
da mihi: vtꝝ te debeã annũciare inferis quo de
ſcẽſur⁹ ſũ: an nõ cõueniat te guſtare mortẽ: cum
dei ſis fili⁹. Greg⁹. ſuꝑ Ezechielẽ. Spũs ꝓphe
tie ꝓphetãtis aĩm tãgit aliqñ ex pñti ⁊ nõ ex fu
turo: vt iohãnes ait. Ecce agn⁹ dei. Moriturus
aũt req̃ſiuit ꝑ diſcipulos ſuos dicẽs. [Tu es
q̃ vẽtur⁹ es an aliũ expectam⁹.] In quo oſtẽ
dit: qꝛ veniſſe redẽptorẽ nouerat: ſ; an ꝑ ſeipm̃ i
infernũ deſcẽderet dubitabat. Tali q̃ppe lapſu
pietatis ⁊ amoris: nõ infidelitatis: nec ſcti credide
rũt chriſtũ moriturũ. Uñ ꝑnceps fidei Petrus
ait. Abſit a te dñe nõ erit tibi hoc. [Mittit quo
q; iohãnes diſcipulos ad xp̃m] eorũ ignorãtie
cõſulẽdo: vt vidẽtes ſigna credãt. Scãdaliũ eñi
patiebãtur: qꝛ audierãt ihm preponi mgr̃o ſuo.
Uocãt eum notuit: vbi dixerũt. [Rabbi cui tu te
ſtimoniũ ꝑhibuiſti. Ecce hic baptiſat: ⁊ oẽs veniũt
unt ad eũ. In ipa aũt hora curauit multos a lã
guorib⁹] et plagis ⁊ ſpũb⁹ malis et cecis mul
tis donauit viſũ Et reſpondẽs dixit illis
Euntes renunciate iohanni que vidiſtis
et audiſtis. qꝛ ceci vident. claudi ambu
lant. leproſi mũdantur. ſurdi audiunt.
mortui reſurgunt. pauperes euãgeliſãt
Ad ſcãdalũ nũcioꝝ referũt hec: ñ ad interrogata
Pauꝑes dicit vel ſpũ vel opib⁹: vt i ꝑdicatõe nul
la diſtãtia ſit inter nobiles et ignobiles: inter di
uites et egenos. Pauꝑes euãgelizãtur. id ẽ euã
gelio trahũtur: et ad fidẽ cõuertẽtur. [Et bea
tus eſt q̃ nõ fuerit ſcãdalizat⁹ i me.] Hic reſpõ
det dñs de hũilitate mortis ſue. Beati fideles ſũt
quoꝝ fidei nihil tẽptamẽti afferet crux. mors.
ſepultura. Nũcios iohãnis: qui eũ eſſe chriſtum
nõ credebant. a ꝑſidie ſcãdalo caſtigat: ⁊ eidẽ io
hãni qḋ querebat exponit: qꝛ deus ẽ ſaluos faci
endi: ⁊ dñi dñi exitus mortis. Uiſis tot ſignis:
nõ ſcãdalizari ſ; admirari quiſq; potuit. Mẽs
tñ infideliũ grauiter tulit cũ dñm poſt tot mira
cula mori vidit. Uñ Paulus. Nos aũt ꝑdica
mus chriſtũ crucifixũ: iudeis quidẽ ſcãdalũ: gẽ
tib⁹ aũt ſtulticiã. Mira faciebat dñs: ſ; tñ mori
nõ dedignatus ẽ. At vero qꝛ multis videt iohãnẽ
ſaltẽ ꝑ ſcripturas prophetaꝝ ſciuiſſe nouiſſime
chriſtũ moriturũ: legamus et ita. Quo dñs laza
ro. vbi eſt poſit⁹ dixit: ſic iohãnes interrogat chri
ſtũ: nullo modo ſibi: ſ; diſcipulis. Interrogatio
quoq; ſic intelligi põt. Tu es quẽ lex venturũ ꝑ
dixit: an alius chriſt⁹ expectabit. Rñdet aũt do
min⁹ factis poti⁹ q̃ȝ dictis. Utiq; viſa miracula
plenũ teſtimoniũ dãt: q̃ ſit filius dei. Hec enim
ante euãgeliũ vel rara vel nulla fuerũt. Uñ tho
bias oculos recepit: et hec fuit angeli: nõ homi
nis medicina. Helias mortuũ ſuſcitauit: ipe tñ
rogauit et fleuit. Hic iuſſit Heliſeus leproſum
mũdari fecit: nõ tñ ibi valuit ꝑcepti auctoritas:
ſed miniſterij figura. Addit poſt ſupradicta de
cruce et obitu et ſepultura. qḋ eſt plenitudo fidei
Nullũ eñi mai⁹ eſt teſtimoniũ q̃ȝ toto ſe vnũ ob
tuliſſe ꝓ mũdo. Hoc ſolo: plene dñs declaratur
Sic etiã a iohãne declarat⁹ ẽ. Ecce agnus dei: ec
ce qui tollit pctã mũdi. Illis aũt abeũti A
bus cepit dicere de iohãne ad turbas.
Quid exiſtis i deſertũ videre. Natũ di
ñe vẽto moueri. Quia turba circũſtãs interroga
tiõis miſteriũ neſciebat. ⁊ putabãt iohãnẽ dubi
tare de chriſto vt intelligeret Iohannem non ſi
bi ſed diſcipulis ſuis interrogaſſe inquit iſtud

ad laudem iohannis. Per harundinem deſig-
nat animum cogitatione dei vacuum. et ad im-
mundorum ſpirituum flatum vagantē: quē nō
habebat iohannes: qꝛ nec proſperis erigebatur
nec aduerſus inclinari nouerat. Sequitur.

**Sed quid exiſtis videre. hominē mol-
libus veſtimētis indutum. Ecce qui in
veſte ꝓcioſa ſunt ⁊ delici. in do. re. ſunt.**

An vano gloria ductus lucra querit ꝓ dapibus
Hieronimꝰ vel veſtibus qui locuſtis viuit. ⁊ pilis cameloꝝ
induitur. Hic notādū ꝙ rigida vita: et ꝑdicatio
declinare debēt mollium pallacia que frequen-
tāt mollibꝰ induti adulōres: q̄ ponūt puluinaria
Gregoriꝰ in omelia. ſub cubitu. q̄ vitā peccātiū palpant. non pūgūt
vt vel ſic aliquid venerentur. Nemo exiſtimet ī
ſtudio precioſarum veſtium peccatū non deeſſe
Unde Petrus apoſtolus in epiſtola ſua ad fe-
minas Nō in veſte ꝓcioſa. Sed qd exiſtis vide-
re. Prophetam. Utiqꝫ dico vobis et pluſq̄ꝫ pro
phetā. In hoc eſt iohānes pluſ q̄ꝫ propheta: qꝛ
digito monſtrauit quē ceteri venturū predixerāt
Hilarius. Illa duo ſed. ſed. leguntur pro et. Miſtice. Lex
peccatis populi iuncta. ⁊ pectoribus peccatoꝝ
quaſi carceribus huic vacuitatis incluſa teneba
Ambroſiꝰ tur. ne per eam chriſtus intelligi poſſet. Mittit
ergo diſcipulos ad euāgelium cōtinendū: vt ſup
plementū conſequant̄. qꝛ plenitudo legis ē chri
ſtus. Cūqꝫ plerūqꝫ nutaret ꝟitas ſine factis: fi-
Gregoriꝰ. des pleniſſima geſtoꝝ teſtificationibus exhibe
tur. Johannes non fuit mollibus veſtitus: quia
vitam peccātium nō blādimētis fouit: ſed aſpe-
re increpauit. Unde Salomō. Uerba ſapientū
quaſi ſtimuli et ſicut claui in altum defixi.

9 **Hic eſt enim de quo ſcriptum eſt Ecce
mitto angelū meū añ fa. t. q̄ ꝑpa. v. t. ā. t**

Gregoriꝰ. Quod eni grece angelus hoc latine nuncius dr̄
Recte ergo q̄ nunciare ſupnum iudicem mittit̄
angelus vocatur. vt dignitatem ſeruet in nomie
quam explet in operatōne. Altum quippe nomē
eſt. ſed ſi vita inferior non eſt. Omnes itaqꝫ q̄ ſa
cerdotij nomine cenſentur angeli vocantur. pro
pheta atteſtante qui ait. Labia ſacerdotū cuſto
diunt ſcientiam et legē ex ore eius. qꝛ āgelus dñi
exercituum eſt. Sed huius altitudinem nominis
etiam vos ſi vultis poteſtis mereri. Nam vnuſ-
quiſqꝫ veſtrum inq̄ꝫtum ſufficit. inq̄ꝫtum gratiā
ſuperne aſpirationis accepit. ſi a prauitate ꝓxi
mum reuocat. ſi exhortari ad bene operandum
curat. ſi eternum regnum vel ſupplicium errāti
denunciat cū ꝟba ſancte exhortatōis impendit
profecto angelus exiſtit. Et nemo dicat ōmonet̄
non ſufficio exhortari ydoneꝰ nō ſū. Quātū po-
tes exhibe ne male ſeruādo qd acceꝑas in tormē
Exo. 25. tis exigaris. Scimus eni ꝙ in tabernaculo non
ſolum phiale ſed precipiente dño etiā cyati fac-
ti ſunt. Per phialas quippe doctrinā exuberās
Per cyatos ꝟo parua atqꝫ anguſta ſcientia de-
ſignatur. Alius doctrina ꝟitatis plenus audiē-
tium mētes inebriat. Per hoc ergo ꝙ dicit Pro
fecto phialam porrigit. Alius exponere qd ſen-
tit non valet. Sed qꝛ vtrunqꝫ denunciat profec II
to ꝑ citatū prebet. In dei ergo tabernaculo id ē
in ſancta eccleſia poſiti ſi per doctrine ſapientiā
miniſtrare phialas minime poteſtis inquātum
pro diuina largitate ſufficitis ꝓximis veſtrꝫ bo-
ni verbi cyatos date. vt quantuꝫ vos profeciſſe
penſatis: etiam alios trahere vobiſcum ſatagi-
te: in via dei habere ſocios deſiderate.

Sermo de aduentu domini.

A
d Icite puſillanimis. Confortamini
Eſaie. 35. Ecce deus noſter veniet: ⁊ ſalua-
bit nos. Tunc aperientur oculi ce
corum et aures ſurdorum patebunt: ⁊ ſali
et ſicut ceruus claudus: et aperta erit lin-
gua mutorum. Ante aduētum domini fra
tres chariſſimi in tanta caligine totum ge-
nus humanum inuoluebatur: ꝙ neqꝫ deū
cognoſcebant: neqꝫ verba eius audire vo-
lebant: neqꝫ bene operabantur: neqꝫ pctā
ſua confitebantur. Cumqꝫ multis anīe in-
firmitatibus detinerentur placuit ſummo
medico eos viſitare: et ſuis medicinis eos
releuare: ſed notat eos eſaias propheta in
quattuor languoribus ſpecialiter laborar̄
Ceci enī erant et ſurdi: et claudi et muti.
Cūqꝫ egritudines coꝝ ſanare vellet: ne mi
ſeri deſperarent: voluit eis ſuū aduentum
prenūciare: voluitqꝫ eos confortatōnibus
ſuis cōſolare. Uultis ſcire qui ſint legati?
Eſaias et alij prophete. Audite ḡ quaꝫ cō
ſolationē iniunxit legatis. Uos miniſtri
mei dicite miſeris populꝰ qui iacēt in dolo
ribus: qui deſperāt in infirmitatibꝰ. O pu
ſillanimes confortamini: qꝛ ecce ds̄ nr̄ ve-
niet. Ecce medicina noſtra: ecce ſalus nr̄a
veniet: et ſaluabit nos. Eas infirmitates
quibus ſubiacetis ſanabit: quia tunc ape-
rientur oculi cecoꝝ. ⁊c̄. Ceci erāt: qꝛ deū ig
norabant. Surdi erant: qꝛ ꝟba dei neglige
bant. Claudi: qꝛ nō recte ꝑ bona opa ince-
debāt. Muti: qꝛ pctā ſua tacebāt. Hec ſur-
ditas et cecitas et alia q̄ ſequūtur: a primo
hoīe initiū ſūpſere. Adā enī ī pmo ꝑcepto
a deo ſibi iniūcto: ſurdus effectꝰ ē. Cū eniꝫ
geñ. 3. dictū eſt ei. In q̄cūqꝫ die d̄ ligno ſciētie bo
ni ⁊ mali comederis: morte morieris: non
audiſſe viſus eſt morte morieris. ſed cum
nō fuit obſuator mādati. Cecꝰ fuit cū ꝟba
diaboli nō intellexit dicētiſ. Eritis ſicut dij
Cū putaretur vicꝫ ſe fieri deū: excecatū iā
gerebat animū: qd deinceps ſibi imprope
rauit dñs dicēs. Ecce adam quaſi vnus ex
nobis factus eſt: quaſi dicens deridendo.
Ecce adam qui putauit ſe futurū deū: mo

II dō inuenit ſe miſerum: factus quaſi vnus
ex nobis: ideſt ſimil' patri ⁊ filio ⁊ ſpūiſctō
Factus eſt deus: ſub hyronia dictum ē: q̄-
ſi alr ſe inuēit q̄ꝫ putauit. Claudicauit eti-
am adā: qꝛ cū cepit incedere: prauo inceſſit
greſſu: vulneratus aculeo venenoſi ſerpē
tis: et ſic male operando claudicauit. Pri-
mū quoqꝫ quod legit̄ feciſſe pctm̄: hoc eſt
claudicare. Duos pedes debꝫ habere hō:
B dilectionē dei et ꝓximi. Qui altera illarū
caret: claudus eſt. Adā ergo claudicauit:
qꝛ nimiū vxorem dilexit: cū ab amore dī ſe
flexit. Deū nō dilexit: cuius mādata neg-
gen̄.3 lexit. Vxoris amoreꝫ: dei amori pretulit:
dum libentius vxoris q̄ꝫ dei obediuit vo-
lūtati. Nā poſteaq̄ꝫ de ligno prohibito ſe-
ducta muliere manducauit: eiqꝫ dedit vt
Auguſtin̄ ſimul ederent: noluit eā cōtriſtari: quā cre
debat poſſe ſine ſuo ſolacio cōtabeſcere: ſi
ab eius alienaretur aīo: ⁊ omīno illa inte-
rire diſcordia: nō quidem carnis victus cō
cupiſcētia: quaꝫ nondū ſenſerat: ſed amica
bili quadam beniuolentia: qua plerūqꝫ fit
vt offēdatur dō: ne homo ex amico fiat ini
micus. Ergo alio modo quodā: etiā ipe de
ceptus eſt: ſed dolo illo ſerpētino quo mu
lier ſeducta eſt: nullo mō illuꝫ arbitror po
tuiſſe ſeduci. Seducta enī erat illa primo
Aug⁹. I. per ſerpentem: deinde vir ꝑ feminā. Dia-
ſuper gen̄ bolus aūt locutus in ſerpente: vtens eo ve
ad litteraꝫ lut organo: mouenſqꝫ eius naturaꝫ eo mō
ca. 27. quo mouet ille ſerpens: ⁊ moueri illa po-
2. ſen. diſ. tuit ad exprimendos verborum ſonos: et
21. ca. Jde ſigna corporalia per que mulier ſuadentiſ
eqꝫ. et diſ intelligeret volūtatem. Non itaqꝫ ſerpenſ
22. ca. I. verboꝝ ſonos intelligebat: que ex illo fie-
bant ad mulieref: quādo quidē nec ipi ho
mines quoꝝ rationalis natura eſt: cum de
mon in eis loquitur ea paſſione cui exorci
ſta requiritur: ſciunt quid loquātur. Adā
itaqꝫ vt prelibauimus: qꝛ libentius vxorī
perſuaſioni obediuit q̄ꝫ dei volūtati: ideo
claudicauit. Mutus quoqꝫ fuit in confeſſi
one peccati: qꝛ nō ſoluꝫ nō cōfeſſus eſt pec
catum. ſed etiā excuſare cepit malefactum
Gen̄. 3. dicens Mulier quam dediſti mihi ſociam
de ligno dedit mihi ⁊ comedi. Cū ergo ait
mulier quā dediſti mihi ſociā: in mulieref
cōuertit culpam: ⁊ deū etiā infamare volu
it in hoc verbo: quam dediſti mihi.

Hic diuidatur ſermo ſi placet.

L Vidiſtis fratres quomō Adaꝫ ſur
a dus: mutus: cecus: ⁊ claudus effe-
ctus eſt. In hec eadē vitia gen⁹ humanuꝫ
inuolutū erat: anteq̄ꝫ chriſt⁹ ī mūdū veniſ-
ſet. Adeo enī excecati erāt: qꝛ ydola colue-
runt. Vn̄ apl's. Euanuerūt in cogitatōni- Roma. I.
bus ſuis: ⁊ obſcuratū eſt cor coꝝ inſipiens
Et quia nō ꝓbauerūt deum habere in no
ticia: tradidit illos deus in reprobū ſenſū.
Surdi erāt iuxta hoc qd̄ eſaias ait: incraſ- Eſaie. vi.
ſatum ē cor populi hui⁹: et auribus graui
ter audierūt. Cor et ocl'os ſuos clauſerunt
ne qn̄ oculis videāt: et auribus audiant.
Claudicauerunt male operādo: iuxta illd̄
om̄es declinauerūt. ⁊c̄. Et iteꝝ. Filij alie-
ni mentiti ſunt mihi. ⁊c̄. Muti ſūt facti ta
cēdo pctā: iuxta hoc quod dauid de ſe ait.
Qm̄ tacui et inueterauerūt oſſa mea. Hec
om̄ia fratres chariſſimi ſanauit medic⁹ ce
leſtis. Cecos illuminauit: cū aperuit ſen-
ſus hominū: vt intelligerent ſcripturas: ⁊
patrē ſuum annūciauit in dō: iuxta hoc qd̄
ait ipſe. Pater manifeſtaui nomē tuum ho
minibus. Et qꝛ prius erat in mūdo: ⁊ mū-
dus cū non cognouit. Hec eſt illuminatio
quā poſtulat dauid dicēs. Illumina ocl'os
meos: ne vn. ob. ī morte. ⁊c̄. Aures aperu-
it: cū clamauit. Qui habet aures audiēdi
audiat. Et gentilis popul⁹ habuit aures
apertas: cum p̄dicationē eius libenter ſu-
ſcepit. iuxta qd̄ ipe per dauid ait. Popu-
lus quē nō cognoui ſeruiuit mihi. ⁊c̄. Hec
ſunt illa duo que propheta ꝓmiſit cuꝫ ait.
Tunc aperientur oculi cecoꝝ: ⁊ aures ſur-
dorum patebūt. Sequitur. Et ſaliet ſicut Eſaie. 35.
ceruus claudus. Claudi erāt vt diximus: D
qꝛ recte nō incedebant: operibus bonis ſi
vacātes. Sed direxit greſſus hominū: cuꝫ
corda coꝝ ad viā celeſtis p̄rie direxit. Cor
da dirigūtur: cum neqꝫ ad dexterā neqꝫ ad
ſiniſtram diuertūtur. Dextera eſt miſeri-
cordia dei: ſiniſtra vero deſperatio. Inde
ait Eſaias. Hec via ambulate ī ea: neqꝫ ad
dexterā neqꝫ ad ſiniſtrā declinātes. Judaſ Eſaie. 30.
et diabolus qui deſperauerunt: ad ſiniſtrā
declinauerūt. Origenes quoqꝫ q̄ nimium Origenes
confidendo in miſcōia dei p̄dicauit diabo-
lum ſaluandū et ſoluēdum poſt mille an-
nos: ⁊ nimis ad dexterā declinauit. Itaqꝫ
medius callis ſequēdus eſt: vt neqꝫ deſpe
rent hoīes: neqꝫ confidēteo in miſcōia: licē
ter peccent. Hui⁹ rei figura eſt: qꝛ archa fe
deris cum reduceretur de regno philiſtio
rū in locū ſuū: vacce due ducebant ī plau-
ſtro ꝑ directā viā q̄ nō declinabāt neqꝫ ad I. Re. 6.

dexterã neq3 ad ſiniſtra3. Archa eſt eccl'ia. due vacce predicatores gentilium: ꝛ iudeoꝝ: q̃ alios lacte ſuo paſcũt: ꝛ alios ad eccleſiam ducunt. Ideo dauid ait. Bñplacitum eſt dño ſuper timentes eu3: ꝛ in eis q̃ ſperãt ſup miſcdia eius. Utrũq3 poſuit et ſpem et timorẽ. Spes ſine timore p̃ſumptio eſt. Timor ſine ſpe deſperatio eſt. Timor aufert in miſcdia ſecuritatẽ: ne nimis adhereat dextre. De hac recta via ait iohãnes. Parate viã dño. ꝛc̃. Sed in hac recta via ſaliendu3 ẽ. Uñ dicit̃. Et ſaliet ſicẽ ceruus claudus. Sunt duo genera ceruoru3: vnum qd̃ dum inuenerit ſerpentẽ ĩ cauerna vbi latitat: tũ cum ſe grauatos infirmitate p̃ſenſerunt: ſpũ nariũ eos extrahũt de cauernis. ꝛ egrediẽtes pcutit collũ hinc inde iactãdo occidunt. Deinde ꝑpter timorẽ expernicie veneni currẽs ad aquas puriſſimas ex potu illarũ venenum euomit: ac ſic pilos amittit: et cornua abijcit. Iſte ceruus figurã penitẽtiũ tenet. Qui dũ cõſtringuntur intrinſecus conſciẽtia peccatoꝝ: cadũt ad fontes. i. ad doctrinã ſcripturarum. Hi quoq3 foris ꝓijciunt̃: qꝛ ſegregantur per penitẽtia3 a corpe et ſanguine chriſti vſq3 dũ recipiũtur p reconciliatõe3 ſacerdotis. Aliud genus ceruoꝝ: ſi inuenerit ſerpentem: occidet eum: ꝛ poſt victoriã petit mõtes: vbi inueniat pabulũ. Sic ꝛ vnuſquiſq3 dũ ſenſerit dyabolu3 in ſe: vl' in alios venena male perſuaſionis infuſa: cũ virtute dñi eum interficere id eſt a ſe ꝓijcere ſtudeat: veniatq3 ad montem. i. chriſtũ: pabulũ querat ne omĩno deficiat. Cerui quoq3 qñ ĩ agmine ſuo ambulãt: vl' quãdo natãdo alias terraꝝ partes petunt: onera capitũ ſuoꝝ ſuper inuicẽ põere ſolent: ita vt vnus precedat: ꝛ ſequantur qui ſup eu3 capita ponũt: ꝛ ſupra illos alij ꝯſequẽtes: et deinde alij donec agmẽ finiat̃. Ille aũt vnus qui pondus capitis in primatu portabat: fatigatus redit ad poſteriora vt alter ei ſuccedat: q̃ portet quod portabat: atq3 ille fatigationẽ ſuam recreat: poſito capite: ſicut et ceteri ponebant. Ita viciſſim portando quod graue eſt: et viam pagũt et inuicẽ nõ deſerũt. Itaq3 ſpiritales magiſtri cerui vel cerue vocati ſunt: ſicut per Ieremiã de doctoribus genitos filios incaute deſerentibus dicitur. Cerua in agro peperit: ꝛ reliqt. Ipi mgr̃i dũ labẽtia huius tempalitatis momẽta: quaſi quedã flumina trãſeũt cõpatiẽtes charitate: onera ſua ſibijnuicem ſupponũt: qꝛ cauta obſuatione cuſtodiũt id qd̃ ſcptum ẽ. Inuicem onera portate: ꝛ ſic adimplebitis legẽ chriſti. Ceruus cum venit ad loca ſpinoſa ꝛ lutoſa ſaliẽdo trãſilit. Simil'r o peccator ſi occurrerit tibi amor diuitiarũ: qui pũgit ſollicitudine: ſi lutum luxurie vel alicui⁹ voluptatis fetidẽ: trãſilito mente. Ceru⁹ deſerit valles: et aſcẽdit in mõtes: ita tu deſere terrenã: ꝛ pete celeſtiã. Inde ait dñs p dauid. Qui pfecit pedes meos tanq̃ ceruoꝝ. ꝛc̃. Ceruus ſeneſcẽs deuorat ſerpẽtẽ ꝛ tũc p nimio ardore currit ad fontẽ. Poſt cuius potum deponit veterẽ pellem ꝛ cornua: ꝛ reuiuiſcit. Sic et tu peccator occide ſpentes: ꝛ curre ad fontẽ. i. chriſtũ: ꝛ depone veterẽ hominẽ. i. ſupbiã. vt dicas cũ dauid. Quemãdmodũ ceruus deſiderat ad fon. aq̃. ꝛc̃. Sequit̃. Et aperta erit lingua mutoꝝ. Cum eni clamauit chriſtus. Agite penitẽtiã. ꝛc̃. qui p̃us erubeſcebãt ꝯfiteri pctã ſua: tunc penituerũt: et ꝯfeſſione peccata ſua detexerũt. Clamauit veniam maria: que prius muta erat. Clamauit latro veniã ĩ cruce: qui p̃us tacebat peccata. Ecce muta locuta eſt: ꝛ ecce mutus locutus ẽ: Oſtendimus q̃d vtilitatis p̃mus aduẽt⁹ ſummi medici mũdo ꝯtulit. Cõpleta eſt ꝓphetia: venit medic⁹: egrotos curauit. Uerũ qꝛ de p̃mo aduẽtu chriſti: quedã ꝓtulimus: ꝯgruum ẽ: vt et de ſcd̃o ei⁹ aduentu aliqua ꝓferamus.

Eſaie.35.

Auguſti.

Eſaie.35.

Diuiſio ſermonis.

Omnis eccl'ia dei tenet in ꝯfeſſione ꝛ in profeſſione chriſtũ de celo eſſe venturũ ad viuos et mortuos iudicandos: vt ait beatus Aug⁹. Huius diuini iudicij vltimum diem dicim⁹ id ẽ nouiſſimum temp⁹. Nã per quot dies futuru3 iudicium tẽtat̃: incertum ẽ. Chriſt⁹ dei filius finito mũdi termĩo: ĩ ea corpis forma q̃ aſcẽdit celos: ad iudiciũ cum ſanctis omĩb⁹ veniet. Illo eni de celis ad iudicium venientẽ: ṽtutes celoꝝ mouebũtur: ꝛ tunc parebit ſignum filij hominis in celo. Et tunc plãgẽt oẽs trib⁹ terre: ꝛ videbunt filium hominis venientẽ ĩ nubib⁹ celi cũ ṽtute multa: ꝛ mittet angelos ſuos cum tuba ꝛ voce magna: ꝛ ꝯgregabunt electos a q̃ttuor vẽtis a ſummis celorum vſq3 ad terminos eorum. Ignis ante eum p̃cedens ardebit: et in circuitu eius tempeſtas valida: qꝛ ide3

Mat.24.

II qui aliqñ venit vt iudicaret̃ occultus: tũc
veniet vt om̃es iudicet manifeſt⁹. Cõgre-
gatis ꝗ om̃ibus ſanctis ſuis de celo eſt de-
ſcẽſurus: ⁊ tremẽdus valde: atqꝫ pauẽd⁹
adueniet in die examis ſui: qñ cũ angel' et
archangelis: thronis et dñationibus: cete
riſqꝫ ꝟtutibus: celis quoqꝫ ac terris arden
tibus cũctis in ſui obſequij terrore cõſnot[
viſus fuerit in g'ia maieſtatis. Sed viden
G dũ eſt qũo chriſtus cũ cruce ſua veniat: ꝭm
hoc qꝺ dictũ eſt: et tũc parebit ſignũ filij ho
Jo. criſoſ. minis i celo. Johãnes chriſoſ. de hac que-
ſtione ſic diffinit dicẽs. Si dixerint: ecce in
Math 24 ꝑmptuarijs eſt chriſtus: ecce i ſolitudine
nolite credeꝛ̃. De ſecũda pñtia glie chriſti.
Hoc dicit̃ ꝓpter pſeudo chriſtos et falſos
prophetas: et ꝓpter antichriſtũ: ne aliqs
errore ꝑuẽtus i falſũ incidat chriſtũ: quã-
do chriſti ſaluatoris aduẽtũ ꝑueniet anti-
chriſtus. Ideo p̃cauendũ ẽ ſollicite: ne qs
paſtorem id eſt chriſtũ querẽs: lupũ id eſt
antichriſtũ inueniat. Ob hoc p̃dicitur ibi:
vñ dinoſcas veri paſtoris aduẽtũ: hoc de-
dit ſignũ. Hoc eñi fuit volũtas eius: vt pri
mus aduẽtus eius latẽter fieret: et quere-
ret quod perierat. Secundus ꝟo aduent⁹
nõ ita ſed ſimpliciter ait quẽadmodũ inqt
Mat. 24. Fulgur exiens ab oriente apparet i occidẽ
te: ita erit aduentus filij hominis. Subito
eñi om̃ibus apparebit: nec indigens quiſqꝫ
interrogare ſiue hic ſiue illic eſt chriſtus.
Quẽadmodũ eñi cũ fulgur emicuerit: nõ
egemus inqrere ſi facta ſit choruſcatio: ita
cũ reuelatio pñtie eius effulſerit: nõ indi-
gemus interrogare an venerit chriſt⁹. Sꝫ
ꝗ querit̃: ſi cũ cruce venerit: de hoc ſubſe-
quẽtia videãtur. Tũc inquit qñ vẽturus
erit chriſtus: ſol obſcurabitur: ⁊ luna non
dabit lumẽ ſuũ. Tanta eñi erit eminentia
ſplendoris in chriſto: vt etiã clariſſima lu-
minaria celi p̃ fulgore diuini luminis ab-
ſcondãtur. Tũc vero ſtelle cadent: quãdo
apparuerit ſignũ filij homĩs in celo. Conſi-
deraſti quãta ſit virtus ſigni: hoc eſt cru-
cis. Sol obſcurabitur: ⁊ luna nõ dabit lu-
men ſuũ: crux ꝟo fulgebit: ⁊ obſcuratis lu
minibus celi: dilapſiſqꝫ ſideribus: ſola ra-
diabit: vt dicas qm̃ crux lune ⁊ ſoli p̃clari-
or eſt. Quoꝝ ſplendorẽ diuino illuſtrata
fulgore ſuperabit: ⁊ quẽadmodum ingre-
diente rege in ciuitatem exercitus antece-
dit p̃ferens ſigna atqꝫ vexilla regalia: ⁊ ha
bitum p̃parationis armiſone annunciat re-
gis introitum: ita domino deſcendente de
celis p̃cedit exercitus angeloꝝ et archãge
lorum: qui ſignũ illud: ac triumphale vex
illum ſublimibus humeris preferẽtes: di-
uini regis celeſtis ingreſſum trementibus
nunciabunt. Item. idem doctor. Sed qua
re crux apparebit tunc: ⁊ quam ob cauſam
in eius prelatu dominus adueniet: ratio ꝑ
ſpicua eſt: vt agnoſcant conſilium iniquita
tis ſue: qui dominũ maieſtatis crucifixeꝛ̃t.
Per hoc eñi ſignum impudens iudeoꝛuꝫ
redarguitur impietas: qñ ꝓpter hoc ip̃m
habentes crucem. veniet iuxta euangeliũ
q² tunc plangent omnes tribus terre: ⁊ vi
dentes accuſatorem ſuum ip̃am ſcꝫ crucem
⁊ ipſam arguentem ꝯgnoſcunt peccatũ ſu-
um ſero: ⁊ fruſtra fatebuntur impiam ceci
tatem.

Dominica proxima ante natiuitatẽ do mini

Iſerũt iudei ab hieroſolymis
m ſacerdotes et leuitas ad eum:
vt interrogarẽt eũ. Tu quis es? Joh. 1.
Et confeſſus eſt ⁊ nõ negauit. Et cõfeſ-
ſus eſt. quia non ſum ego chriſtus. ⁊c̃.
Confeſſus eſt ſe non eſſe chriſtum. etiã nõ nega
uit qꝺ erat. ſcꝫ ſe eſſe p̃curſorẽ: vt ſequẽtia deter-
minãt. Hic humilitas iohãnis cõmendat̃: Qui
dũ infirmitatẽ ſuã humiliter ſtuduit agnoſcere
dei celſitudinẽ meruit obtineꝛ̃. Mira cecitas iu
deoꝝ. Qui cũ iohãnẽ crederẽt eſſe chriſtũ credeꝛ̃
nolebãt ipi iohanni atteſtãti chriſtũ eſſe ſaluato
rem tot ſignis ac virtutibus approbatum:
Et interrogauerũt eũ. Quid ergo. he-
lyas es tu? Et dixit nõ ſũ. Propheta
es tu? Et reſpõdit non. Dñs dixerat diſci-
Gregori⁹ pulis ſuis. Johãnes ip̃e ẽ helias. q² iohãnes in
ſpũ erat helias nõ in perſona. ꝭm quã dicit hic
ſe nõ eẽ heliã. Ideo Johãnes negauit ſe eẽ ꝓphe
taꝫ. q² plus erat q̃ꝫ ꝓpheta. qꝺ alij p̃nũciauerãt
oñdẽs. Uel q² nũcq̃ qrere intẽdebãt an eẽt hely-
as et heliſeus. in qbus figura baptiſmi p̃ceſſit.
vel ali⁹ ex antiqs ꝓphetis. Dixerũt ergo ei
Quis es vt reſponſum demus his qui
miſerũt nos? Ait Ego vox clamãtis in
deſerto Parate viã dñi. ſicut dixit eſa
ias ꝓpheta] Johãnes ẽ vox in quo verbuꝫ ſo-
nat. i. oſtẽſio. ⁊ ꝓphetia. ⁊ lucerna ꝟbi dei pñtis
in iohãne. ꝑ quẽ clamat pñtis i carne aſſumpta
cui iohãnes teſtimoniũ ꝑhibet. iuxta illꝺ. para-
ui lucernã chriſto meo. Uiã dñi dirigit. qui veri-
tatis ſermonem humiliter audit. Uiã dñi diri-
git q̃ ad p̃cepta ei⁹ vitã p̃parat. Uñ illꝺ. ſi qs di
ligit me ſermonẽ meũ ſeruabit. Et qui miſſi

I fuerant erant ex phariſeis. Et interro-
gauerunt eum. Et dixerunt ei. Quid er-
go baptiſas ſi tu nō es chriſtus neq; he-
lias neq; propheta. Audierant phariſei
in prophetis chriſtum venturū et baptiſaturū
ſcientes etiam iordanem figuram baptiſmi geſ-
ſiſſe: eumq; helyam et heliſeum in figura baptiſ-
mi ſiccis pedibus tranſiſſe: putabant et nūc coſ-
ſurrexiſſe ad baptiſandum. Quia ergo iohānes
nullum de his dicit ſe eſſe: interrogant q̄ audacia
baptiſet. Rn̄dit eis iohānes dicēs. Ego
quidē baptiſo vos aqua i pniāz. qui āt
pꝰ me venturꝰ ē. fortior me ē. cuiꝰ n̄ ſuz
dignꝰ calciam̄ta portare. mediꝰ āt vr̄m
ſtetit quē vos n. Ipe vos do. i ſpi. ſ. ⁊ i.
Ac ſi dicat: non imputetur audacie quod ago.
Auguſtiꝰ Gregoriꝰ. [Baptiſo in aqua in penitentiam.] id eſt in
ſignum penitentie purgantis animas. lauo cor-
pora. et vſum baptiſandi inſtituo parans viam
fortiori me. cuius calciamenta portare non ſuz
dignus. Tanta eſt eius excellentia. q2 ſupra me-
am eſt paruitatem. Inter vos autē medius eſt:
quem predico: ſed neſcitis eum. quia eius hu-
militāte non abutimini. Ipe baptiſabit in ſpiri-
tuſancto et igni. hoc eſt et purgatione ſanctifica-
tionis et probatione tribulationis. vel in ſpiritu
ſancto. id eſt in igne: quem venit mittere ſup ter-
ram. Spiritus ſanctus per ignē intelligitur. q2
Beda. et corda incendit per amorem et illuminat p ſa-
pientiam. Sunt qui ita exponunt. In ſpū ſan-
cto in preſenti. In igne ī futuro. Sicut enī nūc
renaſcimur ex aqua et ſpirituſancto in remiſſio-
nem peccatorum: ita tunc de leuibus peccatis
cum quibus morimur per ignem purgatorium
quaſi per baptiſmū mūdabimur. Unde aplus
1. Cori. 3. Uniuſcuiuſq; opus quale ſit ignis probabit.
Euāgeliſta iohannes ſcripſit. Cuiꝰ nō ſum dig-
nus vt ſoluam eius corrigiam calciamenti: qḋ
ad miſterium ſpectat. Mos apud veteres fuit
vt ſi quis eā q̄ ſibi cōpeterz accipe vxorē nollet: il-
le ei calciamentū ſolueret: qui iure propinquita-
tis eā ſibi deſponſaret. Chriſtus autē ſpōſus ec-
cleſie fuit. vt iohānes ait. Qui habet ſponſā ſpō-
ſus eſt. Unde Johānes q2 chriſtus eſſe putaba-
tur: recte ſe indignum eſſe denūciat ad ſoluēdū
corrigiam eius calciamenti. Quaſi dicat. Ego re-
demptoris veſtigia denudare nō valeo. q2 ſpon-
ſi nomen mihi non vſurpo. Uel ita. Calciamen-
ta ex mortuis animalibus fiūt. Dn̄s vero quaſi
calciatus apparuit poſtq̄ carnem aſſumpſit.
Huius incarnatōnis miſterium nemo vnq̄ ad
plenum inueſtigare potuit. Corrigia calciamen-
ti eſt ligatura tāti myſterij. Nō valet ergo iohan-
nes ad plenum corrigiam ſoluere. q2 incarnatio-
nis miſterium non ſufficit inueſtigare. Cu-
K ius ventilabrum in manu ſua. ⁊ pmun-
dābit areā ſuam. et cōgregabit triticuz
ſuum in horreum. paleas autē combu-
ret igni inextinguibili. Uentilabri opꝰ II
eſt ab infructuoſis fructuoſa diſcernere. Quod
in manu dn̄i ſitum indicat arbitrium poteſtatiſ
recōdētis triticū. id eſt perfectos fructus credē-
tium in horreis. paleas vero id eſt infructuoſuz
hominū manitatē igne iudicij concremantis.
Per vētilabrū diſcretio iuſti examinis. p aream
vero pſens eccleſia ſignat. Cuius aree purga-
tio etiā nūc geritur: cuz puerſi ob manifeſta pec-
cata de eccleſia eijciuntur. Uel poſt mortē diui-
na diſtrictōne damnantur. Inter paleas et ziza-
nia diſtat. q2 palee a ſemine puri tritici prodeūt
Zizania vero ad diuerſa origine procreantur.
Ergo palee ſignificant illos q̄ fidei miſterijs im-
buūtur. ſed leuitate pfidie ab electis diſſentiūt
Zizania illos qui opere et pfeſſiōe ab electis ſe-
cernūtur. Hi ventilabro hoc nō remouentur. q2
iam iudicati ſūt. ſed palee tātum ventilantur.
Multa quidem et alia exhortās euan-
geliſabat populo. Hec in bethania fa-
cta ſunt trāſiordanē vbi erat io. bapti.
Bethania villa eſt in ſecundo ab helya miliario
in latere montis oliueti. vbi ſaluator lazaruz ſu-
ſcitauit. Hū precurſor dn̄i noſtri in Bethania
dicitur baptiſaſſe. Nā bethania domus obediē-
tie interptatur. vt demōſtret per obediētiam fi-
dei omnes ad chriſti baptiſma debere peruenire.
De eo quando ceperint homines obli- L
gari percepto percipiendi baptiſma

q Uerū qn̄ īſtitutū ſit ſacr̄m baptiſ-
mi ex q̊ deīcepſ licitū n̄ fuit illō ne-
gligere qn̄ illō ſuſcipe debitū fuit.
Et ſūt q̄dē ſup hoc diūſe pliuz eſtimatōes
Alij dicūt ex eo īſtitutū baptiſmū q̊ chriſtꝰ Johis. 3.
nichodemo nocte ad ſe venīēti modū noue
regeneratōis inſinuās ait. Niſi q̄s renatuſ
fuerit ex aq̄ ⁊ ſpū ſcō: n̄ pt videre regnū dī
Alij dicūt īſtitutōez baptiſmi ex eo īcepiſ- Math 28
ſe: q̊ chriſtꝰ pꝰ reſurrectōz ſuā i celū aſcēſu-
rus diſciplos ad p̄dicādū miſit dicēs. Ite Math. 3.
docete oēs gētes baptizātes ī noīe pr̄is et math. 19
fi. ⁊ ſpi. ſ. Quidā īſtitutōez baptiſmi ex eo
cepiſſe putāt q̊ iohes i aq̄ baptizare cepit:
p̄dicās baptiſatuꝝ i ſpū. Alij ī paſſiōe xp̄i:
qn̄ dixit: cōſūmatuz ē: oīa veterꝭ teſtamēti
ſacram̄ta finē accepiſſe: ⁊ noui exordiū pu-
tāt. Cōmodiꝰ āt dr̄ vt dicamꝰ baptiſmū pꝰ
p iohem: deīde p chriſtū: ſiue p diſcipulos
xp̄i aliq̄diu ſolū: ne a cōſuetudīe abhorre-
ret ī vſū pductū. Nouiſſime āt qn̄ ī vniū-
ſū mōm p̄dicatores baptiſare miſſi ſūt ge- M
neraliter īſtitutū. Uidēt āt hec tria tpa di-
ſtiguēda. Primū ei aū baptiſmū circūciſio
ſola ſtatum habuit. et ſuſcipiebatur ad iu-
ſtificationem ſine baptiſmo. Nouiſſime au-
tē nunc poſt circūciſionem ſolus baptiſmꝰ

II ſtatum habet:et celebratur ad ſalutez ſine
circumciſione. Fuit autem temp⁹ mediuz
quoddam:qñ et circũciſio et baptiſmus ſi-
mul cõcurrerũt. Primũ circũciſio vt fini-
ret aliud.i.baptiſm⁹ vt cõfirmaret. Opor-
tuit enĩ vt et illa que finiẽda erãt nequaqꝫ
ſubito vel ꝓcipitantur:ſ; paulatim:⁊ qua-
ſi cũ quadã reuerẽtia dimitterẽtur:vt oſtẽ-
derẽtur bona fuiſſe tpe ſuo:⁊ ſimiliter que
incipiẽda erãt nõ ſubito ĩ auctoritatẽ aſſu-
merentur:ſ; cũ mora et grauitate inchoa-
rẽtur:ne velut aliena:⁊ ꝓter rẽ aliũde ĩdu-
cta:ſubito putarẽtur. Illa igit̃ dimiſſa ſũt
nõ ꝓiecta:⁊ iſta inſtituta ſunt:nõ vſurpa-
ta:vt diuini cõſilij auctoritas vbiqꝫ ſuare-
tur:⁊ humana cauſatio ne diuina opa rep̃-
hendere auderet amoueret. Quãuis ḡ in
paſſione chriſti:ꝑ quã cõſummata ſũt oĩa:
veteris figure ſtat⁹ finẽ accepit:⁊ noui cõ-
ſtitutõ ſacramẽti exordiũ:tuz et prius ali-
qũto tpe ⁊ noua inchoata ſũt ad cõſuetudi-
nem:⁊ vetera poſtmodũ aliqꝫ diu tolerata
ſꝫm diſpenſationẽ. Simĩl ergo fuerũt vtra-
qꝫ tpe illo:ſiue añ paſſionẽ:ſiue poſt:ab eo
qñ inchoata ſunt noua: donec poſtmoduz
vetera ſunt interdicta. Et in iſto medio tẽ-
pore qḋ fuit baptiſmus cum circũciſione
ab inchoatiõe ſua vſqꝫ ad paſſionẽ chriſti
hoc fuit circũciſio cũ baptiſmo poſt paſſio-
nem chriſti vſqꝫ ad illud tp̃s q̊ ipa circũci-
ſio cepit ꝓhiberi. Sicut enĩ añ paſſionem
ipſa circũciſio in ſtatu ſuo ad remediũ ſu-
ſcipiebatur:⁊ tñ tũc etiã baptiſm⁹ ſine pe-
riculo ſalutis nõ cõtẽnebat̃ ab his q̇b⁹ p̃-
dicabatur: ita poſt paſſionẽ baptiſmus q̃-
ſi in ſtatu ſuo ſuſcipiebatur ad ſalutem: et
tñ tũc circũciſio ſine periculo ſalutis nõ cõ-
tempnebat̃ ab his q̇bus finis eius nõduz
manifeſtabatur. Poſtq̃ aũt dictũ eſt:ſi cir-
Gen.17 cũcidimini:chriſt⁹ uobis nihil prodeſt:iaz
deinceps nõ poterat circũciſio ad ſalutem
ꝑcipi:ſicut ꝑus:poſtq̃ dictũ fuerat: maſcu-
Gal.v. lus cuius caro ꝓpucij circũciſa ñ fuerit:pe-
ribit anima illa de populo ſuo: nõ potuit
circumciſio ab his dũtaxat quib⁹ iniuncta
fuerat ſine periculo ſalutis contẽpni. Rur-
ſum queadmodũ in ꝑncipio baptiſmus a
iohãne ſcđm ſolũ ſacramentũ dabatur: vt
hi qui baptiſandi vſum nõ nouerãt erudi-
rentur:ſic ĩ nouiſſimo a quibuſdã fidelib⁹
circũciſio diſpenſatorie ſecũdũ ſolũ ſacr̃m
ſuſcipiebatur:ne hi qui circumcidi cõſue-
uerãt:ſcandalizarentur.

De aduentu et de qualitate perſone iu-
dicis. Auguſtinus. N

c Um venerit filius hominis ĩ glĩa math. 25
ſua:et oĩes angeli cũ eo:tũc ꝯgre-
gabũtur añ cũ oĩes gẽtes. Et iu-
dei q̃ꝑe:q̃ in malicia ꝑſeuerãtes:in illo iu-
dicio puniendi ſunt:ſicut alibi dictum eſt. Job.19.
Videbũt in quẽ pupugerunt. Cũ enĩ bo-
ni et mali viſuri ſunt iudicẽ viuoꝝ ⁊ mor-
tuoꝝ: ꝓculdubio enĩ videre mali nõ pote-
rũt:niſi ſꝫm formã qua filius homĩs eſt: ſ;
tamẽ ĩ claritate in q̃ iudicabit:et in humi-
litate in q̃ iudicatus eſt. Nõ enĩ iterũ chri-
ſtus in cruce videndus eſt. Ceteꝝ:illã dei
formã in qua equalis eſt patri: ꝓculdubio
impij nõ videbũt. Nõ enĩ ſũt mũdicordeſ
qui beati:qm̃ ipi deũ videbũt. Alioqn ſi fi-
lius dei iudex in forma in qua equalis eſt
patri:et impijs cũ iudicaturus eſt appare-
bit:q̃d eſt ꝙ ꝓ magno dilectori ſuo pollice-
tur dicẽs. Ego diligã euz: et oſtendam me
ip̃m illi. Quapropter filius homĩs iudi-
caturus eſt: nec tm̃ ex humana poteſtate:
ſed ex ea qua filius dei eſt. Itaqꝫ vtrunqꝫ
dici poteſt:et filius homĩs iudicabit:⁊ nõ
filius homĩs iudicabit:vt veꝝ ſit quod ait
Cũ venerit filius homĩs: tũc cõgregabun-
tur añ eum oĩes gẽtes: ⁊ non filius hoĩs
iudicabit:vt verũ ſit qḋ ait. Ego nõ iudi- Job.15.
co:et ego nõ quero glĩam meã:eſt qui que-
rat et iudicet. Nã ſꝫm hoc ꝙ in iudicio non
forma dei:ſ; forma filij hoĩs apparebit: nec
ipſe pater iudicabit. ſꝫm hoc enĩ dictum ẽ.
pater nõ iudicabit queqꝫ:ſ; oĩe iudicium
dedit filio. Scđm aũt qḋ dictũ eſt:dedit pr̃ Job.8.
filio vitã habere in ſemetipſo:nõ vtiqꝫ di-
cit̃:pr̃ ñ iudicabit queqꝫ: ſ; ſꝫm hoc ꝙ eq̃lez
pr̃ genuit filiuz:iudicabit cum illo. Scđm
hoc ergo dictũ eſt:ꝙ in iudicio non forma
dei:ſ; forma filij homĩs apparebit Nõ quia
iudicabit q̃ dedit oĩe iudiciũ filio:cum de
illo dicat:filius:eſt qui querat et iudicet:ſ;
ita dictum eſt:pr̃ nõ iudicat queqꝫ: ſ; oĩe
iudicium dedit filio:ac ſi diceret. Patrẽ ne-
mo videbit ĩ iudicio viuoꝝ et mortuoꝝ: ſ;
oĩs filiũ: qꝛ ⁊ fili⁹ hoĩs eſt:vt poſſit et ab
impijs videri:cum et illi videbunt:in quẽ
pupugerũt. Oĩe ḡ dedit iudicium filio:
qꝛ iudex in forma filij homĩs apparebit: q̃
forma nõ eſt pr̃is:ſ; filij:nec ea filij in equa-
lis eſt patri:ſ; in qua minor eſt patre:vt ſit
in iudicio bonis ⁊ malis cõſpicuus. Quã-
do aũt iudicẽ videbũt mali: nõ eis videbi-

tur bonus: q2 nō ad eum gaudebunt cor8 ſ tunc plangent ſe oēs tribus terre: i numero vtiq3 maloꝝ oīm et infidelium. Viſio illa filij hoīs: nec bonū erit impijs qui mittenꝰ in ignē eternum: nec ſūmū bonū erit iuſtis. Adhuc enī vocat eos ad regnū qđ eis paratū eſt ab initio mūdi. Sicut enī illꝰ dicet: ite in ignē eternum: ſic iuſtis: venite bñdicti prīs mei: poſſidete paratū vobis regnū. Et ſicut illi ibūt in cōbuſtionē eternā: ſic iuſti in vitā eternā. Quid ē aūt vita eterna: niſi vt recognoſcāt te inqt vnū deū viuum: ⁊ quē miſiſti ieſum chriſtum: ſ in illa claritate: de q̄ dicit prī: quā habui apud te priuſq3 mūdus fieret. Tūc enī tradet regnum deo et patri: vt intret ſeruus bonus i gaudiū domini ſui.

Diuiſio ſermonis.

Nunc dilectiſſimi diē mortꝭ noſtre ⁊ aduētū dñi nr̄i ieſu chriſti: ⁊ terribile ac metuendū iudicium eius ſtudeamus iugiter cogitare. Ad oīm enī peccatoꝝ vulnera nulla inueniri pūt vtiliora remedia: q̄ vt vnuſquiſq3 cogitet horā illā qñ erit de hoc ſclō migraturus. Quō enī pt fieri: vt aliq̄ grauia pctā pſumat ſuſcipe: q̄ ſe momētis ſingulꝭ credit de hac luce poſſe migrare. Sicut enī et ſcptura dicit
gen̄.14. Memēto fili: q2 mors nō tardabit. Et illud: Memēto nouiſſimoꝝ tuoꝝ: ⁊ deſine inimicari. Qui enī diligēter attendit: q̄ dura erit examinatio añ tribunal chriſti: vbi recepturus eſt vnuſquiſq3 ſm opa ſua: nō ei poterūt placere peccata vel crimina propria. Cum enī añ illum tremēdum iu-
Mat.24. dicē cōgregate fuerint oēs gētes: qđ tūc erit iniuſtis: ⁊ adulteris: ebrioſis: atq3 raptoribus: fletus oculoꝝ ⁊ ſtridor dentiū: cum ſanctoꝝ multitudinē ad dexterā regis: et ad gl̃iam ſegregatā: peccatoꝝ ꝑplm in pfūdū tartari ſine vlla miſatōnis ac venie ſpe dimerſum recludi ſe i tenebris ſuis a beata ſcōꝝ luce viderint: ⁊ in pfundum inferni deſcendere: ⁊ ſup ſe vrguētē os ſuū puteum eterna ſupplicia ⁊ ꝑpetuā mortē morituri aſpexerint. Fruſtra pauperē quē i hac vita deſpexit pctōr: miſcdiam poſtulabit: fruſtra extremum lazari digitum q̄ ardens refrigerꝰ: ardētibus labijs rogabit apponi: cum velit miſer cum iuſtoꝝ humiliumq3 pauperū letari gl̃ia: q̄ vidit diris quōdā paupertatis ſubiacuiſſe laboribꝰ: ⁊ illa i vita q̄ cū vita mortuiſ mala portaſſe: ne ad illa eterna mererꝰ ſupplicia peruenire. Ut ꝫ hec tā dura: et tā terribilia ante tribunal eterni iudicis audire non mereamur dū adlicet: ⁊ cum dei adiutorio i poteſtate nr̄a eſt: cōſideremus cōſciētias noſtras et ſi aliqua crimina vel peccata capitalia: necdum elemoſynis et orōnibus purgata in nob: adhuc domiari cognoſcimꝰ: portū penitētie deuictis pctōꝝ fluctibus chriſto gubernante feſtinemus intrare. Et ſi qđ i nauicula aīe nr̄e mltio tēpeſtatibus peccatoꝝ: aut ꝑ ſupbiā fractum: aut ꝑ auariciā ruptum: aut ꝑ luxuriam reſolutum eē cognoſcimus: cōponere vel reparare bonis operibus feſtinemꝰ. Studeamꝰ iugiꝰ vitiorum exhaurire ſentinā. Nō enī pctā nocent pterita: ſi nō placent. Sicut enī nulli iuſtoꝝ ſufficit iuſticia ſi nō pſeuerauerit vſq3 i finē: ita nulli peccatoꝝ nocere poterit iniquitas ſua: ſi anteq3 de corpe iſto diſcedat ad elemoſynarū remedia: vel ad penitentie medicamenta cōfugerit. Sꝫ q2 qñ vl q̄ hora de hoc ſclō rapiamur: ſcire nō poſſumus: ſine vlla dilatōne vel mora de ſiniſtra fugere feſtinemꝰ ad dexterā. Nō ſanitati credendū eſt: non etati. In remedium ſalutis ſue ſemp paratꝰ ſit: qui vite ſue ſēper incertus eſt: q2 q̄ nos ſecuros fecit dicēdo: pctōr in q̄cunq3 die cōuerſus fuerit: oēs iniqtates eius obliuiōi tradenꝰ: ipe etiā cautos eſſe voluit dicēs. Nolite tardare cōuerti ad dñm: nec differatis de die i diem. Sꝫ forte qñ generaliter oēs ad penitentiā ꝓuocamus: aliqs inter ſe cogitat dicens. Ego iuuenis homo vxorē habens: q̄ nō poſſum aut capillos minuere: aut habitum religionis aſſumere. Nec nos hoc dicimus fratres chariſſimi: non hoc p̄dicamus: aut iuuenes q̄ cōiuges habere videtur: habitum magis q̄ mores debeāt cōmutare. Qđ enī homini vxorē habēti nocet: ſi ſe voluerit ad opera bona vel honeſta cōuertere: ſi peccatoꝝ ſuoꝝ vulnera elemoſynis: ieiunijs: ⁊ orōnibus ad ſanitatē priſtinā ſtudeat reuocare. Vera enī cōuerſio ſine veſtimētoꝝ cōmutatōe ſuffic ſibi. Veſtimenta religioſa ſine bonis operibus nō ſolum remedium habere non poterunt: ſ etiam iuſtum dei iudicium ſuſtinebunt. Conuertamur ergo ad meliora: dū3 in noſtra ſunt poteſtate remedia. Hic extinguamus mortem moriendo peccatis: hic vitā

II vite meritis acquiramus. per dominũ no-
ſtrum ieſum chriſtũ filium dei vnigenituʒ
qui cum ingenito patre et ſpirituſancto vi
uit et regnat de⁹ per oĩa ſecula ſcloꝝ. amē.

Q In vigilia Natiuitatis. Secũdm mathe.
In illo tempore. Cum eſſet de-
ſponſata mater ieſu maria Jo-
ſeph anteq̄ꝫ conuenirent inuē-
ta eſt in vtero habens de ſpiritu ſancto
Cuʒ natiuitatē dñi et ſaluatoris noſtri ieſu chri
ſti qua eternus ante ſecula dei filius hoĩs ex tp̄e
filius apparuit: matheus euãgeliſta: breui quidẽ
dem ſermone. ſʒ ab abraham vſqꝫ ad Joſeph vi
ruʒ marie perduxiſſet omeſqꝫ cõnuui humane
cõditionis ordĩe genitos ſimul et generãtes oſtē
diſſet: mox de ipa locuturus q̄ꝫ t'ã eius generatõ
a ceteris diſtaret aperuit: qꝛ vicꝫ ceteri per cõiũ-
ctionē maris et femĩe ſolitõ. ipſe autē per virgi-
nem. vt pote dei filius naſceretur ĩ mũdum. Et
quidē decebat omnimodis: vt cũ de⁹ homo ꝓp
ter homines fieri vellet: non ex alia q̄ꝫ de virgine
naſceretur. et cum virginem generore cõtingerꝫ
non aliũ q̄ꝫ qui deus eſſet filium procuraret.
Cum eſſet inquit deſponſata mater ie-
ſu maria ioſeph anteq̄ꝫ conuenirent in-
uenta eſt in vtero habēs de ſpũ ſancto.
Quo ordine vel in qua ciuitate ſit celebrata con
ceptio: lucas euãgeliſta ſufficienter expõit. Qꝫ
quia veſtre ſanctitati conſtat eſſe notiſſimuꝫ: di-
cendũ paucꝫ de his erit que matheus ſcribit.
Notandũ in primis qꝛ in eo ꝙ oit anteq̄ꝫ conue
nirēt verbo cõueniendi nõ ipm cõcubitũ: ſʒ nup
tiarũ que p̄cedere ſolent tempus: inſinuare vo-
luit quando ea que prius deſponſata fuerat eē
coniunx incipit. Ergo anteq̄ꝫ cõuenirēt dicit an
teq̄ꝫ nuptiarum ſolennia rite celebrarent: inuen
ta eſt in vtero habens de ſpũ ſancto. Siquideꝫ
memorato ordĩe poſtea cõuenerũt qñ ioſeph ad
preceptum angeli accepit coniugem ſuã. ſed nõ
concubebant. qꝛ ſequitur. et nõ cognoſcebat eã.
Inuenta eſt autem in vtero habens a
nullo alio q̄ꝫ a ioſeph. qui licētia maritali futu-
re vxoris pene oĩa nouerat. ideo tumenteꝫ ei⁹
vterũ mox curioſo deprehendit intuitu. Seq̄r.
[Joſeph autē vir eius cum eſſet iuſtus et nollet
eam traducere voluit occulte dimittere eam]
Videns ioſeph ſponſam concepiſſe ſuaꝫ quam
bene nouerat a nullo viro fuiſſe attactam. cũ eſ-
ſet iuſtus: et iuſte oĩa vellet agere. optimũ du-
xit. vt neqꝫ hoc aliis ꝓderet. neqꝫ ipe eaꝫ accipet
vxorem. ſed mutato occulte nuptiaꝝ propoſito
in ꝯditõe eã ſpõſe manere pateret̃ vt erat. Nam
ꝛ in eſaia legerat virginē de domo dauid eſſe cõ-
cepturã et pariturã dominũ. de qua etiaꝫ domo
nouerat genus duxiſſe mariam. atqꝫ ideo nõ diſ
credebat in ea prophetiã hanc fuiſſe completã
Sed ſic eã voluit occulte dimittere: vt neqꝫ acci
peret coniugem. et illa ſpõſa pareret. Nimirum

pauci eſſent q̄ eã vgīnē ꝛ nõ potius autumarēt
eſſe meretricem. Vñ repēte ꝯſiliũ ioſeph cõſilio
meliore mutat̃. vt vicꝫ ad conſeruãdaꝫ marie fa
mam. ipe eã celebrato nuptiaꝝ ꝯuiuio cõiugem
acciperet: ſed caſtã perpetuo cuſtodiret. Malu
it nãqꝫ dñs aliquos modũ ſue generatõis igno-
rare q̄ꝫ caſtitatē infamare genitricis. Nã ſequit̃
Hec autē eo cogitante Ecce angel⁹ do
mini apparuit ei dicens. Joſeph fili da
uid noli timere accipere mariã cõiugē
tuã. Quod eñi in ea natũ eſt. de ſpiritu
ſancto eſt. Pariet aũt filiũ. et vocabis
nomē ei⁹ ieſũ. ipe eñi ſaluũ faciet ppl'm R
ſuũ a peccatis eoꝝ. Quibus ꝓfecto ver-
bis modus cõceptõis ei⁹. fil'et dignitatis ptus
edocetur. qꝛ vicꝫ de ſpũſancto concepit. et pari-
tura ſit chriſtuꝫ. Quē et ſi aperta voce angelus
chriſtũ nõ appellet: in eo tamē ꝙ ethimologiaꝫ
nominis ieſu exponēs: ipm ſalutis oſtendit aucto
rem. populorũqꝫ ſaluatorē. ac populũ eius nun
cupat manifeſta ratõne. qꝛ ſic chriſtũ ſignificat
vt per hec et que neſcierat dicat ioſeph. ꝛ a con-
tactu dei genitricis ſũdit⁹ mētē amoueat. Quã
tamē diſpenſatõe iuſte neceſſitatis accipere iu-
betur ſolo de nomine cõiugē. ne vicꝫ quaſi adul
tera lapidaret̃ a iudeis. et vt in egyptum fugiēs Beda
haberet ſolaciũ maſculi. qui familiari cura ꝛ tu
tor feminee fragilitatis. ꝛ teſtis eius perpetue
virginitatis exiſteret. Prodũt catholici expoſi-
tores ꝛ alios cauſas quare dei genitricē ioſeph
accipere debuerit coniugeꝫ. quas in ſuis q̄ vult
inueniet locꝫ. Adhibet aũt euãgeliſta partui vir
ginali etiã prophetici ſermonis exemplũ. vt tan
te miraculuꝫ maieſtatis eo certius videretur. ꝙ
hoc nõ ſolũ ipe factũ crederet. ſʒ etiã a prophe-
ta p̄dictum recoleret. Nã ꝛ huic euãgeliſte. id eſt
matheo moris eſt oĩa que narrat propheticis
affirmare teſtimoniis. Scripſit nãqꝫ euangeliũ
ſuũ ob eoꝝ maxime cauſam. q̄ ex iudeis crede-
bant. nec tamen legis cerimoniis q̄ꝫuis renati
ĩ chriſto valebãt euelli. ꝛ ꝓpterea ſatagebat eos
a carnali legis ꝛ ꝓphetaꝝ ſenſu ad ſpũalē q̄ de
chriſto erigere. q̄ten⁹ ſacr̃a fidei chriſtiãe tãto ſe
curi⁹ ꝑciperēt: q̄ꝫto hec nõ aliõ eē ſʒ ꝑciperent q̄ꝫ
quē ꝓphe p̄dixerãt. Ecce inquit Vgo ĩ vte
ro habebit ꝛ pariet filiũ. ꝛ vocabũt no-
men eius emanuel. quod ē interp̃tatuꝫ
nobiſcũ deus. Nomē ſaluatoris qõ nobiſcũ
de⁹ a ꝓpheta vocat̃. vtrãqꝫ naturã vni⁹ ꝑſone ip
ſius ſigt. Qui eñi añ tp̄a nat⁹ ex p̄re dõs eſt. ipe ĩ
plenitudĩe tp̄m emanuel. i. nobiſcũ dõs. in vtero
mr̃is fact⁹ ē. qꝛ nr̃e fragilitatē nature. ĩ vnitateꝫ
ſue ꝑſone ſuſcipe dignat⁹ ē. qñ vbũ caro factũ ē
ꝛ habitauit ĩ nob. mir̃ vicꝫ ĩ moduꝫ incipiēs eē
quod nos ſum⁹. ꝛ non deſinens eſſe qõ erat. ſic
aſſumēs naturã noſtrã. vt quod erat ipe ñ ꝑderꝫ
Exurgēs aũt ioſeph a ſomno fecit ſicut S
preceperat ei angelus domini. ꝛ acce-

pit cōiugem ſuam. ꝛ nō cognoſcebat eā.
Accepit eam ad nomē cōiugis ob cauſas q̄s p-
diximus: ꝛ nō cognoſcebat eā ad opus coniuga
le ob archana que didicerat. Qd̄ ſi quis huic no
ſtre expoſitioni obſiſtere et contendere voluerit:
beatā dei genitricem nunq̄ a ioſeph celebratis
nuptijs in nomen coniugis aſſumptū: exponat
ipſe melius hūc ſancti euangelij locū. pariterq̄
oſtendat licitum fuiſſe apud iudeos. vt ſponſe
ſue quiſq̄ carnali copula miſceretur. ſano eiꝰ in
tellectu libenter cedimus. tm̄ ne erga matrē do-
mini quicq̄ geſtum quod publica opiniōe poſ-
ſet infamari credamus. [Qd̄ ꝟo additur do-
nec peperit filiū ſuum primogenitum] nemo
ita intelligendum putet quaſi poſt natū filium
eam cognouerit. vt quidam peruerſe opinātur.
Scire enī debet veſtra fraternitas: q̄ fuerūt he
retici. qui ꝓpter hoc qd̄ dictuꝫ ē nō cognoſcebat
eam donec peperit filium. crederēt mariā pꝰ na
tum dn̄m cognitā eſſe a ioſeph. ꝛ inde ortos eos
quos fratres dn̄i ſcriptura appellat: aſſumētes
et hoc in adiutoriū ſui erroris. q̄ primogenitus
nuncupatur. Dn̄s deus auertat hāc blaſphemi
am a fide oīm noſtrum: donec q̄ nobis catholi
ca pietate intelligere parentes noſtri ſaluatoris
intemerata fuiſſe ſp̄ ꝟginitate p̄claros. ꝛ nō fili-
os ſed cognatos eoꝝ fratres dn̄i ſcp̄turarū mo
re nūcupari. ſed ob id euāgeliſtā an poſt natum
filiū dei eā cognouerit dicere nō curaſſe: q̄ nulli
de hoc ambigendū putauerint. q̄ ꝯiuges quibꝰ
in ꝟginitatis caſtimonia ꝑmanētibus dei filiuꝫ
naſci ſingulari gr̄a datum ē. nullatenus ex eo ca
ſtitatis iura temerare potuerint. Notandum
quoq̄ eſt q̄ p̄mogeniti nō iuxta hereticoꝝ opini
onē ſoli ſūt quos frēs ſequūtur ſūt alij. Sꝫ iux-
ta auctoritatē ſcp̄turaꝝ omēs q̄ p̄mi vuluā ape
riūt ſiue frēs eos aliq̄ ſeu nulli ſequātur: p̄moge
niti vocāt̄. Attn̄ cū dn̄s ſpeciali ratiōe pōt p̄mo
genitus dictus intelligi. iuxta h̄ qd̄ in apocalip.
dicit de eo iohānes. Qui eſt teſtis fidelis p̄moge
nitus mortuoꝝ: et p̄nceps regum terre. Et apl's
paulus. Nam quos p̄ſciuit et p̄deſtinauit ꝯfor-
mes fieri imagines filij ſui. vt ſit ipe p̄mogenitꝰ
in multis fratribus. Primogenitus eſt in mul-
Ro. 8 tis fratribus. quia quotquot receperunt eum:
dedit eis poteſtatē filios dei fieri. Quoꝝ recte p̄
mogenitus appellat̄. q̄ oīes adoptōis filios:
etiā illos qui incarnatōis eius tp̄a naſcēdo p̄ceſ
ſerūt dignitate p̄greditur. Siquidē poſſunt illi
cū iohāne ꝟacitiſſime teſtari. Qui pꝰ nos venit: an̄
nos factus eſt. i. poſt nos quidē in mūdo genitꝰ
Sed merito ꝟtutis p̄mogenitus oīm nr̄m iure
eſt vocatus. q̄q̄ et in ip̄a diuina natiuitate non
incōueniēter pōt p̄mogenitus dici. q̄ priuſq̄
creaturā faciendo gigneret aliquē: coeternum ſi
bi pater genuit filium. Prius enī q̄ verbū veri
tatis adoptionis filios ſibi redimendo gigneꝛ
aliquos: coeternū ſibi pater genuit verbum. vn̄
ipſum verbum ipe filius dei. eius ꝗꝫ virtus ꝛ ſa
pientia loquitur. Ego ex ore altiſſimi ꝓdiui: pri
mogenita in omnem creaturaꝫ. Deus de deo na-
tus erat: ꝛ in ea qua creatus eſt humanitate om-
nem creaturam p̄ibat. [Et vocabis inquit no
men eius ieſum.] Jeſus hebraice latine ſalu
taris ſiue ſaluator dicitur. Cuius vocationē no
minis ꝓphetis liquet eſſe certiſſimā. Unde ſūt
illa magno viſionis eius deſiderio cantata. Ani
ma aūt mea exultabit in dnō: et delectabitur
ſuper ſalutari ſuo. Et iterū. Defecit in ſalutari
tuo anima mea. Et alibi. Ego autem in domino
gloriabor: gaudebo i deo ieſu meo. Et maxime il
lud. Deus in nomine tuo ſaluū me fac. Ac ſi di
ceret Nominis tui gloriaꝫ qui vocaris ſaluator
in me ſaluando clarifica. Jeſus ergo nomen eſt
filij qui ex virgine natus eſt angelo exponēte ſig
nificās q̄ ipſe ſaluum faciet populū ſuū a pec-
catis eoꝝ. Qui aūt ſaluat a peccatis. idem vti-
q̄ a corruptionibus mentis ꝛ corporis q̄ ob pec
cata contingerunt ſaluabit. Chriſtus ꝟo voca-
bulū eſt ſacerdotis vel regie dignitatis. Nam et
ſacerdotes ac reges in lege a criſmate id eſt vn-
ctione olei ſancti appellabant̄ chriſti. ſignifican
tes eum qui verus rex et pontifex in mūdo appa
rens vnctus eſt oleo leticie pre participibus ſuis.
A qua vnctōne id eſt criſmate ipſe chriſtꝰ ꝛ eiuſ
dem vnctionis id eſt gratie ſp̄ualis participes
ſunt chriſtiani vocati. qui per id qd̄ ſaluator eſt
nos ſaluare a peccatis: per id q̄ pontifex ē: nos
recōciliare deo patri: per id q̄ rex eſt regnū nob
patris ſui dare dignetur in eternum.

Item Expoſitio de eodem.

c
Chriſti generatio ſic erat. Que
ritur. cur nō ait ieſu chriſti. ſed ſolum
modo chriſti. quod angelo mox dictu
ro ſeruauit. Generatio id eſt ipſe chriſtus in car
ne generatus. Ac ſi diceret. generatō que eſt chri
ſtus: ſic erat bifarie explananda. velut a decurſe
genealogie loco. vbi ait. Jacob genuit ioſeph vi
rū marie: de q̄ natus ē ieſus q̄ vocat̄ chriſtus.
Om̄es ergo generatōnes ab abrahā vſq̄ ad da
uid generatōes. xiiij. ꝛ a dauid vſq̄ ad trāſmigr-
tionē babilonis generatōes. xiiij. ꝛ a trāſmigra-
tione babilonis vſq̄ ad chriſtū generatōes. xiiij.
Generatio aūt chriſti ſic erat. Prima hoīs cōdi
tio eſt. q̄ adā de terra plaſmatus ē. Secūda ē q̄
femia de latere viri creata ē. Tercia ꝟo q̄ natus
eſt hō. ex viro ꝛ femia. Chriſti aūt generatio ſic
erat. vt ſine viro naſceretur de femina: cōceptus
per ſp̄m ſanctū. Prima ꝛ secūda generatio ru
erūt. Tercia de ruina generauerūt. In q̄rta ſalu
tē inuenerūt. [Cū eēt deſpōſata mr̄ ieſu ma-
ria ioſeph. Et reliq̄. Sic aūt erat chriſti genera-
tio. id ē ſic ad chriſtū ptinet hec genealogia. Cuꝫ
eſſet deſponſata. His cauſis non de ſimplici vir
gine: ſꝫ de deſponſata natꝰ eſt chriſtꝰ. ne p̄feſſam
ſed p̄ viꝝ iuxta morem ſcp̄ture genealogia texe
ret̄. ne lapideret̄ a iudeis vt adultera. vt ī egiptū
fugiēs haberet viri ſolaciū. vt partꝰ celaret̄ dya-
bolo. dū putat nō de ꝟgine ſed de vxore genituꝫ.
ne ī temerate ꝟgīs aduerteret̄ infamia. Maluit
enī dn̄s aliquis d̄ ſuo potiꝰ ortu. quā dubitare d̄
mr̄is pudore. ne ꝟginibꝰ velamē excuſatiōis fie
ret qd̄ īfamata ſit mr̄ dn̄i. ne dicēti dn̄o. nō veni

II ſoluere legez ſed adimplere: ullus obiecerit. Qđ
cū legis iniuria notus ſit. vt teſtis pudoris ma/
ritus adhiberetur: qui poſſit dolere et vindicare
obprobrium: ſi non agnoſceret ſacramētū: ne vi/
deretur maria culpā obumbrare mēdacio. Cau
ſam eni mentiendi deſponſata non habuit cuz
coniugij premiū partus ſit feminarū. ne herodi
et iudeis excuſandi preberetur occaſio: ꝙ natuz
ex adulterio perſequeretur: vt ſidelibus coniu/
gatis expari conſenſu continētia inſinuaretur.
vt niſi preuaricationi eſſet obnoxia: qualiter hu
mana progenies multiplicari ſine virginitatis
detrimento potuiſſet demōſtraretur. Deſponſa
ta. id eſt nōdū nupta. [Mater ei⁹.] Mr̄ ei⁹
inqt: nō vxor ioſeph. Maria ioſeph. In ipa ia/
nua āboꝝ ponūtur noīa: q̄ facti cōgruūt. [An
teq̄ʒ conuenirent]. Proximū nuptiarum tem
pus oſtendit: nō ꝙ ſequeretur vt poſtea cōueni
rēt. ſicut dicit Eluidi⁹. [Inuēta] ē a nullo alio:
niſi a ioſeph: qui maritali licentia future vxoris
oīa nouerat. Hic matheus ꝑtermiſit multa:
que lucas narrauit dicēs. In mēſe inquit ſexto
Luce. I miſſus eſt angelus gabriel a deo in ciuitatē gali
lee: cui nomen nazareth ad virginē deſpōſatam
viro: cui nomen erat ioſeph. de domo dauid. Et
nomē virginis maria. Et ingreſſus angelus ad
eam dixit. Aue gratia plena dn̄s tecū. ꝛc. Nimi
rū eni vſq̄ʒ ad id genealogiam deduxit vt diceꝫ
ioſeph virum marie. de qua natus eſt ieſus qui
vocatur chriſtus. Et ideo cōceptū eius quē trā/
ſcenderat luce narrandū reliquit. [In vtero.]
Non in vterū accipiens. id eſt nō aliunde accep
tum: ſed interius veniente ſpiritu ſancto habi/
tū. vt illđ. Femina circūdabit virū. [De ſp̄ū ſā
X cto.] Querit̄ ſi inuēta a ioſeph habens de ſpi
ritu ſancto. cur dimittere eā voluit. Ideo. q2 nec
totum ſciuit nec totū ignorauit. Nouerat in vte
ro habentem nō de carnali concubitu ſed de ſpi
rituali virtute. De quo vero concepcrit ignora/
bat. quod ei aperitur quaſi neſcienti. dum indu
citur de ſancto. Et reliqua. Item queritur cur
matheus āticipauit: quod mox angelus erat
dicturus. Hoc nimirū fecit pro ſpirituali ſeruo
re. ꝛ ne lectoris animus pauciſſimis licet lineis
dubitaret. ꝛ vt ī ore duoꝝ vel triū teſtiū ſtet oīe
ꝟbū. [Ioſeph vir ei⁹.] In ſcriptura ſpōſe vx/
ores. ꝛ ſpōſi viri vel mariti dicūtur. [Cū eſſet
iuſt⁹.] Cum conſcij criminū obnoxij ſint pec/
catores: cur ioſeph cū crimīe zelet iuſtus vocatur.
Ideo. vt ydoneū eius teſtimoniū cōmēdet. In
pleriſq̄ʒ exemplarijs additur. cū homo eſſet iu/
ſtus. vt oſtendat ſcđm humanam iuſticiam io/
ſeph iuſtū fuiſſe. q2 comparatōne iuſticie dei: ꝓ
nihilo ducit̄. Et ideo recte ſequit̄. [Nollet eā]
Non ſolū celat: ſed nec audet contingere tēplū
dominici corporis. Recte iuſt⁹. iuſticie templuz
non corrūpit. [Traducere.] Ac ſi diceret. nol
let ducere ſpōſam: quā ſuſpicatus eſt eſſe adul/
teram. vt alij. ſiue traducere ad penā quam ſcie
bat non ab homīe cōcepiſſe. Traductōnis eniꝫ
verbum ſepius in mala q̄ʒ in bona pte inuenit̄.
Qđ etiā grec⁹ nō abſurde ꝟino ſignificat. [va/
pardeir. mathyſai.] id eſt propalare. qđ ē pa/
lam facere ꝛ omībus notū facere conceptum.
[Occl'te.] Ne aut publice dimiſſa vxore ſua: alt/
eri coitus reatū ſuper eam induceret: aut derē/
ta ſeipm quaſi adulterij conſciū reum conſtitue
ret. [Dimittere]. i. vxorē nō ducere. ſiue a pena
adulterij innocentē liberare. Ecce adaz celeſtis
noua opponit veteribus. Prior vice ex ſolo vi/
ro femina facta eſt ſine matre. Secunda ꝟo vir
ex ſola muliere natus eſt ſine carnali patre. Ex
feminis decuit noua redemptio: a quibus ꝓceſ/
ſit antiqua ꝑuaricatio. Terrenus adā de incor/
rupta terra formatus eſt. Secundus adam de
incorrupta ꝛ īmaculata carne virginis marie.

Hec autem eo cogitante. ecce ange. d.

Bono viro ꝛ iuſto. Bona et iuſta cogitāti: bo Y
nus et iuſtus apparuit nuncius. Ideoq̄ʒ addit̄
dn̄i. ad diſtinctionē apoſtatarū angelorū. Hūc
angelū gabrielem nulli putant iuxta luce fideꝫ
narrationē non quia ipe ſit nūcius natiuitatis
omniū. q2 interpretatur fortitudo dei. ꝛ victoria
bellorum eſt ei cōmiſſa. Et ideo in natiuitate io/
hānis ꝛ chriſti. ad vincendū inimicū venientiū
recte mittitur. Recte de dō quoq̄ʒ cogitāti: opor
tuna adhibetur cōſolatio. ſicut et duob⁹ in via
ambulantibus oſtēſus eſt chriſtus. [In ſom/
nis apparuit.] Sermo apparendi inſolitā reꝫ
ſignificat. Duobus modis locutio diuina diſtin
guitur: aut per angelos aut per ſemetipſū. Sꝫ
cum per ſemetipſum ſola inſpiratōe interna ſi/
ne verbis et ſillabis cor docetur. q2 audituz ape
rit. et habere ſonitū neſcit. Sicut ſpiritus phi/
lippo dixit. Iunge te ad currum iſtū. Cum vero
per angelum his modis. aliquādo verbis ſine
vlla ymagine. ſicut chriſto dicenti. Pater clarifi
ca filium tuū. protinus reſpondetur Clarifica/
ui. et iterū clarificabo. Et reliqua. Aliqn̄ rebus
ſine verbis. Sicut ezechiel Electri ſpecieꝫ vidit
in medio ignis. per hanc chriſti incarnationē de
ſignās. Aliquādo verbis et rebus. ſicut Adā de
ambulantem dominū in paradiſo poſt meridiē
vidit ſignificās lucē veritatis a ſe receſſurā. Ali/
quādo imaginibus cordis oculis oſtenſis. ſicut
Iacob demiſſā e celo ſcalā. et petrus vas plenū
animātibus in extaſi viderat. Aliquādo hy ima/
ginibus ante corporeos oculos ex aere aſſump
tis: ſicut abrahā nō ſolū vidit: ſed et in domū ac
cepit. et inſuꝑ etiā pauit. aliqn̄ celeſtib⁹ ſubſtan
tijs. ſicut baptizato dn̄o vox ſonuit dicēs. hic ē
fili⁹ me⁹. Aliqn̄ terrenis ꝛ celeſtib⁹ ſic corā moy
ſe ī mōte ignē rubūq̄ʒ ſociauit. ſignificās ſe do/
ctorē ppl'i fore. q̄ legꝫ flāmā acciperet. ꝛ tñ pcti ſpi
nā nō relinqueret: ſiue ꝙ ex illo popl'o exiret. qui
ignē diuinitatis in humāe nature ſpinas impo
neret. Aliqū humāis cordib⁹ ſecreta p̄ntia inſpi
rat: vt zacharias ait. Et dixit mihi āgelus q̄ loq̄
bat̄ ī me. Cū ꝟo hic btō ioſeph apparuiſſe dr̄ hy
magīe cordi oñſa apparuit. [Ioſeph fili dauid.]
Blādiētis affectu loq̄t̄ notū eū ſigns ꝛ familia Z
rē. cui⁹ nomen ꝛ genus deſignatur. Hinc appa
ret ꝙ ex eadem tribu erat Ioſeph ꝛ maria. Iux/
ta illud Nemo copulet̄: niſi đ tribu ſua. In quo

notandū φ nō tā carne ꝗ̄ ſpū filium dauid eū
dixit vt iuſtū virū ex genere iuſti ꝓpagatū hoc
meruiſſe declararet. **Noli timere.** apparet φ
cauſa timoris apparuerit dimittere eam: q2 ti-
mebat ꝓfiteri ſpeciale cōiugiū. Vide qđ metu
ille nō ſit cohercitus: quo accipere vxorem ꝓhi
bitus eſt: ſed iubetur ne ad ſuā p̄ñtiā illā accipe
paueſcat. Prius timor expellitur: vt libentius
dicenda poſtea audiātur. **Coniugem tuam.**
Solet ſcriptura ſponſas cōiuges vel vxores vo
care. Siue ideo maria cōiunx dicitur: q2 ſub eo-
dem iugo educandi ſaluatorē erat. **Quod in
quit natum.** non extrinſecus eſt ſeminatū: ſ3
de ſpū ſancto. Hic ſoluitur φ ioſeph ſcierit:
quid ignorauerit. Sed nō ob hoc ſpūs p̄r chri-
ſti exiſtimādus eſt: vt deus pater verbum genue
Auguſti. rit: ſpūs vero hominē. Sed quia ei⁹ miniſterio
ciuitas chriſti adimpleta ſit. **pariet āt filium**
Parere tamē faciet ſine dolore pariendi: ſicut
ſine peccati volūtate fuit cōceptus. Hic mōſtrā
tur quattuor incerta vniuſcuiuſq3 naſcentis.
**qui pariet filium qui vocabitur iheſus.
qui ſaluum faciet populum ſuum.** ꝛ vo
cabis o ioſeph vocibus prophetarū nō cōtradi
cas. Notandū φ iuxta matheū ad ioſeph iuxta
lucā ad mariam vocare nomē pueri p̄dictum ſit
q2 ieſus ad ſalutem vtriuſq3 ſexus venit. Ieſum
ſequitur ethimologia nomīs cū ait. **Ipſe eni
ſaluum faciet populum ſuum.** Vere ſuus
quis alijs eſſe poſſit a peccatis. Contra iudeos
qui putant populum eoꝝ de captiuitatibus: ñ
de peccatis per chriſtum liberādū. Nota φ eius
eſt ſalus: noſtra vero ſunt peccata.

Sermo de deſponſatione ſancte marie.

I i In ſole poſuit tabernaculū ſuum: ꝛ
ipſe tanꝗ̄ ſpōſus procedēs de tha
lamo ſuo. Iſte ſponſus cū verbū
caro factū eſt: in vtero virginali thalamū
inuenit: atq3 inde humane ꝯiunctus natu
re: tanꝗ̄ de caſtiſſimo ꝓceſſit cubili: humi
lis miſericordia: infra om̄es: fortis maieſta
te ſupra om̄es. Huius cōiunctōis chriſti ꝛ
eccleſie ſacramentū eſt cōiugium humanū
Quod coniugium diffinitur eſſe ſolus cō-
ſenſus: de quoꝝ coniunctōne agitur. Alibi
etiā dicitur. Coitus nō facit matrimoniū
ſed volūtas. Itē Non defloratio virginita
tis facit cōiugiū: ſed pactio cōiugalis. Ex
his manifeſtum eſt: q2 cōmixtio ſexuū nō
eſt cōiugium: ſed opus coniugij ꝗ̄uis leo
Leo papa papa dicat. Cū ſocietas nuptiarum ita ab
initio conſtituta ſit: vt non ſit preter ſexu-
um coniunctionē: que habet in ſe chriſti ꝛ
eccl'ie ſacr̄m: dubiū nō ē eā mlierē non pti
nere ad m̄rimoniū: in qua docet nuptiale

miſteriū nō fuiſſe. Sz niſi cōueniēter iſtd
intelligatur: cōtrariū videt aug⁹: q̄ aſſerit II
etiā ꝑfectius ac ſancti⁹ cōiugiū int eos eſſe Auguſti.
q̄ ex cōi cōſenſu abſtinere ſp ab huiuſmo-
di opere decreuerūt. Et q2 quidā conſenſ⁹
eſſe coniugiū affirmat: querit cui⁹ rei con
ſenſus ſit ꝯiugiū. Quidā reſpōdēt conſen
ſū cōmixtionis ſexuū eſſe ꝯiugiū. Sz obij-
citur: φ cōiugiū ꝑfectū eſt etiam int eos q̄
hoc ꝓpoſuerūt: φ in ꝑpetuū abſtineāt ab
hoc opere. Et maria cōiunx ioſeph vocat
q̄ tñ ipſa rūdet āgelo. Quō fiet iſtd qm̄ vi-
rū nō cognoſco. Quō fieri pōt vt cōcipiā:
pariāq3 filiū: q̄ i caſtimōia ꝟginitatis vitā
cōſūmare diſpoſui. Ad qđ iteꝝ opponit.
Sz nō habuit volūtatē carnalis hui⁹ cōtu
bernij btā ꝟgo. Quare ꝯſenſit deſpōſari?
Cui oppōi ſic reſpōdet a quibuſdā. Aliđ
eſt deſponſari: aliud eſt cōmiſceri: ſicut ali
ud eſt coniugiū: aliđ eſt opus ipſius: ſic ali
ud eſt preſbyteriū: aliud officiū ei⁹. Nā p̄ſ
byter ē ex ordīatione ſola: etiā ſi nūꝗ̄ miſ-
ſam celebret. Preſbyter ē eſt ex ptāte: non
ex actu. Similiter coniugiū conſiſtit in po
teſtate: que attrahitur p deſponſationē et
pactionē coniugalem: non in coitu. Et ſic
aliqs conſentit ad hoc: vt preſbyter ordie
tur: licet habeat in volūtate φ nunꝗ̄ cele-
bret miſſā: ſicut legit de quibuſdā: ſic bea-
ta virgo maria plena volūtate cōſenſit illis
om̄ibus q̄ in deſpōſatione ſolenniter fieri
debebāt circa ſe: licet quā deo vouerat vir-
ginitatē: nunꝗ̄ violare vellet. Nā ſic abra
hā paratus erat deo iubenti imolare filiū
ſuū: ex quo tamē ſperabat ſemē in q̄ bene-
dicerētur om̄es gētes: ita prudētiſſima vir
go obediuit deo iubenti p parētes ſuos vt
deſponſaret: ꝛ tñ certiſſime credidit: q2 p
ꝓuidētiā dei cuſtodiret intacta: ab om̄i vi
rili cōmixtione: ſicut et in ipſa re completa
ꝯſtat. Attamē vere ꝯiunx fuit ꝓpt ꝯſenſū
ꝯiugal' pactōis: nō ꝓpt ꝯſenſū carnal' con
iūctōis. Cōiugiū q̄ppe ē cōſenſ⁹ legittim⁹:
de ꝯiunctōe duaꝝ ydoneaꝝ ꝑſonaꝝ: ſ3 non
de ꝯiunctōe q̄ fit p coitū: ſ3 de ꝯiunctōne q̄
fit in deſponſatōe. Ex p̄ma q̄ppe deſponſa-
tionis fide ꝯiuges appellāt. Aug⁹. Quib⁹
placuerit ex ꝯſenſu: ab vſu carnal' ꝯcupiē
i ꝑpetuū ꝯtinere: abſit vt vincl'm int illos
ꝯiugale rūpat: imo firmū erit: q̄ magis ea
pacta ſacra inierūt: q̄ carius concordiuſq3
ſeruāda: non voluntarijs corporum nexi-
bus: ſed voluntarijs nexibus animorum.

II Necꝫ enī fallaciter ab angelo dictū eſt. Jo
ſeph noli accipere mariā coniugem tuam.
Coniunx vocatur ex prima deſponſatōis
fide: quā nec concubitu cognouerat: nec fu
erat cogniturus. Nec perierat nec mēdax
manſerat cōiugalis appellatio: vbi nec fue
rat: nec futura erat vlla carnis cōmixtio.
Erat quippe illa vgo iđo ſancti⁹ ⁊ mirabi
lius iuncta ſuo viro: q̄ꝛ etiā fecūda ſine vi
ro ꝓle diſpar: fide compar: propter qđ fi-
dele coniugiū parentes chriſti ambo voca
ri meruerunt: et nō ſolum illa mater: verū
etiam ille pater eius: ſicut coniunx matris
eius: vtrūqꝫ mēte nō carne. Et om̄e nupti
arum bonū impletū eſt in illis parētibus
chriſti: proles: fides ſacramētū. Prolē cog
noſcimus ipm̄ dn̄m ieſum: fidē: q̄ꝛ nullum
adulteriū: ſacramētū: q̄ꝛ nullū diuorcium.
Sed ſciēdū ꝙ bonū cōiugij: nō ipſum con
iugium triptituꝫ eſt in fides proles ſacrm̄
Quorū p̄mum eſt mūdicia coniugij ſcōm
fructus eius: tercium ſtabilitas illi⁹ Nam
in fide attenditur: ne ꝓpter vinculum con
iugale cū altero vel altera cōcūbatur. In
ꝓle: vt animatū ſuſcipiat̄: ⁊ religioſe edu-
catur. In ſacramēto vt coniugiū non ſepa
retur: ⁊ dimiſſus ⁊ dimiſſa ne cauſa prolis
alteri cōiugatur. Qđ ipm̄ bonuꝫ coniugij
id eſt ſacramētum: eſt ſacramentū .i. ſacre
rei ſignum: ſcꝫ inſeparabilis coniunctiōis
que eſt inter chriſtū et ecclīaꝫ. Inter quod
vnuſquiſqꝫ habeat ſuam vxorem: non ſu-
as: ⁊ vnaqueqꝫ ſuum virum: non ſuos. Et
ꝙ coꝝ corpus eſt vnū: et animus vnus: ſa
cramenta ſunt chriſti et eccleſie: cui nos h̄
et in futuro conſociet ipe dn̄s noſter ieſus
chriſt⁹. qui vi. et reg. d. per om̄ia ſc. ſc. Am̄

Quomodo intelligendum ſit ꝙ ſcrip-
9 tum eſt. cōceptus eſt de ſpirituſancto.
Cum incarnationem filij cū ipo fi-
lio: pater ſimul et ſpirituſſanct⁹ ope
ratus ſit: merito querit̄: q̄re in ſcp̄-
tura ſacra ſingulariter de ſpiritu ſcō cōcep
tus memoratur. Hec quidem ſicut et cete-
ra que de ipo dicūtur: humana intelligen-
tia timide contingit: ſed deuotio fidei am
plius p̄ſumēs ſm̄ purā conſcientiā fidelit̄
inquirit. Querēduꝫ itaqꝫ in p̄mis eſt: qūo
Luce.i. intelligi oporteat qđ dictum ē beatā mari
am de ſpūſancto concepiſſe. Scimus nāqꝫ
et om̄es iā frequētiſſimo vſu nature didi-
cimus: ꝙ cū mulier a viro concepiſſe dicit̄;
nō aliđ niſi ſubſtātiā carnis ad generādaꝫ
carnem per carnis coitū ſuſcepiſſe memo-
ratur. Et hec quidem carnis ſubſtātia: de
carne viri per ipm̄ carnis coitū tranſfuſa:
cū carne mulieris vna caro efficitur: et id
qđ naſciturū eſt ex vtriuſqꝫ ſubſtātia vera
citer originē ſumēs ab illo: per iſtā etiā ab
iſta generetur. Ergo mulier a viro conci-
pit: cū a carne viri p coitum carnis ſemen
ſuſcipit ad generandā carnē: nec aliud cō-
cipit: q̄ꝫ ille eſt a q̄ cōcipit: aut ipa q̄ conci-
pit: et qđ cōcipit hoc parit. Quid ergo di
cemus? Nunquid ſpūſſanctus de ſua ſub̄a
ſemē partus infudit aluo virginis? Qūo
ergo ſemen carnis miniſtrare potuit ſub̄a
ſpūalis? An forte ſemē carnis non fuit qđ
conceptum eſt: ⁊ caro fuit quod natuꝫ eſt:
quid dicemus? Qūo maria de ſpūſācto cō
cepit? Et ſi de ſpirituſancto concepit: qūo
ſpiritus ſanctus pater chriſti nō fuit? Hec
om̄ia magna conſideratōe indigēt: ne for-
te in re difficili ⁊ valde timēda et obſcura
ſenſus humanus aliquid ampli⁹ ſua poſſi
bilitate p̄ſumat. Nec iđo dubitādū ē đ his
q̄ꝛ obſcura ſūt: nec iđo aliquid temere dif-
finiendū q̄ꝛ credenda ſunt. Queramus er
go: quid concepit maria? Aut carnem non
cōcepit: ⁊ carnem nō genuit: aut ſi carnem
genuit: carnem concepit. Quod enim con
cepit: hoc genuit. Sed qūo carnē miniſtra
re potuit n̄ caro: aut n̄ carnē gignere caro
Iſta pplexa inq̄ſitio: ſiue querendi ratio:
queadmodū ſane et cōpetent intelligi va
leat cōſideremus. Et p̄muꝫ quidē in ea q̄ A
ſm̄ ſolitā ac vſitatā nature opationē pagi-
tur cōceptōe: eiuſdē nature opus quomo-
do compleatur intueamur. In parentibuſ
carnaliter generātibus: et p̄ carnis coitum
naſcituram carnem ex carne fabricātibus:
vtrobiqꝫ natura ſubſtantiā miniſtrat par-
tui creando: vt ex vtriuſqꝫ carne procedat
⁊ ꝙ ſolū in vnius carne formāda eſt caro.
Tamē hoc vectigal quod natura quaſi de
bitum quoddam ex inſtituto creatoris ad
fabricam humani corporis exoluendā im-
pendit: ita ꝓrſus ſine vlla neceſſitate: aut
coactōne ab ea requiritur. vt niſi ſola dile
ctione: ⁊ (vt ſic dixerim) ſpontanea volun
tate ad tribuendū id nō inclinetur. Nihil
enī eſt preter ſolaꝫ: ꝙ hoc debitū a natura
extorquere poſſit: ſed cum ſpontanea vo-
lūtate fuit pſuaſa: tūc nimiꝝ ſibi adinuicē
ad opus conſumandū ex vtraqꝫ pte libent̄

atq̃ grauiter occurrit. Sane quicq̃d violē
ter volenti abripitur: ad eiuſmodi cauſe ef
fectum incongruum prorſus atq̃ inefficax
demonſtratur. Sola ergo dilectio eſt que
naturā ꝑſuadere: ⁊ volētē ꝙ animo cogere
poteſt ad ſeminandū partū. Equidē in mu
liere amor viri: in viro autē amor mulieris
id agere ſolet: vt q꞉ in altero ſoluȝ ſibi natu
ra ſufficiens non eſt: alterutrū ſibi per dile-
ctionē ſubueniat: vt qđ in neutra ꝑ ſe potu-
it. in vtraq̃ ꝑ ſe cum altera poſſit. Igitur ſe
men humani partus a ſola muliere forman
dum cōcipit: qđ ſimul a viro et muliere ſe-
minatur. Qđ quidē ſicut iam dictum eſt: in
muliere per amorem viri: ⁊ in viro ꝑ amorē
mulieris natura oꝑatur. Propter qđ etiaȝ
mulier nō niſi a viro cōcipe dicitur: licet tā
de ſe q̃ȝ de viro accipiatur vnđ fecundatur.
Et recte de ſolo viro concipit: q꞉ id qđ con
cipit: in altero quidē de carne viri ſumit: in
altero vero ꝑ amorē viri miniſtrat. Non ita
q̃ hoc ſolū de viro concipit qđ de viro acci-
Lu. 2 pit: ſꝫ hoc etiam de viro concipit qđ ex ſe de
amore viri accipit. Hoc pretermittere nolu
mus ꝓpter hoc qđ dictum eſt: Mariā đ ſpi
rituſancto cōcepiſſe. Cōcepit ꝫ maria đ ſpi
rituſancto: non ꝙ de ſubſtātia ſpūſſancti. ſe-
men partus acceperit: ſꝫ q꞉ ꝑ amorem et ope
rationem ſpūſſancti: ex carne virginis diui-
no partui natura ſubſtantiā miſtrauit. Naȝ
q꞉ in corde eius amor ſpiritusſancti ſingu-
lariter ardebat: ideo in carne eius virtus
ſpiritusſancti mirabilia faciebat. Cuius di-
lectio q꞉ in corde illius non ſuſcepit ſocium
eius operatio in carne illius non habebat
exemplum. Hoc igitur ſolū virgo concepit:
qđ de ſua carne ꝑ amorē et oꝑationem ſpiri-
tusſancti accepit: de quo etiā ſolo ſine virilis
ſeminis cōmixtione filium genuit. Non er-
go libido carnis conceptionē operata eſt in
virgine: que nec de carne viri ſemen acce-
pit: nec de ſua per amorem viri cōcepit: ſꝫ ꝑ
amorē et operationem ſpiritusſancti. Nec ip
ſe ſpiritusſanctus ideirco pater dicendus ē
q꞉ eius amor conceptionē virginis operat⁹
eſt: q꞉ nec de ſua eſſentia virgini ſemen par
tus tribuit: ſꝫ ipi de carne propria virgini:
per amorē ſuum atq̃ virtutē: ſubſtātiā mi-
niſtrauit: Chriſtus ergo ⁊ de virgine nat⁹ ē
q꞉ de carne virginis: carnis ſubſtantiā acce-
pit. ⁊ de ſpiritusſancto conceptus eſt: quia ip
ſe cum virgo ex ſola carne ſua ſine admixti-
one virilis ſeminis per ſpiritusſancti opera
tionem amoremq̃ concepit. Hinc eſt ꝙ eidē
virgini pariture per angelum dicitur. Spi III
ritusſanctus ſuperueniet in te: et virtus al
tiſſimi obumbrabit tibi. Spiritusſanct⁹ nā-
q̃ virgini ſuperuenit. vt per operationem
caro chriſti de carne virginis formaretur. ⁊
virtus altiſſimi obumbrauit ei ne ſubſtan-
tiam carnis miniſtrans: carnali concupiſcē-
tia vreretur.

In natiuitate domini Sđm Lucam:

B

Exijt edictum a ceſare auguſto.
vt deſcriberet̃ vniuerſis or. ⁊c. Beda

In iſta fidem hiſtoriarum: tanta pace regna-
uit Auguſtus annis duodecim circa tempus dominice na
tiuitatis. vt tam forinſecis q̃ ciuilibus bellis toto orbe ſo-
pitis: ⁊ ad litteram completum videatur illud propheti-
cum. Conflabunt gladios in vomeres: ⁊ lanceas in falces Eſaie. 2.
Non leuabit gens contra gentem gladium. Pacatiſſimo
autem tempore naſcitur chriſtus: quia deus erat in chri-
ſto mundum reconcilians ſibi. Hec itaq̃ pax quam fecit
auguſtus ſignificabat pacem: quam mediator noſter factu
rus erat. ⁊ per ſe et per diſcipulos inter deum et homies.
Oportunum quoq̃ fuit: vt tremenda romani nominis vm
bra protegerentur diſcipuli quocunq̃ ad predicandum
mitterent. Nam ſicut ceſare exigebatur profeſſio cenſus Beda
ab vniuerſo orbe: ſic a chriſto exigenda erat fidei profeſ-
ſio in toto mundo. Unde illud. Euntes in mundum vni-
uerſum predicate euangelium omni creature.

Hec deſcriptio prima facta eſt a preſide
ſyrie cyrino. Et ibant omnes vt profite-
rentur ſinguli in ſuam ciuitatem.

Hec deſcriptio prima dicitur. quantum ad tempus cy-
rini nam antea ſepe deſcripte fuerunt. plereq̃ partes ter-
rarum. Cyrinus a ceſare miſſus ius dare gentibus ⁊ cen
ſor patrimoniorum futurus ſyriam venit. Et quia iudea
quaſi vmbelicus totius terre eſt: cenſus primum in medio
terre exigitur: vt inde poſt ea vſq̃ ad fines orbis requira-
tur: Hic primum facta eſt iudea ſtipendiaria romanis im-
perante auguſto et preſidente cyrino ibant omnes ad de-
ſcriptionem. v꞉ ſinguli in ſuā ciuitatē reuerſi profiteren-
tur debitum cenſus. Sic ergo nunc imperante chriſto et
premio pollicente per doctores eccleſie preſides cenſum
iuſte profiteamur: iugum eius quod leue eſt ſubeamus et
inueniemus requiem animabus noſtris. Ceſari ſolueba-
tur denarius. qui decem nummos habebat: qui etiam no-
mine ceſaris titulabatur Et nos offeramus regi noſtro de
calogum legis in quo vultum regis id eſt agnitionem ve-
ritatis ei⁹ inueniemus

Aſcendit autem ioſeph a galilea de ciui
tate nazareth in iudeam ciuitatem dauid
que vocatur bethleem eo ꝙ eſſet de do-
mo et familia dauid vt profiteretur cum
maria deſponſata ſibi vxore pregnante.

Alibi concipi. alibi naſci voluit dominus: vt inſidiantis
herodis furorem facilius euaderet. Naſcituro domino Gregorius

III mundus deſcribitur. quia ille apparebat in carne: qui electos ſuos ſcriberet in eternitate. Quo contra de reprobis dicitur. Deleantur de libro viuentium et cum iuſtis non ſcribantur. [Factum eſt autem cum eſſent ibi: impleti ſunt dies vt pareret: et peperit filium ſuum primogenitū]

Beda Bene tum propter iudicium ſtēmatis regis: tum propter nominis ſacramentum dominus in bethleem naſcit̄. Bethleem namq; domus panis interpretatur. Et ibi panis viuus qui de celo deſcendit apparet in carne: qui electorum

Gregorius mentes interna reficiens ſatietate. Quotidie dominus in nazareth concipitur: et in bethlehem naſcitur: cum quilibet fidelis verbi flore ſuſcepto domum ſe eterne pacis efficit. Quotidie in animo credentium quaſi in vtero virgi-

Beda nali per fidem concipitur: per baptiſma gignitur. Quotidie eccleſia quaſi dei genitrix comitatur ſuum doctorem: vt maria ioſeph de ruina mundane conuerſationis quod galilea ſonat: aſcendens in ciuitatem iuda. id eſt confeſſionis et laudis: eternoq; regi cenſum perſoluit deuotionis. Que eccleſia in exemplum beate marie: alij eſt quaſi deſponſata: ſed ab alio fecundata: dum iungitur pontifici: p̄poſito ſibi: ſed cumulatur virtute ſpiritusſancti. Unde bene ioſeph auctus interpretatur indicans nil valere inſtantiam loquentis magiſtri ſine augmēto superni iuuaminis Natus itaq; dominus eſt ſcd̄m carnem vt tu ſcd̄m ſpiritum naſcereris: Quod enim non ex voluntate carnis viri: ſed ex ſpiritusſancto natus eſt generationem ſignauit. quam vtiq; daturus erat ex ſpiritu.

C Et pannis eum inuoluit et reclinauit in preſepio. quia non erat ei locus in diuerſorio.

Non erat locus in diuerſorio Erat enim difficillimum vacantes reperire domos propter conuentum ac frequentiam iudeorum quos in vnum meadem tunc deſcriptionis cauſa collegerat.

Gregorius Qui mundum vario veſtit ornatu: vilibus induitur. vt ſtolam immortalitatis reciperemus. Manus pedeſq; cunis aſtringuntur: vt noſtre manus ad bene operandum: pedeſq; in viam pacis dirigantur. In preſepio reclinatur: vt fideles omnes: ſancta videlicet animalia: carnis ſue frumento reficeret: qui eſt angelorum. In auguſto preſepi continetur vt nos per celeſtis regni gaudia dilatet. Non in domo parentum natus eſt dominus: vt oſtēderet quia per humilitatem aſſumptam quaſi in alieno naſcebatur. non ſcd̄m poteſtatem: ſed ſm naturam humanitatis. Nam de poteſtate eius ſcriptum eſt In propria. Et quia omnis caro fenum. factus homo deus. Fenum noſtrum vertit in frumentum: qui de ſe ipo ait. Niſi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit ipm ſolum manet Uñ natus in preſepio reclinatur. Reclinauit puerum mater. Ioſeph autem non audebat attingere quem ſciebat de ſe non eſſe generatum. Quicunq; es pauper accipe conſolationem. Ioſeph ꝛ maria mater domini non habent ſeruulum: non ancillam: non iumentum ipſi ſunt domini ꝛ famuli. Non audet paupertas timida inter diuites accedere. In diuerſorium vadunt: naſcitur in ſtabulo: qui de ſtercore inopem leuat. In ſtercore iob ſedebat. ꝛ poſtea coronatus eſt. ꝛc.

Et paſtores erant in regione eadem vigilantes et cuſtodientes vigilias noctis ſuper gregem ſuum. Et ecce angelus domini ſtetit iuxta illos et claritas dei circū fulſit illos.

Nato domino paſtores vigilant: gregemq; ſuum cuſtodiunt: vt oſtendatur ad eſſe tempus quod ipe olim promiſerat dicens. Ecce ego ipe requiram oues meas: ꝛ viſitabo eas ſicut viſitat paſtor gregem ſuum. Per gregem populus: per noctem ſeculum: per paſtores ſignificantur ſacerdotes animabus peruigili cura prouiſuri. Angelus cum tanto lumine apparens quod in tota teſtamenti veteris ſerie non inuenitur. miſtice premonuit quod apoſtolus poſtea aperte dixit. Nox preceſſit dies autem appropinq̄bit

Et timuerunt timore magno. Et dixit illis angelus. Nolite timere Ecce enim euangelizo vobis gaudium magnum quod erit omni populo. quia natus eſt vobis hodie ſaluator. qui eſt chriſtus dominus in ciuitate dauid.

Omni populo fidelium de cunctis diuerſitatibus gentium congregando eternum gaudium nunciatur. Cum nox eſſet non ait angelus hac nocte: ſed hodie. quia magnum gaudium nunciabat. vbi autem triſticia geruntur noctis mentio ſolet fieri. vt ibi. [ſcandalum hac nocte patiemini. [Et hoc vobis ſignum inuenietis infantem pannis inuolutum et poſitum in preſepio.] Signum ſalutis eſt fidelibus humilitas ſaluatoris que eſt oppoſita ſuperbie per quā mors

Et ſubito facta eſt cum angelo multitudo milicie celeſtis laudantium deum ꝛ dicentium Gloria in altiſſimis deo. et ī terra pax hominibus bone voluntatis.

Uno euangeliſante angelo multitudo in conſonam laudē prorumpit. ꝛ officium deo impendens ꝛ nos inſtituens. vt quotiens ſacram eruditionem ex fratris ore audimus. deo laudes corde ore ꝛ opere reddam⁹. Bene militie celeſtis dictum eſt: quia illi militabant qui contra malignos ſpiritus ad tutelam noſtram angelorum ordinabat exercitus. Quia vero deus ꝛ homo natus eſt: hominibus pax. ꝛ deo gloria canitur. qui ab angelis pro noſtra redemptiōe glorificatur. Et quia neq; iudei neq; gentiles pacem habent non eſt em̄ pax impijs dicit dominus. Ideo determinate dicitur hominibus bone voluntatis. qui ſcȝ natum chriſtū ſuſcipiunt. Quoniā peccando extranei eramus adeo extraneos nos angeli deputabant. Sed quia recognouim⁹ Gregorius
regem noſtrum recognouerunt nos angeli ciues ſuos. Et timet angelus ab humana natura adorari quam in ſuo rege conſiderat. Hinc loth et ioſue non prohibiti ſunt adorare angelus. Iohannes vero in apocalipſi prohibitus eſt. Uide inquit ne feceris. Conſeruus enim tuus ſum et fratrum tuorum. [Et factum eſt vt diſceſſerunt ab eis angeli in celum.

Item in eodem die

P Aſtores loquebantur adinuicē Tranſeamus vſq; bethlehem. ꝛ videam⁹ hoc verbum quod factum eſt quod fecit dominus et oſtendit nobis.

Non dixerunt videamus puerum: ſed verbum: ac ſi dicerent. Uerbū erat in pncipio ꝛ factū ē caro: qd dñs. l. pr

⁊ ipm̄ verbū: ⁊ ſpūſſanctus fecit. i. incarnari cō
ſtituit: ⁊ ſic factū oſtēdit: qđ in deitate videri nō
poterat. [Et venerūt feſtinātes: ⁊ inuenerūt ma
riam et ioſeph: et infantē poſitū in p̄ſepio. Ui
dentes aūt cognouerūt de verbo qđ dcm̄ erat ill'
de puero hoc.] Nōnulli q̄rētes chriſtū nō iue
niūt: q̄ deſidioſe q̄rūt. Paſtores aūt inuene
rūt: q̄ fide nō ficta cucurrerūt. Sic eccleſie pa
ſtores imo q̄libet fideles celeſti doctrina allecti:
quaſi portas bethlehez ſubeūtes reperiūt eccle
ſiam catholicā quaſi mariā. ⁊ cetū doctoꝝ qua
ſi ioſeph. atq̄ humilē incarnatōis aduētū ſcrip
ture paginis inſertū. quaſi in p̄ſepio. Uidentes
puerū cognouerūt de verbo qđ dictū erat: ⁊ nos
per fidē incarnatōis: veniemus ad gloriā verbi
ꝯtuendam. Notēdū q̄ ipe res interdū digne
dictu atq̄ relatu v̄ba vocātur. Vn̄ in eſaia. Nō
fuit v̄bū. i. res digna nomie qđ nō oſtēderet eze
chias caldeis. Similiter dicūt hic paſtores Ui
deam⁹ h̄ v̄bū qđ fcm̄ ē. i. iſtā rē v̄bo narratōnis
dignā: quā fecit ipe dn̄s excellētiſſimā. ⁊ ſignifi
cauit nobis p̄ angelos. Ubi v̄o dicit̄ cognouerūt
de v̄bo qđ dcm̄ erat: accipe v̄bū p̄ locutōe. [Et
oēs q̄ audierāt mirati ſūt de his que dicta erāt a
paſtoribus ad ipſos] Mirātur ⁊ de miſterio
incarnatōis ⁊ de paſtoꝝ atteſtatōne tanta: q̄ fu
cate audita neſcirēt: ſꝫ ſimplici facūdia v̄a p̄di
carēt. Sic dn̄s nō rethores ſꝫ piſcatores ad euā
geliſandū deſtinauit. Sic et ī veteri teſtamēto
ſue diſpēſatōis nūcios: paſtores ordinauit: idō
nō eſt paruipendenda paſtoꝝ atteſtatio. [Ma
ria aūt ꝯſeruabat oīa verba hec cōferēs in cord
ſuo] Maria non min⁹ ore pudica q̄ꝫ corpe ta
E cita cōfert ea q̄ viderat circa ſe acta: ⁊ q̄ legerat ī
ſcripturis agēda. Legerat in eſaia. Ecce v̄go con
cipiet et pariet filiū. Legerat Bos cognouit poſſeſ
ſorē ſuū: et aſinus p̄ſepe dn̄i ſui. Uidebat in p̄ſe
pio dei filiū: ſuū filiū: vnicū filiū vagiētē. Uide
bat ſe de ſtirpe dauid ortam: de ſpū ſācto ī naza
reth cōcepiſſe: in bethlehem peperiſſe: quoꝝ om
niū teſtimonia in p̄phetia legerat Comparat ḡ
v̄ba p̄phetaꝝ factis et ī omibus habet argum̄
ta fidei Si maria a paſtoribus didicit: diſcam⁹
et nos a ſacerdotibus. [Et reuerſi ſūt paſtores
gl'ificātes et laudātes deū ī oīb⁹ q̄ audierāt ⁊ vi
derāt. ſicut dictū eſt ad illos.] De his q̄ audie
rant ab angelis laudabāt deum: et de his que vi
derant in bethlehē glorificabāt eū. Sꝫ ⁊ mgr̄i
ſpiritualiū gregum mō fideliū caſtra luſtrant p̄
bitatis exēpla querēdo: mō ad paſtorale officiū
redeūt docēdo. Preterea notādum. quare fi
lius miſſus ē poti⁹ q̄ꝫ pr̄ vel ſpūs ſanctus. Idō
F filī⁹ miſſus eſt: nō pater aut ſpūſſanct⁹: q̄ incō
ueniēs erat vt pater ab alio mitteret̄ q̄ non erat
ab alio. Si eni ab alio mitteret̄: ab illo venire ha
beret a quo mitteret̄: ⁊ eſſet illi q̄ſi quoddā prin
cipiū ab illo a quo mitteret̄. Propterea ḡ pater
ab alio mitti nō habet: q̄ ab alio eſſe nō habet.
Miſſus eſt aūt p̄mū fili⁹ q̄ a ſolo patre ē: dein
de etiā ſpūſſanct⁹ q̄ eſt a p̄re et filio. Primū fili
us venit vt liberarētur homīes. poſtea ſpiritus
ſanct⁹ venit vt homies beatificarētur. Primuꝫ

ille a malo liberauit: poſtea iſte ad bona reuoca III
uit. Ille abſtulit qđ ſuſtinebamus: iſte reddidit
qđ p̄diderāmus. Uenit filius naturalis miſſus
a patre vt adoptādos in hereditatē vocaret: et
cōſenſū ſuū vt grā adoptōis cōprobaret. Neq̄
eni ſine cōſenſu filij a p̄re alieni ī hereditatē du
cendi erāt. Miſit ergo pater p̄ filijs. venit fili⁹
p̄ fratribus. q̄ in p̄re et filio p̄nitatis et filiati
onis nomē cōſtat: vt filij nomē adoptādi p̄cipe
rēt. ⁊ p̄ illū cui⁹ erat et ab illo a quo erat. Uenit
ſapiētia: vt hoſtis ratōe vinceretur: et vt habita
culū ſuum ipa vēdicaret qđ malicia poſſidebāt.
Qui eni aſtucia vicerat: iuſtū fuit vt nō fortitu
dine ſꝫ prudētia vinceret̄. vt in eodē in quo ſe vi
ctor erexerat victus ſterneret̄. Factus eſt fili⁹ dī
filius homīs. vt filios hoīm: filios dei faceret. ⁊
ne filij nomē ad alterā trāſiret p̄ſonā. ⁊ eſſent in
trinitate duo filij ⁊ cōfūderetur trinitatis diſcre
tio. Si eni pr̄ carnē aſſumpſiſſet: idē ipe ⁊ pater
et filius eſſet. Pater filij quē genuit ex eternita
te. et filius mr̄is a qua genitus eſſet ex tempore.
Si aūt ſpūſſanctus carnē aſſumpſiſſet: duo fi
lij in trinitate eſſent. Alter filius pr̄is ſine matr̄
alter filius mr̄is ſine p̄re. Ne ḡ incōmunicabile
nomē divideretur: filius ſol⁹ carnē ſuſcepit. vt
vnus et idē eēt. et filius dei: et filius hoīs. Fili⁹
dei ſcđm diuinitatē genitus a p̄re: filius homīs
ſcđm humanitatē natus ex matre.

Qđ ſolus filius carnem ſuſceperit.

q Uod ſolus filius carnē ſuſceperit G
ab hinc vidēdū erit. Sꝫ forte aliq
erūt q̄ dicāt. Si inſep̄abilia ſūt ope
ra trinitatis: ḡ q̄cq̄d facit filius: fac pr̄. Si Jobis. 5.
aūt om̄e qđ filius facit: facit et pr̄: ḡ ſi fili⁹
carnē aſſumpſit: ⁊ pr̄ carnē aſſūpſit: q̄ fili
us ſine p̄re carnē aſſumere nō potuit: ſi ni
hil ſine p̄re facere potuit. Sꝫ hic p̄mo cōſi
derādū ē: q̄ cū dr̄ facere fili⁹ oē qđ pr̄ fac:
de illa nimirū op̄atione intelligendū ēſt: q̄
creaturā ſuā cōdit: ⁊ regit: ⁊ diſponit ꝯdi
tor ⁊ opifex dſ. In q̄ op̄atōe pr̄ et filius et
ſpirituſſanct⁹ omino ſep̄ari nō p̄ūt: q̄ ī de
itate vna in q̄ et p̄ quā op̄ant̄: vnum ſunt.
Hec aūt idcirco de diuina op̄atōne diſtin
guim⁹: ne q̄s cōtra id qđ dictū ēſt; oīa que
facit pr̄: hec et filius facit opponēdū putet
q̄ pr̄ gignit: qđ filius nō facit. ⁊ fili⁹ gig
nitur: qđ pr̄ nō facit. Si eni filius ſicut pa
ter gigneret: pr̄ eſſet: et ſi pr̄ ſicut fili⁹ gig
neretur: filius eſſet. Itaq̄ ne q̄s p̄pterea
q̄ filius nō gignit qđ pr̄ facit: exiſtimaret
filium nō facere quecunq̄ pater facit: dici
mus q̄ hoc de illa operatione intelligēdū
eſt: qua vel creaturā operatur: vt qđ non
erat eſſe incipiat: vel in creatura operatur
vt quod factum eſt: in eo q̄ factum ē ſubſi
ſtat. Ibi eni tota trinitas inſeparabiliter

III operatur: vbi nec pater a filio: nec filius a patre: nec ſpūſſanctus ab vtroqꝫ in opatōe ſeparatur. In opere quippe operatio ꝓpe deſignatur. Nā in eo ꝙ factum nō eſt: qđ ē ds ñ facit ipe: ſꝫ tm̄ ē In eo āt qđ factū ē: ab illo vtiqꝫ factū ē a ꝙ factū ē oīe qđ factū ē. iohānis. 5
Hic ſꝫ omnia q̄ facit pater: et filius facit ſimiliter. In hac itaqꝫ operatōe q꞉ carnis aſſumptio inuenitur quō ſoli filio conueniat ⁊ nō patri: non incōuenienter queritur. Cū eni dicitur q꞉ filius carnē aſſumpſit: opus vtiqꝫ ſignificatur qđ filius facit: a quo ope ſi pater excluditur: nō oīa q̄ facit filius: pater opatur. An forte q꞉ dcīi non eſt: oīa que fecit filius: pr̄ fecit: ſꝫ quecūqꝫ pater facit: hec et filius facit: exiſtimādū eſt oīa quidē filiū facere que pater facit: quedam aūt filiū facere que pater non facit. Abſit: ſꝫ oīa que pater facit: filius facit: ⁊ oīa que filius facit: pater facit: q꞉ in eo ꝙ ī deitate vnū ſunt: in operatione ſeparari non poſſunt. Oīe ergo qđ fili⁹ facit: pater fac̄ q꞉ in diuinitate qua filius ē pr̄is: q꞉ cū patre vnum eſt: nihil facit ſine operatōne patris. Fecit quedā in humanitate ſm quaꝫ filius patris nō erat: q꞉ naſcendo a pr̄e nō accepat. Que ꝓpterea ad ſolā perſonam filij referūtur. q꞉ ea in illa et ſm illā naturā fecit: quā cū pr̄e cōmunē nō habuit: ſed ſolus ex tꝑe ꝓpriam ſingulariter accepit. Verūtamē oīa que in diuinitate: ideo ſolus nō fecit: q꞉ in diuinitate ſoluo nō fuit: ſed idem cum ipo fecit: q꞉ cū ipo idē fuit. Si ergo filius in diuinitate humanitatem aſſumpſit: quomō in eadem diuinitate pater idē cum ipo nō fecit: qui cum ipo idem fuit? An forte cuꝫ dicit̄ filius carnē aſſumpſit ex vi relationis qua intelligitur q꞉ ſibi vniuit: idē de patre nō dicitur: q꞉ ſi idē diceretur: non ideꝫ ſꝫ aliud intelligeret̄? Si eni diceretur: pater carnē aſſumpſit: intelligeretur ſimiliter ꝙ pater ſibi carnē vniuit: qđ iā idē nō eſſet ſꝫ aliud. Aliud quippe eſſet: ſi patri caro vnita diceret̄: ꝙ̄ cū filio vnita dicitur. q꞉ ſicut ē alius in pſona pr̄: et alius filius: ſic aliud dicit̄: cū filius incarnatus dicit̄: ꝙ̄ diceretur ſi pater incarnat⁹ diceretur. Nūc igitur conſequens eſt: ſi filius carnē aſſumpſit: idcirco carnē aſſumſiſſe et pr̄em: ſicut conſequēs non eſt: ſi filius ſibi carnē vniuit: carnem ſibi vniſſe ⁊ patrem. Conſequens aūt eſt: q꞉ ſi filius ſibi carnem vniuit: eandem carnē ipſi filio vniuiſſe et patrem: q꞉ dum vna vtriuſqꝫ opatio oſtenditur: nec filius ſine patre: nec pater ſine filio operatus demōſtratur. Si āt pater ſibi carnem induiſſꝫ: ⁊ filius ſibi: nō hoc idem eſſet: ſꝫ aliud: qm̄ in eo ipſo ñ eadem demōſtraretur operatio: ꝙ nō ad eūdē vtrunqꝫ facta ꝓbaretur relatio. Nūc āt aſſumptionē ſiue vnionē carnis et pr̄ operatus eſt: q꞉ carne induit filiuꝫ: et fili⁹ operatus ē: q꞉ carne induit ſemetipſum: ⁊ fuit vna vnio: et opatio vna. ꝓpterea vnio vna q꞉ qđ vnitum eſt: vni vnitum eſt. ꝓpterea operatio vna: q꞉ quod factum eſt: in vno factū eſt. Treo operabāt̄ ⁊ nō tria: ſꝫ vnuꝫ operabant̄: ⁊ quod fiebat et vni⁹ erat: ꝙ̄tum ad illum ſolū factum ē: et trium erat: ꝙ̄tum ab illis factum. Legitur in libro Iudicū: q꞉ manue vxoreꝫ accepit filio ſuo ſampſon: nec tamē ſibi vxorē accepit: q꞉ filio vxorem accepit. iudi. 14.
Et poſtulabat fili⁹ patrem: vt ſibi vxorem accipiat: quaſi per ſe ſolus hoc facere non poſſit: ⁊ nemo eſt q̄ argumentet̄ vt dicat. Si pr̄ filio vxorē accepit: ſꝫ vxorē accepit pr̄: et cōtēdat vxoratū eſſe patrē: q꞉ filio accepit vxoreꝫ. Quare ergo incarnatus dicatur eſſe pater: q꞉ filio ſuo carnem vniuit: ſicut ipe filius incarnatus dicitur: q꞉ ſibi carnem copulauit? Sponſa quippe v̄bi caro eſt: et aſſumpſit illā v̄bum ſibi: et pr̄ verbi: ſilr̄ verbo ſuo vniuit eam: ⁊ opati ſunt duo vnum: ⁊ fuit in vno opatio duoꝝ vna. Propt̄ea ait: Quecunqꝫ pater facit: hec ⁊ filius ſimiliter fac̄. Hec inquit et filius ſimiliter facit. Quid eſt hec? Non alia. Quid eſt ſimiliter? Non alr̄. Non poterat vnitas operationis pfectiuo demōſtrari. Non alia. Non alr̄: eadē et eodem mō. Si eadē operaretur: ⁊ nō eodem mō operaret̄. Operatio vna nō eſſet q꞉ alia eſſet. Nunc aūt et eadem: et eodem modo operatur: vt nihil ſit aut aliud: aut alr̄ in operatōne illiuo. Oſtende mihi aliquid quod facit pater: ſi tamen querendum eſt quid facit: qui totum facit. Pone tamen exempli cauſa vnum aliquid ex oībus que facit pater. Dico q꞉ fili⁹ hoc ipſum facit. Neqꝫ vtiqꝫ hoc ipſū dico quaſi ſimile illi: ſꝫ idem ipm. Cū eni dico: idē facio qđ tu facis: q꞉ forte domū edifico: ſicut tu edificas domū: ⁊ cū alia ſit domus tua: quam tu edificas: ꝙ̄ illa domus mea quaꝫ ego edifico: tamē idem me facere dico qđ tu facis: qm̄ id qđ facio ego: ſm aliquid ſi-

mile est illi quod tu facis: non sic intelligo cum dico qꝛ filius hoc ipſum facit quod pr̄ facit. Si aūt ego domū edificarē: ⁊ tu eandem mecum edificares domūꝫ: dico ꝙ idē faceres quod ego. Etiā verius vnum: qꝛ idipm̄ ⁊ nō aliud: nec tamē vere adhuc vnū qꝛ tu partē vnam: et ego alterā: tu inſtrumentis tuis: ego inſtrumētis meis: tu manibus ⁊ lacertis tuis: et ego meis. Deniqꝫ tu viribus tuis: ego meis: et iam non vere vnum: ſed in alio et per alia. Nunquid ſic dico cum dico: qꝛ filius hoc ipſum facit qđ pater facit? Ergo alia eſt manꝰ filij: ⁊ alia eſt patris: aliud brachium filij: ⁊ aliud brachium patris: alia virtus filij: alia virtꝰ patris: cum ipe filius et manus: ⁊ brachiū: et virtus ſit patris? Sicut idem eſt ꝙ hō manu facit: ⁊ quod manus hominis facit: ⁊ qđ homo brachio facit: ⁊ qđ brachium hominis facit: et quod homo fortitudine facit: ⁊ qđ fortitudo hominis facit. Sic idem eſt qđ pater facit: et quod filius facit: qꝛ oē qđ pater facit: per filium facit. Si eſſentia vna ē: ſi natura vna: ſi fortitudo vna: ſi voluntas vna: quomō non eſt vna opatio? Dicis qꝛ hec facit pater: ego dico: hoc ipſum pater: hoc ipſum filius: totum pater et totum filius. Ipſum facere patris: filij eſt. Noli penſare quaſi duas actiones: vnā maiorē: vnā minorem: aut forte ſimilis ponderis equales duas: vnitas ſibi eſt: nihil multiplices: vna eſt actio duarū in vno: triū: actio vna: ſicut deitas vna: et in vna actione tres: nō tres agentes ſunt: ꝫ vnus agens: ſicut in deitate vna tres: non tres dij ſunt: ꝫ vnus. Pater: et filius: ⁊ ſpiritusſanctus: tres pſone ſunt: ſed tres dij non ſunt: nec tres creatores: nec tres factores: qꝛ in eo ꝙ vnū ſūt: diuidi non poſſunt. Quecūqꝫ ergo pater
iohānis. 5 facit: hec et filiꝰ facit. Similiter: quid magis ſimile eſſe poteſt ꝙ̄ vnitas? Quomodo diuidi pōt: qđ multiplicari nō poteſt: aut quomodo a ſe recedere poteſt qđ vnū eſt? Ne ergo mireris: ſi aſſumptionē carnis que ad ſolum filium refertur: nō ſolus filius operatus eſt: ſed cum filio pater etiam et ſpiritusſanctus. Neqꝫ idcirco tres incarnatos dixeris: qꝛ incarnationē vnius tres operati ſunt: qꝛ trinitas nature inſeparabilem facit operationem: et ꝓprietas pſone ſingularem aſſumptionem.

De aſſumpta carne in chriſtum.

III K

Queritur: quomō homo perſonaliter vnitus verbo: ſine peccato potuit aſſumi de maſſa humani generis: quod totum corruptum: et quaſi fermentatum eſt peccato in adam? Ad quod reſpondetur: ꝙ virgo maria per fidem future mortis chriſti ante conceptionē mundata fuerit a peccato. Nempe decens erat: vt ea puritate qua maior ſub dō intelligi nequit: virgo illa niteret: cui deus pr̄ vnicum filium ſuum quē de corde ſuo genitū: ſibi coequalem: tanqꝫ ſeipm̄ diligebat: ita dare diſponebat: vt naturaliter eſſꝫ vnus. Idemqꝫ cōmunis dei patris et virginis filius: et quam ipe filius ſubſtantialiter facere ſibi matrem eligebat: et de qua ſpiritꝰ ſanctus volebat et operatus erat: vt conciperetur et naſceretur ille: de quo ipe ꝓcedebat: quare de mundiſſima ꝟgine potuit ſine peccato concipi filius dei: ⁊ naſci: per vnitum ſibi hominem. Augꝰ. Excepta ſancta virgine maria de qua ꝓpter honorem dñi: nullā ꝓrſus cum đ peccatis agit: haberi volo queſtionem: ſcimus enī: ꝙ ei plus gratie ſit collatum ad vincēdū omni ex parte peccatū. Inde ꝙ concipere ac parere meruit: quē cōſtat nullū habuiſſe peccatū. Hac ergo virgine excepta ſi omes ſancti et ſancte cōgregari poſſent: quid reſpōderent: niſi quod iohānes ait: ſi dixerimꝰ: qꝛ peccatum nō habemus: nos ipos ſeducimus? Legimus: Mariā totam repleuerat ſpiritusſancti gratia: totam incāduerat diuinus amor: ita ꝙ in ea nihil eſſet mūdanus qđ violaret affectus: ſed ardor continuus et ebrietas pfuſi amoris. Idem: ſi ſpū dei omnis virtus angelorum cōſtat: beatā et glorioſam virginē: in quā ſuperuenit ſpūſſanctus: et totus đs illapſus portatur nouē mēſibus in vtero: credenduꝫ eſt: maiora ꝓmeruiſſe ꝟtutū ꝑuilegia: ⁊ percepiſſe gratiā: ab angelis etiā collaudatā.
Augꝰ. Suſcepit chriſtus de terra terrā: qꝛ de terra caro eſt: et de carne marie carnē accepit: ⁊ in ipſa carne hic ambulauit: ⁊ ipſam carnē nobis ad mādu candū ad ſalutē dedit. Apl's. Qui factus eſt ei ex ſemine dauid: ſcdm̄ carnē. Nam ſicut deus ex ſubſtātia patris ante ſecula natꝰ eſt: ita homo ex ſubſtantia matris in ſeculo natus. Naꝫ ſi de nihilo factus eſſet: ille homo vnitꝰ dō perſonaliter: ſicut nōnulli aſſerunt: vel de alio genere ꝙ̄ de adā? Humana natura q̄

Augꝰ. de natura et grā. ca. 36 3. ſen. diſ. 3. Quid autem.

1. io. 1.

Auguſti.

Auguſti.

Ro. 1.

III tota erat in adam: ꝛ ibi peccauit: nullo mo
do ſatiſfeciſſet deo ꝓ peccato ſuo: q̄ꝛ nec ip
ſe Adam: nec aliq̄s de genere illius natus
debitum illud ſoluiſſet. Et ſi chriſtus alie
nus eſſet ab humano genere quod pecca-
uerat: ſatiſfactio eius nulla ratione perti-
neret ad adam: et ex eo genitos; ꝛ non eis
ſubuenire poſſe videret̄ amplius q̄ꝫ diabo
Aug⁹: lus. Aug⁹. In vulua v̄ginis: genital' ſā
guis: et femineus humoꝛ fuit. Huic ſāgui-
ni vel humori v̄bū ſe miſcuit: ꝛ ſubam ſā-
guinis in carnē cōgelatā fecit. Acceſſit ſpi
ritus ſanctus: et hec que fuerāt verbi gluti
nis cōmaſſata: animādo formauit: et for-
Beda Aug⁹. mata diſtinxit. Beda Numer⁹. xl. ꝛ. vj.
L annoꝝ: ꝑfectioni dñici corpis aptiſſime cō
gruit. Tradūt enī naturaliū ſcꝑtores rex
formā corpis humani tot dieꝝ ſpacō ꝑfici:
q̄ꝛ vicꝫ ꝓrimis ſex a cōceptōe diebus: la-
ctis habeat ſimilitudinē: ſequētibus nouē
cōuertatur in ſanguinē: deinde. xij. ſolide
tur: reliquis: xviij. formet̄ vſqꝫ ad perfecta
liniamēta omniū membroꝝ: ꝛ hinc iam re
liquo tp̄e vſqꝫ ad tempus partus: magni-
tudine augeatur. Sex aūt et. viiij. ꝛ. xij. et
xviij. xlv. faciūt. Quibus ſi vnū adiecerī-
mus. i. ip̄m diē quo diſcretū p membra cor
pus cremen tum ſumere incipit: tot nimiꝝ
dies in edificatōne corporis dñi quo in fa
Iohis. 2: bricatōne templi annos inuenimus.
Aug⁹. Aug⁹. Nō in vtero virginis prius cōcep
ta eſt: ꝛ poſtmodū diuinitas venit in car-
Iohis. I. nem: ſꝫ mox vt venit v̄bum ī vtero: ſuato
ꝓꝑe nature varietate: factū eſt caro: ꝛ ꝑfe-
ctus homo. i. in veritate carnis et anīe: na
tus eſt de carne illa: cui vnitum eſt verbū.
Eſt quoqꝫ alia rō. Dictū eſt nimiꝝ alibi:
q̄ꝛ hoc q̄d aſſumit̄ ad ꝓlem de parēte: nul-
lam habet volūtatem: ideoqꝫ nullum pec
catum. Itaqꝫ ꝑſpicuum eſt: q̄m in eo q̄ fili
us dei in ſuam perſonam aſſumpſit: de vir
gine nulla potuit eſſe macl'a peccati. Au
Aug⁹. guſtinus. Incōmutabilis veritas ꝑ ſpm̄
animā: et ꝑ animā corpus ſuſcipiens: toto
homīe aſſumpto ab om̄ibus eū infirmitati
bus liberauit. Quicquid enī homīs non
de quo. 3. in ſe aſſumpſit: nec liberauit. Sicut aūt
ſen. di. 22 in ſepulchro carnē ſuā moriēdo nō deſeru
ca. 2. it: ſic ī vtero v̄ginis eā naſcēdo formauit.
Sic ḡ nō diſcedēte vita: mortuus eſt: ſicut
paſſus eſt: nō pereūte vite potētia. Quā-
uis ergo raro reliquerit animā: et expira-
uerit: deitas tamē neutꝝ reliquit: ex q̄ ver

bum caro factum eſt. Quidā flagitāt ſi- R
bi reddi rationem: q̄uō d̄s homini ꝑmix-
tus ſit: vt vna ꝑſona chriſti fieret: cum hoc
ſemel fieri potuerit: quaſi ratiōem ip̄i red
dant de re que quotidie fit: q̄uō miſceatur
anima corpori vt vna perſona fiat homīs.
Nā ſicut in vnitate perſone anima vtitur
corpe: vt homo ſit: ita in vnitate perſone:
deus vtitur homīe vt chriſtus ſit. In illa
igitur perſona: mixtura eſt anime ꝛ corpo
ris: et in hac perſona mixtura eſt dei ꝛ ho-
minis: ſi tamē recedat auditor a cōſuetudi
ne corpoꝝ: q̄ꝛ ſolēt duo liquores ita miſce-
ri: vt neuter ſeruet integritatem ſuā: q̄ꝫq̄ꝫ
et ip̄is corporibus aeris lux incorporea mi
ſceatur. Ergo perſona homīs: mixtura eſt
anime ꝛ corpis. Cū enī v̄bum dei ꝑmixtū
eſt anime herēti corpus: ſimul et animā ſu
ſcipit et corpus. Illud quotidie fit ad pro
creādos hoīes: hoc ſemel factum eſt ad li-
berandos homies. Verūtamē duarū rerū
incorporearū cōmixtio: facilius credi de-
buit: q̄ꝫ vnius in corpe. Nā ſi anima in ſui
natura nō fallitur: incorporeā ſe cōprehen
dit. Multomagis eſt incorporeū v̄bū dei:
ac ꝑ hoc verbi dei et anime credibilior de-
buit eſſe permixtio: q̄ꝫ anime et corporis.

Sermo de Natiuitate domini.

q Via hodie redemptor natus ī mū N
dum mōs ſalutis eterne remediū
attulit: natiuitatis ſue tempus m'
tis miraculorum declarauit inſignib⁹. Ex
vniuerſis aūt ꝓmū dñice natiuitatis ſignū
erat q̄ eo tp̄e q̄ chriſtus natus ē: ſol⁹ ceſar
auguſt⁹ nimis pacificus: toto mūdo p̄fuit: Luce. 2:
q̄d antea inauditū fuit: tot populos ꝛ na-
tiones vnum poſſe pati dominū. Ex hoc
aūt ceſaris auguſti ꝑncipatu vere deſigna
batur illū venturū ī carne: qui ſolus regit
et gubernat om̄ia: qui vnus preeſt om̄ib⁹:
que ſunt in celo et in terra. Secūdū ſig-
num erat q̄ tunc tanta pax erat ī terra: q̄ꝫ-
ta ad illud tempus a ſcl'o nō eſt audita: ita
vt nemo in toto mundo auderet bellū mo
uere: ſed om̄es homies viuerēt ſub vna: ꝛ
tranquilla pace et quiete. Cōpleta illa ve-
raciter eſaia ꝓphetia. Et conflabūt gla- Eſaie. 2:
dios ſuos in vomeres: et lanceas ſuas ī fal
ces. Verū ſignificauit illa pax: illū ī carne
natum: qui humanū genus reconciliauit:
qui angelos et hoīes vnica pace cōiunxit.

q̄ om̄ibus verā pacem ſeruātibus:poteſta
tem filios dei fieri donauit:dicens. Beati
pacifici:q̄m filij dei vocabuntur. Unde et
angeli dei hac nocte chriſti natiuitatē an-
nūciantes cantauerunt:glīa in excelſis deo
Terciū ſignum erat:ꝙ ipo ceſari cōcedēte
vnuſquiſqȝ ſiue nobilis ſiue ignobilis:li-
ber aut ſeruus:ſi fuerit in captiuitate:ad
Luce.2. ꝓpa iuſſus eſt redire:et vnicuiqȝ heredi-
tas ꝓpria reddebatur:et ſinguli ſe cenſuȝ
ceſari redditurosꝓfitebantur:et ille cen-
ſus trium denariorū habuit penſionem:q̄
dragma appellabatur. His rebus q̄d aliđ
ſignificabatur niſi ꝙ q̄diu in mūdo ſum⁹ pe
regrinamur a deo:vſqȝ dū ꝑ natiuitatis do
minice grām ad ꝑadiſi gaudia reducimur
atqȝ ab antiquo hoſte liberati diuine ſerui
tuti ſubijcimur. Cenſus ꝟo:quē ceſari red
dere ꝓfitebatur:ſignificat fidem ſancte tri
nitatis:quā rex noſter requirit ab om̄ib⁹ i
qui nomīs eſſe vidētur chriſtiani. Quar
tum ſignū erat:ꝙ ceſar Auguſtus om̄s ſer
uos q̄ fugitiui erant:ad dn̄os ꝓpos fec̄ re
dire:ꝛ ex eis q̄ hoc edictum neglexerant:ꝛ
ſuos ſpreuerūt dn̄os:vna die.xxx. fere mi
Nota bi: lia fecit interire. In hoc ergo decreto ſigni
ficatum eſt vnumquemqȝ hoīem poſtpoſi
tis cōcupiſcētijs ſeculi:ad ſuū celeſtem do
minū reuerti. Ille vero q̄ hoc neglexerit:
cū dyabolo ꝛ angelis ei⁹ eterne dānationi
ſubiacebit. Quintū ſignū erat ſtella noui
ſigni et inſoliti fulgoris:q̄ eadē nocte:ea-
Math.2. demqȝ hora q̄ chriſtus natus ē:in oriēte vi
ſa eſt a magis. Ex cui⁹ inſolito fulgore:ip
ſi cognoſcentes natum eſſe regē regū:eiuſ
dem ductu ſtelle hieroſolymā venerunt.
Dehinc duce eadē bethlehem.xiij.die ve-
nerūt:ibiqȝ deū miſticis muneribus ado-
rauerūt: Hec ſtella ſignificabat illuſtratio
nis diuine gratiā:qua dn̄s in carne natus
illuminabat eos qui ſedebāt in tenebris ꝛ
in vmbra mortis. Sextuȝ ꝟo ſignum erat
circulus magnus aureo rutilās ſplendore
qui fulſit circa ſolem:tota die illa q̄ chriſt⁹
natus eſt:ſignificans illa:naſci veꝝ ſolē iu
ſticie:qui ſua gratia illuſtraret omnem ho
minem venientem in hunc mundum. De
quo pſalmiſta ait. Exortuȝ eſt in tenebris
lumen rectis corde:miſericors ꝛ miſeratoꝛ ꝛ
iuſtus dominus. Septimū ſignum erat ꝙ
tota die natiuitatis dn̄ice:riuus olei ī vrbe
roma.tibri effuſione emanauit. Oleū ſig-
nificat miſericordiā. Et in hoc demōſtra-
batur:ꝙ in illa die nat⁹ eſt:qui ſola ſui mi III
ſericordia venit querere ꝛ ſaluū facere qđ
perierat. Iuxta qđ Paulus ait:ad thymo
theum diſcipulum ſuum: Apparuit benig
nitas et humanitas ſaluatoris noſtri:non
ex operibus iuſticie q̄ fecim⁹ nos:ſꝫ ſcđm
ſuam miſcđiam ſaluos nos facit. Iſtis et
alijs innumerabilibus ſignis voluit dn̄s ſu
am natiuitatē declarare:vt de mūdi concu-
piſcentia nos reducat ad celeſtē patriam.
Iuxta qđ Paulus dicit: Renouamini ſpi
ritu mētis veſtre:in iuſticia ꝛ ſanctitate.
Hodie ꝟgo genuit chriſtū:iudeis qui- D
dem ſcādalum:gētibus aūt ſtulticia. Iudei
ex impoſſibilitate nature:opponunt ꝟgi
nem nō poſſe parere:nec attendētes ꝙ ī le
ge coꝝ ſcꝑtum reperiť. Ecce ꝟgo conci- Eſaie.7
piet et pariet filium:ꝛ vocabitur nomē ei⁹
emanuel:qđ īterꝑtať nobiſcū deus hoc teſti-
monio eſaie:beata maria partu fecūdāda
eſſe perhibetur. Precepit nāqȝ dn̄s moyſi
de ſingulis tribubus virgas afferri. Alla-
te ſunt virge duodecim:inter q̄s erat ꝟga
Aaron ſacerdotis poſite in tabernaculum
teſtimonij. Altera aūt die inuenta ꝟga aa-
ron floruiſſe:ꝛ frondes ꝓduxiſſe:nuceſqȝ
peperiſſe. Qui virgam hanc radice ꝑuatā
ſucco ſiccatam frōdeſcere iuſſit:et ipe verā
ꝟginem ꝓle grauidam fecit. De hac ꝟga
iteꝝ Eſaias ait:Egredietur virga de radi Eſaie.xi.
ce yeſſe:et flos de radice eius aſcēdet. Ieſ
ſe pater dauid regis de cuius ſemine vir-
ga:beata ꝟgo ſcȝ maria ꝓceſſit:ꝛ flore vite
chriſtū ꝓtulit. Ex dauid gratia ꝛ miſera-
tionis deus:homo factus:vt idem Eſaias
ait. Ipe enī ſaluū faciet ꝑp̄lm ſuū a peccatiſ Eſaie.7
eoꝝ. Uere ꝑp̄lm ſuū ſaluū faciet a peccatis
eoꝝ:q2 q̄cūqȝ chriſto fideliť credit:coheres
ei⁹ ī regno pr̄is ſui erit:q̄ eruit nos de ꝑtā-
te tenebraꝝ:et trāſtulit in regno filij carita
tis ſue. Siľr voluit dn̄s natiuitatē ſuā de-
clarare teſtimōio dicētis Ieremie. Hic ē de
us nr̄:et nō eſtimabiť ali⁹ abſqȝ eo q̄ inue
nit omnē viam ſapiētie. Poſt hec in terris
viſus eſt:et cū hominibus cōuerſatus eſt.
Iudei rurſū dicūt nondū veniſſe chriſtum P
ſed adhuc venturū:nō attēdētes Danielē
qui dixit. Cum venerit ſanctus ſanctorum Daniel.9
ceſſabit vnctio. Iudei igitur ſi contendūt
chriſtum adhuc venturum:demonſtrent
quem habeant de ſue ſtirpis regem pro-
priū. Si hūc vt pateȝ nequeūt mōſtrare:cre
dūt xp̄m q̄ ē ſcūs ſcōꝝ veniſſe. Attēdāt aūt

III q ante tpa danielis Jacob patriarcha di-
xit. Corporeis quidē oculis puat⁹: pphe-
tie autē ſpiritu plenus. Non auferet̄ ſcep
Gene. 49 trū de iuda: et dux de femore ei⁹: donec ve
niat qui mittendus eſt: et ipē erit expecta-
tio gentiū. Demōſtrabitur etiā dominic⁹
aduētus in facto gedeonis iſrahelite. Cū
eni filij iſrael multa mala in cōſpectu dn̄i
facerent. Ideoq; in madian ⁊ amalech tra
diti: duriſſime opprimerētur: clamauerunt
ad dn̄m: poſtulātes ab eo auxilium. Com
mot⁹ aūt dn̄s clamore eoꝝ: apparuit gede-
on: et dixit: qꝛ p eum vellet filios iſrael li-
berare de oppreſſione madian et amalech.
Dixitq; gedeon ad dominū. Da mihi ſig-
num hoc. Ponam vellus lane in aream: et
ſi ſolum vellus erit rore perfuſum: ⁊ terra
in circuitu ſicca: ſcio qꝛ p manum meam li-
berabis iſrael. Qd̄ cum d̄s ad votū gede
onis impleret: rogauit iterum: vt vellere
foris poſito: vellus ſiccū maneret. Quod
cū d̄s ſimiliter adimpleret: hoc ſigno ani
matus gedeon: cōſerto cū madianitis pre-
lio: copioſam multitudinē cum pauco mi-
lite deleuit: et ſic liberati ſunt filij iſrael ab
oppſſione duriſſima quam paſſi ſunt a cru
deliſſimis madian ⁊ amaleh. Madian v̄o
et amalech: qui filios iſrl̄ dure afflixerūt:
ſignificāt antiquū hoſtem: qui humanum
gen⁹ ante aduentum dn̄i duituti iugo op
preſſit: ꝗ illatis cōcupiſcētijs afflixit. Ge-
deon v̄o chriſtū ſignificat: qui mūdum ab
antiqui hoſtis ſubtraxit imperio. Qd̄ v̄o
dn̄icus aduētus in vellere demōſtrat̄: de-
ps. 71 clarat pſalmiſta dicens. Deſcendet ſicut
pluuia in vellus. Dn̄s ſicut pluuia in vel-
lus deſcendet: ſicca adhuc circūiacens ter-
ra: cū dn̄s adhuc ſoli populo iſrl̄ innotuit:
cū de ſtirpe iudeoꝝ ſibi et mr̄em d̄ qua na
ſceretur. et diſcipulos quos ad p̄dicanduꝫ
mitteret elegit. Aduētus dominicus vel-
leri ſicco: et terre rigate circumpoſite cōpe
ratur: cuꝫ chriſti fides toto mūdo innotu-
it: ⁊ ſolum genus iudeoꝝ vt nunc videtur
arida: et incredula pmanſit. Nūc quid ē
qꝛ deus ea que de ſuo aduētu p pr̄iarchas
et pphetas rebus et verbis promiſit: tam
homo impleuit: ptractem⁹ ſolliciti. Si d̄s
venit in hunc mundum: vt nos faceret ci-
ues angelorum: ne nos ipi cauſa ſim⁹ no-
ſtre perditionis: ſi nos in peccandi concu-
piſcentijs perſiſtendo: a deo ſaluatore no-
ſtro elongauerimus: exuamus veterē ho
minem: et induamus nouum hominem: ꝗ
ſalutis noſtre cauſa natus eſt in mundum
Videamus quantā dignitatem nobis na
tiuitas domini conceſſerit. Prius enī ꝙ re
dēptor noſter per carnem naſceretur: alie
nos a ſuo conſortio nos damnabant ange-
li: qꝛ peccando nos celeſtem patriam per-
didiſſe ſciebant. Poſtꝙ v̄o redemptor ter
ram nr̄e carnis aſſumpſit: nr̄am fragilita-
tem illa angelica celſitudo non deſpexit: ⁊
quos prius habebant deſpectos: iā vene-
rantur vt ſocios. Hinc ipſi angeli hac noc-
te de chriſti natiuitate: ⁊ de nr̄a redempti
one glorianteſ: cantauerūt. Glria in excel Luce. 2.
ſis deo: et ī terra pax ho. bo. vo. Hinc eſt Gene. 19.
q loth et joſue angelos adorauerunt: ⁊ tn̄ iudicū. 5.
adorare non prohibentur: Johānes vero
angelū adorare voluit: et tamē angel⁹ hūc
ne ſe adorare debeat compeſcit dicēs. Vi-
de ne feceris: cōſeru⁹ enī tuus ſum ⁊ fra- Apoc. 19
trū tuorum. Poſtꝙ vero angeli humani-
tatē in deo ꝯſpiciūt: ſe adorare ab homine Gregori⁹.
pertimeſcūt: nec habere dedignantur ho-
minē cōſocium: qui ſuper ſe adorāt hoiem
deum. Obtineamus ergo moribus digni-
tatem nr̄am: nulla nos luxuria inquinet:
nulla nos turpis cogitatio accuſet: nō ma
licia mentem mordeat: nō inuidia conſu-
mat: non elatio inflet: non ambitio dilanī-
et. Qui enī dei coheredes et ciues angelo
rum eſſe debemus: mundam ⁊ angelicā vi
tam ducamus. Quod ipē preſtare dignet̄
qui deus homo factus ē cauſa noſtre ſalu-
tis: Jeſus chriſtus: dn̄s noſter: qui cuꝫ pa.
⁊ ſpi. ſanc. vi. ⁊ re. per om̄la ſe. ſe.

Sermo de natiuitate domini.

Apparuit benignitas et humāitas
a ſaluatoris noſtri dei: non ex operi
bus iuſticie que fecimus nos: ſed
ſcd̄m ſuam miſericordiā ſaluos nos fecit. Ad titum
Acquiſiuerat ſibi frēs chariſſimi gen⁹ hu
manū aſtucia diabolice fraudis: ſubdide-
rat eos ſue conditiōi per peccata primi pa
rentis. Dominus vero iuſtus iudex: qui
nec aduerſario ſuo aliquid iniuſtum vult
irrogare: ſed om̄ia ſiue per miſericordiam
ſiue per iuſticiam facere: ſic voluit genus
humanum per gratiā redimere: vt nec inͥ-
iuſticiam videretur inferre diabolo. Cum
ergo ſathanas contra hominēꝫ aſtute egiſ
ſet p fallaciā voluit dn̄s cōtra ſathan ppt̄
hoiem prudēter agere p ſapiam. Tali igr̄
dn̄s egit ꝯſilio d̄ hūana repatōe neceſſariū

erat vt contra dyabolum pugnaturꝰ talis
mitteretur: qui nec ſuccumberet: ſ3 rõnabi
lit̃ ageret: et cũ ſapientiã omnia tractaret.
B Adã purꝰ hõ erat: ⁊ ĩdo ex humana fragili
tate tẽptatõibꝰ diaboli ſuccubuit: ⁊ ꝓpt̃ea
purus homo ad redemptionẽ noſtrã mit-
tendus non erat: qui vel ꝑ ſe cum tempta-
retur peccare potuiſſet. Quale aũt pecca-
catũ adam cõmiſit? Tale vtiqꝫ peccatum:
quod maius mũdo erat. Sex enĩ crimina-
lia flagitia in vno crimine admiſit: quibuſ
ſex etates ſue poſterioritatis morti inuol-
uit. Primũ namqꝫ ſuperbia fuit: cum deo
equalis eſſe voluit: et ideo factus eſt om-
nium infimus: qui fuit omĩbus prelatus.
Scõm inobedientiam extitit: cũ manda-
tum preteriuit: et ideo facta ſunt etiam ei
omnia inobediẽtia: que ꝑus erãt ſubiecta
Terciũ auaricia erat: cũ plus q̃ꝫ conceſſuꝫ
erat concupierat: et ideo omĩa iuſte ꝯceſſa
amiſerat. Quartũ erat ſacrilegiuꝫ: cũ veti
tum in ſacro loco quaſi per furtũ ſurripuit
⁊ ideo de ſacrario excludi meruit. Quin-
tũ ſpiritalis fornicatio fuit. Anima enĩ illi
us erat deo ꝯiuncta. Sed cũ ſpreto deo dy
abolũ admiſit: quaſi cum extraneo adulte
riũ cõmiſit: ⁊ ĩdo veri ſpõſi amicitiã amiſit
Sexto homicidiũ ꝑpetrauit: quo ſe ⁊ omĩe
genus humanũ in mortẽ p̃cipitauit. Un-
de et interiori homine mox eſt mortuus: ⁊
iacuit in ſepulchro corporis ſepultꝰ. Quã
obrem duplici culpa eſt obſtrictus. Una
qua deum contempſit: et opus obediẽtie
deſeruit. Alia qua foueã mortis incidit: ⁊
ſe adiunctũ opus impotem fecit. Qua-
T li aũt modo oportuit eũ reuerti? Honorem
quẽ deo abſtulit reddere debuit: et ꝓ pec-
cato ſatiſfacere quod fecit. Valde enĩ iu-
ſtum ẽ: vt q̃ alij ſua abſtulerit: ⁊ ablata re-
ſtituat: ⁊ ꝓ iniuria illata ſatiſfaciat. Quid
abſtulit homo dõ? Totũ qđ ꝓpoſuit ĩ ſua
cura de eius genere facere. Qualiter abla
tum honorem reddere debuit? Diabolum
ita vincere vt ip̃e victus eſt ab eo: ⁊ ſeip̃m
omneſqꝫ p̃deſtinatos ad vitã tales reſtitu
ere q̃les futuri erant ſi permãſiſſent. Qua
liter aũt debuit ſatiſfacere? Quia peccatũ
maius mũdo cõmiſit: aliq̃đ maius mundo
deo ſoluere debuit. Sed cum hoꝝ neutrũ
facere poſſet nulla ratione: ideo ꝑmanſit ĩ
morte. Et cur penitus non perijt? Qꝛ ſta-
tutum dei ĩmutari nõ potuit. Propoſuit
enĩ ex genere ade electoꝝ numeꝝ implere

Quid ergo? Quia debitum honorem nõ III
ſoluit: deus ab eo inuito accepit: cum eum
penis ſubegit. Ad quem finem tandem ꝑ-
uenire debuit? Quoniã tranſfuga ſeruus
cum furto domini ſui ad ſeuiſſimum ꝓfu-
gerat tyrannum: filius regis miſſus eſt de
pallacio in carcerẽ poſt exulẽm ſeruum: q̃
tirãnum contereret: et fugitiuum ſeruum
cum rebus in gratiam regis reduceret.
Quare homo non potuit redire ſolus V
poſt lapſum? Quia ſicut non per ſe: ſ3 per
alium impulſus cecidit: ita dignum erat:
cum ꝑ ſe non poſſet et vellet: per alium ad
iutus reſurgeret. Cur non miſit angelum
vt eũ redimeret? Si angelus hominẽ rede
miſſet: tunc illius etiã ſuus eſſet. Homo au
tem ſic reſtitui debuit: vt equalis angelis
eſſet. Et aliud oberat. Angelus in ſui na-
tura inualidus erat hominem redimere.
Si autẽ homo fieret minus poſſet. Ange-
lus etiam mittẽdus nõ erat in hac militia
qꝛ peccare potuiſſet: qui prius peccauit in
ſuperbia. Quare non creauit aliuꝫ hoĩem
de terra: ⁊ miſit eum ꝓ ꝑdito? Si nouum
hominẽ deus creaſſet ⁊ miſiſſet: tunc ad ge
nus ade redemptio non ꝑtineret. De ſuo
enĩ genere eſſe debuit: qui ꝓ homĩe ſatiſ-
faceret. Cur nõ miſit p̃triarcham vł ꝓphe
tam? Patriarche ⁊ ꝓphete in peccatis cõ-
cepti ⁊ nati erant: ⁊ ideo genꝰ humanũ re-
dimere non poterãt. Igit̃ qꝛ angelus redi
mere non debuit: ⁊ homo ſatiſfacere nõ po
tuit: dei filius ꝑ quem omĩa: vt ⁊ redemp-
tio ꝑ eũ fieret aſſumpſit plenũ hominem:
⁊ in duabus naturis factus eſt vna ꝑſona.
⁊ in illa natura qua deus erat: vicit diabo
lum vt ip̃e vicerat hominẽ: et omĩbus pre
deſtinatis celum aꝑuit: ⁊ angelis coequa
uit: quod ſolus deus facere potuit. In ea
aũt natura qua homo erat ꝓ iniuria maiꝰ
mundo ſoluit: cum mortẽ indebitã ſubijt.
qđ ſolus hõ facere debuit. Quare ẽ nõ eſt R
miſſus pater: nec ſpiritusſanctus: ſ3 ſolus
filius eſt incarnatus. Si pater vel ſpirituſ
ſanctus incarnaretur: duo filij in trinitate
computarentur: vnus filius virginis qui
eſſet incarnatus: alter filius dei. Et alia
cauſa erat. Filius eſt dei ſimilitudo: ange
lus autem ⁊ homo aſſumpſerant ſibi ſimi
litudinem dei. Debuit ergo ille incarnari
cui ſpecialiter iniuria facta fuerat: vt iſtuꝫ
miſericordit̃ ſaluaret: illũ etiã iuſte dãnaret. q̃re
ẽ filiꝰ ſolus eſt incarnatꝰ? qꝛ ꝯtra aſtuciam

III diaboli: agendũ erat per ſapiẽtiã ei⁹. Sapiẽtia aũt ⁊ ꝓuidentia pr̄is eſt fili⁹: p quẽ oīa facta ſũt ⁊ ꝓuiſa. Quia igiť ꝓuidẽtia eſt: egit prudenter et ratiõabiliter: ⁊ qꝛ ſapienta eſt: egit ſapiẽter: et qꝛ deus extitit: peccare nõ potuit: miſſus eſt ğ fili⁹. Qui cum eẽt ꝓuidẽtia: rõnabiliter egit: cũ eſſ3 ſapiã: ſapiẽter oĩa tractauit: cu3 eſſ3 ds. peccare nõ potuit: ſ3 rõni ꝯgruũ erat: vt ſicut homo ſuperatus: captus erat: ſic et hõ ſupando naturã: hoiem liberaret. Nõ ergo purus deus miſſus eſt: ſ3 ⁊ ds ⁊ homo. homo qui pugnaret: deus qui pugnãtem ſuſtentaret. Eſt et alia ratio. Magna diſcordia erat inter deum et hominẽ: p veterem hominẽ: facta eſt cõcordia per nouu3 Gal. 3. mediatorẽ. Sed cũ mediator eſſet: dignu3 erat: vt cũ vtroq3 affinitatẽ haberet. Itaq3 cũ hoiẽ deo recõciliaturus erat: qui erat inter vtrunq3 deus ⁊ homo debuit eẽ. Apparuit igiť benignitas et humanitas ſaluatoris noſtri dei. ⁊c̃. id eſt deus et homo: nõ tamẽ ex operibus iuſticie que fecim⁹ nos: ſ3 ſm ſuã mi. ſal. nos fec. Bene ait: Apparuit: hoc eſt de virgine naſci voluit.

Y Cur autẽ de maria et nõ ab alia? Qꝛ hec pma in mundo ꝟginitatem vouit. Quomõ potuit naſci ſine peccato de maſſa peccatrice? Ab initio deus quoſdã qui ſe familiarius colerent: de alijs ſegregauit: de quib⁹ ꝟgo quaſi de linea ducta pullulauit. Que velut olim ꝟga arida ſine humore florem: ita ſine concupiſcentia mũdo edidit ſaluatorẽ. Qualiter genuit? Sine ſorde ⁊ ſine dolorẽ. Clauſa enĩ ianua: thalamũ vteri ĩtroiuit: et humanã naturã ſibi coniunxit: clauſa porta: vt ſponſus de thalamo ꝓceſſit. Cur nouẽ menſes clauſus fuit ĩ vtero? vt homĩes qui erãt clauſi in miſerijs hui⁹ mundi ſeu inferni: reduceret ad ꝯſortium nouem ordinum angelorum. Qua hora ẽ natus? Media nocte: vt diciť: dũ nox medium iter haberet: oĩpotẽs ſermo tuus a regalibus ſedibus venit. Cur in nocte? Primo qꝛ ocultus venit: deĩde vt eos qui in nocte erroris erant: ad lucem veritatis perduceret. Ideo apparuit benignitas et humanitas ſaluatoris noſtri dei.

Diuiſio ſermonis.

b Enignitas ⁊ humãitas nr̄i ſaluatoris appuit q̃3 per ſeptẽ ſpecialia Math. 2 miracula: id ẽ p ſtellam nimis ꝑfulgidam p circulũ aureum vel purpureum: qui circa ſolem claruit: per fontem olei qui de terra erupit. Per maximam pacem que tunc fuit. Per cenſum ad quem deſcriptus eſt vniuerſus orbis. Et p hoc ꝙ multi cenſu3 dñicum reddere recuſauerũt: ſunt vna die occiſi: et p hoc ꝙ brutũ animal loq̄batur: Quid itaq3 deſignãt iſta? Stella ſanctos ſignificauit. Stella ergo preclara illuxit: qꝛ ſanctus ſctõꝝ venit. Circulus circa ſolem ꝑfulſit: qꝛ ſol iuſticie eccleſia3 auro ſue diuinitatꝭ illuſtraꝛ: ⁊ purpura ſue paſſiõis corõare venit. Fõs olei de terra fluxit: qꝛ fons miſcdie de virgine manauit. Oleum enĩ eſt miſcdia. Pax ingẽs extitit: qꝛ pax vere in terris apparuit. Mundus ad cenſum eſt deſcriptus: qꝛ ad ſupnũ regnũ genus humanũ eſt criſmate cõſignatũ. Qui dñicũ cenſũ reddere recuſarũt: occiſi ſunt: qꝛ qui dixerũt: nolumus regnare hũc: ſupnos diſpicerunt. Pecus loquebatur: qꝛ populus gẽtium ad laudẽ dei cõuertebatur Apparuit et hec natiuitas noſtri ſaluatorꝭ ſiue reuelata eſt per angelos paſtoribus. Audiuim⁹ enĩ ĩ euãgelio: ꝙ paſtores erãt Luce. 2. in regione eadem vigilãtes et cuſtodiẽtes vigilias noctis ſupra gregem ſuu3. Et ecce angelus dñi ſtetit iuxta illos: et claritaſ dei circũfulſit illos: et timuerũt timore magno. Et dixit illis angelus. Nolite timere. Ecce enĩ euãgeliſo vobis gaudiũ magnũ quod erit oĩ pplo: qꝛ natus eſt nobis ſaluator: qui eſt chriſtus dñs ĩ ciuitate dauid id eſt in bethlehem. Et hoc vobis ſignum Inuenietis infantẽ pannis inuolutum: et poſitum in preſepio. Et ſubito facta eſt cũ angelo multitudo milicie celeſtis exercit⁹ laudantium et dicẽtiũ: glĩa in excelſis do. et in terra pax ho. bo. vo. Hoc audiẽtes paſtores venerũt vſq3 bethleem: ⁊ inueneŕt ſicut fuerat dictum ad illos per angelum. Merito ãgelus hec annũciauit: qꝛ rex angelorum natus erat: vt cu3 magna luce apparuiſſet angelus: qꝛ ſolem iuſticie lumen exortũ in tenebris declarauit. [Nunciat⁹ paſtoribus eſt.] quia natus eſt q̃ ait. Ego ſum paſtor bonus. Per ſtellam apparuit regibus: qꝛ natus eſt rex et ſtella. Rex inde dictus eſt. vt ibi. Ego autem conſtitutus ſum rex ab eo ſuper ſyon montem ſanctũ. Stella quoq3 quia orietur ſtella ex iacob. Merito itaq3 apparuit paſtoribus et regib⁹: qꝛ ipſe erat rex et ſacerdos: ⁊ nat⁹ de regali ⁊ ſacerdotali ſemĩe De regali ſemie

q² de dauid. De ſacerdotali quoqȝ ꝓbatur.
natus eſſe: q² maria erat cognata elizabeth
de qua legitur. Et erat zacharie vxor de fi-
liabus aaron: ⁊ nomē eius elizabeth. Satis
cōmendabilis eſt nuncius: q² et angelus et
cū magna luce. Audite quid attulit. Ec-
Lu.2. ce euangelizo vobis gaudium magnum ⁊c̄.
Uere gaudiū magnum: Captiui eramus:
in carcere iacebamus. ⁊ in infirmitate natus
eſt ſaluator. natus ē medicus. Ecce gaudiū
magnū. Multo magis erat gaudendū ho-
minibus. cū et angeli gauderēt et dicerent.
Glia in excelſis deo. ⁊c̄. Glia erat apud an-
gelos in excelſis. De reſtauratiōe diminuti
ordinis. Laudant deū in reparatione homi
nū ad reſtauratione angelorum Et homini
bus eſt pax. Pacē nunciauit hominib⁹ qui
cū deo et angelis prius diſcordiā habuimus
ſed per mediatorē reconciliati ſumus. Et
quia peccādo extranei eramus a deo. extra-
neos nos a ſuo deputabāt angeli conſortio.
Adeo vilipendebāt angeli homīes: ꝙ ſe ab
Gen.19. eis adorari ꝑmittebant. Hinc eſt ꝙ angelus
Loth: ⁊ abraham adorauit: nec ipſi ꝓhiben
tur antechriſti aduentum Sed nato domīo
cū iohānes vellet adorare angelos in apoca
lipſi: id eſt angelos ne ſe debeat adorare cō-
peſcuit dicens: Uide ne feceris. conſeruus
Apo.19. eñ tuus ſum et fratrū tuorum. Prius natu
ram humanā deſpiciunt angeli. vt inferiorē
ſed poſtquā eam ſuper ſe aſſumptā conſpici
unt ꝓſtratū ſibi videre pertimeſcūt: nec de-
dignantur hoīem ſocium: qui ſuper ſe ado-
rant hominē deū. Pax nunciat hominibus
ſed nō omnib⁹ hoīb⁹: ſed tm̄ hominib⁹ [bo-
ne volūtatis] Ac ſi diceret. Illi ſe deo recon
ciliabunt: qui habent bonā voluntatē recon
ciliandi: Ille vero habēt voluntatē recōcili
andi qui ſe ſubdit creatori: nec facit aliquid
cōtrariū ei⁹ volūtati. Notādū eſt quare di-
xerit bone volūtatis ⁊ nō actionis: q² ſuffi-
cit bona voluntas: etiā ſi deſit opationis fa-
cultas. Itaqȝ bona voluntas valet aliqñ ſi-
ne opatōe: bona opatio nunqȝ ſine bona vo
luntate. Maluit ergo dicere bone volūtatis:
qd cōe eſt omib⁹ ſaluatis. Oſtendim⁹ fra
tres cariſſimi vobis quō apparuit benigni-
tas: ⁊ humanitas ⁊c̄. ſ nō eſt ſilendus ordo
eius glioſe natiuitatis. Predictus erat eius
9 aduent⁹ multis ante tpibus a ꝓphetis ꝑſi-
gnatus erat in multis figuris: Ait eñ Eſa-
ias. Egredietur virga de radice ieſſe: ⁊ flos
de radice ei⁹ aſcendet. Hic etiā ꝑus oſtēſus
eſt in tpe aaron in figura Dñs eñ ꝑcepit III
moyſi de ſingulis tribubus virgās afferri.
Allate ſunt duodecim virge: inter quas etiā
vna allata eſt: que aaron fuerat ſacerdotis:
Poſite ſunt ergo a ſancto moyſe in taberna
culum teſtimonij. Uirga autē aaron poſt al
teram diem inuenitur ꝓduxiſſe flores ⁊ frō
des et peperiſſe nuces. Ecce quomodo con-
ueniunt ꝓpheta ⁊ figura. Ieſſe fuit pater
dauid: radix ieſſe eſt familia iudeorum: vir-
ga eſt maria: flos filius ipſius: ſuper quē de
ſcendit ſpiritusſanctus in ſpecie colūbe. Si-
militer virga aaron que ſine ſemine protu-
lit nuces: ſignificat mariam que ſine ſemine
genuit chriſtum: in nuce que ſignificat domi
nicū corpus tria ſunt. Cortex: teſta: nucle⁹.
Cortex amarus ſignificat carnē: que habu-
it paſſionis amaritudinē. Teſta ſignificat
oſſa: nucle⁹ interior animam candidam vir-
tutib⁹. Cū his ⁊ ſimilibus eſſet dñi natiuitas
ꝑnunciata et demōſtrata: voluit dñs ꝓmiſſa
implere. Miſſus eſt itaqȝ gabriel ad mariā
virginem in nazareth: annūciauit deſcēſum
domini in vterum eius. Dignū erat vt ga-
briel qui fortitudo dei dicitur annunciaret
naſciturū deum: qui forti manu pugnatur⁹
contra mūdi ꝑncipē erat. Et valde ꝯueniēs
erat: vt chriſtus qui flore ſupradicto ꝑſigna
tus erat in nazareth conciperet. que flos et
virgultū interptat: egregiū ꝑcurſorē habu
it Egregius impator iohānem baptiſtā. qui
ab vtero mřis deum recognouit: qui ꝑ eun-
dem angelū gabriele nūciatus eſt: ⁊ contra
vſum nature de ſterili elizabeth vicȝ cogna
ta marie natus ē. In ſexto mēſe a cōceptiōe
iohānis. conceptus eſt xp̄s. Quo concepto
abijt maria in montana cum feſtinatione et
intrauit in domum zacharie: et ſalutauit eli
zabet. Et audita ſalutatione. exultauit in-
fans in vtero elizabeth. Cepit iohannes eē Luce.2.
ꝓpheta antequā naſceret: recognouit ſeru⁹
dominū ꝓphetauit cōceptus cōceptū: ⁊ per
gratiā pueri repleta eſt mater ſpū ꝓphetie:
et ait. vnde hoc mihi: vt veniat mater domi
ni mei ad me. Et manſit ibi maria trib⁹ mē-
ſibus. et reuerſa eſt in domū ſuam Poſt hec
contigit ire Ioſeph bethleem cum vxore
ſua pregnante. Cumqȝ impleti eſſent dies
vt pareret: diuertit in ſtabulum: et peperit
ſine dolore. ⁊ pannis eum inuoluit: ⁊ diui-
na potētia operāte nat⁹ ē de virgine maria

IIII chriſtus : non aperta virginis; porta : quia
virgo ante partum: ⁊ virgo in partu : ⁊ ꝟgo
poſt partum . De hac virginis porta dixit
dominus ad ezechielem. Porta hec quā vi-
des clauſa erit et non aperietur : et vir non
tranſiet per eam: quoniam dominꝰ deꝰ iſra
el ingreſſus eſt per eam et ſemper erit clau
ſa. Magnum meritū: magnum donum :ma
gna gratia: ancilla peperit deum : creatura
creatorem: filia parentem : filia diuinitatis:
mater humanitatis . Duas natiuitates do-
mini accipimus: vnam diuinam. alteraƷ hu
manam: illam ſine matre: iſtam ſine patre.
Hodie fratres cariſſimi celebramus tempo-
ralem natiuitatem: ꝓpter nos acceptā: gau
deamus ꝓpter reparationem noſtram Ho-
die ſuſcepit mundus infirmꝰ ſanitatem. ho-
die captiuus libertateƷ :hodie recuperauit
exul hereditatem . Suſcipiamus hodie re-
gem venientem: preparemꝰ habitacula pec
torum contra talem imperatorem: vt digne
tur nos recipere in celeſti hieruſalem

Dominica proxima poſt natiuitatem domini.

A Erant pater ieſu et mater admi-
rantes ſuꝑ his que dicebantur
de illo et benedixit illis ſimeon.

Luce.2. Ioſeph quia nutricius erat. ⁊ marie famam obſeruabat
ſꝫm opinionem vulgi: pater ſaluatoris appellatur

Beda Et dixit ad mariam matrem eius. Ecce
poſitus eſt hic in ruinam et in reſurrecti-
onem multorum in iſrael ⁊ in ſignum cui
contradicetur.

In ruinam multorum poſitus eſt dominus. quia ipſe eſt la
pis offenſionis. ⁊ petra ſcandali id eſt ruine his qui offē-
dunt verbo nec credunt. De quibus ipſe dicit: ſi non ve-
niſſem et locutus eis non fuiſſem: peccatum non haberent
In reſurrectionem autem poſitus eſt. quia credentes in
eum reſurrexerunt a peccatis per eum. In ſuia predicato-
ribus quoqꝫ poſitus eſt in ruinam ⁊ reſurrectionē : vt ait
apoſtolus. Chriſti bonus odor ſumus deo in his qui pere
unt. Signum cui contradicetur fidem dominice crucis ac
cipe: de qua iudei ad paulum dixerunt . De hac ſecta no-
tum eſt nobis: ꝙ vbiqꝫ ei contradicitur. [Et tuam ipſi-
us animam pertranſibit gladius:]id eſt dolor dominice
paſſionis: quia non potuit filium videre crucifixi ſine affe-
ctu materni doloris: ⁊ ſi ſperabat reſurrecturum. Vſqꝫ ad
finem ſeculi anima eccleſie gladius tribulationis pertran
ſit eum ſigno fidei ab improbis contradicitur: cum multos
ruere videt. Alr. Poſitus eſt dominus in ruinam vitio-
Origenes rum: ⁊ in reſurrectionem virtutum: nec fit reſurrectio ni-
ſi ruina precedat. Omnia que de chriſto narrantur. ꝙ na
tus de virgine ꝙ reſurrexit. ꝙ ianuis clauſis intrauit om
nia inquā ſignum ſunt cui contradicitur ab infidelibus.

Tuam ipſius animam pertranſibit gladius. qui eſt verbū
dei. reuelans tibi miſteria [vt reuelentur ex multis cor Ambro.
dibus cogitationes.]Ante erat incertum qui iudeorꝫ chri Beda
ſtum reciperent: ſed audita natiuitate reuelabantur cogi-
tationes: cum herodes ⁊ ſui turbabantur Poſtea vero do
ctrina eius et virtute diffamata. alij eum quaſi magiſtrum
veritatis habuerūt Alij ab eo quaſi a ſeductore receſſerūt

B Et erat anna propheteſſa filia phanuel
de tribu aſer. Hec proceſſerat in diebus
multis ⁊ vixerat cum viro ſuo annis. vij
a virginitate ſua . Et hec vidua erat vſ-
qꝫ ad annos. lxxxiiij. que non diſcedebat
de templo ieiunijs et obſecrationibꝰ ſer-
uiens deo die ac nocte.

Iuxta hiſtoriam Anna ⁊ deuote conuerſationis ⁊ venerā
de etatis digna deſcribitur. que domino teſtimonium per
hibebat. Miſtice aūt ſignificat eccleſiam: que in preſenti
quaſi ſponſi domini ſui morte viduata eſt . Septies. xii.
lxxxiiij. faciunt. Et ſeptem pertinent ad curſum ſeculi qui
diebus ſeptem voluitur. duodecim vero pertinent ad per
fectionem apoſtolice doctrine. Quiſquis ergo totum vi-
te ſue tempus apoſtolicis mācipat inſtitutis quaſi. lxxxiiij
annis celeſtis templi limina ſeruare. ⁊ domini poſtulare
aduentum laudatur. dum a domino peregrinatur . Sep-
tem anni quibus anna cum viro ſuo vixit . ſignificant per-
fectionem illius temporis quo a domino in carne conuer-
ſante docet eccleſia. Qui anni poſtea per duodecim mul-
tiplicantur: ꝓpter apoſtolicam doctrinam: deinde regen-
tem eccleſiam.

Et hec ipſa hora ſuꝑueniens confitebat
domino ⁊ loquebat de illo omnibus qui
expectabant reſurrectionem iſrael.

Ipſa hora qua ſimeon accepit puerum ſuperueniens an-
na confitebatur. id eſt laudabat dominum: ⁊ omnibꝰ fide-
libus qui iugo herodis alienigene grauati liberationem
expectabat: promittebat per aduentum chriſti in proximo
redemptionem fieri. Non ſolum angeli : ſed ⁊ omnis etas
et ſexus teſtimonium nato reddidit puero. et ſicut ab om-
nium ſeculorum fidelibus preſagiabatur . ita veniens
omnium ſanctorum laude predicatur . Quod ſimeon ⁊ Beda
anna prouecti ieſum accipiunt ⁊ laudant : ſignat fidelem
ſynanogam : que poſt longam expectationem promiſſio-
num non ficta fide eum receperunt qui prenunciabatur
[Et vt perfecerunt omnia ſꝫm legem domini: reuerſi ſunt
in galileam in ciuitatem ſuam nazareth .] Pretermiſit
hoc loco lucas. que a matheo ſatis expoſite nouerat domi-
num videlicet poſt hec ne ab herode necandus inueniret:
egiptum a parentibus eſſe delatum . Defunctoqꝫ herode
ſic demum galileam reuerſum. Nazareth ciuitatem ſuam
inhabitare cepiſſe . Solent enim euangeliſte ſinguli ſic o-
mittere quedam: que vel ab alijs commemorata viderint
vel ab alijs commemoranda in ſpiritu preuiderint. vt con
tinuata ſue narrationis ſerie quaſi nulla pretermiſiſſe vi-
deantur: que tamen alterius euangeliſte conſiderata ſcri-
ptura quo loco tranſilita fuerint diligens lector inueniat.
[Puer autem creſcebat et confortabatur plenus ſapiē
tia ⁊ gratia dei erat in illo.]Creſcere corpe et confortari
etate humana intellige. Sapientia eſt ipſa diuinitas que
plenus erat: gratia vero ē ꝯiunctio diuinitatis in vnā pſo
nā. Gratia autē: q: eidē mediatori dei ⁊ hoim: homi ieſu

christo magna gratia donatum est: vt ex q̄ homo fieri cepiſſet: perfectꝰ ⁊ d̄s eſſz. Hoc hominū natura nō recipit: vt ante duodecim annos ſapiētia impleatur. Quō omnia illo mirabilia fuerūt: ita puericia mirabilis fuit: vt dei ſapiētia impleretur.

Sermo de tribus ſilentijs.

DUm medium ſilentiū tenerēt omnia ⁊c̄. Tria ſūt ſilētia. Primū ē ignorātia languorꝭ. Secūdū deſperatō curatōis. Terciū ſilentiū eſt adoptio ſanitatis. Primū ſilentiū fuit: qn̄ homo nō agnouit morbum ſuū: ⁊ idcirco ſilebat: nec querebatꝛ remediū. Sed poſtq̄ lex ſubintrauit: ⁊ oſtēdit languidis vulnera ſua: ſtatim ruptum eſt ſilentium: et ceperūt mox egri ſalutem querere. Sed qꝛ p opa legis vbi ſalus non eſt ſanari volebāt: quod querebant: nō poterāt inuenire. Tandē ergo cōſiderās homo p legem neminē iuſtificari poſſe: quaſi poſt diuturnos clamores fatigatus: etiā ſecūdū ſilentium. Locutū eſt pacē: dedit deſperās loq rurſū ceſſauit: et ſubſecutū ē gratiā: propoſuit miſcōdiam: pmiſit veniā: ⁊ ceperunt egri currere ad medicū: ⁊ quaſi magnis clamoribus: ſic pura fide cordis ⁊ ⁊ vera confeſſione oris: flagitari remediū. Hoc itaq et nūc in vita hac pn̄ti agitur: vt cum hō per dei grām ſanitatē receperit: et ad illā felicitatē venture imortalitatis perductus fuerit: nō erit ampliꝰ quid petat: ⁊ tunc ſequitur terciū ſilentium: qd̄ nunq̄ finē habebit. Inter pmū et mediū ſilentiū multa verba ſonuerunt: inter mediū ⁊ vltimū ſilentiū ſonat vnū verbū. Multa fuerunt multiplicia legis mādata: que p moyſen data eſt. Unū verbum eſt: vna dei grā que p ieſum chriſtū facta ē: vel potius ieſꝰ chriſtus eſt. Moyſes famulus dī multa verba: multos ſermones edidit: deus pr̄ vnū verbum: vnū ſermonē miſit. Sed ſermōes moyſi omnipotentes nō fuerūt: qꝛ qd̄ dicebant facere nō potuerūt: ideo tandē qn̄q̄ i pmiſſione deficiendo ſiluerūt. Et tūc omnipotens ſermo venit: qui nō ſolum dixit: ꝫ quecunq̄ dixit: imo quecūq̄ voluit fecit. Iſte ſermo: iſtud verbū: adhuc loquitur: q̄diu in fidelibus ſuis pmiſſiones operatꝛ Sed cū pmiſſa impleuerit: tunc quaſi ceſſauit. Cū aūt pmiſſa fuerint impleta: qꝛ ampliꝰ qd̄ petatꝛ: nihil deerit: tūc felix et ſēpiternū ſilentiū erit. Dum ḡ mediū ſilētiū tenerēt oīa. Quī oīa: hoc nō ſolū illi q̄ in petitione deſperabant: ꝫ et illa q̄ in pmiſſione Et nox in ſuo curſu iter haberet. Nox i ſacra ſcptura aliqn̄ p diabolo: aliquādo pro vmbris eius. i. peccatoribꝰ: ⁊ iniqs: aliqn̄ p peccatis: aliqn̄ p pn̄ti vita accipitꝛ. Per noctē ergo in hoc loco: mortalis huius vite fluctus ſignatur: ſicut p diē alibi claritas vite perpetue. Pn̄s ḡ vita nox ē: vita v̄o futura dies. Nox iſta habeat vesperā: dies illa habeat aurorā. Ueſpera hꝰ noctꝭ etiā fuit ex quo adā peccauit: donec accepta ſententia mortis: a paradiſo pulſus eſt i tenebras huius mūdi. Exijt aurora ſequentis diei. i. a reſurrectione chriſti vſq ad finem ſeculi. Gutta iſta: nox eſt. Sed qs eſt curſꝰ huius vite? Igitur vita mortalis deorſuz eſt in inferis: ſicut vita immortalis ſurſuz. Item. Iter ſurſum eſt in celis. Item medium eſt ſtadium vite pn̄tis: qd̄ naſcendo intramus: viuendo percurrimꝰ: moriendo eximꝰ. Qn̄ ḡ nox in ſuo curſu mediū iter haberet: id qn̄ mors vniuerſos quos i ſtadio vite pn̄tis repit: ſecū ad inferos traxit ⁊ nemo mortaliuz ad vitā imortalem aſcēdere potuit. Un̄ p noctē accipe poſſumus peccatū. Que videlicet nox ab originali peccato cepit: et p actualia cucurrit Quādo igitꝛ poſt originalē p̄uaricationē prime p̄uaricatiōis naturalis legis: ac deide ſcpte legis p̄uaricatōe ſuccedēte: pctm̄ ad ſūmū incremētū venerat: quaſi nox i ſuo mediū curſu iter habebat. Sed iſta nox vera luce apparēte: mox deorſuz vergere cepit: ⁊ nō quaſi quadā alterna imutatione paulatim decreſcēs: elongat: quouſq lux creſcēdo ad plenā diē pueniat. Uide ḡ ordinatiſſimū diuine diſpēſatōis conſiliū. Qn̄ omis recuperāde ſalutis ſpes perierat: et mors omnia ſecū deorſum rapiebat: tūc omnipotēs ſermo ad liberādū mittitꝛ: vt amplius diuine gratie munꝰ cōmendetꝛ. Uenit inquit. Quis? Sermo altiſſimi: verbū dei: vnicus patris: rex filius regis. Unde vel q̄? De cōceſſu patris: ad celebrādū myſterium paſſionis: de equalitate maieſtatꝭ ad patibulū crucis: de ſede regali: ad officinā peccati: de lumine celi vſq ad tenebras inferni. Sed nunqd ideo regnū pdidit: immo eos q̄ ſerui erāt peccati liberās: vſq ad cōregnandū ſibi ſublimauit. ⁊ ideo fortaſſis a regalibus ſedibus venit: qꝛ in domo pr̄is mei manſiones multe ſunt: ⁊ regnabunt cum illo in eternum: cum acceperitis

IIII regnū quod paratum ē ab origine mūdi.
De eo ꝙ verbum carnem ſumpſit cum
pena ſine culpa cum mortalitate ſine iniq-
tate.

Ei itaqꝫ filius cum eſſet vnigenitꝰ
d patris filius volēs ſibi fratres ad-
iungere: deſcendit ad humanū ge-
nus: et aſſūpſit hominē: vt faceret ſibi fra-
tres: nullū deſpiciēs in fraterno loco ſuſci-
pere quē cognouit obedientem iri p̄cepto
rum ſuoꝝ. Multi autē querunt de carne il
la quam aſſumpſit. qualr̄ a peccato mūda
E fuerunt: qualiter ſine peccato penā pecca-
ti portauerit. Et de eo ꝙ qualiter a pecca-
to mūda fuerūt vel mūdata: quorundā eſti
mationē tacere non debemus: ne forte ſi ñ
exponatur nō videatur: et ſi nō videat̄ qd
eſt: credatur quod nō eſt. Quidā putant
carnē illā que aſſumpta eſt a verbo: ita ab
initio et ī primo parente qñ tota maſſa na
ture humane per peccatum corrupta eſt a
cōtagione et a corruptiōne peccati immu
nem fuiſſe cuſtoditam: et ab ipō p̄mo parē
te vſqꝫ ad ſuſceptionem ſui a verbo: liberā
ab omni peccato et mūdam deductam: vt
nunqꝫ ſub peccato fuerit: ⁊ ideo a peccato
non liberatam ſed liberam. Aiunt enī: qꝛ
illa pars nature humane ſub peccato eē ñ
debuit: p quā ipā natura humana vbi ob-
noxia peccato fuerat: a pctō liberāda erat.
Ad pbandam quoqꝫ eandē eſtimationem
adducunt illud qđ apl's cum nouum ſacer
dotiū veteri p̄ferendum aſſereret: melchi
ſedech qui typum ipſius chriſti ac noui ſa-
cerdotij gerebat ab abraham decimas ac-
cepiſſe oſtendit: in qua decimatione etiā
leui a quo veteris ſacerdotij miniſtros de-
ſcendiſſe dubium non eſt decimatum com
probauit: ac per hoc vetus ſacerdotiū qđ
in leui decimas dedit inferius: nouū autē
qđ in melchiſedech qui forma chriſti eſt de
cimas accepit: ſuperius et dignius eſtimā
dum. Ubi tñ chriſtus qui tunc ſm carnē
ſimiliter vt leui in lumbis abrahe fuit: de-
cimatum non dicimus: ne ſimili ratiōe no
uum ſacerdotium quod in chriſto eſt: ibi-
dem decimas dediſſe conuincatur. Q̄uo
autē leui qui ſcd̄m carnem in lumbis p̄ris
tunc fuit decimatus eſt: et chriſtus q̄ ſcd̄m
carnē ibidē fuit: decimatus non eſt: nullā
cauſam aliam inueniri poſſe putāt: niſi qꝛ
caro leui cum culpa ibi fuit: caro chriſti nō
fuit: atqꝫ ideo qđ peccato obnoxium erat:
expiatione eguiſſe: qđ autē mūdum atqꝫ a
peccato liberum erat: nō eguiſſe. Tali er-
go ſe ratione probare putant ꝙ caro illa q̄
a verbo aſſumpta eſt: nunqꝫ obnoxia pec-
cato fuerit: ſꝫ ab initio ſiue in eo a quo de-
ſcendit ſiue in his per quos deſcendit: mū
da ſeruata ſit a peccato: vt aliqñ eſſe poſſit
hoſtia p pctō. Sꝫ catholice v̄itatis diffini F
tio filiū dei q̄ p pctōribꝰ et d̄ pctōribꝰ na-
tus ē d̄ carne obnoxia peccato carnē aſſūp
ſiſſe aſſerit liberā a peccato: et ideo liberā
qꝛ liberatam. Ideo liberam nō qꝛ ſub illo
vnqꝫ fuit: ſed qꝛ ſub illo eſſe aliqñ ceſſauit
Qñ aſſumpta eſt: mundata eſt. Per eādē
quippe grām natura humana mundata eſt
vt verbo dei libera a peccato vniret̄. Per
quē chriſtianꝰ a pctō liberat̄: vt eidē natu
re chriſtianus in chriſto capite ſociet̄. Ap
pareat itaqꝫ nobis: ſicut dicit beatus Au-
guſtinꝰ: gr̄a in nr̄o capite vñ ſcd̄m vniuſcu
iuſqꝫ menſuram ſe p cuncta membra eius
diffudit. Ea gratia fit ab initio fidei ſue hō
quicunqꝫ chriſtianꝰ qua gratia homo ille
ab initio ſuo factus eſt chriſtus. De ipſo
ſpiritu et hic renatus de quo eſt ille natus
eodē ſpiritu fit in nobis remiſſio pctōꝝ q̄
ſpū factū eſt: vt nullū haberet ille peccatū
Sic ḡ factū eſt p gr̄am: vt caro illa a pctō:
ſub quo ab origine ſua erat mūdaretur: ⁊
mūdata in illo qui liber ab om̄i pctō: ī ea
futurus erat: a pctō libera aſſumeret̄: vt
nec gr̄a corruptōi nature p̄iudiciū faceret
nec corruptio nature gratiam impediret.
Quō ergo inquiūt chriſtꝰ in lūbis abrae
decimatꝰ nō fuit: ſi caro eiꝰ pctō obnoxia
fuit? Sed ſciendum eſt: qꝛ licet caro chriſti
ſicut caro leui adhuc in lūbis abrahe ſub
pctō fuit: tñ ipm̄ peccatū eius nō fuit: ſub
quo eius caro fuit. Hoc em̄ ſolū eiꝰ ibi fuit
qđ inde futurū eius fuit. Qua ppter leui
illic ⁊ naturā ⁊ culpā habuit: qꝛ iñ p ppa-
gationē originis: ⁊ naturā ⁊ culpā trahe-
re debuit. Quia ergo xp̄s in lumbis abra
he ſuā naturam habuit: pptera ꝙ ipſam
ſolā tñ accepturꝰ fuit: pculdubio oblatōe
non eguit: que pro eo ꝙ eiꝰ ſolum ibi erat:
neceſſaria non fuit. Oblatio enī non natu
ra ſed p culpa offertur: qꝛ ſi pro culpa nō
eſſet: natura oblatione opus nō haberet.
Sic itaqꝫ leui in lumbis abrahe decimatꝰ
eſt: qꝛ et naturam et culpam ibi habuit: q̄
et naturam et culpam inde accepturus fu
it. Chriſto vero decimatꝰ non eſt qui pp-

tereťꝙ iñ ſolam naturam acceptur⁹ erat: illã etiã tunc ibi culpam nõ habuit: cui ipſa que eius futura erat ſine culpa natura ĩ ſua origine culpe obnoxia fuit.

In octaua domini.

G Luce. 2 Oſtquã conſummati ſũt dies octo vt circumcidereť puervocatũ eſt nomẽ eius ieſ⁹. Quod vocatum eſt ab angelo priuſquam in vtero conciperetur. Ritus circumciſionis ab abraham ſumpſit exordium. quãdo et nominis amplificationẽ accepit. Ad cuius imitationẽ nomẽ imponebať pueris in die circumciſionis eoꝝ. Sic etiã factum ẽ ipſi Jeſu. Bene autẽ octaua die circumciditur vt et eius reſurrectõ octaua die celebranda ⁊ noſtra figuraretur octaua etate futura. Sex eteni ſunt etates. in quibus ꝓ domino laborať. ſeptima eſt animarum vſqꝫ ad tempus reſurrectõis Octaua eſt reſurrectio: qñ gloria perfecte circũciſionis coruſcabit: et totus homo viſioni cõditoris inherebit.
Beda Nũc aũt qui videns mulierẽ ad cõcupiſcendũ eam: incircumciſum viſum habꝫ Incircumciſi ſunt auribus: quibus veritas dixit. Qui ẽ ex deo: verba dĩ audit. Propterea vos nõ auditis: qꝛ ex deo nõ eſtis. Incircũciſi ſũt lingua et manibus: quoꝝ os locutũ eſt vanitatẽ: et dextera eoꝝ dextera iniquitatis. Incircumciſi ſunt guſtu: quos ꝓpheta redarguit dicẽs. Ve qui potentes eſtis ad bibendum vinum: et viri fortes ad miſcẽdã ebrietatẽ. Incircumciſi ſũt olfactu et tactu q̃ varijs odoribus delibuti ſecunť amplex⁹ meretricis. cynamomo cubile ſuũ aſpgẽtis. Incircumciſi ſũt greſſibus. de quib⁹ pſalmiſta cõmemorat Cõtricio et infelicitas in vijs eoꝝ. et viã pacis nõ cognouerũt. Porro qui in ſimilitudine carnis peccati venerat remediũ quo caro peccati mũdabatur nõ reſpuit. ſed circumciſus eſt factus ſub lege: vt eam iuſtam probaret. et eos qui ſub lege erãt redimeret. Nota ꝙ
4. ſen. di. fuit. idem auxilium circũciſionis in lege circumciſio cõtra peccati originalis vulnus preſtitit. qð nũc baptiſmus tempe gratie confert: nõ ꝙ introit⁹ in regnũ nõdum patebat circumciſis. vt modo
Beda. baptiſatis. At vero hoc nõ ſolũ baptiſmus facit: ſed et paſſionis adiunctio. Que ſi circumciſioni addita eſſet. et ſimiliter ibi fieret. Queritur aũt quare baptiſmus ſucceſſerit circumciſioni.
Gregori⁹. Ut enĩ beatus Gregorius ait quarto libro ĩ iob. qð apð nos valet aqua baptiſmi. hoc egit apð veteres vel ꝓ paruulis ſola fides vel ꝓ maioribus virtus ſacrificioꝝ. vel ꝓ his qui ex abrahe ſtirpe ꝓdierũt miſteriũ circũciſionis. Solutio.
4. ſen. di. 1. ca. queritur. et de cõſe. di. 4 Quod. Decebat nouũ regem nouam legem inſtituere: inimicitias inter iudeos et gẽtiles ſoluere: vt duo populi in vnũ iungereńť: ⁊ fieret vnus popul⁹. Quare neceſſe fuit inimicitiarũ cauſas. vicꝫ ritus iudeoꝝ quo gẽtiles abhorrebant euacuare. et alia ſacramẽta que vtriſqꝫ cõmunia forẽt ſubſtituere. Propter hoc quoqꝫ baptiſmus circũciſionis loco ſubijt. qꝛ circumciſio erat ĩ perfectũ ſacramentũ: vtpote marib⁹ ſolis attinẽs. Baptiſmus vo perfectũ eſt ſacramentũ: qꝛ vtriqꝫ ſexui ſine dolore cõmodatur. In aqua vo ideo vniformiter conſecrať baptiſma: qꝛ de chriſti latere manauit aqua: et qꝛ null⁹ liquor adeo valet ad abluendum ſicut aqua: et apud omnes facile acquiritur: ne ſe aliquis ꝓpter inopiam excuſarꝫ. IIII

H Nota qꝛ multipliciter accipitur. Baptiſmoꝝ namqꝫ vnũ tm̃ eſt aqua. vt iohannis. qð remiſſionẽ peccatoꝝ nõ dedit. Aliud in igne vel ſpiritu quo baptizati ſunt apl'i in die pẽthecoſtes. Vñ illud. Uos aũt baptizabimini ſpiritu ſcõ. Tercium ĩ aqua et ſpũ: quo baptizauerũt apl'i. Quartum in ſanguinis effuſione. Tria viſibilia. id ẽ ſacerdos. baptiſandus. aqua ſunt in baptiſmate. ⁊ tria inuiſibilia. i. fides. anima ſpirituſſãct⁹. Uerũ dñs vt ait Ambro. in pmo libro de ſacramentis. ideo prior deſcendit in baptiſmũ q̃ ſpirituſſanctus cũ nõ econuerſo fiať: qꝛ dñs nõ inde debebat mũdari. Nobis autẽ virtus et pñtia trinitatis que in baptiſmate chriſti manifeſtata eſt: inuiſibiliter operatur in baptiſmatis viſibili ſacramẽto. Sacramẽtum vo eſt viſibile ſignum: inuiſibilis gratie. veluti cum q̃s baptizať: ipa exterior corpis ablutio quã videmus: ſignũ eſt interioris ablutionis anime: que cõſiſtit ĩ remiſſione peccatoꝝ. Aqua etiam purgans exterius a ſordibus corporalibus ſignũ eſt fidei mundantis interius a peccatis. Sacerdos quoqꝫ lauans in aqua: deſignat ſpiritũ in fide remittẽtẽ peccata. Videndũ tamẽ eſt de hoc ſacramento: ſicut de alijs. qꝛ nihil refert a quocũqꝫ detur miniſtro. Miniſter enĩ miniſtrat: chriſt⁹ baptizat. Unde illud. Hic eſt qui baptiſat. Quapꝓpter ſiue a clericis ſiue a laicis. ſeu etiã a mulierib⁹ neceſſitate imminẽte detur: nõ tamẽ reiteratur. Hoc ſacramentum ſicut et ſacramẽtũ altaris. alij ad vitã: alij ad mortẽ accipiunt. Qui enĩ recte accedunt: et rem et ſacramẽtum accipiunt. Qui ficte: ſacramentũ tm̃. Unde ſi poſtmodũ reſipuerint. non rebaptiſabunť. Forma autẽ baptiſmi ſunt iſta vba. In nomie patris et filij et ſpiritus ſancti. vel ſua equipollentia. Dñs enĩ generaliť inſtruẽs baptiſmũ: pcepit dicẽs. Ite docete omnes gẽtes: baptiſantes eos in nomie patris ⁊ filij et ſpirituſſancti. A morte chriſti et ſanguinis effuſione habet baptiſmus vtutem et efficaciã ſicut alia ſacramenta ſiue ante legem: ſiue ĩ lege. Per hũc enĩ chriſtus q̃ facta ſũt dimittit: adiuuat ne amplius fiant: perducit vt omnino fieri ñ poſſint. facit vt lex impleatur: vt natura libereť ne peccatũ domineť. Hec de circũciſione ⁊ baptiſmo ſufficiant. Qð aũt circũciſio in membro virili fiebat cauſa ne aliud mẽbꝝ aut debile fieret aut turpe ꝙ publice videreť. et vt xp̃s ꝑ caſtitatẽ ſignificareť vẽtur⁹. Iõ quoqꝫ ĩ carne ꝑpucij fiebat circũciſio: qꝛ in pte illa magis dñatur ꝯcupiſcentia. per quã originale pctm̃ ꝓpagať. Ubi ḡ via peccati ẽ: ibi apte ſignificabať peccati remediũ. et ſignificabatur ꝑ circũciſionẽ carnis circũciſio mẽtis: qua mundabať aĩa a vitijs. Tres

Margin notes, right column: Math. 3. (beside "quo baptizati ſunt apl'i"); Actuũ. 1. (beside "Tercium ĩ aqua"); Ambro. (beside "Uerũ dñs vt ait Ambro."); 4. ſen. di. 1. ca. ſacramentũ. et ð cõſe. di. 2. ca. ſacrificium. (beside "num: inuiſibilis gratie"); Mth. 3 (beside "ſiue a clericis"); Math. 28 ð cõſe. di. 4. prope. (beside "inſtruẽs baptiſmũ"); 4. ſen. di. 1. ca. Dic. (beside "aut turpe ꝙ publice")

IIII itaq₃ ꝯſtat eſſe circūciſiões. Una eſt ſacramētū: due vo ſunt res illius ſacramenti. vic₃ circūciſio a peccato. que quotidie eſt in anima: ⁊ circumciſio a peccato: et ab omi pena peccati: que in reſurrectõe erit in anima et corpore. Petrinis autē cultris circumcidit ioſue intraturos terrā repmiſſionis: q2 petra erat chriſtus qui tollit peccata mundi.

Sermo in octaua domini.

In Atalis dñici diē hodie celebramus octauum: in quo puer ieſ⁹ a parētibus carnis ſue carnalis circumciſionis accepit ſacramē‑ tū. Nõ eni ſicut ipſe ait: legē venerat ſoluere: ſ₃ adimplere. Legem quidē impleuit: q2 de fece carnaliū obſuationū ſpūale eliquit intellectū: ⁊ q̄dā archana precepta mortalia: q̄ iudeis ꝓpter infirmitatē ſuā remiſſa fuerāt. Itē in euāgelio ſu₃ addit preceptis eoꝝ: ⁊ ipſas obſeruationes carnales: vſq₃ ad tempus correctiõis obſeruauit. Inde eſt ꝙ puer a parētibus octaua die ē circumciſus. xl. die ab eis cū legalibus hoſtijs in templo eſt preſentatus. Iuuenis etiam ad diem feſtū dedicationis ⁊ ad ceteros dies feſtos hieroſolymis: ſicut in euangelio legimus: frequēter occurrit: ⁊ in nullo ſacramenta legalia refutauit: donec in ſācto die cene imolato veteri paſcha: vetus ſacerdotiū innouauit ⁊ mutauit: qū ſeipam conuiuam ad cōuiuiū diſcipulis exhibuit. Trāſlato ergo ſacerdotio: ſicut aplʼs ait: neceſſe erat vt fieret et legis tranſlatio: ⁊ hoc erat tēpus correctionis: qū remouēde erāt carnales vmbre ſub quibus natus: ⁊ vſq₃ ad puerilem etate₃ educatus eſt chriſt⁹. Uñ dicit aplʼs. Poſtq̄ venit plenitudo temporis: miſit deus filium ſuū natū ex muliere: factū ſub lege. ⁊c̄. Si eni a lege alꝭ aliquis obſeruatione extraneus ſcientibus legem ſacramēta expõeret: quis ei auditū pberꝫ. Recto igiꝭ ordine magiſterij: qui pus voluit auditor eſſe q̄ doctor: prius eā ſeruare q̄ eius ſacramenta reſerare: vt p vitā et doctrinā ſuā ipſe eſſe cognoſcereꝭ cui teſtimõium dabāt lex et ꝓphete. Nūc igiꝭ q2 quaſdā cauſas reddim⁹: quare ſub lege nat⁹ ē dñs: de circūciſionis ſacramēto quā i manibus habemus: qđ dñs dederit tractemus.

R Octaua eteni circūciſio: vni ꝯcinuit ſacramēto. Octaua i ſcptur̄ ꝓ eternitate accipi cōſueuit. Sicut eni ſeptenarij numeri circuitu rerū tpalium volubilitas: ita p octauam: qui ſeptenario ſuccedit ꝯgrue deſignatur eternitas. Octaue aūt ideo celebrantur: q2 pmis diebus cōcurrūt: ſicut pmus dñicus dies ad alterū: qui eodem ritu celebratur. Et qm̄ ſequentia opera bona ad pma recurrūt: aliquo mõ octauas exercem⁹. Tāta miſeria fuit in hominibus ante chriſti aduētū: vt nemo ad candē inocētiā puenire: quā habuit pm⁹ homo: anteq̄ peccaret. Nā et circumciſio que octaua die celebratur: in recordatione pme innocentie agebatur: id ē vt mens circūciſa eēt ab omni cōtagione carnali: quā inſſit ipſa vmbra futuroꝝ veroꝝ. Chriſtus per baptiſmum reſtituit in genere humano eandem innocentiam: ideoq₃ octaua die: id eſt dñica: ex baptiſmo reſurrectio colitur: hoc eſt inter iſtos qui primi innocētiā homis imitātur et illos qui in veteri teſtamēto erant. Qđ q̄uis illi iuſti eſſent: tamē detinebanꝭ infra clauſtra inferni ante chriſti aduentum iſti penetrāt regna celoꝝ. Et qm̄ ad meliorem ſtatum vult nos pducere redemptor noſter quā haberet pm⁹ Adam: adhuc expectatur octaua dies que erit in reſurrectione corpoꝝ. Primus Adam ita erat innocens vt poſſet peccare ſi vellet: et nos ita accipimus innocentiā p baptiſmum: vt poſſimus peccare: et poſſimus non velle: ſ₃ p⁹ receptionē corpm nemo poterit: nemo volet peccare. Igitur q2 adhoc inſtitute ſunt octaue: vt redeant ad primū: oportet cōſiderare quid i octauis dñi redeat ad pmu₃ diem natiuitatis. Primo die natiuitatꝭ exiuit de vtero ꝟginis: ⁊ inuentus eſt in preſepio inuolutus pannis. Nunquid octaua die ite₃ exiuit de vtero ꝟginis: ⁊ inuent⁹ eſt inuolutus pannis in pſepio: et celebrata ſunt ea que de angeloꝝ affatu leguntur prima die acta. Poſſum⁹ tamē inuenire: i quo congruenꝭ octaua dies ꝯgruat prime Duas cauſas intelligimus in chriſti natiuitate: primā ſc₃ chriſtū veniſſe ad hoies: ſecūdā homies veniſſe ad chriſtum. De q̄ re dicit Aug⁹. in li. pmo de doctrina chriſtiana. Nõ eni ad eum q̄ vbiq₃ pñs eſt locꝭ mouemur: ſ₃ bono ſtudio: boniſq₃ morib⁹. Qđ nõ poſſemus: niſi ipſa ſapientia tante etiam infirmitati cōgruere dignareꝭ: vt viuendi exemplū nobis preberet. Sed non alr̄ q̄ in homie. Nā et nos homies ſumus. Sed quia nos cū ad illā venimus ſapienꝭ facimus: ipſa cū ad nos venit: ab hoib⁹ ſuperbis quaſi ſtulte feciſſe putata ē. Et qm̄

Luce. 2.

Auguſti⁹

nos ad illam venimus conualeſcimus: ip-
ſa cũ ad nos venit quaſi infirma exiſtima-
ta eſt. Cũ ḡ ipa ſit patria: viam quoqꝫ ſe fe-
cit ad patriam. Et cũ ſano et puro interio-
ri oculo vbiqꝫ ſit pñs: eoꝝ q̄ oculũ illũ infir
mũ inmundũqꝫ habent: oculis apparere di
gnata eſt. Quia eni in ſapiētia dei: nõ po-
terat mũdus ꝛ p ſuã ſapiẽtiam cognoſcere
deum: placuit deo p ſtulticiam p̄dicatõnis
ſaluos facere credẽtes. Nõ igit̃ p locorum
ſpacia veniendo: ſ; in carne mortali morta
libus apparẽdo veniſſe ad nos dicit̃. Illuc
ḡ venit vbi erat: q: in hoc mũdo erat: ꝛ mũ
dus ꝑ eum factus eſt. Diuiſio.

L C hriſti aduentũ ad homies colim⁹
in die natiuitatis. Hoĩm aũt aduẽ
tũ ad xp̄m colim⁹ ĩ octauis ei⁹. Si
cut eni ſeptenario dierũ ſpacio tempalem
natiuitatẽ chriſti rep̄ſentauimus; q̄ venit
inter homĩes exilij huius mala perferre: ꝛ
languẽti mõs ſua bona cõferre: ita pñti oc
taua eam chriſti natiuitatẽ ĩ figura celebra
mus: que cũ aſſumpto hoĩe trãſiuit de hoc
mundo ad patrẽ: q: et transformata eſt ei⁹
caro de corruptione ad incorruptionẽ: de
mortalitate ad ĩmortalitatẽ. In carne illi⁹
iam abſorpta eſt mortis victoria: q: ſicͭ ĩ ea
completã certa fide iã credimus: ita in car
ne noſtra futurã certa ſpe nõ dubitamus.
Ro. 6: Ita eni dicit apl̄us. Si complãtati ſum⁹
ſimilitudini mortis eius: ſimul et reſurre-
ctionis erim⁹. Que aũt illa ſit ſimilitudo
mortis audiamus ab ip̄o. Complãtati enĩ
ſumus ei per baptiſmum ĩ mortē: vt quõ
chriſtus reſurrexit a mortuis: per gloriam
patris: ita et nos in nouitate vite ambule
mus. Hec mortis ſimilitudo peccati eſt ab
lutio perfecta: nouitas vero vite: obſerua-
tio iuſticie. Hec ip̄a ē prima reſurrectõ ani
me: de qua dicit Johãnes: Beati q̄ habẽt
partẽ in reſurrectione p̄ma: in his ſecũda
mors: id eſt eterna nõ habet poteſtatem.
Hec eadem vera eſt circumciſio: ꝑ quã non
artem carnis petrinis cultris expoliam⁹:
ſ; veterẽ hominẽ: id ē veteris homĩs ſimi-
litudinẽ chriſto cõformati cũ ſuis actibus
deponimus. De q̄ alibi dic̄ apl̄s. Nõ enim
ephe. 2 circũciſio eſt que ſit ĩ manifeſto: id eſt ĩ car
ne: ſ; circũciſio cordis que non fit littera ſ;
ſpiritu. Illa ergo exterior huius interioꝝ
figura eſt: ſicut de abrahã iam p fidē iuſti
ficato dicit ip̄e apl̄s: q: ſignum circũciſiõis
accepit ſignacl̄; iuſticie. Bũ aũt ꝯuenit oc
taue nr̃e: ꝙ circũciſio carnis ĩ ea ꝑte fit cor IIII
poris: p quã humana mortalitas ꝓpagat̃.
Vera eni circũciſio ĩ nr̃a octaua: id ē in ge
nerali reſurrectõe cõplebit̃: cũ corruptibi-
le hoc incorruptibili: ꝛ mortale hoc ĩmorta
litate veſtiet̃. Sic aũt ĩ ea pte carnis viſa ē
impleri carnaliter: vt ſignificaret̃ implẽda
ſpũaliter: licet vt nõ exhibeat̃ corpalr̃: q̄ti
nus ſm apl̄m: nõ exhibeam⁹ mẽbra nr̃a ar
ma iniq̄tatis pctõ: ſ; arma iuſticie deo. Cir
cũcidam⁹ ḡ aures ab illicito auditu: ocl̄os
ab illicito viſu: nares ab illicito olfactu: os
ab illicito guſtu: cor ab illicita cogitatiõe:
linguã ab illicita locutõe: man⁹ ab illicito
tactu: pedes ab illicito īceſſu: ne ſm ꝓphe
tã mors intret ad aĩas nr̃as ꝑ feneſtras.
Vñ p̄m⁹ martir: iudeis ſenſus corpis ab il
licitꝭ nõ obſuãtib⁹ dic̄. Incircũciſi cordi-
bus et auribus: vos ſꝑ ſpũiſctõ reſtitiſtis.
Quotiēs ḡ feſtiuitatē iſtã annuis ſolẽnita
tib⁹ frequẽtamus: ſm fidẽ geſtoꝝ: que de
ea legũtur honorem⁹: ꝛ eã ad moꝝ edifica
tionẽ referẽtes: fidẽ firmã: charitatẽ nõ fic
tã: ſpẽ certã tã diu teneam⁹: donec euacua
to qđ ex ꝑte ē pfectionẽ nobis ꝓmiſſam cõ
p̄hẽdere mereamur. His eni incõcuſſe ma
nẽtib⁹ diſſoluta hui⁹ habitatõis domo: do
mũ nõ manufactã eternã ĩ cel̄ p̄paratã ha-
beamus: p̄ſtante dño noſtro.

In epiphania domini.

C Um nat⁹ eēt ieſus ĩ bethleem
iude in diebus herodis regis.
ecce magi ab oriente venerunt
hieroſolymã dicẽtes. vbi ē q̄ na. ē. r. iu.
Tẽpus quoqꝫ herodis dñico atteſtat̃ aduentu Beda
Predictũ nãqꝫ fuerat. q: nõ deficiet pricepſ ex
iuda: neqꝫ dux de femorib⁹ ei⁹: donec veniat qui
mittẽdus ē. Ex quo p̄res de egipto exierunt ſue Gen. 49.
gẽtis ducib⁹ vſqꝫ ad ſamuelẽ ꝓphetã regebant̃
deide regib⁹ vſqꝫ ad trãſmigrationẽ babilonis.
Poſt reditũ vo de babilõe ꝑ põtifices rex ſũma
gerebat̃ vſqꝫ ad hircanũ regẽ ſimul et põtificē
quo ĩ tpe fraude ab herode cui⁹ p̄rem ip̄e Hir-
can⁹ de ignobili aduena: hoc ē gẽtis idumee: ſub
limauerat: iudee regnũ ip̄i herodi iuſſu ceſaris
auguſti tradit̃ gubernãdũ. Verꝫ q: herodis mẽ
tio hic ſe intulit: qualiter ad iudaici regni apicē
ꝑuenerit ꝯſtrigã. Cũ ei hi q̄ d' mathatie ſtirpe de
ſcẽderãt: ꝑ aliq̄ annoꝝ ſpacia ducatũ regni iude
orũ tenuiſſent: ꝑuenit tãdẽ ptãs ad quẽdã virũ
ex ſtirpe eoꝝ genitũ noĩe alexãdꝝ. Qui cũ p⁹ ali
qđ temp⁹ obijſſet: reliquit vxorem cum duobus
ꝑuulis: quoꝝ vn⁹ Ariſtobolus: alter hircan⁹ vo
cabat̃. Qui cũ adulti eēñt: deſiderio regnãdi iur
gia inter ſe hr̃e cepẽt. Et erat tũc q̄dã vir nomĩe
antipater fortꝭ virib⁹ facultate ditiſſim⁹ ex hero

de quodā genitꝰ: qui in templo Appollinis erat
edituus. Hūc ſibi hircanus ĩ amicitiā ⁊ ſocieta
tē cōtra frēm vocauit. Cumqꝫ eū nō ſolū armis:
ſed etiā facultatibꝰ adiuuaret: ita etiā romanoꝝ
ducū auxiliū petere pdocuit. eo ꝙ tūc romani p̄
ceteris hominibus in ordinādis regni negotijs fi
de et ſapiā et fortitudīe p̄cellerēt. Et qꝛ longum
eſt ire p ſingula: cū Ariſtobolus a romanis cap
tus: ſub cuſtodia duceret̃: ducatꝰ iudaici regni
ad Hircanū puenit. Tūc memor bñficij ab an
tipatro ſibi collati: eū vt amicū ⁊ ſociū coluit: in
tm̄: vt pcuratōem alicuꝰ ptis iudaici regni ei ſb
ſe cōmitteret. Habuit vo idē antipater vxorem
Cypdem nomīe: ex arabico genere natā: ex qua
habuit duos filios: quoꝝ vnū faſelū: alteꝝ he
rodē nomīauit. Cūqꝫ lōgo cōfectus ſenio vitam
finiſſet: prātem quā ab hircano ĩ iudeis accepe
rat: herodi filio ſuo reliqt. Qui cū callidꝰ ⁊ cau
tus ſtrēnue ea q̄ ad ſe ptinebāt agere cepiſſ;: hir
cani nepte filiā Ariſtoboli duxit in vxorem. Cuꝫ
vo poſt aliqđ tēpus Hircanus in plio qđ cōtra
Arabas ſuſcepit: ea prius eſſet: etiā in exilio detē
tus eſt. Tūc p̄mū herodes quaſi vice illius po
teſtatē eius obtinuit. Sꝫ cū poſt aliqđ tempus
Hircanus amputatis auribus iudeā reuertere
tur: ſimulauit ſe idē herodes eū in pace ſuſcipe.
Sed poſtea cū eum fraude necaſſet: fraudulen
ter poteſtatē illius obtinuit. Et p̄mum a Caſſo
romanoꝝ duce: poſtea ab ipo imparore ptāte ac
cepta: regnū iudeoꝝ ſibi ſubiugauit. Hac igitur
fraudulētia: p̄mus ex alienigenis Herodes reg
nū iudeoꝝ ſub ſua cuſtodia accepit Quo regnā
te: dñs noſter ieſus chriſtus ſm pphetas p̄dictꝰ
natus eſt in bethlehem iude. Anno. xxxj. Augu
ſti ceſaris. In bethlehē iude dī: qꝛ eſt ⁊ alia beth
leem ĩ galilea. Magi ab oriēte venerūt. i. a ptibꝰ
q̄ ſūt verſus orientē. Erāt eni de terra pſarum ⁊
chaldeoꝝ: vbi eſt ſaba fluuius. Vñ Sabea re
gio vocatur. [Vidimꝰ eni ſtellam eius ĩ orien
te: et venimꝰ adorare eum.] Ad confuſioneꝫ
iudeoꝝ dictū eſt vidimus ſtellam eius: vt nati
uitatē chriſti a gētibus diſcerēt. Succeſſores ba
laā fuerūt magi: qui ſtellā nouerūt vaticinio eiꝰ.
Ille ſtellā vidit in ſpū: iſti viderūt oculis ⁊ credi
derūt. Vtiqꝫ nō adoraſſent. ſi puulū tātummo
do credidiſſent. Angelus apparuit paſtoribus
nato dñ o magis ſtella. qꝛ iudeis tanqꝫ rōe vten
tibꝰ creatura rōnal' p̄dicari debuit: ⁊ gētibꝰ q̄ſi rō
ne carētibꝰ ſigna dāda erāt Et dignū fuit. vt iam
loquēte dño apl'i gētibus p̄dicarēt. Et nec dū eo
loquēte elemēta p̄dicarēt. Magi appellati ſūt re
ges orietales. vl' qꝛ d̄ ſtirpe balaā fuerūt: q ml'ŭ
ſcijt de incātatōibus. vel qꝛ fefellerūt herodeꝫ
p aliā viam regreſſi in patriā. Magi etiā dicunt̃
qui vel per ſtellas. vel p aues. ſeu p quelibet alia
ſigna putant aliqua cognoſcere. [Audiens aūt
herodes rex turbatus eſt et oĩs hieroſolyma
cū eo.] Regē celi nato rex terre turbatus eſt. qꝛ
terrena altitudo cōfundit̃: cū celeſtis celſitudo
aperit̃. Turbat̃ hieroſolyma fauēs herodi queꝫ
timebat iuxta illud ſalomonis. Rex iniuſtꝰ om
nes miniſtros habet impios. Et cōgregās
oĩes p̄ncipes ſacerdotū et ſcribas po
puli ſciſſitabatur ab eis vbi chriſtus na
ſceret̃. At illi dixerūt ei. In bethleeꝫ iu
de. Sic eni ſcptū eſt p prophetā. Et tu
bethleeꝫ terra iuda nequaq̄ꝫ minima es
in principibus iuda. Ex te enim exiet
dux qui regat populum meum iſrael.
Bethleem vicus quidem minimus eſt. ſꝫ neq̄q̄ꝫ
minima es in p̄ncipibꝰ iuda. i. in excellētia digni
tatis p̄ncipum iuda. In ea eni naſcet̃ ſaluator.
Hoc teſtimoniū michee pphete eſt: ſed euāgeli
ſta more ſue ſentētiā pphete ſumēs vba mutat.
Tunc herodes clam vocatis magis di
ligēter didicit ab eis tempus ſtelle que
apparuit eis. Et mittens illos in beth
leem dixit. Ite et interrogate diligēter
de puero. ⁊ cum inueneritis renunciate
mihi. vt et ego veniens adorem eum.
Cognito loco et tpe pſonā pueri non vult ignora
re. Herodes ſignificat hypocritas aliud dicētes
⁊ aliud cogitātes. q dū ficte dm̄ querūt nūq̄ꝫ in
uenire merētur. Qui cū audiſſent regeꝫ
abierunt. Et ecce ſtella quā viderant in
oriente antecedebat eos vſqꝫ dū veni
ens ſtaret ſupra vbi erat puer. Magis
appropinquātibus hieroſolimā diſparuit ſtella
quia q̄cūqꝫ ppinq̄t ad hypocritas et hereticos
dei lucē amittit. Sꝫ poſtq̄ꝫ recedit ab eis diuinā
lucē recupat. vt chriſtū credat de vgine natum.
Stella dominū diſcernens non tenuit ſydereas
vias. ſed domi vicina ſtetit ſupra ſubaudis locū
vbi erat puer. Hec ſtella vt ait fulgentiꝰ nunq̄ꝫ
antea apparuit q̄ꝫ magis p̄uia putaret̃. ſꝫ tunc
creata eſt. et peracto officio mox eſſe deſijt.
Videntes āt ſtellā magi. gauiſi ſūt gau
dio magno valde. Et intrātes domum
inuenerunt puerum cū maria matre eiꝰ
Et procidentes adorauerunt eum.
Et intrātes domū id eſt diuerſoriū. quod lucas
cōmemorat. Inuenerūt puerū ⁊ mrēm eiꝰ ioſeph
aūt idcirco tacet̃. qꝛ nullū de officijs ad nutriciū
ptinētibꝰ cōmemorat̃. Vel fortaſſis nō aderat.
ne male ſuſpitiōis occaſio eēt. Et pcidēres tam
mēte q̄ꝫ corpe hūiliter adorāt ĩ carne vbū. [Et
apertis theſaur; ſuis obtulerūt ei mūera. aurū. thꝰ
et mirrā.] In auro regē. ĩ thure deū. ĩ mirra mor
talē ĩtellige. Auꝝ nāqꝫ ad tributū. thus ad ſacri
ficiū. mirra ad ſepulturā ptinet mortuoꝝ. qꝛ ſo
let mirra ↄdiri ne putreſcāt. Habes itaqꝫ ĩ his
nō modicā ſacroꝝ ↄgnitōꝫ ĩ hoīe mort;. ĩ deo re
ſurrectōis ĩ rege iudicij. ĩ auro quoqꝫ ſapiāꝫ intel
lige. vt ait ſalomō. Theſaurꝰ deſiderabil' requi
eſcet ĩ ore ſapiētis. In thure vtutē orōis. vt illud.
Dirigat̃ orō mea ſic incēſū ĩ cōſpectu tuo. In mir
ra ĩtellige nr̄e carnis mortificatōꝫ. Vñ illđ Ma

Marginal notes (left): Beda. — Nota bñ: — Oñ due bethleeꝫ ſunt. — Ambro. — Gregoriꝰ. — Gregoriꝰ.
Marginal notes (right): Gregoriꝰ: — Fulgētiꝰ — Hil. — Gregoriꝰ.

Hil. nus mee diſtillauerūt mirrā p̄mā. Miſtice ſtelle
ort⁹ p̄mū a magiſ intellect⁹: indicat mox gētes ī
Rab. xp̄m crediturās. Stella enī p̄ pp̄heticū ſmonē
xp̄i ortū ꝯfitētē ſignificat. herodes vō diabolū.
q ꝯgnita ſibi ntitate pſeqͥ eū ī mēbris ſuis. Ad
quē magi pgūt. dū ab ydolatria gētes recedūt. ⁊
ad domū in q̄ chriſt⁹ ē. i. ad catholicā eccl'iam p̄
ueniūt. In quā p̄ fidē intrātes inuenerūt chriſtū
cū maria mr̄e ei⁹. Chriſti mr̄ intelligiͭ fideliū ſo
cietas. in q̄ chriſt⁹ p̄ fidē habitat. Apertis theſau
ris. i. l'raꝝ p̄icia obtulerūt ei terna mūerā. ſ. phicā
logicā. ethicā. vl' hiſtoriā. allegoriā. tropologiā.
vl' ſcē trinitatiſ fidē. Noīa aūt triū magoꝝ ebrai
ce Appelli⁹. amer⁹. damaſc⁹. Appelli⁹ interp̄ta
tur fidel'. Amer⁹ hūil'. damaſc⁹ mi̇ſicors. greca
aūt lingua vocati ſūt: Magalath. galgalath.
Saracin. Malgalath interp̄taͭ nūci⁹. Galga
lath deuot⁹ Saracin gr̄a. [Et reſpōſo accepto
ī ſōnis ne redirēt ad herodē p̄ aliā viā reuer. ſūt
in re. ſu.] Pio affectu deſiderātes q̄d diuina iu
beret volūtas. accipiūt reſpōſū nō p̄ āgelū ſed a
dn̄o diuinit⁹ edocētur. ne redeāt ad herodē. In
Vſa. quo admonemur oēm ſalutē ⁊ ſpē ī chriſto loca
re. et ab itinere p̄oris vite abſtinere. Per aliā viā
ad regionē nr̄am regredimur obediēdo. a q̄ diſ
Gregori⁹. ceſſimus inobediendo.

De eo q̄ oīs creatura dici poſſit theo
phania. et de tribus apparitionibus.

P heophania eſt apparitio diuina.
Ip̄a ē ſimilitudo diuina. In q̄ ap
paret ⁊ manifeſtaͭ de⁹. Si q̄s om
nē creaturā theophaniā dixerit: n̄ errabit.
Theophania potētie ē creaturaꝝ magni
tudo. Theophāia ſapīe creaͭaꝝ pulchritu
do. Theophania bonitatis: creaturaꝝ vti
litas. Oīs creatura aliquā ſilitudinē ha
bet cū dō. Prima ſilitudo creature ad deū
eſt q̄d eſt. Secūda q̄ vna ē. Tercia q̄ oē
q̄d eſt in hoc ē q̄ vnū eſt. Sz ex his q̄ ſunt:
⁊ vnū ſūt: alia ex vno ſūt: vt naturalr̄ ſim
plicia: alia ex plib⁹ vt cōpoſita. Illa aūt q̄
ſūt ⁊ vnū ſunt: et ex vno ſūt: magiſ dō ſilia
ſūt: p̄cipue ſi vnitatē ſuā quā ex plib⁹ n̄ col
ligūt: ad plā nō effūdūt. Tales ſūt nature
ſpiritales: q̄ magis ad ſilitudinē dei acce
dūt: q̄z nec ex plibus ſūt. q̄z ſūt natura ſim
plicia: nec plā ex ip̄is. q̄z nō p̄ūt eē materia
In his poſuit dn̄s duo ad naturā: duo ad
formā: vita et ſenſū: ad naturā cognitōem
et dilectionē ad formā: ad vitā cognitōem
ad ſenſū dilectōem. Hec duo ſupma: ⁊ deo
p̄xima ſūt: ⁊ expſſa imago: cognitio v̄itatiſ
et amor v̄tutiſ. Preterea vidēdū ē de trib⁹
indicijs q̄b⁹ chriſt⁹ hodie apparere voluit.
Cū creator oīm frēs chariſſimi formā ſerui
p̄ ſeruis accipiēs: latēter ī mōm veniſſet:
voluit ſe trib⁹ hodie indicijs hoīb⁹ demon
ſtrate. Hodie enī in bethleem a magiſ ē ado IIII
ratus. Hodie a iohāne ī iordāe baptiſat⁹ ē
Hodie in nuptijs mutatōe aque ī vinū cla Math. 2
rificat⁹ ē. Prima manifeſtatio facta ē ī pri Luce. 3
mo anno natiuitatiſ ſue. ſecūdā ī triceſimo. iob. 2.
tercia ī ſequēti āno p⁹ triceſimū annū. Di
uina diſpōe he tres manifeſtatōes eodem
die diuerſis annis cōtigerūt. Sz mō de pri
ma agamus. Voluit nāq̄ dn̄s oſtēſiōe no Q
ue ſtelle tribus magis ī chaldea poſitiſ na Math. 2.
tiuitatē ſuā oſtēdere. Cumq̄ periti aſtroꝝ
et nouā ſtellā apparere viderēt: ei⁹ peritia
artis ortū nouū regē intellexerūt. Sed q̄z
quidā pp̄heta multiſ aū tp̄ibus balaā apō
eos p̄dixerat. Orieͭ ſtella ex iacob: ⁊ ex Nūe. 24.
urget vir de iſrl': cū mirabilē ſtellā nec vlli
cōparabilem cōſpicerēt: illum de quo ba
laam p̄nunciauerat: natum fuiſſe credide
runt. Veniunt autē diuina inſpiratione ī
hieruſalē: que metropolis erat iude. Diu
tunt ad herodē: querunt de puero. Cumq̄
diuerterēt ad herodē: diſparuit eis ſtella.
Herodes autē vocās ſcribas interrogauit
vbi meſſias q̄ promiſſus erat in lege naſci
turus eſſet. Dicūt ei: In bethleem. Hero
des igiͭ cum eſſet alienigena: ⁊ regnum iu
dee dono romanoꝝ iniuſte poſſideret: co
gitauit: q̄uō pueꝝ poſſet occidere: timens:
ne regnū amitteret. Non eſt igiͭ auſus ire
cum magis ad querendum pueꝝ: ne parē
tes pueꝝ occultarēt: cū aduētum regiſ au
dirēt. Precepit ḡ magis diligēter pueꝝ in
q̄rere: ⁊ ſibi renunciare: ⁊ ait ſe velle eum
adoraͤ. Diſcedūt magi: videͭ iteꝝ ſtella.
Letātur ⁊ ea p̄uia veniūt ī bethleez. Stel
la vō ū erat ī celo fixa: ſʒ in aere pendebat.
Oſtēdit ḡ domū manifeſte vbi erat puer.
More aūt pſarū offerūt munera: ſacramē
to tā cōgrua. Auꝝ ſcz thus: ⁊ mirrā. Auro
regē: thure deum ⁊ ſacerdotez: mirrā mor
talē ſignificantes. Ecce p̄ma apparitio. In Luce. 3
trigeſimo vero anno venit ad iohānē: qui
baptizabat nō in remiſſione peccatoꝝ: ſʒ in
p̄patōne baptiſmatis chriſti: vt hoīes mā
ſueti n̄ abhorrerēt baptiſmū xp̄i. Cūq̄ aq̄
prius abluerent corp̄a. voluit eis ſanctifi
care: vt ptātez mundādi aīas haberent.
Jeſus ḡ imunūis a pctō baptiſari petit: vt
aquā ſctificz: ⁊ hoīb⁹ exēplū daret. Eo bap
tizato apti ſunt celi: ⁊ vidit ſpūm in ſpē co
lūbe deſcēdētē ſup ſe: ⁊ vox p̄ris audita ē.
H ē fi. me. di. in q̄ mi. bn̄ cōpla: Ecce ſcda de
mōſtratio. In ſeq̄nti vō āno inuitat⁹ ē ad

IIII nuptias defecit vinū: iuſſit impleri ſex hy
drias aq̄: ⁊ mutauit aquā ī vinum. Et hoc
fuit initiū ſignoꝝ. His tribus indicijs fra
tres chariſſimi manifeſtauit ſe chriſtꝰ mū
do: ⁊ in oībus deus apparuit. In primo
adorat̄ a magis vt d̄s. In ſecūdo voce pa
tris filiꝰ d̄i aſſerit̄. In tercio ſic̄ p miraclm
primū diuina potentia declarat̄. vocat̄ ita
q̄ hic dies Theophania: que vt ſupra di
ctū eſt: diuina appitio interp̄tatur. Audi
ſtis veritatē hyſtorie: cauſam quoq̄ noīs
didiciſtis huius feſtiuitatis. Videamus
itaq̄ nūc ſi quid myſterij p̄terea in ſupra
dictis lateat.

Diuiſio

R i Deo fratres fulgens ſtella appuit
quia lumē eſſe in tenebris exortū
populo ſignificauit: de quo dicit̄.
Luce. 2
Erat lux vera ⁊c̄. Ideo appuit gentibus.
quia gētes p̄nunciabat lucē fidei receptu
ras: iuxta Eſaiā. Populꝰ qui ambulabat
in tenebris vidit lucē magnā ⁊c̄. In beth
leem voluit naſci: quia bethleem domꝰ pa
nis interp̄tatur. Ergo in ea natus eſt: ⁊ in
hieruſalē que erat ꝑloſa mortē ſubijt: q̄
nō querebat gloriā mundi. Magiſter eīn
hūilitatis de paupibus parentibꝰ in hūi
li loco: in vili p̄ſepio naſci dignatus ē: mo
riturus vero: elegit populoſam vrbē: vt
in cōſpectu tot hominū qui cōuenerāt ad
feſtiuitatē: cū maiori opprobrio ꝑ nob ſu
ſciperet mortem. Dum diuertūt ad hero
dem: ſtellā āmiſerunt ducē: quia herodes
diabolꝰ. Ad quē q̄ diuertit amiſſo vero
lumīe excecat̄. quē q̄ deſerit: ſtatim vex lu
mē recipit qd̄ āmiſerat. Domus vbi puer
erat: ſignificat eccleſiā. Quicūq̄ aūt que
rūt xp̄m: in eccleſia eū inueniūt: ibi eū ado
rant ⁊ colūt. Inuento aūt xp̄o: quid offer
re debeamꝰ: in muneribꝰ eoꝝ didicimus.
Mirrā videlic̄. Mirra cōpetit mortuis:
q̄ amaritudine eiꝰ vermes extinguuntur
Homo aūt accedēs ad eccleſiā mortificare
debet carnē cū vicijs ⁊ cōcupiſcētijs: ne v
mes pctōꝝ naſcant̄. Extinctis vicijs neceſ
ſaria ē oro q̄ p thus ſignificat̄: q̄ impetrat
veniā. De quo dicit̄ dirigat̄ oro ⁊c̄. Inde
ſequūt̄ opa caritatis: que p aurū deſignāt̄
Sicut eīn ceteris metallis p̄ualet: ſic inter
ceteras virtutes caritas p̄cellit. Ipa ē nā
q̄ plenitudo legis. Hec tria igit̄ neceſſaria
ſunt: pnīa q̄ p mirrā: oro que p thus: cari
tas q̄ p aurū ſignificat̄. In ſcd̄a aūt mani
feſtatōe: ſunt oſtēſa ſacra nr̄e ſalutis. Vo
luit eīn in ſe oñdere dū baptiſaret̄: q̄d ba
ptiſatis cōferret̄. Qñ aliq̄s in baptiſmo
regenerat̄: ibi tota trinitas opat̄. Vñ tota
trinitas oñſa ē: vbi xp̄s baptiſatꝰ ē. Filiꝰ
erat in xp̄o: ſpūs in colūba: pr̄ in voce ſe re
uelauit. Spūs in colūba appuit: q̄ colum Mth. 3
ba ē auis magne ſimplicitat̄. Per hāc aūt
aūt innocentiā voluit ſignificare: q̄ cōfert
regenerat̄. q̄ pr̄ dixit. Hic ē filiꝰ ⁊c̄. ſignifi
cat q̄ baptiſati filij dei ſunt: ⁊ q̄ priꝰ diſpli
cebant: incipiunt ei placere. q̄ appti ſunt
celi ſignificabat baptiſatis celū reſerari qd̄
prius erat ꝑ pctō obſeratū. Nuptie vero
in quibꝰ ſe tercio manifeſtauit: ſignificat
copulatōnem xp̄i ⁊ eccl̄ie. In quibꝰ muta ioh. 2.
tur aqua in vinū: dū vetꝰ lex cōuerſa ē in
euāgeliū. Lex antiqua: aque cōpat̄: quia
ſubiectos ſibi ad amorē dei nō iſlāmabat.
Euangeliū eſt vinū qd̄ fideles in dei amo
re per inſpiratōe ſpūs facit feruere. Tan
tis ⁊ talibꝰ ſacramētis. Hec dies fratres ca B
riſſimi cōſecrata ē: ⁊ q̄dammō maior ē hec
feſtiuitas: q̄ natiuitatis ſolēnitas. Maior
eſt enī (vt ait Augꝰ) ſcd̄a q̄ p̄ma natiuitas
In hāc enī habuit baptiſmꝰ initiū qui eſt Auguſti.
regeneratio animaꝝ. In hac aq̄ effecta eſt
m̄r mltoꝝ populoꝝ. Prima natiuitas eſt
carnalis: hec aūt eſt ſpūalis. Sic̄ g̊ dignior
eſt aīa q̄ caro: ſic natiuitas anīe dignior ē
q̄ carnis. in p̄ma ingreſſus ē in mūdū: in ſe
cūda ingreſſus ē ī celū. Quā oportune hec
tria ſub tali ordine vno die cōuenerūt: ſtel
la ducēs ad chriſtū baptiſmatis ſacramētū
mutatio aque ī vinū: Et in hoc ordīe appa math. 2
ret inſtructio nr̄e vite. Cū enī cōuertit̄ ali
q̄s ad fidē: ſtella id ē lux fidei ducit ad chri
ſtū. Deīde poſtq̄ ad chriſtū inſtructꝰ eſt fi
de: accedit ad baptiſmatis ſacramētū: po
ſtea potat̄ et reficit̄ p euāgelice doctrīe po
culū. Qui ne deficiat ī via ſiti: parat̄ quoti
die potꝰ p̄dicatōis pegrināti. Ergo hec ſo
lēnitas tot miſterijs plena: ſūma deuotiōe
eſt celebrāda. Qm̄ hodie gaudetis de na
tiuitate nr̄a: q̄ hodie initiū ſumit ī baptiſ
mo: hodie q̄ꝫ gaudeatis de ꝯuerſiōe gētiū
q̄ꝝ p̄mitie hac ī die acceſſerūt ad xp̄m: ma
gi vic̄ q̄s cū muneribus ad ſe attraxerat.
Quare hos tres magos attraxerat? Quia
tres ptes mūdi: Aſiā: Affricā: Europam: fi
de ⁊ operatione ad ſe trahere voluit. Ve
rū cum in eo fuerit plenitudo diuinitatis
corporaliter: et nihil poſſet ei gratie acci

Math.3. dere:cur eſt baptiſatꝰ:vt nob aq̄s ad bap-
tiſma ſanctificaret. Quare in aqua bapti-
ſatur: Quia aqua cōtraria eſt igni. Ignis
enim peccatum eſt. Sicut ira in animo:ſic
et cōcupiſcentia in carne. Et aūt ignis ex
tinguatur:in aqua baptizatur. Sicq̨ pec-
catū deletur:ne igne eterni ſupplicij puniatur.
Alr̄ aqua ſordes diluit:ſitiꝫ extinguit:
hy imaginē reddit: ita gr̄a ſpūſſancti ī bap
tiſmate:ſordes peccatoꝝ abluit:ſitim anie
xp̄o dei reſtinguit:imaginē dei per culpā
amiſſam reſtituit. Nūc igiꝰ ad menſas no-
ſtras ſuſcipiamꝰ chriſtū hodierno baptiſa
tum:qui et hodie ſuſcepit gentes ad ſe ve
nientes. In paupe veſtiꝰ:in paupe paſciꝰ:
paup enī ī mūdo fuit: et pauperibus reg-
nū tribuit:ꝛ paupes diligit. Ipſe enī ait.
Qd̄ vni ex minimis meis feciſtis:mihi fe
ciſtis. Si eos recipitis in mūdo: et ipi vos
recipient in celo. Unde dn̄s. Facite vobiſ
amicos de mām̄ona iniquitatis ꝛc̄. Unde
iteꝝ: Beati paupes ſpiritu. Dn̄s aūt nr̄ ie
ſus chriſtus qui ꝓ nobis voluit in mundū
deſcendere: det nob incrementū virtutuꝫ
ad celeſtia aſcendere. Amen.

Item de eodem euangelio.

Cum natus eſſet ieſus in bethlehē
iude in diebus herodis regis. ꝛc̄.
Math 2 Quid hic textus euāgelij ſignificꝫ
chariſſimi:breuiter refero veſtre dilectōi.
Qd̄ tres magi ad dn̄m venerāt: ſignificat
ꝙ tres ptes mūdi: Aſia: Affrica: Europa:
fidei ſancte trinitatis colla ſubdere debe-
bant. Qd̄ terciadecima die venerūt:denū
ciat ꝙ tres ptes mūdi decalogū legis ꝑ eū
recepeꝛt. Ter ꝗꝫ quattuor faciūt duodecī
Abſq̨ die natalis dn̄i:duodecim dies com
putantur:qꝛ per duodecim ap̄los quattu-
or plage mūdi ad fidē ſancte trinitatis con
uertebantur. Rex impius qui de illorum
aduentu turbatur:eſt dyabolus: qui fide-
libus in via ſalutis inſidiatur. Stella qui
eos ad chriſtum ducit: eſt ſacra ſcriptura:
que nobis iter ad vitam oſtendit. Domuſ
in qua chriſtus inuenitur:eſt eccleſia vl' ſu
perna patria:vbi dn̄s videbitur in gloria
ſua. Munera que magi offerūt ſunt bona
opera:que fideles deo ꝑ fidem pſoluunt.
Aurum ei offertur: dū rex omniū et p̄ciuꝫ
noſtre redemptōis creditur. Thus ei im
molatur: dum deus ſuper omnia: et ſacri-
ficium deo p̄ri ꝓ nob p̄dicaꝰ. Mirra ei ſa-
crificaꝰ: dū ſua mortalitate putredo vitio-
rū nr̄oꝝ exterminata affirmaꝰ. Hec ꝗꝫ tria
munera nos deo offerimꝰ:ſi eum vbiq̨ re-
gnātē cūcta vt deū gubernātē: ꝓ nob mor
talē fcm̄ credimus. Magi in p̄riam rede-
unt p aliā ſemitā:qꝛ nimiꝝ neceſſe ē:vt noſ
qui ꝑ ſupbie venimus in huiꝰ exilij miſe-
riā:pariter humilitatis reūtamur ad para
diſi patriam. Hec ſtella clarior ſole fuit:
vñ et in die radians a ſole obſcurari nō po
tuit. qꝛ ſolē ſol' ſuo fulgore p̄tulit. Hec etiā
in celo:nō cū alijs ſyderibus in aere prope
terrā cucurrit:qꝛ ꝯditorē aſtroꝝ terris il-
luxiſſe innotuit. Cur autē viſa ſtella magi
putauerūt dn̄m ī iudea ingrēdū: paucis ē
vobis dicendū. In libris ſuis legerant ſcp̄
tum ꝑ ꝓphetā ipſoꝝ balaam: de chriſto di
ctū. Orietur ſtella ex iacob: ꝛ exurget ho- Nūe.24.
mo potēs de iſrael. Cū d's ꝑ moyſen popu
lum ſuū de egypto duceret:ꝛ iter ꝑ terram
madian ad terrā repromiſſionis haberēt:
aduocauit rex balach ſacerdotē ydolorum
balaā:vt eis malediceret:ꝛ eos a regno ſuo
maledicto auerteret. Qui aſcendēs aſinā:
ad regē tetēdit: ſꝫ ei angelus dn̄i cū igneo
gladio in via obſtitit:inſuꝑ aſina locuta ꝓ
phetā increpuit. Tandē cū angelo pmittē
te ad regē ꝑueniſſet:ꝛ eū rex ī cacumē mō-
tis duxiſſet:intuitꝰ caſtra filioꝝ iſrl': chriſtū
de eis naſcituꝝ intellexit: ꝛ hec d' eo ꝓphe
tās p̄dixit. Orietur ſtella ex iacob:ꝛ cōſur
get homo de iſrael: cuiꝰ fortitudo vt rino-
cerotis:ꝛ oēm terrā ſibi ſubiugabit. Qui
poſtq̄ꝫ a rege pecuniam accepit: cōſiliū cō
tra eundē pp̄lm dedit: vicꝫ: vt puelle auro
ꝛ gēmis ornate:cuꝫ iuno ꝛ ydolo venienti
populo occurrerēt:ꝛ dū eas ad cōmixtio-
nē peterēt:pꝰus ydolo imolare cogerent:ꝛ
ſic offēſo deo: ꝑ manꝰ ipius corruerēt. Qd̄
ita euenit. Nā adoleſcētes vino inebriati
in amore puellaꝝ exarſerūt:ꝛ libidine vi-
cti:ydolo beelphegor ſacrificauerūt:vnde
xij. M. perieꝛt. Poſtea rex cū omi pp̄lo ſuo ꝛ
impio ꝯſiliatore gladio trāſuerberaꝰ: ꝛ to
ta regio ferro ꝛ igne vaſtaꝰ. Hec chariſſimi
ī figura p̄ceſſeꝛt:ſꝫ nr̄a tpa deſigueꝛt. Po-
pulꝰ q̄ d' egypto duciꝰ ꝑ moyſen ad terraꝫ
repromiſſiōis:ē chriſtianꝰ pp̄ls:q̄ p ieſū de
hoc mūdo duciꝰ ad p̄riaꝫ etne claritatꝭ. Rex
q̄ eis ī via obſtitit:ē diabolꝰ:q̄ multꝭ mōis
nobis iter vite obſtruit. Sacerdos qui aſi
na vehitur: eſt ordo malorum ſac̄dotum:
qui irrationabili deſideriorum ſuorum mo
tu regitur: Qui etiā ab aſina increpatur.

IIII qꝛ hoꝝ vita etiã a vulgo reprobaꝛ. Pro-
pheta obmuteſcit: et aſina loquiꝛ: qꝛ clero
tacẽte ꝟbũ dei ab indoctꝭ ſepe ꝓferꝛ. Vñ
Eſaie. 56 dicitur Canes muti non valentes latrare.
Ob conſciẽtiam praue vite a verbo dei ob
muteſcunt: ⁊ ne redarguanꝛ contra ꝑuer-
ſe viuentes: latratꝰ ꝑdicatiõis nõ edunt.
Quibꝰ cũ ab ãgelo flãmeo enſe obſiſtiꝛ: qꝛ
iudiciũ eterni ignis in omi ſcꝑtura eis ꝑ-
dicaꝛ: Balaam montẽ ſcandẽs: de futuris
ꝓphetat: et tñ peccunia corruptꝰ ꝓplm dei
impugnat: qꝛ ⁊ iſti aliqñ altitudinẽ ſcien-
tie attingũt: de futura vita ꝓplo plĩma pre
dicant: ⁊ his tñ ꝑ reprobã vitã cõtradicũt
Eze. 40. Vñ ꝑ ꝓphetã diciꝛ. Vidi in monte quaſi
edificiũ ciuitatis: ⁊ ecce terra aſcendit ſuꝑ
feneſtras. Ciuitas in monte edificata: eſt
eccleſia in chriſto locata. Sacerdotes ꝟo
ſunt feneſtre: ꝑ quos lumen diuine noti-
cie debuit ſubiectis ſplendeſcere. Sꝫ heu
terra ſuꝑ feneſtras creuit: et lumẽ intrare
nõ ſinit: qꝛ cupiditas terrenaꝝ rerũ: viſuꝫ
mentis ſacerdotũ excecat. et ideo lumẽ di
uine ſciẽtie per eos mĩme in eccleſiã radi-
at. Stella que de iacob orta fulſit: ẽ chri-
ſtus qui de genere iſrahel mundo illuxit.
Nu. 24. Cuiꝰ virtus vt vnicornis fuit: qui oĩa ob-
ſtantia cornu ſuppꝛimit. De q̊ vnicornu di-
Phiſiolo-gus. cit Phyſiologꝰ: hãc naturã habere ꝙ vni-
cornis ſit: ⁊ ꝙ ſit puſillum aĩal: ⁊ hedo ſi
milis acerrimũqꝫ: atqꝫ illud ſingulare cor-
nu in capite habeat: ⁊ nullus venator euꝫ
caꝑe poteſt. Sed hoc argumento capiunt
illũ. Ducũt puellam virginẽ in illũ locum
vbi moraꝛ: ⁊ dimittũt eam ibi ſolam: Ille
aũt mox vt viderit eã: ſalit in ſinũ virgis
et cõplectiꝛ eam: donec obdormit: ſicqꝫ cõ
prehendiꝛ et ꝑducitꝛ ad pallatium regis.
Nũe. 24. Hunc ꝑ rinocerotẽ: xp̃s deſignaꝛ. qui ꝑnci
patus et poteſtates mundi cornibꝰ crucis
ꝑdomuit: ⁊ iam dudum cuncta regna ſuo
ibidem. imꝑio ſubdidit. Puelle ornare cuꝫ quibꝰ
populus fornicaꝛ: et ad idolatriã inclinaꝛ
Sunt pompe et illecebre mundi quibus
populus irretiꝛ: ⁊ dyabolico cultui ſubij-
ciꝛ. Balaam interit gladio: quia ſacerdo-
talis ordo: dux cecus cecoruꝫ ꝑit diuino
iudicio. Demũ rex cum populo extermĩa-
tur: et regio cõcremaꝛ: quia ad vltimũ dia
bolus cum omnibus membris ſuis dãna-
X biꝛ; et hic modus quẽ ꝓ patria dilexerãt a
flãma vorabiꝛ Hodie etiã dilectiſſimi: chri
math. 3 ſtus a iohãne ĩ iordane poſt. xxx. ãnos ba
ptiſaꝛ: et celum ei reſeratur: ⁊ ſpũſſanctus
in columbe ſpecie ſuꝑ eum deſcẽdiſſe me-
moraꝛ et paterna vox dilectum filium ꝓ-
teſtaꝛ. Dominꝰ cariſſimi non ſua ſed nr̃a
crimĩa lauit: ⁊ nobis baptiſma ſuo ĩgreſ-
ſu conſecrauit. Celum ei patet: et ſpũs de-
ſcendens ſuꝑ eũ manet: qꝛ qui in eius noĩe
baptiſma cõſequunꝛ: ſpiritu ſancto reple-
bũtur. et ſi columbe ſimplicitatẽ imitanꝛ:
in celo cũ chriſto exaltanꝛ. Per beſtias eti
am informamur: vt veterẽ vitã deponen-
tes noua induamur. Fertur enĩ de ſerpen
tibus ꝙ nomẽ acceperunt eo ꝙ occultis ac
ceſſibus ſerpũt. Phiſiologus dicit q̃t- Phiſiolo-gus.
tuor naturas habere ſerpentes. Primã na-
turã tum ſenuerint: caligant oculi eius: et
ſi voluerit nouus fieri: abſtinet ſe a cibo ⁊
ieiunat diebus quadraginta et noctibꝰ do
nec pellis eiꝰ in eo laxeꝛ: ⁊ querit petram ĩ
fiſſura anguſtã: et inde ſe vehementer co
artat: atqꝫ cõtribulato corpore deponit ſe
nectutẽ: et iterũ nouus fit. Scđm aũt natu
ram cũ venerit bibere aquã ad fontẽ: non
ſecũ affert ſuũ venenũ: ſed in cubili ſuo de-
ponit: et ſic aquã bibit. Terciã vero natu-
ram: ſi viderit ſerpens hominẽ nudum: ti
met valde accedere ad eum: ſi aũt veſtituꝫ
vidit: nõ facile fugit. Quartã quoqꝫ natu
ram ſerpentis: qñ venerit homo et volue-
rit eum occidere: totũ corpus tradit ad pe
nam: caput autẽ ſoluꝫ cuſtodit. Per hunc
itaqꝫ ſerpentem quilibet peccator deſigna
tur: qui in multis flagitijs inueteraꝛ. Hũc
oportet: vt ad petram chriſtum quãtociuſ
veniat: anguſtam viam que ducit ad vitaꝫ
accipiat: veteri tunica vitiorum expolieꝛ:
noua veſte virtutum circumdetur. Ho-
die etiã dilectiſſimi: dñs inuitatus ad nup
tias poſt annum baptiſmi ſui: cõuiuas ex-
hilarauit: dum deficiẽte vino ſex hydrias
aque in vinũ cõmutauit. De hoc vino nos ioh. 2.
quoqꝫ potat: dum hec nos ſpiritaliter in-
telligere donat. Iſtum diem etiã gentiles
olim celebreꝫ ducebãt: ob trinũ triumphũ
quem hodie romani Auguſto ceſari exhi-
bebãt; eo ꝙ tria regna: ſcꝫ: Parthiã: Egip
tũ; et Medeam deuincens: romano impe-
rio ſubiugauerat. Hũc nihilominus eccle-
ſia ob tres cauſas ſolennem iudicat: ⁊ regi
omniũ cũ triumphali laude iubilat: ꝙ vicꝫ
tres partes mundi: hodie per tres magos
ſceptro ſui dominij ſb̃didit: et crimĩa nr̃a ĩ
iordãe abluit: ⁊ aquã legꝭ hodie ĩ vinũ grẽ

ad ſpiritales nuptias tranſtulit. Huiꝰ imꝑio chariſſimi vos tota mēte ⁊ corde ſubdite: debitū ſeruitiū oīni temꝑ ei perſoluite: vt pꝰ huiꝰ miſere vite inopiā: ꝑcipiatis ab illo diuitias ⁊ gl'iaꝫ. Quā ocꝯ n̄ vidꝫ.

Dominica prima poſt epiphaniam.

Y C Um factus eſſet ieſus annorū duodecim aſcēdentibus illis i hieroſolymam ſcḋm conſuetudinem diei feſti, cōſummatiſqꝫ diebus cū redirent remanſit puer ieſus in hieruſalem. et non cognouerunt parentes eiꝰ. (Luce. 2.) Ubi ad etatem duodennem venit: cepit aperire quid patri celeſti deberet: quid terrene mr̄i. Etas autē duodennis typus erat duodecim apoſtolorū. per quos diuinitas et humanitas eius erat per orbem nuncianda. Etas duodennis typus erat duodecim graduum humilitatis in aſcēdēdo. Primus itaqꝫ gradus humilitatis ē: corde et corpore ſemper humilitatē oſtendere: defixis in terrā conſpectibus. Secūdus: vt pauca et rationabilia v̄ba loq̄tur non in clamoſa voce. Tercius ſi non facilis aut ꝓmptus fuerit in riſu. Quartus taciturnitas vſqꝫ ad interrogationeꝫ. Quintus tenere quod cōmunis regula habet. Sextus credere et pronunciare ſe oīnibus viliorem. Septimus ad omnia indignū et inutilem ſe confiteri debere. Octauus cōfeſſio peccatorū. Nonus. ꝓ obedientia in duris et aſperis patiētiā amplecti. Decimꝰ omni obediētia ſubdi oībꝰ. Undecimus. ꝓpꝛiam nō amare voluntatē. Duodecimus. timore dn̄i cuſtodire ſe omni hora ab omni peccato. Duo ꝑmi hoꝝ gradnū extra clauſtrum monaſterij aſcendendi ſūt: vt demū in tercio gradu ſubdatur maiori qui aſcēdit. His duodecim gradibus in aſcēſiōe opponūtur alij duodecim ſuꝑbie in deſcenſione. Primꝰ itaqꝫ gradus ſuꝑbie in deſcendēdo ē curioſitas: cum oculis ceteriſqꝫ ſenſibus vagatur in ea. que ad ſe n̄ attinent. Secūdus. Leuitas mētis. que ꝑ v̄ba indiſcrete leta vel triſtia notātur. Tercius Ineptaleticia. que per facilitatē riſus notat̄. Quartꝰ Iactātia. que in multiloquio diffūditur. Quintus. Singularitas ꝓuata: affectare cum gloria. Sextus. arrogāter credere ſe omnibus ſanctiorem. Septimus. Preſumptio ad omnia ſe ingerere. Octauus. Defenſio peccatoꝝ. Nonus. Simulata confeſſio. que ꝑ dura ⁊ aſpera iniuncta ꝓbatur. Decimꝰ. Rebellio i magiſtꝝ et fratres. Undecimus. libertas peccādi. Duodecimꝰ. Cōſuetudo peccādi. Duo iſti vltimi ſuperbie gradꝰ intra clauſtrū deſcendi non poſſunt. Notanduꝫ quoqꝫ ꝙ in ſeptē ſuperioribus notatur cōtemptus fratrū in quattuor ſequētibꝰ cōtemptꝰ magiſtri in duobus qui reſtāt cōtemptus dei. Sed vt ad duodennē etatē chriſti qui hoꝝ typus erat redeamus: recte in hoc duodenario numero iubar perfectionis eius incipit declarari. Remanſit in hieruſalem ſine parentibus vt nos inſtrueret ſe deum habuiſſe patrem anteq̄ꝫ mundus fieret. Exiſtimantes autem illum aūt eſſe in comitatu: venerunt iter diei et requirebant eum inter cognatos et notos. Et non inuenientes regreſſi ſunt in hieruſalem requirentes euꝫ. Si quis querat. quomō parentes reliquerunt eū tanta cura nutritum. Reſpōdemus qꝛ filijs iſrael mos fuit: vt temporibus feſtis vel hieroſolimā euntibus vel inde redeuntibus. ſeorſum viri ſeorſum incederent femine et pueri cū quolibꝫ parente irent. Ideoqꝫ mariam et ioſeph viciſſim putaſſe ieſū cum altero parente eſſe in reuerſione. Et factuꝫ eſt poſt triduum inuenerunt illum in templo ſedentem in medio doctorum audientem illos et interrogantem: Quaſi fons ſapientie doctoruꝫ medius ſedebat: ſed quaſi exemplar humilitatis prius interrogat et audit. q̄ꝫ inſtruat. ne paruuli a ſenioribus doceri erubeſcāt. ⁊ ne infirmꝰ docere audeat. Poſt triduum reperitur in templo dans iudiciū. qꝛ poſt triduū triumphal' paſſionis reſurgeret qui mortuus credebatur. (Ambro.)

Stupebant autē omnes qui eum audiebant ſuper prudentia et reſponſis eiꝰ. Et videntes admirati ſunt. Eo amplius ſtupebant ſuper prudentia reſponſionum: quo paucitatem videbant annoꝝ. Diuinam ſapientiam lingua ꝓdebat: ſed infirmitatē humanam etas pretendebat. Et dixit mater eiꝰ ad illum. Fili quid feciſti nobis ſic. Ecce pater tuus et ego dolentes querebamus te. Et ait ad illos. Quid eſt ꝙ me querebatis. Neſciebatis qꝛ in his que patris mei ſunt oportet me eſſe. Non ꝙ eos qui quaſi filium querunt vituperat: ſed cogit eos attollere mentis oculos ad querendum quid debeat eterno patri oſtendens et templuꝫ et omnia que patris ſunt nō minus ad ſe q̄ꝫ ad patrem pertinere. quorum vna maieſtas eſt. Et ipſi non intellexerāt verbum quod locutus eſt ad illos. Et deſcendit cū eis et venit nazareth. et erat ſubditus illis. Quid de ſua diuinitate loquitur nō intelligunt parētes. et tamen ip̄e condeſcendit. et ſubdit̄ ill' vt impleat officiū pietatis. Quātum ergo debemus obedire deo. quoniā quidē et ip̄e deus obedit hominibus. [Et mater eius conſeruabat oīa v̄ba hec i corde ſuo] Oīa q̄ de dn̄o vel a dn̄o dicta vel facta cognit. ſiue intellecta ſiue n̄ intellecta i memoria recōdebat. pia mr̄ vt tp̄e ſuo vniuerſa ꝓut geſta erāt intelligeret. et q̄rentibus explicaret. [Et ieſus ꝓficiebat etate ⁊ gr̄a apō deum et hoīes. Sapiētia ꝑtinet ad aīam. etas ad corpus. gr̄a ad vtriuſqꝫ ſalutem. Etate itaqꝫ ꝓficiebat. ſicut carnis eſt incremēta ſuſcipe. Porro iuxta qō etate ꝓficiebat dona gratie que ſibi inerant et ſapientie magis ac magis patefaciebat hominibꝰ qō erat ſapientia et gr̄a proficere

IIII Z

IIII non in ſe ſed in alijs apud deū et hoīes .i. ad ho
norē dei et ſalutē hoīm. In ſe aūt nequaꝗ̄ ꝑ in-
terualla tēpꝰ ꝓficiebat ſapiētia vel grā: qꝛ ab ho
ra ꝯceptionis plenus fuit gratie et ỽitatis. No
ta doctores cōmuniter affirmare aīam chriſti
verbo dei vnitā eſſe: et in tm̄ ſapiētie ꝛ bonitatis
ſuſcepiſſe: ꝗ̄tum poſſibile fuit creaturam ſuſci-
pere. In ea eni vt apl's ait ſūt oēs theſauri ſapi
entie et ſcientie: in ea oīs plenitudo diuinitatꝪ
inhabitat. Alijs ſpūs ad mēſurā dat: ſed chri-
ſto vt ait iohānes euāgeliſta datus ē nō ad men
ſurā. Multi ḡ aſſerūt: vt Alcuinus ī libro de tri
nitate ad Karolum: animam chriſti tantam ſci
entiā de oībus habere: quātā diuinitas habꝫ:
ita ſcꝫ qđ diuinitas a ſe: nō ab alio. Sapiens ē
per naturā: animā ỽo chriſti a diuinitate ꝑ gra
tiā. Alijs ỽo non videtur qđ aliqua creatura ca-
pax poſſit eſſe totius diuine cognitionis: vel to-
tius diuine bonitatꝪ: ſicut nec omnipotētie. Du
cunt nanqꝫ ꝓ inconuenienti creaturā etiam hoc
modo patificari creatori. vt ab ipo tantam ſcie-
tiam habeat quātam et ipſe creator.

De eo ꝙ verbum cum carne rationalē animā ſumpſit. et qualis fuit anima illa in ſapientia et virtute et iuſticia et bonitate.

I q Uidam heretici fuerunt: qui pu-
tauerunt in chriſto cū carne a ỽbo
rationalē aīam aſſumptam nō fuiſ
ſe: ſed ſolā carnē verbo vnitā: ꝛ ipam diui-
nitatē verbi: carnē loco aīe viuificaſſe: eā
demqꝫ diuinitatē ab ipa carne qñ in cruce
mortua eſt receſſiſſe: rurſumqꝫ ad ipam qñ
reſuſcitata eſt: viuificandā: ꝛ reſuſcitādam
rediſſe. Sed catholica fides habet totū qđ
hoīs erat pter culpā: deū aſſumpſiſſe: qꝛ
nec aīr verus homo eſſe potuiſſet: niſi to-
tum qđ ad diuerſitatē humane nature per
tinebat aſſumpſiſſet. Accepit ḡ cū carne et
in carne ipam animā rationalē: que ꝛ car-
nem ipam regeret: ꝛ ſenſificaret ad vitā:
et ſcdm liberam voluntatem peccatū re-
ſpueret: et ſectaret iuſticiā. Cui et hoc ex
ſocietate diuinitatis collatum ē: vt ſponta
nea quidē libertate bonū faceret. Sed ad
malū faciendū: nulla ꝓrſus neceſſitate vl'
infirmitate declinare potuiſſet. Dicit ꝗ̄pe
Auguſti⁹ beatus Aug⁹. De ſpiritu ſancto ꝛ virgine
Maria dei filius vnic⁹ natus ē: nō carnis
cupidine: ſ; ſolo dei munere. Libera in il-
lo volūtas erat: ac tāto magꝪ erat: ꝗ̄to ma
gis ſeruire peccato nō poterat. Multa au
tē querūtur de illa anima rationali: e qui-
bus vnū eſt: vtrū vicꝫ equalē cū diuinita-
te ſciam habuerit: đ qua qſtiōe ī alio opu-
ſculo: quid de aīa chriſti intitulatur: ꝓlixi
us diſputaui: hic ỽo hoc ſolum cōmemora
re ſufficit: ꝙ eadē aīa ſicut plenam ꝛ pfe-
ctam dei ſapiam vnitā habuit: ita plene et
perfecte: ex ipſa ꝛ ꝑ ipam ſapientiam ſapi
ens fuit: nec tamen ipi ſapiētie natura eq̄-
lis fuit: qꝛ longe aliud eſt ſapiētia ſapere:
atqꝫ aliud ſapiam eſſe. Ex quo eni huma-
nitati diuinitas cōiuncta eſt: ex ipa diuini
tate humanitas accepta ꝑ graciā totū qđ
diuinitas habuit ꝑ naturam: ita vt ſm illā
ineffabilē vnionē et dei eſſet in humanita
te ſua totū qđ diuinitatis erat. Sic ḡ hu-
manitatē verbi in aīa rōnali a pma ꝯcep
tione ſua ex ineffabili vniōe diuinitatꝪ ple
nā et pfectā ſapiētiā: et potētiā: et ỽtutē:
et bonitatē: accepiſſe credimus: ꝛ ipam ſic
in vnione diuinitatis inſepabiliter: ſic ī ip
ſa que ex vnione diuinitatis erat plenitu-
dine ỽtutis incōmutabiliter pmanſiſſe ꝯfi
temur. Neqꝫ eni idcirco deus homo int' ho
mines conuerſari voluit: vt quaſi ꝑ inter-
ualla tpm ſapiētia aut virtute ꝓficiēs me
ritum cōpararet: et ſeipo melior fieret. ſed
vt ea ſapiētia et bonitate quā ipe etiam di
uinitate ſua plenā et pfectā ſemp habuit:
ꝛ in humanitate ſua plenā ꝛ pfectā ſemel ꝛ
ſimul accepit: diſpenſationē ſalutis huma
ne ſm ineffabilē ordinationē ſuam cōplerꝫ
Qua ꝓpter id qđ dicit euāgeliſta: qꝛ ꝓfici
ebat ieſus etate: ſapiētia: et grā: nō ita ac-
cipitur quaſi ſemetipo melior factus ſit: ſ;
qꝛ hominib⁹ quā ipſe habebat: ſ; latebat ſa
piētiā ꝛ grāz: ꝓut rō tpm poſtulabat: ma-
gna ſemp ac magis apuit. Ita apud homi
nes ipe ꝓficiebat: qñ hoīes eo ipi: in ei⁹ cogni
tione ꝓfecerunt. Apud ipm aūt ꝓfec in eo
qđ dū ſe ſapia: et grā dei plenū oſtēderet:
eos ad laudē dei patris a quo hoc eē teſta
batur: magis ſemp ac magis ꝓuocauit.

Item Expoſitio de eodem euāglio.

Um factus eſſet ieſus annorum duo-
decim. ꝛc. Sicut mūdus iſte dupli 9
citer ſeruit homini ad ſuſtentatio-
nē carnis: et ad eruditionē mentis: ſic ver- Luce. 2.
bum caro factū: remediū pſtat: ꝛ exēplū.
Remediū in eo qđ oblatū ē ad redempti-
onē: exemplū in eo qđ opatum ē ad imita-
tionē. Remediū ī eo qđ factū eſt: exemplū
in eo qđ fecit imitatio ei⁹: ſimilitudo eius.
Uidi ciuitatem ſctām hierl'm nouā deſcen
dentē de celo. De celo deſcēdit: ꝛ fabricata
eſt terrā. De celo forma: de terra materia. Apoc. 21
Sicut forma hoīs hō: ſic ꝛ forma chriſti

chriſtus. Induimini dñm ieſum chriſtum
formā chriſti: imaginē chriſti. Ipa imago
ipa eſt imitatio. Idcirco factꝰ eſt tibi exē-
plū: vt tu illum imitando indueres. Fecit
corꝑaliter tu ſpūaliter imitare. Et ſic co-
gnouimꝰ inquit xp̄m ſcd̄m carnē: ſed nūc
iam nō nouimꝰ. In exemplo ſm carnē co-
gnouimus in imitatiōe ſm carnē iam non
2.Cor.5 nouimus. Scd̄m carnē chriſtus natꝰ ē in
mundo: ſm ſpiritū veritas naſcit̄ in cor-
de tuo. Chriſtꝰ in iudea naſcit̄ de virgine
et veritas naſcit̄ in confeſſione de purita-
tate. Ueritas de terra orta eſt: ⁊ iuſticia d̄
ps.84 celo ꝓſpexit. Qn̄ ꝯfiteris pctā tua: ỽitas
de terra orit̄: qn̄ ỽo confitenti ignoſcit deꝰ
iuſticia reſpicit d̄ celo. Uis aūt vt deꝰ tecū
ſit? Confitere quid es. Cū verax eſſe cepe-
ris: veritas tecū eſſe incipiet. Dic malꝰ ſuꝫ
breue verbū: ſed verꝫ: veritas te veracē fa
ciet. Si veritas tecū eſt: deꝰ tecū ē: qꝛ veri
tas eſt deus. Ecce quō in iudea naſcit̄: id
eſt in cōfeſſiōe: veritas. Mater virgo: pu
ritas eſt cordis: cū corde credis: qd̄ ore cō-
fiteris. In confeſſione criminis: puritas ē
ſine macula. Si bonū non ſimulas: nō ha-
Ephe.5. bes rugā: ſi malū odis: nō habes maculā.
Sic veritas in te deſiderio cōcipit̄: opere
naſcitur: ſtudio nutrit̄: vt ꝓficiat etate in
ꝓgreſſu tempꝯis: ſapīa: in augmento co-
gnitiōis: grā: in incremēto virtutis. Apud
homīes in fama: apud deū in ꝯſcīa: apud
homines vt cognoſcat̄: apud deū vt glori
ficetur. Duodecim ānoꝝ in hieruſalē aſcē-
dit: qꝛ poſt ꝑfectionē operis: ⁊ duplicataꝫ
virtutē caritatis: ad pacē cōtemplationis
A ꝓficit. Parentes ieſu ab hieruſalē itinere
vnius diei redeūt: quia ſenſus carnis per
Luce.2 exercitiū boni operis internā veritatem
nutriūt: ꝑ exteriorum delectationē retra-
cti diu in interna pace ꝑſiſtere nō poſſunt
Unus dies: vna claritas: vnū gaudium:
vna benedictio: quā Eſau accepit: qui du
plicē ſtolam nō potuit promereri. Hic eſt
ille vnus dies: in quo puer vnius diei ſine
pctō eſſe non potuit ſuꝑ terrā: quia ſenſus
carnis: qui quantū ad ſe ſemꝑ puerilia ap
petit: huiꝰ tantū vite claritatē amās: in ea
nūquā ſine peccati macula conſiſtit. Non
enī venit ad alium diem: de quo dictum ē
Nunciate diem de die: et rurſum: Dies ſu
per dies regis adicies. Propterea vnius
diei iter eſt elongantibꝰ ab hieruſalē: qꝛ
delectatio p̄ſentiū: longe facit anīos a con

templatione eternoꝝ. Poſt triduū ieſus ī V
templo inuenit̄: quia poſt correctionē co-
gitatiōis: locutionis et operis: veritas in
corde mundo ꝑcipitur. Inuenit̄ aūt inter
doctores ⁊ ſapientes: quia in lege: ⁊ ꝓphe
tis: ⁊ euāgeliſtis: ⁊ aplīs et ſacri verbi do-
ctoribꝰ: veritas cognoſcit̄. Legitur quoqꝫ
de itinere triū dierum: in quibꝰ ierant fi- Exo.3
lij iſrael in deſertū: vt ibi ſacrificarēt dño
deo ſuo. Eſt quidā acceſſus: ⁊ receſſus aīe
ad deum: ſiue a deo: acceſſus ad deū: rece-
ſus a deo. Abeunti: iter eſt ꝑ noctē: redeū-
ti iter eſt ꝑ diem: Quot noctibus recedit:
tot diebꝰ redit. Abeunti prime noctis iter
eſt per ſuꝑbiam: qua deū deſerit: ſcd̄e no-
ctis iter eſt ꝑ cōcupiſcentiā: qua alia p̄ter
deū appetit: tercie noctꝭ iter ē ꝑ obſtinaciā.
qua in alijs extra deū requieſcit. In ſuper
bia eſt vanitas: in cōcupiſcētia delectatio:
in obſtinatia cōſenſus. Per vanitatē igit̄
abit. Per delectationē ſtat: per cōſenſum
ſedet: Per ſuperbiā a deo recedens: vadit
ad ſe vt requieſcat in ſe: per ꝯcupiſcentiaꝫ
deſcēdit ſub ſe: vt requieſcat in carne: per
obſtinaciam trahitur extra ſe: vt requieſ-
cat in carne a ſpecie viſibiliū: et ꝑmaneat ī
delectatione. Primū vadit de virtute ſua
gloriari. ſecūdo vadit ī vitijs ſuis delecta
ri: tercio vadit in trāſitorijs cōſolari. Prīo
maledictus homo q̄ confidit in homīe: ſe-
cūdo: qui ponit carnē brachiū ſuū. Tercio
qui ſperauit in multitudine diuitiarū ſua
rum: et p̄ualuit in vanitate ſua. Reuerten
ti aūt p̄me diei iter eſt qn̄ intentionē ſuam
conuertit anīa ab eo qd̄ extra ipam eſt: ad
id qd̄ ipa eſt. Secūde diei iter eſt: quando
ab eo quod in alio eſt ducitur ad id qd̄ eſſe
debet. Tercie diei iter eſt: quādo a percep
tione illuminatōis rapitur ad fontē lumi-
nis. Prima reuſio eſt ab alienis ad propa.
Secūda eſt a malis ad bona. Tercia eſt a
ſtudio virtutū ad ꝑceptōnē interne ⁊ eter
ne dulcedis. Et ſic pꝰ triduū hoc ē pꝰ cor-
rectionē cogitatōis: locutōnis: opis: ieſus
id ē ỽitas ī tēplo: hoc eſt ī mūdo corde ꝑcipi
tur: ita ⁊ ꝑ ſacri ỽbi doctores: veritas hoꝝ
triū dieꝝ egreſſionis hebreoꝝ ex egypto fi
delibus declaratur.

Dominica ſecunda poſt theophaniam
Nuptie facte ſūt in chana ga B
n lilee. et erat mr̄ ieſu ibi. Uo- Joh.2.
catꝰ ē aūt ie. ⁊ diſ. eꝰ ad nup.
Uoluit dñs ſui nec non miraculo

V

nuptias cõmendare. ne eas heretici damnare p̄
ſumerent. Miſtice deſiderio patrũ precedentiũ
ante legem: ſub lege vocatus eſt ſponſus: ad ec-
cleſiam ſponſam venire: ⁊ in gratia euãgelij ve-
nit. Vocati ſunt et diſcipuli: vt miniſtri in nup-
tijs. Hanc ſponſam cõiunxit ſibi ſponſus: i vte
ro virginis. Verbũ eni ſponſus: ⁊ ſponſa caro
humana eſt. In chana galilee: in celo tranſmiḡ-
tionis fiunt nuptie: qꝛ hi ſunt digni chriſto: qui
feruore deuotionis de vitijs ad virtutes. de terra
ad celos migrant. [Et deficiente vino: dic̃ ma
ter ieſu ad eũ. Vinum nõ habẽt]. Quaſi dicat.
Vinũ da eis. Vinũ deficit: qꝛ ſpūalis intelli-
gẽtia leg̃ fallacẽ phariſeoꝝ expõnẽ latere cepat.

**Et dixit ei ieſus. Quid mihi et tibi eſt
mulier. n. ndum venit hora mea.**

Quid cõmune eſt tibi mater ſcõm carnem: ⁊ mi
hi eterne dei ꝟtuti ac dei ſapientie: ex qua futuꝝ
eſt miraculum quod petis. Venit hora mea: id
eſt paſſionis õportunitas: in qua vic꞉ cũ pende
re in cruce infirmitas ceperit cuius tu mater es
agnoſcam te matrẽ vt filius: curã tui diſcipulo cõ
mitrens. Predicato aũt euãgelio: et virtute di-
uina oſtenſo mũdo: fuit hora paſſionis. Nõ ne-
ceſſitatis ſcꝫ hora: vt heretici calumniantur ſed
voluntatis. Unde illud. Poteſtatẽ habeo pone
re animam meam et iteꝝ ſumere eam. Non eni
auctor tempoꝝ: fato temporis regit̃. Dicit ma-
ter eius. Quodcunqꝫ dixerit vobis facite. Erant
aũt ibi lapidee hydrie ſex poſite ſcõm purificati
onem iudeoꝝ: capiẽtes ſingule metretas binas
vel ternas. Confiſa mater de filij pietate ad ip-
ſam: ut fiat quod petit fiducialiter imꝑat mini-
ſtris. Hydor eſt aqua. Inde dicitur Hydria vas
aque. Purificationẽ iudeorum dicit ꝙ crebro la
uabant manus et vaſa. Metron grece: menſu-
ra latine dicitur. Inde metreta nomen menſure

**Dicit eis ieſus. implete hydrias aqua.
Et impleuerunt eas vſqꝫ ad ſummum.
Et dixit eis ieſus. Haurite nunc et fer-
te architriclino. Et tulerunt.**

Architriclinus eſt princeps triclinij: id eſt diſcũ
bentium in triclinio. Tricliniũ vero dicũt eẽ au-
lam tricameratã. vel tres domos vel tres came-
ras cũ teſtudine factas. in quibus ſedebant di-
ſcumbentes: quaſi ſub tribus arcubus.

**Ut autẽ guſtauit architriclinus aquã:
vinũ factũ. et nõ ſciebat vnde eſſet. mi-
niſtri ãt ſciebãt qui hauſerãt aquã vo
cat ſpõſũ architriclinus. et dicit ei. Om
nis homo ṗmũ bonũ vinũ ponit. ⁊ cũ
inebriati fuerint. tunc id qḋ deterius ẽ.
Tu autem ſeruaſti vinum bonum vſqꝫ
adhuc. Hoc fecit initium ſignoꝝ ieſus
in chana galilee. ⁊ manifeſtauit glo. ſu.**

Inter multa ſigna q̃ fecit ieſus in chana galilee
fuit hoc primũ: ⁊ quodã dignitatis ꝓuilegio ele

L

mentoꝝ cõuerſione: manifeſtauit gloriã ſuam:
id eſt latẽtem deitatẽ. Miraculũ aque cõuerſe i
vinum miramur: ⁊ nõ miramur: qꝛ omĩ anno h
facit deus in vitibus: et de vno grano multa fac̃
Et quod maius eſt: celum et terrã de nihilo crea
uit: eaqꝫ mirabiliter gubernat. Ergo qꝛ homines
in aliis intẽti perdiderũt conſiderationẽ operũ
dñi. In qua quotidie cũ laudarẽt: ſeruauit ſibi
deus quedã inuſitata que faceret. vt tanq̃ dor-
mientes homĩes ad ſe colendũ mirabilibus ex-
citaret. Aquam vertit ieſus in vinum: cũ inſipi-
dã mẽtẽ eam aliũ ſapore ſciẽtie celeſtis imbuit.
Eramꝰ eni aqua id eſt inſipiẽtes: et fecit nos vi-
num. i. ſapiẽtes fidẽ ipius. Vel aqua intelligit̃
ſciẽtia mũdans auditores a ſordibus peccatoꝝ
Que tũc ꝯuertitur in vinum: quãdo aliq̃s ex to-
to obliuiſcit̃ p̄teritoꝝ maloꝝ: ne in ea incidat: et
incipit calere in dei amore: ſicut vinũ inebrians
obliuioſos facit potatores et cale facit. Conuer
tit aquas chriſtus in vinum dũ que carnalia vi-
debantur in lege ſpũalia oſtendit: ⁊ ſuꝑficiẽ lit-
tere plenã celeſti ꝟtute videri fecit. Chriſtus eni
in ꝓphetis necdũ manifeſtatus quaſi vinũ in
aqua latuit. ſed cũ diſcipulis aperuit ſenſũ vt
intelligerent ſcp̄turas. Vinũ inebrians fuit ipſe
chriſtus in lege et ꝓphetis manifeſtatꝰ. Illa igit̃
ſcp̄tura dũ in ea ſubleuamine. i. ad opationẽ lr̃e
latet chriſtus ſapit aquã inſipidã. Cũ ꝟo auferẽ
velamẽ eſt vinũ inebriãs. Sex hydrie ſex etates
ſunt que inaniter currerent. niſi chriſtus in eis
ꝑdicaret̃. Prima etas eſt ab Adã vſqꝫ ad Noe
Secũda vſqꝫ ad abraham. Tercia vſqꝫ ad da-
uid. Quarta vſqꝫ ad trãſmigrationẽ. Quita ad
Iohãnẽ baptiſtã. Sexta inde vſqꝫ ad finẽ ſecu-
li. Prophetia in ſingulis etatibꝰ quaſi hydrus.
Scõm lr̃am aqua inſipida: qũo in vinũ mutet̃
cũ ad chriſtũ et ad omẽs gẽtes referat̃. videamꝰ
Quicq̇d figurabatur i adam de chriſto. ad om-
nes gentes ꝑtinebat. Ut illud in geneſi. Reliq̇t geñ. 2
homo patrẽ ⁊ matrẽ ⁊ adherebit vxori ſue. ⁊ erũt
duo in carne vna. Chriſtus adheſit eccleſie. vt eſ
ſent duo in carne vna: et fuit relinquere patrem
nõ in ea forma apparere hominibꝰ in qua ẽ eq̄l
patri. Reliquit mr̃em quãdo de ſynagoga tran
ſiuit ad eccleſiam. Poterat dñs vigilanti Ade Geñ. 2
coſtam ſine dolore euellere. ſed ꝓculdubio chri-
ſti dormitio in cruce in eo ſignificabatur. de cuꝰ
latere tanq̃ ſponſa fluxerunt ſacramẽta eccleſie
De vino aliaꝝ hydriarum bibamꝰ. Chriſtꝰ figu
ratus eſt in Noe. Nam ideo in archa omĩa ani-
malia ſunt incluſa. vt omnes gentes ſignificarẽ Geñ. 7
tur ſaluande per chriſtum. Non eni deerat deo
rurſus cauſare omne genus animaliũ. ſed ideo
per lignum ſaluata ſunt. qꝛ et nos ꝑ lignum ſal
uandi eramus. In tercia hydria audiuit abra-
ham. In ſemine tuo benedicẽtur omẽs gentes.
Quis non videt cuius figuram habuit vnicus
eius ligna portans ad ſacrificium quo imolan-
dus ducebatur. Portauit eni dñs crucem ſuã.
In quarta hydria dicit dauid. Surge deus iu-
dica terram. quoniã tu hereditabis in omnibus
gentibus. Tanq̃ diceretur Dormiſti iudicatus

D

a terra: ſurge vt iudices terram. In quinta eta/
te vidit Daniel lapidem preciſum de mõte ſine
manibus et fregiſſe oĩa regna terrarum ⁊ cre/
uiſſe illum lapidem: et factum eſſe mõtem mag
num: ita vt impleret vniuerſam faciez terre. De
quo monte predicit: niſi de regno iudeorũ: vnde
chriſtus ſcõm carnem natus eſt: ſine opere hu/
mano quando ſine amplexu maritali. Ad ſextã
etatem pertinet iohannes baptiſta dicens No/
Math.3. lite dicere Patrem habemus abraham. Potẽs
eſt enĩ de⁹ de lapidib⁹ iſtis ſuſcitare filios abra/
he. Lapides dicens gentes non ꝓpter firmita/
tem ſed ſtoliditatis duriciam: dum adorabãt ſi
mulachra: ſimiles facti ſunt illis. Unde illud.
Similes illis fiant qui faciunt ea: et qui confi/
E dunt in eis. Itez ſex hydrie ſunt perfecta corda
ſanctorum in his etatibus receptui ſcripturarũ
dei parata: in exemplum videndi atq; credendi
propoſita. Et ſunt lapidea: id eſt fortia in chri/
ſto lapide. Scõm purificationem iudeoꝝ dictũ
eſt: quia illi tãtum populo iudeorum lex data ẽ.
ſed gratia per chriſtũ omnibus facta eſt. Ideo
non dictum eſt capientes metretas alie binas:
alie ternas: ſed binas vel ternas. vt ipſe diceret
binas quas ternas. Sunt ergo due menſure in
ſcripturis: dum pater et filius nominaꝰ: ſed ibi
ſpiritus qui patris eſt et filij intelligitur. vt ibi.
Omnia in ſapiẽtia. i. in filio feciſti. Tres metre
te ſunt: dum nominato ſpiritu ſancto trinitas
manifeſtius. Intelligitur vt ibi Baptizate eos
In nomine patris et filij et ſpiritusſancti. Aliꝰ
bine vel terne menſure ſunt oĩnes gentes ad q̃s
pertinent ſcripture: bine propter preputium: et
circumciſionem. terne q: a tribus filijs noe ſunt
diſſeminate. Qd iuſſu dñi implerẽ ſunt hydrie:
ſignificat q: ſcriptura ab eo ẽ. Potuit q̃dẽ va/
cuas implere vino: qui cuncta creauit ex nihilo
ſed maluit de aqua vinũ facere: vt doceret ſe nõ
legem ſoluere: ſed adimplere. ⁊ in euangelio illa
facere vel docere predixit. Uſq; ad ſummũ im/
plentur hydrie: quia nullum tempus fuit a ſa/
lutari doctrina vacuum. Archtriclinus intelli/
gitur princeps in peritia ſcripture ꝯtinentis hi
ſtorias et moralitates et allegorias. Dũ ergo ta/
li velut Nichodemo gamalieli diſcipulo ei⁹ ſan
lo verbum euangelij offertur: vinum de aqua fa
ctum archtriclino propinaꝰ. Non nulli ꝑ aquã
baptiſmũ iohannis: per vinum paſſionẽ chriſti
accipiunt: Unde et vinũ prius fertur archtri/
clino. id eſt ipſi iohanni qui ante bibit paſſionez
quã chriſtus. Triclinũ id eſt tres ordines ĩ nup
tijs diſcumbentium: altitudine diſtantes in/
ter ſe: deſignant tres ordines fidelium in eccleſia
cõiugatorum. cõtinentium. et doctoꝝ. Et q: do/
ctorum eſt veteribus inſtitutis: gratiã euangelij
preferre: vocato ſponſo dixit archtriclinus bo/
num vinum fuiſſe ſeruatum. Qd autẽ dicitur. ñ
ſciebat vnde eſſet: intelligendum eſt: q: multis ĩ
lege peritis ſcõm litterã nunciauerũt euangeliũ
diſcipuli chriſti. qui haurierãt aquam: prudẽter
intelligendo et fideliter aperiendo veterem ſcrip

turam. Omnis homo primum bonũ vinuz po/
nit. dictum eſt ad litteram ſcõm multoꝝ cõſue/ V
tudinem. Miſtice. homo. i. carnalis deterius vi
num bibit. poſt bonum. id eſt cũ anim⁹ ad falſa
deſcendit. Sed ſpiritualis quotidie in viſibili
vino quod prius latuit in ſcripturis. inebriatur
et ꝓficit. Maximus epũs in ſermone de epi/
phania qui ita incipit. Completa nobis fratres
dicit. Sicut poſteritati ſue fidelis mãdauit an/
tiquitas. hodie ſaluator eſt a chaldeis adorat⁹.
Hodie fluenta iordanis bñdictõne proprij bap
tiſmatis conſecrauit. Hodie inuitatus ad nup
tias aquas vertit in vinum.

F Item de eodem euangelio.
Implete hydrias aqua. Galilea
interpretaꝰ tranſmigratio. Ui
ta ergo preſens galilea eſt: trãſmigrans d
preſentibus ad futura. In galilea nuptie
fiunt: q: in tranſitu tempis ſanctificatur co
pula ꝑ manſure dilectõnis eccleſie ad chri
ſtum anime ad deuz. Sex hydrie ſunt ſex
etates in mũdo. Prima ab Adam vſq; ad
noe. Secũda a noe vſq; ad Abrahã. Ter/
cia ab abraham vſq; ad dauid. Quarta a
dauid vſq; ad tranſmigrationẽ babilonis
Quinta a tranſmigratione babilonis vſ/
q; ad chriſtuz. Sexta a chriſto vſq; ad finẽ
ſeculi. In vita hominis ꝑma infantia. ſecũ
da puericia. tercia adoleſcentia. quarta iu
uentus. quinta virilis etas. ſexta ſenect⁹.
Prima id eſt infãtia quaſi quodã diluuio
lubrice obliuionis obruitur: vt nõ videaꝰ
inpoſterũ: nec veſtigia ſui vlla relinquat.
Secũda id eſt puericia primum a diluuio
obliuiõis ad ſenſum exiens: per ſuperbiã
erigitur: et per concupiſcẽtiã diuiditur et
diſpergitur. Tercia ẽ ab adoleſcẽtia. Pri/
mum per cohibitionẽ diſcipline circũcidi/
tur. deinde ꝓceptis informatur: et conſilio
regiꝰ. Quarta. i. iuuẽtus ſeruire iã cogiꝰ
et ſubijcitur regnũ: vt per timorẽ hoĩs di/
uinũ diſtat. Quinta. i. virilis etas poſt ti/
morem hominis: ad diuinũ venit. Sexta
id ẽ ſenectus: quaſi itura cõcupiſcentia fu
turoꝝ trahiꝰ. Sic humanũ gen⁹ ꝑmũ dilu
uio obrutum ẽ: ſecũdo ĩ edificatiõe turris
elatũ: in diuiſiõe linguaꝝ diſperſũ. Tercõ
in abrahã circumciſũ: in moyſe ꝓceptis in/
formatũ ſub iudicibus ꝯſilio gubernatuz:
et q̃rto ſub regibus dominatõi ſubiectum.
Quinto ſub pontificibus religioni parẽs
Sexta ſub gratia vera bonitate illuſtratũ
Iſte ſex hydrie ſiue in decurſu ſeculi pre/
ſentis: ſiue in vita hominis: omnes aquis

V implentur:qꝛ iudicio plenus eſt mundꝰ.
Judicia tua dñe abiſſus multa. Mlta ope
ratus eſt deus ab initio ſeculi: et operari
non deſinit vſqꝫ in finē eius: et circa homi
nem a ꝓ̃cipio vſqꝫ ad finem eius:⁊ omnia
hec iudiciū ſunt:et nihil ſine cauſa fit. Sꝫ
q̄zdiu dicere nō poteſt homo: iudicia tua
iocūda:nondū aqua in vinum conuerſa ē.
Deficiente vetere vino: hydrie aqua im-
plentur:qꝛ cum in vita hominis carnales
delectationes deficiunt:diuine cōſolatōes
ſuccedunt. Que quidē initiātibus minuſ
ſaporis conferunt: ꝓficientibus amplius
dulceſcunt:qꝛ tūc aque in vinum cōuertū-
tur:quādo in mēte homīs opus dei quod
laboranti primū non ſapuit per ſpiritalez
G intelligentiā illuminato dulceſcit. Item
ſex hydrie ſex etates mūdi: aqua in vinum
conuerſa:opera prioꝝ in figura ſpiritaliū
geſta. In ꝓ̃ma etate Abel agnum deo ob-
tulit:quem frater ſuus chaim occidit:⁊ pꝰ
hec dñs enoch in celum tranſtulit. De hac
hydria aque:verbū di ſitientibꝰ vinū hau
ritur:dū hoc miſtice aperitur. Abel q̄ ag-
nū ſacrificauit:eſt chriſtus:qui corpus ſu-
um ꝓ nobis deo patri īmolauit. Abel a fra
tre occiditur: et chriſtus a iudaico poplo
interimitur. Enoch de terra rapitur:⁊ chri
ſtus poſt paſſionem in celum transfertur:
In ſecunda etate Noe plantans vineā: vi
no inebriatur:dormiens denudatus a filio
ſubſannatur:a duobus veſte velatur. Eui
gilans vero irriſorem ſeruicio addicit re-
liquos ad gloriam benedicit. Hec hydria
aque conuertitur:cum tali modo intelligi
tur. Noe qui vineam plantauit eſt chriſtꝰ
qui eccleſiam fundauit: qui poculo amare
paſſionis inebriatur: et a perfido populo
irriſus deturpatur:ſꝫ a duobus velatur .i.
ab ebreis ⁊ gentibus fidelibus turpitudo
paſſionis eius veneratur. Qui a ſomno
mortis euigilans: irriſorem populum iu-
daicum damnat:ſe honorantes ad vitā ex
altat. In tercia etate ioſeph ob inuidiaꝫ a
fratribus venditur a domīa ſua ob caſtita
tem incriminatur:in carcerē retruditur: de
carcere eductus: toti egipto preponitur.
Hec hydria aque ſuauis reficit nos ſapore
vini dulcioris. Joſeph qui a fratribus di-
ſtrahitur eſt chriſtus:qui a diſcipulo iude
is traditur. Qui a ſynagoga vt ille a do-
mina reus accuſatur:neci dānatus ſepul-
chro clauditur. de baratro rediens vniuer
ſo orbi prīcipatur. In quartā etate dauid
Golyam pugnans ſupat: et ſalomon tem-
plum hieroſolymis ex auro ⁊ gemmis edi
ficat. De huius hydrie aqua dulce vinum
bibitur:dū tali modo accipitur. Golyas a
dauid ſternitur:et diabolus a chriſto ī cru
ce vincitur. Templum in hieruſalem a ſa-
lomone auro et gemmis conſtruitur:quia
eccleſia que eſt templum dei a chriſto in ce
lis ex perfectis colligitur. In quinta etate
ieſus ſacerdos cū captiuis de babylone re
meat:⁊ ruinam templi in hieroſolymis re
edificat. Hec hydria aque nos vino inebri
at:dum hec ſpiritaliter geſta inſinuat. Je-
ſus qui a babilone cum captiuis reuertit̄:
eſt ieſus chriſtus verus ſacerdos:qui ab ī
ferno captiuitatem reducēs: ad celum re-
greditur. Ruina templi ab ieſu in hieroſo
lymis reparatur:et ruina angelice curie ꝑ
ieſum chriſtum reſtauratur. In ſexta eta-
te omnis populus ad ieſum venit: et ipſe
eos aqua abluens: fideles ab infidelibꝰ ſe
cernit. Huius etiam hydrie aque ſaporem
vertit nobis chriſtus in vini dulcorē. Mul-
titudo populi ad iohannē:⁊ eos in flumīe
ſeparat:qꝛ oīnis populus ad chriſtum ī vl
timis congregatur:⁊ ab eo per igneū fluui
um fidelis ab infideli ſegregatur. Hūc cha
riſſimi debetis diligere toto affectu mentꝭ
qui veſtras animas recreat talibus ſacra-
mentis:qui vos ad nuptias ſuas inuitauit
⁊ vino eterne dulcedinis quandoqꝫ inebri
abit.

Dñica tercia. Secdm̄ Matheum.

Um deſcendiſſet ieſus de mon H
C te. ſecute ſunt turbe multe. Et
ecce leproſus veniens adora-
bat eū dicēs. Dñe ſi vis potes me mū-
dare. Recte poſt doctrinaꝫ fiūt miracula: vt per
virtutē ſermo firmaretur. Leproſus ſm̄ marcū Beda
genu flectens:vt Lucas ait:in faciem procidit:
quod humilitatis eſt et pudoris: vt vnuſquiſqꝫ
de ſue vite maculis erubeſcat: confeſſionem ve-
recūdia nō reprimit:ſed directo vulnere remedi
um querit. Voluntati dñi curationis poteſtatē
leproſus tribuit: nec quaſi incredulus dubitat:
ſed ſue colluuionis conſcius non preſumit dice
re:mūda me dñe:et mūdabor. Duꝫ hic a lege ex
cluſus ſe dñi poteſtate curari poſtulat: ſupra le
gem eſſe gratiam indicat. Sicut eni ꝑtātis
auctoritas in dño. ita in iſto fidei cōſtā-
tia declarat. Et extendēs manū tetigit
eū ieſus dicēs. Volo mūdare. Et cōfe-

ſtim mundata eſt lepra eius. Et extendẽs miſcðic affectu manũ leprõ tetigit: ex humilita-te docens nos nullũ ſpernere ꝑ aliqua corporiſ maculatione. Lex tangi leproſos ꝓhibet. Sed deo nõ erat ꝓhibitũ: q dñs legi eſt. Tetigit igitur non q ſine tactu ſanare poſſet: ſed vt indicꝫ ſe non ſub lege eſſe: imo dñm legis qui nõ timet contagiũ. cũ potius alios liberet. Ex pietate ait volo: ſanãs eo genere quo fuerat obſecratus cũ diceretur. Si vis potes me mũdare. Imperãdo ſubiunxit mũdare. in quo maieſtatis aperit potentia. Nihil enim mediũ eſt inter opus dĩ ⁊ ꝑcep-tum. q: inter ꝑceptũ eſt opus Dixit enim ⁊ ſcã ſũt

J Et ait illi ieſus. Vide nemini dixeris ſꝫ vade oſtende te ſacerdoti et offer mun⁹ quod precepit moyſes ĩ teſtimoniũ illꝭ. Non erat neceſſe vt ſermone iactaret quod corpore ꝑferebat. Docet dñs nõ eẽ vulgãda noſtra beneficia ſed ꝓmenda. vt nõ ſolũ a mercede abſtineamus pecunie ſed etiã gratie. Iactãtia q-ppe vitata facit ne lepra poſſit tranſire in medicũ Ideo etiã imperatur ſiletiũ: q: melius fidẽ magis ſpontaneã ſalutẽ querere ꝙ beneficijs inuitari. Oſtendere ſe ſacerdoti iubetur leproſus vt intelligeret ſacerdos eũ nõ legis ordine ſed gratia dei curatũ. Offerre ſacrificiũ ꝑcipitur vt oſtẽderet dñs ſe nõ legẽ ſoluere ſed implere ſcðm legem gradiens: ⁊ ſupra legem ſanans. In lege eĩ preceptũ erat: vt mũdati a lepra munera offerrent ſacerdotibus qua re humiliter ad ipos mittit Nec oportebat ſignificãtia auferri ſacrificia priuſꝙ vera etiã in illis ſignata ſacrificia confirmata eſſent in chriſto et eccleſia cõteſtatiõe apoſtoloꝝ et ſide credentiuꝫ. Offertur in teſtimonium illis q vident leproſũ mũdatũ. vel q ſaluantur a lepra pctõꝝ et offert ſe deo ſi credũt. aut ſi non credũt: inexcuſabiles erũt. Vel ita Mun⁹ quod ꝑcepit moyſes illis vicꝫ ſacerdotib⁹ offerri in teſtimoniũ. i. in ſignũ ſpiritualis oblatõis. ſicut curatio lepre reſtat curatiõnẽ peccati. illõ inꝙꝫ munus offer nõ ſolũ ĩ ſigno: ſed in re: vt tu ipſe a ſordibus peccati emũdatus: in ſacrificiũ dei trãſeas. Moyſes enim ꝑcepit teſtimoniũ cui⁹ tegeris effectũ. Ubi leproſus mũdatur cert⁹ nõ exprimitur locus: vt oſtẽdat nõ vnũ populũ aliquius ſpecialis ciuitatis: ſed multarũ populos fuiſſe ſanatos. Quia ꝟo leproſus genus humanũ peccatis languidũ typice deſignat: recte ĩ luca plenus lepra deſcribitur. Omes enim peccauerunt et egent gloria dei. Extenſio manus ſaluatoris ſignificat incarnationẽ extenſam ad ſalutem hominũ. Unde illud alibi. Iam vos mũdi eſtis ꝓpter ſermonẽ quẽ locutus ſum vobis Ipſe chriſtus ẽ ſacerdos in eternũ cui omes a ꝑſci erroris varietate mundati debẽt ſe oſtẽdere cõfitendo. q: templũ eius ſunt. et offerre ei ſua corpora hoſtiã viuentem.

R Cum autẽ introiſſet capharnaũ. acceſſit ad eũ centurio. rogans eum et dicens. dñe puer me⁹ iacet in domo paraliticus ⁊ male torquet

V Nõ eſt cõtrariũ qð lucas dicit. miſit ad eũ ſeniores iudeoꝝ rogans. ſicut cũ ꝑ amicũ ſolemus ꝑuenire ad aliquẽ. Verũtamẽ nõ neglegenter intuenda eſt etiã mathei miſtica ſolutõ. ſcðm quã ſcriptum eſt in pſalmo Accedite ad eũ et illuminamini. Itaqꝫ fide venit cẽturio. Dici tamẽ põt q etiã corꝑe venerit. et ſeniorib⁹ iudeis tanꝙ familiaribus chriſti quod lucas explicat ꝟbũ ſuũ cõmiſerit: vt quotidie fieri ſolet ãte potẽtes. Iacet paralitic⁹. torquet acuta ſcꝫ paſſiõe. Hec ita exꝑmit: vt ⁊ anime ſue anguſtias indicet. ⁊ xp̃m ad miſericordiã cõmoueat. Nũc diſcam⁹ cõmiſereri ſeruis: vt Lucas ait. moriturus erat ſeruus ſi non dñi ſui fide et chriſti pietate redderet vite ſic ezechias rex. cui dñs ter qnos addidit ãnos.

Ait illi ieſus. Ego veniam ⁊ curabo eũ

Ad ſanandũ reguli filium ire noluit: ne diuitias honoraſſe videret. Ad ſeruum ire ꝯſenſit: ne ſeruilẽ cõditionẽ ſpreuiſſe putaret. Sed in itinere ꝟbo eũ ſanauit: ne putaret ire ob impotentiã et nõ ob humilitatem.

Et reſpondens cẽturio ait. Domie nõ ſum dign⁹ vt intres ſub tectũ meũ. ſed tñ dic verbo et ſanabitur puer me⁹. Nã et ego ſum ſub poteſtate cõſtitutus habens ſub me milites. et dico huic vade et vadit. et alio veni et venit. ⁊ ſeruo meo fac hoc et facit.

Propter vite gentilis cõſcientiã metuebat grauari dominũ. Vidit dñs fideꝫ: humilitatẽ: prudentiã cẽturionis. Fidem qð ex gentibus credidit humilitatẽ. q ſe iudicauit indignũ cuius tectũ dñs intraret prudẽtiã q diuinitatẽ corꝑe tectã agnouit. Qua prudẽtia etiã dixit. Homo ſuꝫ et mitto hoies: ſciẽs dñm angelos mittere poſſe Unde ſequit.

Audiens aũt ieſus miratus eſt. et ſequẽtibus ſe dixit. Amẽ amẽ dico vobis nõ inueni tãtã fidẽ in iſrael

Qð ieſus miratus eſt: nobis mirandũ ſignificat. q: tales motus cũ de deo dicũtur nõ ꝑturbati animi ſigna ſũt ſed docẽtis magiſtri. De ꝑſentibus dicit. nõ inueni tantã ſidem in iſrael. non de patriarchis et ꝓphetis. niſi forte in centurione fides gentiũ ꝑponatur iſraeli. Preſentibus ideo ꝑfertur fides centuriõis. q: illi legis ꝓphetarumqꝫ monitis edocti erãt. ipe aũt nemie docente ſponte credidit.

Dico autẽ vobis. q multi ab oriente et occidente veniẽt ⁊ recumbẽt cuꝫ abraham ⁊ yſaac ⁊ iacob in regnum celorum. Filij aũt regni eicientur in tenebras exteriores. ibi erit fletus et ſtridor dentium.

Non ſolummodo iſte cẽturio de gentibus recte credit in deum: ſed multi gentiles adhuc venient ad rectã credulitatẽ. De nationibus crediturus dic. multi veniẽt et requieſcẽt feliciter epulaturi. Filios aũt regni dicit iudeos: in quibus añ regnauit deus. Tenebre ſpũſ ſũt interiores nõ exteriores. Sꝫ exteriores

V ideo dicte ſunt. quomodo lumen reliquit q̄ a do
mino foras expellitur. Ubi dicit fletus ⁊ ſtridor
dentium. veram oſtendit reſurrectionem. cū fle/
tus ſit oculorum: ⁊ dentes et oſſa. Et dixit ieſus
centurioni. Uade et ſicut credidiſti fiat tibi. Et
I ſanatus eſt puer in illa hora Et reuerſus eſt cen
turio in domū ſuā. et inuenit ſeruū qui langue/
rat ſanum. Meritum dn̄i famulo ſuffragatur.
Intelligamus centurionem corpore tandem ꝑ
ueniſſe ad dominum. et cum his q̄ miſſi fuerāt
rediſſe domum. cum dominus dixerit ei. vade.
vel ſicut per nuncios acceſſiſſe. ſic et per nunci/
os reuerſus fuiſſe attendatur. Diuina ꝓuiden/
tia iudei miſſi ſūt. vt inexcuſabiles fierent. ſi vi/
ſo miraculo et credente gentili viro non crederēt
Seniores ꝓ centurione et ſancti ꝓ nobis inter
cedunt ad dominum. Milites centurionis pn̄t
intelligi ꝟtutes naturales quas multi ſecū defe
runt ad dominū venientes. De quibus in laud
cornelij centurionis dicitur. q: erat vir iuſtus et
timens deum cū om̄i domo ſua. faciens elemo
ſynas multas plebi. et deprecans deum ſemper.
Qui autē non bene vtūtur illis: minime ſūt dig
ni viſitatione dei. Centurio electos ex gentibus
oſtendit q̄ quaſi centenario milite ſtipati ꝟtutū
ſpiritualium ſunt perfectione ſublimes. et ſola
eterne ſalutis gaudia ſibi ſuiſqꝫ requirunt. Nu
merus eni centenarius qui de leua transfert ad
dexterā celeſtē ſignificat vitā. Unde archa noe
centum annis fabricata eſt: abraham centena/
rius filium ꝓmiſſionis accepit. yſaac ſeuit. ⁊ in
ipo āno centuplum inuenit. Atrium tabernacli
centum cubitis longum fuit in centeſimo pſal/
mo. miſericordia et iudicium cantat dn̄o.

Queſtio de eo ſi pares ſint poteſtas dei. et voluntas dei.

Ueritur de poteſtate dei: ſi maior
q eſt voluntate eius. Si eni plꝰ pōt
deus ꝙ vult: videtur poteſtas eiꝰ
M maior ꝙ volūtas eius. Si aūt poteſtas eiꝰ
maior eſt q̄ꝫ volūtas eius: videtur in eo eē
inequale aliqd: ⁊ n̄ totꝰ ſibi conuenire ds
Quomodo ergo vnum eſt totum quod ē:
ſi maius ⁊ minus ibi eſt. Si ꝟo idem eſt il
li ⁊ velle et poſſe eadē eſt ptās eius: et vo
luntas eius. Si aūt idem illi eſt et poſſe et
velle: quicquid vult poteſt: et quicqd po/
teſt vult. Uult autē om̄e quod facit: quia
cōtra voluntatem nihil facit: qui volunta
rie facit quicquid facit. Rurſuꝫ: om̄e quod
vult facit: q: ad om̄ia poſſe adeſt: cum vel/
le non deeſt. Si ergo amplius non poteſt
deus facere q̄ꝫ vult: neqꝫ āpliꝰ facere vult
ꝙ facit: cōſtat proculdubio: q: amplius fa
cere non poteſt q̄ꝫ facit. Si poteſt deꝰ plus
facere ꝙ vult: poteſt contra volūtatem ſu
am facere: et facere quod in voluntate nō
habet: ⁊ eſt poteſtas eius contraria volun
tati eius. Unde cōſequēs eſſe videtur: q:
ſicē om̄e qd pōt ⁊ vult facit: ſic om̄e qd facit
p̄t ⁊ vult: ſicē oē qd p̄t vult: ſic om̄e qd vult
p̄t. Sꝫ ſi hoc recipitur quod deus aliud: vel
alr̄ nihil facere poſſit ꝙ facit ex neceſſitate
operatur omnia: et alligatur atqꝫ conſtrin
gitur lege operum ſuorum: vt dominetur ei
condicio operis ſui. Sed hoc nefas eſt con
fiteri. Quomodo ergo inquiunt idem eſt:
deo velle et poſſe: ſi maior eſt poteſtas eiꝰ
ꝙ voluntas. Uidete quid dicunt. Maior
inquiunt ſcd̄m vos eſt poteſtas dei: ꝙ vo/
luntas eius. Quare: q: dicitis deum plus
poſſe ꝙ velle. Intendite Si idcirco maior
debet dici poteſtas q̄ꝫ voluntas eius: quia
multa facere poteſt: que facere non vult: ꝫ
et voluntas maior eſſe dicatur q̄ꝫ poteſtas
q: multa que facere poteſt non facit: quia
facere non vult. Si eni poteſtas maior di/
citur: q: voluntatem tranſcendit: et volun
tas maior dicatur: q: poteſtatem conſtrin/
git. Sed ſicē poteſtas non coartatur ī eo qd
ſine voluntate nihil operatur: ita ⁊ volun
tas non ſuperatur in eo qd non ad omnia
que in poteſtate ſunt dilatatur. Tria ſunt N
affectus et effectus: et reſpectus. Volun/
tas igitur et poteſtas in deo: affectu: et effe/
ctu: vnum ſunt: ſed reſpectu ad vnum nō
ſunt. Quomō hec duo in deo affectu vnuꝫ
ſunt. quia in chriſto nec volūtas ſine pote
ſtate ē: nec poteſtas ſine voluntate. Pote/
ſtas ſine voluntate eſſet: ſi aliquam habe/
ret potentiam: quam habere nollet. Rur/
ſus voluntas ſine poteſtate eſſet: ſi aliquā/
do nō ex virtute: ſed ex infirmitate aliqd
vellet. Quia ergo et poteſtas in ipſo ſem/
per eſt voluntaria: et voluntas poteſtati/
ua: quoniā quod poteſt: om̄e poſſe vult: et
quod vult om̄e: ex poteſtate vult: idcirco
in chriſto nec poteſtas ſine voluntate eſt:
nec voluntas ſine poteſtate. Similiter ī ef
fectu nec voluntas a poteſtate: nec ptās a
voluntate vllatenꝰ ſeparari poteſt. Quic
quid enim deus volūtarie facit: facit ⁊ po/
teſtate: ⁊ rurſuꝫ: quicquid facit poteſtate:
facit ⁊ volūtate: quia om̄ia q̄ facit: ⁊ volun
tate ⁊ poteſtate facit. Ergo in omni opere
ſuo deus ⁊ voluntatem et poteſtatē exer/
cet: nec ſe diuidunt ī opere que diuidi nō
poſſunt in operante. Sic ergo poteſtas dei
et voluntas et affectu in ipſo: ⁊ effectu per
ipſum indiuiſa perſeuerāt reſpectu extra

ipſum diſſimiliter ſe demonſtrãt. Quia eĩ
deus veraciter non om̄e quod poteſt: vel-
le dicitur: qꝛ multa facere poteſt que facere
non vult: nihil aũt facere vult: quod facere
non põt: ideo ad quedam reſpicit poteſtas
eius: ad que non reſpicit volũtas eius: ad
om̄ia aũt ad que reſpicit voluntas eius: re
ſpicit et poteſtas eius. Sic igit̃ poteſtas
diuina reſpectu aliquo ad alia ſe habet q̃
voluntas: quia cõtra voluntatem nihil hꝫ
D Sed dicũt: Si deus aliq̃d facere poteſt
quod non vult: aliquid facere poteſt ↄtra
voluntatem ſuam. Si aũt cõtra volunta-
tem aliquid facere poteſt: nõ eſt om̄ipotẽs:
qui cogi poteſt inuitus: et duci ad id quod
non vult. Sed videte quomodo cohereat:
qđ dicunt: qꝛ ſi deus aliq̃d poteſt quod fa-
cere non vult: ergo cõtra voluntatẽ aliq̃d
facere poteſt. Cõtra voluntatem ſuã quip
pe faceret: ſi faceret quod facere nollet. nõ
autẽ idcirco quia aliquid facere põt quod
facere non vult: contra volũtatem ſuam fa-
cere poteſt: qꝛ ſi id faceret quod facere po-
teſt: ⁊ non vult: iam illud facere vellet qđ
faceret: ſicut mõ: qꝛ facere non vult: nõ fa-
cit: quod tamẽ facere poſſet: ſi vellet. Sic
pſciẽtia ⁊ predeſtinatio ĩ deo: ſi ſcđm reſpe
ctũ conſiderãtur: diſſimiliter ſe habent: cũ
tamẽ in deo vnũ ſint. Preſcientia enim et
ad mala et ad bona ſe habet: predeſtinatio
ad bona tantũ. Om̄ia quippe futura pſci-
uit: electos aũt tm̄ predeſtinauit. Similit̃
⁊ predeſtinatio q̃ſi ꝓ diſpoſitõe accipitur:
in reſpectu tamẽ pſciẽtie parificari nõ põt
quia pſcientia dei ⁊ ad ea que facturus eſt
pertinet: ⁊ que pmiſſurus: pdeſtinatio au
tem ad ea que facturus eſt tm̄. Ambroſi⁹
Ambro. enĩ dicit, Predeſtinauit ds impioꝝ gehen
nam: ſ; non pdeſtinauit impioꝝ culpã. Qđ
enĩ facturus fuit: predeſtinauit: quod aũt
facturus non fuit: ſ; permiſſurus: nõ pde-
ſtinauit: ſed preſciuit.

Expoſitio de eodem euangelio.

P Um deſcendiſſet ieſus de monte:
ſecute ſunt eum turbe multe. ⁊c.
Qꝛ voluit fratres chariſſimi chri-
Math. 8. ſtus inter hoĩes habitare: et miraculis po
tentiã ſue diuinitatis oñdere in factis ſu-
is noſtrã credulitatẽ miſticis informauit.
Paucis diſcipulis in monte dñs pdicauat
nec tunc turbe ad eũ aſcenderant. Deſcen-
dit dñs de monte: ⁊ ſecute ſunt eum turbe
multe. Et ecce leproſus veniens adorabat
eum dicens. Domine ſi vis: potes me mũ- V
dare. O quanta fides leproſi. Audierat le
proſus iſte: quia de do ſcriptum erat. Om
nia quecunq; voluit: dñs fecit. Audierat
quidẽ: qꝛ per heliſeũ neaman pncipem ſy-
rie in iordane tinctum a lepra mũdauit do
minus: ⁊ qꝛ dñs om̄ia fecit ſola voluntate:
ait eĩ. Dñe: ſi vis potes me mũdare. Non Math. 8.
quidem te oportebat iubere: ſed velle: qꝛ
et volũtatem tuam ſequitur poteſtas. Er-
go ſi vis potes me mundare. Videns ita
q; domin⁹ vocantis fidẽ: et volũtatem de-
precantis: ait. Cũ ergo petas meã volunta
tem: et ores eam: volo: iubeo: manũ impo-
no. Cum ait volo: ſe velle oſtendit: cum ait
mundare: pcipit: cum legitur: qđ extendẽs
manum: tetigit eum: oſtendit: qꝛ manũ ap
poſuit. Sed quare tetigit leproſum: cũ im
mundus eſſet: cum ſola volũtate mundare
poſſet. Voluit enĩ ſuperbiam nr̃am oñde-
re: et obtundere. Ideo nõ abhorruit carnẽ
leproſi: vt prodeſſet tractare. Quilibet eĩ
diues: quelibet ſuperbia infirmum: ⁊ tur-
pitudinem horrenda ſue corruptõnis ab-
horret tangere: dedignat̃ videre: nec vult
per cõmiſerationem accedere. Sed hunc
dominus ⁊ facto: et digito obiurgat. Ecce
creator celi: rex angeloꝝ: deſcendit in mun
dũ: vt tangeret leproſum: ac ſi diceret. Ec-
ce tangere veni cum per humilitatem: qui
vobis ſordet per ſuperbiam: nõ ſit vile ſer
uo quod facit imperator. Ait enĩ ſalomon
Qui deſpicit paupem: exprobrat factori
eius: qꝛ ipſe fecit nos: ⁊ non ipſi nos: hic ta-
li increpat facto. Dicto icrepabit ſupbos:
cum dicit: infirmus fui: ⁊ non viſitaſti me.
Et confeſtim mundata eſt lepra eius.
Fecit ⁊ aliud miraculum in eodem euã
gelio: vbi ſignum eſt magne humilitatis. Q
Venit ad eum centurio continuo poſt le-
proſi mundationem: ⁊ rogauit eum: dicẽs. math. 8.
Domĩe: puer meus iacet paraliticus ĩ do-
mo: ⁊ male torquetur. Et ait illi ieſ⁹. Ego
veniam: ⁊ curabo eum. Et reſpondẽs cen
turio: ait. Domĩe: non ſum dign⁹: vt intres
ſub tectum meum: ſed tantum dic verbo:
⁊ ſanabitur puer meus. Gentilis erat cen
turio iſte: ⁊ multos milites ſub poteſtate
habuit. Nullam legem habebat: que ei cõ
dolere ꝓximo pciperet. ⁊ tamẽ dolet: non
de filio: nõ de milite: ſ; d ſeruo. Chriſtiani
pncipes ſi ſuos ſuos videãt ĩfirmari deſpi

V ciũt: vilipẽdunt: de eis nullam curam ha-
bent. Gẽtilis aũt iſte curam magnã habẽs
de ſeruo: miſit ſeniores iudeoꝝ ad celeſtẽ
medicum: rogans eum vt veniret ⁊ ſana-
ret ſeruum eiꝰ: qꝛ gẽtilis ⁊ alienigena erat
nõ ē auſus ad dñm accedere corporaliter.
vt ait lucas: ſꝫ miſit ſeniores iudeoꝝ quaſi
domeſticos qui ſecurius eũ rogarẽt: quaſi
reputans ſe indignum: qui ꝓ pñiam cor-
poris non auſus eſt accedere: tñ acceſſit fi
de. ⁊ ideo dr̄ in euãgelio. Acceſſit ad eũ cẽ
turio ſine corpore: tamẽ fide rogãs per int
nuntios. Jeſus aũt ibat cum ill'. Et cũ iaꝫ
nõ longe eſſet a domo: miſit ad eũ cẽturio
amicos ſuos dicens. Noli vexari. non ſum
enim dignus. ⁊c̄. Rogauit tamẽ vt veniꝛꝫ
ſed nõ dicebat hoc de aduentu corporis: ſꝫ
acceſſu cõmiſeratõis. Remotus erat a gẽ-
tibus per idolatriam: rogaꝛ vt accedat: nõ
ꝑ iuſticiam: ſꝫ ꝑ miſcdiam. Legati vo in-
tellexerunt eum dixiſſe de aduentu corpo
ris. Rogauerunt itaqꝫ iudei vt veniret di
centes: qꝛ dignus eſt: vt hoc illi pſtes. Dili
git enĩ gentem noſtram et ſynagogam ipſe
edificauit nobis. Quibꝰ ait dñs. Ego ve-
niam ⁊ curabo eum. Ibatqꝫ cum illis. Au
diens ḡ cẽturio qꝛ veniebat: miſit iterum
amicos dicẽs. Noli vexari: qꝛ nõ ſum dig-
nus. ⁊c̄. Notate vba fidelis gentilis. Mã-
dat ei tres paſſiones ſerui ſui: qui iacet q̄-
ſi paraclitus: et male torquetur: vt ſue ani
me anguſtias demõſtraret: et dñm cõmo-
uiſſet. Puer inqt iacet in domo. Si aliqs
math. 8 querat: quare hũc nõ attuliſſꝫ ſicut illi alij
qui paraliticos in lecto attulerant: reſpon
deo qꝛ non eſt opus illum oĩa videnti in
cõſpectum afferre: cuius potentia vbiqꝫ p̄
ſens eſt: Itaqꝫ mãdat ei. Puer iacet in do
mo. Ac ſi diceret. Nõ ē opus: vt ante te fe-
ratur. Cur ḡ dñs ait: ego veniaꝫ: ⁊ curabo
Ioh. 4. eum: cũ non petat aduentum eius. Regl's
quidam cuius filius infirmabatur caphar
naum rogauit eum: vt deſcẽderet: ⁊ ſanaꝛꝫ
filium eius. Cui ait ieſus. Uade filius tu
us viuit. Ad ſeruum nõ petẽtis venire vo
Gregoriꝰ. luit: ⁊ ad filium regis perſuadentis: deſcẽ
dere noluit. Quare hoc frẽs: niſi qꝛ nõ eſt
perſonarũ acceptio apud deum. Nos ho-
noramꝰ diuitias ⁊ ad diuites infirmos cur
rimus: ad paupes aũt ire abhorremꝰ. Ec-
ce rex regũ ad ſeruũ ire nõ differt: et ad fili
um regis ire contendit. Paup fuit chriſtꝰ
⁊ paupes dilexit: vt paupes diuitijs ſuis

ditaret. Dñs itaqꝫ voluit ire ad ſeruum: ſꝫ
centurio mandat ei: non ſum dignus. Cur
non ſum dignus. Qꝛ gentilis ſum. Alieni
gena ſũ: miles ſum: gladio accinctus ſum:
ſanguinẽ fundens: nõ ſum indignus ꝯſpe
ctui tuo. Hoc reueretur iſte gẽtilis fratres
chariſſimi qđ nullꝰ miles chriſtianꝰ. Qui
licet immũdus: non dicit: nõ ſum dignus:
imo temerarie p̄bebit ei ſordidum hoſpiti
um: ⁊ in eo recipit eum. Iſte vo ait: Nõ ſũ
dignus vt intres ſub tectum meum: ſꝫ tñ
dic vbo et ſanabiꝛ puer meꝰ. Comparemꝰ
vtrũqꝫ inſimmul leproſum ⁊ centurionem
Uideamus cũ vtriuſqꝫ fides magna eſſet:
qui maior fuiſſet. Dicit leproſus: ſi vis po Math. 8
tes me mundare. Ait aũt centurio: dic tm̃
vbo et ſanabitur puer meus. Iſte volun-
tatem: ille iuſſionẽ ſubtilius conſiderat di
uine potentie: ſꝫ q̄ per ſolam voluntatem
credit eſſe potẽtẽ: maioreꝫ fidem habet. qꝛ
non ſolum in iuſſione: ſꝫ in ſola credit vo-
luntate: ſꝫ tamẽ magna eſt fides centurio-
nis et mirabilis. Ait ei: Ego credo: qꝛ ver
bo tuo poteris ſanare. Ego enĩ ſuꝫ inquit
homo ſolũmodo: ⁊ tu deus. Ego ſum ho-
mo habens ſub poteſtate milites: ⁊ tu an-
gelos: qui faciunt miracula. Ego dico hu-
ic: vade ⁊ vadit: ⁊ alio veni ⁊ venit. Non ē
hominis: cui parẽt hoĩes: multomagis tibi
angeli parebũt: ⁊ tota natura: qꝛ oĩa po
tes. Miratus eſt chriſtus fideꝫ illius: adeo
qꝫ ſequẽtibus ſe dixit: Nõ inueni tantã fi-
dem in iſrael. Judaicus enĩ populus q̄uis
hũc vidiſſet ꝑ prophetas: tamẽ eũ nõ cog-
nouit: ſꝫ dicebat omnia miracula eum face
re in beelzebub. Jayrus etiã princeps iſra
el ꝓ filia ſua petẽs deum: nõ dixit: dic ver-
bo: ſꝫ veni velociter: anteq̃ moriaꝛ filia m.
Nichodemus quoqꝫ rector iſrael: de fidei
ſacramẽto audiens ait. Quõ põt hoc fieri
Maria ⁊ martha etiam dixerũt. Dñe ſi fu
iſſes hic: quaſi abſens nõ poſſet eũ ſaluare
Itaqꝫ nõ inueni tãtã fidẽ in iſrael. Ait er-
go. Sicut credidiſti: fiat tibi. Et ſanatus ē
puer in illa hora. Diſcite fratres in iſtis a-
liquod exemplum vite noſtre. Deſcendit Math. 8
ieſus de monte: quia deſcendit de celo. Et
poſtq̃ inter homines voluit ꝯuerſari: tur
be ſecute ſunt euꝫ: qꝛ eius veſtigia ſũt imi
tate. Sꝫ veniat ergo ad eũ: ſi aliquis lepro
ſus eſt. Lepra enim fratres: peccata crimi
nalia ſũt: qbꝰ aĩa nr̃a cõmaculata eſt. Si ḡ
aliqs vr̃m lepra illa irrititus: eſt occurrat

vero medico: ⁊ dicat ſi vis potes me mundare. Preceptum erat in veteri lege: vt ſi aliquis leproſus eſſet: extra caſtra eijceret ⁊ ſanus factus oſtenderet ſe ſacerdotibus. Similiter qui in criminalibus reus eſt: extra eccleſiã debet eſſe: ⁊ per ſacerdotẽ in eccleſiam ſanus recipi. Inuitat nos dominus ad humilitatẽ: cũ ſeruũ viſitare cupit: ne pauper deſpiciatur. Et qꝛ dominus in paupere honoratur: paupem dñs honorauit. Facite ergo vobis amicos de mãmona iniquitatis.

Dñica quarta. Scdm̃ Matheum.

Aſcendente ieſu in nauiculam. ſecuti ſunt eũ diſcipuli eius. Et ecce motus magnus factus eſt in mari ita vt nauicula operiretur fluctibus. Ipſe vero erat in puppi ſuper ceruical dormiens. Ceruical dicitur vel puluillus vel quodlibet aliud ſubſtratũ ceruici recũbentis ad dormiendũ. Nauicula videbatur operiri et impleri fluctibus: quare tanto magis timor conturbat diſcipulos. Et acceſſerunt ⁊ ſuſcitauerunt eum dicentes. Domine ſalua nos perimus. Et dicit eis ieſus Quid timidi eſtis modice fidei. Tunc ſurgẽs imperauit vento et mari. Et dixit tace ⁊ obmuteſce. Et facta ẽ trãquillitas ma. Licet diuerſis verbis euãgeliſte narrent: vna tamen ſentẽtia eſt: et totũ dici potuit. Cõminatur vento et mari: de quo dicitur. Tu dominaris poteſtatis maris. Non errore hereticoꝝ imperauit qui oĩa animantia putant aiantia: ſed maieſtate qua deo ſunt ſenſibilia: nobis inſenſibilia. Huius ſigni typũ in iona legimus. ꝙ dñs ceteris periclitantibus ſecurus ẽ: et dormit et ſuſcitatur. ⁊ imperio ac ſacramẽto paſſionis ſue liberat ſuſcitantes. Itaqꝫ ſue perſone vtraqꝫ naturam dignatus eſt oſtendere dormiens vt homo: mare coercens vt deus. Porro homines mirati ſunt dicentes ad inuicem. Quis aut qualis eſt hic. qꝛ ventis imperat et mari: et obediunt ei. Recte appellantur homines quicunqꝫ potentiã ſaluatoris nondũ nouerant. ſiue naute excipiantur ſiue alij qui ĩ naui erant ſiue et ipſi diſcipuli. Allegorice mare accipitur eſtus huius ſeculi: nauicula paſſionis arbor. cuius beneficio fideles adiuti mundi fluctus tranſcendũt: et ad littus patrie celeſtis perueniunt. De hoc ꝙ diſcipuli cũ domĩo nauiculã aſcendunt alibi ſignificatõnem aperit dicens. Si quis vult poſt me venire abneget ſemetipſum ⁊ tollat crucem ſuam et ſequatur me. Diſcipulis nauigantibus chriſtus dormit. quia fidelibus ĩ ſpe quietis perpetue ſeculum calcantibus: ⁊ poſt terga certatim mundi faſtus iactantibus tempus dominice paſſionis aduenit. Unde marcus hoc ſero geſtum fuiſſe perhibet. vt veri ſolis occubitum: non ſolum dñi dormitio ſed etiam ipſa hora ſignificaret. Quo aſcendente puppim crucis vt ſomnum mortis caperet: fluctus blaſphemantium demoniacis excitati procellis aſſurgũt. Quibus non eius patientia turbatur. ſed diſcipuloꝝ imbecillitas periclitatur. Puppis mortuis pellibus viuos contegit et fluctus arcet: et ligno ſolidatur. que innuunt cruce et morte domini eccleſiaꝫ ſaluari. Per ceruical intellige corpus cui diuinitas. ſicut caput inclinata recumbit. Suſcitant dominũ diſcipuli ne pereant. qꝛ maximis votis reſurrectionem querebant. Uentum reſurgens dominus increpauit. quia diaboli ſuperbiam ſtrauit. dum eius imperium deſtruxit. Tempeſtatem aque ceſſare fecit. qꝛ rabiem clamantium ſi filius dei eſt deſcẽdat de cruce labefecit. Recte arguuntur qui preſente chriſto timebant vnde poſt reſurrectionem etiaꝫ audierunt quedam ex ipſis. O ſtulti et tardi corde ad credendum in omnibus que locuti ſunt prophete. Nobis etiam ſepe nauigãtibus quaſi inter equoris fremitus obdormit dominus. quãdo inter medios virtutum niſus crebreſcente vel immundorum ſpirituum vel hominum prauorũ vel cogitationum impetu fidei ſplendor obtenebreſcit. ſpei celſitudo cõtabeſcit. amoris flãma refrigeſcit. Sed tunc neceſſe eſt ad deum curramus. quatinus ad tranquillitateꝫ noſtre ducat et portum ſalutis indulgeat.

De menſura diligendi deum.

Nemini quicqꝫ debeatis ait apoſtolus: niſi vt inuicem diligatis. Qui enĩ diligit proximuꝫ: legẽ impleuit. Qnali autẽ mẽſura deus et proximus debeat diligi: diligentius conſiderandum eſt nobis. De menſura diligendi deuꝫ ſcriptura nobis manifeſtat cum dicit. Dilige dominũ deum tuũ ex toto corde tuo: et ex tota mẽte: et ex tota anima tua. Quaſi diceret. Non tibi precipio: vt tantũ diligas: vel tm̃ deum tuũ. Quantum potes: tantũ dilige: poſſibilitas tua: erit menſura tua. Quanto plus amas: tãto plus habes: et quãto plus habes: tanto felicior es. Extendere ergo et dilatare quantum potes: vt totuꝫ impleatur quod in te eſt. etiã ſi non totũ capiatur quod in illo ẽ. Noli timere quaſi tibi deficere debeat ille ſi nimis capax fueris. Quãtumcũqꝫ poteris: nunqꝫ tantum poteris quantuꝫ ipſe ẽ. Si tantum poſſes: tantus eſſes. Nunc autem creſcere in illo potes: equari illi non

Ro.13

Deu.6

V potes: Creſce ergo et profice. Quanto maior eris in bono: tãto melior eris. Si ſummus eẽs: optimus eſſes. Nũc qꝛ ſũmus eẽ nõ potes: potes eẽ i ſũmo. Et magnũ tibi hoc eſt: ⁊ ex hoc tu magnus es: ſi in ſũmo es: ⁊ tanto vtiqꝫ maior quãto altior. Aſcẽdis autem cuȝ diligis. Surſum pergis in caritate: quia caritas ſurſum ducit. Sicut ait apoſtolus. Adhuc excellentiorẽ viam vobis demonſtrabo. Aſcende ergo dum potes: modo tempus eſt creſcendi et proficiendi. Poſtea cum conſumabuntur omnia ſtabis in eo ad quod perueneris ⁊ hoc erit ſummũ tuum in illo: ſupra quod non trãſies amplius: ſed ſummũ illius nõ erit in quo ꝓpterea ſi ſtas quaſi non inuenias amplius quo creſcas. Idcirco aſcende dũ potes: quantum potes: nunquã nimis potes: vbi nunquã potes totum. Dilige dominũ deum tuum ex toto corde tuo: et ex tota anima tua et ex tota mente tua: vt ex illo totum tuum impleatur: etiaȝ ſi a tuo toto: illius non capiatur totum replet te: et ſuperabundat in ſe: Si vas non deficit oleum ſufficit. Cor tuum vas eſt amor illius oleum. Quãdiu vas habeo: ille in-
·4·ic·4· fundere oleum non ceſſat: et poſtea cuȝ tu amplius vas non habeo: ille adhuc amplius oleum habet: ꝓpterea noli parcere illi cape quantum potes. Dilige quantũ ſufficis: qꝛ ille nõ deficit Dilige ex toto corde tuo: et ex tota anima tua: ⁊ ex tota mente tua: id eſt ex toto intellectu tuo: ⁊ ex toto affectu tuo: ⁊ ex tota memoria tua. Quãtum intelligis: quantũ ſapis. quantũ ſufficis: tantũ dilige: totum cognitiõe impleatur: totum dilectione afficiatur: totũ memoria teneatur: quantũ illuminaris: tantum afficiaris: vt totum dulce ſit: quicq̃d de illo in cognitionem et memoriã venit. Si recte totum ꝓbatur: cur non totũ diligatur. Quantum ergo innoteſcere dignatur nobis tantum diligatur a nobis. Totum quod capere poſſimus: diligamus: et quantum poſſumus.

Deut. 6. De menſura diligendi ꝓximum

E dilectione proximi: dicit nobis
d ſcriptura. Dilige ꝓximum tuum ſicut teipſm. Quod mandatũ tunc ꝓfecto implemus: ſi vera citra id qđ nobis cupimus bonum: etiam illi cupiamus In quibus enim nos metipſos recte diligimus: ꝓximum noſtrum: ſiue ad neceſſitatem corporis ſiue ad anime ſalutem: ſine fictione diligere: ⁊ quantum rationabiliter poſſumus adiuuare debemus. Querunt autem aliqui: ſi id quod dictum ẽ: ſicut teipſm: ſm ſimilitudinem tantuȝ: ſiue etiam ſm equalitatem intelligendum ſit. Nam ſi ꝓximos noſtros tantum diligere iubemur quantum nos metipſos: videtur quiddã ſtrupuloſum inde oriri: quod non leuiter explicare poſſumus. Ecce duo ſũt quorum alterum perire neceſſe eſt. Datur vni optio quod velit eligat e duobus: quorum alterũ omnino euitari non poſſit. Si ſuam ſalutem magis eligit minus ꝓximũ diligit. Si proximi ſalutem magis eligit deum minus diligit: qꝫ proximum a quo ſeperari vult propter proximũ Sed forte quis dicat parem dilectionem facere non poſſe electionem: Vtrunqꝫ equaliter velle: ⁊ vtrumqꝫ equaliter nolle: nec poſſe alterum alteri ꝑferre in optione: que paria omnino conſtant in dilectione. Sic ergo forte quis hanc obiectionem euitare contendat. Sed quid dicemus. Si vnum aliquem hominẽ tm̃ diligere debeo q̃ꝫtuȝ me ipſm. nonne ſi duo ſunt: aut tres: aut quattuor: diligere amplius debeo qꝫ meipſuȝ? Sic vadunt queſtiones hominũ: et inquietant homĩes ſemetipſos cogitatõibus ſuis. Dicũt eni. Quod melius eſt: amplius diligendũ eſt. Ponamus tres homĩes: vnum hinc: duos inde: dico qꝛ perire neceſſe eſt: aut vnũ iſtum: aut duos illos. Dic ergo tu mihi: quid eligis: qui ꝓximum tuum diligis tanq̃ teipſum. Melius eſt perire vnũ q̃ȝ duos: qꝛ melius eſt ſaluare duos q̃ȝ vnũ Ideo inquis magis eligo: vt pereat vnus et duo ſaluentur. Ergo vis vt magis ſaluẽtur duo iſti: q̃ȝ ille vnus. Nõne ergo illõs magis diligis: quod potius eſt eligis: ita inquis om̃ino magis diligo. Vide ergo q̃d ſequatur. Superius autẽ ꝯfeſſus es: qꝛ tãtum diligis: vel ſi non diligis: diligere debes proximũ tuũ quãtum teipſm. Si ergo tantũ diligis vnum iſtũ quãtũ teipſum: et rurſum duos iſtos plus diligis q̃ȝ teipſuȝ: plus itaqꝫ duos illos diligis q̃ȝ teipſum. Et ſi illos duos plus diligis q̃ȝ teipſum: quãtum videtur; plus diligis illos q̃ȝ deũ propter quos ſeparari vis ab eo: vt deum non habeas: neqꝫ diligas deum: vt pereas tu: vt illi ſalui fiant? Et fortaſſis aliq̃s eſtimabit eiuſmõi dilectionẽ habuiſſe moyſẽ:

qui iraſcenti deo pro ſalute proximorum
Ex o.32 ſe opponendo ait. Si non dimittis eis hanc
Ro.9 noxiam: dele me de libro quem ſcripſiſti.
Et apoſtol⁹ p̄ fratribus anathema eē cu-
pit a chriſto: vt illi ſalui fiant in chriſto. et
fortaſſe hoc aliquis etiam ad amorem dei
pertinere credat: vt eū tantū diligam⁹: vt
gloriam eius in alijs potius amplificari q̄
in nobis coartari cupiamus. Et ꝓpterea
p̄ ſalute multoꝝ noſtrā nobis perditionē
optandā: vt potius multi ſaluentur: ⁊ nos
peream⁹: q̄ multi pereant ⁊ nos ſaluemur

X Sed cōſiderate quoniā ordo dilectōnis
talis eſt: vt ante ſe diligat homo q̄ ꝓximū
ſuum: cuius dilectionē a ſua trahere ⁊ for-
mare iubetur: cum dicit: Diliges ꝓximū
Deu. 6 tuum ſicut teipſum. Si eni ꝓximum ſuū
diligit ſicut ſeipſum: quō ꝓximum diligit:
cum ſeipm̄ non diligit? Si eni ꝓximū ſuū
diligit ſicut ſeipſū: pfecto hoc illi cupit et
optat quod ſibi Si autē hoc illi euenire de
ſiderat: qđ ſibi: quō illius ſalutem deſide-
rat qui ſuam pditionē optat? Itaq; primū
ſeipſum bene diligere debet: vt poſtea ſui
ſe bene diligat et ꝓximum ſuū. Si autem
ſe perdere vult vt ſaluū faciat ꝓximū ſu-
um: non eſt ordinata dilectio: q2 p aīa ſua
nullam cōmutationē dare pōt homo. Hoc
enī a te primū requirit deus: vt animā tuā
des illi: deinde cetera adijcias. Si quid ꝓ
iſto dare volueris non accipitur: niſi dede
ris et iſtud. Primum iſtud reliqua cū iſto
Nō autē dico duo aut tres aut quart⁹ ho-
mines: ſ; nec totum mūdū contra aīam tuā
diligere debes. Si enī aliqđ pluſq̄ animā
tuā diligis: idipſū pfecto pluſq̄ deum di-
ligere comprobaris: q2 aīam tuam nō dili
gis niſi in eo ſolo: q2 bonum illius qđ deus
eſt diligis. Idcirco p̄mum dilige aīam tu-
am: diligēdo bonum anīe tue. Deinde eti-
ā dilige ꝓximū t.ſi.t.i: diligēdo illi bonū
quod diligis tibi. Hoc eſt enī illud diligē
bonū illi diligere. Nam bonū illius dilige
re poſſes etiā ſi illū non diligeres. Poſſes
enī tibi diligere: aut alteri cuilibet: ⁊ nō il
li: et ita illū non diligeres: q̄uis bonum il
lius diligeres: q2 illi non diligeres. Poſſes
diligere equū illius: domum ⁊ agrū pecu-
niam illius: fortitudinem pulchritudinē
aut ſapientiam illius: q̄uis illum non dili
geres: quia tibi diligeres non illi. Tū ve-
rum bonum non poteras diligere tibi: niſi
illud diligeres: et cuperes proximo tuo.

Diſtinxit ergo ſcriptura dilectionē iſtā V
ſcd̄m illam que in alijs et de alijs bonus ē.
Dilectōē3 primū precipiens homini: vt de Y
um diligat: intendens vti q; vt in corpo ſe-
ipſum diligat: quia diligere ſeipſum: non
aliud eſt q̄ bonum ſuum diligere: ⁊ bonū
ſuū diligere non aliud eſt q̄ ſibi diligere:
hoc eſt velle illud et deſiderare. Quia eni
oīs qui bonū ſuū diligit: ſibi diligit: ⁊ rur
ſū q2 oīs q̄ deū diligit: bonū ſuū diligit: cō
ſtat profecto quia nemo deum diligit: qui
ſibi illum non diligit: et omnis qui diligit
ſibi diligit: quia deſiderat et habere cupit
quem diligit. Item. quia non omnis q̄ bo
num alterius diligit: illum diligit cui⁹ bo
num diligit: quia non illi diligit bonū qđ
diligit. Diſtinxit ſcriptura humāe menti:
ſcd̄m ea que in humanis diuiſa: aliquotiēſ
inueniuntur: id quod diuina inſeparabile
habent dicens homini: vt poſt q̄ deum di-
ligeret: diligeret et ꝓximū ſuū: nō q̄ iſtō ſi
ne iſto facere poſſ; ſ; ne poſſe putarēt Pri
mum ergo dixit vt deum diligeret: et in co
ipſe dixit vt ſibi diligeret: quia omnis qui
bonum ſuum diligit: ſibi diligit Quia nō
omnis qui bonum alterius diligit: illi dili
git cuius bonum diligit: poſt dilectionem
dei ſtatim ſubiunxit dilectionem proximi
vt hoc homo proximo ſuo cuperet diligen
do illum: quod ſibi diligendo deū. Quod
maius bonum mihi eſt: a me plus diligen-
dum eſt: quia mihi primum inſitum eſt: vt
diligam bonum meū: illud maxime quod
verum bonum eſt: et poſt illud: et ſcd̄m il-
lud diligam bonum proximi mei. Scd̄m
me et poſt me aliquid illi debeo āte me vel
contra me nihil. Alioquin non ſtaret: dili-
ges proximum tuum ſicut teipſum ſi illuz Deu. 6
diligerem odio habens meipſum. Scd̄m
hunc itaq; modum non niſi duo ſunt pre-
cepta charitatis. Primum de dilectōe dei
in quo homo veraciter diligit ſeipſum. Se-
cundum de dilectione proximi: in quo ꝓx-
imum diligit ſicut ſeipſum.

Dominica quinta poſt theophaniā
Scd̄m Matheum.

Z
r Eſpondens ieſus dixit. Cō-
fiteor tibi pater domīe celi ⁊ Math xi
terre. quia abſcondiſti hec a
ſapientibus et prudentibus, et reuela-
ſti ea paruulis. ⁊ cetera.

V Exultans de ſpiritu ſancto de ſalute humilium quibus loquebatur: gratias agit et exultat i pr̃e ꝙ apoſtolis aduentus ſui aperuit ſacramenta: que ignorauerũt ſcribe et phariſei qui ſibi ſapiẽtes videbantur. Vñ ſupra. Juſtificata eſt ſapiẽtia a filijs ſuis. Confeſſio non ſemper penitentiam: ſed aliquãdo gratiaꝝ actionẽ ſignificat. In hoc ꝙ ait pater: oſtendit ſe eſſe genitũ a deo: non Auguſti⁹ creatũ: vt heretici dicũt. In hoc ꝙ dicit dñe: creatorẽ celi et terre. Pulchre ſapientibus ⁊ prudẽtibus: non inſipientes et hebetes: ſed paruulos id eſt humiles oppoſuit: vt ꝓbaret ſe tumorẽ dãnare: nõ acumẽ ſcientie. Humilitas enĩ clauis ẽ ſcientie. de qua alibi dicit Tuliſtis clauẽ ſcientie hoc eſt humilitatem fidei chriſti: qua ad diuinitat⁹ eius agnitionem peruenire poteratis.

Etiam pater quia ſic fuit placitum añ te

Senſus eſt. Certe pater hec feciſti: qꝛ ſic placuit ante te. i. in cõſpectu tuo. His verbis exempla humilitatis accipimus: ne temere ſuperna cõſilia de alioꝝ vocatõe aliorũq; repulſione p̃ſumam⁹ Nõ enĩ rationẽ reddidit: ſed ſic deo placitũ dixit oſtendens qꝛ iniuſtũ eſſe non põt: qđ placuit iuſto. Unde et i vinea laborantibus mercedeꝫ reddens ait. Volo et huic nouiſſimo dare ſicut ⁊ tibi. In cũctis ḡ a deo diſpoſitis apta rõ eſt occultẽ iuſticia voluntatis. [Om̃ia mihi tradita ſũt Mathi. xi a patre meo. Jdeo confiteor patri: qꝛ om̃ia mihi tradidit pater. Nõ dicit om̃ia de elemẽtis: ſed de his qui per filiũ accedũt ad patrẽ: et añ erãt Ambro. rebelles. De his om̃ibus alias dixit. Om̃e quod dat mihi pater ad me veniet. Vel ita. Cum audis om̃ia: agnoſcis om̃ipotentem nõ decolorem nõ degenerẽ patris. Cũ aũt audis tradita: confiteris filiũ cui per naturam vnius ſubſtãtie omnia iure ſunt ꝓpria. non dono collata ſed ꝑ gratiaꝫ. Nota qꝛ chriſtus in eo ꝙ homo ẽ: cõfiteť. i. gratias agit patri: imo indiuidue trinitati. In hoc ꝙ ipe eſt ſplendor qui de patre ſplenduit, ſupra intellectũ: nullas refert gratias: licet om̃ia a patre habeat. quia per naturam habet.

I Mth. xi Et nemo nouit filiuꝫ niſi pater. neq; patrem quis nouit niſi fili⁹. ⁊ cui vo. fi. re.

Erubeſcat Eunomius dicens ſe plenam noticiam habere de patre et filio. Nõ ita intelligendũ eſt hoc quaſi fili⁹ a nullo poſſit ſciri niſi a pr̃e ſolo. Pater aũt non ſolum a filio: ſed ab eis etiaꝫ quibus reuelauerit filius: ſed ad vtrunq; referẽdum eſt quod ait: et an voluerit filius reuelare vt intelligam⁹ vtrunq; per filium reuelari. Verbo enim ſuo pater ſe declarat. qꝛ mentis nr̃e lumẽ Hila. eſt. Tradita auteꝫ filio non alia ſunt: q̃ꝫ que in eo ſoli patri nota ſũt. Nota vo filio ſoli ſũt que patris ſunt: atq; ita in hoc mutue cognitõis ſecreto nõ aliud in filio ignorabile extitiſſe: q̃ꝫ ꝙ i patre ignorabile ſit. Attende vbi ſolus pater filium: ſolus ue filius patrẽ noſſe dicitur: nõ niſi creaturarũ fieri excluſionem. Neq; enĩ filius a noticia ſuiipſius excipitur. neq; pater qui ſeipſuꝫ cognoſcat excluditur. et ſpiritusſanctus conſubſtantialis vtriq; ab vtriuſq; plena cognitõne, ne q̃ꝫ ſepať. Vñ paul⁹ Sp̃s ſcrutať õia et ꝓfũda

Et conuerſus ad diſcipulos ſuos dixit Venite ad me omnes qui laboratis et 9 onerati eſtis et ego reficiam vos.

De onere peccati dicit: vel preſſos iugo legis inuitat ad euãgeliũ. Qua rõe eſt euangelij gratia leuior lege: cum in lege adulterium: in euãgelio cõcupiſcẽtia: ibi homicidium hic ira puniatur. In lege opera requirũtur: in euãgelio voluntas. Que licet effectũ nõ habeat: p̃miũ tamẽ ñ amittit: vt ſi vgo nõ volũtate corrumpať: apud euangeliũ vgo ſuſcipiť: apud legẽ quaſi corrupta repudiatur. Laboratis dicit: vel in legis difficultatibus: vel in diuitijs acquirẽdis. Reficiã vos. id eſt recreabo vos exoneratos per euangelium ꝓmittẽs regnũ eternũ. [Tollite iugũ meũ ſuꝑ vos: et diſcite a me qꝛ mitis ſũ et humilis corde et inuenietis requiem animabus veſtris.] Jugum dicitur euãgeliũ chriſti: iudeos et gentes i vna fide coniungens. vt terrã cordis ſui excolãt ꝑ vomerẽ ſacri eloquij. Tollite iugũ meuꝫ ſuper vos: in ſuperiori ſcꝫ mẽtis vr̃e in honore habentes. Exemplo quoq; meo diſcite mites eſſe cord. et humiles ſpũ. ne lateat ſerpens in ſpecie colũbe. Humiles quippe neminẽ cõtemnũt. mites quoq; i lenitate animi iugiter ꝑſeuerãtes nulluꝫ ledũt. et ſic per quietẽ mẽtis inuenient tandẽ ſempiternam quietẽ animabus ſuis. [Jugũ enĩꝫ meũ ſuaue eſt. et onus meum leue.] Quid iugo chriſti ſuauius. Quid onere leuius. Proba- Hilari⁹. bilem fieri. a ſcelere abſtinere. bonum velle. malũ nolle. amare om̃es. odiſſe nullũ. eterna cõſequi. p̃ñtibus nõ capi. nolle inferre alteri qđ ſibiip ſi ꝑpeti ſit moleſtũ. Licet anguſto initio ſit arta via vt alibi dicit. que ducit ad vitã: ꝓceſſu tamẽ temporis ineffabili dilectionis dulcẽdie dilatať. Jugum fidei ſuaue eſt compatione legis. qꝛ ibi vulnerãtur pueri: hic lauãtur ſaluandi. Onus euãgelij leue eſt q̃ꝫtum ad legẽ. qꝛ ibi adulteriuꝫ punitur ꝑ lapidationem. hic purgatur ꝑ penitẽtiã.

De vicijs et operibus malis. De virtutibus quoq; et operibus bonis.

A Venite ad me om̃es qui laborat͡ıſ et onerati eſtis et ego reficiam vos. math. xi.

Labore fatigati: onere grauati: inedia macerati: venite ad me. Qualis ad qualem? Clauſi ad oſtium: egroti ad medicum: naufragi ad portum: ad oſtiũ luminis: ad medicum ſalutis: ad portum quietis: ad oſtiũ vt egreſſi veritatẽ videatis: ad medicum vt curati ad ſanitatẽ cõualeſcatis: ad portũ vt collecti poſt laborẽ quieſcatis: vacui vt lumĩe veritatis impleam̃: laborantes vt quiete adepta ꝯſulemi: onerati peccatis: vt pondere alioꝝ alleuiemini. Sũt etenĩ ſeptẽ capitalia vitia: ſiue p̃ncipalia ſiue originalia: quibus peccatores aggrauã

tur τonerantur. Que ideo ſcriptura capi-
talia vel principalia: vel originalia noīat:
q2 reliquoꝝ oīm caput ſunt: τ principium
τ origo. Oīa qppe alia ab iſtis ſeptē vi-
tijs oriuntur. Hoc aūt intereſſe videt inter
peccata τ vitia: ꝙ vitia ſunt corruptōnes
anime: ex quibus ſi ratione non refrenent
peccata: modo actus iniuſticie oriunt. Qñ
aūt temptanti vitio cōſenſus adhibetur:
actus iniuſticie eſt: quod peccatū dicitur.
Itaqꝫ vitium eſt infirmitas ſpiritalis cor-
ruptionis. Peccatū aūt ex corruptione ori
ens per conſenſum: eſt actus iniquitatis.
Itaqꝫ vitiū abſqꝫ ꝯſenſu: ē infirmitas. Cui
inqūtum infirmitas eſt: miſcōia debet: pre
miū aūt τ corona: inquātū ab actu iniqtatꝫ
cohibet. Cum conſenſu ỽo: vitiū culpa fit;
vt inquātum vitiū eſt: malū ē: inqūtum vo
luntaria eſt: pena dignum eſt. Vitium er-
go eſt in corruptione: peccatū aūt eſt ī acti
one. Actus ỽo peccati ſolo conſenſu pficit
etiā ſi foris opus nō fuerit: q2 quod iniqta
tis eſt: per ꝯſenſum prauū in ſola volunta
te completur: etiā tunc: cum ab eo qđ vult
pficiendo foris inuita reſtrigitur. Fac eni
quod ſuū eſt totū: et quod amplius nō fa-
cit: ſuum nō eſt. Non ab ipſa eſt qđ ampli
us non facit: ſ; contra ipſam. Ita in ſolo cō
ſenſu opus indicatur: cui quidē id qđ foris
eſt opus: tm̄ in malicia adijcit: qntum ipſū
qui intus operat: motū voluntatis ad ma
liciam accendit. Sic ergo vitia origo pec-
catoꝝ ſunt: ex quibus naſcūtur opa iniqui
tatis: que qdem ſicut dictum ē: abſqꝫ ꝯſen-
ſu penā habent: q2 corruptio ſunt: cū ꝯſen
ſu autē culpam: q2 voluntaria ſunt. Inqn-
tum eni originalia ſūt: pena in ipis exercet:
B inqtū voluntaria: pena ipis debet. Sūt
aūt hec. Prima: ſupbia. Secūda: inuidia.
Tercia: ira. Quarta: accedia. Quita: aua
ricia. Sexta: gula. Septima: luxuria. Ex
his tria hoīem deſpoliāt: qrtū ſpoliatū fla
gellat: qntū: flagellatū eijcit: ſextū: eiectū
ſeducit; ſeptimū: ſeductū ſuituti ſubijcit.
Supbia aufert hoī deū: inuidia: pximū: ira
ſeipm: accedia: ſpoliatū flagellat: auaricia
flagellatū eijcit: gula: eiectū ſeducit: luxu-
ria: ſeductū ſuituti ſubicit. Aīa rōnalꝭ ī ſa-
nitate ſua vas ē ſolidū τ integꝝ: nullā hñs
corruptionē: vitia q3 veniētia ī eā: hoc mō
vitiāt: τ corrūpūt. Per ſupbiā inflat: p in
uidiā areſcit: p irā crepat: p accediā frāgit:
p auariciā diſpgit: p gulā īficit: p luxuriā

ꝯculcat: τ ī lutū redigit. Supbia ē amor p VI
prie excellētie: inuidia ē odiū felicitatꝫ ali
ene: ira irrationabilꝭ ptурbatio mētis: acci
dia ē ex ꝯfuſiōe mētis nata. Triſticia ſiue
tediū ē amaritudo animi īmoderata: q io-
cūditas ſpiritalꝭ extinguit: τ quodā deſpa
tionis pncipio: mēs in ſemetipa ſubuerti-
tur. Auaricia ē īmoderatus appetitꝰ habē
di: gula īmoderatꝰ appetitꝰ edendi: luxu-
ria ē ꝯcupiſcentia expiende voluptatis, ni
mia vel ꝯcubitꝰ deſideriū ſupra modū: vel
ꝯtra rōnem efferuens. Supbie duo ſūt ge-
nera: vnū intus: aliđ foris. Intus ē ſuper-
bia: foris iactātia. Supbia ī elatiōe cordis
Iactātia in oſtēſione opis. Supbia ī eo qđ
ſibi plac3: alienū teſtimoniū deſpicit: iactā
tia aūt vt magꝫ ſibi placeat: alienū teſtimo
nium reqrit: ppterea iactātia p lenitatem
blādā ſe ſīlat: ſupbia ỽo ī timore ſe crude-
lē demōſtrat: nā timeri vult: iactātia vero
amari. Et vtraqꝫ tamē ī eo qđ appetunt: ſi
bi placēo diuerſe: diuſo licet mō inordiate
ꝯuincit gliari. Si qs igit ſupbiā τ iactātiā
ſub vno cōputauerit mēbro: ſeptē inueni
et vitia capitalia: de qbus pctā oīa: id ē ini
qtatis actꝰ τ iniuſticie opa oriūtur. Pec
cata aūt alia venialia: alia criminalia dicū C
tur. Venialia ſunt: q nec facile vitari pñt;
vt aliquādo nō fiāt: neqꝫ multā turpitudi
nē: vel leſionē mgnā hñt: ſi fiāt. Crimialia
dicūtur: que vel leſionē magnā inducunt:
vel turpitudiuē ingerūt: ī qbꝰ vl đo: vl px
imus mltū offēdit: vl ipe q fecit maculat.
Tlia ſūt hōicidia: adultia: piuria: furta: τ
q his ſīlia adiūgunt: vl ꝯtinētur ī iſtꝫ: ſicut
rapine: ſacrilegia: τ inceſtꝰ: τ ceta tlia. Ve
nialia ſūt: ſic ira leuis: τ trāſitoria: riſus: et
eiuſmōi: q ſine đliberatōe agētiū ꝯtingūt:
ſiue ex negligētia incaute: ſiue ex infirmi-
tate pcipitātur. S3 int hec ſciendū: ꝙ hi q
ab hmōi vitijs deſipuerit: et digne penitu
erint: ſeptē mōis a đo ſuſcipiātur. Primo
ſuſcipiūtur ad ſpōſionē: ſcđo ad ptectōe3:
tercio ad ſuſtētationē: qrto ad recōciliatio
nē: qnto ad approbationē: ſexto ad ꝯſolati-
onē: ſeptimo ad remunerationē. Primu3
pugnaturos ꝯtra diabolū ſuſcipit ī cauſa: τ
qſi ſpōdeat p eis: qñ ꝯfidit ī eis: quēadmo
dū cauſā btī iob qſi cuiuſdā agōiſte ſiue cō
tra diabolū defēdēdā ſuſcepit. Quoſdam
aūt qſi timidos τ merces a pugna fugien-
tes: ſuſcipit ad ſuſtētationē: ne ꝯterāt: ali-
os pꝰ ruinā ſurgētes: ſuſcipit ad recōcilia-

VI tionem: vt reſtituãtur: alios iã bñ agentes
ſuſcipit ꝑ approbationẽ: vt remunerentur:
alios ꝑ bonã operationem ſuſcipit ꝑ remune
rationem: vt glorificent̃: alios int̃ operandũ
feſſos ſuſcipit ꝑ internam aſpirationez: vt
refocillent̃ et conſolent̃. Diuiſio.

D s Icut ſuperius diximus aliud viti
um eſſe: atq; aliud petĩ: qḋ ex ipõ
vitio ꝓcedit: ita intelligimꝰ aliud
eſſe ỽtutes: atq; aliḋ opa iuſticie: q̃ ex ipĩs
oriũtur. Virtus enĩ quaſi q̃dã ſanitas eſt:
⁊ integritas aĩe rationalis: cuiꝰ corruptõ
vitiũ vocat̃. Opꝰ ỽo iuſticie eſt ĩ motu mẽ
tis rõnalis: q̃ ſm dm incedit: a cordis ꝯcep
tiõe ſurgẽs: ⁊ foris vſq; ad actõis corpalis
cõpletionẽ ꝓcedẽs. Virtutes in ſcpturis
plurime numerant̃: maxime ỽo q̃ ĩ euãge
lio q̃ſi q̃dã antidota vel ſanitates ꝯtra ſep-
tem vitioꝝ corruptionẽ ſub eodem nũo di
ſponunt̃. Pria eſt humilitas. Scda mãſue
tudo. Tercia mentꝭ cõpoſitio. Quarta de
ſideriũ iuſticie. Quĩta: mĩa. Sexta cordis
mũdicia. Septima: pax mẽtis interna. Hõ
igit̃ in peccatꝭ tacẽs egrotꝰ eſt: vitia: vul-
nera: ds: medicus: dona ſancti ſpũs: anti-
dota: ỽtutes: ſanitates: btĩtudĩes: gaudia
Per dona enĩ ſpiritusſancti vitia ſanãtur:
ſanitas vitioꝝ integritas eſt ỽtutũ. Sanꝰ
opat̃: operans remũerat̃. Sic pꝰ ỽtutes opa
bona ſequunt̃: et ex ỽtutibus opa bõa ori
unt̃. Sex opa mĩe in euãgelio ſpẽalr a dño
math. 25. enũant̃: in q̃bus pfectõ bonoꝝ opm ſigni
ficat̃. Primũ ẽ eſurientẽ paſcere. Secũdũ
ſitientez potare. Terciũ hoſpitem collige
re. Quartũ nudũ veſtire. Quintũ ĩfirmũ
viſitare. Sextum ad incarceratum ⁊ clau-
ſum venire. In his enĩ neceſſitatibꝰ oĩs
vite humãe moleſtia vl̃ cõphẽdit̃ vel figu
rat̃: in q̃bꝰ q̃ſq̃s ꝓpt deũ ꝓxĩo cõpatit̃: mi
ſericordiã a deo ĩ ſua neceſſitate meretur.

E Dñica tercia in ſeptuageſima. S. ma.

math. 20. Simile ẽ regnũ celoꝝ hoĩ pr̃fa
milias qui exijt pmo mãe ꝯdu
cere oparios in vineã ſuã. ⁊c.

Regnũ celoꝝ. i. xp̄s cui cõpat̃ pr̃familias: q̃ pri
mos fec̃ nouiſſimos. ⁊ nouiſſimos pmos: Ipſe
enĩ xp̄s verꝰ pr̃familias totiꝰ humãi generꝭ cu-
rã hñs oĩi tpe vniuerſos ad culturã vinee vocat
Qui qñ ñ ꝯgſcit̃ in ſecreto ẽ: ſ; qñ agſcit̃ exijt cõ-
ducere oparios ex occulto ꝓcedẽs ad noticiam.
Vinea aũt ẽ eccleſia. q̃ ab abel iuſto vſq; ad vltimũ
electũ q̃ſi tot palmites mittit quot ſcõs profert
Operarij ỽo ſũt pdicatores. ⁊ vnuſq̃ſq; dñ fide re
ctã pſiſtit in diuĩe legꝭ obedĩẽtia. [Couẽtõe aũt
facta cũ operarijs ex denario diurno: miſit eos in
vineã ſuã.] Couẽtio ſuit ꝯfirmata ꝓmiſſio qḋ
ad imaginẽ di ceciderũt reformãdi. ſi eccleſiã edificã-
do decalogi mãdatꝭ inſiſterẽt. In denario igit̃ fi
gurã regꝭ hñte. q̃ olim p. x. nũmos cõputabat̃. ⁊
obediẽtie pmiũ. ⁊ q2 ex decalogi obſeruãtia opa
rijs dat̃ manifeſte ſigt̃ur. [Et egreſſus circa ho
rã terciã vidit alios ſtãtes ĩ foro ocioſos. ⁊ dixit
illis. Ite ⁊ vos in vineã meã. ⁊ qḋ iuſtũ fuerit da
bo vobis. Illi aũt abierũt. Per foꝝ mũdus accipi
tur: in quo calũnie. iniurie. cõtẽtiões. diuerſorũ
negocioꝝ difficultates ip tumultuoſe. ⁊ vbi oia
ſũt venalia. Pctõres dũr mortui ñ ocioſi. Sic
enĩ ſurdꝰ apḋ dm dr̃ q̃ ñ audit q̃ di ſũt. ſ; q̃ ꝯtra
bplꝭ. cccꝰ. p cuiꝰ oculos diabolꝰ videt. ñ ds. ſic q̃
diabolo viuit mortuus ẽ deo. Raptor nõ ẽ ocio-
ſus ſ; mortuus. Ebrioſus fornicarius nõ ſunt
ocioſi ſ; mortui. Ille aũt q̃ nihil tollit eſt ocioſus
niſi de ſuis det impotẽtibꝰ. Vis nõ eſſe ocioſus
Nihil tollas. ⁊ de tuis des ꝓ deo. vt ñ tibi viuas
ſed deo. Vis ñ eſſe ocioſus. Ieiuna ⁊ da ꝓ deo
qḋ mãducare debes ⁊ bibere. Vis ñ eſſe ocioſus
Si ſine vxore es: ne q̃ſieris vxorẽ. ſ; opare vitam
caſtitatis. Si dicis. nõ poſſũ abſtinere. oñdo ti-
bi vt et vxore habeas: et caſtitatis vitẽ colas. Ab
ſtine te a menſtruata ⁊ pgnãte. erubeſcere facet̃
qḋ aĩalia ñ faciũt. Vt qd fuꝰ accipiẽs mnam
a dño ſuo. audiuit ſerue neq̃. ⁊ vt q̃d miſſus eſt
in carcerẽ. Q2 nihil lucratꝰ ẽ de ea. Si g̃ ille non
erit impunis in die iudicij q̃ ocioſus ſtetit in fo-
ro: qḋ faciet pctõr ⁊ mnam ſuã pdẽs. [Iteꝝ aũt
exijt circa ſextã horã ⁊ nonã ⁊ fec̃ ſilr. Circa vn- F
decimã ỽo exijt et inuenit alios ſtãtes. ⁊ dic̃ illis
Quid hic ſtatis tota die ocioſi. Dicũt ei q2 nemo
nos cõduxit. Dicit illis, Ite et vos ĩ vineam me
am.] Prima hora voluit adã miſſum in vine-
am et reliquos pr̃iarchas vſq; ad Noe. Tercia.
ipm noe. et reliquos ad circũciſionem abrahe.
Sexta ab abraham vſq; ad moyſen qñ lex data
eſt: Nona moyſen et ꝓphetas. Undecima apo-
ſtolos et gẽtiũ populũ q̃ pius ſtabat tota die oci
oſus. id oĩi tpe ꝓ ſalute laborare negligẽs. Lex
quidẽ cõduxerat iſrael dicẽs. hoc fac ⁊ viues. ſ;
gentes nemo ꝯduxit. Debitũ nãq; erat ꝑ orbem
terrarũ euãgeliũ pdicari: ⁊ gẽtes fidei iuſtifica-
tiõe ſaluari. Aliter Mane ẽ puericia. tercia ado-
leſcẽtia ꝓficiſcẽs ĩ altũ quaſi ſol. Sexta iuuen-
tus. Nona ſenectus. Undecima decrepita etas
Videt̃ itaq; pme hore eſſe oparios ſamuelẽ ⁊ ie
remiã. et iohãnẽ baptiſtã. Tercie illos q̃ a puber
tate deo ſeruire ceperũt Sexte q̃ a matura etate
None q̃ iã declinãte etate ad ſeniũ. Undecime q̃
vltima ſenectute. Torpẽtes g̃ vſq; ad vltimã eta
tem recte increpãtur de ocio. vt vel in vltimis re
ſipiſcant. Nullus quippe conduxit tales. licet
eis vias vite pdicaret. q2 ſolius dei eſt intus do-
cere cui nondũ obedierũt. [Cum ſero autẽ fa
ctum eſſet. dicit dñs vinee ꝓcuratori ſuo. Hoc ẽ
vel pater dicit filio. vel filius ſpiritui ſancto Vo
ca operarios ⁊ redde illis mercedem. incipiens
a nouiſſimis vſq; ad primos. Conſidera q2 ſero
non alio mane reddit mercedẽ. Ergo adhuc ſtã

te ſeculo iſto: iudiciũ erit ꝓpter duas rõẽs. Pri
mũ qꝛ ventura beatitudo eſt merces iuſticie: de
inde ne peccatores videant beatitudinẽ dicente
ꝓpheta. Tollat impius ne videat gloriã dei.

G **Cũ venissent ergo qui circa vndecimã
horã venerãt acceperũt ſingulos dena.**
Quãuis felicitatẽ reſurrectionis: om̃es iuſti ac
cepturi ſunt: tamẽ qꝛ alij accipient pꝰ vnam. alij
poſt multas. illi dicũtur priores accipere. qui pꝰ
modicũ tẽporis accipiẽt. Itaqꝫ nouiſſimi in la
bore erũt p̃mi in p̃mio. ⁊ p̃mi in labore: nouiſſi
mi in p̃mio: Et qꝛ denariꝰ ille vita eterna eſt: eq̃
les erũt ĩ illa mercede primi. ſicut Abel. Noe. tã
q̃ȝ p̃ma vel tercia hora vocati ad regnũ: ⁊ nouiſ
ſimi q̃ ab aduentu corporeo dñi quaſi in vndeci
ma hora ſine aliqua tarditate ꝑueniũt. Meri
toꝝ quidẽ diuerſitate fulgebunt. aliꝰ magis. ali
us minus. ideoqꝫ paterfamilias ꝓmiſit ſe daru
rũ ſingulis qđ iuſtũ fuerit. Uerũtamẽ equalis
erit vita eterna om̃ibus nulli longior vel breuior
qꝛ nõ habebit finẽ. Sero factum eſt: tuiciiqꝫ fi
nis vite venit. A nouiſſimis denarios paterfa
milias reddere cepit: q̃ ad paradiſi requiem pri
us latronẽ q̃ȝ petrũ ꝑduxit. Qui latro et ſi ꝑ eta
tem nõ venit ad vndecimã: venit tamẽ ſero ꝑ pe
nam. Sic aliq̃n p̃us remuneraũt ſero veniẽtes
qui prius de corꝑibus exeunt q̃ȝ qui in puericia
vocati ſunt. Ueniẽtes aũt p̃mi arbitrati ſunt ꝙ
plus eſſent accepturi. Acceperũt aũt etiã ipſi ſin
gulos denarios. Eandẽ ſcȝ trinitatẽ cũ gentibus
iuſtificatis accipient retro vocati cõformati cla
ritati chriſti. Cum tamẽ p̃mo venerĩt q̃ popls dĩ
ab initio extiterãt: arbitrati ſũt ꝙ gẽtes p̃us ydo
lis ſeruientes: minus eẽnt accepturi. Et accipiẽ
tes murmurabant aduerſus patrẽfamilias di
centes. Hi nouiſſimi vna hora fecerunt: ⁊ pares
illos nobis feciſti: qui portauimus pondus di
ei ⁊ eſtus. Antiq̃ q̃ poſt longa inferni tempa ad
celũ ꝑuenerunt quaſi poſt murmurationẽ dena
riũ accipiũt. Nos aũt ſine murmuratõe: qꝛ mox
vt de corꝑe eximus: ſine mora p̃miũ accipiũꝰ.
Et notandũ qꝛ denarius nõ totis inſimul acci
pitur. ſed veri cultores ſpiritualis vinee in hac
vita centuplum. deinde celũ. ⁊ pꝰ iudicij remu
nerationem duplicẽ ſtolã habebunt. Denarium
igit accipiẽtes: non ex inuidia gratie murmurãt
aduerſus nouiſſimos oꝑarios ſed ex ignorantia
ſecretoꝝ aduerſus patrẽfamilias. Talis ergo ẽ
pie ſuperioꝝ inq̃ſitiõis murmuratio. Quid cau
ſe eſt ꝙ tamdiu diſtuliſti ignẽ celi in terrã mitterẽ
⁊ accendere. Aut quare ad hoc tempus nõ reſer
uaſti nos. Uel nouiſſimi cur tpa. nr̃a nobiſcum
nõ habuerũt. Aut vnde fit ꝙ nouiſſimi non ha
buerũt tpa nr̃a: ⁊ nos tpa nouiſſima. Quare eti
am diſpari vocationi par datur premiũ. Et plu
rima in hũc modũ cõqueriũtur. Pondus ſignifi
cat opus iuſticie: eſtus ↄcupiſcẽtiaȝ ſeculi. Hoc
ideo dicitur: qꝛ olim om̃ibus bonis mũds ꝓſpa
batur. Et ĩdeo q̃ tunc fuerũt cũ maiori difficulta
te iuſticiam ſeruauerunt. qꝛ felicitas mũdi impe
dimentum ẽ anime. Multũ ẽ tũc erat bonus q̃
iuſtus poterat eſſe. multũ vero malus q̃ nõ fugit
ad deum. cum pluribus aduerſitatibꝰ p̃mi vide
at mũdum. Pondus etiã p̃nt intelligi oneroſa VI
mandata legis. eſtus vero vrens error temptatio
num qua ↄflabãt maligni ſpiritus in antiquos
ad emulationem gentium eos irritantes.

H **At ille reſpondens vni eorũ dixit. ami
ce nõ facio tibi iniuriã. Nonne ex dena
rio ↄueniſti mecũ. Tolle qđ tuũ ẽ ⁊ vade**
Uni dicit reſpõdiſſe qꝛ par erat in om̃ibus mur
murãdi occaſio. Amicus iſte ꝓthoplaſtus intel
ligitur: ⁊ illo tpe credẽtes. Cũ dicit ex denario: ta
le eſt quaſi dicat. Mercedẽ ꝓmiſſam recepiſti.
hoc eſt imaginẽ et ſimilitudinẽ meã: nõ alterius
conſortio minuit tibi p̃miũ meriti. Qđ q̃ris am
plius. Uade perſeuera in adepta iuſticia.
**Uolo aũt ⁊ huic nouiſſimo dare ſicut
et tibi. An non licet mihi quod volo fa
cere. An oculus tuus nequã ẽ qꝛ e. b. ſ.**
Uolo vt coequalis ⁊ ↄcorpat tibi fiat populus
gẽtilis: Nõne poteſtas ẽ iudicis vel iuſticiã face
re vel miſeꝛdiam cui vult impendere. Caue ergo
ne occaſione bonitatis inuido oculo ꝓximũ re
ſpicias. mihi aũt ſoli inuiſibili et ĩmortali ſcloꝝ
regi ſecreta mea honor et gl̃ia ⁊ ſcl̃a ſeculorum.
Sic erũt nouiſſimi p̃mi: ⁊ p̃mi nouiſſimi. Sic
vicȝ vt oñſum ẽ. equabũtur nouiſſimi: et primi.
Sicut eni in corona nec initiuȝ eſt. nec finis: ita
inter ſcõs q̃ntuȝ ad tempus in illo ſeculo nemo
nouiſſimus dicitur. nemo p̃mꝰ. Multi eni ſunt
vocati: pauci vero electi. Hoc nõ ad ſuperiores ſã
ctos ſed ad gẽtes pertinet. qꝛ plures ad fideȝ ve
niũt. plures eccleſie parietes implent: ſed ad re
gnũ pauci ꝑducũtur. Aliter. Nõnulli ꝑ p̃mos i
telligũt nõ ſolũ bonos: ſed et quoſdã q̃ ceperũt ĩ
vinea: et nõ ꝑſeuerauerũt. Hi ex inuidia nouiſſi
moꝝ murmurãt: velut illi q̃ initio naſcentis ec
cleſie vocatis ex gẽtibus ſe p̃ferebant. Itaqꝫ de
cõmuniter dictis quedã referũtur ad bonos. vt
illud. Uolo tibi ſicut ⁊ huic nouiſſimo dare. Ad
alios vero falſo putantes denariũ ſe accepturos.
quedam ꝑtinent. vt illud. Et accipientes mur
murabant. Et deinde. An oculus tuus neq̃ȝ eſt
qꝛ ego bonus ſũ. Erũt inq̃t nouiſſimi p̃mi: ⁊ pri
mi nouiſſimi. qđ iudei de capite vertãtur in cau
dã: et nos de cauda mutemur in capur. Unde
Moyſes in Deut. Aduena q̃ tecũ morat aſcen
det ſuꝑ te: ille erit in caput: et tu eris in caudam
Qđ tamẽ multi tã nouiſſimi q̃ȝ primi reꝓbẽtur
terribili ſentẽtia ſubditur. Multi eni ſunt voca
ti ad fidẽ: pauci vero electi ad regnũ.

Sermo in ſeptuageſima.

**Apidem caliginis ⁊ vmbrã mortis
diuidet torrẽs a populo pegrinãte**
Lapis eſt duricia iudeoꝝ: caligo infideli
tas eorum. Mors eſt diabolus: vmbra eiꝰ
gentilis populus. Sicut eni vmbra corpo
ri conformatur: ita ipſe dyabolum imitans

VI do ei conſimulatur. Populus peregri-
nans eſt fidelis populus in huius vite exi
lio ſuſpirans. Torrens eſt igneus fluuius
qui a facie dñi egredit̃: ꝑ quem fidelis po-
pulus ab infideli in vltimis ſecernit̃. La-
pidẽ ergo caliginis: ⁊ vmbrã mortis torrẽſ
a pp̃lo ꝑegrinãte diuidet: cũ ignis extremi
iudicij iudeos in ꝑfidia duros et gentiles
in malicia diabolo ꝯformes: a chriſtião po
pulo vt zizania a tritico ſecludet: ⁊ camino
infernali inuoluẽs: igni inextinguibili ex
uret: ⁊ patria paradiſi pp̃lm nõ exulem in
eterna tabernacula recipiet. Peregrinatõ
aũt huius vite fidelis populi ꝑ̃ſignabatur
in populo iudaico: quos duro ſeruicio lon
go tempe oppreſſerat pharao. Olim nanq̃
gen. 43 hebreus pp̃ls deſcendit in egyptũ: dũ eum
fames afflixit: ꝑ̃ eum pharao crudeli ſerui
tuti addixit. Qui cũ ad dñz clamarẽt moy
ſen eis miſit: q̃ multis plagis et ſignis egip
tũ ꝑcuſſit: pp̃lm dei ꝑ mare rubrum in terrã
fluentem lac ⁊ mel ꝑduxit. Per egyptum
hic mũdus ſignificatur: in quo genus huma-
num a paradiſi p̃ria ꝑegrinat̃: ⁊ a diabolo
graui oppreſſione ſubiugatur. Cui ad de-
um ꝑ iuſtos vociferãti: chriſtus ad liberã
dum mittit̃: ꝑ quẽ mundus multis mira-
culis ꝯcutitur: pp̃ls ꝑ mare rubꝝ id ẽ ꝑ bap
tiſmum ad p̃riam paradiſi reducitur: vbi
mel et lac exundat. i. affluentia omniũ bo-
noꝝ exuberat. Hec ꝑegrinatio nihilo-
K minus ꝑ eũdem pp̃lm ꝑ̃figurabat̃: dum in
babilonica captiuitate per. lxx. annos mo
rabatur. Nabuchodonoſor eteñ rex babi
lonie: hieruſalem obſidẽs deſtruxit: pp̃lm
in babiloniã captiuũ duxit: q̃ ibi. lxx. ãnis
in triſticia habitabat: cãticũ leticie nõ reſo
nabat: organa ad ſalices ſuſpendit: iuxta
ſedens fleuit. Finitis. lxx. annis: ad hieru
ps. 136 ſalem remeãt: paſcha cuz gaudio celebrat:
poſtea cum vxores et filij venerũt: duplex
gaudiũ habuerũt. Hec oĩa chariſſimi ad
p̃ntem diem reſpiciũt: hec oĩa nr̃a tp̃a ꝑ̃
ſignauerũt. Hieruſalem eſt paradiſus: na-
buchodonoſor eſt diabolus: babylonia ẽ h̃
mũdus. Nabuchodonoſor populũ in babilo
niã captiuũ duxit: ⁊ diabolus genꝰ huma-
nũ in hũc mũdũ ſeduxit: vbi organa in ſa-
lices ſuſpendit: ⁊ ſedens lachrymis fluit.
Salices facile terre coaleſcent: facile inciſe
reuireſcunt. Salices ſunt mũdi amatores
q̃ radices ſuas in terrena miſerũt: quibus
tranſitoria ꝓ voto affluũt. In has iuſti or
gana ſuſpendũt: qꝛ his gaudia mũdi relin
quunt. Deflent ſedẽtes: qꝛ humiles eoꝝ
interitũ ſunt cũ magno dolore gementes.
Per organa etiã celeſtis doctrina accipit̃:
q̃ in ſalices ſuſpendit̃: dum ſecularibus do
ctrina ſpiritalis ſubtrahitur: qꝛ ab eis con
temnitur. Per. lxx. annos quibus pp̃ls in
babilonia affligebatur: ſeptẽ milia annoꝝ
intelligũtur: quibus genus humanũ ĩ hac
vita peregrinat̃. Sicut eñ ſeptẽ ꝑmis die
bus tota creatura diſponitur: ita per ſeptẽ
milia annoꝝ hic mũs extendi credit̃. Igit̃
ſi ſeptẽ milia annoꝝ in ſeptuagies cẽtenos
annos diuiſeris: ⁊ annũ de centũ annis q̃ſi
decimã dederis. lxx. annos habebis. Por-
ro ſi de ſeptuaginta annis diẽ ꝓ anno deci
mabis, lxx. dies cõputabis. Hi ſũt iſti di-
es quibus eccleſia all'a nõ reſonat: qꝛ. lxx.
annos captiuitatis ad memoriã reuocat: q̃
ſeptẽ milia annoꝝ nr̃e ꝑegrinatõnis ꝑ̃ſig-
nãt. Ideo etiã nũc liber geneſ legit̃: ĩ quo
lapſus hoĩs de paradiſo in hũc mũdum
deſcribitur. Iſtud tẽpus dicitur ſeptuage
ſima: qꝛ ab hodierna die vſq̃ in ſecunduz
paſche ſabbatũ ſunt dies. lxx. q̃ñ duo cãtã-
tur all'a. Populus ad hieruſalem reuerſus:
cũ gaudio exultat: qꝛ fideliũ aĩe nũc gau-
dium dñi intrabunt. Finito aũt mũdi ter-
mino: cũ vxores et filios: id eſt corꝑa ⁊ oꝑa
recipiũt: tũc verꝫ all'a iubilabũt: qꝛ cum cor
pore et anima ſimul ꝑenniter in gl̃ia exul-
tabunt. Diuiſio.

Q Uia hodie chariſſimi canticũ leti- L
cie depoſuimus: et cãticũ triſticie
ſumpſimus: volo vobis de libris
gentilium breuiter recitare: qual'r melodi
am delectationũ mũdi debeatis declinare:
vt poſſitis pꝰ cũ angelis dulcẽ armoniã in
celis reſonare. Gemmã nanq̃ ĩ ceno inuẽ-
tã debet q̃libet de luto tollere: ⁊ ĩ regiũ or-
namẽtũ põere. Ita ⁊ decet: ſi a nobis quicq̃
vtile in libris gentiliũ reperiat̃: ad edifica
tionẽ eccleſie chriſti ſponſe vertatur. Sc̃ri
ſapiẽtes ſcribũt tres ſyrenes ĩ inſula mariſ
fuiſſe: et ſuauiſſimã cantilenã diuiſis mõis
cecinisse. Una q̃ppe voce: altera tybia: ter-
cia lyra canebat. Hec habebant facies mu-
lierum: alas: ⁊ vngues volucrũ. Oẽs na-
ues ꝑtereũtes ſuauitate cantus ſiſtebant:
nautas ſomno opp̃ſſos lacerabant: naues
ſalo immergebant. Cũq̃ q̃dam vlixes ne-
ceſſe haberet ibi ꝑter nauigare: iuſſit ſe ad
malũ nauis ligare: ſocijs aũt cũ cera aures

obdurare. et ſic periculum illeſus euaſit. ⁊
eas fluctibꝰ ſubmerſit. Hec ſunt chariſſimi
miſtica: q̄uis per inimicos chriſti ſcripta.
Per mare iſtud ſeculū intelligitur: qđ con
tinuis tribulationū ꝓcellis voluitur. In-
ſula eſt mūdi gaudiū: qđ crebris doloribus
intercipit̄: ſicut littus crebris vndis impe
tit̄. Tres ſyrenes que ſuaui cātu nauigan
tes demulcēdo in ſomnū vertūt: ſunt tres
delectationes que corda hominū ad vitia
molliunt: ⁊ in ſomnū mortis ducūt. Que
humana voce cantat: eſt auaricia: que ſuis
auditoribus huiuſcemodi modulat̄ carmi
na. Multa oportet te congregare: vt poſſ
famā nomis tui vbiqꜫ dilatare: ſepulchrū
quoqꜫ dn̄i ⁊ alia loca luſtrare: eccleſias re-
ſtaurare: pauperes cōſanguineos tuos ad
iuuare. Tali peſtifero cantu cor auari de-
mulcet vſqꜫ dum eū ſopor opprimet: ⁊ tunc
carnem eius lacerat: nauim fluctus deuo-
rat: qꜫ hic miſer violenter doloribus adui
tijs ſuis auellit̄: ⁊ eterne flamme immergi
tur. Que canit tibia: ē iactātia: q̄ ſuis hec
ꝓfert cātica. Iuuenis es et nobilis: debes
te p̄clarum exhibere vniuerſis. Nulli ini-
micoꝝ tuoꝝ debes parcere: ſꝫ oīṁbus qui-
bus p̄ualere potueris occidere: tūc dicunt
te bonū eē militē. Alij canit hec. Hieruſalē
debes pergere: multas elemoſynas tribue
re: tunc ſic famoſus: ⁊ ab omnibus diceriſ
bonus. Cōuerſ aūt ꝯcinit ſic. Sepe debes
ieiunare: ſepe orare: alta voce cantare: tūc
audies te omēs conſono ore vt ſanctū lau-
dare. Talē cantilenā vano cordi inſonat:
vſqꜫ dum miſerum a bono vacuū vorago
mortis deuorat. Que melos exp̄mit lyra ē
luxuria: que ſuis ſequacibus talia precinit
modulamina. Adoleſcens es: poteris cū
quibuſlibet puellis ludere: poſtea in ſenec
tute corrigere. Hec inſigni forma ſplendet
hec magnis opibus pollet: hanc ſi habue-
ris: magnū ꝓficuum ꝯſequeris: tū animā
tuā bn̄ ſaluare potis. Tali mō pmollit cor
luxurioſi: vſqꜫ dū repēte morte p̄uētū ab-
ſorbet turba cocyti. Facies hēbāt mulieꝝ
qꜫ nil ita mētē hoīs adeo alienat: qꜫ amor
mulierū. Alas habebant volucrū: qꜫ ſemp
eſt inſtabile deſideriū mūdanoꝝ. Nā nunc
hoc vel hoc appetūt: nūc ꝟo illud et illud
cōcupiſcūt. Vngues etiā habebant volu-
crum. qꜫ quos ad peccata ptrahūt: dolori-
bus lacerātes ad inferni cruciatꝰ detrahūt
Vlixes dr̄ ſapiēs. Hic illeſus p̄ternauigat

qꜫ chriſtianꝰ pp̄ls ꝟe ſapiens ī naui eccleſie VI
mare huius ſeculi ſupenatat. Timor dī ſe
ad arborē nauis. i. ad crucē chriſti ligat: ſo
cijs cera. i. incarnatione chriſti auditū obſi
gillat. vt a vitijs ⁊ ꝯcupiſcētijs cor auertāt
⁊ ſola celeſtia appetāt. Syrenes ſubmergū
tur: qꜫ cōcupiſcētie ab eiꝰ vigore ſpūs pre-
muniṫ. Ipi illeſi euadūt pericl̄m: qꜫ pꝰ vi
ctoriā ad ſctōꝝ ꝑueniūt gaudium.

Sermo de. lxx. lx. l.

[C]hariſſimi lectio hodierna nos ad-
monet: q̄liter victoriā obtineamꝰ:
⁊ e q̄ loq̄bamur in ſuperioribꝰ. Di
cit eīn. Neſcitis qꜫ hi q̄ in ſtadio currūt: om
nes q̄dē currūt: ſꝫ vnꝰ accipit brauiū. Mos i. Cor. 9
apud grecos ſeruabat̄: qꜫ p̄miū aliqđ curſo
ribus ꝓponebat̄: qđ tñ ñ oībus currenti-
bus: ſꝫ ſoli p̄mitꝰ ꝑuenienti dabat̄. Regnū
celoꝝ nobis ī p̄mio ꝓponit̄: ad q̄d nos to-
tis viribꝰ currere ſacra ſcp̄tura hortat̄. qꜫ
nō oībus ꝑ fidē currētibꝰ: ſed ſolis bonis
opibus ī finē ꝑſeuantibꝰ donat̄. Aliꝰ mos
apud eos erat. Nudi oleo puncti ſimul col
luctabātur: atqꜫ victores auro et lauro co-
ronabātur. Nos dilectiſſimi oleo criſmatiſ
puncti ſumꝰ: ideo a vitijs nudi: cū diabo-
lo luctari debemꝰ: qꜫ nō eſt nobis collucta
tio aduerſus carnē et ſanguinē: ſꝫ adūſus
vitioꝝ et demonū infeſtationē. Si ḡ luxu- Ephe. 6.
riā: irā: odiū: vel aliud vitiū vicerimꝰ coro
nā ex auro ⁊ lauro habebimꝰ: qꜫ ſplēdorē
eterne claritatis inuernāti paradiſo recipi
emus. Quare aūt hec dn̄ica. lxx. ſequens
lx. itē qꜫ alia vocet̄. l. diligēter ꝑſiciendū ē.
Fert̄ enī theleſphoꝝ romane vrbis papā
ſeptimā ebdomadā addidiſſe: quā a ſono
p̄cedētis nūi ſcꝫ. lxme. lmā. nominauit. Oc
tauā etiā ebdomadā viri iuſti addentes ſi
milit̄ nō vt. lx. ſint dies vſqꜫ ad reſurrecti-
onē: ſꝫ a ſōno p̄cedētis nūi. lxmā. appellaue
rūt Alij nonā ſeptimanā addētes: a ſono p̄
oris nūi. lxxmā. nūcupauerūt. Et ſi nūc de
cima adderet̄: ñ decageſime: ſꝫ octogeſime
nomē ſortiretur: a p̄cedeñ nūo dictū. Que
aūt intētio addētiū eēt videamꝰ. Illoꝝ igi
tur q̄ ſeptimā addidert̄ intētio fuit. vij. au
ferre dn̄icas: vt remanēt. xlij. q̄ etiā apud
quoſdā celebrabātur. Sꝫ octauā addētiū
intētio fuit. viij. auferre dn̄icas. ⁊. viij q̄n-
tas ferias. Ablatis his. xvi. remanēt. xl. vt
totidē ieiunarēt: q̄t ⁊ dn̄s. Siliṫ nonā addē
tiū fuit intētio. viiij. auferre dn̄icos dies. ⁊
tot q̄ntas ferias: ⁊ tot ſabbā. Dn̄ice auferre

VI bantur ꝓpter reſurrectionē q̄nte ferie ꝓp
ter aſcēſionē: ſabbā ne ſabbizaretur cū iu-
deis. Quadrageſima finit̃ i cena dñi: q̄ ce-
lebratū eſt typicū paſcha: q̄nq̄geſima aūt ĩ
p̄ma fer. ip̄o reſurrectōnis die: ſexageſima
q̄ꝫ in. iiij. fer. mediāte ſolēni paſche: ſeptu-
ageſima in. vij. fe. depoſitis alb veſtibus.
Inter. xl. ⁊. l. vi. dies ſūt int̃. lmā. ⁊. lxmāꝫ.
vj. inter ſexageſimam ⁊. lxxmā. vi. Et. vſ
ter ducti. faciūt. xviij. in q̄ miſteriū repit̃.
Nā diuiſus duplex: ſimplici compat̃. Per
duplicē duplex mors nr̃a: p ſimplicem ſim
plex mors dñi deſignat̃ Cuiꝰ morte ſimpli
ci nr̃a mors duplex dānata ē. Si eī ille du-
plicē guſtaſſꝫ nos a nl̃ra liberaſſꝫ. Int̃ finē
xlme. ⁊. lme. duo ſūt dies. Sil̃r et in ceteris
Ter eñi duo faciūt ſex. In q̄ p̄cedens diui
ſio: p̄cedēſcꝫ miſteriū repitur. Vex ſi ſen-
ſū ſpiritaliū ſcp̄turaꝝ generalē inſpicias: ĩ
oñibus miſteriū repit̃. Dñica ĩ lxx.

N
Luce. 8.

Xijt qui ſeminat ſeminare ſe. ſ.
et cetera. Multa ĩ p̄abolis loq̄tur: q̄ ſi
cūcta p̄abolice loq̄ret̃: abſq̄ꝫ emolum̄
to receſſiſſent auditores. Parabola
eſt rerꝫ ĩ natura diſcrepātiū ſub aliq̄ ſilitudīe fa
cta cōpatio. Sator q̄ exijt ſemiare: ip̄e filiꝰ dei in
telligit̃: q̄ exiēs de ſinu patris venit ĩ mōm ad ſe
minādū p ſe. ac p ſuos hoībꝰ v̄bū v̄itatis quod
apd̄ p̄rem vidit. Et dū ſeminat: q̄dā ceciderūt ſe
cus viā: et ꝯculcata ſūt. ⁊ venerūt volucres celi:
et comederūt ea. Quedā ceciderūt ſubaudis gra
na ſiue ſemina ſecꝰ viā. Via ē mēs malarū cogi
tationū ſedulo meatu trita ⁊ arefacta. Ubi du-
pliciter perit ſemē: q̄ trāſitu carnaliū cogitatio-
nū cōculcat̃: ⁊ demones comedēt illud. i. q̄dā de-
lectatione rapiūt ⁊ abſorbent: vt ne e memoria
mens teneat q̄d ope neglexit: Demones aūt vo-
lucres celi appellātur. vel q̄ ſūt celeſtis. ⁊ ſp̄ual̃
nature. vel q̄ ĩ aere habitāt. Alia aūt ceciderūt
in petroſa vbi nō habebāt terrā multā. Et conti
nuo exorta ſūt. q̄ nō hēbāt altitudine terre. So
le aūt orto eſtuauerūt: ⁊ q̄ nō habebāt radicem
aruerūt. Semina q̄ cadūt ĩ petroſa idest ſuper.
terrā petris abūdātē germīare q̄dē cito queunt:
ſed nō figit̃ radix q̄ūo terre altitudinē: hoc ē pro
funditatē ñ habet. ⁊ idcirco eſtu ſol̃ areſcit. Pe
tra ſignificat hic duriciā ꝓterue mētis: terra v̄o
lenitatē anīe obediētis: ſol aūt feruorē p̄ſecutōis.
Cadit ḡ ſemē vbi ſup petrā q̄ñ dulcedine ꝓmiſſi
onū mouet indomitū cor. nullo vere fidei vomere
penetratū. Ubi nō inuenit. vt lucas ait. hūo-
rem. i. v̄tutis amorē. Et ſtatim exortum ē p recor
datione tātūmodo: nō p efficaciaꝫ: q̄m nō habe
bat altitudinē terre. i. p̄fūditatē boni cordis. v-
bi ſolide fūdaret̃. Et q̄ñ exortus ē ſol. id eſt eſtus
p̄ſecutionis vel cuiuſlibet tribulationis exeſtua
uit. i. ad ſiccitatē venit. ⁊ ex toto exaruit: eo q̄ fir
mi deſiderij radicē nō habebāt. Altitudo q̄ppe
terre ē ꝓbitas animi diſciplinis celeſtibꝰ eruditi
⁊ in tēptationibꝰ ꝓbati. Alia aūt ceciderūt ĩ ſpi
nas. ⁊ creuerūt ſpine: et ſuffocauerūt ea. Alia ſe
mina ceciderūt in ſpinās. hoc eſt inter ſpinas.
Cadit quoqꝫ v̄bū dei int̃ ſpinas: cū ſuſcipitur a
corde diuitiarū cura ſollicitudo. ⁊ tūc multipli-
cate diuitie q̄ p ſpinas intelligūtur. occupāt mē
tē. vt fructus ſp̄ūalis in ea p̄ficere nō poſſit. A-
lia v̄o ceciderūt in terrā bonā. ⁊ dabāt fructū. ali
ud cēteſimū. aliud ſexageſimū. aliud triceſimū.
Sic in terra mala tres fuere diuerſitates. ſic ſūt
in bona tres. Aliꝰ enī bonꝰ ē. aliꝰ melior. ⁊ alius
optimus. Cū denariꝰ numerꝰ p p̄fectōe ſoleat
accipi. q̄ in. x. p̄ceptis legis cuſtodia cōtinet̃: cē-
tenariꝰ q̄ p multiplicatū denariū ſurgit p mag-
na p̄fectōe ponit̃. Terra ḡ bona fructu cētuplo
fecūdat̃: q̄ñ mite cor ⁊ docile p amorē ꝓximi ac
tiuā. p amorē dī cōtēplatiuā adipiſcit̃ vitā ⁊ ſp̄ū
aliū ornat̃ p̄fectōe v̄tutū. In ſenario aūt nūero q̄
nūdi ornatꝰ explerꝰ ē: ꝯgrue p̄fectio bōe op̄atōis ĩ
adimpletione decalogi. ſexageſimꝰ fructꝰ intelli
gitur. Triceſimꝰ v̄o fructꝰ ĩ fide ſcē trinitatꝫ: im-
pletio legis. [Hec dicēs clamabat. Qui hꝫ au-
res audiēdi audiat.] Ubicūqꝫ hec āmonitio in
terponit̃ miſticū eē. ⁊ attētiꝰ querēdū oſtēdit: q̄d
dr̄. Qui hꝫ aures cordis. i. intelligētiā mētis au-
diat. hoc ē ſp̄ūalit̃ hec v̄ba intelligat. [Et acce-
dētes diſcipuli dixerūt ei. Quare in parabol̃ loq̄
ris eis. Qui reſpōdēs ait illis. Q̄ vobis datū ē
noſſe miſteria regni celoꝝ: illis aūt nō eſt datuꝫ.
Miſteria regni celoꝝ. i. ſecreta ſcripturaꝝ reue-
labūtur vobis q̄ mecū eſtis et ſeq̄ntibꝰ v̄ris. ſp̄ūa
li intelligētia introeūtibꝰ ad me. Illis aūt q̄ forꝫ
ſūt. vt marcꝰ ſcribit. in p̄abol̃ oīa fiūt. Foris q̄ p
p̄e dīc nō ſolū eē illos q̄ neqꝫ curabāt intrare ma
nē neqꝫ cognoſcere v̄itatē: ſꝫ ⁊ oēs illis ſilēs cor
poris ſenſꝰ tm̄ ſeq̄ntes. vt nihil ſp̄ūaliter intelli
gāt. Nota vbi dicī p̄abol̃ omia fieri his q̄ foris
ſūt inſinuat nō ſolū in verb dñi ſꝫ et ĩ factis pa-
bolas eſſe. i. ſigna miſticarū rerū: q̄s p̄uerſi ñ pe
netrāt. Seorſū aūt diſcipulis ſuis diſſerebat oīa.
Illi eñi digni erāt audire miſteria in intimo pe-
netrabili ſapīe. q̄ remotꝫ cogitationū tumultibꝰ
in ſolitudīe v̄tutū p̄manebāt. Ideo ĩ p̄abolis lo
quar eis: q̄ vidētes nō vident: ⁊ audiētes nō au
diūt neqꝫ intelligunt. et adimplet̃ ĩ eis ꝓphetia
eſaie dicētis. Auditu audietis ⁊ ñ intelligetis. ⁊
vidētes videbitis ⁊ nō videbitis. Vidētes nō vi
dent. hoc ē ingenio p̄ſumētes ſe videre. p̄uantur
ſp̄ūali intellectu. ⁊ audiētes foris nō audiūt cor
de q̄d eſt nō intelligere. Vñ eſaias. Auditu exte
riori audietis p̄dicationē xp̄i et nō intelligetis. ⁊
vidētes freq̄nter videbitis exteriori viſu miracu
la eiꝰ. ⁊ ñ videbitis ocl̃ mentiſ. Incraſſatuꝫ eſt
cor p pl̃i huiꝰ ⁊ auribꝰ grauit̃ audierūt. ⁊ ocl̃os ſu
os clauſerūt neq̄ñ ocul̃ videāt: ⁊ auribus audi-
ant. ⁊ corde intelligāt. ⁊ cōuertātur ⁊ ſanē eos
Habūdātia malicie dīc incraſſatuꝫ cor iudeoꝝ.
Quapropter ingrate ſuſceperūt v̄ba dñi. q̄d fu
it grauiter audire. Oculos ſuos clauſiſſe dīt̃ ne
arbitremur eē culpā nature nō volūtatꝫ. Cū enī
poſſent cogitare ⁊ intelligere. auerterūt p inuidia

D

intuitũ mentꝭ. ꝛ ita ipſi ſibi cauſa fuerũt. vt dꝰ eos deſerẽdo excecaret. Vñ iohãnes. Propterea ñ potuerũt credere: q2 dixit eſaias. Excecauit oculos eoꝝ vt nõ videãt. Q2 pdixit eſaias in ſpũ preſciẽtꝭ oĩa iudeoꝝ excecationẽ ñ poterãt credere. nõ q2 ex neceſſitate ñ poſſẽt. ꝛ ita nulla culpa eẽt eis ſꝫ q2 nolebãt. Nõ poterãt credere. q2 dĩ ignorãtes iuſticiã ſuã ſtatuere volebãt. Excecãtur ꝛ indurant. q2 negãdo diuinũ adiutoriũ ñ adiuuantur Qꝺ ãt dĩr nõ poſſe credere. ita ẽ culpa volũtatꝭ humãe. ſicut q2 dĩr dm̃ ſeipm̃ ñ poſſẽ negare. laus ẽ volũtatis diuine. Nolẽtes igit̃ oculos ꝛ aures aperire vitati. meruerũt vt nunq̃ videãt ocul. ꝛ ñ audiãt aurib9. ꝛ ñ intelligãt corde. qꝺ ẽ neq3 videre. neq3 audire. ꝛ ñ cõuertãtur ad pniam. ꝛ ñ ſanent̃ a peccatꝭ vt innocẽtiã recipiãt. Uel ita. Jõ pabolas mlti audierũt. q2 excecati erãt. ꝛ inde excecati. qm̃ ſupbia incraſſatũ cor habebãt. Excecatio vo ꝛ pabolaꝝ obſcuritas. fuit occaſio. neq̃ñ hoc ẽ. vt aliqñ ſalubri9 ↄuerterẽtur p illum q̃ eſt terribilis in ↄſilijs ſuper filios hoim. quibus vult miſeret̃. ꝛ quos vult iuſte deſerit. Nõ q2 obſcure dicta non intellexerunt. ideo non crediderunt i cũ. et ſic crucifixerunt. et ſic poſt reſurrectionẽ territi miraculis de reatu maioris criminis compuncti ſunt. vnde accepta indulgentia ampliori flagrãt dilectõe. De alijs dĩc dñs. loquor eis in alijs linguis ꝛ i alijs labijs. manifeſta ſcꝫ aploꝝ doctrina. ꝛ nec ſic exaudiẽt me: de his vo dicere pt. vel ſic exaudient me.

P

De ſeptuage. ſexage. quinquage. ac de quadrageſima.

[S]Eptuagenarius eadẽ perfectõne pfectus eſt qua et quinquagenarius. Decies quippe ſeptem lxx. fiũt Quadragenari9 cũ ſexagenario in vicinitatẽ hꝫ: eo q2 conflictus ſine pfectione boni operis et perfectio ſine conflictu eẽ nõ poteſt. Quinquagenarius ſimiliter et ſeptuagenarius vicinitatem habent mẽtis ꝛ corporis ſigcãtes requiẽ. Vñ ſcptũ eſt. Date

Apo. 6

ſunt ſãctis ſtole ſingule: ꝛ dictũ eſt eis. Requieſcite et ſuſtinete donec impleat̃ numerus fratꝝ veſtroꝝ. Singule ſtole eis date ſunt: qui mentis modo requiem in ſpe habent. Cum vo impletus fuerit numer9 fratrum: bine ſtole dabũtur: qm̃ mentis ꝛ corporis tũc requiem poſſidebũt. ſicut ſcriptum eſt. In terra ſua duplicia poſſidebũt. Septuageſimã namq3 obſeruam9 in figuram. lxx. annoꝝ. p quos afflicti ſunt filij iſ

ſapi. 36.

rael in babilone. ꝛ ſicut ipſi ãteq̃ .lxx. anni finirentur partim redeuntes: aliqñtulũ cõſolati ſunt: ſic ꝛ nos dum finitis. lxx. dieb9 luctum penitentie licet non plene cõuertimus in gaudium: ſcꝫ in die reſurrectõnis dñice. licet ſeptuageſima noſtra vſq3 ad ſequens ſabbatum porrigatur. Et ſicut filij VI iſrael ante ſeptuageſimum annũ plenã pacem nõ habuerũt: ſic nec nos q̃uis ad celeſtem hieruſalem reuertamur p baptiſmũ. vel p penitẽtiã libertatẽ plenã recipiem9 ante ſabbatũ: qñ anime ſãctoꝝ requiẽ eternam percipiunt. Hieremias oſtẽdit domi

Hier. 7.

nũ nos velle ceſſare a voce gaudij q̃diu in babilone fuerimus: ita dicens. Et ceſſare faciã a vobis vocẽ gaudij et leticie. Quapp ter alla in illo tẽpore nõ cantatur apd nos. ꝛ dulciſſimus hymnus angeloꝝ. gl'ia in excelſis dõ. que cantica ſunt celeſtia. vñ Johãnes in apocalipſi. Poſt hec audiui q̃ſi vocem magnam tubarum multarũ in celo dicentium alla: ſed tractus p alla canit̃ qui ſuauis eſt auribus: alla autẽ pp ter honorem pme lingue eſt pclarius. Per. lxx. ãnos captiuitatis quos nos mutauimus i lxx. dies ieiunium erat apud iudeos. Vñ dñs p zachariam Cũ ieiunaretis et plãgeretis per hos. lxx. annos: nunquid ieiuniũ

zach. 7.

ieiunaſtis mihi. Greci pximã ebdomadã ſanctificant ſuo ieiunio. Clerici noſtri auctore theleſphoro papa: qui conſtituit. vij ebdomadarum ieiuniũ añ paſcha terciam ſuo. Preceptor tamẽ officij in ſuperiori dominica q̃ vocatur. lxxma. maiorẽ mutatõnem requirit q̃ agamus. Conſtitutiõe officij ſui ieiunium in tribulatõne intimauit in prima oratione miſſe dicens: vt qui iuſte p peccatis noſtris affligimur: in introitu dicit. circumdederũt me gemitus mortis: dolores inferni. Propter hos dolores nõ poſſum9 letari et ſecuri eẽ: ſꝫ pparare nos debem9 ad bellũ: vt apl's ait. Oĩs ãt q̃ in agõe ↄtendit: ab oĩb9 ſe abſtinet. Jux

Ambro.

ta ambroſiũ. ab his oĩbus q̃ vitãda eadẽ tradidit diſciplina cõtra vitia nob luctam̃ eſt. Futurũ eſt bellũ: abſtineamus nos ab his q̃ impediũt pugnã nrãꝫ. Vñ videt̃ nobis pceptor officij velle tps. lxx. tps luct9 eẽ: vt introitus indicat et graduale. Sexagenari9 q̃ꝫ nũs pfect9 ẽ: qm̃ a ſenario naſcit̃. Senari9 pfect9 ẽ: q2 pfectio boni opiſ ẽ. Sex eni dieb9 opatus ẽ dꝰ: ꝛ ſexta etate indi vẽit. ꝛc. Et recte pfect9 ẽ: q2 hee aĩe q̃ pfecte i bono ope ſũt: p hũc nũm deſigñtur

Q

Et de viro pacifico ſcriptũ ẽ. lxta. regine ꝛ lxxxta. ↄcubine: ꝛ adoleſcẽtulaꝝ nõ ẽ nũs

Can. 6

Jlli eni q̃ in pfectione boni opis conſiſtũt regine vocantur. Jlli autem q̃ min9 aliqꝺ a pfectione ſũt: noĩe ↄcubine deſignãtur. ꝛ

VI q̇ in fide ſolūmō ſūt: noīe adoleſcētularuꝫ
vocanꝫ. Jn ſexageſima circūdati ſum⁹ tri-
bulationib⁹ ꝙ̄ maximis: ac ſi nō eēt locus
euadēdi. Vēdidim⁹ nos ſub pctō: ī nobiſ
nō eſt ūtus ſoluēdi. Vn̄ dr̄ in p̄ma orōne.
De⁹ q̇ ꝯſpicis: q2 ī nulla nr̄a v̄tute ſubſiſti
mus: inde etiā q̄ſi dubitātes: an dn̄s nobiſ
cū ſit: in introitu dicim⁹: Exurge q̄re obd̄.
do. Jn ep̄l̄a ꝯfortamur ab apl̄o. vt viā que
ram⁹ euadēdi d̄ captiuitate: et deſpiciam⁹
dn̄os: q̇ nos ad delēdū tenēt. Dic̄ indignā
do ſup eos q̇ malis cedūt. Libēter ſufferti
inſipiētes: cū ſitis ipi ſapiētes. Jnde nos
de tribulatōe ꝯſcendētes ad reqrēdū pro-
priū dn̄m nr̄m dicim⁹: Sciāt gētes: qm̄ no
mē tibi d̄s. Tract⁹ cōmouiſti. Oſtēdit ter
rā cōmotā ꝯſcia pctōꝝ. P⁹ terrā cōmotam
ſemē inducit̄. Jn. lxx. increpati ſumus: q2
ocioſi ſtetim⁹: inducti ſumus ad vineā co-
lēdaꝫ: in. lx. aūt ſemē iacim⁹. Hec ꝑcurrit
ad q̄rtā feriā in paſcha: in q̇ ſacti ad ꝑcipiē
dū regnū vocātur. Ad qd̄ nos p. lx. currer̄
oportet. Nā ſenari⁹ ꝑ denariū duct⁹. lx. cō
plet. Denari⁹ aūt ad mercedē opeꝝ reſpic̄
ſenari⁹ ad ꝑfectōeꝫ ſcꝫ opm. Si q̇s igit̄ ꝑ ꝑ
fectionē mercedē opm requirit: ipe ꝑcipi-
ēt regnū qd̄ nob̄ ꝓmittit̄ ī q̄rta fc. paſcali.

Diuiſio.

R q Quinquagenarius nec min⁹ ē ꝑfe-
ctus eo ꝙ a ſeptēario naſcat̄. Sep
ties enī ſeptē fiūt. xlviij. Si addas
vnū. l: fiunt. Quinq̄geſim⁹ ann⁹ iubileus
vocabat̄. i. ann⁹ remiſſionis: in q̇ omīs poſ
ſeſſio reūtebat̄ ad dn̄m ꝓpriū: ꝛ tūc oīs ſer
uus liber egrediebat̄: nec bos nec aſinus
oꝑabat̄. Et ſi aliq̇d terra ſpōte ferret: pau
perib⁹ tribuebat̄. Quinq̄geſima in tercio
gradu ꝯſiſtit. Antea dubitabam⁹: vtꝝ ꝓ-
pri⁹ dn̄s nobiſcū eēt: iā tenem⁹ illū ꝛ dici-
mus. Eſto mihi in deū ꝓtec. ꝛ ī locū refu.
Jp̄m p̄camur ducē milicie nr̄e dicēdo: dux
mihi eris et enutries me. Jā ī expeditōne
ſum⁹. Vn̄ ꝛ apl̄s nob̄ indicat: q̇bus armis
mūiamur. Nūc aūt manēt fides: ſpes: cha-
ritas: tria hec. De quib⁹ dic̄ ī alia ep̄l̄a. Jn
omīb⁹ ſumētes ſcutū fi. ꝛ reliq̄. Triūpha-
toꝛ milicie nr̄e d̄s ē. Cui dr̄. Tu es d̄s q̇ fa
cis mi. Tractus v̄o dn̄o nos p̄cipit ſeruire
q̇ nos fc::n̄ ei cui noſmetipos vēdidimus
Jn. lx. ſemīauim⁹: in. l. fructū colligimus
Quid enī ccc⁹ aliđ a dn̄o q̄ſiuit: niſi vt fru
erct̄ lumīe. Fructū q̄ſiuit: fructū inuenit.
Jſta luna ſcm̄ diē paſche tāgit. Sic̄ āt ſena
ri⁹ ꝑfectionē bonoꝝ opꝫ demōſtrat: ita q̇n
q̄genari⁹ oīa oꝑa bona q̇ ꝑficiūtur ꝑ. v. ſen
ſus corꝑis. Quinq̇es decē. l. fiūt. Si q̇s ꝑ
exterioꝛē adminiſtrationē. x. v̄ba legis cō
pleuit in ſpūſcō nō dubitet ad cōſortiū ꝑ-
ueniēdū cē btē reſurrectōis: q̇ celebrat̄ in
paſcha dn̄i. Per ſabb̄m venim⁹ ad dn̄icuꝫ
diē: ſic et ꝑ ſeptifoꝛmē ſpm̄ legē implendo
ad reſurrectionē. Tres grad⁹ ſūt officioꝝ
triuꝫ: q̇ infixim⁹ vſqꝫ ad hunc locuꝫ. Prim⁹
ꝯtinet plāctum captiuoꝝ: q̇ eſſe nolunt ſb̄
dn̄is vitioꝝ. Scd̄s voluntatē fuge demon
ſtrat: dummō ꝓꝑis dn̄s velit eos ſuſcipere
ac nō a ſe repellere. terci⁹ ꝯſilium agit quō
fugiat p̄ſumēs iā de ſuſceptōe. Bonum cō
ſilium adipiſcit̄ iuxta v̄ba introit⁹. Dixi-
mus tres gradus nitētium ad pugnā: ſilr̄
dicim⁹ tres articulos triumphi. i. p̄mā ſab
bati: q̄rtāqꝫ ꝛ ſeptimā. Per eoſdē articlos
popul⁹ iſrael ad plenā libertatem ꝑuenit.
Nā reūſio p̄ma facta ē ſub zoꝛobabel duce:
ꝛ ieſu ſacerdote m̄gno. Secunda reūſio ſb̄
eſdra: ſic̄ ab eodē ſcp̄tum ē: ꝫ nōdum muri
hierl̄m reedificati ſunt: ꝛ q̇ remāſerāt ꝛ de
relicti ſunt de captiuitate in afflictōe erāt.
Tercia reūſio fcā eſt ſub eodē: ſic enī ſcrip
tum ē: Mibat āt rex p̄ncipes militū ꝛ eq̇-
tat⁹. ꝛ paulo p⁹. Et veni hierl̄m: ꝛ erā ibi
trib⁹ dieb⁹. Poſtea neemias edificauit tē
plum. Quadragenari⁹ q̇ꝫ nūs ſig̃cat cōfli
ctuꝫ eccl̄ie. Perfect⁹ ē enī eo ꝙ a q̄ternario
naſcat̄. q̄ ꝑfectio ē toti⁹ creature. Jn xl. ali
q̄ ꝑs pugne pacta ē. Dic̄ nob̄ quē in. lma ꝓ
tectoꝛē iuocauim⁹. Jnuocauit me ꝛ ego ex
audiā eū. ꝛ rel̄. Ep̄l̄a ita. Tpe accepto ex-
audiui te. ꝛ ī rūſorio Angel⁹ dn̄i cuſtodi. n
Jn tractu ſcuto v̄itat̄ circūdati ſum⁹. Jn
euāg. ad triūphū tēdim⁹: vt dicam⁹ inimi
co: vade ſathanas ī interitū. A ſupradicta S
dn̄ica vſqꝫ ad baptiſmū. xlij. dies cōputāt̄
Tot eē māſiōes fuerēt filioꝝ iſrl̄ q̄n exiert̄ Nūe. 33
d̄ terra egipti vſqꝫ ad trā ꝓmiſſiōis. Pria
itaqꝫ māſio vocabat̄ rameſſe. i. motio l̄ toni
truū. ij. ſochot. i. tab̄naculū. iij. ethā. i. forti
tudo l̄ ꝑfectō. iiij. fiairoth. i: os nobiliū. v.
mara. i. amaritudo. vi. eliꝫ. i. arietes fortes
vij. mare rubꝝ: viij. ſin. i. rub⁹ vel odiuꝫ ſi-
ue adiutoriū. viiij. depchafa. i. pulſatio. x.
alūs. i. firmamētū. xi. rafidim. i. diſſolutio
fortiū vel remiſſio manuū. xij. ſina. i. rufus
xiij. ſepulchra ꝯcupiſcētie. xiiij. aſeroth. i.
vincula vel diſciplina. xv. rechma. i. ſonit⁹
vel iuniperus. xvi. remonphares. i. puni-

ci mali diuiſio.xvij.lebria.i.laterem.xviij.reſſa qd vertitur i frenos.xviiij.calta.i.eccleſia.xx.ſepher.i.pulchritudo.xxi.arada.i.miraclm.xxij.maceloth.i.cetꝰ.xxiij.thaad.i.pauor.xxiiij.thare.i.m ilitia vł paſtura.xxv.methcha.i.dulcedo.xxvi.eſmoua.i.feſtinatio.xxvij.moſeroth.i.vinculum.vel diſciplina ſeculi.xxviij.banetacan.i.filij neceſſitatꝭ.xxviiij.galgad.i.nunciꝰ ſiue accinctio vel occiſio.xxx.hiethebata.i.bonitas.xxxi.ebrona.i.tranſitus.xxxij.aſiōgaber.i.ligna uiri.xxxiij.ſin.q̄ eſt cades.i.ſancta.xxxiiij.or in monte.xxxv.ſalmona.i.imagūcula.xxxvi.phinon.i.oſ.xxxvij.oboth.i.imago.vel phitones.xxxviij.hiebarim.i.aceruus lapidum.xxxvij.dibon.i.fortiter.xl.helmondablataim.i.cōtemptus balatarum.xlj.abarum in montibuſ contra faciem nabor.i.in montes tranſeuntium.Nabor.i.concluſio.xlij.in campeſtribus moab ſuper iordanem.Hee ſunt.xlij.manſiones q̄ notantur in.xlij.diebꝰ.Tot etiam generationes chriſti cū iechonia bis computato ⁊ eodem chriſto.. Merito igiẗ eodē manſionū numero ad celeſtem patriam tenditur:quo filij iſrael ad terram promiſſionis venerunt.Et merito q̄ ad chriſtum tranſeunt:per baptiſmum eodez numero ad euz perueniunt:quo chriſtus ad nos peruenire dignatus eſt.

Dñica in quinquageſima.S.lucam

T
a
Lucc. 18

Aſſūpſit ieſꝰ duodecī diſcipulos ſuos et ait illis.Ecce aſcendimus hieroſolymam.et cōſūmabuntur omnia que ſcripta ſunt de filio hoīs.Tradetur enī gentibus ⁊ illudetur ⁊ flagellabitur ⁊ conſpuetur.Et poſtquā flagellauerunt occident eum.⁊ tercia die reſurget.Si apoſtoli totiens pmoniti de morte dñi.tñ eū qñ cōprehēſus eſt reliquerunt:q̄nto magis ſcādaliʒarenẗ ſi pmoniti non fuiſſent.Crebro igitur predixit eis ⁊ paſſionis penā.⁊ reſurrectōnis gloriam:vt cū mortē tem cernerent:etiā reſurrecturū nō dubitarent.Quod oſtendit ꝑpbetarū pſagijs ad deſtructionem hereticoꝝ in eccl'ia futuroꝝ.Et ipi nihil horū intellexerūt.Et erat verbū iſtud abſconditū ab eis:et non intelligebant que dicebantur.

Legimus in euangelio ſcd̄m Johānem dicentē Si exaltatus fuero a terra:omnia trahā ad me ipſum:reſpōdiſſe turbam atq3 dixiſſe.Nos audiuimus ex lege:quia chriſtus manet in eternū ⁊ quomodo tu dicis.oportet exaltari filium hominis.Quid eſt ḡ ꝙ diſcipuli totiens ſibi replicatū dñice paſſionis archanū nequeunt:⁊ iudi ad vnū verbū ⁊ tam obſcure poſitum.vt hoc expoſitioni dignū euāgeliſta dicat.hoc autē dicebat inquit.ſignificās qua morte eſſet moriturꝰ.mox q2 crucis exaltatio ſignificeẗ intelligunt niſi quia diſcipuli cuius vitā maxime deſiderabāt videre:eius mortē audire non poterant:quē nō ſolum hoīem innocentē:ſed ⁊ deum verum ſciebant.hunc nullatenus mori vel poſſē putabant Sed cum de paſſione ſua eis loqueretur:putabant:ꝙ ſibi per parabolas loqueretur.

Johis 8

VI

B

Factū eſt autē cum appropinquaret iericho.cecus quidam ſedebat ſecus viā mendicans.Et cum audiret turbā pterevūtē interrogabat quid hoc eſſet.Dixerunt aūt ei.ꝙ ieſus nazarenꝰ tranſiret.Dō lucas de vno hoc matheus de duobus cecꝭ dixit ita exorſus.Egrediente inquiens ieſu ab iericho ſecuta ē eum turba multa.Multi latrōes erant in iericho.qui egredītes de hieroſolymis in iericho interficere conſueuerant et vulnerare Et idcirco dñs cū diſcipulis ſuis venit liberare vulneratos.Et ecce duo ceci ex quibꝰ erat barthimeus filius thimei ſedentes ſecꝰ viam.audierunt q2 ieſus nazarenꝰ trāſiret.et clamauerunt dicentes.Domine miſerere noſtri fili dauid.Quod marcꝰ de altero ceco tacet:ita ſoluiẗ.vt illa ſoluta eſt q̄ſtio de duobus q̄ legionē demonū patiebantur i regione geraſenoꝝ.Nā duoꝝ cecoꝝ vnū fuiſſe famoſiſſimū in hoc apparet ꝙ nomē etiā patrꝭ eiꝰ cōmemorauit.Lucas vero q̄uis omnino eodem modo factū de ceco cōmemorat:tamē in alio ceco intelligendum eſt par cōmemorare miraculū Turba āt increpabat eos vt tacerent.At illi magis clamabāt dicentes.Domine miſerere noſtri fili dauid.Taľ ē natura fidei.ꝙ q̄to magꝭ vetaẗ eo magꝭ accenditur Virtꝰ enī fidei ſecura ē in picuľ.Et ſtetit ieſus et cōuocauit eos et ait.Quid vultis vt faciam vobis.Dicūt illi.Dñe vt apiantur oculi nři.Filius dauid.i.humana natura cecos illumiāre nō pt.filiꝰ aūt dei.i.diuina illuīare pt.Jdo interogo q̄d vultꝭ.Tūc illi iā nō dixerūt.dñe fili dd.ſʒ tm̄ dñe vt apianẗ ocli nři.q̄ʒdiu dixerūt fili dd.ſuſpēſa ē ſanitas.mox vt dixerūt tātūmō dñe.infuſa ē.Ad hoc etiā interogat vt cor ad orōeʒ excitet.q2 vult a nob hoc peti qd pnoſcit a ſe cōcedi.Vľ idcirco reqrit:vt credamꝰ nō niſi ꝯfitētē poſſe ſaluari.[Miſertꝰ āt eoꝝ ieſus tetigit oculos eoꝝ.⁊ ꝯfeſtiʒ viderūt.⁊ ſecuti ſūt eū magnificātes dñm.Et oīs plebs vt vidit dedit laudē dō.] Tetigit ocl'os eoꝝ carnaľr:nō vbo.q2 dauid filiū eū dixerunt.Sanauit vt ds.quia crediderunt.Tranſiens quippe cecos audit:ſtans vbo illuminat:quia per humanitatē ſuam nře cecitati compatitur:ſed p potētiam di

VI uinitatis lumen nobis grẽ infundit. Videt aũt
τ ſeqtur ptereũtẽ ieſum. q̇ bonũ qd̃ intelligit in
tuitu eius opatur. Hic talis τ pficit et alios ad
laudẽ dei accẽdit. Laudat plebs deũ: non ſoluz
p impetrato munere lucꝭ: ſed et pro merito fidi
impetrantis: q nõ ſolum qd̃ poteter τ miſericoꝛ
diter illumĩat. ſed qꝛ etiã clamorẽ fidei firmiter
X clamantis exaudit. Typice ceci appellãtur: qui
necdũ dicere poterãt: in lumĩe tuo videbim⁹ lu-
men. Secus viam dicit. qꝛ videbãtur habere le-
gis noticiam. ſed viã q̃ chriſtus eſt ignorabant.
Hos quidaz intelligũt phariſeos et ſaduceos.
aliĳ do vtrumqꝫ populũ: quoꝝ alter legẽ ſcriptã
alter naturalem habebat. Si ceci referũtur ad
iudeos: tũc p turbã intelligẽdi ſũt ethnici. Siti
ad vtrunqꝫ populũ: de vtroqꝫ populo erat tur-
ba. Alr Scdm quoſdã ceci ſignificãt duos po-
pulos ex gẽtibus vnũ ex cham: alterũ ex iafeth.
Ceci erãt qꝛ nõ apparuerat eis lux vnigẽiti. Au
dierũt gentes de tranſitu ieſu. ẜm teſtimonia p
phetaꝝ annũciãtibus aplĩs: cũ egreſſus eſſꝫ ab
iericho. id eſt de hoc mũdo. Jericho q̇ ppe: luna
interpꝛatur. per quam defectus noſtre mortali-
tatis intelligitur. Appropinquans g̃ dominus
iericho ẜm lucã: ceco lumẽ reddidit. qꝛ an̄ paſſi-
onẽ populo tm̄ iudeoꝝ pdicauit. Proficiſcens
g̃ de hiericho cecos illumiauit. qꝛ p⁹ reſurrectio
nem τ aſcenſionẽ p aplõs τ iudeis τ gẽtib⁹ eter
ne diuinitatis. τ aſſumpte humanitatis archa-
na patefecit. Qd̃ marcus vnũ illuminatum ſcri
bit. ad gentiũ ſalutẽ ſpecialiter reſpicit. quaruz
math. 21. cecitas nouiſſima erat. Matheus recte duos il
luminatos ſcribens ebreis. ſciebat enĩ noticiam
dei pueturã ad gentes. Unde etiã aſinã τ pul-
lũ referr ſimul adductos dño. cũ ceteri tres euã
geliſte ſolũmõ mẽtionẽ faciãt aſini. vt pote ſcri-
bentes eccl'ie gentiũ. Vocat dñs ſecũdũ marcũ
cecũ clamãtem ad ſe. cũ populo gẽtium ſciẽtiaꝫ
veritatis deſiderãti: per ſctõs pdicatores verbũ
fidei cõmittit. q̇ dicẽ eũ pp heta. Accedite ad eũ
τ illuminamini. Et iteꝝ. Surge q̇ dormis. τ ex-
urge a mortuis. τ illũinabit tibi chriſt⁹. Per ve
ſtimẽtũ accipe facultates: τ retinacula mundi.
Beda in lucã. Dũ ꝯditor nr̃ appropinq̃t ieri-
Beda richo: cec⁹ ad lumẽ redit. qꝛ dũ diuinitas defec-
tum nr̃e carnis ſuſcipit. humanũ genus eterne
claritatis lumen qd̃ amiſerat recepit. Cecus ſe-
det iuxta viã. duz incipit credere in ip̃m q̇ dicit.
Ego ſum via. Mendicat dum rogat. Unde ſeq
tur. Et clamabat. Qui ieſum venientẽ pcedũt. et
increpãt tumultũ carnaliũ vitioꝝ deſignauit q̃
cogitatões nr̃as diſſipant: τ voces cordis ĩ oroe
pturbãt: ne ieſus cor illuminare accedat. Sepe
occurrũt cordi fantaſmata peccatoꝝ q̃ fecimus
τ turbant animũ. ſed tunc ardenti⁹ clamori oro
tis inſiſtendum ẽ. Qñ fantaſmata occurrunt:
aliquatenus ieſum tranſire ſentimus. cum do
orõni vehemẽter inſiſtimus: tũc nobis ieſus ap
propinquat. τ ſic lux amiſſa reparatur.

Dominica in quinquageſima.

q uam magna mltitudo dulcedis tue
dñe: quã abſcõdiſti timẽtib⁹ te. Ue
re chariſſimi magna et ingẽs ẽ mlti pſal. 30.
tudo dulcedinis: quã perfruendo iuſti af-
fluũt oĩbus delicĳs. Hec dulcedo nunc q̇
dem deũ timẽtib⁹ abſcondiẗ: tũc aũt ſperã
tibus in eũ pficiẗ: cuz in gaudio dñi oculo
ad oculũ regẽ glĩe ĩ decore ſuo videbunt.
Et ipſi gloꝛificati vt ſol fulgebunt. Ad
hãc itaqꝫ glorificationẽ perueniẽdam: ſca-
la nobis hodie erigiẗ: p quã a fidelibus ce
li culmen attingitur. Hec ãt ſcala charitas
eſt: p quã ad celi faſtigia tendit eccl'ie hu-
militas. Huius ſcale do latera: ſũt gemine
dilectionis: dei ſcꝫ τ pximi pcepta. Porro
gradus q̇ his lateribus inſerũtur: ſunt di-
uerſe tutes p q̃s charitatꝭ pcepta cõple-
bũtur: per quas qui recte ſcãdit: faciez dñi
q̇ eſt charitas in iubilo videbit. Quinde-
cim aũt gradus texuntur: qꝛ p q̇ndeciz ra
mos charitatis celeſtia petũtur. Uñ τ ĩ tẽ
plo dñi ad ſãctuariũ. xv. gdibus aſcẽdeba
tur: qꝛ ſcãdẽs in hac ſcala ad celeſtꝭ templi
ſãctuariũ chriſtũ ſubleuaẗ. Pſalmi q̇z. xv.
gradus inſcribũtur: qb⁹ hee tutes inſtru
unẗ: p q̃s ethera a beatis ſcãdũtur. Xv. ãt
ſunt ter q̇nqꝫ: qꝛ p fidẽ ſctẽ trinitatis opoꝛ
tet nos. v. ſenſib⁹ nr̃is opa charitatis ĩple
re. Prim⁹ itaqꝫ gdus hui⁹ ſcale: eſt patiẽ-
tia: in q̃ aĩas poſſideri docet eterna di ſapi
entia. In hoc gdu ſcãdentes greſſũ firma-
mus: ſi iniurias τ ꝯtumelias patienẗ p xp̃i
amore toleram⁹: a ob pbꝛia τ flagella: τ ip
ſã mortẽ p nob patiẽter ſuſtinuit: τ ſe imi
tãtib⁹ pmia pmanẽtis glĩe reſtituit. Secũ
dus gdus intexiẗ benignitas: p quã ange-
lice ſocietatis acq̇riẗ dignitas. Huic gdui
greſſum impmim⁹: ſi p malis nõ mala ſed
bona retribuimus: et pximis nr̃is neccr̃ia
p poſſe nr̃o benigne impendim⁹: qꝛ τ xp̃s
ſuis crucifixoꝛibus p malo bonũ: ſcꝫ vitaꝫ
eternã p ſua paſſiõe reddidit: quã ſuis q̇z
imitatoꝛibus tribuit. Terci⁹ gdus inſeriẗ
pietas: p quã ſupnoꝝ ciuiũ adipiſciẗ dulcꝭ
ſatietas. In hoc gradu pia mens ſcandẽs
exaltaẗ ꝓ alioꝝ felicitatẽ nõ emulaẗ. Inui
dia enĩ diaboli mors intrauit ĩ orbẽ terra-
rũ: imitanẗ aũt illũ q̇ ſunt ex pte e⁹. Quar
tus gdus ĩnectiẗ ſimplicitas: p quã celeſtꝭ
gaudĳ ſubiẗ multiplicitas. In hunc gduz
pedẽ ponimus: ſi pperaꝫ id fraudulenẗ n̄
agam⁹: ſcꝫ ſi fidi fulcio nihil ſubtrahimus
τ bona non populi fauore: ſꝫ ſola dei cauſa

facim⁹. Quint⁹ gradus huic ſcale inditur
humilitas: ꝑ quā attingitur angelica ſubli
mitas. In hoc gradu ſcandēs mēs ſolidatˀ
ſi de accepta ſciētia ñ inflatˀ: ⁊ ōm ſupbis re
ſiſtere: humilibus aūt dare grām recordatˀ
Sextus gradus eſt m ōi contemptus: ꝑ
Z quē ſupni regni acqritur cenſus. In hoc g
du exultat anima glioſa: ſi nō eſt ambitio-
ſa: qꝛ potentes potenter patientˀ tormēta.
Si autem domino placuerit dicere: amice
aſcende ſupius: nō renuat ſubire leue do
mini onus: vt poſſit ꝓdeſſe ꝟbo et exēplo
fratribus. Septimus gradus ponitˀ volū-
taria pauptas: ꝑ q̄ glie ⁊ diuitiarū ī domo
dñi accipitur vbertas. In hunc gradum fi
git hō veſtigia: ſi nō querit q̄ ſibi ſolūmo-
do: ſed q̄ omnibus ſūt vtilia: et ad laudem
chriſti pertinētia. Hic talis ſcādat letus: qꝛ
parauit in dulcedine ſua pauperi de⁹. Oc
tauus ḡdus ē pax: q̄ eterne lucꝫ eſt fax. In
hoc gradu mens roboratˀ: ſi nec verbis nec
factis ab aliquo irritatur: ⁊ ſi corpus anīe ī
dei ſuitio ſubiugatˀ: ⁊ anīa ſpūi cōcordās:
dño do iugiter famulatˀ. In hoc gradu po
ſiti: beati dicūtur: qm̄ filij dei vocabuntur.
Nonus gradus ſcribitˀ bonitas ꝑ quam in
tratur vite celeſtis iocūditas. In hunc hō
ſcandit gradū: ſi nō ſoluz nō facit: ꝭ nec co
gitat malū. Decim⁹ gradus ē ſpiritale gau
dium ꝑ qđ ꝑtingitur ad angeloꝝ cōtuber-
nium. In hūc gradū letetˀ homo ſe ꝯſcēdiſ
ſe ſi non gaudet ſup iniq̄tate: ſi nō gaudet
ſup ruina inimici: nec de malis que eueni-
unt alijs cōgaudet aūt ꝟitati ſcꝫ omnibus ge
ſtis ad honorem chriſti q̄ eſt ꝟitas et vite
p̄mium: et plenū omniū gaudium. Unde
decimus grad⁹ locatˀ ſufferentia: per quaꝫ
ſupne glorie adipiſcitˀ eminētia. Hūc gra-
dum ſcandere animis arripiet: ſi omnia mū
di aduerſa ꝓ chriſto ſuffert. In hoc gradu
ꝯſtituti: beati ſcribūtur: ſi pſecutionem ꝓ
iuſticia patiuntˀ: qm̄ regnū ſortiuntˀ dei.
Duodecimus gradus dr̄ eſſe fides: q̄ hoīeſ
efficit angelis ꝯciues. Per hūc gradū ho-
mo greſſum p̄mit: ſi cūcta de deo et eterna
vita pie dicta vel ſcp̄ta fideliter credit: qꝛ ē
impoſſibile ſine fide deo placere. Terciuſ-
decimus grad⁹ annectitˀ ſpes: q̄ non ꝯfun
dit p̄ſtolātes ſpiritales res. In hūc gradū
pedes mēs ſcā leuat: ſi omnia bona de futu-
ra vita ſperat. Quartuſdecim⁹ ſequitˀ lon
ganimitas: ꝑ quā impetratˀ angeloꝝ equa
litas. Hunc gradū quilibet ſcādens apphē

det ſi omnes ꝓmiſſiones dei equanimitˀ ſu-
ſtinet: ſi onus dñi tādiu baiulat: quouſqꝫ VI
ipe veniēs: iugū d collo ei⁹ excutiat: ⁊ eū a
labore ceſſarˀ: ⁊ ī reqe recūbere faciat. Qui
tuſdecimus ḡdus vltim⁹ ponitˀ pſeuerātia
ꝑ quā paradiſiace amenitatis capiuntˀ pra
ta virentia. In hunc gradū mens alta pe-
tēs ſe pueniſſe ꝯgaudeat: ſi de dei miſcdia
nunqꝫ deſperādus excidat. Qui enī pſeue
rauerit vſqꝫ in finē: h ſaluus erit. Qui per
hos omnes gradus rite ſcandet: hūc ds cha
ritas ī cellaria eterne dulcedinis introdu-
cet. Hec ſcala chariſſimi ꝑ timorez erigitˀ: ꝑ
quē charitas ad ſūmū deducta: ipa vt fili⁹
in hereditatē dñi introducitˀ. Timor ꝟo
vt ſuus foras eijcitˀ. Sciēdum aūt ꝙ duo
mot⁹ ſunt cordis: qb⁹ aīa rōnalˀ ad omne qđ 1. Iohis.
fac agēdū impellitˀ. Un⁹ ē timor: altˀ amor
Hec duo cuꝫ bona ſūt: omne bonuꝫ efficiunt
Per timorē enī mala cauētur: ꝑ amorē bo
na exercētur. Cuꝫ āt mala ſunt: oīm maloꝝ
cauſa exiſtunt. Per timorē enī maluꝫ a bo
no receditˀ: ꝑ amorē ꝟo maluꝫ mala ꝑpetrā
tur. Sunt ḡ duo hec: qſi porte due: ꝑ quam
mors ⁊ vita īgrediuntˀ. Mors q̄dē qn̄ ape
riuntˀ ad malū: vita āt qn̄ ad bonuꝫ reſantˀ.

De timore et amore dei.

Timor ē effect⁹ mētis q̄ mouetˀ: vt
ſupiori cedat. Amore enī accedit
timore recedit. Si ī iuſticia ꝑſtitiſſꝫ hō: ex
voluntate ſubijceretˀ meliori: nunc āt ex ne
ceſſitate ſubijcitˀ fortiori. Hec ē pena illa ti
moris ex q̄ ſuilis noīatˀ: qn̄ q̄ voluntate p̄⁹
meliori ſubijci noluit: nunc nccītate fortio
ri ſubijcitˀ qꝛ ꝑfecto penā tunc charitas fo-
ras mittit: qn̄ ſubiectionē voluntariā facit
Quātomagꝫ creſcit charitas: tātomagꝫ cre 1. Iohis. 4
ſcit voluntas: q̄ntomagꝫ creſcit volūtas tā
tomagꝫ decreſcit nccītas. ⁊ iā pfcā caritate
amat ad reuerētiā meliorē voluntari⁹: nō
timꝫ ad penā fortiorē iuit⁹. Queritˀ d xp̄o
hoīe qūo timorē dñi hūerit: ꝭ facīle ē demo
ſtrare qūo volūtarie pri: inq̄ꝫtū ipe hō erat
ſibi ſupiori ſbiciebatˀ: ⁊ ſpōtanea reūentia
cedebat illi quē ſupiorē ꝯgſcebat dicēs: pr
maior me ē. Sic igitˀ amor cū ſit mot⁹ mētꝭ
natalitˀ: vnus ſcdm diuerſas qualitates di
uerſa nomina ſortitur ⁊ dicitur aliqn̄ cupi
ditas: quando ſcꝫ ad munduꝫ eſt: qn̄ vero
ad deū charitas. Sic timor cū ſit mot⁹ men
tis natalitˀ vn⁹: ſm diuiſos tamē motus ha
betˀ. vel operatˀ. diuerſis nomib⁹ ſigcatur.

VII Quatuor ſane timores ſacra ſcptura diſcer-
nit. Seruilē: mundanū: initialem: filialē.
Seruilis timor ē ꝑ euitādā penā abſtine
re a malo: retēta voluntate mala. Mūda-
nus timor eſt: ꝑ euitāda pena abſtinere a
bono: retenta voluntate bona. Initialis vero
timor ē: ꝑ euitāda pena cū ꝑuerſo ope: eti
am prauas cogitatōnes reſecare. Filialis ti
mor ē: bono firmiter adhererē: qꝛ illō amit
tere nolis. Ex his quattuor duo mali ſunt. i.
ſeruilis ⁊ mundanus: duo vero boni: id ē: ini-
tialis: ⁊ filialis. Seruilis timor penā q̄ ab
hominibus infertur metuit: idcirco ei ſuf-
ficit ceſſare a malo ope: qꝛ ad oculū famula-
tur: ⁊ reatū ꝯſcientie nō metuit: hominibus
placere volēs. Mūdanus vero timor: hoib⁹
placere non q̄rens: tn̄ diſplicere metuens:
⁊ ipſe fingēs: qd non ē: tam mēdax ī negan-
da vitate: q̄ fallax alt in falſitate tegēda: ⁊
vterqꝫ in vitate offēdit: alter: qꝛ timide ne
gat qd ē: alter: qꝛ ꝑuerſe ſi͂lat qd nō ē. Ini
tialis vero timor: qꝛ eam quā ds cōminatur
penā: declinare ſatagit: nequaq̄ꝫ ſibi ſuffice
re videt: vt ab illicita ſe opatōne cōtineat:
qꝛ ei q̄ cor intuetur: nō eſt ſatis ad ꝓbationē
ſi innocēs fuerit actio: niſi etiā ipa cordis
cogitatio añ eius oculos ſincera atqꝫ impol
luta appareat. Quia ḡ illi diſplicere metu
it q̄ videt totū: ad ꝑfectā innocentiā coram
eo neceſſe eē cōſiderat: vt mūdet totū: ⁊ idō
iſte timor initialis dicitur: qꝛ ſub hoc per bo
nā volūtatem: ⁊ virtus initiū capit ⁊ finē.
Necdum tamen ꝑfectio eſt: qꝛ dū alid agi-
tur: ⁊ aliud intenditur: ipm adhuc ꝓpter ſe
bonum nō amittat. Tūc accedit charitas:
⁊ intrat ꝑ timorez iſtum. Qui dū mōſtrat
ꝙ fugere debeamus periculū quodāmodo
appetere ⁊ deſiderare facit p̄ſidium. Cōuer
tit cor ad deuz: vt q̄dāmō de ipō fugiat ad
ipm: hoc eſt dum cauet habere iratum: ſtu
deat habere ꝓpiciuz. Hūc ſequitur timor
filialis q̄ ex ſuccedente charitate naſcitur: vt
ipm timere nihil aliud ſit: q̄ꝫ deguſtatū in
charitate bonū iā nolle amittere: ⁊ hic qui
dem timor aliq̄d pene adiunctū habet: dū
in certo ambulamus: ⁊ pōt in vtranqꝫ ad-
huc ꝑtē declinare: ſtat⁹ vite mutabilis. Sꝫ
cū mutabilitas nr̄a erit: tūc nulla ex incer
to ſuſpitionis pena inerit: ⁊ tūc timor quo
dāmodo ſine timore erit: vbi ⁊ de ſtabilita
te certi erimus: ⁊ tn̄ reuerentiā creatori ex
hibere nō deſiſtimus.

Dominica in q̄drageſima. Scđm mat.

Ductus eſt ieſus in deſertum vt 9
temptaretur a diabolo. ⁊c. Math 4
Conſulte lucas p̄mo poſuit: ieſus aūt
plenus ſpū ſancto regreſſus ab iorda
ne ne dubitaretur a quo ſpū ductus fuerit in de
ſertū ſcđm matheum: vel expulſus ſm marcū.
Proculdubio nō vtute mali ſpiritus ieſus agitur
in deſertū: ſed volūtate ſui ſpirit⁹: vt ſternat ad-
uerſarium. Vere eni et abſqꝫ vlla queſtione con
uenienter accipitur: vt a ſcō ſpū in deſertum duc-
tus credatur: vt illuc eū ſu⁹ ſpūs duceret: vbi hūc
ad temptandū ſpūs malignus inueniret. Ubi
nūc p̄mōſtratur: vt poſt baptiſmū accigamur for-
titer cōtra diabolum: relictis mūdi illecebris: ⁊ ſo
cietate prauorum. Et cū ieiunaſſet quadragīta die
bus et quadraginta noctib⁹ poſtea eſuriit. Ob-
tulit ſe temptatori quadraginta diebus ⁊ q̄dra
ginta noctibus vt indicet qꝛ ſiue hic ꝓſpera blā
diātur qd ad dies ꝑtinet: ſiue aduerſa feriāt qd
noctis figure cōgruit. ſemꝑ fidelibus adeſt ad-
uerſarius nō ceſſans eos impedire temptando
Eſuriit corpe: vt diabolo tribueretur temptādi oc
caſio: ⁊ vinceretur ab homie: cui⁹ morte ⁊ calami-
tatibus gloriabatur. Mouebatur diabolus. xl. di
erū ieiunio: ſciebat totidē diebus aquas abyſſi
effuſas: exploratā repromiſſionis terrā: moyſi le
gem a deo datam: filios iſrael totidem annis in
heremo pane angelorum vixiſſe. Cū vero ſenſit poſt
ieiuniū eſurire dominū: qd nō de moyſe vel helya
legitur: vt p⁹ ieiunia eſurirent: acceſſit temptan
do longe remotus malicie voto. Decē ſunt pcep
ta legis. ⁊ q̄driptit⁹ eſt mūdus qd ſignificat iā xp̄i
gr̄am iā diffuſā ꝑ mūdū. q̄ ieiunauit ſpacio. xl. di
erū. In quo ieiunio q̄ſi clamabat. abſtinere vos
a deſiderijs huius ſeculi. In cōmeſtione et bibi
tiōe poſt reſurrectionē velut clamabat: ecce ego
vobiſcū ſum vſqꝫ ad cōſummationē ſeculi. Un̄
q̄uis nōdū gloriemur. tn̄ ſperādo iā paſcimur
Congrue ieiuniū q̄drageſime ſtatutū eſſe cū fi-
ne dominice paſſioni. qd ſignificat nos debere a
mūdi amicitia cōtinere: vt deū ſeq̄ valeamus. In
abſtinētia aūt quadragenarius numerus cuſto
ditur: qꝛ vtus decalogi per quattuor libros euāge-
lij impletur cum euāgelium cuſtoditur. Vel qꝛ ꝑ de-
calogum deū ⁊ ꝓximū diligere pcipimur. ⁊ mo-
tu corꝑis qd ex q̄ttuor ſubſiſtit elemētis: chari-
tas dei ⁊ ꝓximi violatur: apte ad diluēda pctā
in quadragenariū numerū tps penitentie ſurgit A
Et accedēs temptator dixit ei. Si filius
dei es. dic vt lapides iſti panes fiant.
Qui reſpondens dixit. Scriptum eſt.
non in ſolo pane viuit homo. ſed in om
ni verbo quod procedit de ore dei.
Credidit aliq̄n diabolus debellatorem ſuum ve
niſſe in mūdū. ſicut per obſeſſum hominē dixit.
Quid nobis et tibi fili dei. Veniſti añ tps torq̄-
re nos. Deinde et nō illū eſſe dubitauit mortalia
patiēdo. Scriptum eſt. dixit dn̄s. qꝛ humilitate
nō potentia ꝓpoſuerat vincere diabolum. Intē
debat demonū p̄nceps ex mutatōne lapiduz in

panes virtutez poteſtatis in deo agnoſcere. ꝛ in
homine ex oblectamento cibi patientiã eſuritio
nis illudere. Uex. dñs de deutronomio teſtimo-
nium ſumẽs oſtendit non in pane hoc ſolitario
ſed in verbo dei alimoniã eternitatis eſſe ſperã-
dam. Tribus mõis temptatio fit: ſuggeſtione.
delectatione: conſenſu. Chriſtus aũt ſuggeſtiõe
ſola temptatus eſt. qꝛ delectatio peccati mentẽ
eius nõ momordit. Non fuit indignũ temptari
illi ꝗ occidi venerat: vt ſua temptatione noſtras
vinceret: ſicut ſua morte noſtra tulit peccata.

Tunc aſſumpſit eum diabolus in ſcãm ciuitatẽ. ꝛ ſtatuit eũ ſupra pinaclũ tẽpli

Non eſt mirꝫ ſi ſe ꝑmiſit ab illo aſſumi ꝛ duci et
ſtatui ꝗ ſe ꝑtulit a membris illius crucifigi. Po
teſt aũt ſic intelligi. Aſſumpſit eũ diabolus. id ẽ
tẽptando inuaſit. ꝛ ſtatuit eũ ſupra pinaclm tẽ
pli: iõ occaſio fuit. quare dñs a ſuo ſpiritũ ſit du
ctus: et ſtatutus illic. Pinna vel pinnaculũ eſt
faſtigium. i. ſummitas. Solebãt enĩ antiqui. ſi
cut adhuc fit in pluribus locis ſuꝑiora domoꝝ
vel temploꝝ facere plão ſcemate. vt ibi poſſent
ſtare et agere quod vellent. Uñ dñs ad aplos.
mat.10 Quod in aure auditis ꝑdicate ſuꝑ tecta. Sctã
aũt ciuitas hierlm dicebaꝭ in qua templum et
cultus dei ſcdm legem moyſi habebatur.

Et dixit ei. Si filius dei es mitte te deorſum. Scriptum eſt enĩ. qꝛ angelis ſuis mandauit de te. ꝛ in manibus tollent te ne forte offendas ad lapidem pedẽ t.

In oĩb⁹ tẽptatõib⁹ hꝰ agit diabol⁹: vt itelligat
ſi filius dei ſit. Sed dñs ſic reſpõſionem tempe
rat vt eũ relinquat ambiguum. Dicẽs. mitte te
deorſum. qui oẽs ꝑcipitare ſataagit: infirmuſ
oſtendiꝭ. Nã perſuadere põt. ꝑcipitare nõ põt.
Teſtimoniũ aũt quod inducit non de chriſto tã
tũ: ſed et de omni viro ſancto ꝓphetia eſt. Jeꝛ.
pſalmo. xc. ſic exponit. Quicũqꝫ duas naturas
dei et hominis perfectas crediderit in ſaluato-
re: hic angelicis manibus vallatus. ad lapidem
id eſt ad chriſtũ nõ offendit pedẽ ſuũ. qui lapiſ
eſt offenſionis et petra ſcandali. Aug⁹ in eo-
Aug⁹. Actuũ.1. dem pſalmo. In manibus angeloꝝ ſublatus ẽ
dñs qñ aſſumptus eſt in celum: nõ qꝛ ſi nõ por-
tarent ruiturus erat: ſed qꝛ obſequebantur regi
Nõ ſi dicas: meliores ſunt ꝗ portant qꝫ qui por
tatur. Reſpondebo. Hꝰ. meliora ſũt iumẽta ho-
minibus. Tacuit aũt tergiuerſator de ſui cõcul
catiõe nõ ſubiungẽs filiũ dei ſuꝑ aſpidem ꝛ ba
ſiliſcum ambulaturꝫ et cõculcaturꝫ leonẽ et dra
conẽ. Ait illi ieſus rurſum. [Scriptum eſt. Nõ
temptabis dñm deũ tuũ. Ueris ſcripturaꝝ frã
git clipeis falſas diaboli ſagittas de ſcripturis.
qui vel falſa ꝓponit vel veris falſa ꝑſuadere co
natur. Teſtimonia de deutronomio ꝓtulit dñs
vt ſe de legis ſacramẽta mõſtraret. Suggereba
tur ei quaſi homi vt ſigno aliquo exploraret qꝫ-
tum apud deum valeret. Sed ſicut ſcriptum ẽ
homi: ne deũ temptare audeat: quãdo habꝫ qd
faciat: vt quod cauere oporteat euadat. Inde ẽ

illud. Si vos perſecuti fuerint in vna ciuitate:
fugite in aliaz. Poſtqꝫ vo defecit humana ꝓui
dentia ſi homo ſe totum cõmiſerit diuine potẽtie VII
nõ eſt dicenda temptatio. Nunc aũt poterat
xp̃s aliter d tẽplo dſcẽder: qꝫ ꝑ iactãtiã ſe ꝑcipitare

Iterũ aſſumpſit eũ diabolus in montẽ excelſum valde. ꝛ oſtendit ei oĩa regna mũdi et gloriam coꝝ ꝛ dixit ei. Hec oĩa tibi dabo ſi cadens adoraueris me B

In montem. i. ſupra montem oñdit regna: non
ꝙ viſum eius ꝗ oĩa videt amplificauerit: ſed
quantũ in ſe fuit verbo et ꝓmiſſiõe oſtendit va
nitatẽ humane pompe quã amabat: ſpecioſam
ſuadẽs dño: vt vl ſic eũ ſibi ſubijceret. Uñ qd lu
cas cõmemorat in momento tꝑis tꝑalia mõſtrã
tur: qꝛ cito cadunt humane poteſtates. dicens.
Hec omnia tibi dabo. ſuꝑbe loquiꝭ. nõ ꝙ oĩa
regna dare poſſet. Procidẽs adoraueris dictuz
eſt. qꝛ adoraturus diabolum: añ corruit. Nota.
qꝛ omnis poteſtas et ordinatõ poteſtatum a dõ
eſt: ſed a malo poteſtatũ ambitio. Poteſtas ita-
qꝫ diabolo ad tẽpus ꝑmiſſa nõ mala eſt. ſed is ꝗ
ãbiendo male vtitur poteſtate malus eſt.

Tũc dicit ei ieſus vade ſathanas. Scptũ eſt enĩ. dñm deũ tuũ ador. ꝛ il. ſo. ſ.

Nõ vt quidam putant: ſathanas et petr⁹ ea-
dem ſentẽtia damnãtur. Petro enĩ diciꝭ. Uade
retro ſathanas. i. ſequere me. ꝗ cõtrari⁹ es volũ
tati mee. Hic non dicitur retro: vt ſubaudiatur
vade in ignẽ eternũ. Omni homi ſcꝑtum eſt de
um adorare: eiqꝫ ſoli ſeruire. Grece latria diciꝭ.
ſeruitus illa que ſoli cõuenit deo: nõ creature.
Unde ydolatre nũcupanꝭ hi qui ſacrificia que
vni debenꝭ dõ idolis impendũt. Dulia aũt ẽ ſer
uitus cõmunis ſiue deo ſiue homini. Unde et
ſeru⁹ dicitur latine: qd dulos dicitur grece. Ju-
bemur ergo per charitatem ſeruire inuicem qd
grece eſt duliuz. ꝛ dõ ſoli quod grece eſt latrium.

Et conſũmata oĩu temptatione tunc reliquit eũ diabolus vſqꝫ ad temp⁹ Erat qꝫ cũ beſtijs. et ecce ãgeli acceſ. ꝛ mi. ei. C

Conſũmatam omnẽ tẽptationẽ dicit. qꝛ his tri-
bus temptationibus ꝯtinenꝭ origines omniuz
vitiorum. iohanne atteſtante. qui ait. Omne qd
in mundo eſt. concupiſcentia carnis eſt. ꝛ con-
cupiſcentia oculorum et ſuperbia vite. Et ĩ euã
gelica parabola. tribus reprobi negotijs ab eter
ne vite dapibus excluduntur. Prim⁹ dixit Uil Luce.14
lam emi. ꝛc. Alter dixit. Juga boum emi. v. Ali
us dixit. Uxorẽ duxi. Uxoris appetitus. ad con
cupiſcẽtiã ꝑtinet. ſicut gula. Uille emptio. ad a-
uariciam. ꝛ ſuperbiam. Probatio quinqꝫ iugũ
refertur ad concupiſcentiam oculoꝝ: vbi curio-
ſitas eſt et vana gloria. Triplici celo hoſtis quo
tidie arma defenſionis oppone. vt concupiſcen
tia carnis pellatur ieiunio. auaricia. elemoſinis
iactantia precibus. Antiquum hominem ſupe
rauit diabolus gula: inuento pomo. Uana glo-
ria ſuperauit eum: dicens. Eritis ſicut dij.

VII Auaricia etiā ſuperauit eum. quādo dixit ſcien-tes bonū et malum. Auaricia enī recte dicitur ſublimitas ambitionis. Sic etiā temptauit do-minū: ſed victus receſſit. Dauid golyath tribus lapidibus de torrēte ꝓſtrauit. chriſtus diabolū tribus teſtimonijs de lege. Que aūt temptatio-num ꝑma fuerit. que media. que vltima. ⁊ ī qua forma temptator acceſſerit. an in ſua ꝓpria. an ſpecie hominis aſſumpta nō multū refert igno rare. Reliquit dominū diabolus vſq; ad temp⁹. poſtea ꝑ iudeos aperte eum impugnatur⁹. Sic etiam quādo non ꝑualet in temptatiōe a nobis recedit vſq; ad aliud tempus. Inter beſtias do minus cōmoratur. vt homo. miniſterio vtit̃ an-gelico vt deus. Et nos cum in heremo ſancte cō uerſationis beſtiales hominū mores toleram⁹ miniſterium angeloꝝ meremur. a quibus cor-pore ſoluti ad eterna gaudia transferamur.

D Sermo de temptatione dyabolica. et de alijs quattuor temptationibus.

m Ultis temptationum calamitati-bus mens iuſti in hac vita pulſat̃. Uñ et optat ab hoc ſeculo fundi-tus euelli: quo et erumnis careat: ⁊ fixaꝫ il lam ſecuritateꝫ inueniat. Inter eas penas quaſi iuſtus in corpe patitur: atq; eas q̄s mēte p fraudem diaboli tolerat multuꝫ in tereſt. Nam grauius fert quaſi interius lu get q̄ꝫ eas quas exterius ſuſtinet. Has enī et loco euitat et tpe: illas nec loco euitare poteſt nec tempore. Non amplius electos temptat diabolus quā dei voluntas pmit tit. Temptando autē ſanctoꝝ profectibus fuit. Et ſi nolens: tamen ſanctoꝝ vtilitati fuit diabolus: qñ eos temptationibus ſu-is non decipit: ꝫ potius erudit. Naꝫ temp tationes quas ille ad humanū interitū mo uet: interdum chriſtus ad exercitium ꝟtu tum ſalubri vtilitate conuertit. Inſidie di aboli atq; aſtucie q̄uis huc atq; illuc que-rentes quem deuorēt diffundantur a pote ſtate diuina: tamen nō egrediunt̃: ne tātū noceant q̄ntum malicioſe contendunt. Nā q̄uo ſanctoꝝ virtus tanta tolerare quiuiſ-ſet: ſi ſupna diſpēſatio ꝓpio moderamīe ne quitiam demonū frenaretur. Et licet dia-bolus temptationeꝫ iuſto ſemp inferre cu piat: tamen ſi a deo poteſtatem nō accipit nullatenus adipiſci poteſt quod appetit. Uñ et oīis voluntas diaboli iniuſta eſt: ⁊ tñ ꝑmittēte deo: oīs ptās iuſta ē. Ex ſe enī temptare quoſlibet iniuſte appetit: ſed eos qui temptandi ſunt non niſi iuſte tēp-tari deus permittit. Unde et ī libris regū de diabolo ſcriptum eſt. Quia ſpirit⁹ do-mini malus irruebat in ſaul. vbi iuſte que ritur ſi dñi cur malus: ſi malus cur domi-ni: ſed duobus verbis comprehenſa eſt et dei poteſtas iuſta: et diaboli voluntas in-iuſta. Naꝫ ſpiritus malus per nequiſſimā voluntatem: et idem ſpirit⁹ dñi ꝑ acceptā iuſtiſſimam poteſtatem. Diabolus non eſt immiſſor ſed incentor poti⁹ vitiorum. Ne-q; enī alibi concupiſcentie fomenta ſuccen dit niſi vbi prius praue cogitationis dele-ctationem aſpexerit. Quā ſi ſperni vbe rius aſpexerit: ſine dubio ille confuſus di-ſcedit: ſtatimq; frangunt̃ iacula concupi-ſcentie eius: contemptaq; iacent: ⁊ ſine lu-ce faces illius extinguuntur. Sollicite ho ſtis inſidias intelligere parit̃ et cauere dei ſeruum oportet: ſicq; innocentia vite exi-ſtere ſimplicem: vt tñ opteat eū ſimplicita te prudentem eſſe. Qui prudentiam ſim-plicitati nō miſcet: iuxta prophetam: colū ba eſt ſeducta: non habēs cor. Sed ideo co lumba eſt: q2 ſimplex eſt: ideo aūt cor non habēs: q2 ignara prudētie eſt. Sepe frans ſathane ſanctoꝝ cordibus aperitur quādo per ſpeciem boni: angelum ſe ſimulans lu-cis dum nititur electos decipere: detegit̃: atq; contempnitur. Sic et verba fallacis do ctrine deus ſanctos facit intelligere: quati nus diabolicum errorem interius cognoſ-cant: vt ſollicite caueant. Diſcretio ſancto-rum tāta eē debet: vt inter bonū ⁊ malū ꝓ-diti rōe dijudicent: ne eos diabolus p ſpe ciē boni fallat. Tūc enī bñ de ſe iudicāt ſā cti qñ eos ds fallacia demonū tēptamenta facit intelligere. Multi decipiunt̃ a diabo lo et ignorant ſeſe eſſe deceptos: prophete oſee teſtimōio declarāte. Comederūt inq̄t alieni robur eius: ⁊ ipſe ignorauit. Alieni nāq; maligni ſpūs ſig̃cant̃: q̄ ꝟtutes men-tis cōedunt: ꝫ hoc corda negligentiū nō ī tellexerūt. Tanq̄ꝫ inermis diabolus vinci tur: qñ de apta iniq̄tate hoīem deprauare conat̃. Armat⁹ ꝟo tunc incedit: dū p ſpēm ſāctitatis et virtutis ea q̄ ſcā ſunt deſtruit: qñ et qui decipit̃ ſua detrimenta nō ſentit ſed tanq̄ꝫ ſint ꝟtutes que ſūt vitia ſectat̃ ⁊ diligit. In oculis carnalium diabolus ter ribilis eſt: in oculis electoꝝ terror eius vi lis eſt. Ab incredulis vt leo timetur: a for-tibus in fide vt vermis contēnitur: ad mo mentum oſtenſus repellit̃. Qui ſuggeſti-ones diaboli nō recipit iniq̄s: in inſidias minime trāſit. Nā facile in cōſequēti oper̃

i. Reg. 18

E

Oſee. 7

repellit: ſi prima oblectamenta illius re-
ſpuant. Diabolꝰ eni ſerpens eſt lubricus:
cuiꝰ ſi capiti .i. prime ſuggeſtioni non reſi
ſtit: totus in terra cordis dū ꝯſentit illabi
tur. Temptationū diabolicaꝝ initia: fra-
gilia ſunt. Que ſi non cauent: ſed ꝑ vſum
in cōſuetudinē tranſeūt: in nouiſſimo for-
titer conualeſcūt: ita vt nunꝙ̄ aut cū diffi-
cultate vincantur

Diuiſio

F c Um in tota vita diabolus ꝑuari-
care hoīem cupiat amplius tamē
in fine molit decipe. Proinde ꝙ̄ꝗ
uis ſit iuſtus: tn̄ neceſſe eſt vt in hac vita
nunꝙ̄ ſit ſecurus ſed ſemꝑ humilis cauē-
at: ſempq̄ ne in fine corruat: ſollicitꝰ ꝑti-
meſcet. Diabolus ſuis fautoribꝰ blandit
dei ſeruis vero molit temptamēta cōtra-
ria ſcōm exempla dn̄i: qui ſe poſt baptiſ-
mū paſſus eſt a diabolo ꝑtemptari. Dia-
bolus ſctōs omēs non tenēdo poſſidet: ſꝫ
temptando ꝑſequit. Nam q2 in eis intrin-
ſecꝰ non regnat contra eos extrinſecꝰ pu-
gnat: et qui interiꝰ amiſit dn̄m: exteriꝰ cō
mouet bellū. Tūc ꝯtra eū quē poſſidet di-
abolus acrius ſeuit: q̄ſi ſe virtute ab eo ex
pellendū cognoſcit. Uñ ⁊ imundus ſpūs
math. 12. tunc grauiꝰ decerpit pueꝝ in q̄ habitabat
q̄ñ ad xp̄i impiū exire ab eo coactus ē. Qḋ
Iob 40 factū ⁊ ad iob verba reſpicit: vbi innouiſ-
ſimis vehemoth caudā ſuā quaſi cedrus
ſtringit. Plus diabolū cōtra eos diuerſis
temptationibꝰ inſiſtere: qui poſſūt ⁊ alijs
ſua vtilitate ꝓdeſſe: vt dū illi impediunt
ne ꝓficiant q̄ docendi ſūt. Maligni ſpūs
hoc quod intra nos mundare cupimꝰ: ſi-
ne intermiſſione temptant iterū ſordida-
re. Sancti aūt ꝑſago ſpū eoꝝ inſidias pre
cognoſcūt: ⁊ q̄cquid in ſemetipſis terrenū
ſentiunt indeſinenter opibus ſctis exhau
riunt: vt de intimis puri inueniant. Eo-
dem blandimento decipiunt nūc ꝑ diabo
lum hoīes quo prothoplaſti in ꝑadiſo ſūt
decepti. Multis eni vitioꝝ ꝑſtigijs: men-
tes reproboꝝ ꝑ temptando deludit. Nūc
eni promiſſis decipit: nūc rebus tranſito-
rijs quaſi neceſſarijs illicit. Nunc eṁ ipſa
inferni ſuplicia quaſi leuia ac tranſitoria
ſuggerit: quatinꝰ miſeroꝝ corda ⁊ in cupi-
ditate laſciuiaq̄ diſſoluat ſecūq̄ ad tarta-
ra ducat. Argumenta temptationū mala-
rumq̄ cogitationū ſemia que in corda ho-
minū diabolꝰ fundit: ita ſepe vndiq̄ cap-
tant implicant mentē: vt ex qua pte eua- VII
dere quiſq̄ tēptauerit ſine piculo exire ſi
poſſit: veluti ſi iures hoc facere. Qḋ ſi fe-
ceris peccce: ſi non feceris reus piurij ſis: 13. di. duo
Intanto q̄ mali diſcrimīe vt euadēdi adi
tus pateat. minora potius eligenda ſunt:
vt maiora vitent. Diabolꝰ q̄ſi decipe quē-
q3 prius naturā vniuſcuiuſq̄ intēdit: ⁊ in
de ſe applicat: vnde aptū hoīem ad peccan
dū inſpexerit. Ex ea pte hoīes temptat: q̄
eos ꝑ exercentē humorē facile īclinare ad
vitia ꝯſpicit: vt ſcōm humoris conſparſio
nē adhibeat temptationē. Lege balaam Nūe. 23
q̄ in figura diaboli ꝯtra ꝑplm̄ dei ex ea pte
ꝑcepit ꝑnitioſos ꝑtēdere laqueos: ex qua
faciliꝰ ſenſit eos eſſe lapſuros. Nam et q̄a
alicubi deducit: non eā ꝑ aliā ꝑtem mittit
niſi vbi eiꝰ imꝑetū intendit. Nullus cul-
pam non exiſtimet: ꝙ̄ ex ꝓpria paſſiōe ſu
ſtinet: ſed q̄ntum valet ꝯtra id qḋ tolerat
pugnet. Nā ſi ꝯſparſioni cedit tēptationi
vel vitio nequaꝙ̄ reſiſtit. Ideo diabolus
in ſacris eloquijs vehemoth .i. aial dicit:
q2 de celꝰ lapſus ad terras cecidit Iḋo leui
athan .i. ſerpens de aquis dr̄: q2 in huiꝰ ſe
culi mare: volubili verſat aſtutia. Auis ꝓ
pterea noiat: q2 ꝑ ſupbiam ad alta ſuſtol-
litur. Et recte his vocabulis tribꝰ appella
tur q̄ ꝓ ſuo merito aerem q̄ſi auis ꝓ carce
re meruit: terrā vt brutū aial comedit: ſer
pens vt in huiꝰ ſeculi mare in ſana iactat
fluctuatione. Ex eo eni qḋ ꝑ membra ſua
diabolus opatur: ſortitur vocabula: ita vt
qḋ ſinguli agunt incitante illo: ipſe noiet
ex eo. Quē eṁ nō decipit diabolꝰ vt aial
eſt: hoc ē ꝑ carnis luxuriā: tēptat vnde ſer
pens eſt: hoc ē cupiditatis ac nocēdi mali
tia: quē aūt nec ſic decipit: inſidiatur ei vt
auis ē: hoc eſt ſupbie ruina. Unde eṁ do-
los ꝑparat: quouſq̄ inueniat viā: ꝑ quam
incautum decipiat.

Diuiſio

G a Liud ē intrare diabolū in mentē
cuiuſquā: aliud vero inhabitare.
Nam in corda ſanctoꝝ ingreditur
dū malas ſuggeſtiones inſinuat: ſed nō in
habitat in eis: q2 in ſuo corpe non eos tra
ducit. Qui xo in corpe eius ſunt: ipos in
habitat: quia ipſi ſunt templū eiꝰ Et ſi ſur
ripiat mentibꝰ electorū diabolus: non aūt
in eis requieſcit: ſicut in cordibus reꝓbo-
rum. Nā calore fidei mox excitatur: vt ex-
eat ab electis. Non nulli quos iam auido

VII ore diabolus deuorauāt:rurſus diuini iu-
dicij occulta miſeratione ab eius ore diri-
piūtur:et ſaluti reſtituunt. Nam ſepe mł-
tos quos antiqu⁹ hoſtis luxurie ceno mer
ſos tenuit:potentia diuina per penitenti-
am ab eius faucibus traxit:quomō de bo-
noꝝ interitu propheta dic̄ electos eē. Dia
boli eſcam dū alibi ſcriptum eſt de illo: fe-
num vt bos comedet:niſi ꝙ in oculis dī fe
nū ſunt: qui electus cibus ſcdm hoīes vi-
Job.40. dentur. Ac per hoc qui de bonoꝝ numero
pereunt:apud hoīes electi:apud deum fe
num exiſtunt. Cum diabolus iam deglu-
tiſſe dicitur: quē iam perfecto ſcelere deuo
raſſe videtur: Eum vō quem nō degluti-
uit operis pfectione:ſed temptationum il
lecebris mordet vt deuoret: adhuc quaſi ī
maxilla mandit. Unde et paulus habʒ ſti
mulos carnis: quibus humilieī nō habet
peccādi pfectionē q̄ deglutiat. Os diaboli
vba ei⁹ ſūt:vba vō ei⁹ inſpiratōes occulte
ſūt quibus corda hominū alloq̄ns occult
vrit cupiditatibus. Quidam ob incorrigi
bilem iniquitatem:qꝛ ſponte non corrigū-
tur immundis ſpiritibus vexandi tradun
tur vt arripiendi eos demones corporalit
habeant poteſtatē:terroribuſq; eoꝝ affli-
cti humilientur:ꝛ peniteant ac ſaluentur.
Sicut ꝛ apl's chorinteis ſcribēs dicit. Tra
dite huiuſmodi ſathane in interitū carnis
vt ſpūs ſaluus ſit. Utile eſt ei quoſdā pec
j.Cor.5 cātes vt aīe ſaluent ſathāe corpaliter de-
putari:q̄tinus ex pn̄ti correptione futurū
iudicium timeant:ꝛ de cetero derelinque-
re caueant. Quidam aūt poteſtati demo-
num ad emendationem deputantur: qui-
dam vō deſpecti:ad ſolā pditionē tradunt
Nōnunq; diabolus adūſus hominē iuſtū
aut tribulatiōes cordis illi exaggerat:aut
dolores corpis ſuſcitat. Hinc eſt ꝙ apl's ait
Datus ē mihi ſtimulus carnis mee ange-
lus ſathāe: vt me collafizet. Sepe iuſti mē
tem varijs vexationum doloribus vis de-
monum cruciat:vnde interdū vſq; ad de-
ſperationis anguſtiam coartat. Permanē
ti autē in dei amore anime: ꝛ ipſa talis an
guſtia ad meritum pficit. Nā ſiue ī aīo:
ſiue in corpe p inſtinctū immūdoꝝ ſpiritu
um q̄libet iuſtus adūſa patiat:ex dei itaq;
ōmiſſu id patitur. Qō ſi hoc ipſum ad dei
gl'iam humilis referat:et dicat:ſi bona ſu-
ſcepimus de manu dn̄i:mala āt q̄re n̄ ſuſti
neam⁹. Iſte nō ſepatur a deo:ꝫ ꝯiungitur

q̄libet atroci anguſtia torqueatur. Multa
iuſtus aduerſa in anima patitur: inſtigati
one demonū:ꝫ talibus temptamentis pe-
rire vite eterne nō pōt:qꝛ pius dn̄s ad dā-
nationem culpe nō reputat qđ de ſue ma-
ieſtatis pmiſſu nolens que patitur portat
Nā ibi peccamus vbi cupiditatem vł vo
luntatem deflectimus. Ubi vō violenter
addicimur:et ſi facinus aut flagicium non
eſt:miſeria tn̄ p flagicis et facinore eſt. Sʒ
quia deū p irrigata laudat miſeria cōmiſ-
ſa pculdubio euacuat facinora. Prete-
rea videndū ꝙ quattuor ſunt temptatōes
de quibus in pſalmo centeſimoſexto. Cō- H
ſitemini dn̄o:cuius ſecūdus vſus ē: Dicāt psal.106
qui redempti ſunt a do. Cōfiteant domi-
no miſcđie ei⁹:ꝛ mirabilia eius filijs hoīm
quater repetitur:q̊ nō iuuāte dn̄o q̄ntum
ſcrutari valuimus temptatōes q̄ttuor ſig
nificant. Ab his ergo quiſq; irretitus eri-
pitur:p eum cui oīe genu flectit. Eſt igit
pma temptatio erroris et famis: erroris:
qꝛ ī ignorantia ſe homo inuenit: famis: qꝛ
vitatē noſcere cupit:et ea ſatiari appetit.
Qua temptatione cū fatigatus q̄s fuerit:
ꝛ corde ad deū clamauerit:ad viā ſidi pue-
niet:p quā ad ciuitatē q̄etis pgere īcipiet.
Perducitur itaq; ad chriſtum:q̊ dicit: ego
ſū via. Quapropter ab errore ac fame li-
beratus:ꝛ ad viā que chriſtus ē pduct⁹ di
cat cōfiteant dn̄o miſcđie ei⁹ ꝛ mirabl'ia e⁹
filijs hoīm. Hec eſt pma tēptatio:a q̄ pfici-
ens liberat:xp̄o ſibi ppitio. Scđa tempta
tio eſt cū cibū veritatis accepit et in via q̄
chriſt⁹ eſt:poſitus fuerit:audit:bn̄ viue ꝛ
ſic accepiſti ac noſti:meliorari ſatage. Sʒ
de ſe p̄ſumens:dū ꝯfligere aduerſus vitia
conat:ob ſue p̄ſumptionis ſupbiā ſupat.
Sicut g̊ erroris ꝛ famis pma fuit tempta-
tio:ita ſcđa eſt difficultatis in bene opan-
do. Propterea exclamet ad dn̄m: tali diffi
cultate grauatus:nam clamās ad eū:libe-
rabit de neceſſitatib⁹. Rumpet eīm vincu-
la difficultatis:ꝛ ꝯſtituet oparium ſuū:in
opatione equitatis. Incipiet g̊ ei iā eē fa-
cile:qđ fuerat difficile: ſcʒ bene facere:et a
malis omnib⁹ abſtinere:ꝛ fiet facultas qđ
fuerat difficultas. Hoc vero ſine difficulta
te dn̄s potuit p̄ſtare: ſed ſi hoc abſq; diffi-
cultate haberem⁹:largitorē hui⁹ boni nō
agnoſceremus. Nr̄is enī viribus hoc tri-
buerem⁹:ꝛ deū collatorē hui⁹ gr̄e nō ſen-
tiremus. Et qꝛ humana fragilitas qđ ſibi

eſt p̄ceptum. licet velit: per ſe nõ valet du
cere ad effectũ: dicat itẽ cum pſalmiſta: cõ
fiteantur dño miſericordie eius: ⁊ mirabi
lia eius filijs hominũ. Hec eſt ſecũda tem-
ptatio: difficultatis vincendaꝝ ꝯcupiſcen
tiaꝝ. Poſt has duas temptationes: tertia
hominẽ excipit: ei vero loquor: q̄ has du-
as iam tranſijt. Nam due iſte: ſunt multis
note. Quis enĩ neſcit ſe ad veritatẽ ab ig-
norantia veniſſe: ad verbũ fidei: a fame ſa
pietie. Hec vero tertia eſt tediũ verbi diui
ni: ſcʒ tediũ orandi: legendi: vigilandi: et
alioꝝ q̄bus poſſet ad meliᵒ ꝓuehi: ⁊ tan-
tũ incurrat interdũ ꝑiculũ: vt nil de prius
bene geſtis faciat eum ſecuꝝ: ſed ꝓ tedio
ſe timeat ꝑiturũ. Sicut enĩ faſtidito cibo
corꝑali: corpus ꝑimit̃: ita faſtidito ſpirita
li victu: aĩa ꝑiclitat̃. Vñ rurſus clamat ad
dñm ⁊ liberat̃: ⁊ inde ſequit̃ vt ꝯfiteatur.
Ecce ſplendificatis tenebris ⁊ difficultati
bus veterũ ꝯſuetudinũ ſupatis et repul-
ſo tedio verbi dei. talis iã aptᵒ eſt q̄ ad re-
gimen eccleſiarũ debeat ꝓuehi. Sed q̄n-
tomagis exaltat̃: tanto amplius ꝑiclitat̃.
Tũc enĩ inſurgit tẽpeſtas maris eccleſiã
q̄tientis: ⁊ gubernatorẽ turbantis. Et ſic
ꝑiclitat̃ mõ aſcendẽdo vſq; ad celos ſpan
do: interdũ deſcendẽdo ad abyſſos deſpe-
rãdo. Itẽ clamat ad dñm ⁊ liberat̃: ⁊ ideo
merito vt prius ꝯfitet̃. Hec ẽ q̄rta tempta
tio: q̄ vocat̃ ꝑiculũ: in regimie rerũ publi-
carũ. Nemo vº putet hanc tẽptationẽ ad
ſolos ꝑtinere p̄latos: q2 omnes in naui por-
tant̃: et q̄ oꝑant̃: ⁊ qui gubernant̃: ⁊ ſimul
in mari ꝑiclitant̃: ⁊ ſimul in portu ſaluant̃
Quattuor hec temptatiões in pſalmo po
nuntur: q̄ ꝑ quattuor ꝯfiteant̃ intelligũt̃.

Itẽ ſermo de quadrageſima

Cariſſimi cũ de ꝑadiſo expulſi ſu-
mus dictũ eſt nobis puluis es: et
in puluerẽ reuerteris. Vt ḡ redi-
Geñ.3. re poſſimᵒ: penitentiã in capite ieiunij: in
cinere et cilicio egimᵒ. Puluis q̄ppe ſumᵒ
et cinis: et vermis putredo filius hominis
Et quia repatriare ꝯtendimus: hoſtes .i.
demones: iter ſalutis nobis obſidere no-
uimus: ideo arma ſpiritalia: quod eſt orõ
humiliatio: afflictio: ſuſtollimus: vt ꝯtra
ſpiritalia nequitie pugnare: et omnia tela
ignea nequiſſimi hoſtis extinguere poſſi-
mus. Cũ enĩ illa die ꝓceſſionẽ cum cruci-
bus fecimus: quaſi hoſtibᵒ armati ad pug
nã obuiã iuimᵒ. Vnde et ꝑletaniã ſctõs
in adiutoriũ nr̃m inuocamᵒ: q̄tatinᵒ viri
liter decertare: ⁊ in celeſti aula triũphare
valeamᵒ. Quarta etate mundi edificauit
ſalomon dño templũ. vij. annis: qđ deſtru
ctũ a babilonijs: reedificatũ eſt a ihũ ſacer
ſacerdote. xlvj. annis. Salomon ẽ xp̄o: tẽ- iohãnis.2
plum eccl'ia. Hoc templũ vij. annis a ſalo-
mone edificatur: q2 eccl'ia. vij. donis ſpũs
ſãcti a xp̄o informat̃ A babilonijs deſtrui
tur: q2 a demonibᵒ varijs vitijs ſubruitur
ſed iteꝝ ab ihũ. xl. ⁊ vj. annis reedificatur
q2 his. xl. ⁊ vj. diebus eccl'ia in templũ deo
co edificatur. Itaq; a capite ieiunij vſq; in
paſcha. xl. ⁊ vj. dies ꝯputãtur. Templũ
quoq; corꝑis chriſti. xl. ⁊. vj. annis edifica
tur: cui eccl'ia incorꝑatur. Maria q̄ppe. xij.
annoꝝ exiſtit: dũ chriſtũ genuit. Chriſtus
vero. xxx. ãnoꝝ fuit: ⁊ q̄ttuor dũ morte ſo
lutus corruit. Qui anni ſimul iuncti. xl. ⁊
vj. fiunt: totq; dies a capite ieiunij vſq; in
paſcha exiſtũt: qua die xp̄s templũ corpo-
ris ſui reſtituit: qđ prius impulſio iudeo-
rũ ſoluit. Ideo q̄rta feria ieiuniũ inchoa-
mus: q2 chriſtũ ſuũ ieiuniũ quarta feria in
choaſſe p̄dicamᵒ: quẽ ſcđa feria baptiſatũ
nõ ignoramᵒ. cui ꝑ ieiuniũ incorꝑari deſi-
deramᵒ: ⁊ ſalomonẽ q̄ q̄rta etate mũdi tẽ-
plũ in figura eccl'ie ꝯſtruxit ſimilamᵒ: in q̄
nunc coedificari a chriſto optamus. Ideo
iſtis q̄ttuor diebᵒ a capite ieiunij ieiunat̃:
q2 eccl'ia a quattuor plagis mundi in edi-
ficiũ tẽpli dĩ congregat̃. Deinde. xl. diebᵒ
ieiunatur: q2 per quattuor euangelia ⁊. x.
legis precepta. hoc templum in chriſto cõ
ſummat̃: q2 nõ venit ſoluere legẽ ſ3 imple-
re. Iſta quadrageſima eſt chriſtianoꝝ car-
rina. Nam multa ĩ anno committimᵒ que ꝯ cõſe.di.
pertinẽt ad carrinam: ⁊ ideo eccleſia ſtatu quadrage
it: vt ꝓ his ieiunemᵒ hãc. xl. Eſt etiã deci- ſima.
ma vite nr̃e. Sicut enĩ de alijs rebᵒ ita eti-
am decimã debemᵒ dare de diebus. Annᵒ
nãq;. ccc. lx. diebus ꝯſtat. Et cũ nos ĩ iſta
xlma: exceptis dñicis diebᵒ. xxxvi. dies ab
ſtinemus: quaſi decimã de diebᵒ ꝑſoluimᵒ
Lex quoq;. x. p̄ceptis cõplet̃: ⁊ annus q̄t-
tuor tꝑibus. ſcʒ. vere. eſtate. autũno. ⁊ hye
me voluit̃: ⁊ homo quatuor elemẽtis. i. ig-
ne: aere: aqua: terra: perficitur. Qui ergo
quattuor nr̃i corporis q̄litatibᵒ in q̄ttuor
anni tꝑibus cõtra dei p̄cepta decẽ fecimus
iuſtũ eſt: vt his quaterdenis diebᵒ deo no
ſtro ſatiſfaciamᵒ. Hoc aũt ideo circa paſſio
nẽ dñi agimᵒ: q2 ſi cõpatimur: ⁊ cõregna-

VII bimus. Scire aũt debem⁹ dilectiſſimi: vñ
dies .xl. ſint inſtituti: cũ ds pplm ſuum de
iugo pharaonis eripuit .xl. annos eũ p de-
ſertum duxit: panẽ celi eis pluit: q̄ omẽ de
lectamentũ habuit: aquã de petra produx
it: que ſaporem mellis et olei prebuit: ve-
ſtimenta illoꝝ non ſunt vetuſtate attrita:
nec maculata ſordibus: ⁊ nõ erat in tribu-
bus eoꝝ infirmus. In nocte p̄ceſſit eos an
gelus dñi: in columna ignis: ⁊ repulit ab
eis horrorẽ noctis: in die vo ꝓtexit eos in
nube ab eſtu caloris. Qui poſt .xlij. man-
ſiones intrauerũt in terram repromiſſiõis
Si .xl. annis diez ꝓ anno decimabis .xl. di
es cõputabis. Hi ſunt iſti .xl. dies quos ob
ſeruat populus chriſtianus: quẽ de opp̄ſſi
one diaboli redemit dñs: quẽ p cuſtodiam
decẽ p̄ceptoꝝ: et iiij. euãgelioꝝ de corpore
ſuo paſcit ſanguinẽ de latere ſuo vt aquaz
de petra ꝓducit. Que petra bis virga p-
cuſſa eſt: ſcz caro chriſti duobus lignis cru
cis affixa. Qui potus dat ſaporem mellis
et olei: q2 oleo miſcdie vulnera peccatoꝝ
noſtroꝝ ſanat: et melle eterne dulcedinis
nos ſatiat. Et ſi veſtimẽta que ĩ baptiſmo
ſuſcepimus vitijs nõ atterũtur: nec pecca-
tis polluunt̃: tunc p̄cedit nos igne ſci ſpiri
tus in nocte huius tenebroſe vite: in die ve
ro iudicij ꝓteget nos nube ſue humanita
tis ab eterni incẽdij ardore: ieſus xp̄s d. n.

Dominica ſecunda. Scdm mathe ũ.

E Greſſus ieſus ſeceſſit in par
tes tyri et ſydonis. Et ecce
Math. 15 mulier chananea gentilis ſy
ro pheniſſa gener̃ clamauit
dicens. Miſerere mei dñe fili dauid. fi-
lia mea male a demonio vexatur. ⁊ cetera
Chananei terras in qb⁹ iudea eſt incoluerunt.
Qui vel bello conſumpti. vel in loca vicina diſp-
ſi vel in ſeruitutẽ cõditõne deuictoꝝ ſubiecti: no
men tamẽ ſine patria ſede circumferunt. Ex il-
la ḡ diſpſione inter cetera contigit q̄ hec chana-
nea q̄ eſt ſyropheniſſa genere. hoc eſt ex ſyris: et
phenicibus orta. Gentilis itaq3 eſt. et ſi iudeis
admixta ꝓſelitoꝝ formã p̄ferat. Merito nanq3
exiſtimatur ex lege cognouiſſe q̄ chriſtum ⁊ do-
minũ et dauid filiũ cõfitet̃. Typice aũt ſignifi-
cat eccleſiã de gẽtibus q̄ ꝓ filia rogat. cum ꝓ aĩa
bus nõdũ credẽtib⁹ ſupne pietatis miſcdiaz ſup
plicat vt a fraudib⁹ diaboli ſoluent̃. Bene iuxta
matheũ de finib⁹ ſuis egreſſa fuit. ⁊ iuxta mar-
cum ad pedes dñi ꝓcidit. vt ex vtroq3 colligat̃
qd illi recte ꝓ errantibus orãt. q̄ p̄ſcas ſue pfidie
mãſiones relinquũt. ⁊ in eccliam ſe pia deuotõe
tranſſfert̃. Ieſus ãt nõ rñdit ei verbum.
Et accedentes diſcipuli eius rogabant
eũ dicẽtes. Dimitte eã q2 clamat p⁹ n.
Poſt ãbulãtez dñm mulier chananea depcato
rias voces emittit: et p̄us ĩ domo ad pedes eius
ꝓcidit. vt marcus cõmemorat. Qd aũt dñs nõ
reſpondit ei nõ fuit de ſupcilio ſupbie: ſed ne ſi-
bi cõtrari⁹ videret̃ cũ dixiſſet. in viã gẽtiũ ne abie
ritis. ⁊ ne occaſionẽ daret calũniatorib⁹ pfectaz
ſalutẽ gẽtiũ reſurrectõis tẽpi reſeruõs. Pro cha
nanea diſcipuli rogabant neſciẽtes miſteria dñi
vel miſcdia cõmoti. vel importunitatẽ ei⁹ carere
cupiẽtes. Ieſus aũt reſpõdẽs ait. Non
ſũ miſſus niſi ad oues que ꝑierãt do. iſ.
Hoc dixit q̄ p̄mũ miſſus ſit ad iſrael quẽ negli-
gẽtẽ euãgeliũ dimiſſur⁹ erat. ⁊ tráſitur⁹ ad gẽtes
At illa venit et adorauit eũ dicẽs. Dñe
adiuua me. Qui dixit. Sine p⁹ ſaturari
filios. Nõ ẽ ei bonũ ſumere panẽ filioꝝ
et mittere canib⁹. Tale eſt qd dicit. Futurũ ẽ
vt et vos gẽtes ſalutẽ cõſeq̃mini. ſ3 pri⁹ opꝫ ſal
tẽ aliquos iudeos q̄ antiq̃ electõe filij dĩ noĩant̃
pane celi refici: ⁊ ſic tãdẽ gẽtib⁹ vite pabula mi-
niſtrari. Canes dicũtur ethnici ꝓpter ydolatriã.
q̄ cruſ ſãguĩs dediti: ⁊ cadaueribus mortuoꝝ fe
runt̃ ĩ rabiẽ. O mira ꝯuerſio. Quõdã iſrael erat
fili⁹: nos canes. ⁊ poſtea dictũ ẽ de eo. Circũde-
derũt me canes multi. At illa dixit. Etiam
dñe. Nã et catelli edũt de micis que ca
dunt de mẽſa dñoꝝ ſuoꝝ. Senſus ẽ. Cer-
te dñe verũ eſt qd dicis. nõ eẽ bonũ panẽ filioꝝ
mittere canib⁹. ſed ideo nõ deſiſto p̄cari tuã mi-
ſericordiã quã mihi ſcdm ſilitudinẽ panis et ca
nũ cõuenienter facere potes. nã et ꝓ etiaz. i. certe
catelli edũt de micis. Ergo ſi ſũ indigna cui inte
grũ panẽ p̄beas. ſaltẽ da mihi filie mee ſanitatẽ
quaſi micã cõpatõne mltoꝝ mirabiliũ q̄ feciſti.
Miſtice mẽſa ẽ ſcp̄tura ſcã: panẽ vite miſtrãs.
Vnde eccl'ia dicit. Paraſti ĩ ꝯſpectu meo mẽſaz
Mice ſũt interna miſteria ſcp̄turaꝝ. qb⁹ humi
liũ corda reficiũtur. iuxta illud Adipe frumẽti
ſatiat te. Nõ ḡ cruſtas edũt catelli. q2 verſi ad fi
dẽ de gẽtib⁹ nõ lr̃e ſupficiem ſ3 ſpũalẽ requirunt.
medullã. et hoc ſub mẽſa dñoꝝ dũ verbis ſacri elo
quij humiliter ſubditi officia cordis ⁊ corpis ſb
ponũt ad implẽda p̄cepta. Vel dñi mẽſe poſſũt
intelligi ſcp̄turarũ cõpoſitores ſeu interp̄tes. Et
tũc ait illi. O mulier magna ẽ fides tua.
fiat tibi ſicut vis. Et ſanata ẽ fi. e. ex il. h.
Sub pſona mulieris chananitidis magna fides
eccl'ie magna patiẽtia ⁊ humilitas p̄dicat̃. q̄ cre
didit poſſe ſanari filiã. et totiẽs cõtẽpta paſſa ẽ
in p̄cib⁹ pſeuerare. et humilitate ſe nõ canibus:
ſed catulis cõparauit. Qua propt̃ liberata eſt fi
lia. Vbi dat̃ exẽplũ cathezizãdi et baptizãdi in-
fantes. q̄ p fidẽ et cõfeſſionẽ parẽtũ liberãtur in
baptiſmo a diabolo. Qd aũt dñs puez cẽturio

illo et filiã chananee nõ veniẽs ad eos ſanat ſignificat gẽtes ad quas nõ venit ꝑ pñtiam corporis ſaluandas per verbum ſuum.

Sermo de trib⁹ oſculis pedum manuũ oris et de labio ſuperiori et inferiori.

R Oſculet᷑ me oſculo oris ſui. Tria ſunt oſcula: de quibus videndũ eſt vnde nominẽtur: vñ ſumantur: q̃ fructus iñ ꝓueniat: quib⁹

Can. i

perſonis vel meritis vnumquodqꝫ ꝯgruat Primũ vocat᷑ ꝓpiciatorium vel reconciliatoriũ ſcd̃m ꝓmeritoriũ vel remuneratorium. terciũ diuinũ vel cõtemplatoriũ. Primũ ſumit᷑ ad pedes: ſecũdũ ad man⁹: tercium ad os. Primũ cõuenit ratiõabiliter penitẽtibus: et in grãm dei redire volentib⁹ Pedes dñi q̃s oſculãdi recõciliãda ſunt miſcd̃ia et iudiciũ: q̃ incutiũt homi ſpem. et timorẽ: ne vel penitẽtiã neglegat ꝑ preſumptionẽ: ſolã attẽdẽs miſericordia ſcd̃z illud. miſcd̃ia dñi plena eſt terra: ꝛ miſerationes eius ſuper oĩa opera eius. vel indureſcat in deſperationẽ ſolaz penſans iuſticiã: ſcd̃m illud. quis nouit poteſtatez ire tue: et p̄ timore tuo: irã tuaz dinumerare? Sed vtrunqꝫ pedẽ deoſculetur dicens cuz propheta. Miſcd̃iam ꝛ iudicium cantabo tibi dñe: et vniuerſe vie dñi miſcd̃ia et veritas. De his pedibus dicit᷑. In mari via tua et ſemite tue in aquis multis. Et alibi Adorauimus in loco vbi ſteterunt pedes eius. His pedibus venit chriſtus ad nos: vñ dicit᷑ Miſcd̃ia et veritas obuiauerũt ſibi. Fructus huius oſculi remiſſio eſt peccatoꝝ hunc ꝯſequitur ciuis ſui adulter. ꝓditor et homicida dauid: cui dixit nathan tranſtulit deus peccatũ tuum. Sic deo pedes oſculatus eſt publican⁹: q̃ redijt in domũ ſuã iuſtificat⁹. Hec veſtigia feliciter deoſculata eſt ethiopiſſa illa famoſiſſima maria magdalena: de qua eiecit et ieſus ſeptẽ demonia: cui et dixit. remittuntur tibi peccata. In cuius pſona dicitur in cãticis. Nigra ſum ꝑ culpaz: formoſa ꝑ gratiã. In his q̃s vbi grã poſuim⁹ et cõſimilib⁹ ponunt᷑ inimici dñi ſcabellũ pedũ eius. Man⁹ dñi ſũt munificẽtia et beniuolẽtia in q̃b⁹ ab oĩbus differt ds̃: excellentẽ habẽs p̄ omnib⁹ copiã et liberaliſſimã volũtatez largiendi. De beniuolẽtia ei⁹ dicit apl̃s: qui vult omnes ſaluos fieri. De mũificẽtia dicit ꝓpheta: Aperis tu manũ tuã: ꝛ imples oẽ animal bñdictiõe. O medicibilis largitas ꝛ liberalitas. vt ſol irradiat: vt ros irrorat: vt fons gratis irrigat: qui pluit ſuper iuſtos et iniuſtos. Non ſufficit pedes dñi deoſculari a malis ceſſando: niſi et oſculemur manus ei⁹ bñ ꝓmerendo. Unde dicit pſalmiſta. Declina a malo: et conſequẽter fac bonum. Et eſaias. Quieſcite agere peruerſe et deinde diſcite bene facere. Et eſt cõgruus ordo: vt cũ dñi ſui offenſaz incurrit: ad pedes ei⁹ ꝓcidat: ploretqꝫ corã dño q̃ fecit eũ: poſtq̃ dñi grãm habuerit: accedat ꝛ ſbſeruiat manibus porrigẽdo: chriſti minis ſubſeruiendo: et ſic ꝓ meritis donabitur: accipiens benedictionẽ a dño: ꝛ miſcd̃iam a deo ſalutari ſuo. Unde et fructus huius oſculi eſt ꝓfectus: ꝛ collatio virtutum. VII

Poſt duo oſcula in quibus eſt criminũ cõdonatio et meritoꝝ collatio: reſtat illd̃ tercium ꝛ dulce oris oſculũ vbi felici anime ꝑſtatur iocunda diuine faciei contemplatio De qua dicitur. Oſculetur me oſculo oris ſui. Os dei eſt verbum: dei filius. Unde ꝓpheta. Os eius ad iracundiã ꝓuocauim⁹: in quo oĩa creauit: ſicut dicitur: ipſe dixit et facta ſunt: et ſemel locutus eſt ds̃: qui et nobis locutus eſt: quãdo paterni cordis archana aperuit. In humanis rebus adeo nulla res dulcis eſt: vt amor inter ſponſuz et ſponſam. q̃ ꝓpter hunc duo vna caro efficiunt᷑. Similiter nulla cõiunctio intelligit᷑ tam diſtricta: et ſic ꝓxima: vt ſpũs creati et increati: q̃ ibi de duob⁹ vn⁹ ſpũs efficit᷑. Spõſa itaqꝫ amore languens: ſponſuz ſitiens: dilectionẽ nõ ſuſtinens: nõ impatiue ſꝫ votiue et eſtuanti deſiderio exoptat. N
Uñ et dicit. Oſculet᷑ me oſculo oris ſui. Duo ſũt labia ſpõſe: labiũ inferi⁹ volũtas: q̃ appetit⁹ dr̃: ꝛ cõſenſualitas: quã habem⁹ cõem cũ aĩalib⁹. Labiũ ſupi⁹ eſt rõ. Iterꝫ duo ſũt labia ſpõſi: labiũ inferi⁹ intelligentia: qd̃ labiũ cõiũgit᷑ volũtati: vt intelligat quidẽ libere velle et appetere: ꝛ dicat prius cupiebã carnalia: nũc vero cõcupiuit anima mea deſiderare iuſtificatõẽs tuas ĩ oĩ tẽpore. Superi⁹ labiũ ſpõſi ẽ ſapĩa: quã tangit rõ vt nihil p̄ter deũ ſapiat: ſicqꝫ ſue ſẽſualitati p̄eſſe ꝛ dñari p̄ualeat: ꝛ ex iſta ſapĩa guſtãs dulcedinẽ dĩ cũ ꝓpha dt Guſtate ꝛ vid. qm̃ ſua. ẽ do. Reliquũ ẽ videre q̃b⁹ ꝑſonis ĩ eccl̃ia vl̃ meritis ĩ aĩa hec ſingl̃a oſcl̃a ꝯueniãt. Prouolut⁹ ẽ ad pedẽs iob radicẽs ſaniẽ teſta. i. corruptõz pctĩ dura pnĩa. Oſculũ ad man⁹ ſuſcipiẽs ẽ heſter: cui ad regẽ

VII introeunti. aurea virga: i. diuina clemētia
ꝛ ꝟtutum ꝓmotio de manu benefici largi
toris porrigitur. Pertingēs ad oſculum
oris eſt moyſes: qui in monte cum domino
cōmoratur: et ore ad os loqtur: vel maria
que verbum ex ore ieſu aure intenta audi
re expetit.. Dñica tercia. Scdm lucā

D Luce. xi.

Rat ieſus eiciens demoniū
et erat illud mutum. Et cū
eieciſſet demonium locutus
eſt mutus. et admirate ſunt
turbe dicentes. Nunquid apparuit ſic
in iſrael. Nunquid iſte eſt filiꝰ dauid. ꝛc.
Ac ſi dicant turbe fideles. Non tm̄ eſt filius da
uid iſte: ſed etiā filiꝰ dei. In greco meliꝰ ſonat
ſurdum q̄ mutum: ſed ſcriptura alterū accipit
indifferenter ꝓ altero. Egreſſis aūt ſubaudis ð
hoc ſeculo obtulerūt dño pdicatores mutū ſcʒ
populum multum. qui nihil adhuc erat locutꝰ
de glīa dei. qꝛ nō habuerant pdicatores. Hic po
pulus intelligitur fuiſſe de gentibus: vnde ꝛ ſeq
tur admiratio turbarū de ipſis dicentibus: Nun
q̄ ſic apparuiſſe in iſrael. ſcʒ vt tot inde ſimꝰ cō
uerterent ad xp̄ianiſmū Phariſei autē
dicebāt. In beelzebub principe demo
niorum hic eicit demones. Turbis mi
nus eruditis facta dñi mirātibus ſcribe ꝛ pha
riſei ſiniſtra interptatione de factis dñi labora
bant attribuentes miracula eius beelzebub: q
deus erat accaron. Beel ipē eſt baal. Zebub aūt
muſca vocat. Hec iuxta quedam mēdoſa exē
plaria. l. littera. vel d. in fine eſt nomis legenda.
ſed b. beel. zebub. aūt vir muſcarū. ſiue habens
muſcas interpretatur. ob ſordes vicꝫ immolati
eiꝰ cruoris: ex cuius ſpurciſſimo ritu vel nomie
principem demoniorum cognominabant. No
ta qꝛ Ninus rex ꝯditor niniue belo patri ſtatuā
cōſecrauit: eiq; diuinos honores conſtituit. Cu
ius ſimulachꝛi ſimilitudinem chaldei ſuſcipi
entes. bel vocabant. inde paleſtini ſuſcipientes
baal dicebant: moabite beelphegor. Iudei autē
veri dei cultores ꝓpter deriſionē gentiū. beel
zebub appellabant: aſſerētes i hoc ſimulachro
principem demoniorꝫ habitare. Ipſe autē
vt vidit cogitationes eorum dixit eis.
Omne regnū in ſe ipm̄ diuiſū deſolabit.
et domus diuiſa aduerſus nō ſtabit ſe.
Ad cogitationes phariſeorꝫ reſpondit vt vel ſic
compellerent credere. Iuxta lrām patet qꝛ om
ne regnum ſolidum et firmū ſi ꝑ partes diuidit
cum alij ab alijs vel puniūtur vel perimuntur.
in ſolitudinē redigitur vacuatū ab habitatoribꝰ
Cadere quoq; ratio ē domus ſiue ciuitas. quod
Matheus ponit. Cōcordia naq; parue res cre
ſcunt: diſcordia maxime dilabūtur. Quo ōt hec
ſpiritualiter attendantur: exponit. Si autem

et ſathanas in ſeipſum diuiſus eſt. quō
ſtabit regnum ipſius. Non poteſt ſtare ſʒ fi
nem habebit. qꝛ dicitis in beelzebub eijcere me
demonia. Eligāt qđ velint. Si ſathanas ſatha
nan nō poteſt eicere: nihil contra dñm dicunt.
Si autē poteſt recedant a regno eius. quod di
uiſū ſtare nō pt: ne in ruina eiꝰ pariter inuoluāt.
Si aūt ego in beelzebub eijcio demo
nia filij veſtri in quo eiciunt. Ideo ipſi P
iudices veſtri erunt. Filios iudeorꝫ vel exor
ciſtas gentis illius ſignificāt vel aplos ex eorū
ſtirpe generatos. Quaſi dicat. Si in filijs vrīs
expulſionem demonum deo attribuitis: quare i
me non idem facitis. Apoſtoli qui ſūt ignobilia
et contemptibilia huius mūdi. in quibus n̄ ma
lignitas: ſed mee ꝟtutis ſimplicitas apparet: te
ſtes mei erunt qꝛ in ſpiritu ſancto eicio demonia
Et erunt veſtri iudices de hoc quod mihi impo
nitis per beelzebub operari. Vel exorciſte q̄ filij
veſtri ſunt et demones fugant ab obſeſſis iudi
ces veſtri erunt: non poteſtate vt mei diſcipuli ſʒ
comparatione dum illi expulſionem demonum
deo aſſignant vos beelzebub principe demonio
rum. Porro ſi in digito dei eicio demonia: pfe
cto peruenit in vos regnum dei. Si ego in ſpiri
tu dei eicio demones: nec alr̄ poſſunt filij veſtri
eijcere: pculdubio peruenit in vos regnum dei:
quo ſubuertitur regnum diaboli: cū quo ꝛ vos
ſubuertimini. Regnum dei eſt poteſtas qua dñ
nantur impij et a fidelibus ſecernuntur. Vl' ita
Regnū dei vel ſeipm̄ ſignificat. de quo alibi di
cit. regnum dei intra vos eſt. ꝛ medius ſtat inter
vos quem vos neſcitis. vel regnum ſcripture ab
latum iudeis et traditum nobis. Vel regnū ce
lorum quaſi dicat. Si in ſpiritu dei eijcio demo
nia: ſine dubio ſciatis aditum regni celeſtis pa
tefactum credētibus. Digitus dei eſt quē cōfeſſi
ſunt magi. qui cōtra moyſen ꝛ aaron ſigna faci
ebant dicētes. digitus dī eſt iſte. quo ꝛ tabule la
pidee ſcripte ſunt in monte ſyna. Ipſe eni ſcrip
ſit qui ſcribenda dictauit. Manus ꝛ brachium
dei filius eius eſt. et digitus eius ſpiritusſanctꝰ
Qui digitꝰ dicit ꝓpter partitionē donorꝫ q̄ in eo
dantur: vnicuiq; ꝓpa: ſiue hominū ſiue angelo
rū. In nullis eni mēbris apparet magis parti
tio q̄ in digitis. Sicut aūt digitus cū manu vel
brachio. manus vero vel brachium cum corpo
re vnum ſunt in natura: ita pater et filius ꝛ ſpi
ritus ſanctus: tres quidē ſunt perſone. vna aūt
ſubſtantia diuinitatis. Digiti vero dei pluraliter
ſancti intelliguntur prophete. per quos ſpiritꝰ ſā
ctus libros legis ac ꝓphetarū ſua inſpiratione
deſcribit. De quibus in pſalmo ſcriptū eſt. Vi
debo celos tuos opera digitorꝫ tuorꝫ. Per celos
eni libros legis ac ꝓphetarum. ꝑ digitos vo ſā
ctos. vt dictum eſt ꝓphetas miſtice inſinuauit.
Aut quomō poteſt quiſq; intrare in domū for Q
tis: et vaſa eius diripere in q̄bus confidebat: ni
ſi prꝰ alligauerit fortē: et tūc demū vaſa illiꝰ di
ripiat. Oſtēdit dñs ꝑ manifeſtam parabolam:
qꝛ virtute diuinitatis homines a demonio libe

rat. Fortis eſt diabolus: domus illius mundus
in maligno poſit⁹ in quo vſq; ad aduētū ſalua-
toris quaſi pacato imperio ſine ꝯtradictione quie
ſcebat. Vñ dñs. Venit pnceps mūdi huius. et
in me ñ hȝ q̄cq̄. Et iteꝝ. Nūc pnceps hui⁹ mōi
eiiciet foras. Fortior illo fuit ipe dñs q̄ arma ei⁹
abſtulit. i. aſtucias et dolos neq̄tie ſpiritalis. et
ſic adimendo poteſtatem a ſeductione electorū
compeſcere coegit. qḋ fuit alligari fortem. Spo
lia ſeu vaſa ſunt homīes ab eo decepti. q̄ victor
chriſtus diſtribuit. quod eſt inſigne triumphan
tis: q2 captiuā ducens captiuitatē dedit dōa ho
minib⁹ quoſdā apl'os. alios euāgeliſtas. hos ꝓ
phetas. alios paſtores ordinans et doctores.
Fortis ḡ domū fuit diripe ereptos a diabolo ec-
cleſie adunare. et ꝑ diſtictas graduū dignitates
ꝓmouere. Atrium qḋ fortis armarus cuſtodit:
eſt cor: fortis armatus malicia fortior ſuꝑueni-
ens. ſapiētia arma. membra. Sapientia ꝓmuȝ
maliciā capit ꝑ cognitionē eā depꝛhendens: po-
ſtea ligat ab opere cohibens: deinde flagellat: q2
prauus effectus quaſi duris quibuſdam flagel-
lis ceditur: qñ ꝑ ſtudiū diſcipline ab eo quod ap
petit refrenatur. Nouiſſime quaſi membris in
crucē extēſis et diuiſis a ſe clauis cōfigitur: quā
do diuiſis a ſe vitijs timore dei aīm⁹ penetratur
Quādo ſimul ſūt vitia: fortiora ſūt. q2 ab alteru
tro ſe muniūt. vt gula luxuriam: pompa ſuꝑbiā
rē. Diuide illa ⁊ abinuicē diſiunge. ⁊ ſic confige
timore dei carnes tuas: vt malicia in te moriat̄.
Nos aūt miremꝰ ſi ſapiētia malicie fac̄ q̄ a ma-
litia ipa ꝓus ſuſtinuit. Prius malicia crucifixit
ſapiētiā. poſtea ſapiētia ꝓualens crucifixit ma-
liciā. Qui nō eſt mecū: eſt cōtra me: et q̄ nō ꝯgre
gat mecū: ſpargit. Hoc ꝯſequēter nō ad herēti-
cos: ſed ad diabolum refertur. cuius oꝑa ſalua-
toris operibus compari nequeūt. Ille eni cupit
aīas hoīm tenere captiuas quas dñs liberat.
Ille trahit ad vitia: dñs reuocat ad virtutes.
Quō ḡ cōcordant quoꝝ opera diuiſa ſunt. Qui
non colligit: hoc ē q̄ ñ ꝯgregat oues meas mecū
diſpergit. hoc ē diſſipat eas a cetu fideliū. Hic ī
ſinuat: q2 nō hñs ſpūm ſcīm q̄ ñ cū illo ꝯgregat:
qñō cūq; ſub eius noīe ꝯgreget. Hic omino nos
cōpulit intelligere nō alibi poſſe fieri remiſſionē
peccatoꝝ niſi in chriſti cōgregatione que ñ ſpar
R git. Cū immūd⁹ ſpūs exierit ab hoīe: ambulat
per loca arida querēs requiē et nō inuenit. Poſ
ſūt hec nō incōueniēter accipi de quolibet here-
tico vel ſciſmatico vel etiam malo catholico. De
quo cum tempore baptiſmatis ſpūs inmūdus
exierit ambulat ꝑ loca inaquoſa. i. circuit corda
fidelium expurgata a mollicie fluxe cogitatiōis
Requiem q̄rit ⁊ non inuenit: q2 caſtas mētes in
habitare nō pōt: nec quieſcere niſi in prauo cor-
de. Vñ dñs de illo inq̄t. Sub vmbra dormit. in
ſecreto calami et locis humentibus. In vmbra
inſinuat tenebroſas conſcientias: in calamo q̄
foris eſt nitidus: et intus vacuus eſt mētes ſila-
crices in locis humentibus laſciuas et molles.
Tūc dicit reuertar in domū meam vñ exiui. Re
uertar ad illius cōſciētiā: vñ in baptiſmo eiect⁹

fuerā. et ꝓſtinā poſſeſſionē ꝯſueto mō mihi ſub-
iciā. Et veniēs inuenit vacantē ſcopis mūdatā. VII
et ornatā. Vacātē ſcȝ a bonis actib⁹ ꝑ negligētiā
mūdatā a vitijs ꝓſtinis ꝑ baptiſmi grām. orna
tam ſimulatis ꝟtutibus ꝑ hypocriſim. Tūc va
dit ⁊ aſſumit ſeptem alios ſpūs neq̄ores ſe: ⁊ i-
trantes habitāt ibi. Per ſeptē ſpūs vniuerſa vi
tia deſignat que merito dicūtur nequiora diabo
lo cōparatione ꝓoris inhabitationis. Cum eni di-
abolus malus ſit et malos faciat āte baptiſmū:
quēcunq; poſt baptiſma ſiue prauitate hereti-
ca ſeu mūdana cupiditate arripuerit mox eum
in oīm vitioꝝ ima ꝓſternit. Et nō ſolū habebit
ſeptē vitia. vij. ſpiritalibus ꝟtutibus contraria:
ſed ꝑ hypocriſim ipſas ſe ꝟtutes habere ſi'abit.

Et fiūt nouiſſima hoīs illi⁹ peiora ꝓoꝛi⁹

Meli⁹ q̄ppe erat ei viā ꝟitatis nō cognoſcere q̄
poſt agnitionē retrorſū cōuerti. Hoc ī iuda tra
ditore et ſymōe mago ſpecialiter legim⁹ imple-
tum. Qḋ hec parabola intendat: finis eius inſi
nuat. Sic erūt et generatōni huic peſſime. id eſt
qḋ de vno ſpecialiter narraui. hoc eueniet in gen
te huius populi. Immūdus ſpūs a iudeis exi-
uit quādo legē acceperūt et tranſiuit ad gentes
Sed cū poſtea cū incredentibus gentib⁹ locum
non inueniret: reuerſus eſt ad iudeos vacantes
a chriſto: et ſuꝑfluis obſeruationibus legꝭ mun
datos ꝓut putabant atq; ornatos. Vt aūt fir-
mius deinceps poſſideat aſſumit vniuerſitatē
demonū. Pei⁹ ergo mō faciūt iudei maiori nu
mero demonū poſſeſſi q̄ pri⁹. q2 min⁹ erat chri-
ſtū venturū nō credere q̄ poſtq̄ venit ñ ſuſcipe.

Factū eſt aūt cū hec diceret extollens
vocē quedā mulier de turba dixit illi. S
Beatus vēter qui te portauit ⁊ vbe. ⁊c

Magne deuotionis et fidei oſtenditur hec mu-
lier que phariſeis blaſphemātib⁹ dñm tāta ſin-
ceritate ei⁹ incarnationē cōfitet̄: vt ⁊ pñtiū ⁊ fu
turoꝝ cōfundat ꝑfidiā. Si eni caro ꝟbi dei a car
ne ꝟginis mr̄is eēt extranea: vt m'lti heretici dix
erunt. ſine cauſa venit qui eū portauit. et vbera
que eū lactauerūt beatificarētur. Vñ dicit apl's Gal. 4.
cōtra hereticos. q2 miſit ds filiū ſuum factuȝ ex
muliere factū ſub lege. Nec audiendi ſunt q̄ le-
gendū putant natum ex muliere nō factum. A-
lioq̄n verus filius hominis nō eſſet niſi ex mr̄e
carnē traxiſſet. Scdm phiſicos quoq; ex eodeȝ
fonte et lac nutriendis. ⁊ ſemen ꝓcreandis pue
ris emanat. Ergo de ſemine virginis potuit con
cipi qui eius lacte potuit nutriri. Hec m'lier ty-
pū geſſit eccleſie credentis chriſtum verū domi-
num et verū hominē natum fuiſſe. Vere btā pa
rens chriſti. que ſicut quidam ait enixa puerpe
ra regē q̄ celū terrāq; tenet ꝑ ſcl'a. Cuius nomē ⁊
eterno cōplectēs oīa gyro imperium ſine fine
manet. Que ventre beato gaudia matris habēs
cum virginitatis honore. nec primam ſimile vi-
ſa eſt nec habere ſequentem. At ille dixit. Quin-
immo: beati qui audiunt verbum dei et cuſtodi
unt illud. Pulchre ſaluator atteſtatationi muli
eris annuit: non matrem ſuam tantummodo

VII aſſeuerans eſſe beatā: ſed etiā om̄es q̄ ſe verbū dei auditu fidei concipiunt et boni opis cuſto- dia cū in corde ꝓximoꝝ pariūt et nutriūt. Qua ſententia iudeos clam percutit: qui filiū dei chri ſtum eſſe negant. Tota ꝑfecto vite celeſtis ꝑfe- ctio duobus his compꝛehēditur: vt verbum dei audiamus et faciamus.

Sermo de peccato et confeſſione peccati.

Duobus modis peccatū cōmittit̄. id eſt aut amoꝛ cupiditatis: aut me tu timoꝛis dei. vel qui q̄ vult adi- piſci qđ cupit: vel timet ne incur- rat quod metuit. Quattuoꝛ modis cōmit titur peccatum in coꝛde. iiij. et perpetrat̄ ī opere. Admittitur in coꝛde ſuggeſtiōe de- monum: delectatione carnis. conſenſione mentis: defenſione elationis. Committit̄ ī opere: nunc latenter: nunc palam: nunc cō ſuetudine: nūc deſperatōne. In iſtis ergo gradibus et coꝛde delinquitur: ⁊ opere malicia perpetratur. Tribus modis pec- catum geritur: hoc eſt ignorātia: infirmi- tate: induſtria: periculo aūt penarū diuiſo. Ignorantie nanq̄ modo peccauit in para diſo eua: ſicut apoſtolus dicit. Vir non ē ſeductus: ſed mlier ſeducta in ꝑuaricatōe fuit. Ergo eua peccauit ignorantia: adam induſtria: quia non ſeductus ſed ſciēs pꝛu denſq̄ peccauit. Qui vo ſeducitur qđ cō- ſentiat: euidenter ignoꝛat. De infirmitate aūt petrus deliquit: qñ ad metum interro gantis ancille chꝛiſtum negauit. Grauius eſt infirmitate q̄ ignorantia quemq̄ delin q̄re: grauiuſq̄ induſtria q̄z infirmitate pec- care. Induſtria nāq̄ peccat q̄ ſtudio ac de liberatōe mentis malum agit: infirmitate aūt qui caſu vel ꝑcipitatōne deliquit. Ne- quiuſ aūt et de induſtria peccant: qui nō ſolum nō bn̄ viuūt: ſed adhuc ⁊ bene viuē tes ſi poſſunt a veritate diuertunt. Sūt ei qui ignorantes peccant: et ſunt q̄ ſcientes. Sūt etiā qui ꝑ ignorātie excuſationem ſci re nolunt: vt minus culpabiles habeātur. Qui tamē ſeipſos non muniūt: ꝟ magis de- cipiunt. Neſcire ſimpliciter ad ignoranti- am pertinet: noluiſſe vo ſcire ad ꝯtumacē ſuperbiam. Volūtatem qppe ꝓpriā deum velle neſcire: qđ aliud eſt q̄z velle deū ſup biendo ꝯtemnere. Nemo igit̄ ſe de igno- rantia excuſet: q2 deus nō ſolum eos iudi cat qui a cognitione ſua reūtunt: ꝟ etiā il- los qui neſcierūt. Hec de peccato: quid au tē de confeſſiōe peccati doctoꝛes ſentiant: nunc quoq̄ videndū erit. Multā itaq̄

dis. 6. teſtamētum poſt medium.

2. ſē. diſ. 22. Hanc autez. ca. Ex quo.

diſ. 37. c. vltimo.

Dicunt eſſe maliciā homīs. Nemo qñ male agere vult: auctoꝛitatē querit. Qñ dicim⁹ hoīb⁹ vt bona faciant: ⁊ vt cōfiteantur ma la que fecerunt: dicūt nobis. Date auctoꝛi tatem. Que ſcriptura hoc nobis pꝛecipit: vt ꝯfiteamur pctā noſtra. Si ergo ſcriptu- ra peccata ꝯfiteri nō ꝑcipit: reſpōdete mō: ſi ſcripturam habetis q̄ peccata tacere iu- beat. Si ergo cōfiteri non vultis cū aucto- ritatē confitendi nō habetis: quare tacere vultis: cum auctoꝛitatē tacendi nō habetis Tamē q2 auctoꝛitatē q̄ritis: accipite auc- toꝛitatē. Antiqua lex peccata ꝯfiteri iubz: ⁊ homīes ad ſacerdotes mittit: vt cōfiteā tur peccata ſua: vt indulgentiā accipiant. Illic ergo ꝑuaricatio legis confeſſiōe ⁊ ob latione abolet: qñ adhuc vmbꝛa fuit.; et adhuc confeſſio criminis penā poti⁹ time re debuit q̄z miſcdiaz expectare. Si hec au ctoꝛitas non ſufficit: audite ſcripturā alibi māifeſte dicētē. Qui abſcōdit ſcelera ſua non iuſtificabitur. Quid eſt eni abſcōdere niſi tacere: et confiteri nolle. Nam q̄ ſcele- ra ſua per impudentiam pꝛaue agēdi ma- nifeſtant: nō iuſtificationē merent̄: ꝟ dam nationem. Igitur tegēda ſūt mala q̄ntum ꝑtinet ad impudentiā pꝛaui opis. ⁊ reue- landa ſūt ꝑ humilitatē cōfeſſionis. Vultis adhuc ſcire periculū taciturnitatis: ⁊ vtili tatem ꝯfeſſiōis. Qm̄ tacui inq̄t pſalmiſta inueterauerūt oſſa mea dū cla. to. di. Et ite rū. Delictū meū cog. ti. fe. ⁊ iniu. me. nō ab ſcō. Dixi ꝯfitebor adūſuz me iniu. me. do. ⁊ tu re. impie. pec. m. Vide ꝟ et ꝯſidera: ſi taces peccata tua: inueterant̄: ⁊ ſi ꝯfiteris ꝯdonant̄. Sed dicis Ecce dico peccatū me um: ꝟ deo non homi. Scpturam ſeq̄r. Illa mihi dicit vt deo ꝯfitear pctm̄ meū: nō me ad hominē mittit: in q̄ ſal⁹ nō eſt: ſed illuc trahit confeſſionem: vn̄ ꝓmittit remiſſio- nem. Dixi confitebor aduerſum me in iu. me. do. et tu re. im. peccati mei. Quid fa- cit homo. Audi qđ facit. Nōne ille homo fuit: qui dixit: fili dimittūtur tibi peccata tua. Et verꝫ eſt: q2 ille homo fuit q̄ hoc di- xit. Et ꝑpterea qui illum hominē eſſe vi- derunt: deū aūt nō cognouerūt: murmura uerūt inter ſe dicētes. Quis eſt hic q̄ etiā peccata dimittit. Sciebāt ei q2 pctā dimit- tere dei erat: ſed neſciebant: q2 qđ dei erat: homo a deo accepat. Et ille quidez hō qđ

Nūeri. 5.

Puer. 28.

pſal. 31.

mathi. 9.

habebat inq̄ntum hō erat idō habebat: qꝛ
accepat: in q̄ntum xp̄o d̄s erat hō: idē ip̄m ha
bebat: et nō acceperat. Propterea aūt vo-
luit accipere aliquādo in humanitate: qđ
ſemꝑ habuit in deitate: vt euicino homini
appropinquaret in eo qđ homīs erat: ꝛ ī eo
ip̄o quod homīs erat homini exhiberet qđ
dei erat. In eo nanq̄ ꝙ hominis erat famī
liarius: homī iungebaꝛ: ī eo xp̄o qđ d̄i erat
potētius in homīe opabaꝛ. Propterea di-
xit vt ſciatis: qꝛ filius hoīs habet poteſta-
tē in terra dimittēdi pctā: tunc ait paralitico
Surge et ambula. Oſtēdit qđ videre po-
terant: vt per hoc crederent qđ videre n̄ po
terant. Propter hoc ergo deus fact⁹ ē hō:
vt ſe ad cōfabulandū hoī pximū ac famili
arem exhiberet: vt in vna eademq̄ pſona
et ſuum genus homo inueniret cui fiduci-
aliter infirmitatem ſuā reuelaret: ꝛ ſupra
hominē deum credēs de accepta ab illo re
miſſione peccatoꝝ ſuoꝝ non diffideret.

Diuiſio.

X v T diſpenſatiōis gr̄a largius mul
tiplicaret d̄s hō hoīes q̄ puri ho-
mines erāt participes fecit ptātis
ſue: vt implerent officium ei⁹ penitētiū cō
feſſionē ſuſcipiēdo ꝛ ptātē ei⁹ exercerēt pe
nitētibus et cōfitētib⁹ pctā remittēdo. Ac (Johis. 20)
cipite inq̄t ſpūm ſcm̄: quoꝝ remiſerit; pec
cata: remittunꝛ eis: ꝛ quoꝝ retinueritis re
tenta erūt. Ergo chriſtus homo diſcipulis
ſuis vicem eius agentibus in terra pote-
ſtatem dedit dimittendi peccata. Sed dic;
fortaſſis. Quare non ſimiliter chriſt⁹ pre-
ceptum dedit homīb⁹ pctā ſua cōfitendi:
ſicut diſcipulis ptātē dedit cōfitētiū pecca
ta dimittēdi. Audi q̄re voluit chriſt⁹: vt a
temetip̄o ſurgeres: vt nō quaſi extorta vel
coacta videretur cōfeſſio tua. Idcirco qđ
ad ſe ptinuit officiū ſuū diſcipulis ſuis per
agēdū iniūxit: vt medicoꝝ more egros ad
ſe veniētes exciperent ꝛ ſanarent. Medic;
dixit vt curarēt: ſ; infirmis nō dixit: vt ad
medicos curandi venirent. Hoc quaſi cer-
tū eſſe voluit ꝙ egri libenter ſalutem que-
rerēt: ꝛ ſe curādos offerrēt: ſi medicos iue
nirēt. Propterea ſolos medicos mōuit. In
firmū enī ſuus morb⁹ ſufficienter admōet
neq̄ op⁹ p̄cepto hꝫ: ſi dolet. Tamē ip̄i me-
dici poſtea qꝛ negligētes ī curatōe ſua eg̊-
tos inuenerūt: eos ad ſalutem q̄rēdā ꝛ ad
monitiōe ſua excitauerūt: et p̄cepto attrax
erūt. Confitemini inq̄t ap̄ls iacobus alte- (iaco. 5.)
rutrū pctā veſ. et ora. p inui. vt ſal. Quid
eſt alterutꝝ: id ē alter alteri: hō hoī. Non (VII)
ſolū hō dō: ſicut verus ille cōfeſſor ait. Di- (Ps. 31. de pe. diſ. 1. Dixit)
xi cōfitebor adū. me. iuſti. m. inui. me. do.
ꝛc. tu re. im. pec. m. ſꝫ hō hōi pp̄ter deum
Plus enī facit q̄ ſuo humiliaꝛ ppꝛ dn̄m:
q̄ q̄ ip̄i deo humiliaꝛ. Propterea cōfitemi (iaco. 5.)
ni alterutꝝ peccata veſtra. Quid eſt alte (Y)
rutꝝ. Nō tn̄ vnuſquiſq̄ vnicuiq̄: ſed alte-
rutꝝ. hoc eſt inter vos hoīes hominibus
oues paſtoribus ſubiecti p̄latis. hi q̄ pec-
cata habēt. his q̄ pctā dimittere poteſtatē
habēt. Debitū q̄dē erat vt ꝯfeſſionē factu-
ri ad illū iretis q̄ eſt ſuꝑ vos. Nunc autē p
indulgētie diſpenſatione cōcediꝛ: vt pecca
ta ad inuicem vobis confiteamī inter vos.
Ille quidē qui ſolus confeſſionē acciperet
ꝯfeſſionē nō faceret: qꝛ peccata nō haberet
Hi aūt q̄ peccatoꝝ confeſſionē accipiunt. ꝛ
confitentibus peccata ſua dimittūt: neceſſe
habent vt ꝛ ip̄i peccata ſua cōfiteanꝛ: vt pe
nitētibus ꝛ ꝯfitentibus pctā ſua dimittan
tur. Propterea ſ; cōfitemini alterutꝝ pctā (iaco. 5.)
veſtra ꝛ orate p inuicē. Ad q̄d: Ut ſalue-
mini confitemini: vt ſaluemini. Quid eſt
confitemini vt ſaluemini. Hoc eſt non ſal-
uemini niſi confiteamini. Hec fortaſſis tu
audire noluiſti: q̄ latebras q̄ris ꝛ abſcōdis
ſcelera tua vt nō iuſtificeris. Nō tibi placꝫ
qđ dꝛ qꝛ hi q̄ nolūt cōfiteri peccata ſua ſal
uari nō poſſunt: pp̄terea fortaſſis conaris
ad aliud dictū ap̄li intorquere: vt intelle-
gatur cōfitētib⁹ quidē pmiſiſſe ſaluationē
tamē nō cōfitentib⁹ nō negaſſe iuſtificati-
onē. Audi ſ;. Aug⁹ dicit. Nō p̄ōt q̄s iuſti (4. ſen. di. 17. ca. 2)
ficari a pctō niſi confeſſus fuerit āte pecca-
tum. Itē Beda in eadē ep̄la iacobi de q̄ ſu
perius teſtimoniū ſumpſim⁹ ſine ꝯfeſſione
inquit nequeūt dimitti peccata. Si in hoc
illa diſcretio eē dꝫ: vt quottidiana leuiaq̄
peccata alterutꝝ coequalib⁹ confiteamur:
vt oꝛoib⁹ inuicē ſaluemur. Porro grauio
ris lepre īmundiciam ſacerdoti pandam⁹
ꝛ ad ei⁹ arbitriū iuſtificari curem⁹. Uide-
te quō cōcordant teſtimōia ꝟitatis. Eſt q̄
dā et cōis in eccleſia penitentia: quam q̄tti
die ad inuicē facim⁹. ī q̄ oꝛoe fuſa p iuicē p
q̄ttidiāis ꝛ leuioꝛib⁹ pctis idulgētiā ꝛ re-
miſ. ꝯſeq̄mur. Grauioꝝ āt culpe reatū ſingla
ri ꝯfeſſione ſacerdoti, aperimus ꝛ ſc̄m eius
conſilium munere ſatiſfactōnis oblato in-
dulgentiā peccati obtinem⁹. Sed dic;. Si
ſaluari n̄ p̄t hō niſi cōfiteaꝛ pctā ſua: quid

VII

Criſoſ. de pe. diſ. i. ca. lacrimē et ca. menſura. 4. ſen. diſ. 17 ca. iam. et ca. Cū ergo. pſ. 50. de pe. diſ Si voluiſſent.

eſt quod ſcriptū inuenit̄: lacrime lauāt de
lictū qd odor l pudor ē ꝯfiteri. Inueniūtur
eñ quedā eiuſmodi dicta et rapiūt ea ho-
mines gaudentes: non q2 veritatē capiāt
in eis: ſed quia maliciā ſuā defendere vo-
lunt ex eis. Dicunt eñ. Quid nos ꝯſtrin-
gitis: qd nos artatis. Pudenda ſunt fac-
ta noſtra: non nos ꝑmittit verecūdia eloq̄
erubeſcimus ꝯfiteri: qd fecim⁹ Qd poſſu
mus tñ facimus: cor contritū ⁊ humiliatū
offerim⁹: dolemus ꝓ eo qd male egimus:
lacrimas fundim⁹: carnis maceratiōe rea
tū punim⁹. Quid verba q̄ritis: vbi oꝑa
bona ſunt. Habem⁹ ſcripturā conſolantē
nos et dicentē. Lacrime lauāt delictū: qd
ore pudor eſt cōfiteri. Non maliciā excu-
ſamus: ſed verecūdie parcim⁹. Qd ergo dice
re homini erubeſcim⁹: dicim⁹ deo q̄ nō im
ꝓꝑat. Cuiuſmodi ergo occaſionib⁹ que
runt homies excuſationē corpori ſuo ⁊ ꝑ-
uertere conāt̄ ſcripturas q2 ꝑuerſi ſūt ipi.

de pēi. di. i. ca. lacrime. iacobi. i.

Diuiſio

Z

de pe. diſ. i. lacrime.

q. Uid eſt quod ſcriptura dixit la-
crime lauant delictū: qd odor pu-
dor eſt cōfiteri. Nunqd ideo dixit
ſi erubeſcis ꝯfiteri l peccatū tuū: qd tibi ſuf
ficiat ſi tantū lacrimaris: etiā ſi non cōfite
aris. Nōne multo meli⁹ eſt: vt ſcripturaȝ
hoc potius dicere voluiſſe ītelligas qd la-
crime ex intima cordis cōtritione ꝓlate:
illa etiā peccata lauare poſſunt: q̄ ſine pu-
dore et verecundia ore ꝯfiteri nō poſſunt
Quid ergo. Si pudenda pctā lacrime la
uant: ibi tacendū eſt: vbi diuinū auxiliuȝ
maxime neceſſariū eſt. Immo multoma-
gis ibi confitendū eſt: vt humilitas ꝯfeſſi
onis: lacrimas adaugeat cōtritionis. Sil'r

iacobi. i.

cū dicit̄ tibi. Si homi erubeſcis dicere pec
catū tuū: vt dicas deo q̄ non imꝓꝑat: nō
tibi dicit̄: ſi erubeſcis dicere homini: vt ho
mini non dicas ſed deo: ſed mā ſuetudo di
tibi demonſtrat̄: q̄ tam mitis et ſuauis eſt
omnib⁹ ad ſe confugientib⁹ vt imꝓꝑiuȝ
ab ipo aliqd te formidat̄ nō oꝑtcat: etiā ſi
talia fuerint peccata tua: vt ea te hoi ma-
nifeſtare ſine erubeſcētia non poſſe cōtin-
gat. In eo eñ de quo erubeſcis cū hoi di-
cis: erubeſcere te non oꝑtet cum deo dicis
quia non imꝓꝑat dicēti: ſed cōdonat cō
fitēti. Dic ergo homi: vt ſalubriter ad tē-
pus confundaris corā eo: vt iſta confuſio
gl'iam tibi poſtmodū adducat: et fiduciaȝ
ꝓſtet: ne imꝓꝑiū timeas cū manifeſtari

ceperis corā deo. Tamen ne forte diceret
cogitatio tua ſi tam graue eſt hoi reuela-
re pctā: ⁊ ſi erubeſcim⁹ ita corā hoie: quid
facīemus ante dm cui⁹ maieſtatē declina-
re non poſſum⁹: neq3 iudiciū effugere. Ne
igitur ſic de deo cogitādo temetipm deſpe
res: oſtenditur tibi manſuetudo dei erga
penitentes ⁊ confitentes. q2 peccata oīa
⁊ penitentibus condonat: ⁊ confitentibus
nō imꝓꝑat. Sic ergo accipe quod di-
ctū eſt. Dic deo qui nō imꝓꝑat. Qua-
ſi diceret. Etiā ſi erubeſcas corā homie: ne
erubeſcas coram deo: qm ds mitior homie
eſt: et manſuetior: ⁊ eſt patiens miſeris: vt
nō imꝓꝑet. Scdm hunc itaq3 moduȝ nō
tibi dicitur: vt peccata tua homi nō dicas:
ſ3 vt in his etiam que coram hoie erubeſcē
da ſūt: de di pietate confidas. Opponis

I

adhuc lachrimas illas petri quas legis cō
feſſionē nō legis lachrime lauant delictuȝ
qd ore pudor eſt confiteri. Has ergo lachri
mas opponis: nō q2 amas compūctionē: ſ3
q2 fugis cōfeſſionem. Dicis ergo: q2 lachri
mas petri legis ſatiſfactionē nō legis. Au
diſti q2 fleuerit: ſ3 quid dixerit nō audiſti.
Ideo lacrime lauant delictū: quod ore pu
dor eſt cōfiteri. Qui ergo: Hoc tibi dici putas
vt q2 petrus lachrimatus legitur cōfeſſus
nō legit̄: tu ſi lachrimaris non confitearis
Nōne multo melius eſt: vt illud poti⁹ hic
demonſtrari intelligas: q2 ſi illic tm lachri
me valuerunt vbi confeſſionē oris non ha
buerunt: q̄ntomagis ſi vere fuerint: nūc va
lent vbi cum cordis contritione ⁊ etiā oris
cōfeſſionē habent. Hoc eñ tibi demōſtrat̄
cū ſubditur prius flendum: poſtea confitē
dum. Hoc ſiquidē ad veritatem cōfeſſiōis
ſpectat: vt prius compungaris: poſtea cō-
fitearis. Nā ſunt quidam ſicut impuden-
tes ad faciendū: ſic inuerecundi ad dicen-
dum. qui qm turpitudinē ſuā in faciendo
non vident: verecundiam in dicēdo nō ha
bent. Quibus vtiq3 per prophetā dicitur
Frons mlieris meretricis facta eſt tibi: ne
ſciuiſti erubeſcere. Iſti nonnunq3 ſine aliq̄
compūctōnis motu: ſine aliquo timoris vl̄
amoris dei attactu ꝓ ſola conſuetudine ex
plenda ad dicenda peccata ſua ſe ingerūt
eſtimantes ſe ꝓpter ſolam verboꝝ ꝓlatio
neȝ a debito peccatoꝝ ſuoꝝ abſolui. Qui-
bus recte dr. Prius flendū: poſtea confitē
dum. In cōfeſſione nanq3 peccatoꝝ hoieȝ
⁊ verecundari oportet: vt humiliter que fe-

math. 2.6 Criſ. de p. diſ. i. lacrime. et. 4. ſen. diſ. iā et. ca. Cū ergo. de pe. diſ. i. petrus et. 4. ſen. di. 17. c. iā

Hiere. 3.

cit agnoſcat: et tñ non ſic verecũdari vt taceat. Hoc bene nouit peccatrix illa mulier
Luce. 7. que ꝛ venit vt pctã ſua ſe abſcondere nolle oſtenderet: ꝛ tamẽ nõ ante: ſed retro ſtetit: vt verecundiã turpitudinis ſue ſe attendere demonſtraret. Propter hoc recte dicit̃: prius flendũ: poſtea cõfitendũ

Dominica in media quadrageſime

9 Jo. 8. Abijt ieſus trans mare galilee. quod eſt tyberiadis. Audito ihu ꝙ iohãnes baptiſta decollatus eſſet: receſſit a patria ſua in qua tunc morabatur in nauicula in locum deſertum ſeorſum. Et cũ audiſſent turbe ſecute ſunt eũ pedeſtres de ciuitatibus. Et exiens vidit turbã multã. et miſertus eſt ei⁹. et curauit languidos eorũ. Bñ dictũ ẽ receſſit non fugit. vt oſtẽdat̃ magis eũ pſecutõres vitare q̃ȝ timere. Oportũnũ namq; tp̃s ſue paſſionis expectans: vitabat ne homicidio de iohãne iũgeretur homicidiũ de ſe. Vel ideo receſſit: vt nob̃ preberet exẽplũ vitãde temeritatis vltro tradendũ ſe. Nõ eni om̃es eadẽ cõſtãtia pſeuerant in tormentis qua ſe torquẽdos offert̃. Petendo ciuã ſolitudinẽ turbarũ fidẽ an ſeq̃ curẽt explorat: et pbatã digna mercede remunerat. Turbe aũt nõ iumẽtis. non vehiculis: ſȝ pͥprio labore pedũ iter deſerti arripiũt: et ſalutis deſideriũ oſtendunt: Rurſus ipe excipiendo fatigatos: docẽdo inſcios: ſanãdo egrotos: recreando ieiunos: q̃ntũ deuotiõe credẽtiũ delectet̃ inſinuat. Alr. Poſtq̃ȝ apud iudeos pphetie vocẽ pdidit: trãſijt ad deſertũ ecclĩe: que viro carebat. Turbe relinq̃bant ciuitates. i. priſtinas cõuerſatões ꝛ dogmatum varietates. Qð dicit exiẽs ſignificat ꝙ turbe habuerit volũtatẽ eũ ĩi ad eũ. ſȝ vires nõ habuerũt. et ĩdo ſaluator obuiã pergit. Veſpere aũt facto accedẽtes xij. dixerũt illi Dimitte turbas vt eũtes in caſtella villaſq; que circa ſunt diuertant ꝛ inueniant eſcas: q: hic in deſerto loco ſumus. Jeſus autem dixit illis Non habent neceſſe ire. date illis vos manducare. Prouocat apoſtolos ad fractionẽ panũ. vt illis teſtantibus ſe nõ habet̃. magnitudo ſigni noticior fiat ſimul̃ inſinuans. q: quottidie p eos ſumus paſcendi. Quid eni agũt petrus et paul⁹ p epl̃as: niſi vt mẽtes nr̃as alimẽtis celeſtib⁹ paſcãt. In veſpere turbas reficit. q: in fine ſcl̃i ppinq̃tate cum ſol iuſticie p nobis occubuit: adiutina ſpiritualis medie fame ſumus liberati. Nota ordinem miſterij. Poſt defectũ legis euangelicus cibus incipit. ſed pͥus p remiſſionẽ peccatoꝝ vulneribus medicina tribuitur. ꝛ poſtea menſe celeſtis alimonia expenditur. Non eſt igit̃ neceſſe vt q̃ramus eſcas in villis et caſtellis. hoc eſt ne deſeramus panem vite precio ſtudij et laboris emẽtes philoſophorũ doctrinas ſuis rationib⁹ munitas. quarũ paſtu delectemur. Qð aũt diſcipuli deſertũ dicũt eſſe locũ figurat iudeos murmurantes de cõuerſione gentium. Hinc eſaias ĩ eorum voce. Ecce gẽtes quaſi ſtilla ſitule. Itẽ Omnes gentes quaſi non ſint ſic ſunt coram eo:

VII Reſpondit ei philippus. Ducentoruȝ denariorum panes nõ ſufficiunt eis vt vnuſquiſq; modicum quid accipiat. Et dicit eis. Quot panes habetis. Dicit ei vnus ex diſcipulis eius andreas frater ſymonis petri. Eſt puer vn⁹ hic qui habet quĩqȝ panes ordeaceos et duos piſces. Sed hec quid ſũt inter tantos. Niſi forte nos eamus et emam⁹ in omnẽ hãc turbã eſcas. Qui ait eis. Afferte illos mihi huc. Et p̃cepit illis vt accũbere facerent omnes ſm cõtubernia ſupra viride fenũ. Et diſcubuerũt in partes per centenos ꝛ per quinquagenos.

A Queſierat dñs a philippo temptans eũ: qð Johãnes cõmemorat: vñ eſca dari poſſet turb. Etenĩ q: ignorãtia populi erat in lege q̃ȝdiu eni legit̃ moyſes: velamẽ poſitum eſt ſup corda eoꝝ ppterea temptatio illa dñi ignorantiã diſcipuli demõſtrabat. Eadẽ q̃ppe ſimplicitate qua philippus loq̃tur. ꝛ andreas. ſȝ dñs oſtendit gratuitas credẽti populo ſe largiri eſcas eadẽ benigna poteſtate qua gratis redimẽdo ſanat. Puer ferens panes cum piſcibus vnus de diſcipulis fuit. vel forte aliquis de turba. Qð aũt philippus vel andreas ſingulariter dicit̃ apud iohannem. hoc alij euangeliſte diſcipulos pluralit̃ dixiſſe referũt: intelligentes vnũ p̃ ceteris loqui vl̃ ponentes pluralem numeꝝ p ſingulari. Contubernia intellige diuerſas hoĩm ſocietates: qui d̃ diuerſis villis venerãt. iuxta qð milites in eodẽ tabernaculo ſocietatẽ habẽtes dici ſolent contubernales. Quinq; panes ſunt. v. libri moyſi: q: in opibus legis tanq̃ȝ ex pane erat vita. Per legem eni diuine eternitatis cognitio mũdi creatio curſ⁹ labentis ſeculi. ꝛ vera deo ſeruiendi religio humano generi innotuit. In duob⁹ piſcibus intelligunt̃ pſalmi ꝛ prophetie temperantes auſterum ſaporem legis. q: eruditum in lege dei populum de promiſſione dominice incarnationis noue gratie dulcedine paſcebant: quaſi in virtute aque ſpem confouentes humane vite. Hinc eſt ꝙ domin⁹ poſt reſurrectionem ait. Oportebat impleri omnia que ſcripta ſunt in lege moyſi et prophetis ꝛ pſalmis de me. Hic quoq; p̃cipiens ſibi afferri panes ꝛ piſces. miſtice p̃cepit intellectum teſtamenti veteris ad ſe referri. Bene antẽ per aquatilia figurantur pphetantes d̃ noſtro euo. ĩ quo popul⁹ fideliũ ſine aquis bap

tiſmi viuere nullatenus pōt. Panes vo ordea-
cei fuerūt. q̄ cibus eſt ruſticoꝝ. q2 rudibus audi
toribus quaſi groſſiora cōmittenda ſūt precep-
ta. Animal' eni hō nō ꝑcipit ea que ſunt ſpiritus
dei. Vn̄ dn̄s vnicuiqꝫ ꝓ iutibus dona tribuens
⁊ ſemꝑ ad perfectiora prouocans. primo qnqꝫ
panibus. v. milia reficit. ſecundo ſeptem pani-
bus quattuor milia hominū. tercio diſcipul' ſue
carnis ⁊ ſanguinis miſteriū credit. ad vltimum
dat vt edāt et bibāt ſuper menſam ſuam in reg-
no ſuo. Vel ita. Ordeacei erant panes. q2 ad ve
tus teſtamentum ꝑtinebant. ⁊ ſicut vix ꝑuenit
ad medullam ordei. ita vetus teſtamentum ve-
ſtitur tegmine carnalium: ſed ſauciar cum int⁹
peruenitur. Duo autē piſces qui ſaporē dabāt
pani ſuauem ſunt due ꝑſone ſacerdotis ⁊ regis
quibus populus iſrahel regebatur: vt ꝑ eas cō-
ſilioꝝ moderamē acciperet. Quibus inter tur-
bas fluctuātis ſecl'i more piſcium quaſſatꝫ. nec
deficientibus figurabatur chriſtus verus ſacer
dos et rector. Puer portās eſt populus ille pue
rilis in ſenſu. nec manducās. qui quaſi on⁹ clau
B ſa portabat. nec alios paſcens. Item ꝑ quin
qꝫ panes ſcp̄tura et exempla patrū i quinqꝫ eta
tibus degentiū intelligūtur: quibus quotidie fi
deles habūde reficiuntur. In pⁱma etate enoch
pane ſcp̄ti nos reficit: dū dominū cū milib⁹ ſan
ctoꝝ ad iudiciū venturū ſcribit. Pane exempli
nos ſatiat dū eū ob iuſticiā deo placuiſſe. ⁊ i pa-
radiſū raptum fuiſſe ſcp̄tura ꝯmemorat. In ſe
cunda etate panis nobis ꝑ abrahā miniſtratur
dum litteras hebreas repperiſſe trāſacta ab ini
tio ſcripſiſſe. aſtronomiā in egypto docuiſſe. ac
deo in omnibus obediſſe narrat̄. In tercia etate
ꝑ moyſen copioſe reficimur dum. x. preceptis ꝑ
eius ſcripta inſtruimur: et ipſe ſuꝑ om̄es homi
nes manſuetiſſimus fuiſſe ⁊ multis ſignis ful-
ſiſſe deſcribitur. In quarta etate dauid ſalomō
et ceteri pene ꝓphete nos dulci pane ſatiāt. dū
nos miſticꝫ ſcp̄tꝫ et factꝫ informāt. In. v. etate
eſdras nos pane ſaturat. dū legē incenſam rei-
terat. et templū deſtructū reedificat. Hi panes
turbis diſtribuūtur dū hoꝝ ſcp̄ta et facta a do-
ctoribus miſtice fidelibus exponūtur. Per du
os quoqꝫ piſces due ꝑſone regꝫ vicꝫ et ſacerdotꝫ
deſignātur. que ſole in veteri teſtamento oleo ſā
cto vngebātur. Chriſt⁹ aūt fideles in ſalo ſcl'i vt
piſces latentes ꝑ piſcatores ap'l'os terbe fidei ce
pit. ⁊ cūctos oleo criſmatꝫ in reges et in ſacerdo
tes vngere fecit. Per albaꝫ namqꝫ in baptiſma
te acceptam. ſacerdotium. per mitram vero ca-
piti impoſitā deſignatur dyadema regiū. Seq̄t
Sed hec quid inter tantos. Ac ſi dicatur.
Per multꝫ alimenta petiturꝫ ſupra omnem ſē-
ſum corporis. omnemqꝫ litteram. quid prodeſt
littera vet⁹. Quia carnaliter ſapiebant et in ſpe
carnali quieſcebant. quibus lex temporalia ꝓ-
miſerat precipitur ſuper viride fenum iacere.
Omnis eni caro fenum. et claritas hominis ſi-
cut flos feni. Diſcumbit ergo ſuper fenum. qui
carnem ſuam calcat. et flores illi⁹ quaſi arēs fe-
num conterit ſecl'i voluptates ſibi ſubijciens.
Diuerſi diſcubit⁹ conuiuantium. diuerſos ſig-
nificant conuent⁹ eccleſiarū. Quinquageni au
tem diſcumbunt. q2 adhuc in penitentia poſiti
auditum verbi percipiunt. Nam quinquagena
ri⁹ numer⁹ penitentie et remiſſionis eſt. Cente-
ni vero diſcumbunt. quia per penitentiam qn-
quagenarij ad perfectum centeſimi numeri cul
mē aſcēdētes, i ſolo iā vite eterne deſiderio ſuſpirāt

Acceptis autē quinqꝫ panibus et duo L
bus piſcibus reſpexit in celum et bene-
dixit illis. fregit et diſtribuit diſcipulis
diſcipuli aūt turbis. et manducauerūt
omnes et ſaturati ſunt. Tulerūt reliqui
as duodecim cophinos fragmentoruꝫ
plenos. Manducantium autē fuit nu-
merus quaſi quinqꝫ milia viroꝝ excep
tis mulieribus et paruulis. In celū domi

nus reſpexit honorem patris a quo ipſe erat cō
feſſ⁹ vt qui adeſſent intelligerent a quo tante vir
tutis accepiſſet effectum. dirigentes et ipſi illuc
oculos mentꝫ. Si panes non frangerentur: nō
alerent tantam turbam. Sic et lex ſi non aperi
retur non paſceret multos quos aperta paſcit
Vnuſquiſqꝫ apoſtolorū de reliquijs implet co-
phinū ſuum. vt vel habeat vnde poſtea gentib⁹
cibos prebeat. vl' ex reliquijs veros fuiſſe panes
doceat. Quinqꝫ milia viroꝝ. i. perfectoꝝ. Sex⁹
fragil' et minor etas indigni ſunt numero. Vn-
de et in numerorum libro quotiens ſacerdotes
et leuite ⁊ turbe pugnantium deſcribuntur ſer-
ui et mulieres ⁊ paruuli. et ignobile vulgus pre
termittūtur. Non noua creat ſaluator cibaria:
ſed preſentibus benedicit. quia in carne veniēs
non alia predicat: ſed ꝓphetie dicta miſterijs gra
tie grauida demonſtrat. Vn̄ ſequit̄. q2 fregit. id
eſt clauſa ſacramēta legꝫ et ꝓphetarum patefe
cit. Panes frangendo multiplicātur. q2 multi
libri facti ſunt exponendo legem. Frangens di-
ſtribuit diſcipulis. et illi prefractum frangētes
diſtribuunt turb. quia ſanctꝫ doctorib⁹ aperuit
ſenſum vt intelligerent ſcripturas et intellectas
auditoribus toto orbe fideliter diſpenſarent.
Quod turbis ſupereſt diſcipuli tollūt. quia mi-
ſteria que a rudibus non capiuntur: a perfectis
inquiruntur. Sunt enim fragmenta que popu
lus non potuit manducare. quedam ſecretiora
intelligentie: quibus impleti ſunt apoſtoli qua-
ſi cophini duodecim. Per cophinos apoſtoli
figurantur. et per apoſtolos chori ſequentium
doctorum foris quidem hominibus deſpecti.
ſed intus ad alendam humilium corda cib ſa-
lutaribus cumulati. Solent enim opera ſerui-
lia geri cophinis. Sed domin⁹ cophinos frag-

mentis impleuit: qui vt fortiora confunderet: in
firma mundi eligit. Apoſtoli duodecim cophi-
nos de fragmentis manducantiū impleuerunt
dum in ſexta etate ſcripta prioꝝ ſua doctrīa diſ
ſeruerūt. Cophinus de gracili uimine contexit.
et ordo apoſtolicus de humili ſtirpe eligit. Hic
reliquias edentium congregat: q2 litterā popu-
laribus erogat: miſtica ſapientibus reſeruat. Et
q2 quinqꝫ ſunt ſenſus exterioris hoīs. v. milia
viroꝝ ſecuti dominū deſignant eos qui in ſeculo
bene nouerunt vti exterioribus que poſſident.
Qui recte quinqꝫ panibus aliunt: q2 tales neceſ
ſe eſt inſtitui legalibus adhuc preceptis. Naꝫ q̇
mūdo ad integrū renūciant: ⁊ quattuor ſūt mi-
lia: et ſeptē panibus refecti. hoc eſt ⁊ euangelica
refectione ſublimes et ſpūali gratia docti. Cuiꝰ
Exo. 36 ſignificationis cauſa reor in introitu tabernacli
quinqꝫ columnas deauratas iuſſas fieri: aū ora-
culum vo. id eſt ſctā ſctōꝝ quattuor: q2 incipien
tibus ꝑ legē caſtigant ne peccent: perfecti ꝑ gra-
tiam admonentur: vt deo deuotius viuant.

Illi ergo hoīes cū vidiſſent quod fe-
cerat ſignū dicebant, q2 hic eſt vere pro
pheta qui venturus eſt in mundū. Je-
ſus ergo cum cognouiſſet q2 venturi eſ
ſēt vt raperēt eū ⁊ facerēt eū regē fugit.

Recte ſenſerūt tm̄ prophetā ꝑ ſalutis ꝑconia vē
turū eſſe in mundū. id eſt ad cōmunē hominū
cognitionem. Diſcipuli et turbe credentes ī do-
minū: putauerūt illū ſic veniſſe: vt iam regnaret
⁊ hoc eſt velle rapere et regē facere preuenire tē-
pus eius quod ipſe apud ſe occultabat vſqꝫ ī fi
nem ſeculi. Unde illud: Non eſt veſtrū noſſe tē-
pora vel momenta. Fugiens autē nobis exem-
plū monſtrauit vt in bonis que agimus huma
ni fauoris retributionem vitemus: ſimulqꝫ inſi
nuat quod altitudo ſua non poteſt intelligi.

Item quedam de piſcibus.

D q Uomō de quinqꝫ panibꝰ euāgelicis
quedā allegorice ꝑſtrinximꝰ: libet
quoqꝫ aliq̄ cōmemorare de piſcibꝰ.
Ambro. ſexamerō Uñ beatus Ambroſius dicit diuerſa gene
ra piſciū diuerſos vſus habere. Alij enim
oua generāt: alij viuos pariūt: atqꝫ forma-
tos: et q̇ oua generāt: nō nidos texunt: vt
aues: non diuturni fotus laborem induūt
nō cuꝫ moleſtia ſui nutriunt. Cecidit ouū
qđ aqua gremio quodam nature ſue quaſi
nutrix blanda ſuſcepit: et animal celeri fo
tu reddidit. Continuo enī tactu parentis
animatū ouū cecidit: et piſcis exiuit. Cuꝫ
deinde q̄ꝫ pura et inuiolata ſucceſſio: nullꝰ
alteri ſed generi ſuo miſcetur tymallus ty
mallo: lupus lupo. Scorpena quoqꝫ caſti-
tatem immaculati conubii generi ſuo ſer-
uat. Itaqꝫ habꝫ pudicitiam generis ſui: ſꝫ
venenum generis ſui non habet. Non enī
ꝑcutit ſcorpena: ſꝫ reficit. De ſcaro. Sca
rus inter piſces ruminare ꝑhibetur: vt fe- VIII
rūt: quibꝰ aut euētꝰ: aut vſus fuit: aut ſtu
diū talia cōprehendere. Sane nec ipſi a ſu
is potentie euaſere violētiā: et auaricie po
tētioꝝ ſubiecti: vbiqꝫ inferiores ſūt. Quiſ
qꝫ infirmior co ꝑde patꝫ. Et pleriqꝫ quidē
herbis paſcuntur: ac minutis vermibus.
Sūt tamē qui inuicē ſe deuorant: ⁊ ſua car
ne paſcant. Minor apd illos eſca maioris
eſt: rurſus ipſe maior a validiore inuaditur
⁊ fit eſca alterius: ꝑdator alieni. Itaqꝫ vſu
venit: vt cum ipſe aliū deuorauerit: ab alio
deuoretur: et in vnum ventrē vterqꝫ veni
at cum voratore ꝓpo deuoratus: ſitqꝫ ſimꝉ
in vno viſcere prede vindicteqꝫ conſortiū.
Et ipſis poſtea ſpōte hec accreuit iniuria ſi
cut in nobis non ex natura cepit: ſꝫ ex aua-
ricia: aut q2 ad vſum hoīm dati ſunt: in ſig
num quoqꝫ facti ſūt: vt in his noſtroꝝ mo
rum vitia videremus: et caueremus exem
pla: ne q̇s potētior inferiorē inuaderet: da
turus in ſe potētiori exemplū iniurie. Ita
qꝫ qui alteꝝ ledit: ſibi laqueū parat: ī queꝫ
ipſe incidat. Et tu piſcis es qui viſcera ſua
dis aliena: qui demergis infirmū: q̇ credē-
tem ꝑſequeris vſqꝫ in ꝓfundum. Caue: ne
dū illū ſequeris: incidas ipſe in validiorem
⁊ deducat te in alienas inſidias: q̇ tuas vi-
tat: ꝓuſqꝫ tuā expectet erumnā: qui te per-
ſeqūte propriā reformidabat. De ceto. E
Cete ſūt marine belue. Que ſi ſupernatāt
fluctibus ad mare inſulas: putes: montes
altiſſimos: ſummis ad celum verticibꝰ emi
nere. Que non inacta nec in litoribus: ſed
in athlantici maris ꝓfundo dicuntur vi
deri: vt eoꝝ conſpectu naute a nauigandi
in illis locis preſumptōne reuocent: nec ſe
creta elementoꝝ adire ſine ſupreme terro
re mortis vſurpent. Phiſiologus aūt đ ce
to dicit: qm̄ ſi tamē creditur duas naturas
habet. Prima eſt: ſi eſurierit: aperit os ſu-
um: ⁊ maximꝰ odor ⁊ ſuauis exit ex ore eꝰ
ita vt minores piſces iocundent eius ſua-
uitate: ⁊ cōgregent oēs in ore eius: ⁊ cū
impletū fuerit os eius: claudit os piſcis: ⁊
glutit eos. Magni aūt piſces ⁊ perfecti nō
appropinqūt ſaltē ori eius. Secūda vo na-
tura ē eius: vt exhibeat ſe ī modum inſule
Nauigantes āt ſuſpicāt inſulā eē. Ligāt
naues ſuas ad eā: ⁊ dū accēderit ignē ſuꝑ
eā ad coq̄ndū: atqꝫ ad calefaciēdū ſe ſētiēs
ignē dimergit ſe ī ꝓfūdū: ⁊ trahit pꝰ ſe na-

VIII tres ligatas. Hec de hiſtoria ceti: nũc quo-
ꝗ iũgẽda eſt ſignificatio ipius. Uiribus ẽ
zabulus quaſi cet⁹ corpe magn⁹. Ut mõ-
ſtrãt magni quos facit ille magi. Mentes
cũctoꝝ q̃ ſũt vbiꝗ viroꝝ. Eſurit atꝗ ſitit:
quoſꝗ põt perimit. Sʒ modicos fidei tra
hit in dulcedine verbi. Namꝗ fide firmos
nõ trahit ille viros. In q̊ quiſq̃s ꝯfidit: vel
ſpecie certã ſibi mittit. Ad ſtigia tũc rapit̃
quã male decipit̃. De murena et vipera.
Uiper eſt nequiſſimũ genus beſtie: ⁊ ſup
oĩe qd̓ ſerpẽtini generis eſt aſtutior: vbi
coeũdi cupiditatẽ aſſũpſerit murene mari
time notã ſibi reqrit copulã vel nouã ꝓpa
rat: ꝓgreſſaꝗ ad littus ſibilo teſtificata ꝑ-
ſentiã ſui ad cõiugalẽ amplexũ illã euocat
Murena aũt inuitata non deeſt: ⁊ venena
te ſerpenti expetitos vſus ſue impartit cõ
iũctionis. Quid ſibi vult ſermo huiuſmo
di niſi ferendos eſſe mores cõiugũ: ⁊ ſi ab-
ſens eſt: eius opperiendam pñtiam: licʒ ſit
aſper: fallax: incõditus: lubricus: temulen
tus. Quid peius veneno: qd̓ ĩ cõiuge mu
rena nõ refugit. Uocata nõ deeſt: ⁊ ſerpẽ-
tis lubricũ ſedula charitate complectit̃. Il
le tua mala portat: et leuitatis feminee fa-
cilitatẽ: tu virũ tuũ nõ potes mulier ſuſti-
Gen. 3. nere. Adã p euã deceptus eſt: nõ eua per
adam. Quẽ vocauit ad culpam mulier iu-
ſtum eſt: vt eum gubernatorẽ aſſumat: ne
iterũ feminea facilitate labatur. Sed hor-
ridus et incultus eſt. Sʒ ſemel placuit: nũ
qd vir frequẽter eſt eligendus. Cõparẽ ſu
um et bos reqrit: et equus diligit: ⁊ ſi mu
tetur alius: trahere iugũ neſcit: compar al
terius vel ad ſe nõ tutũ putat: tu iugalem
repudias tuũ: ⁊ putas eſſe mutandũ: et ſi
vno deſerit die: ſuſpicaris riualẽ: ⁊ ſtatiʒ
incognita cauſa quaſi cognitã pudoris exe
queris iniuriã. Uipera abſentem requirit
abſentẽ vocat: ⁊ blando ꝓclamat ſibilo: at
ꝗ vbi aduentare cõparẽ ſenſerit: venenũ
euomit: reuerẽtiã marito deferens verecũ
data nuptialẽ grãm tu mulier aduenientẽ
de longinquo maritũ: ꝯtumelijs repellis.
F De polipo. Polipus piſcis .i. multi
pes. plurimos enĩ nexus habet. Iſte inge
nioſus hamũ appetẽs: brancijs complectit̃
nõ morſu: nec prius dimittit ꝙ̃ eſcã circũ-
roſerit. Uadoſo aũt ĩ littore petrã nactus
affigitur ei: atꝗ nebuloſo ingenio colorẽ
ſubit: ⁊ ſimili ſpecie terga obtutus plĩmos
piſciũ ſine vlla ſuſpicione fraudis allapſos
dũ nõ ꝓcauẽt ⁊ ſaxũ opinãtur: caſib⁹ furti-
ue artis includit: et ſinu quodã ſue carnis
intercipit. Sic ſpõtanea venit ꝓda: ⁊ talib⁹
capitur argumẽtis: qualia ſũt eoꝝ q̃ inge-
niũ ſuũ ſepe cõmutãt: ⁊ diuerſas nocẽdi ar
tes mouẽt: vt ſingulorũ mentes ſenſuſꝗ p
temptẽt: cũ cõtinẽtibus ꝯtinẽtiã ꝓdicãtes
in coitu intemperantium tanquã deuij ab
ſtudio caſtitatis: ⁊ demerſi intemperantie
volutabris: vt q̃ eos audiũt aut vident: in
cauta facilitate ſe credant: eoꝗ citius labũ
tur: dum diſtinguere nõ norunt: nec cauẽt
qd̓ noceat: dũ grauior ſit et magis noxia im
ꝓbitas: benignitatis obumbrata velamĩe
Et ideo cauendi ſunt q̃ crines ſue fraudis
et brachia longe lateꝗ diſpgunt: vel ſpẽm
induunt multiformem. Et iſti enĩ polipi
ſũt nexus plurimos habẽtes: ⁊ callidoꝝ ĩ-
genioꝝ veſtigia: quib⁹ irretire poſſint q̊c-
q̊d in ſcopulos ſue fraudis inciderit.
De cãcro. Cancros vocari quaſi cõche:
crura habẽtes: inimica oſtreis aĩalia: eo-
rũ enĩ carnibus viuunt miro ingenio. Nã
qr validã teſtã eius apire nõ põt: explorat
qñ oſtrea clauſtra teſtarũ apiat: tũc cancer
latenter lapillos inicit: atꝗ impedita con-
cluſione oſtree carnes erodit. Tradũt qui
dã decẽ cãcris cũ ocimi manipulo alligatis
oĩes q̃ ſibi ſũt ſcorpiones ad eum locũ coi
turos. Sũt ꝗ hoĩes q̃ cancri vſu in aliene
vſum circũſcẽptionis irrepãt: ⁊ infirmitatẽ
ꝓprie ỽtutis aſtu quodã ſuffulciant: fratri
dolũ nectãt ⁊ alterius paſcantur erumna.
Tu aũt ꝓprijs eſto contentus: ⁊ aliena te
damna nõ paſcant. Bonus cibus eſt ſim-
plicitas innocẽtie ſue bona habẽs: inſidia
ri neſcit alienis: nec auaricie ſue face inar-
deſcit: cui lucꝝ oĩe ad ỽtutũ diſpendiuʒ
eſt: ad cupiditatẽ incendiũ. Et ideo beata
eſt ſi bona ſua nouerit cũ ỽi[illegible] pauptas:
et oĩb⁹ ꝓferẽda theſauris. qr melius eſt
exiguũ cũ dei timore: q̃ʒ theſauri magni ſi
ne timore ei⁹. Utamur ꝗ ingenio ad q̃ren
dã grãm: et ſalutẽ tuendã: nõ ad alienã cir
cũſcribendam innocentiam. Licet nob vti Prouer. 15
exemplis maritimis ad ꝓfectum noſtre ſa
lutis: non ad alienum periculum.
G De echino. Echinus iſte terren⁹ quẽ
vulgo ericiũ vocant: ſi q̊d inſidiarũ pſenſe
rit: ſpinis ſuis clauditur: atꝗ in ſua ſe col-
ligit arma: vt quicunꝗ eum contingendũ
putauerit vulneret̃. Ideꝗ echin⁹ futura
ꝓuidẽs: geminas ſibi reſpirandi vias mu-

nit:vt quando boream flaturum collegerit
ſeptentrionalem obſtruat: quando noto
cognouerit detegi aeris nubila ad ſepten
trionalem ſe conferat:vt flat⁹ declinet ob-
uios:et e regiõe nocituros. Hec de echino
terreno. De echino aũt marino dr̃:q̃ ſit a-
nimal exiguũ:vile:ac deſpicabile: mariti-
mũ:plerumq̃ index future tempeſtatis:
aut trãquillitatis annũtius ſolet eſſe naui
gãtib⁹. Deniq̃ cũ ꝓcellã vẽtoꝝ ꝑſenſerit:
calculũ validũ arripit: eũq̃ velut ſaburrã
vehit:⁊ tanq̃ anchorã trahit:ne excutiat̃
fluctibus. Itaq̃ nõ ſuis ſe liberat viribus
ſed alieno ſtabilit ⁊ regit põdere. Quo in
dicio:naute velut ſignũ future ꝑturbatõ-
nis capeſſunt:⁊ ſibi ꝑcauent ne eos impa-
ratos turbo improuiſ⁹ inueniat. Sepe ho
mines cõfuſionẽ aeris vidẽt:et ſepe fallũ-
tur q̃d plerũq̃ eã ſine tempeſtate diſcutiãt
echinus nõ fallitur:echinũ ſua nequaq̃ ſi-
gna ꝑtereũt. Unũ exiguo animali tanta ſci
entia:vt futura ꝑnunciet. Quo magis in
eo nihil eſt:quo tantam habet prudentiaꝫ
Credo q̃ per indulgentiam domini reruꝫ
omnium:id quoq̃ preſcientie munus acce
perit. Eteni ſi fenum deus ſic veſtit vt mi
remur:ſi paſcit volatilia:ſi parauit coruis
eſcam:pulli enim eius ad deum clamant.
ſi mulieribus dedit texture ſapiam:ſi ara-
neã q̃ tã ſubtiliter ac docte laxoo caſſeo ſu-
ſpendit in foribus ſapie:nõ reliq̃t immu-
nem:ſi ipe ꝟtutẽ equo dedit ⁊ ſoluit de cer
uice ei⁹ formidineꝫ vt exultet in campo:⁊
occurrens regibus arrideat odoret̃ belluꝫ
eminus excitet̃ ſono tube: ſi hec irrationa
bilia pleraq̃ ⁊ alia inſenſibilia vt fenum:
vt lilia repleuit ſue diſpõe ſapientie:quid
dubitamus:q̃d etiã in echinũ cõtulerit hu
ius grãm ꝑſciẽtie. Nihil eni inexploratuꝫ
nihil eni indiſſimulatum relinq̃t. Oĩa vi
det q̃ paſcit oĩa:oĩa replet ſapientia:q̃
oĩa in ſapiẽtia fecit.

Dominica de paſſione

iohãnis 8

QUis ex vob̃ arguet me de pctõ
Nõ dedig̃t ex rõe oñder̃ ſe pctõrẽ ñ eẽ
Si ꝟitatẽ dico quare nõ credi
tis mihi. Qui eſt ex deo verba
dei audit. Propterea vos ñ audit̃ q̃
ex deo non eſtis. Sunt nõnulli q̃ ꝑcepta di
nec aure corꝑis ꝑcipe dignãtur:⁊ ſunt nõnulli q̃
ꝑcipiunt:ſed nullo mẽtis deſiderio complectũt̃ VIII
Et ſunt nõnulli q̃ libẽter audiendo cõpungunt̃
ſed poſt lachrymas ad iniq̃tatẽ redeũt. Hi ꝓfe
cto ꝟba di ñ audiũt:q̃ ea exercere inope cõtem-
nunt. Licet igit̃ oĩes ſũt filij di ꝑ naturã:quod
oñdũt parabole de filio frugi ⁊ ꝓdigo:de duo-
bus filijs inuitatis ad vineã: illi tñ ſũt ex diabo
lo ꝑ vitiũ:q̃ ꝟba di ñ diligũt. Qui ꝟo renaſcũt̃ ex
do gñatõis adoptõe audiũt ꝟbũ di ⁊ cuſtodiũt.

Reſponderũt igit̃ iudei et dixerunt ei.
Nõne bñ dicim⁹ nos q̃ ſamaritanus
es tu et demonium habes. Receperant ſa
maritani dñm qũ locutus ẽ mulieri ad fontem
⁊ cũ eis cõuerſatus erat. Uocãt igit̃ eũ iudei ſa-
maritanũ quaſi pctõrẽ:q̃ pctõres illos reputa-
bãt. nec eis coutebãtur. [Reſpondit ieſus Ego
demoniũ nõ habeo:ſed honorifico pr̃em meuꝫ:
et vos inhonoraſtis me.] Alteꝝ de duob⁹ obie
ctis negauit. Samaritanus ei interp̃tat̃ cuſtos
et cuſtodẽ ſe eẽ nõ negauit. Nõ eni dormitat qui
cuſtodit iſrael. Et niſi dñs cuſtodierit ciuitatem
fruſtra vigilat q̃ cuſtodit eã. Nõ cõtumelioſa ver
ba reſpondit q̃ vere reſpõdere poſſet:vos demo
niũ habetis. Sed ſupbia noſtra hic ꝯfunditur
Nam q̃d nobis ex h̃ innuitur:niſi vt eo tp̃e quo
a ꝓximis falſas cõtumelias accepimus eorum
etiã ꝟa mala taceamus:ne miſteriũ nr̃e correp-
tionis arma ꝟtamus furoris. Ego gl̃iam meaꝫ
nõ quero:eſt qui querat et iudicꝫ. Nõ quero glo
riã ſicut ſimulatores: qui querũt videri quod ñ
ſunt. Eſt pater qui querit gloriam meam ⁊ iudi
cet id eſt diſcernat a gloria veſtra:quia vos ſcd̃m
ſeculum gloriamini nõ ego:ſed ea gloria quã ha
bui apud patrem anteq̃ mundus eſſet:que eſt
ab humana inflatione diſcreta. Scd̃m penale
iudicium pater non iudicat quemq̃: ſed omne
iudicium dedit filio:ſcd̃m iudicium diſcretionis
iudicat vt in pſalmo Judica me deus. Huius
iudicij expoſitio ſequitur. Et diſcerne inq̃t cau-
ſam meam de gente non ſancta. Similiter du-
as temptationes intelligimus:quarũ vna deci-
pit. altera ꝓbat. Nam ſcriptum eſt:deus nemi- iohãnis.5
nem temptat. Et iteruꝫ ſcriptum eſt. Temptat
vos domin⁹ deus veſter:vt ſciat ſi diligatis euꝫ.
Ut ſciat dictũ eſt:ꝓ ſcire faciat. Job latebat ſe:
ſed deum nõ. Admiſit deus temptatorem:⁊ fe-
cit eum ſui cognitorem. Sic et duo timores ſũt
ſeruilis cum times ne patiaris penam. caſtus:
cum times ne amittas iuſticiam. Alterum per- 1.Johs 4
fecta charitas foras mittit timorem:alterũ ſer-
uat:nos ante deum permanens in ſeculum ſe-
culi. Nam et mulier adultera timet ne vir eius
veniat caſta:ne vir eius abſcedat. Amen amen J
dico vobis. ſi quis ſermonem meum ſeruauerit
mortem non videbit in eternum. Exemplo ſuo
nos admonet ne cum malorum peruerſitas cre
ſcit:predicare ceſſemus. quia et boni meliores
ꝑ cõtumelias fiũt:et reprobi de bñficio peiores
Dixerũt ẽ iudei Nũc ꝯgũim⁹ q̃ demõiũ hẽs. Abra

VIII ham mortuus eſt et prophete: ⁊ tu dicis ſi quis
ſermonem meũ ſeruauerit: mortem nõ guſtabit
in eternum. De morte ſecunda morte gehenna.
morte damnationis cum diabolo dicit: qua nec
abraham mortuus eſt nec prophete. Illi eñ mor
tui ſũt: ⁊ viuũt. iſti viuebãt et mortui erãt. Mor
tem videre vel guſtare eſt eam experiri. **Nun-
quid tu maior es patre noſtro abraha
qui mortu⁹ eſt. Et prophete mortui ſũt.
Quẽ teipſũ facis. Reſpõdit ieſus. Si
ego glorifico meipſũ. gloria mea nihil ẽ.
Eſt pater meus qui glorificat me quẽ
vos dicitis quia deus noſter eſt et non
cognouiſtis eũ. Ego aũt noui eum. Et
ſi dixero quia non ſcio eum ero ſimilis
vobis mendax. Sꝫ ſcio eũ ⁊ ſermonem
eius ſeruo.** Sermonẽ patris vt filius loque-
batur. et ipſe erat verbum patris qui hominibus
loquebatur. Si ergo cognouiſſent patrẽ: filium
eius recepiſſent: quem vox patris glorificabat:
in baptiſmate. in monte. et in aliis huiuſmodi.
Ideo contra hoc ꝙ dicunt. quem teipſum facis
refert gloriam ſuam ad patrem dicens. Si ego
ſolus ſine patre glorifico meipſum. ſicut ſimu-
latores: gloria mea nihil eſt. **Abraham pater ve-
ſter exultauit vt videret diem meum: et vidit. et
gauiſus eſt.** Credens exultauit ſperando: vt vi-
deret intelligendo. Quod ait diem meum: incer
tum poteſt eſſe vnde dixerit. vtrum diem dñi tẽ
poralem in carne. an diem qui neſcit ortum nec
occaſum: Sed vtrumqꝫ abraham vidit. Quan
do eñ miſit ſeruũ ſuũ petere vxorẽ filio ſuo yſa-
ac: ait. Pone manũ tuam ſub femore meo ⁊ iu
gen.24 ra per deũ celi. Quid hoc ſibi vult: niſi qꝛ ſignifi
batur de genere abrahe deũ celi venturum ĩ car-
ne. Qui reprehendũt carnem chriſti. reprehendũt
factum abrahe. Abraham diem dñi vidit: cũ in
figura ſumme trinitatis tres angelos hoſpicio
ſuſcepit. **Dixerũt iudei ad eum Quinquaginta an
nos nondum habes: et abraham vidiſti. Dixit
eis ieſus. Amẽ amen dico vobis. anteqꝫ abrahã
fieret ego ſum.** Nõ ait fui: ſed ſum. qꝛ diuinitas
tempus non habet. Ab intuitu carnis: ad diui-
nitatem trahit. ſed duri vt lapides putant hoc eẽ
blaſphemiam. **Tulerunt ergo lapides vt
iacerent in eum. Jeſus autẽ abſcondit
ſe et exiuit de templo.** Quem intelligere nõ
poterant obruere querebant: Sed dominus ſe
vindicare noluit. qꝛ pati venerat. Et ideo ſe ab-
ſcondit vt daret nobis exemplum dare locũ ire.
vel ideo vt oſtenderet qꝛ ipſa veritas eis abſcõdi
tur. qui eius verba ſequi cõtemnunt. et fugit mẽ-
tem: quã nõ inuenit humilem. Nota qꝛ inconſi
derate iudei dixerũt ad dominũ. quinquaginta
annos nondum habes: Sunt qui fingũt ab in
carnatione vſqꝫ ad paſſionem multo plures an
nos qꝫ ex hiſtoriis colligamus.

**Sermo de carne quam verbum aſſũp-
ſit q̃lis fuerit ſcḋm paſſibilitatem et affec-
tus.**

R De carne verbi cõmemorare opor-
tet ꝙ illam ad ipſa cõceptione ſpi
ritus ſancti operatiõe ita mũdatã
credimus: vt eã verbũ ipſum liberũ prorſus
et imunẽ ab omĩ peccato aſſumeret: pena
tñ pctõ: volũtate nõ neceſſitate aſſumẽtis
remanẽte vt dñi iſta in ſaluatore ſine culpa
pateret: illa q̃ ĩ ſaluãdis ꝓ culpa pena ob
noxia fuerãt liberaret. De hac pena paſſi-
bilitatis ſiue mortalitatis: querũt q̄dam.
quõ in carne ſaluatoris erat. Sed facile ẽ
ſcire: quõ caro illa qꝫdiu in maſſa generis
humani ſub originali debito fuit: penam
quoqꝫ p̄uaricationis q̃ totũ tenebat in to-
to ipſo ex neceſſitate ſuſtinuit. Poſtqꝫ vero
a toto ipſo ſingulariter diuiſa ẽ: vt nec ĩ ip-
ſo eſſet: nec cũ ipſo in cauſa pticiparet: iam
nihil pene debuit: qꝛ culpe nil habuit Ita
qꝫ quãtũ in ipſa fuit: nõ debuit ſuſtiere pe-
nã: qñ iã nõ habuit culpã. Poterat ergo iuſte
ſaluator in carne ſua qꝫ ſine culpa aſſũpſit
penã mortalitatis: paſſibilitatiſqꝫ infirmita
tẽ: nõ aſſumpſiſſe: ſed eã nõ ſolũ ſup id qḋ
nos ſum⁹ mortales: qꝛ peccator nõ erat: ſꝫ
ſup id etiã qḋ prim⁹ homo ante pctm̃ fu-
it: qꝛ ꝓbandus nõ erat a p̄ma ꝯceptione
gl̃iam ĩmortalitatis induiſſe. Prim⁹ quippe
homo quia ꝓbandus erat: talis eſſe debu
it: qui ⁊ peccare: ⁊ nõ peccare potuiſſet: vt
voluntatis nõ neceſſitatis eẽt vtrũqꝫ. Ne-
qꝫ eñ vel obedienti meritũ: vel nõ obedi-
enti culpa eẽ potuiſſꝫ: niſi ⁊ obediẽtia: ⁊ p̄
uaricatio volũtaria fuiſſet. Itaqꝫ qꝛ ad ꝓ
bationẽ vtrũqꝫ voluntas eius expectaba
tur: ad vtrũqꝫ ei poſſibilitas p̄ſtabat. Qꝛ
ergo peccãdi ⁊ nõ peccandi poſſibilitatẽ
habuit: oportebat vt ⁊ moriendi ⁊ nõ mo
riendi poſſibilitatẽ haberet. Si eñ ex ne-
ceſſitate imortalis fuiſſet: etiã p̄uaricator
et pctõr mori nõ potuiſſet: atqꝫ ita inobe-
dientia penã debitã nõ haberet. Nec ſe re
cognoſceret aliqñ pctõr: ſi mortuus intus
ſemꝑ foris viueret. Item ſi ex neceſſitate
mortalis fuiſſet: etiã inobediẽtia ꝑſiſtens
mori debuiſſet: ⁊ iniuſte ſine culpa puni-
ret: ſi nõ peccans moreret. Quapropter qꝛ
ꝓbandus erat ⁊ vtrũ inobediẽtia ꝑſiſterꝫ 2.ſen.di.
expectabat: caro quoqꝫ illi⁹ ſcḋm aliq̄d mor 19
talis erat: qꝛ poterat nõ mori: quatin⁹ ex
eo qḋ mori poterat moreret ſi peccaret: ⁊

VIII

ex eo ſimiliter qꝛ non mori poterat nõ mo
rereť: ſi in obediẽtia ꝑſeueraret. Chriſtus
aũt qꝛ hõ ꝑfectus a ꝑncipio ⁊ probatꝰ in
uentus ẽ ad ꝑfectionẽ vel ad probationẽ
expectatꝰ non ẽ: ⁊ idcirco ſicut liberũ arbi
triũ habuit: nec tamẽ ita vt peccare poſſet
ita quoqꝫ et imortalitatem q̃uituni ĩ ſe erat
habere debuit: ⁊ ita vt mori oĩno nõ poſ
ſet. Vñ ↄſtat ꝙ xp̃o hõi a principio nõ ſo
lum illa ĩmortalitas debebatur quã primꝰ
homo habuit ante ꝑuaricationem: ſꝫ illa q̊
qꝫ quã nunc ſecundus habet poſt reſurre
ctionẽ: vt vicꝫ ſicut ex conſortio deitat̃ ſpi
ritu confirmatus erat ad veritatẽ: vt pec
care non poſſet: ita quoqꝫ ex merito virtu
tis carne confirmatus eſſet ad incoꝛruptio
3. ſen: 17. nem vt mori nõ poſſet. Sed qꝛ caro pecca
trix a pena peccati liberari non potuit: ni
ſi eiꝰ caro que ſine peccato fuit: pateretur
infirmitatẽ paſſibilitatis ⁊ moꝛtalitatis in
carne aſſumpta: retinuit poteſtatẽ: ſuſtinu
it volũtate: nõ paſſus eſt neceſſitate. De ſẽ
ſu aũt paſſionis in carne chriſti quidã ma
le ſenſiſſe inueniuntur: aſſerẽtes carnẽ illã
in omnibꝰ his que in ea ⁊ circa eam exhibi
ta ſunt paſſiõis genera ſimilitudinẽ q̊dem
paſſiõis ⁊ doloꝛis ſuſcepiſſe: ſed nullũ om
nino doloꝛẽ aut paſſionẽ ſuſtinuiſſe. Sed
non attẽdunt q̃nta abſurditas eiuſmõi aſ
ſertionẽ ↄſequatur. Quõ enĩ in chriſto ve
ra compaſſio fuit: ſi vera paſſio non fuit.
Eſaie. 53. Quomõ ſtabit quod dicit propheta. vere
languoꝛes noſtros ip̃e tulit: ⁊ doloꝛes no
ſtros ip̃e poꝛtauit. Si chriſtus in cruce do
math. 26 loꝛem paſſus nõ fuit: quare tantopẽ calicẽ
paſſionis transferri a ſe poſtulauit. Quid
ſibi voluit ſanguis ille deſudans anguſti
am imminẽtis moꝛtis cõteſtatus. Quid ſi
bi voluit ꝙ ip̃e chriſtus ĩ infirmitate: ſcd̃m
quam caro paſſionem timuit ⁊ voluntate
ſcd̃m quã ſpiritus ꝓmptus fuit exponẽs
ait: ſpiritus quidẽ ꝓmptus eſt: caro autẽ
infirma. Iſti ergo qui negant in ſaluatoꝛe
ſcd̃m infirmitatem carnis veram fuiſſe paſ
ſionem: quantũ in ſe ẽ: eam q̃ ꝑ paſſionem
chriſti facta eſt: ↄuincũtur negare redẽp
tionem. Sũt alij qui non minoꝛi dementia
de affectibus humanis in chriſto ſcd̃m q̊s
veritatẽ nature cũ humanitate ſuſcepit: q̃
dam nõ ſolum falſa: ſꝫ hoꝛrenda etiã blaſ
Hebre. 4 phemare nõ timuerunt. Quia enĩ apoſto
lus ait: nõ habemus pontificem q̃ nõ poſ
ſit compati infirmitatibus noſtris: tẽpta
tum aũt ꝑ oĩa: aſſerũt humanũ effectũ ĩ chri
ſto motus vitioꝝ ſenſiſſe abſqꝫ conſenſu tñ
rationis: ſcd̃m eã ↄcupiſcendi infirmitatem
q̃ nos q̃ pctõꝛes ſumus ex illa oꝛiginali coꝛ
ruptione in carne quã poꝛtamus illicitos
appetitus ⁊ motus cõcupiſcentie ſurgen
tis et vitij temptantis delectationem: etiã
inuiti ſolemus ſentire. Hos aũt motus id
circo chriſtũ ĩ carne ſua volũtarie ſuſtinuiſ
ſe: vt quaſi illis temptantibus reſiſtendo
victoꝛ exiſteret: quatinꝰ ⁊ ſibi tẽptationem
vitioꝝ ſuꝑando ꝑmiũ iuſticie acquireret:
⁊ nob̃ in temptatione poſitis: reſiſtendi et
vincendi in ſemetip̃o exemplũ foꝛmaret.
Sed abſit a ſenſu chriſtiano: vt vllam ĩ car
ne ſacroſancta agni vernac̃li inoꝛdinate de
lectationis et cõcupiſcentie illicite illatio
nem aliquo modo fuiſſe: aut dicat: aut cre
dat: qꝛ ſi vllã praue delectationis radicem
aut motũ ↄcupiſcẽdi inoꝛdĩatũ ĩ illa fuiſſe
diceremus: ꝑfecto ab omni initio liberam
negaremus. Quomõ aũt vitium munda
ret ſi vitiũ poꝛtaret. Motus quidem inoꝛ
dinatus ex infirmitate ↄcupiſcendi ſurgẽſ
cum ip̃a coꝛruptione de qua oꝛitur: non ſo
lum pena eſt: ſꝫ culpa: q̃ tñ ĩ baptizatis ad
dãnatõnẽ nõ imputať: qꝛ ꝑ gratiã noue re
generationis excuſať: ſicut dicit ap̃ls. Iam
nihil damnationis ẽ his q̃ ſũt in chriſto ie
ſu. Hec tñ coꝛruptõ ꝑ grãm ſacramenti nõ
quidẽ accipit vt culpa nõ ſit: ſꝫ vt damna
bilis nõ ſit: qꝛ ſi culpa oĩno non eſſet: nõ
haberet excuſari: qꝛ non debent imputari.
Quapropter illã infirmitatem humane na 2. ſen. di.
ture que pena eſt ſolũ cũ ſuſceptiõe carnis 15.
chriſtũ aſſũpſiſſe veraciter dicimus: illam
xͦo q̃ ſic pena ẽ: vt etiã culpa ſit: nullatenꝰ
admiſiſſe: indubitãter affirmamꝰ. Neqꝫ ei
ſic victoꝛẽ vitioꝝ dicere volumꝰ: vt eũ ip̃a
q̃ vincerꝫ vitia: poꝛtaſſe aliq̃n ac ſenſiſſe di
camꝰ. Propterea enĩ ꝑ ſolã penã ĩfirmari
ↄſenſit: vt eos q̃ in culpa et ĩ pena egrota
bant. ꝑmũ a culpa iuſtificarꝫ: ⁊ poſtea a pe
na liberaret. Dñica in palmis.

Cum appropinquaſſent hieroſo
lymis ⁊ veniſſent bethfage ad
Math. 21 mõtẽ oliueti tũc ieſꝰ miſit duoſ
diſcipulos dicẽs eis. Ite in caſtellũ q̊d
ↄtra vos ẽ et ſtatim inuenietis aſinã al
ligatã et pullũ eiꝰ cũ ea alligatũ cui ne
mo vnq̃ hoĩm ſedit ſoluite illũ et addu
cite mihi Et ſi q̊s vobis aliq̊d dixerit di

VIII cite ei q2 dñs operã ei⁹ deſiderat et ꝯfe
ſtim dimittit eos. Bethfage ſacerdotũ vicu
lus erat:et cõfeſſiõis portabat typũ. q2 domus
bucce interpretatur. Pulchre ergo refertur ſit⁹
in mõte oliueti.cũ ſit olei natura lucis miniſtra
et laboꝝ doloꝝqꝫ ſolamẽ. q2 confitentes pecca-
ta ſua chriſto adherẽt.qui nos vnctione ſpirita
li et ſcientie luce refouet. Ne autẽ abſcõderet ci-
uitas ſupra montem hũc poſita mittit diſcipu
los in caſtellũ.qd cõtra eos eſt. vt per illos toti⁹
contrapoſiti orbis munitiones penetret. Aſina
et pullus iudei ſunt et gentes ꝓpter quaſdã ſi
militudines. Eſt enĩ hoc animal immũdũ. et p̄
ceteris iumentis ſtultũ et infirmũ et ignobile et
oneriferũ.ſic fuerũt hoĩes añ chriſtũ. Ligati eti
am a diabolo erant:nec ſua ꝟtute euadere pote
rãt. Nã ſicut nauis fracto gubernaculo illuc du
citur quo tẽpeſtas impellit.ſic hõ diuine gr̃e au
xilio ꝑdito ꝑ peccatũ non qd vult agit ſed qd di-
abolus. Et ſicut p̃mũ in ptãte eſt populi facere
ſibi regem quẽ vult.factũ aũt de regno expellere
iã nõ eſt in ptãte eius.et ita volũtas populi ĩ ne
ceſſitatẽ cõuertit. Sic hõ priuſqꝫ peccet liberũ
habet arbitriũ.vtrũ velit eſſe ſub regno diaboli.
Cũ aũt peccãdo ei ſubiugat nõ põt de ptãte ei⁹
exire.q2 volũtas eſt ꝯuerſa in neceſſitatẽ. Hoc ẽ
qd peccatores ſolẽt dicere. Vellemus eſſe ſancti
ſed ñ poſſumus. Verum dicũt. ſed nõ habẽt ex
cuſationẽ.q2 p̃mũ potuerũt nõ eſſe ſub poteſta
te diaboli.de qua niſi ſolus de⁹ nemo p̄t eripere
Populo quidẽ nationũ perfidie vinculis irreti
to nemo vnqꝫ hominũ ſedit .i. null⁹ doctor fre-
nũ correctõis cõtulit. qꝫ vel linguã a malo cohi
bere vel in viã vite cogeret ire. Sederet nãqꝫ illi
homo.i.ad vtilitatẽ ei⁹ requieſceret docendo: ſi
q̇s rationabilius ei⁹ ſtulticiã reꝑmẽdo corrigeret
Vñ nõ inmerito duo diſcipuli duo ordines p̄di
catoꝝ intelligũtur iudeis vicꝫ et gẽtib⁹ miſſorũ.
Quidã ꝟo iſtos duos intelligũt petrũ et philip
pũ:qm̃ ipſi p̃mũ gẽtes adduxerũt ad chriſtum:
Philippus ſamariã q̃ſi aſinã. petr⁹ corneliũ q̃-
ſi ſamarie pullũ. Bini vocãtur apl̃i.bini mittũ-
tur.q2 charitas nõ eſt in vno. Vñ ſcriptum ẽ. Ve
ſoli. Duo educũt hebreos de egipto. duo portãt
botrũ de ſcã terra.vt ſemꝑ ꝓpoſiti iũgãt opi ſciẽ
tiã. duo mãdata de duob⁹ ꝓferãt tabulis. duo-
bus fontib⁹ abluãtur ⁊ abluãt. ⁊ duob⁹ vectib⁹
archã dñi portẽt. ⁊ inter duo cherubin dñm ag-
noſcãt ſpiritu ⁊ mẽte pſallẽtes. Soluite inquit
per doctrinã ⁊ ꝑ miracula. Ac ſi diceret. Quecũ
qꝫ ſolueritis in terra erũt ſoluta et in celis. Alie-
ni alligãt vt poſſideãt. chriſtus ſoluit vt teneat.
Cõfeſtim dimittet eos dñs vicꝫ qui iure creatõ-
nis deſiderat vt oĩs creatura ſuo ſeruitio mã-
cipet. Primo hoĩes vocãtur ꝑ doctrinã ⁊ mira-
cula apoſtoloꝝ. deinde dimittit eos dñs in arbi
trio ſuo.vt vel in fide q̄ vocati ſũt remaneãt vel
in ãtiq̃s ꝯſuetudines redeãt.iudei vicꝫ ĩ ſuas ſu
ꝑſtitiões gñales.gẽtiles ꝟo ĩ ſpurcicias ſuas.nã
qd vocati ſum⁹ dei eſt. quod aũt digne inuoca-
tione viuim⁹ nr̃m pariter et dei ẽ. Et hoc eſt qd
ait. dimittet eos nõ ad diabolũ.ſꝫ ĩ arbitrio ſuo
Euntes aũt diſcipuli fecerũt ſicut p̄cepit N
illis ieſus. Soluentib⁹ aũt illis dixerũt
dñi ei⁹ ad eos. Quid ſoluitis pullum.
Illi dixerũt.q2 dño neceſſari⁹ eſt. Et di
miſerũt eũ. Et duxerũt pullũ ad ieſum
et iactantes veſtimenta ſua ſupra pul-
lum.et eum deſuper ſedere fecerunt.
Marcus ſcribit pullũ añ ianuã foris in biuio li
gatũ et inuẽtũ. Janua ẽ ipſe q̇ ait. Ego ſuꝫ oſti-
um ouiũ.ꝑ me ſi q̇s introierit ſaluabit ⁊ paſcua
inueniet. His paſcuis ppl̃s gẽtiũ carebat. duꝫ
extra ianuã in biuio ligatus ſtabat. Recte ĩ bi
uio q2 nõ vnã fidei viã tenebat.ſꝫ dubios calles
erroneus ſequebatur. Jn biuio ſtabat qui in li-
bertate arbitrij inter mortẽ et vitam dubitabat.
Multos quippe dñs habebat. q2 ꝑ multa dog
mata varijs erroribus raptatus quot vitijs de
ſeruiebat.tot demones cũ poſſidebãt. Sꝫ domi
nariũ ſibi vẽdicare nõ poterãt quos dños fece-
rat nõ natura ſꝫ culpa. ⁊ ideo cũ dñs de⁹.vn⁹ ag
noſcit. Nã et ſi multi dij ⁊ multi dñi.generaliter
tñ vn⁹ ds ⁊ vn⁹ dñs. Qui ḡ in ſoluẽdo pullo cõ
tradixerunt audito dñi nomine quieſcũt.q2 ma
giſtri erroꝝ q̇ doctorib⁹ chriſti obſiſtebant.eate-
nus ſuas tenebras defenderũt. donec miracul̃
atteſtantibus dei virtus emicuit. Sic ergo liber
credentiũ populus qui deũ corde portet addu-
citur. Veſtes apl̃oꝝ ſunt p̄cepta diuĩa ⁊ gratia
ſpecialis.q̇bus turpitudo nr̃e carnis tegit. Hiſ
prius nudi popl̃i ſed modo ꝑ apl̃os ornati chri
ſtum ſeſſorẽ habent. vt nõ regnet pctm̃ in laſci-
ua carne.ſꝫ iuſticia ⁊ pax et gaudiũ in ſpũſãcto.
Hoc autem totum factũ eſt vt adimple
retur quod dictum eſt per prophetam
dicentem. Dicite filie ſyon ecce rex tu⁹
venit tibi manſuetus ſedens ſuꝑ pullũ
aſine ſubiugalis. Hoc ĩ propheta zacharia
ſcriptum eſt.a cui⁹ ſententia matheus et iohan
nes minime recedunt. ⁊ ſi verba ponant diuer-
ſa. Et quia ipſa eſt hieruſalẽ que ſyon filiam ſy
on dicit bonos in illo ecce populo. Dicite ei p̄di
catores ne timeat.ſed exultans agnoſcat regem
ſuum mentes regentem. ⁊ ad regnum celoꝝ per
ducentẽ ne eum reprobis dicat. Nõ habem⁹ re-
gem niſi ceſarẽ. Mãſuetus venit:nõ ſedens in
curru aureo purpura fulgens nec ſuꝑ equũ diſ
cordie amatorẽ ſed ſuꝑ beſtiam pacis amicam.
Scdm litterã in paruo itinere vtrunqꝫ anĩal nõ
videtur ſediſſe dñs.ſed magis com petit vt pul-
lo vſus ſit ad ſedẽdũ aſina ducta libera. Myſti
ce aũt ſuꝑ populũ vtrũqꝫ ſub dominio ei⁹ humi
liatũ ſedit petro et paulo miſſis ad eos. Quia ḡ
laſciuus et indomitus gentilis populus credi-
dit exẽplo fideliũ d̉ ſynagoga que iugũ legĩ trax
erat bene refert pullus fuiſſe fili⁹ aſine ſubiuga
lis. Cõſidera quia ſicut hoc genus iumẽti. ſi q̇d
errat in ſimplicitate errat. ⁊ nõ in aſperitate.ita

bomines qui crediderũt in chriſtũ ex vtroq; po
plo añ chriſtũ:ñ ĩ malicia ſ; ĩ igñrãtia peccauerũt

P Euntē autē illo multi ſubſternebant ve
ſtimenta ſua in via. Alij autē cedebant
ramos de arboribus et ſternebãt ĩ via.

Uide qm̃ ſup iumentũ apl'i poſuerũt veſtimen
ta ſua:ſub pedibus vero ceteri iumenti. Mãda
tis eni apoſtoloꝝ ſternũtur chriſtiaãi: ⁊ adornã
tur:legis aũt mãdata conculcant. i.circumciſio
et cetere cõſuetudines iudaice. Ueſtimenta nã/
q; turbe:ſunt legis mandata:in via.i.in chriſto.
a chriſtianis cõculcata. Turba eni q̃ veſtimẽta
ſua ſternebat in via credentes ſunt ex circumci/
ſione:qui vidẽtes et agnoſcentes chriſtũ gloria;
quã habebant ex lege deiecerũt in terram ſeipos
humiliantes: ⁊ cũ apl'o dicẽtes. Que mihi fue/
rũt lucra.hec exiſtimaui ꝑpter chriſtũ detrimẽ/
ta.et arbitror ſtercora eſſe: vt chriſtũ lucrifacia;
Qui aũt ramos cedebãt de arboribus ſũt credẽ
tes et eruditi doctores q̃ ex ꝓphetis accipientes
exempla q̃ſi de arboribus ramos ante gentilem
populũ ſtrauerũt in via.i.in chriſto: vt ſine offẽ
diculo intraret in ſanctuariu; dei. Uel ita. Sal
uator iumento inſidẽs hierl'm tendit:non ſolu;
qñ cuiuſq; fidelis animã regens:ad pacem inti
me viſionis ducit:ſed etiã cũ ſancte eccleſie vni/
uerſaliter p̃ſidet: ⁊ eã in ſupne pacis deſideriu;
accendit. Pedes iumẽti ſunt extremi quos ad
iudicandũ cõſtituit apl's: qui et ſi nõ ſint dorſũ
in quo ſedit dñs:tñ iſtruũtur cũ milib⁹ a iohã
ne. Multi q̃ppe ſternũt veſtimẽta in viã:q; exer
ercitus martyꝝ corpa ſua animarũ vice; tegumẽ
ta ꝓ dño dant:quo ſequentibus electis callẽ fa/
ciant recte viuendi. In via deniq; ſternunt veſti
mẽta q̃ corpa ſua edomant vt dño iter ad men/
tem parent. vl' exempla bona ſequẽtibus p̃beãt
Frondes ṽo vel ramos de arboribus cedunt: q̃
patrũ ſententias vel exẽpla carpũt:et in via dei
ad auditoris animũ venientis humili p̃dicatõne
ſubmittũt. Iuſti nanq; vt palma florebunt: an
guſti in radicibus:lati ĩ floribus ⁊ fructib⁹:qm̃
bon⁹ odor chriſti ſũt. ⁊ ſternũt viã mãdatoꝝ dei
bona fama. Et cũ iam appropinquaret
ad deſcenſum montis oliueti ceperunt
omnes turbe deſcendentiũ gaudentes
laudare dñm voce magna. Deſcẽdẽte dño
de mõte oliueti.i.humiliante ſe ad infirmitate;
noſtre carnis cu; ſit in forma dei:cum illo deſcẽ
dũt turbe.i.humiliant ſub manu eius qui miſe
ricordia indigent:vt ab eo exaltentur.

P Turbe aũt q̃ p̃cedebãt ⁊ q̃ ſeq̃bãt clama
bant dicentes oſanna filio dauid bene/
dictu; qui venit rex in nomine domini
pax in celo et gloria in excelſis. Benedi/
ctus qui venit regnum patris noſtri dauid oſã/
na in excelſis. Precedũt ꝓphete:ſequũtur apo
ſtoli. Abiſſus abiſſum inuocat.id eſt lex leges al

teram. Preceſſit iudaicus populus: ſecutus ē
gentiles. Om̃es fideles clamant filio dauid oſã
na.quod latine dicitur ſaluã. quia credunt da/
uid filium.dei filium.vnum filium. ſaluare ter
renos.vt iuſti in angelorum ruinã edificentur.
Confitentur etiã benedictũ qui venit in nomĩe
domini.id eſt patris ſui. quoniam filius de pa/
tre ſuſcipit nomen:et pater de filio. Benedictio
que fit in deo confeſſio ſola eſt et laudatio bono
rum que preſtita eſt ab eo. Benedictio vero que
fit a deo in nobis impletur:dum eius beneficijs
implemur. Quem ante fideles crediderũt ven/
turum.hunc nos veniſſe credimus. In eius q̃p
pe laude celeſtia et terrena concinunt:quia quo
naſcente celeſtes virtutes decantant gloria in ex
celſis deo.et in terra pax hominibus eo° mun/
di principe triumphator mortales vice; laudis
rependunt dicentes pax in celo et gloria ĩ excel/
ſis. Turbe quippe refecte de quinq; panibus ⁊
duobus piſcibus voluerunt rapere ieſum ⁊ con
ſtituere regem.ſed ipſe fugit in montem. Nunc
autem non reprimit voces eorum qui regnũ da/
uid reſtaurandum in eo concinunt. In quo ap/
te docet q; eterni imperij rex eſſet in celis:nõ tã/
tum in terris.ad quod per contemptu; mortis
⁊ gloriam reſurrectionis. ⁊ triumphum aſcenſi
onis perueniret. Hinc poſt reſurrectionem ait.
diſcipulis. Data eſt mihi omnis poteſtas in ce/
lo et in terra: Conſonat laus turbe voci gabriel'
qui ait matri domini. Hic erit magnus et filius
altiſſimi vocabitur. ⁊ dabit illi dñs deus ſedem
patris dauid eius: ⁊ regnabit in domo iacob in
eternum. Recte ergo clamant.oſanna in excel/
ſis.id eſt ſalua nos in celeſtibus.vbi ſc; om̃e ge
nu ſibi flectetur:celeſtium.terreſtrium ⁊ inferno
rum. Notandum q; oſanna hebraicum ver/
bum compoſitu; eſt ex corrupto ⁊ integro. Sal
ua namq; ſiue ſaluifica apud eos dicitur oſi ⁊ an
na eſt interiectio deprecantis. Deniq; in pſalmo
cxvij.vbi.lxx. interpretes traſtulerũt o dñe ſaluũ
me fac:in hebreo ſcriptum eſt anna adonay.oſi
anna. Quod interpres noſter hieronimus dili/
gentius elucidans ita tranſtulit. Obſecro domi
ne:ſalua obſecro. Idem namq; ſignificat o dñe
per interiectionem obſecrãtis.quod obſecro do
mine per ipſum verbum obſecrationis. Oſan/
na itaq; ſalua obſecro ſignificat conſumpta vo
cali que verbum antecedens terminat cum per
fecte dicitur oſi. Quod metrici ſcandendis verſi
bus ſynaliphã vocãt. q̃ſuis ſcriptam litterã ſcã
dentes tranſiliant. In hoc autem verbo oſanna
i.littera non ſcribitur. ſed ſenſu loquentium ſal
uo funditus intermittitur.

In die palmarum.

Q Icite filie ſyon. ecce rex tu⁹ ve zach. 9.
nit tibi manſuetus: ſedens ſu
per aſinam et pullum ſubiuga/
lem. Mandat vobis rex cele/

VIII ſtis fratres cariſſimi: p ꝓphetã zachariaz
gaudiũ ſui aduentus. Uenit ad recõcilia
tionẽ dñs: q̃ ex pctõ p̃mi parentis vobis
fuerat alienus: ⁊ anteq̃ȝ veniret p̃miſit le
gatos ꝓphetas: p̃triarchas: dicẽs eis. Di
cite filie ſyõ .i. ãnunciate eccl'ie mee. Quã
filiã ſyõ ideo vocat: q: filia ſpeculationis
et delectationis debet eſſe. Syon eñ ſpe
culatio interpretat̃: que a ſpũalib⁹ hoſti
bus debet ſibi ꝓuidere. Sed q̃d dicat ſub
iungit. Ecce rex tu⁹ venit. Receſſerat do
min⁹ p pctm̃ ab hũano genere: qui ꝓxim⁹
ei fuerat rationabiliter viucti. Sed q̃ re
ceſſerat p iniuſticiã nr̃am: venit p miſcđiã
ſuã. Per viſcera enĩ miſcđie dei: viſitauit
nos oriens ex alto. Inclinauit celos et de
ps̃. 17. ſcẽdit: ⁊ caligo ſub pedib⁹ eius. Inclina
uit celos .i. humiliauit celeſtia ſcȝ deitatẽ:
et ip̃os angelos: p cõmiſerationẽ quã ha
buit de repatione humani generis: et ipſe
deſcendit vniẽdo ſibi humanã naturam.
Inclinati ſunt angeli: cum accedentes ad
deũ: miniſtrabant ei. Sed q̃uis humilis:
q̃uis pticeps nr̃e fragilitatis: tñ caligo .i.
obcecatio mundanoꝝ fuit ſub pedib⁹ ei⁹:
id eſt plenarie ſubiecta: ⁊ cuȝ fortis miles
ad pugnam veniſſet: in ſole poſuit taber
ps̃. 18 naculum ſuũ. Tabernaculũ chriſti illđ in
telligit̃: in quo militauit deo patri illđ po
ſuit: id eſt ꝯſtituit in ſole: hoc eſt in virgi
ne: que fuit pulchra vt luna: electa vt ſol.
Luna quia illuminãs tenebras noctĳ: ſol
quia ſola p̄ ceteris calore ſpũſſancti inarſit
Parato itaq̃ȝ tabernaculo ſuo ꝓcedẽs de
thalamo ſuo tanq̃ȝ ſpõſus eccleſie: factus
eſt p carnis ꝯiunctionẽ. Procedens inq̃ȝ đ
thalamo ſuo .i. de vtero virginali: exulta
uit vt gygas .id ẽ vt fortis: vt inuincibiliſ
ad currendam viã militie ſue: et venit ad
bellandũ: ꝯtra p̃ncipẽ hui⁹ mundi dicẽs.
Nunc p̃nceps hui⁹ mundi eiicit̃ foras ſcȝ
a mentib⁹ hominũ: in quib⁹ regnabat pri
j. Coꝛ. 1. us. Elegit autẽ paucos ſecũ ⁊ paupes: vt
ait apl's. Elegit que ſtulta ſunt mundi vt
ꝯfundat ſapientes: ⁊ infirma mũdi: vt cõ
fundat fortia. Quid enĩ petrus: quid an
dreas: niſi inſipientes et ignobiles. Et tñ
de illis paucis: vnus ſuccubuit: iđ iudas q̃
eum tradidit. Judas enĩ cupidus erat et
Jobis. 12 fur et loculos habẽs: ea que mittebantur
portabat. Iſte videns mariã vnguentum
p̃cioſum ſup caput dñi fudiſſe: ait. Ut q̃d
pditio hec. Potuit eniȝ iſtud venundari
multo: et dari paupib⁹. Itaq̃ȝ abĳt ad ſũ
mos ſacerdotes: vt ꝓderet eũ: Infelix iu
das: dampnũ credebat ſe habere in effuſi
one vnguenti: voluitq̃ȝ recõpenſare p̃cio
magiſtri. Sed cum ſũma miſcđia diſcipu
lũ errantem vellet corripe dicebat: qui in
tinguit mecũ manũ in parapſide: hic me
traditurus eſt: vt cum ſciret eũ cognoſcere
cogitationes ſuas peniteret. Alĳs aũt ma
nus retrahentib⁹ iudas impudentia qua
ꝓditurus erat dñm: manũ cum mgr̃o ĩ ca
tinum miſit: vt audacia ſua bonam ꝯſcien
tiã mentiret̃. Et cũ dñs diceret: vn⁹ ex vo
bis tradet me: ⁊ alĳ dicerẽt: nunq̃d ego ſũ
dñe. Judas ait. Nunquid ego ſum rabbi.
Hũ vocabant dñm: ille magiſtrũ: q: vole
bat peccatũ qđ cõcepat in hoc verbo quod
dixerat magiſter: diminuere. Minus enĩ
videbat̃ tradere magiſtꝝ: q̃ȝ dñm. Sȝ hũc
dñs pacientia ſupauit: quia eum ptulit: et
q̃uis nouerit eũ proditorẽ: tñ lauare ei pe
des nõ abnuit. Traditus ẽ itaq̃ȝ dñs iude
is ⁊ extra portã paſſus ẽ ab eis: vt ſanctiſi
caret p ſuum ſanguinẽ populũ. Exeamus
igit̃ ad eũ extra caſtra: improperiũ ei⁹ por Hebr. 13
tantes. Recordari igit̃ debem⁹: quantum
improperiũ pro nobis paſſus ẽ dñs: quia
cum ad turpem duceret̃ mortẽ: extra ciui
tatẽ eiectus eſt quaſi vilis ⁊ ꝯtemptibilis
extra ciuitatẽ eiectus eſt: ⁊ crucẽ ſuaȝ por
tauit: et inter latrones crucifixus eſt in lo
co caluarie: et vbi rei decollabantur inter
fectus eſt. Sed cũ praua intẽtione hec fe
ciſſent iudei: pius dominus magna diſpẽ
ſatione hec tria fieri voluit. Non ſolũ eniȝ
in hoc genere mortis voluit dare redemp
tionem hominibus: ſ etiam vitã noſtram
informare. Non enĩ ſine cauſa voluit poti
us crucifigi q̃ȝ lapidari vl' alio genere ſup
plicĳ puniri: ſ vt aliq̃d debeat in eiectione
⁊ crucifixione a nobis intelligi docet apo
ſtolus cũ dicit: Exeam⁹ ad eũ extra caſtra:
⁊c̃. Uideamus igit̃ q̃uo debeamus exire:
et a quibus caſtris: ⁊ qđ improperiũ porta
re. Quãdiu in mortali hoc corpe ſumus:
a domĩo peregrinamur. Sumus enĩ ĩ his
corporibus quaſi in caſtris: bellãtes cõtra
ſpiritualẽ inimicum. Sed in his caſtris id
eſt in carne delectandum non eſt: quia vt
ait apoſtolus: Debitores ſumus non carni
vt ſcđm carnem viuamus. Si enĩ ſcđm car
nem vixeritis: moriemini. Exeundum er
go eſt ab his caſtris: vt non ſubĳciamur

dominio carnis: debet enī ſeruire: nō im-
pare. Vñ apl's. Caſtigo corpus meū ⁊ in
ſeruitutē redigo: vel ſubijcio: id ē vt ſerui
at aīe. Hoc exire eſt illud qđ dñs in euāge
lio ait. Qui vult venire poſt me: abneget
ſemetipſm ⁊c̄. Abnegare debemꝰ in nobis
ipſo: non qđ ibi fecit deus: ſed nos facimꝰ
Qđcunq̄ bonū habemꝰ a deo ē: qđcunq̄
malū ab homīe. Ergo q̄ furabatꝰ: iam non
Hebr. 13 furetur. Audiſtis q̄d eſt exire extra caſtra
modo videamꝰ q̄d ſit portare im ꝓperiū
chriſti. Hoc idē eſt: qđ in illo dñico dicitꝰ: ⁊
tollat crucē ſuam. Quid ē tollere crucem
dñi. Dñs ideo voluit hoc genꝰ tormēti eli
gere: vt inde ſumamꝰ exemplū vel formā
vite. Sicut enī crucifixus nō pōt membra
ſua ad aliquas actiones dirigere: eodem
mō veterē hoīem cū vitijs et ꝯcupiſcētijs
ſuis debemus crucifigere: vt neq̄ pes: ne
q̄ manus: neq̄ aliud membrū poſſit aliq̄
fallaciā pagere nec cogitare. Tollamus ḡ
crucē hanc: ⁊ in nobis crucifigamus vitia
Nunc igitꝰ exeamꝰ fratres chriſto obuiā
cū palmis: id ē victorijs habitis ſup dya-
bolo ⁊ opibus eius: ⁊ cū floribꝰ virtutum
Offerat alius florē dilectiōis: que ꝑncipa
lis eſt radix omniū virtutum. De qua ait
gregoriꝰ. Sicut multi arboris rami: ex vna
radice ꝓdeunt: ſic multe virtutes ex vna
caritate generantꝰ. Alius offerat florē vir-
ginitatis: ⁊ liliū caſtitatis. Hec ē illa virtꝰ
que cōmendauit iohannē: quē diligebat
ieſus: q2 virgo electꝰ ē a dño: q̄m ipſe lau-
dat in apocalypſi. Hij ſunt qui cū mulieri-
bus nō ſunt coinq̄nati ⁊c̄. Aliꝰ ſit ꝑditus
flore humilitatis: imitatus eū q̄ ait. Diſci-
te a me: q2 mi. ſū ⁊ hu. cor. Aliū ꝯoret flos
miſcđie: q2 beati miſericordes: q̄m ipſi mi.
ꝯſe. Aliꝰ teneat ramū pnīe: q2 beati q̄ fece
rūt pniam ⁊c̄. Aliꝰ ꝯcremet thura orōnū:
dicendo. Dirigatꝰ orō me ⁊c̄. Alius paſcat
in xp̄o paupem reminiſcēs illđ euangeliū
quod vni ex minimis meis feciſtis ⁊c̄. Et
nullus ita accedat vacuꝰ ante dñm: vt me
reantꝰ omnes equari: ⁊ vt eos ſup ſedens
ducere et regere ad palmas hieruſalē dig
netur. Igitꝰ ingrediente dño cū turbis ci-
uitatē: turba pueroꝝ ac totū vulgus cum
palmis obuiā ꝓruit: ⁊ regē glīe cū himniſ
excipit. Quibꝰ ſtipatus templū ingredi-
ens ementes ⁊ vendentes colūbas de illo
cū flagellis eiecit: ⁊ templū ſui corpis diſ-
ſoluendū ſed poſt triduū reedificandum
ꝑdixit. In templo itaq̄ multa ſigna facie-
bat: ⁊ turbas q̄tidie celeſtia docebat. Ve- VIII
rum q2 hic dico exemplo illius populi ab
vniuerſa eccleſia cum palmis et floribꝰ ce-
lebratꝰ: dies palmarum nūcupatur. Feria
autē quarta a iuda traditꝰ. feria q̄nta pāis
et vinum in corpꝰ et ſanguinē eius nobis
cōficitur. feria ſexta ꝓ ſalute omniū cruci-
figitur: ſabbato in ſepulchro requieuit. do
minica a morte reſurgēs vitā ⁊ gaudium
omnibus in ſe ſperantibus dedit.

In cena domini. S. Johānē.

Ante diem feſtum paſche ſciens Joh. 13.
ieſus q2 venit hora eius vt trā
ſeat ex hoc mundo ad patrem.
cum dilexiſſet ſuos in finē dilexit eos.
Paſcha tranſitus dicitꝰ. q2 dñs ꝑ egiptum tran-
ſijt percutiens primogenita eiꝰ et filios iſrael li
berās. ⁊ q2 filij iſrael trāſierunt illa nocte đ egip
tia ſeruitute. Qđ ſignificat dñm tranſiturū de
hoc mūdo ad patrē. ⁊ fidelibꝰ eiꝰ de temporali
bus ad celeſtia. In finem dilexit ſuos .i. in ſeip
ſum. Finis enim legꝭ ait apl's eſt chriſtꝰ. Finis
quouſq̄ feliciter camꝰ: nō vbi infeliciter perea-
mus. Vel in finē .i. in mortē. non q̄ morte termi
netur chriſti dilectio: ſed in tantū dilexit. q̄ vſq̄
ad mortem dilectio eū perduxerit. In quo exē-
plū dedit: vt oēs ī dei ꝯitate ꝑmaneāt vſq̄ ī finē
Surgit a cena et ponit veſtimenta ſua.
Et cum accepiſſet linteum precinxit ſe.
Deinde miſit aquam in peluim et cepit
lauare pedes diſcipulorum et exterge-
re linteo quo erat precinctus. Ex magna
humilitate non dedignatꝰ eſt lauare pedes illi
etiā cuiꝰ manꝰ iā ꝑuidebat in ſcelere. Quid mi-
rum ſi poſuit veſtimēta: q̄ cum in forma dei eēt
ſemetipſm exinaniuit. Quid mirum ſi precinxit
ſe linteo: qui formā ſerui accipiens habitu inuē
tus eſt vt homo. Quid mirū ſi miſit aquam in
peluim vñ lauaret pedes diſcipulorum q̄ in ter
ram ſanguinem fudit: quo immundiciam dilu
eret peccatorum. Quid mirꝝ ſi lintheo quo erat
precinctus pedes quos lauerat terſit: qui carne
qua erat indutus euangeliſtarum veſtigia con-
firmauit. Venit ergo ad ſymonem petrum: ⁊ di
cit eis petrus. Domine tu mihi lauas pedes.
Non eſt intelligendum q̄ poſt aliquos veniſſet
ad petrum: ſed ab illo incepit lauatio. Expaue-
ſcit ergo primus apoſtolorum q̄ deus lauet ho
mini pedes. Reſpondit ieſus et dicit ei.
Quod ego facio tu neſcis modo ſcies
autem poſtea. Dicit ei petrus Non la-

VIII uabis mihi pedes in eternū. hoc eſt nūꝙ̄
lauabis. Sicut ē homo humilis ad ſeruiendu
ita ſeruus non ſuſcipiendo ſeruitium. Reſpō
dit ei ieſus. Si nō lauero te nō habebiſ
partē mecū. Te dicit ꝓ ſolis pedibus. Qui ñ
lauaꝛ ꝑ baptiſmū et cōfeſſionē penitētie: nō ha
bet partē cū ieſu. Dixit ei ſimon petrꝰ Do
mie nō tm̄ pedes meos ſed ⁊ manus ⁊
caput. Territus ex dñi reſponſiōe de periculo
ſalutis totū ſe offert ad abluendū turbatꝰ amo
re et timoꝛ ⁊c. Dicit ei ieſus. Qui lotus eſt
nō indiget niſi vt pedes lauet. ſ ē mun
dus totus. Intelligendū eſt p̄ter pedes. To
tus hō abluiꝛ ī baptiſmo: ſed tm̄ cū in rebus hu
manis poſtea viuiꝛ humani affectus ſine q̄bus
nō viuiꝛ quaſi pedes ſūt. q2 ſi dixerimꝰ peccatū
nō habemꝰ mētimur. Quotidie igiꝛ lauat nob
pedes q̄ quottidie interpellat ꝓ nobis. Vñ etiā
quottidie dicimꝰ: dimitte nobis debita noſtra.
Et in cātico cāticoꝝ. Laui pedes meos: quō inq̄
nabo illos. Timeāt inquinare pedes ſuos: qui
ſurripiēte amore humane laudis placere homi
nibus affectāt. Notādū q2 errauit petrꝰ: ne nos
erraremꝰ: cū ſe totū lauandū deo obtulit. Que
deus correxit oſtēdēs ſemel baptizatū nō eē re
baptizandū. Et vos mūdi eſtis ſ nō om
nes. Sciebat eñ quiſnā eēt qui trade
ret eū. Propterea dixit. nō eſtis mūdi
oēs. Poſtq̄ ergo lauit pedes eoꝝ ac
cepit veſtimenta ſua. Et cū recubuiſſet
iterū dixit eis. Scitis quid fecerim vob
Nūc vult apire quod petro dixerat: ſcies aūt po
ſtea. Miſtice cena ī qua cū diſcipulis dñs recu
buit ſignificat tempꝰ vniuerſū quo ipe corꝑalit
in eccl̄ia demoratꝰ: ⁊ dapibus v̄bi ſalutaris ac
miraculoꝝ dulcedine cūctos fideles pauit. ⁊ fi
de ac dilectione audientiū ipe paſtus eſt. Sur
rexit ḡ a cena: et poſuit veſtimēta ſua qñ mēbra
corporis depoſuit in cruce. Linteo p̄cinxit ſe qñ
ſua mēbra circūdedit paſſionis exercicio. Sol
namq ꝑ lintheū qḋ multifario labore cōficitur
afflictio paſſiōis ſigurari. [Miſit aquā in pel
uim. ⁊c. [Defūctus ī cruce aquā cu ſanguie de
latere ſuo fundit: quibꝰ credētes mūdare et ſan
ctificare dignaꝛ. Poſtq̄ lauit pedes: accepit ve
ſtimenta ſua. ⁊ recumbēs aperuit eis miſteriu
lauatōis. q2 poſtq̄ patiēdo in cruce lauacrū re
miſſionis nobis cōſecrauit. accepit membra ia
immortalia. et pꝰ reſurrectionē expoſuit eis vti
litatē ſue paſſiōis. Vos vocatis me magr̄
et dñe. et bñdicitis. ſum eteñ. Si ergo
ego laui pedes veſtros dñs ⁊ magr̄. et
vos debetis alter alterꝰ lauare pedes
Et ad l̄ram et ad myſticū ſenſū hoc deb impl̄e
ri. Ad l̄ram vt ꝑ charitatē ſeruiamꝰ inuicē: non
ſolū in lauādo pedes fratꝝ: ſed ⁊ in oībꝰ neceſ
ſitatibus adiuuādo. Ad miſticū intellectū. vt ſi
cut ille nobis penitētibꝰ pctā dimittit: ita ⁊ nos
dimittamꝰ fratribꝰ. Et ſicut ille lauit nos a pec
catis interpellēdo p̄rem ꝓ nob: ita ⁊ nos oremꝰ
ꝓ fratribus. Exemplū eñ dedi vobis. vt
quēadmodū ego feci vobis. ita ⁊ vos
faciatis. Hoc eſt petere qḋ neſciebas qñ laua
ri pedes nō ſinebas. hoc tibi poſtea ſciēdū ꝓmi
ſit dñs. Eſt cōſuetudo apud pleroſq. vt cū ſe in
uicē hoſpitio ſuſcipiūt: pedes ſibi lauent. Ubi
apud ſcōs hec ꝯſuetudo nō eſt: corde faciūt: ſed
melius eſt, vt manibus fiat: qḋ chriſtus fecit In
quo admonemur vt cōfeſſi inuicē delicta noſtra
oremꝰ ꝓ nobis ſicut chriſtus interpellat ꝓ nob

Sermo in cena domini

Ominꝰ noſter ieſus chriſtus no X
d cte in qua tradebaꝛ accepit panē:
et grās agens fregit ⁊ dixit. Acci
pite ⁊ manducate hoc eſt corpus meū qḋ
ꝓ vobis tradeꝛ: hoc facite in meam cōme
morationē. Similiter ⁊ calicē: poſtq̄ ce
nauit dicens. Hic eſt calix nouū teſtamen
tū in meo ſanguine: hoc facite quotieſcun
q bibitis in meā cōmemorationē. Quo
tienſcunq eñ mādu cabitis panē hūc ⁊ ca
licē bibetis: mortem dñi annunciabitis do
nec veniat. Imminente fratres chariſſimi
dñi paſſionis articulo. qñ iam pene erat in
ipſa traditione: dñs qui prius legales ob
ſeruantias ⁊ ſacrificia tenuerat: que oīa
figura fuerant incarnationis ⁊ paſſionis
chriſti: veniente veritate: voluit vmbram
deſtruere. Agnꝰ immolatꝰ in antiqua le
ge: ⁊ alie hoſtie: īmolandū verū agnu in
cruce p̄figurabant. Voluit igiꝛ agnū ſigu
ratiuū cōmedere ⁊ immolare ⁊ vmbrā rei
future tamdiu ſeruare: donec īmolatio ve
ri agni fieret. Itaq ante tempꝰ paſſionis
ſue: voluit paſcha vetus cū diſcipulis cele
brare: ⁊ agnū cōmedere: deinde veteribꝰ
figuris finē dare. Poſt cenā igiꝛ agni: no
uū paſcha finito veteri ꝯſtituit: ⁊ diſcipu
lis corpus ſuum ⁊ ſanguinē diſtribuit. Si
eñ prius daret corpus ſuū ⁊ deinde agnū
non videreꝛ vetus paſcha finiſſe: ꝓpꝛ no
uum. Accepit itaq panē: ⁊ benedixit ⁊ de
dit illis: poſtea calicē. Sciendū q2 tota na
tura humana: in anima ⁊ corꝑe erat corru
pta. Oportuit ḡ vt deꝰ q̄ veniebat vtrum
q liberare vniret vterq: vt aīe ꝑ animā
corpus ꝑ corpus cōpetenter liberaretur.
Ideo etiā in altari ad vtrūq repſentandū
panē ⁊ vinū apponimꝰ vt ꝑ panē corpꝰ fa
ctum et a nobis digne acceptū nr̄m corpꝰ

corpi christi in ĩmortalitate et in paſſibili
tate q̄ſi qꝫ cõformandũ credamus :ꝛ ſimili
ter ꝑ vinum in ſanguinẽ ↄuerſum:et ſimi
liter a nobis ſuſceptũ:aĩas nr̄as anĩe chri-
ſti credamus ↄformes fieri in mũdo dum
viuimus:et in gloria:dum reſurgemus:ꝛ
cũ anĩa christi ad aliq̄d corporeũ:ſicut cor
ꝺ cõſe.di. 2.panis. ꝛ ꝗ4.ſẽ.d. 11.ca.Sb alia.ꝛ Sꝫ quare. pus ꝑ panem rep̄ſentanda eſſet .Nihil in-
uentũ in omnibus creaturis ſuis eſt:ꝑ q̄d
vicinius rep̄ſentaretur q̄ꝫ ꝑ ſanguinẽ:qui
ſedes ip̄ſius anĩe dicit̃. Sed qꝛ ſanguinez
quaſi horribile nature humane: ſumere vi
debatur:ideo vinũ per ſanguinẽ poſitum
eſt:ad deſignationẽ anĩe. Nec tñ intelligẽ
dum eſt:q̄d in ſanguine ſolã animã :et nõ
corpus:vel in acceptione ſanguinis totaz
aĩam et nõ totũ corpus:q̄ꝫuis ſeparati cor
pus:et ſeparatim ſanguinẽ:non tamẽ bis
ſed ſemel christũ accipimus Sed iſte mos
ita ſeparatim accipiendi : inde in eccleſia
inoleuit:q̄d christus in cena diſcipl'is ſepa
ratim dedit:vt ꝑ hoc intelligerent : aĩe et
corpori christi deberi ↄformari. Trina ita
qꝫ refectione deꝰ aĩam fidelẽ paſcit:ꝑ ver-
bum:ꝑ ſacramẽtũ:ꝑ ſpiritũ . Quãdo nos
ꝑ verba ſua: ꝛ ſacramẽta reficit :fauũ nob̃
edendũ ꝓponit :qñ vero intus ꝑ ſpiritum
ſuũ nos reficit:mel nobis guſtandũ effun
dit. Sed et hoc notandũ:qꝛ aqua in ſacra-
ꝺ cõſe.di. ꝛ ĩ calice ꝛ 4.ſen.di. 11.ca. Aq̄ mento ideo ponitur cũ vino:vt aqua cum
ſanguine que de latere christi fluxit repre
ſentetur. Que aqua ſignificat ꝑp̄l'm:vl' ba
ptiſmũ :in quo ꝑp̄l's per effuſionẽ ſangui-
nis christi mundatur. Nec dubitandũ:q̄n
panis ꝑ ſacra verba benedictionis ſacer-
dotis:verſum in corpus dñi ↄuertatur ita
vt ſubſtantia panis nõ remaneat: ſed co-
lorẽ ꝛ ſaporem panis remanere:ꝛ ſub vna
de ↄſe.di. 3.ca.Noſ ſpecie verã christi corpis ſubſtãtiã la tere
Nã ſi in ea qualitate in qua reuera eſt ap-
pareret:viuũ hominẽ: animꝰ hoĩs abhor
reret aſſumere. Unde cũ dño diceret :niſi
manducaueritis carnẽ filij hoĩs ꝛ biberi-
io[h]ã[n]is 6 tis eius ſanguinẽ ꝛc̃. Hec audientes q̄daz
abierunt retrorſum :abhorrẽtes ꝛ putan-
tes eũ ſub hac ſpecie que eis apparebat iu
bere comedi. Debet ğ neceſſario christia-
nus credere:manibꝰ ſacerdotis cuiuſlibet
et tantũmodo ordinẽ ſacerdotij habentis
ſiue boni ſeu mali :equaliter ꝑ verba pote
ſtatiua benedictionis:corpꝰ dñi poſſe cõ-
ſecrari:et ſp̄m ſanctũ in ↄſecratione illa ad
de cõſe.d. 2.Utruz. eſſe. Hec oblatio corporis christi vt augu-

ſtinuo teſtat̃: ideo quotidie iteratur:licet
christus ſemel paſſus ſit: qꝛ quotidie cadi-
mus in peccatis:ſine q̄bus mortalis infir- ꝛ.ca.itera
mitas viuere non põt. In ſpecie vero pa tur.4.ſẽ.
nis inuiſibile de celo deſcendit: et vnionẽ diſ.12.In
corpis in capite:in ſpecie panis voluit de- ſtitutum .
ſignari:ſicut ait ap̄l's. Unus panis:vnum j.Cor.10
corpus ſumus omnes:q̄ de vno pane par-
ticipamur. Sicut enim ex diuerſis granis
vnus panis fit:ſic ex diuerſis mẽbris: nos
vnũ corpꝰ christi vnione :ſpei:fidei: et ca-
ritatis efficimur Itaqꝫ q̄ corpori christi ſuũ
ſic membrũ vniri vult pane celeſti: cum
alijs participet. Fregit enĩ deus panẽ et
dedit eis:qꝛ q̄d vnũ eſt:ab omnibꝰ voluit mat[t]h.26
participari:dicens. Accipite ꝑ cõformita
tem :et comedite ip̄m ſacramentũ : hoc fa-
cite in meã cõmemorationẽ. Accipiẽdo cor-
pus et ſanguinẽ habeamus paſſionis me-
moriã:vt ſicut ꝓ nobis mortuꝰ eſt:ita pro
eo ſi neceſſe ſit moriamur. Et de calice ſi-
militer. quẽ vocauit nouũ teſtamentũ: id
eſt nouã ꝓmiſſionẽ:qꝛ ꝑ illũ ſanguinẽ nec
ſolũ tempalia promittebat:ſed etiaz eter-
na. Et hec cõmemoratio debet fieri donec
veniat:id eſt vſqꝫ ad finẽ ſeculi:qñ ſcꝫ ve-
niet ad iudiciũ Sed videte quid ſequitur 1.Cor.11.
Quicũqꝫ manducauerit panẽ vel biberit
calicẽ dñi indigne: reus erit corporis dñi.
Probet aũt ſeip̄m hõ:et ſic de pane illo e-
dat:et de calice bibat. Indignꝰ ẽ:crimina
li peccato irretitus:vel in volũtate crimi-
naliũ faciendoꝝ remanẽs . Probet aũt ſe
ip̄m nõ cõparatione alioꝝ ſed ꝑ ſe ſolum:
qualis ſit ↄſiderans:qꝛ q̄ mãducat ꝛ bibit
indigne iudiciũ ſibi manducat et bibit id
eſt damnationẽ mãducat. Ideo inter vos
multi infirmi ſunt quos dñs ꝓpter corpꝰ
ſuũ indigne aſſumptũ in hac vita febribꝰ
et alijs infirmitatibꝰ punit:et etiaz q̄d eſt
peiꝰ:dormiũt multi in mortẽ:ſicut nos ad
huc videmus:q̄d poſt paſcha ſepius acce
dit mortalitas.

Itẽ Sermo in cena dñi

Fratres iſta dies q̄ꝫ hodie celebra
mꝰ magna ẽ ꝛ excelſa:ꝛ nulla ma-
ior ꝑ totũ ãnũ. Hodie cenauit dñs
cũ diſcipulis ſuis. Hodie tradidit illis cor Math.26
pus et ſanguinẽ ſuũ: Hodie glĩa p̄ri ꝛ filio
nõ canit̃: hodie ↄſecrat̃ tribꝰ modis oleũ
triũ officioꝝ . Hodie reſeruat̃ corpus dñi
vſqꝫ in craſtinũ:reficit̃qꝫ in cõmemoratio-
ne refectiõis christi. Hodie lauant̃ pedes

VIII fratrum et pauimenta eccleſie. Hodie nu-
dantur altaria vſqꝫ in ſabbato ſancto. Ho-
die penitẽtes veniũt ad abſolutionẽ: ⁊ il-
lud miſteriũ qđ hodie fit: ꝑ totũ obſeruaꝛ
annũ: ſꝫ hodie adimpletur et hodie incho
atur. Hodie illa res efficitur que ꝑ totũ an
nũ nõ recupatur: ſi dimittiꝛ. Et ideo dies
iſta magna et cõſecrabilis ẽ dño: ⁊ plena le
ticia et exultatione. Per tres dies cõtinu-
os. i. q̃ntã: ſextã: ſeptimãqꝫ feriã triduanã
ſepulturã dñi celebramꝰ: ac per hoc vt cõ
paginemur humilitati ſepulture eiꝰ dimit
timꝰ excelſa nr̃a: id ẽ glĩa pr̃i ⁊ fi. ⁊ cãpana
rũ ſigna: ⁊ alia hmõi. Quitã aũt feriã ſex
te ſeptimeqꝫ idõ adiũgimꝰ ꝓ triduo adim
plẽdo. qꝛ dñica nox quã dñs ſua reſurrecti
one cõſecuit: q̃ ꝑtinet ad initiũ ſeq̃ntis do
minici diei: cũ magna glĩa celebraꝛ. In ea
đ cõſe. di. .3. l̃ris. ⁊ 4. ſen. di. 23. ca. 1. dẽ qꝫ die ꝯſectur oleũ ad tria officia: oleũ
ad infirmos: ad neophitos chriſma quoqꝫ
vñ ꝯfirmãtur hoĩes poſt baptiſmum ⁊ vñ
ipm baptiſmũ ꝯſecraꝛ: ꝑ qđ hoĩes ſaluanꝛ.
Poteſt tñ deus ſine oleo infirmos ſanare:
ſãctificareqꝫ ſuos: demõeſqꝫ effugare: põt
ſpiritale oleũ tribuere ſine corpali: ſꝫ ꝓpt
animales agũtur viſibilia: vt inuiſibilia fa
ciliꝰ capiãtur. Si qs dixerit: ſi põt: quare tã
to ſtudio obſuaꝛ cultꝰ ꝯſectiõis olei. Re-
ſpõdebiꝛ. Nõne antiq̃ iuſti potuerũt deo
placere ſine circũciſiõe. Potuerunt vtiqꝫ.
Sꝫ poſtqꝫ eis p̃ceptũ fuit: vt circũciderent
tur: niſi circũciderẽtur: peccati vincul' tene
banꝛ: vt Augꝰ. ſeleucio teſtaꝛ. Ap̃li q̃ppe
Auguſti. hac arte. i. oleo vtebãtur: in redintegratõe
infirmoꝝ: ap̃lici aũt viri in ꝯſig̃tione neo-
phitoꝝ. Vñ euãgeliũ dic̃ de ap̃l'is. Et vn
Marci. 6. guebãt oleo m̃ltos eg̃tos: ⁊ ſanabanꝛ. Itẽ
Beda. Beda. Patet ab ipis ap̃lis hũc ſctẽ eccl'ie
morẽ traditũ ẽẽ: vt energumini: vel alij q̃-
libet eg̃ti vnguanꝛ oleo: põtificali bñdicti
one. De oleo qđ infũdiꝛ ſup neophitos nõ
aliq̃d tñ legimꝰ ſꝫ tenemꝰ ap̃licã ꝯſuetudi
nẽ ex auctoritatẽ: quã accepimꝰ a romana
eccleſia. Nã mos ap̃li dei et inſtituta maio
rũ ꝓ lege tenẽda ſũt: vt augꝰ. caſulano p̃ſ-
Auguſtiꝰ bytero teſtaꝛ. Oleũ ꝓ infirmo ꝯſecraꝛ i
I ipõ officio ꝯſecratõis corpis et ſanguinis
dñi: anteqꝫ dicaꝛ: ꝑ quẽ hec oĩa dñe ſp bõa
creas. Nouiſſima orõ ꝯſectiõis dñici cor-
poris ex voto penitẽtiũ fit: de q̃bꝰ dr̃. Sa-
Ps. 50. crificiũ dõ ſpũs ꝯtribulatꝰ. Cõgrue i ea cõ
ſecraꝛ oleũ ꝓ penitẽtibꝰ: vbi eoꝝ ſacrifici-
um deo offerꝛ: Conſectio criſmatis dr̃ p̃nci
palis. qꝛ ad eiꝰ vnctionẽ p̃ncipalis ſpũs tri
buiꝛ. Cõſectur in eo loco vbi pacẽ inꝛ nos
ſolemꝰ dare: hoc eſt opꝰ gr̃e di: vt pax ⁊ cõ
cordia regnet in nob. Nã vt yſidorꝰ ait. Iſidorus.
Olea ẽ arbor pacis inſignis. Seq̃tur. Exor
ciſmꝰ olei. Vt yſidorꝰ ait: exorciſmus gre-
ce: latine ꝯiuratio: ſeu ſmo increpatiõnis
eſt ꝯtra diabolũ: vt diſcedat: ⁊ ꝯcludiꝛ ſic.
Per dñm nr̃m ieſũ chriſtũ: q̃ vẽturꝰ ẽ. Il
lo vngũtur cathecumini: vt ꝑ hãc vnctio-
nẽ nõ poſſit diabolus repedare. Vidẽdũ
eſt q̃d opeꝛ ſpũſſanctꝰ in ſingl'. Exorciſ-
mus olei iubet recedere diabolũ a cathecu
mino: q̃ adhuc ꝓ mortuo deputaꝛ. qꝛ non
dũ ẽ baptizatus. Criſmalis vnctio ſãctifi-
cat iã viuẽtẽ ex mortuis. Oleũ ꝓ infirmo
medelã p̃ſtat ſauciatis. Reſuaꝛ in eadẽ die 9
corpꝰ dñi vſqꝫ i craſtinũ. In paraſceue eñi
nõ ꝯficiꝛ corpꝰ dñi. Neceſſe eſt eñi: vt hi q̃
bus ẽ volũtas cõmunicãdi habeãt ſacrifi- đ cõſe. di. 2. Quoti die. et. 4. ſen. di. 12 ca. Inſtitutum. Augꝰ. Iſidorus.
ciũ ex p̃ori die. Sũt eñi q̃ q̃ttidie euchari-
ſtiã ſumere volũt. Nã iuxta auguſtinum:
neuter culpandus ẽ: vel q̃ honorãdo ñ au
det vllo die p̃termittere. Deiñ trãſiꝛ ad cõ
uiuiũ: ex q̃ cena dñi vocaꝛ. Vñ yſidorus.
Cena dñica dicta ẽ: eo q̃ in eo die ſaluator
paſcha cũ diſcipulis ſuis fecit. Vidi quẽ-
dã religioſũ ea die primo aliq̃d ſumere de
cibo: ⁊ poſtea lauare pedes peregrinorũ:
⁊ ſic trãſire ad mẽſã. Dñi nr̃i exẽplo eo die
lauamꝰ nõ ſolũ pedes fratꝝ: ſꝫ etiã pauimẽ
ta eccl'ie ad paſchalẽ feſtiuitatẽ ornanda.
Precipiꝛ i romão ordine: vt a q̃nta feria
vſqꝫ in ſabbo ſcõ nuda ſint altaria. Qđ nõ
aliđ ſig̃cat: ni fallor: niſi fugã ap̃l'orũ. Ve-
ſtimẽta altaris chriſti ſũt: de q̃bus dcm̃ ẽ.
⁊ relicto eo oẽs fugerũt. In ipa die pctõres math. 26.
q̃ ꝓpter pctã ſua ⁊ crimĩa ꝓiecti fuerãt de
gremio ſãcte eccl'ie pacta penitẽtia iubẽte
epõ ſeu pbro vbicũqꝫ ſint ad mr̃em eccleſi
am reuertũtur: ⁊ cũ magno gaudio ⁊ leti-
cia ad remiſſionẽ peccatoꝝ redeũt. In his
oĩbꝰ cog̃ſcimꝰ p̃ſẽtẽ diẽ valde ꝯſecratum
eſſe remiſſioni peccatoꝝ. Nõ eñi putamus
preſenti quinte ferie fortuitu hec accidere
Nos ſcioli interim dicamꝰ quid nobis vi-
deaꝛ rationis habere qđ in ipo die voluit
dominꝰ pedes lauare: cuiꝰ exẽplo nos pe-
des et cetera lauamꝰ. Que lauatio remiſ-
ſionẽ peccatoꝝ ſignificat. Quapropter et
penitentes eadem die ad manus ſacerdo-
tum recurrunt. Et cur eadem die oleũ cõ-
ſecratur. Chriſtus vnctus oleo leticie in fi-

ne quinte etatis venit ad nos: vt cōſortes faceret regni ſui. Unde et hec vnctio conficit in qnta feria. Sic delatus ē quidā modus vnctiōis a natiuitate dñi ſcḋm eſaiā et euangeliū in ſpecie colūbe vſqȝ ad baptiſmum ꝗuis ab initio ex quo cepit homo fieri: credamus vnctionē in ieſu ſpiritalē manere. Non diſcrepat ab hac rōne quod qnta feria cōſecrat oleū: et vnctio fuat vſqȝ ad baptiſmū noſtrū. Lex ſi ſoluebat peccata: ſꝫ puniebat. Chriſtus in qnta feria veteri lege finē dat: vt beda narrat ſup lucā: ⁊ pctā abſoluit. Idipm̄ ī prima orōne miſſe ſonat ſacerdos dicēdo: ita nobis ablato vetuſtatis errore: reſurrectōis ſue gratiā largiatur. Affert ⁊ oleum quo vnguantur ſui conſortes: de quibus dicit petrus. Uos eſtis genus electum regale ſacerdotium. Igit cū ex his omnibus tāta leticia ſit hodierne diei: ⁊ ſicut ſcimus et ſepe videm⁹ tantā in terris leticiā de peccatoris abſolutione ⁊ penitētia: multomagis credendū eſt in celis gaudium eſſe et leticiam corā deo at angelis eius: ſicut ipe dicit: q diem ⁊ hominē ꝯſtituit. Gaudiū eſt in celo corā angelis dei ſuper vno peccatore penitentiam agente.

Beda.

De ſeparatione anime et corporis ī xp̄o

Quidā putauerūt in morte diuinitatē a chriſto hoīe receſſiſſe: ⁊ mortem hoīs aliud ꝙ ſepationē diuinitatis a carne nō fuiſſe. Inueniunt enim quedā verba in quibus ita dictū eſſe videtur: et inueniētes eiuſmodi lr̄e adherent nō pertingentes ad ſpūm. Beatus ambroſius tale aliqd videtur dicere in expoſitione pſalmi illius: quē ipe dñs ī paſſione de ſe ſcriptum eſſe oſtendit. Deus me⁹ ds meus: vt quid me dereliquiſti. Sup hunc locum ambroſius ita dicit. Clamat homo ſeparatione diuinitatis moriturus: ⁊ alia quedam quaſi ad ipsū ꝓbandum adducta qꝛ ſcꝫ ds vita ē: et vbi vita fuit: mors eē nō potuit: ac ꝓpterea niſi vita ꝑus receſſiſſet mors venire nō potuiſſet. Scriptū quippe eſt: quia ieſus clamans magna voce dixit: Deus meus: deus me⁹: vt quid dereliquiſti me. Clamat homo ſe derelictum a ds: ⁊ conqueritur deū a ſe receſſiſſe: ⁊ quaſi ideo ſe moritur eſſe: ꝙ ds ab ipo receſſerit. Ido dixit: qꝛ clamat homo ſeparatione diuinitatis moriturus. Sed videte quid dicitur Si eni agitur de illa ſeparatione diuinita-

Ambro.

pſal. 21.

j. ſen. diſ. 21. ca. 1.

Mat. 27.

tis pro qua chriſtus homo in cruce clamabat: illa vtiqȝ iam facta erat. Non eni dereliquendū: ſed derelictum iam ſe ꝓteſtat dicens. Deus me⁹ vt quid dereliquiſti me Si ergo de illa ſeparatione diuinitatꝭ agitur: iā receſſerat ds: quādo homo in cruce pendens: derelictum ſe a deo vociferabat: ⁊ vtiqȝ adhuc chriſtus ī carne viuebat: qñ ſic ds ab eo receſſerat. Reſpondeant ergo. Si mors eſſe nō poterat niſi prius vita diſcederet: quō vita manere potuit: poſtꝙ vita receſſerat. Iam eni ſic receſſerat deus: ⁊ adhuc chriſtus viuus in cruce pendebat: cū ſe derelictum cauſabatur. Si ergo ī hac receſſione dei: ⁊ in hac diuinitatis ſeparatione illam que inter diuinitatē et humanitatem conſtabat: vnionem perſone ſolutam dicunt. Fuit quoddam tempus quando chriſtus adhuc viuus homo erat: ⁊ ds non erat. Sed quis hoc dicat. Quis ſane fidei concordās nō abhorreat deo imponere ꝙ aſſumptum hominē vſqȝ ad mortem quidem comitādo perduxit: ⁊ ī morte qñ maiori periculo iam imminente mai⁹ auxiliū neceſſariū erat deſeruit. Quare ꝗ tātopere mercennarijs impropat: ꝙ lupo veniente oues quas cuſtodire debuerant: fugientes deſerūt: cum ipſe vnicam illam ouē: ⁊ agnū illum ouis virginis filium: quē nō ſolum cuſtodiendum: ſꝫ etiam glorificādū ſuſcepit lupo veniente deſeruit: ouis pri⁹ de paſtore ſecura veniente lupo nō timuit dicens. Uenit ꝑnceps mundi huius: ⁊ in me non habet quicꝙ. Nūc aūt a paſtore derelicta cauſando et conquerendo clamat. Quare dereliqſti me. Solus homo fuit: ⁊ ds nō fuit: ⁊ iā ds homo nō fuit. qꝛ iam ab homine receſſerat ds: nec homo ds fuit. qꝛ adhuc viuus in cruce pendens: a deo derelictus eſt. Iam non ſolū ergo in morte: ſed ante mortē diuinitas ab hoīe receſſerat: qñ homo adhuc homo a ſe receſſiſſe deum ac per hoc vt iſti aiunt: deū ſe eſſe nō plāgebat. Quis hoc dicat. Quomodo ꝗ inquiunt intelligendum eſt: ꝙ chriſtus ſe a deo derelictū eſſe clamat: ⁊ ꝙ ſcriptura hominem ſeparatione diuinitatis moriturū clamaſſe affirmat: ſi deus ab hoīe nō receſſerat. Quid ergo. Non potuit diuinitas humanitatem: etiam ſcḋm aliquid deſeruiſſe in ꝗtū vicē eam poteſtati inimicoꝝ ad tempus non defendit: ⁊ ſcḋm aliquid non deſeruiſſe: inquātum ſcꝫ tunc etiam ab ea per

VIII

B

math. 27

preſentiam maieſtatis nõ receſſit. Dereli-
quit illũ: ꝟ illã nõ dereliqͭ. Dereliqͭ illis:
ꝟ ſibi non dereliqͭ. Dereliqͭ: qꝛ auxilium
nõ ꝯtulit: ꝟ nõ dereliqͭ: qꝛ pñtiã nõ abſtu
lit. Subtraxit ꝓtectionem: ꝟ nõ ſeparauit
vnionẽ. Separauit ſe foris: vt ad defenſio
nem cõtra inimicos nõ adeſſet: ꝟ nõ ſepa-
rauit ſe intus: vt illi ad vnionẽ perſõne de
eſſet. Sic ergo dereliqͭ: vt nõ adiuuaret: ꝟ
non dereliquit vt recederet. Vado ꝑ viaꝫ
mecũ pergis: pariter ambulamꝰ. Securꝰ
ſum: q̃ſi amicũ meũ habens. Venit hoſtis
meus et irruẽs inermem: ꝛ reſiſtere nõ va
lentem: vulneribus afficit. Tũ me plaga-
ri cernẽs: nihil moueris: ꝟ patienter ſuſti-
nes: ꝛ ſtas iuxta quaſi nõ curans vulnera
mea ꝛ dico. Vt quid dereliquiſti me. Ad-
huc ſtas iuxta me: ꝛ cauſoꝛ te rceſſiſſe a me.
Iuxta es loco: ꝟ longe auxilio. Iuxta fui-
ſti: q̃ñ pñtem exhibuiſti in dilectione: lon-
ge factus es: q̃ñ in periculis conſtituto te
ſubtraxiſti a compaſſione. Sic ꝗ humani-
tas a diuinitate in paſſione ſe derelictã cla
mabat: qꝛ eam inimicoꝝ poteſtati ad cruci
figendum conceſſerat: ſicut ſcriptum eſt.
Nõ haberes in me poteſtatem: niſi tibi da
tum fuiſſet deſuper. Quam tñ mortem qꝛ
nõ ꝓ ſua iniquitate: ꝟ ꝓ noſtra redempti-
one ſuſtinuit ĩ cruce pendens quare ſit de-
relicta requirit: nõ q̃ſi aduerſus deũ de pe
na murmurans: ꝟ nob innocentiam ſuam
in pena demonſtrans cauſam querebat: q̃
peccatum neſcibat.

In die ſancto paſche. S. marcum.

Aria magdalena et maria
m iacobi et ſalome emerũt aro
mata vt veniẽtes vngerẽt ie.

Marci.16 In euangelio luce ſcriptum eſt. ꝙ
reuertentes a monumento para-
uerũt aromata et vnguenta. Et ſabbato quidẽ
ſiluerũt ſcd̃m mãdatuꝫ. Mandatum erat apõ
iudeos. vt ſabbati ſilentium a veſpa vſqꝫ ad ve-
ſperam. i. a ſolis occaſu vſqꝫ ad ſolis occaſũ ſer
uaretur. Quod et mulieres fecerũt: que viſa ſe-
pultura dñi emerũt aromata in paraſceue ante
ſolis occaſum: vel in ſabbato poſt occaſum ſol.
ꝛ preparauerũt aromata: vt mane corpus dñi
vngerẽt. Recordantes ergo fideles ſepulturaꝫ
domini quaſi aromata parant: ſi ad opera qui-
bus chriſtus delectatur ſe cõuertant. Et ſabba-
to quidem ſilent venturi poſt ſabbatum cũ mu
lieribus ad dominũ. qꝛ finita preparatione pre
ſentis vite in requie gaudent expectare diem re-
ſurrectionis et tunc chriſto offerre ſpiritales ac
Gen.i. tiones quaſi aromata redolentes. Sexta die
factus eſt homo. ſabbato quieuit deus. Jdõ ſex
ta die ieſus pro homine moritur. vnde et dixit.
conſummatũ eſt. i. ſexta die opus ꝓ redempti-
one mũdi expletum eſt. ꝛ in ſabbato requieuit ĩ
ſepulchro. Ita et nos in hac ſexta etate ꝓ domi
no pati debemus: et in ſeptima que eſt mortuo
rum in ſecreta pace quieſcere donec octaua re-
ſurrectionis veniat. In ſeptima ſeptima dieĩ
veſperam habuiſſe non legitur: qꝛ in illo ſeclo re Gen.2.
quies animarũ nullo merore conſumit: ſed gau
dio future reſurrectionis augetur. Veſpere
autẽ ſabbati que luceſcit in primã ſab-
bati cũ adhuc tenebre eſſent venit ma-
ria magdalena et altera maria. et ſalo-
me ad monumentum portãtes que pa-
rauerũt aromata. Nomine veſperis noctẽ
deſignat a parte totum intelligens. Veſper enĩ
principium noctis eſt. Ideo nõ ait. qui luceſcit
ſed que luceſcit ſcd̃m intellectum relationem fa
ciens ad noctem: que in aurora diei dñice termi
natur. Ea vero cauſa intelligitur eandẽ noctem
ſic appellaſſe: quia iam a veſpere licebat eis pa
rare et afferre aromata tranſacto ſabbato. Or-
dinato: tempoꝝ vltima noctis huius parte ſur
rexit. Quid eſt aliud reſurgere dei filium: niſi re
uiuiſcere: id eſt ex morte ad vitã redire. Hac no
cte per miſterium reſurrectionis dñi tempoꝝ or
do mutatus eſt. Aptiſſime quondam nox ſeq̃ Gen.i.
batur diẽ: qꝛ homo a luce paradiſi peccãdo lap
ſus in huius ſeculi tenebras erumnaſqꝫ decidit
Aptiſſime nunc dies ſequitur noctem. qꝛ ꝑ fidẽ
reſurrectionis a peccati tenebris ꝛ vmbra mor-
tis ad lucem vite chriſto largiente reducimur.

Illud ergo quod dicitur dominũ fuiſſe tribꝰ
diebus et tribus noctibus ĩ corde terre. ſicut io- Math.12
nas fuit in ventre ceti: reſtat vt hoc modo loquẽ
di quo a parte totum intelligitur accipiamus:
videlicet per extremam partem diei paraſceuẽ.
quo ſepultus eſt dñs: totam diem cũ ſua nocte
iam p̃terita: et ꝑ noctem ſequentem: ſabbatum
tercium diem totum. Prima autẽ ſabbati ſiue
vna ſabbati. vel ſabbatorum dies dñica intelli-
genda eſt. qꝛ omnis ebdomada in ſabbatum ꝛ in
primam ꝛ in ſecũdam: ꝛ in terciã: ꝛ in quartã: ꝛ
in quintam: et in ſextam ſabbati diuidit. Ipſa
etiã ebdomada ex prerogatiua ſabbati nonnũqꝫ
ſabbatũ dicebat. vt ibi. Ieiuno bis in ſabbato:
id eſt in ſeptimana. Et orto iã ſole dicebãt
adinuicem. Quis reuoluet nobis lapi-
dem ab oſtio monumenti. Erat quippe
magnus valde. Orto iam ſole. i. cum celum
ab orientis parte iam albeſceret. qḋ non fit vti-
qꝫ niſi ſolis orientis vicinitate. Eius enim eſt il-
le fulgor. qui nomĩe aurore appellari ſolet. Qḋ
mulieres valde diluculo venerunt: magnus fer
uor inueniendi dominũ oſtendit. Miſtice vero
nobis datur exemplum: vt diſcuſſis vitiorum te
nebris: ad dñi corpus accedamus. Nam ſepul
chrum altare dominicum ſignificat in quo car-

nis eius ac ſanguinis miſteria celebrant. Aromata aūt que mulieres deferūt odorē virtutum ⁊ ſuauitatē orationum ſignificāt cum quib9 altari debemus appropinquare. Que aūt mulieres hec eſſent legit᷑ q̄ vna maria ſoror lazari fuiſſet. altera ꝓo maria mater iacobi. poſtea hieroſolimoꝝ epi. tercia quoqꝫ maria ſoror matrī dñi vxor ſalomei. Hec tres cum ꝑcioſis vnguentis ad monumentum veniebāt: quibus dominū ne a vermibus corrumperetur vngere volebāt. Viſo vero angelo nimio pauore conſternant᷑: ſꝫ blāde ab angelo conſolantur. Sequitur: **Et ecce terre motus factus eſt magnus. angel9 eni dñi deſcendit de celo. Et accedēs reuoluit lapidē.** Angelus reuoluit lapidē nō vt egreſſuro dño ianuā pāderet: ſed vt egreſſus ei9 facti indiciū ꝑſtaret. Qui eni clauſo vtero mortalis exijt: imortalis iā factus ſepulcro exire potuit et exijt. Dō aūt terremotus reſurgente dno ſicut et moriente factus eſt magnus: ſignificat terrena corda et celeſti ſpe delecta ꝑ fidem paſſionis ac reſurrectionis eius concutienda ad penitentiam: ac ſaluberrimo pauore permota ad vitam ſublimanda perpetuam. Lapidis autē reuolutio reſerata inſinuat ſacramentoꝝ: q̄ velamine littere tegebant᷑. Lex eni in lapide ſcripta eſt: cuius ablato tegmine: gloria reſurrectōis oſtenſa eſt.

E **Et reſpicientes viderūt reuolutū lapidē a monumento. et angelū ſedentē ſuper eū.** Erat aūt aſpectus ei9 ſicut fulgur veſtimēta eius ſicut nix. Qr de9 ⁊ terribilis eſt peccatoribus ⁊ blandus iuſtis: recte ſic angelus demōſtratur vt de ſua ſpecie ⁊ terreret reprobos. Et mulceret pios. In fulgure eni terror timoris eſt. in niue blandimentū candoris. Cādor etenī veſtis ⁊ angelice noſtre feſtiuitatis gaudia nūciauit. Illa etenī dñi reſurrectio: et nos ad vitam immortalitatis reduxit: ⁊ angeloꝝ numerꝝ reſtituens celeſtis patrie damna reparauit. Sedebat ergo regnātē indicās. qui in natiuitate ſtādo bellatuꝝ ſignerat. Sedebat ſuꝑ lapidē quo monumentū claudebat᷑: vt clauſtra inferoꝝ ſuperata doceret. Sedebat vt marcus determīat in dextris. i. ad meridianam partem loci illi9 vbi fuerat corpus dñi. Corpus eni dñi reſupinū iacens caput habebat ad occaſum: dexteram habebat ad auſtrū: Quid aūt per ſiniſtrā niſi vita preſens: quid per dexterā niſi vita perpetua ſignatur. Unde illud. Leua eius ſub capite meo ⁊

Cāti. 2. et 8. dextera illius amplexabitur me. Quia igitur redemptor noſter iā preſentis vite corruptionem tranſierat: recte angelus q̄ nūciare perennē ei9 vitam venerat in dextera ſedebat. Siniſtram ergo deus id eſt ꝓſperitatem vite preſentis quaſi ſub capite eccleſie poſuit: quā intentiōe ſumme amoris premit. Dextera vero dei eam amplectitur: qꝛ ſub eterna eius beatitudine tota deuotōe

F continetur. Pre timore autē eius exterriti ſunt cuſtodes: et facti ſunt veluti mortui. **Reſpondens aūt angelus dixit mulieribus. Nolite timere vos. Scio eni q̄ ihꝫ qui crucifixus eſt queritis. Non eſt hic. ſurrexit eni ſicut dixit. Venite et videte locū vbi poſitus erat dñs.** Ac ſi dicat. Si verb n̄ creditis: vacuo ſepulchro credite. Angelus non conſolatur cuſtodes: ſed mulieres. In incredul' inquit perſeueret pauor: ceterū vos qꝛ ieſū queritis audite q̄ reſurrexit. Paueant illi qui non amant aduentum supernoꝝ ciuium: pertimeſcant qui carnalibus preſſi deſiderijs ad eoꝝ ſocietatem ſe pertingere poſſe deſperant. Vos autem cur timetis que veſtros ꝯciues videtis. Nō eſt hic dicitur ꝑ preſentiam carnis. qui nuſq̄ꝫ deeſt per preſentiā maieſtatis. Radix amara crucis euanuit: flos vite cum fructibus erupit. id ē qui iacuit in morte reſurrexit in gloria. Corpus ieſu mortuum non inuenitur: ſed viuum euangelizatur. qꝛ et ſi cognouimus ſꝫm carnem. ſꝫ iā nūc non nouimus. **Et factum eſt dū mente conſternate eſſent de iſto: ecce duo viri ſteterunt iuxta illas in veſte fulgenti.** Angeli non ſolum verbo ſed etiā fulgenti habitu gloriam annunciant triumphantes. Mulieres angelos vident que cum aromatibus venerūt. qꝛ illic mentes ſuꝑnos ciues aſpiciunt: que cum aromatibus ad deum per ſancta deſideria proficiſcuntur. Mente conſternate erant. quia ⁊ magnum lapidē reuolutum ſtupebāt: ⁊ corp9 non inuentum dolebant. Dicitur autē hoc monumētum dñi q̄ domus rotunda fuerit: ⁊ ſcōm mathei et marcum de ſubiacēte petra exciſa tāte altitudinis vt intus conſiſtens homo vix manu extenta culmen poſſet attingere. Que habet introitum ab oriente cui lapis ille magn9 impoſitus eſt. In cuius mōnumenti parte aquilonali ſepulchrum ipſum. hoc eſt locus dñici corporis de eadē petra factum eſt: ſeptem habēs pedes longitudinis: trium vero palmoꝝ menſura cetero pauimento altius eminens. Qui videlicet locus non deſuꝑ ſed a latere meridiano per totum patulus eſt. vñ corpus inferebatur. Color autē eiuſdem monumenti ac loculi rubicundo ⁊ albo dicit᷑ eſſe permixtus. Hoc itaqꝫ nouū ſepulchrum dñi poteſt marie virginalem vterum demōſtrare. ſaxūqꝫ magnū oſtio appoſitū oſtēdere nō abſqꝫ auxilio plurimoꝝ ſepulchꝝ potuiſſe reſerare. Sicut in marie vtero nemo ante illum. nemo poſt illum conceptus eſt. ita in h̄ monumento nemo ante. nemo poſt ſepultus eſt. Sciendum quoqꝫ q̄ ſicut angeli legūtur aſtitiſſe ſepulchro ſaluatoris. ita credendi ſūt aſtitiſſe miſterijs corporis dñi tempore cōſecratōis. Vñ apoſtolus monet mulieres in eccleſia velari ꝓpter angelos. **Cum timerent autē et declinarent vultum in terram dixerūt ad illas. Quid queritis viuentē cū mortuis. Non eſt hic ſed ſurrexit.** Recordamini

IX

G

IX qualiter locutus eſt vobis: cum adhuc i galilea eſſet dicẽs. quia oportet filiũ homĩs tradi ĩ manus hominũ pctõꝝ: ꝛ crucifigi: ꝛ tercia die reſurgere. Impoſſibile non fieri quod dixit ꝛ conſtat q̃m inter diſcipulos et femias que eũ ſequebantur dñs ſe reſurrecturum predixit. Quare ĝ iam reſuſcitatũ querũt cuz mortuis: id eſt ĩ monumento: qui locus proprius eſt mortuorum. Nos exemplo feminarũ quotiẽs eccliam intramus: cũ om̃i humilitate ingredi debem⁹. Ad cõſpectũ angeloꝝ vultum declinamus in terram: cũ ſupernoꝝ gaudia contemplantes: nos cinerem eſſe recolimus: ſicut beatus abraham inq̃t Loquar ad dominũ meum cũ ſim puluis ꝛ cinis. Nota q2 ſancte mulieres nõ in terrã cecidiſſe: ſed vultũ dicũtur inclinaſſe: vnde mos eccleſiaſticus obtinuit: vt vel in memoriã dñice reſurrectionis: vel in ſpẽ nr̃e om̃ibus dñicis dieb⁹ et toto quinquageſimo tempe: nõ flexis genib⁹: ſꝫ declinantes in terrã vultib⁹ orem⁹. Nõ immerito vna die et duabus noctib⁹ in ſepulcro iacuit dñs. q2 lucem ſue ſimplc mortis tenebris duple noſtre mortis adiunxit. Ipe quippe ſola carne mortem ſuſcepit: et duas nr̃as carnis ꝛ ſpiritus abſoluit. **Et cito euntes dicite diſcipulis e⁹ q2 ſurrexit a mortuis. ꝛ ecce p̃cedet vos in galileam. Ibi eũ videbitiſ ecce predixi vobis.** Mulieribus dicitur vt nũcient apoſtol' vitã reſurgentẽ. q2 p mulierẽ mors fuerat annũciata. Marcus autẽ dicit. Ite dicite diſcipulis eius et petro. Querendũ eſt cur petrus deſignetur ex nomĩe. Si enĩ hunc angelus nominatim non exprimeret. q2 magiſtꝝ negauerat venire inter diſcipulos non auderet. Uocat ergo ex nomine petr⁹: ne deſperet ex negatione. Qua in re nobis cõſiderandum eſt: cur dñs euz quem cuncte eccleſie preferre diſpoſuerat: ancille vocem pertimeſcere permiſit. Qð actuz magne pietatis diſpenſatione cognoſcimus: vt is q̃ ſumm⁹ erat paſtor futurus ecclie: in ſua culpa diſceret: qualiter alijs miſereri debuiſſe. Prius itaq3 eum oſtendit ſibi: ꝛ tũc ꝑpoſuit ceteris: vt ex ſua infirmitate agnoſceret: q̃ꝫ miſericorditer aliena infirma tolleraret. Galilea aũt tranſmĩgtio facta interpretatur Et iam redemptor a paſſione ad reſurrectõnem. a morte ad vitã. a pena ad gl'iam. a corruptione ad incorruptionẽ tranſmigrauerat. Poſt reſurrectionẽ in galilea a diſcipulis dñs videtur. q2 reſurrectionis ei⁹ gloriaꝫ poſt leti videbimus ſi mõ a vitijs ad virtutum celſitudinẽ trãſmigremus. Ul' ita. Precedit eos in galileam. hoc eſt in volutabrum gentium. vbi ante error erat et lubricũ: et firmo pede veſtigiũ nõ ponebant. Preterea videnda ſunt dicta hieronimi contra heluidiũ ex teſtimonijs quatuor euangeliſtarum. de tribus ſororibus filiarũ anne matris beate marie. Sancta maria mr̃ dñi et maria mater iacobi alphei et ioſeph. ꝛ maria mater filioꝝ ʒebedei. ſcꝫ maioris iacobi. ꝛ iohãnis euangeliſte: tres ſorores fuerũt. Maria mater domini filia ioachim et ãne fuit ꝛ cleophas frater ioſeph eandem annam accepit vxorẽ defuncto ioachim. ꝛ generauit ex ea filiã quã vocauit mariam. Hanc mariam cleophas ꝛ ãna dederunt cuidam alpheo nomine. Unde ille mĩor iacobus et frater dñi dictus natus fuit. ꝛ dicit̃ iacobus alphei a patre. Deſponſauit aũt cleophas filiaſtram ſuam ſcꝫ ſanctã mariam mr̃eꝫ domini virginẽ ioſeph fratri ſuo: qui eius virginitatis integerrime cuſtos et ſolatium fuit ꝛ cõnutritor. Mortuo aũt cleopha quidam salome accepit ipſam annam et generauit ex ea filiam terciam etiã mariã nomĩe. quam ʒebedeus accepit vxorem: ꝛ genuit ex ea iacobum et iohannẽ. Unde ita eſt intelligẽdũ. Maria iacobi ſubaudis mater et ſalome ſubauditur filia. Tres ergo viros anna habuit. ioachiꝫ. cleophãm. ꝛ ſalome.

Hieroni.

marci. 16.

Sermo de reſurrectione dñi.

Cum cetere feſtiuitates ĩ recordatione rerum geſtarũ leticia ſpiritali fideliũ mentes efficiant ĩ xp̃i reſurrectione ſimili ratione corda ſimul letantur et corpa: q2 chriſto reſurgẽte homo noſter interior a morte peccati recõſuſcitatus eſt: et exterior: ſpes ſue reſurrectõnis per baptiſmi argumentuꝫ confirmata eſt. Merito ergo vterq3 letatur: q2 vterq3 chriſto cõreſuſcitatur: interior in re a corruptione ſcꝫ peccati: exterior vo ĩ ſpe future ſcꝫ reſurrectionis. Sed videndũ: ſi chriſt⁹ cuius reſurrectione letamur eſſet paſſibilis: vel mortalis. Igitur paſſio vel mors peccati penã eſt: ſed ipſe abſq3 peccato vixit. Ex hoc ſcõm naturã impaſſibilis ꝛ imortalis fuit: ſed ſcõm potẽtiam vtrũq3 eſſe voluit: paſſibilis ſcꝫ et mortalis. Mortu⁹ itaq3 eſt pro obediẽtia patris: vt dicitur: Factus ẽ obediẽs patri: vſq3 ad mortẽ. De hoc querendũ quoq3 eſt: ſi pater mortẽ ab eo exigerit: Minime. Sed cur occiderunt eũ iudei: Quia iuſticiã viuẽdo: ꝛ veritatẽ docẽdo: indeclinabiliter tenuit Hãc obediẽntiã humanitas diuinitati debuit: hanc de⁹ ab om̃i ratiõali creatura exigit. Qũo autẽ apud deum iuſtum fuit: qꝫ optimum pro impio dedit: Quia peſſimus ſimplicẽ hominẽ ſeduxerat: iuſtũ erat: vt optimus pro eo obſes fieret: vt peſſimũ reuinceret: et innocẽtem p̃ſtine libertati reſtitueret. Ualuit autẽ mors chriſti ad exhaurienda om̃ia peccata. Trãſcẽdit etiã infinite. Qð

ſic probatur. Itaqꝫ ſi chriſtus coram te ſta
ret: ⁊ eum dñm maieſtatis ſcires: et aliqs
diceret: interfice hunc: aut totus mūd⁹ in
teribit: interficeres eū vt ſaluares mūdū?
Nequaqꝫ. Quare? Quia ei⁹ vita lōge dig
nior videretur: qꝫ infiniti mūdi: ⁊ tale pia
culū viderer cōmittere: qḋ innumer⁹ mun
dus nō poſſet expiari. Sicut ergo vita ei⁹
dignior infinitis mūdis: ita mors eius lon
ge precioſior fuit: innumerabilib⁹ mūdis:
ideo ſuffecit ad redemptionē omnium.

K Quot autē horas fuit mortuus? Qua
draginta. Quare? Vt quattuor partes q̄
in decalogo legis erant mortue vinificarꝫ.
Qui vo crucifixerūt eū? Quia ꝑ iudeis
et gentibus mori voluit: iudei mortē eius
cōſiliati ſūt: pagani aūt crucifixerūt eum.
Ipſe itaqꝫ chriſtus duas noctes: ⁊ vnū diē
iacuerat in ſepulchro. Due noctes ſignifi
cāt noſtras duas mortes: vnā corpis: alte
rā anie. Dies autē deſignat ſuā mortē: que
fuit lux noſtrarū mortiū. Vnā abſtulit: al
terā ad exercitiū electꝫ reliquit: quā denuo
veniens exterminabit. Ipſius vero anima
in celeſtē paradiſū poſt mortē tranſierat:
ſicut latroni dixerat. Hodie inquiēs: mecū
Luce.23. eris in paradiſo. Media autē nocte reſur
rectionis q̄ hora angel⁹ egyptū deuaſtauit
ea hora. i. media nocte chriſtus infernū de
ſcendit et deſpoliauit. Inter hec notandū
quot inferni ſunt. Sunt itaqꝫ duo inferni:
vnus ſuperior: alter inferior. Superior: in
fima pars huius mūdi: q̄ plena eſt penis.
Nā hic exundat nimius eſtus: magnū fri
gus: ſitis: fames: varij dolores corporis:
vt verbera animi: timor ſcꝫ vel verecūdia.
Ps.141. De his dicit̄. Educ de carcere animā meā
hoc eſt ab inferno vitā meam. Inferior au
tem locus ſpiritalis: vbi ignis inextingui
bilis. De quo dicit̄: Eruiſti animā meā ex
ps.29. inferno inferiori: qui ſub terra eſſe dicitur
Et ſicut corpa peccātiū terra cooperiunt̄:
ita anime peccātiū ſub terra in inferno ſe
peliūtur: vt de diuite dicit̄. Sepultus eſt
Luce.16. in inferno. In quo viiij. ſpeciales pene eē
legūtur. Prima ignis: q̄ ita ſemel accēſus
vt ſi totū mare influeret nō extingueretur
Sic iſtū materiale quoqꝫ vicit ignē: vt iſte
ignē depictū. Ardet et non lucet. Secūda
pena eſt ītollerabile frigus: de quo dicit̄.
Si igneus mōs immitteret̄: in glaciē ver
teretur. De his duabus dicitur. Fletus et
ſtridor dentiū. Tercia vermes īmortales:
id eſt ſerpentes et dracones: viſu et ſibilo IX
horribiles. Qui vt piſces in aqua: ita vi
uunt in flamma. quarta ē fetor incompara
bilis. quinta flagra cedentiū: vt mallei fer
rum percutientiūꝫ. ſexta tenebre palpabi
les: vt dicit̄. Terra tenebrarū vbi nullus
ordo: ſed ſempiternus horror inhabitat.
Septima cōfuſio peccatoꝝ: q̄ oīa ibi om
nibus patēt: ⁊ ſe abſcōdere nō valēt. Oc
taua horribilis viſio demonū ꝫ draconum
quos ſignē ſcintillare vidēt: ⁊ miſabil' cla
mor fletium et inſultātiū. Nona ſūt ignea
vincula quibus ſingulis membris cōſtrin
gunt̄. quare autē tot miſerias patiūtur. qꝛ L
conſortiū viiij ordinū neglexerūt: iuſte no
uem tormētis adijci merebūtur. Et qꝛ hic
in igne cōcupiſcentiaꝝ exarſerūt: iuſte ibi
igne ardebūt. qꝛ vero veſte nuptiali: id eſt
charitate hic carebāt: ibi merito frigor̄ ſtri
debunt. Dicūtur namqꝫ exterius igne can
dere: interi⁹ frigere vt glacies in hyeme: ſi
cut dicitur. Tranſeūt ab aquis niuiūꝫ: ad
calorē nimium. Et qꝛ inuidia et odiūꝫ hic
eos vt vermes corroſerūt: merito eos ibi
vermes mordebūt: qui autē hic fetore lux
urie dulciter delectabātur: iuſte ibi putri
do fetore atrociter cruciātur. Et qꝛ hic di
ſciplinā recipere noluerūt: ⁊ cum homib⁹
flagellari nō meruerūt: ideo ibi ſine ceſſati
one loris tundūtur: ſicut dicitur. Sunt pa
rata iudicia blaſphematoribus: ⁊ ꝑcutien
tes mallei ſtultorū corporib⁹. qꝛ tenebras
vitioꝝ hic amauerūt: ⁊ ad lucē chriſtū ve
nire noluerunt: ideo horridis tenebris ibi
obſcurabūtur: ſicut dicit̄: In eternū nō vi
debūt. Et qꝛ hic peccata ꝯfiteri deſpexert̄
que facere nō erubuerūt: ideo oībus ibi
nudis et apertis perpetuo cōfundentur.
qꝛ hic bona videre ⁊ audire dedignabant̄:
iuſte ibi terribili viſu ⁊ miſerabili auditu
replebūtur. Et qꝛ hic per ſingla vitia erāt
diffluxi: iuſte erunt ibi per ſingula mēbra
cathenis conſtricti. Optāt mori: et fugiet
mors ab eis. Siquidē ⁊ capita ſūt eis de
orſū merſa: dorſa adinuicem verſa: pedes
ſurſū erecti: et vndiqꝫ diſtenti. Heu q̄ vn
qꝫ natus ē homo: qui tāli plectit̄ ſupplicio.
Qui autē membra ſunt diaboli. Superbi
inuidi: fraudulenti: inuidi: guloſi: ebrioſi:
luxurioſi: homicide: crudeles: fures: ꝑdo
nes: latrones: īmūdi: auari: adulteri: forni
catores: mēdaces: ꝑiuri: blaſphēi: malefici
detractores: diſcordes. q̄ ī his fuerīt detēti i

IX būt ī p̄dicta ſupplicia nūq̄ʒ redituri. In q̄
bus quoqʒ penis ⁊ iuſti malos videbūt vt
magis gaudeant q̄ hanc euaſerūt. Mali
4. ſen. di. etiā āte iudiciū videbūt bonos in gloria:
50. queri. vt magis doleant quod hāc neglexerunt.
Poſt iudiciū autem boni quidē ſemꝑ vi-
debūt malos in penis: mali vero nūq̄ʒ am
plius videbūt bonos. Cū aūt boni ita ma
los viderint torqueri: non ex hoc dolent.
Licet pater videat filiū: aut fili⁹ pr̄em in
pena: aut mater filiā vel filia matrē ibi cō-
ſpiciat: aut vir vxorē: aut vxor maritū: nō
ſolū nō dolent: ſed ita eſt eis delectabile
4. ſen. di. 50. ca. po ſtremo. hoc videre: ſicut nobis cū viderimus pi-
ſces ī gurgite ludere: vt dicit̄. Letabitur
iuſtus: cū viderit vindictā peccatoꝝ. Sed
q̄uis eos videant in penis: tn̄ nō orant ꝓ
eis. Nam cōtra deū ſentirent: ſi ꝓ damna-
tis orarent. Ita eni͂ deo vniti ſunt: q̄ eis
dei iudicia ꝑomnia placebūt: ideo ⁊ in eis
gaudebūt. Hec de inferno inferiori: nunc
aūt de ſuperiori videndum eſt.

Diuiſio

N i Uſti in quo inferno erant an̄ ad-
uentū chriſti. In ſuperiori ī loco
quodā iuncto inferiori: in quo po
terant alterutrꝝ ꝯſpicere. Qui ibi erāt q̄-
uis carerent ſupplicio videbāt̄ eis ſe eē in
inferno cū eſſent ſeꝑati a regno: illis autē
qui erant in inferiori: videbāt̄ refrigeriū
paradiſi: vn̄ ⁊ diues rogabat a lazaro gut
Luce. 16. tam ſuꝑ ſe ſtillari. Habebāt aliquā ibi pe-
nā. Quaſdā tn̄ tenebras: ſicut dicit̄ Habi
tantib⁹ in regione vmbre mortis: lux orta
eis. Quidā quoqʒ ex eis erant: in quibuſ-
dam in penis. Uidendū quoqʒ ſi ⁊ aīe iu-
ſtoꝝ in illa vita ſe recognoſcant. Iuſtorū
etenī anīe: om̄es iuſtos cognoſcūt: ⁊ noīe
et genere ⁊ merita ipoꝝ: quaſi ſemꝑ cū eis
fuiſſent. Malos etiā om̄es intantū cogno-
ſcunt: vt ⁊ ꝓpter qd̄ meritum vnuſquiſqʒ
ibi ſit ſciāt. Mali quoqʒ malos cognoſcūt
et bonos quos vidēt: intn̄ vt etiā noīa il-
loꝝ ſciāt: vt diues abrahe ⁊ lazari. Illic q̄ʒ
aīe ꝓ caris ſuis: hoc mō videlʒ: vt iuſti o-
rent ꝓ his quos in dn̄o amauerūt: vl̄ pro
his qui eos inuocabūt: vt a malo ſeruent̄:
et a mūdi tēptamentis liberent̄: ⁊ ſi in er-
rore ſunt: vt corrigant̄: ⁊ eis celeri⁹ aſſociē
tur. Orō illoꝝ eſt deſideriū eoꝝ. Quicq̄d
enī deſiderāt: ſine dubitatione ꝑcipiēt. Il
loꝝ orare: eſt etiā cruciat⁹ corpis vel bene
geſta ꝓ chriſto deo repſentare. Non tamē

aliq̄d orant: niſi qd̄ deus ipſe diſpoſuit fa-
cere. Alioq̄n incaſſum orarent. Itē Aug⁹ Auguſti⁹
ad eſichiū. Multi in queſtionē adducunt N
ſi aīe ſanctoꝝ p̄ces ſupplicantiū audiūt: et
cū ad intercedendū inuocant̄: ſi vota po- 4. ſē. diſ. 45. Sed forte.
ſtulantiū ad ipoꝝ vſqʒ cognitionē pueni-
ant. Difficile eſt iudicare de hmōi. Quō
enī ſciētia nr̄a certa eſſe poteſt de ipis: qui
eā quā de nobis hn̄t ſciam: nec capere poſſu
mus nec inueſtigare. Hoc vnū certū ē aīas
ſanctoꝝ in ſecreto diuine ꝯtemplatiōis cō
ſtitutas: eoꝝ que foris agunt̄ tantū ſcire
quantū illis: vel ad gaudiū: vel nobis ad
auxiliū ꝓdeſſe ꝯſtat. Hn̄t plenū gaudiuʒ?
Nequaq̄ʒ. Sicut enī vocati ad ꝯuiuiū ve- Gregori⁹.
nientes de ſua ſuſceptione ſunt: leti de ab-
ſentib⁹ amicis ſolliciti: cū autē om̄s ſimul
ꝯueniūt: amplius gaudebūt: ita aīe iuſto
rum de ſua nunc gloria quidē letantur: de
abſentia autē nr̄a ſollicitātur. Cū autē cor
pora receꝑint: ⁊ om̄es in vnū cōuenerint:
tunc plenū gaudiū habēt: aīe quoqʒ iuſto
rum ſciunt om̄ia que hic gerūtur. Que au
tem in penis ſūt: neſciunt: niſi q̄ eis angeli 4. ſen. di.
vel ſancti referūt. Qui vero in inferno ſūt 50. ca. pre terea.
nō plus quid agatur hic norūt: q̄ʒ viui ſci
unt quid ibi geratur. Ut aūt ꝓphete olī
quedā ſciuerūt que alij ignorauerūt: nō ta
mē om̄ia: ita quedā anime inter malos: q̄-
dā ſciūt que alij neſciūt: q̄uis n̄ om̄ia que
tamē eis vl̄ diuinitus reuelātur: vel eis a
morientibus et illuc venientibus nūciant̄
Poſſūt apꝑere qn̄ volūt: ⁊ q̄b⁹ volūt. Aīe
ſcōꝝ apparent qn̄ volūt: ⁊ q̄bus volūt: ſiue
vigilātibus: ſeu dormientibus. Que aūt
in penis ſūt nō apparēt niſi ab angelis per
mittātur: vt ꝓ liberatione ſua rogent: aut
liberate gaudiū ſuū amicis nūcient. Que
aūt in inferno ſūt: nulli apparere pn̄t. Si āt
aliquādo vident̄ apparere: ſiue in ſomnis:
ſiue vigilātibus: nō ipe: ſʒ demōes credun
tur in illoꝝ ſpecie: q̄ etiā ſe in angelos luciſ
tranſfigurāt vt decipiāt. Si aūt veraciter
cōtingit: pro alicuius merito fit: vt ſancto
martino anima latronis apparuit: vbi alta
re deſtruxit: aut ꝑ ammonitōne: vt anima
bn̄dicti pape in mōſtro apparuit: cuius ca Nota d̄ benedctō papa.
put et cauda aſinus: medietas vrſus fuit.
In qua autē forma apparent? In humana:
P corpore aſſumpto de aere. De immorta-
litate quoqʒ anime dicit beatus auguſtin⁹ Auguſti.
Aīa hoīs immortal̄ eſt ſm̄ quēdā motū ſu .1. ſen. di.
um nō tn̄ omi mō ſic d̄s: de q̄ dictū ē. q̄ ſo- 8. Et aūt.

j.Thi6. lus habeat immortalitatem. Nam de anime mortibus ſacra ſcriptura muſta commemorat. Unde ⁊ illud eſt. Sine mortuos ſepelire mortuos ſuos. Ita xo moritur alienata a vita dei: vt tamē in natura ſua viuere non om̄ino deſiſtat: ita mortalis ex aliqua cauſa inuenitur: vt etiā immortalis nō ſine ratione dicatur. Non ē pars dei anima.
2. ſen. di. 17. capi. putauerit. Si enī hoc eſſet: om̄ino incommutabil' ⁊ incorruptibilis eſſz. Idē ſi eēt nec deficeret i deteriꝰ: nec proficeret in melius: nec aliqd in ſemetipſa inciperet habere qđ non habebat quātum ad ipſius affectiones ptinet
Caſſiodo. Hec beatus Augꝰ. Caſſiodorꝰ vero ſic ait. Singulariter aūt deus immortalis ē: ſingulariter iuſtus: ſingulariter potens: ſingulariter bonꝰ: ſingulariter ſanctus: q̄m licet iſta vel ſimilia his hominibus vel āgelis ineſſe dicant̄: nulla tamē ad altitudinē eius reuerēde poteſtatis attingūt. Solus omp̄s deus ē: cui hoc ē eē quod ſape: hoc poſſe quod viuere: hoc velle quod facere. Et merito quādo vniuerſa que vere bona ſunt non ad illū veniūt vt inde ꝓficiant: ſ ab ipo ꝓcedunt. Quapropter hec anima quā dixīmꝰ non intelligēda ē pars dei. qꝛ conuertibilis eſt: neq̄ angeloꝝ: qꝛ carni ſociabilis ē: neq̄ ex aere: neq̄ ex aqua: neq̄ ex terra: neq̄ ex eis q̄ mutua ſibi complexione iungūtur: ſ ſimplex ⁊ ex propria natura: ⁊ ab aliis ſpiritibꝰ diſcreta. Conſtat ergo animā in hoc mūdo ſtabili ⁊ variabili volūtate conuerti bonarumq̄ reruz eſſe amiſſibile ac receptibile: nec vno voluntatis ſue rigore ſubſiſtere: ſ etiā ꝯtra diſpoſitum ſuum multiplici ſe ꝯuerſione mutare. Nunc ſciendum ē: hec immortalis anīa queadmodum degere ſentiat̄. Viuit in ſe poſt huiꝰ ſeculi amiſſionē: non reſiſtēte ſpiritu: ſicut corpus: ſed equali mobilitate que illi attributa eſt: pura ſubtilis: velox: cita: eterna videt: audit: tangit: ac reliquis ſenſibus efficacius valet: non iam ex partibꝰ ſuis hec intelligēs: ſed om̄ia ſpiritualiter ex toto cognoſcēs. Hec de anima ſufficiant dicta.

Diuiſio.

V Enit dñs ad infernum ſuperioreꝫ naſcēdo vt liberaret oppſſos a diabolo: deſcendit ad inferiorē moriendo: vt redimeret captiuos a tyranno:
Eſaie.49 vt dicit̄. Dicens his qui vincti ſunt: exite: ⁊ his qui in tenebris reuelamini. Vinctos vocat qui erat in penis: alios vero in tenebris. Quos om̄es ea hora qua angelꝰ egyptū deuaſtauit: ⁊ ea hora qua electos ſuos in iudicio de hoc mūdo liberabit. ea hora ſcꝫ media nocte reſurrectionis: chriſtꝰ infernū deſpoliauit: ⁊ cū triūpho inde rediens raptos inde in ꝑadiſo collocauit: corpus in ſepulchro viſitauit: qđ de mortuis excitauit. Quidam ſentiūt qđ ab hora mortis vſq̄ ad horā reſurrectionis in inferno cū electis fuerit: ⁊ inde cū eis abiēs reſurrexerit. Quare aūt non ſtatim poſt mortē reſurrexerit hec cauſa fuit: ſcꝫ ne aliqui dicerēt eū nō mortuū fuiſſe: ſed in tormentis obſtupuiſſe. Si aūt poſt multum tempꝰ reſurrexiſſet: eſſet dubiū an ipe eēt. Cur ḡ tam cito ſurrexit. Ut citiꝰ ſuos conſolaret̄: qui de ſua morte triſtabant̄. Quare aūt i p̄ma die ebdomade. Ut ea die mūdum innouaret: qua eū creauerat. Cur tercia die paſſionis: Ut eos qui tribꝰ tempibus ante legē: ſub lege: ſub grā: in peccatis mortui erant ſubleuaret: ⁊ vt nos q̄ factis dictis cogitationibꝰ labimur ꝑ fidem ſancte trinitatis reſurgamꝰ. Surrexit itaq̄ chriſtus tertia a mortuis die: vt nobis exemplū eſſet future reſurrectiōis q̄ erit cū nouiſſima tuba inſonuerit. Quid ē nouiſſima tuba. j.Cor.15. Cū dñs daret legē in monte audita eſt vox tube. Ita angeli ad hoc cōſtituti corpibꝰ ⁊ tubis de aere ſūptis: terribile iudiciū dei: ſonitu tube mūdo intonant: vt dicit̄. Canet enī tuba. ⁊ iterū. Periſt memoria eoꝝ cū ſonitu ⁊ altiſona voce mortuis clamat ſurgite: vt dicit̄. Media nocte clamor factus eſt. Ad quam vocem om̄es mortui: boni et mali in ictu oculi id ē q̄cito oculū poſſis aperire reſurgunt: imo apto oculo lucem videre. Que eſt reſurrectio prima. Sicut ſunt due mortes: ita ſūt due reſurrectiones: vna animarum: altera corpoꝝ. Cū homo peccat: anima moritur. qꝛ a vita. id eſt a deo deſeritur: ⁊ i corpore quaſi in ſepulchro ſepelitur. Cum xo per penitētiam ad vitaz dīui redit: quaſi a morte reſurgit. Alia aūt reſurrectō erit corporū. Qua die? In die paſche: ea hora q̄ xp̄s reſurrexit. Erit aliqs tūc i mōo Ita plenꝰ erit hoībꝰ vt ē hodie: q̄ ita ſūt opantes vt hodie. Quidā arāt: qdā nauigāt: qdā edificāt: qdā aliud et aliud faciūt. Quid de illis fiet? Iuſti cum reſurgūt: mox ab angelis in aera obuiam chriſto rapiūtur: ⁊ i ipo

IX
Q
4. ſen. di. 43. Ca.
j.Cor.15.
4. ſen. di. 43. Queri ſolet
j.Cor.15.

IX raptu moriūtur: ⁊ reuiuiſcūt. Reprobi xͦo
de ipſo terrore moriūtur: ⁊ ꝯfeſti reuiuiſcēt
4. ſen. di. ⁊ hoc ē iudicare viuos et mortuos. Reſur
43. His. gent qui in matribus ſunt mortui. Quot
quot vitalem ſpūm receperunt reſurgent.
Qua etate: vel ꝗ mēſura. Qua erāt cū eſ-
4. ſen. di. ſent. xxx. annoꝝ vel futuri erāt: ſi aū ñ mo-
44. ca. j. riebātur. Aliqñ lupꝰ deuorat hoīem: ⁊ ca-
R ro hoīs vertiꝛ in ſuā carnē. lupū xͦ vrſus:
vrſū leo: ⁊ qūo ex his reſurgit hō. Qd fu-
it caro homīs reſurget: qd beſtiarū rema-
net. Scit enī bñ ſecernere: ꝗ ſciuit cūcta ex
4. ſen. di. nihilo condere. Siue ḡ mēbratim a beſtijs
44. Nō ſiue a piſcibus: ſeu a volucribus deuorenꝛ
enim. omēs in reſurrectōe reformabunꝛ: in tātū
vt nec capillus de eis pereat. Si capilli et
Luce. 12. vngues preciſi in locū ſuū redeunt: nōne
deformes erūt. Nō eſt intelligendū ꝙ ſint
redituri in priorē locū. Sed ſicut figulus
ſi vas nonerit factum frangat: ⁊ de eodē lu
to aliud faciat: nō attendens ꝗd priꝰ anſa
vel fundus fuerit: ita formator ds. de eadē
materia alid corpꝰ huic valde ſimile refor
mabit: cui oīs deformitas ⁊ infirmitas ab-
ſit: ⁊ oīo integritas ⁊ decor aſſit: quāuis
vnumquodqꝫ mēbꝛ ds in ſuū locum decē
ter reſtaurare poſſit. Qui h habuerūt bi-
4. ſen. di. na capita vel plura membra: vel quibꝰ de-
44. Jllō fuerūt aliqua: aut pingues vel macri fue-
rūt reſurgēt tales. Qui hic duo capita ha
buerūt duo etiā corpa reſurgēt: vt vnaqꝫ
aīa habeat corpꝰ ſuū: cui nihil indecēs: ni-
hil deforme adhereat: ⁊ oīa mēbra ſana et
integra omni pulcritudine plena habeat.
4. ſen. di. Qd ſentiꝛ de abortiuis. Jn ꝗntū eſt ſemē
44. capi. reſurget i pr͞e: in ꝗntū ſanguis mr͞is reſur-
illud get i mr͞e. Qualia corpa habebūt. Jmmor
4. ſē. diſ. talia ⁊ incorruptibilia ſplēdida vt vitꝝ p-
44. capi. lucidū. Reprobi qꝫ ſimiliꝛ immortalia ꝗ-
Hoc. uis ſine fine dolētia. Habēt etiā incorrupti
4. ſen. di. bilia in hoc ꝗmuis omibus penis afficianꝛ
44. de re nō ꝯſumūtur: ⁊ ſicut illoꝝ corpa immorta
probis. et lia incorruptibilia et ſplendida ita ⁊ iſtoꝝ
li vero. immortalia incorruptibilia et tenebroſa.
Has duas reſurrectiones animarū ſcꝫ ⁊ cor
poꝝ: chriſtus ſua nobis reſurrectione com
B mendauit. Ubi aūt māſerit illos. xl. di-
es poſt reſurrectionem de hoc queritur.
Creditur enim ꝙ in terreno paradiſo cum
Helya et enoch: ⁊ cum his qui cum eo ſur-
rexerāt: ꝗ dicūtur ſuſcitati vt lazarꝰ manſi
taret. Chriſtianꝰ doctor eximius diċ: licet
Criſoſto. mōumēta apta i morte xp̄i fuiſſent: tñ mor
Mat. 27.

tui ex eis non reſurrexerint: niſi poſt dñm
reſurgentē: vt ſit pͥmogenitus ex mortuis
Nullus enī ante chriſtū īmortalis reſurre Ro. 8.
xit: ſed omēs iterꝝ mortui ſunt vt lazarus.
Jſti aūt qui cū chriſto ſurrexerunt: īmor-
tales reſurrexerunt: ⁊ eo aſcendente: cum
ipſo aſcenderūt. Qualē formā habuit xp̄s
poſt reſurrectionē. Septies ſplendidiorē
ꝗ ſol. Quali forma viderunt eū ſui. Tali
vt ante eū videre cōſueuerāt. Apparuit ve
ſtitus. Ueſtes ex aere aſſumpſerat: que eo
aſcendēte: in aerē euanuerūt. Quotiēs ap
paruit. Duodecies: ⁊ pͥma die octies. Pri
mo ioſeph ab arimathia carcere in ꝗ poſi-
tus erat: eo qd eū ſepeliuerat: vt ſcriptu-
ra nicodemi declarat. Scdo matri ſue: vt
ſedulius manifeſtat: Tertio marie mag-
dalene: vt marcus aſſerit: Quarto duabꝰ
a ſepulchro reuertentibꝰ: vt matheꝰ pan-
dit: Quinto iacobo: vt paulꝰ teſtaꝛ: qui ſe
in ſexta feria deuouerat nō manducaturū
donec videret chriſtū viuū. Sexto quoqꝫ
petro: vt lucas fatetur: qui ꝓpter negatio
nem ab alijs ſegregatꝰ: in fletibus ꝑmane
bat. ſeptimo duobus in via emaus: vt ite-
rum lucas loquitur: octauo omnibꝰ ianu-
is clauſis in ſero: vt iohānes deſcribit: no-
no in octaua die: qñ eū thomas palpauit:
decimo ad mare tyberiadis: vndecimo in
monte galilee: duodecimo recumbentibꝰ
xj. diſcipulis. Hec ſunt gaudia nr͞e feſtiui
T tatio que chriſtꝰ ſua reſurrectione cōtulit
nobis. Jgiꝛ ſi verꝫ paſcha celebrare volu-
mus: ſi qd rerū ⁊ temporū miſterijs ſigni-
ficamus: vita ⁊ moribꝰ teneamꝰ ſemꝑ. Jd
circo enī ſanctū paſcha albis vij. diebꝰ ce-
lebramꝰ: vt mundiciā corporis: ⁊ leticiā re-
ſurrectionis ſemꝑ habere mereamur. Ubi
ꝑ ſapientiā diciꝛ. Omni tempe ſint tua ve
ſtimenta alba: ⁊ oleū de capite tuo nunꝙ̄
deficiat. Quod eſt dicere. Nunꝙ̄ mundi-
cia a corpe: nunꝙ̄ leticia ſpiritalis abſit a
corde. Hoc idē ſignificabat cum iudaicus
populus poſt eſum agni ſeptē diebus azi-
mis veſcitur: quod apoſtolꝰ in re ſignifica
ta ita interpretaꝛ. Expurgate vetus fer- 1. Cor. 5
mentum ⁊ cete. Ac ſi dicat: vt ad celebran
dum verum paſcha: et edendum carnem
veri agni ⁊ immaculati ſitis idonei. Ex-
purgate vetus fermentū ⁊c̄. Tolle vetus
peccatū: vt ſitis noua cōſperſio. id ē noui-
tatē vite recuperetis: ꝗ in lauacro baptiſ
mi accepiſtis. Cum enī populꝰ ad fidem

veniens cathezizatur quaſi molitur. Et ſi
cut diuerſitas granoꝝ ꝑ molã ad vnanimi
tatẽ cogitur: ſic diũſitas populoꝝ ꝑ inſtru
ctionẽ in quandã vnanimitatẽ adunatur.
Sed nondũ eſt conuerſio. Accedit aqua ⁊
fit panis: ſicut alio loco dicit aplо. Unus
1. Cor. 10 panis: vnũ corpus ſum⁹ in chriſto: q̇cũq̃
de pane eius edimus: ⁊ calice bibim⁹. Si
cut olim circũciſio q̃ntũ ad effectũ remiſſio
nis peccatoꝝ baptiſmi vicẽ gerebat: mare
aũt rubꝝ eiuſdẽ baptiſmi ſimilitudinẽ et
figurã p̃ferebat: ita agn⁹ paſchalis cuius
Exo. 12. carnes a poplо edebant: ⁊ ſanguie poſtes
domoꝝ ſignabãtur in figura ſacramẽti cor
poris chriſti p̃ceſſit. Poſtq̃ aũt veritas ve
nit: ſignũ e medio ſublatum ẽ: ex quo iam
nõ erat res que futura ſignificaretur: ſed
que pñs perciperet. Manſit tamẽ figura
q̃diu res nondũ fuit: ⁊ exhibitũ p̃us eſt in
ſimilitudine: qđ poſtmodũ cõplendũ erat
in veritate. Egyptus mundus extermina
tor diabolus agnus chriſtus ſanguis agni
paſſio chriſti: dom⁹ animarũ corpa: dom⁹
cogitationũ corda. Hec ſanguine tingim⁹
ꝑ paſſionis fidẽ: illa ſanguine tingimus ꝑ
paſſionis imitationẽ: crucis ſignũ intus ⁊
foris opponẽtes cõtra aduerſarias poteſta
tes. Deniq̃ carnes agni comedimus: qñ i
ſacramẽto verũ corp⁹ eius ſumendo: ꝑ fi-
dem et dilectionẽ chriſto incorꝑamur. Ali
bi. Qđ manducat incorꝑatur. Qñ aũt chri
ſti caro manducatur: non q̇ manducatur:
ſ; q̇ mãducat ei quẽ mãducat incorꝑatur.
4. ſen. di. 9. ca. 1. et diſ. 4. ca. 1. et. capi. Sunt. Idcirco voluit chriſtus a nobis manduca
ri: vt nos ſibi incorporaret: hoc eſt ſacramẽ
tum corporis chriſti: ⁊ res ſacramẽti corpo
ris chriſti. Qui mãducat et incorporatur
ſacramẽtũ habet: ⁊ rem ſacramenti. Qui
mãducat et non incorporat̃: ſacr̃m habet:
ſed rem ſacramenti nõ habet. Sic qui in-
corporatur: etiã ſi manducare nõ cõtingit
rem ſacramenti habet: q̃uis ſacramentuʒ
nõ habeat. Qui ſumit: ſacramẽtuʒ habet.
Qui credit et diligit: rem ſacramenti ha-
bet. Melius ergo eſt illi: qui credit ⁊ dili-
git: etiã ſi ſumere et mãducare non poſſit:
q̃ ille q̇ ſumit et mãducat: ⁊ nõ credit: nec
diligit: vel ſi credit: non diligit.

Feria ſecunda paſche. Scđm Lucam.

Luce. 24 Duo ex diſcipulis ieſu ibant ip
ſa die in caſtelluʒ quod erat in
ſpacio ſtadioꝝ. lx. ab hierl'z no
mie emaus. Et ipſi loquebãtur ad inui-
cem de his omnibus que acciderant. IX
Narrãt greci ſcriptores gygãtẽ herculẽ vno an-
helitu. c. xxv. paſſus cucurriſſe. Quibus cõſtite-
rit ex plenis: ⁊ aſtãdo huiuſmoi ſpaciũ: ſtadiuʒ
vocauit. Eſt aũt ſtadiũ octaua ps miliarij. ⁊. lx.
ſtadia. vij cõficiũt miliaria. ⁊ medietatẽ octaui.
Que i ſũma redacta: leugas tres cõficiũt: ⁊ do-
dran q̃rte. Ita q̃. lx ſtadia. vij. paſſ⁹ et q̇ngẽtos
ſignificãt. Qđ ſpaciũ itiner̃ bñ cõgruit eis q̇ de
morte ac ſepultura ſaluatoris certi dubij de re-
ſurrectõe gradiebãtur. Nã reſurrectionẽ que p⁹
ſeptimã ſabbati facta ẽ: octauo numero cõtine
ri q̇s ambigit. Diſcipuli ḡ q̇ de dño loq̄ntes ince
debãt ſextũ incepti itiner̃ miliariũ cõpleuerunt
q: illũ ſine q̄rela viuẽrẽ vſq̃ ad mortẽ quã ſexta
ſabbati ſubijt ꝑueniſſe dolebãt. Cõpleuerunt et
ſeptimũ: q: hũc i ſepulcro q̇euiſſe ñ dubitabãt.
Uerũ octauũ minime ꝑegerũt. q: reſurrectõnis
gl'iam ñ ꝑfecte credebãt. Emaus ẽ nicopolis ci-
uitas inſignis paleſtine: q̇ p⁹ expugnatiõnẽ iudee
ſub marco aurelio antonio p̃ncipe reſtaurata cũ
ſtatu mutauit et nomẽ. Et factũ ẽ dũ fabu-
larẽtur: et ſecũ quærerẽt. appropiquãs
ibat cũ illis. Oculi eoꝝ tenebãtur: ne eũ agno-
ſcerẽt. Fabularentur accipe ꝑ loquerent̃. Que-
rerẽt vo: hoc ẽ inq̄rerẽt ſcpturas de chriſto. Lo-
quẽtes de ſe dñs appropinquãs comitat̃: vt et
fidẽ reſurrectionis mẽtibus eoꝝ incẽdat: ⁊ qđ
ſe ꝓmiſſat factuꝝ impleat: Ubi ſũt duo vel tres
cõgregati in nomie meo: ibi ſũ i medio eoꝝ. Ap-
paruit q̇dẽ: ſ; ſpẽm quã recognoſcerẽt nõ oſten
dit. Sicut ipſi ⁊ intus amabãt: ⁊ tñ dubitabãt:
ſic et ipſe foris et pñs adeſt: ⁊ q̇s ſit nõ oñdit. De ſe
ḡ loq̄ntib⁹ p̃ñtiã exhibet: ſ; de dubitãtib⁹ ſpeciẽ
cognitiõis auferr. Hinc aug⁹. Paulino epo in
ep'la illa Qđ de ꝑuentõe tõ ꝓſpa fratr̃ ⁊ cõpreſ
byteri nr̃i Inq̇ſitio tua ſoluʒ m'ltos mouere: q̃uo
dñs p⁹ reſurrectionẽ quibuſdã vtriuſq̃ ſex⁹ ho-
minibus et agnit⁹ nõ ſit: ⁊ agnit⁹ ſit. Ubi p̃mũ
q̄ri ſolet: vtrũ in ei⁹ corꝑe an poti⁹ in illoꝝ oculiſ
aliq̇d factũ ſit quo ñ poſſit agnoſci. Legit̃ enim
Tenebãtur oculi eoꝝ ne agnoſcerẽt eum: ⁊ alibi
aperte dr̃. apparuit illis in alia effigie. Sed cur Mat. 16.
ñ mouet q̇ i trãſſiguratõe añ paſſionẽ vult⁹ ei⁹
ſplẽdid⁹ fuit vt ſol: ⁊ p⁹ reſurrectionẽ mouet ali-
q̇ten⁹ liniamẽta mutata cẽ: vt ñ poſſet agñſci. Et
rurſũ ſic tũc p̃ſtinũ colorẽ: ſic ⁊ p⁹ reſurrectõem
p̃ſtina liniamẽta reuocaſſe. Illi tres diſcipuli añ
quoꝝ ocl'os trãſſigurat⁹ ẽ i mõte: ñ eũ agñſcerẽt
ſi t'lis ad eos aliũde veiſſꝫ. Si q̇s iuuenẽ viderꝫ
quẽ ñ niſi iñfãtulũ vidiſſꝫ: ñ vtiq̃ agñſcerꝫ. An ad
liniamẽta mutãda ñ p̃t celerit̃ di ptãs qđ p̃t ꝑ an
noꝝ moras hoĩs etas. Et ait ad illos. Qui X
ſũt hi ſmõẽs q̇s cõfertiſ ad inuicẽ ãbulã
tes et eſtiſ triſtes. Et reſpõdẽs vnus cui
nomẽ cleophas dixit ei. Tu ſol⁹ ꝑegri⁹
es i hierl'z ⁊ ñ cõgnouiſti q̄ fcã ſt i illa hiſ di
eb⁹. Quib⁹ ille dixit. q̄: ⁊ dixerũt. dꝫ ihũ na

IX zareno qui fuit vir propheta potens in
opere et ſermone corã deo ⁊ oĩm popu
lo.et qũo tradiderũt eum ſummi ſacer-
dotes ⁊ principes noſtri in dampnatio
nem mortis.et crucifixerũt eũ. Nos au
tẽ ſperabamꝰ qꝛ ipſe eẽt redẽptorꝰ iſrl.
Socius cleophe vocabať amaon: teſte ambroſio
Ambro. in lucam. Peregrinũ putant quẽ nõ agnoſcũt:
⁊ vere peregrinꝰ erat eis a quoꝝ fragilitate per
gloriã reſurrectionis iam longe ſtabat: a quorũ
fide reſurrectionis eius neſcia extraneus pma-
nebat. Prophetã quidẽ ⁊ magnũ fatentur: ſed
filiũ dei tacẽt. vel qꝛ id nondũ pfecte credunt. vł
et ſi credãt: timẽt tradi in manꝰ iudeoꝝ: neſcien
tes cum quo loquũtur. Quodãmodo etiã redar
guunt ſeipſos ꝙ in illo redemptionẽ ſperauerãt
quẽ mortuũ viderãt: nec reſurrectuꝝ videbant.
Et maxime dolebant eũ ſine culpa occiſuꝫ queꝫ
innocẽtem nouerãt: ⁊ ex hoc triſtes incedebant.
Et nunc ſuper omnia tercia dies eſt ho
die ꝙ hec facta ſũt. Sed et mlieres que
dam ex nr̃is terruerũt nos que ante lu-
cem venerãt ad monumentum. et nõ in
uento corpe eius venerũt dicẽtes ſe eti
am viſiones angeloꝝ vidiſſe qui dicũt
eum viuere. Et abierũt quidam ex nr̃is
ad monumentum. ⁊ ita inuenerũt ſicut
mlieres dixerũt. ipm̃ vero nõ inuenerũt.
Ex hac ſerie narrationis attende mulieres viſi-
ones angeloꝝ prius vidiſſe. deinde petrum ⁊ io
hannẽ ad monumentũ cucurriſſe. A mulierībꝰ
itaqꝫ viſionẽ referẽtibus territi fugierũt. qui de
non inuento corpore plus meſticiã ſuſceperunt
qꝫ de nunciata reſurrectõne gaudio recrearẽtur
Et ipe dixit ad eos. O ſtulti et tardi ad
credendũ in omnibꝰ que locuti ſũt pro
phete. Nõne hec oportuit pati chriſtũ
⁊ intrare in gloriam ſuam. Et incipiens
a moyſe et omnibus prophetis interp̃-
tabať illis in omibus ſcripturas que d̃
ipſo erant. Hic gemina nos humiliãdi neceſ
ſitas incumbit: q̃ nec in ſcripturis quãtũ opor-
tet edocti: nec adimplẽda que nouimus q̃ꝫtum
decet ſumꝰ intenti. Nam ſi moyſes et prophete
de chriſto locuti ſũt: ⁊ eũ per paſſionẽ gloriaꝫ in
traturũ pdixerũt: quomodo gloriať ſe chriſtia-
num eſſe: q̃ neqꝫ ꝑ ſcpturas quãtũ ad chriſtũ ꝑti
net inueſtigat: neqꝫ gloriã quã cũ chriſto habere
y cupit: per paſſiones attingere deſiderat. Et ap
propinquauerũt caſtello quo ibant. et
ipe ſe finxit longius ire. et coegerunt il
lum dicentes. Mane nobiſcum domie
quoniã adueſperaſcit. ⁊ inclinata ẽ iaꝫ
dies. Et intrauit cum illis. Scripture ſa-
cre miſteria que de ſe erãt: illis duobus dñs ape
ruit: ⁊ tamẽ qꝛ adhuc in coꝝ cordibus peregri-
nus erat a fide ire ſe longius finxit. Fingere nã-
qꝫ componere dicimus. vñ et cõpoſitores luti fi
gulos vocamus. Nihil enĩ ſimplex veritas ꝑ du-
plicitatẽ fecit: ſed talẽ ſe eis exhibuit in corpe q̃-
lis apud illos erat in mente. Probandi erant:
ſi hunc quem nõdũ vt deũ diligebant: ſaltim vt
peregrinũ diligerẽt. Et qꝛ extranei a charitate ñ
poterãt eſſe hi cũ quibus veritas gradiebať: eum
ad hoſpitiũ vt peregrinũ vocãt: immo coegerũt
eũ. Ex quo colligitur: quia peregrini non ſolum
inuitãdi ſunt: ſed etiam ad hoſpitium trahẽdi.
Et factum eſt dũ recũberet cũ illis acce
pit panem et benedixit ac fregit et por-
rigebat illꝭ. Et apti ſũt oculi eoꝝ ⁊ cog-
nouerũt eũ. ⁊ ipe euanuit ex oculis eoꝝ
Deũ quẽ in expõne ſcpture nõ cognouerũt ĩ pa
nis fractione cognoſcũt. Audiendo illuminati ñ
ſunt: ſed faciendo. qꝛ ſcriptũ eſt. Nõ aud tores
legis iuſti ſunt apd deũ ſed factores. Qui ergo
vult audita intelligere: feſtinet iã intellecta ope
implere. Subtrahitur a carnalibus oculis ſpe
cies infirmitatis. vt mẽtibus incipiat apparerẽ
gloria reſurrectionis. Unde ſubditur. Et dix-
erunt adinuicem Nõne cor nr̃m ardẽs
erat in nobis dum loqueretur ĩ via ⁊ ape
riret nobis ſcripturas. Ex audito ſermone
dñi cor ꝓus torpore incredulitatis ⁊ timoris fri
gidũ igne ſpiritusſancti eſt accenſum vt ſuper-
no deſiderio ardeat. ⁊ ad credendã veritatem ſe
extẽdat. Quot ꝑceptis inſtruiť homo quaſi tot
facibus inflammať. Uerũtamẽ nõ cognouerũt
eũ donec in fractione panis. Certe miſterij cau-
ſa factum eſt: vt eis in illo effigies oſtenderetur
quã nõ cognoſcerẽt niſi in fractiõe panis: ne q̃ſ
q̃ꝫ ſe xp̃m aguiſſe arbitreť ſi eiꝰ corpis ꝑticeps ñ
eſt. quod eſt eccleſia. Cuius vnitatem in ſacram̃
to panis cõmẽdat apl's dicẽs. vnꝰ panis. vnuꝫ
corpus multi ſumus. Tũc enĩ verẽ cognoſcimꝰ
cũ ꝑ ſacramẽtũ eccleſie eũ ꝓ nobis mortuũ eſſe
et reuixiſſe fideliter intelligamꝰ. Non incõgruẽ
ter accipimus hoc impedimentũ in oculis eoꝝ
a ſathana veniſſe: ne agnoſceretur ieſus. Sꝫ ta
men a chriſto facta eſt ꝑmiſſio vſqꝫ ad panẽ: vt
nũc intelligať a nobis remoueri impedimẽtuꝫ
inimici. cum in eccleſia digne intelligimus mi-
ſteriũ ſacramẽti corporis et ſanguinis domini.
Et ſurgentes eadem hora regreſſi ſunt
hieruſalem. et inuenerũt congregatos
xj. et eos qui cum ipis erant dicentes.
ꝙ ſurrexit dñs vere. et apparuit ſymo-
ni. Et ipi narrabãt que geſta erãt ĩ via.
et quomõ cognouerunt eum ĩ fractione
panis. nec illis crediderunt. Notandum
qꝛ aliq̃ fuerũt ibi q̃ nõ crediderũt illis duobꝰ: ſꝫ

hi quibus ſanis dñs apparuerat profecto credi derũt eis. Sicut ex mulieribus marie magdalene: ita ex viris petro viſus eſt primo. Qđ ſi non dicat euãgeliſta: quã vel vbi factum eſt: tamen q2 ſit non tacet.

Feria tercia ſcđm lucam

Z [St]etit ieſus in medio diſcipulorum ſuoꝝ. et dixit eis. Pax vobis. Ego ſum. nolite timere.

Luce. 24

Moli corporis vbi diuinitas erat: oſtia clauſa non obſtiterũt. Et procul dubio intelligendũ q2 iã thomas exierat: anteq̃ dñs apparuiſſet alijs. Cõturbati vero et exterriti exiſtimabãt ſe viſũ videre. Credebãt ap̃li ſed non turbabantur. Primo. q2 paucoꝝ opinionẽ ſententia maioris partis excludit. Deniq3 q2 petrꝰ ꝛ ſi credit reſuſcitatũ3. turbari potuit. q2 clauſis oſtijs dominꝰ cũ3 corꝑe ſe improuiſũs infuderit. Putant ergo ſe ſpiritũ videre. nõ carnem. q2 nõ credũt. vel tercio die potuiſſe verã carnem de ſepulchro reſurgere. vl' reſuſcitatũ clauſis ianuis ad eos poſſe penetrare. Et dicit eis. Quid turbati eſtis, ꝛ cogitationes aſcẽdũt in corda veſtra. Cogitationes ille nõ deſuper deſcẽderũt. ſed de imo cordis aſcenderũt. ſicut herba mala de terra: Fidem quam in vobis plantaui exigo: qđ ex vobis exortu3 eſt ꝯdemno. Si nõ eſt veritas reſurrectionis: perditus ẽ fructꝰ paſſionis. Videte manus meas ꝛ pedes q2 ego ipſe ſũ. Palpate et videte. q2 ſpiritus carnẽ et oſſa nõ habet ſicut me videtis habere. Et cũ hec dixiſſet oſtẽdit eis manus et pedes et latus. Ad dubitantiu3 corda ſanãda: vulnerũ ſũt ſeruata veſtigia. Multis itaq3 documẽtis ꝑſuadet reſurrectionẽ ꝓbẽdo ſe ꝛ oculis vidẽdũ: ꝛ manibus ꝯtrectãdum. Qui dũ palpanda oſſa: carnẽq3 monſtrat ſtatũ ſue vel nr̃e reſurrectiõis ſignificat: in qua corpꝰ nr̃m et ſubtile erit ꝑ effectũ ſpiritalis potẽtie: ꝛ palpabile ꝑ ỽitatem nature. Vñ beatus iob: Et rurſum circũdabor pelle mea. ꝛ in carne mea videbo deum. Et ſciẽdum. q2 ſicut diſcipulis dignatus eſt dñs pandere loca clauoꝝ et lãcee: ita

I

in die iudicij mõſtrabit et eadẽ iudicia ſue paſſionis et ipſam pariter crucem: vt ꝯfundat ſuꝑborum infidelitatem. Ob multas quippe cauſas voluit cicatrices in corꝑe ſuo remanere. Prima cauſa fuit vt aſtrueret diſcipulis fidem reſurrectionis. Secũda. vt pr̃i pro nobis ſupplicans: quale genus mortis pertulit ꝓ homĩe ſemꝑ oſtẽdat. Tercia. vt miſcđiam ſua3 nobis innouaret talibus iudicijs. Quarta. vt in die iudicij oſtendat ꝑfidis quã iuſte debeãt dãpnari ignibꝰ eternis. Si qs miles fortiſſimus iubẽte ſuo rege ꝓ ſalute ſue gẽtis hoſtẽ interficeret multis vulneribꝰ acceptis. ꝛ ſpolia ſue gẽti reportaret: ab hoſte ſuꝑato. ꝛ interrogaret a medico. an ita vellet curari vt veſtigia vulnerũ nulla apparerẽt: an ita potiꝰ vt cicatrices remanerẽt ſine aliq̃ deformitate. ipſe tñ diceret ſe velle ſanari: ita vt in eo manerẽt ſigna triũphi. ſi hoc abſq3 corꝑis deformitate poſſet fieri. Sic ꝓfecto fecit dñs: Nõ ẽ ex impotẽtia curãdi cicatrices ſeruauit: ſed vt perpetuum victorie ſue circumferret triumphum. IX

Adhuc aũt illis nõ credẽtibus et mirãtibus pre gaudio dixit. Habetis hic aliquid quod mãducetur. At illi obtulerũt ei partẽ piſcis aſſi ꝛ fauũ mellis. Et cum manducaſſet coram eis ſumens reliquias dedit illis. Pie ſciendũ ẽ poſt reſurrectionẽ dñi cibi quos ſumpſit nullũ ſagine adiumentũ ei ꝓbuerunt. ſed q̃ñ in igne3 miſſa aq̃ abſumitur ita mox comeſti ſpiritali eiꝰ ỽtute ſũt aſſũpti. Profecto ſicut nõ indiguit cibo pꝰ reſurrectionẽ: ſic nec nos indigebimus: ſed veram vitam voluit oſtendere. nõ imaginariã. Aliter enĩ abſorbet aquã: terra ſitiẽs. alr̃ exſiccat ſol' radiꝰ cãdẽs. Illa abſorbet indigentia: iſte exſiccat potentia. Piſcis aſſus. ſignificat mediatorẽ nr̃m. qui latere dignatꝰ eſt in aq̃s humani generꝫ. et capi voluit laqueo morꝫ. ꝛ aſſari tribulatõe paſſionis. Sed q piſcꝫ aſſꝰ fuit ĩ paſſiõe. fauꝰ mell' extitit in reſurrectõe. Fauꝰ eſt mel in cera. i. dulcedo diuinitatꝫ in humanitate. In cibo ſuo piſci aſſo ꝯiũgere fauũ voluit. q2 illos ĩ ſuo corꝑe ad eternã reqͥem ſuſcipit. q cũ hic tribulatõnes ſentiũt: ab amore interne dulcedĩs non recedũt Qui hic ꝓ deo quaſi piſcis aſſant': illic quaſi fauo vera dulcedine ſatiabũtur. Et dixit ad eos. Hec ſũt verba que locutus ſũ ad vos cum adhuc eẽm vobiſcum. quoniam neceſſe eſt impleri oĩa que ſcripta ſunt in lege moyſi et ꝓphetꝫ ꝛ pſalmis de me. Cũ adhuc eẽm vobiſcũ ſubaudis in carnẽ mortali locutus ſũ ỽba hec. ſ. qm̃ neccẽ eſt impleri q ſcpta ſũt de me. Vide q̃ñ tulit dñs oẽs ambages. Viſus ẽ: tactꝰ ẽ. mãducauit. ſcpturas ꝓpoſuit. et expoſuit. Tũc apuit ill' ſẽſũ vt intelligerẽt ſcpturas. Et dixit eis. Qñ ſic ſcptum ẽ. et ſic oportebat chriſtũ pati ꝛ reſurgere a mortuis tercia die et ꝑdicari ĩ noĩe eius penitẽtiã et remiſſionẽ pctõꝝ in oẽs gẽtes incipiẽs a hierl'm. Cõmẽdata ſui corꝑis ỽitate cõmẽdat vnitatẽ eccl'ie: vult ꝑdicari penitẽtiã et remiſſionẽ pctõꝝ ĩ oẽs gẽtes ita vt ꝑdicaturi incipent ab hieroſolymis: nõ ſolũmõ ꝑdicãtes iudeis ſ3 etiã ꝑdicatio extẽderet ad gentium errores. [Vos aũt teſtꝫ eſtꝫ hoꝝ. et ego mitto ꝓmiſſum pr̃is mei ĩ vos. Vos q vidiſtis ꝛ audiſtꝫ hoꝝ q ꝑdicãda ſit teſtes eſtꝫ. vt ſufficiatꝫ ad teſtãdũ: mittã vobis ꝓmiſſũ pr̃is. id ẽ gratiam ſpiritusſancti.

Dñica in octaua paſche. S. lucã.

c [C]Um eẽt ſero die illo vna ſabba- A

XI toꝛum.ꝛ fores eſſent clauſe vbi erant di
ſcipuli ꝯgregati propt̃ metum iudeoꝝ.
venit ieſus et ſtetit in medio eoꝛum.

Quid miꝝ ſi ianuis clauſis pꝰ reſurrectõnẽ ſuã in eternũ iã victurꝰ intrauit: q̃ moriturꝰ veniens nõ apto vtero ꝟginis exiuit. Sed q꞉ ad illõ coꝛpus quod videri poterat fides intuentiũ dubitabat: oſtẽdit eis ꝓtinꝰ manꝰ et latus. Palpandã carnẽ ꝑbuit: quã clauſis ianuis introduxit. Clauus ei manꝰ fixerat. lancea latus aperuerat vbi ad dubitantiũ coꝛda ſanãda vulnerũ ſeruata ſũt veſtigia. Qua in re duo mira ꝛ iuxta humanã rõnem ſibi valde ꝯtraria oñdit: dum poſt reſurrectionẽ ſuã coꝛpus ſuũ ꝛ incoꝛruptibile ꝛ tñ palpabile demõſtrauit. Nã ꝛ coꝛrũpi neceſſe eſt qd̃ palpat̃: ꝛ palpari nõ põt qd̃ nõ coꝛrũpit̃. Sed miro mõ atqꝫ ineſtimabili redemptoꝛ noſter et incoꝛruptibile pꝰ reſurrectionẽ et palpabile coꝛpꝰ exhibuit. vt mõſtrãdo incoꝛruptibile: inuitaret ad p̃miũ ꝑbẽdo palpabile formarꝫ ad fidẽ. Et incoꝛruptibilẽ ſe ĝ et palpabilẽ demonſtrauit: vt ꝓfecto eẽ pꝰ reſurrectionẽ oſtenderet coꝛpus ſuum et eiuſdẽ nature: et alterius glĩe. [Et dixit eis. Pax vobis.] Pacẽ offerebat qui ꝓpter pacem venit. Et q̃bus añ dixit. Pacẽ relinquo vobis: pacẽ meã do vobis. nõ dĩc. Pax vob. q꞉ pacẽ i naſcẽte xp̃o ãgeli p̃dicauerũt mõ.

Et cũ hoc dixiſſet oſtẽdit eis manꝰ ꝛ latus. Gauiſi ſunt ergo diſcipuli viſo domino. Dixit eis iterum. Pax vobis.

Iteratio ꝯfirmatio ẽ. Dat pacẽ eni ſup pacẽ: ſicꝫ ꝓmiſit ꝑ ꝓphetã. Uel ideo iterat̃ vt mõſtret pacificata ꝑ ſuũ ſanguinẽ q̃ i celo ꝛ q̃ in terra. [Sicut miſit me pr̃: ꝛ ego mitto vos]. Sic̃ miſit me pater deꝰ deũ: ꝛ ego mitto vos homo hoĩes. P̃amãdo filiũ miſit eũ patr̃: ꝛ dñs amans aplõs miſit eos ñ ad mõi gaudiũ ſꝫ ad paſſionẽ. Mitti etiã filiũ a p̃re iuxta naturã diuinã põt intelligi. Eo eni mõ a p̃re filiꝰ mittit̃: quo generat̃. Sicut miſſio ſolũmõ incarnatio deberꝫ intelligi: nullo mõ ſpũſſanctus diceret̃ mitti: q̃ nequaq̃ꝫ icarnatꝰ eſt. Sed eius miſſio ipa ꝓceſſio eſt a p̃re et filio. Sic̃ itaqꝫ ſpũs mitti dr̃ q̃ ꝓcedit: ita filiuſ qui generatur.

H Hoc cũ dixiſſet inſufflauit et dicit eis. Accipite ſpũm ſãctũ. Quorũ remiſeritis peccata remittũtur eis. ꝛ quoꝝ retinueritis retenta ſũt.

Inſufflando ſignificauit ſpiritũ ſãctũ nõ p̃ris ſolꝰ eẽ ſpiritũ ſꝫ ꝛ ſuũ. Eccleſie charitas q̃ ꝑ ſpũm ſcm̃ dat̃ in coꝛdibꝰ noſtris participum ſuoꝝ peccata dimittit. eoꝛũ aũt q̃ nõ ſũt eiꝰ participes tenet. Et ideo poſtea q̃ꝫ dixit. accipite ſpũm ſanctũ cõtinuo de peccatoꝝ remiſſione ac retentatione ſubiecit. In terra quippe datur ſpiritus: vt diligat̃ proximus. e celo aũt vt diligatur deus. Et ſicut vna eſt charitas et duo precepta: ita vnus ſpiritus. et duo data. Ante tamen diſcipuloꝛum mẽ

Augꝰ. d̃ cõſe. di. 4. Ecclie charitas.

tibus inerat ſpiritusſanctus ad fidem. ſed non ita manifeſte. vt poſt reſurrectionem. Unde illõ Nondum erat ſpiritus datus. q꞉ ieſus nondũ fuerat gloꝛificatus. Unde ꝛ per moyſen dicitur Suxerunt mel de petra: oleumqꝫ de firma petra. Nihil tale iuxta hyſtoꝛiam legitur: ſi tota ſeries veteris teſtamenti recenſeatur. Sed q꞉ ſm̃ paulum petra erat chꝛiſtus: mel de petra ſuxerũt. qui redemptoꝛis miracula viderunt. Oleum vero de firma petra ſuxerunt. qui poſt reſurrectionem eius effuſiõe ſãcti ſpiritus vngui meruerũt. Infirma petra dedit mel cum adhuc eſſet moꝛtalis. vera petra oleum fudit cum poſt reſurrectionem fuit impaſſibilis.

Augꝰ. Deu. 32.

Thomas aũt vnꝰ ex duodecim qui dicitur didimus non erat cum eis quando venit ieſus. Dixerunt ergo ei alij diſcipuli. Uidimꝰ dominum. Ille autem dixit eis. Niſi videro in manibus eius fixuram clauoꝛum et mittã digitum meum in locum clauorum. et mittam manum meam in latꝰ eꝰ non credam.

Non caſu ſed diuina diſpenſatione geſtum eſt. vt ille diſcipulus tunc deeſſet. pꝰ autẽ dubitans palparet. ꝛ palpans crederet. Plus enim infidelitas thome ad fidem nobis ꝓfuit q̃ꝫ fides credentium. q꞉ dum ad fidẽ palpando ducitur: nr̃a mens in fide ſolidatur.

L Et poſt dies octo iterum erant diſcipuli eius intus et thomas cum eo. venit ieſus ianuis clauſis. et ſtetit ĩ medio. ꝛ dixit. Pax vobis. Deinde dicit thome. Infer digitum tuum huc. et vide manꝰ meas. et affer manum tuam. et mitte ĩ latus meum. ꝛ noli eẽ incredulꝰ ſꝫ fidel̃.

Coꝛpus domini intrauit ad diſcipulos ianuis clauſis. quod per natiuitatem clauſo exijt vtero virginis. Nec mirum ſi in eternum victurus ad diſcipulos intrauit. qui moriturus clauſo virginis vtero exiuit. Duo mira iuxta humanam rationem ſibi valde contraria dominus oſtendit. dum poſt reſurrectionẽ coꝛpus ſuum incoꝛruptibile et palpabile demonſtrauit. Nam et coꝛrũpi neceſſe eſt quod palpatur. ꝛ palpari nõ põt: quod non coꝛrumpitur. Sed miro modo redẽptoꝛ noſter ſe monſtrando incoꝛruptibilem apparuit vt nos inuitaret ad premium. et palpabilem ſe prebuit vt foꝛmaret ad fidem. Diuinũ factũ nõ eſt mirabile mſ̃tũ. Si rõe capi q̃at. aut rõe ꝓbari. Nec fidei meriũ eſt congrua vis rõis [Reſpõdit thõas ꝛ dixit ei. Dñs meꝰ ꝛ d̃s meꝰ. Uidebat hominem et tangebat et confitebatur deum. quem non videbat neqꝫ tangebat. Dicit ei ieſus. Quia vidiſti me credidiſti: Aliud vidit et aliud credidit. hominem vidit. ꝛ deum ꝯfeſſꝰ eſt. Nõ ait tetigiſti. ſed vidiſti. q꞉ generat̃ quodãmõ ſẽſus ẽ viſꝰ. Nõ ꝑ alios q̃ttuoꝛ nomiari ſolꝫ

vt cum dicimꝰ audi ⁊ vide q̄ȝ bū̄ ſonet. olfac. et
vide q̄ȝ bene oleat. guſta et vide q̄ȝ bene ſapiat.
tange et vide q̄ȝ bene caleat. Unde ⁊ hic dn̄s in-
quit. Infer digitū̄ tuum huc. et vide manꝰ me-
as. hoc eſt tange et vide. Uidit ergo ſolūmodo
intuendo. ſiue etiam tangendo. Dici enī poteſt.
non auſū tunc fuiſſe diſcipuluȝ tangere domi-
nū. Non enī ſcriptum eſt. tetigit thomas. ſed qꝛ
vidit ⁊ credidit. Beati q̄ non viderūt et credide
rūt. Cōmendat fidem gentiū. ſed preteriti tem-
poris vſus eſt verbis. vt ille qui id qđ erat futu-
rū in ſua nouerat predeſtinatōne iā factū. Sci-
endū eſt illū vere credere. qui fidem cōplet ope.
De his autē qui fidē nomietenꝰ retinēt. paulus
dicit. Cōfitentur ſe noſſe deū. factis aūt negāt.
Et iacobus. Fides ſine operibus mortua eſt.

Multa quidem et alia ſigna fecit in cō
ſpectu diſcipulorū ſuorū que nō ſcrip-
ta ſunt in libro hoc. Hec autem ſcripta
ſunt vt credatis. qꝛ ieſus eſt chriſtus fi
lius dei. et vt credentes vitā habeatis
in nomine eius. Quaſi finem libri ponit euā
geliſta ad magnā cōmendationē ſacramēti ſecu
ture narrationis faciens ei quodāmodo emiuē
tiorem locum.

Sermo in octaua paſche.

Tres dies ſunt inuiſibilis lucis: q̄-
bus illuſtrat̄ interius: ſpiritalis
vite curſus. Primus dies ē timor
ſecūdus dies eſt veritas: terciꝰ dies ē cari
tas: Primus dies ſolē ſuū habet potētiaȝ
Scđus ſolē ſuū habet ſapiam. Tertiꝰ ſo-
lē ſuū habet benignitatē. Potentia ad pa
trē: ſapia ad filiū: benignitas ad ſpūſan-
ctū ꝑtinet. Alij ſunt dies nr̄i quos habe-
mus exteriꝰ: alij quos interiꝰ. Dies nr̄i ex
teriores etiā cū nolumꝰ tranſeūt. Dies ve
ro interiores: ſi volumꝰ in eternū ꝑmane-
re pn̄t. Ecce tres dies ſunt: dies timoris q̄
manifeſtat malū: dies veritatis: q̄ aufert
malū: dies caritatis qui reſtituit bonū. Di
es veritatis clarificat diē timoris: dies ca
ritatis clarificat ⁊ diē timoris: ⁊ diē veri-
tatis: donec ꝑfecta fuer̄ charitas: ⁊ ꝑfecte
manifeſtet̄ om̄is veritas: ⁊ timor pene trā
ſeatur in timorē reuerētie. De his diebus
locutus ē oſee ꝓpheta dicēs. Uiuificabit
Oſee. 6. nos pꝰ duos dies: ī die tertia ſuſcitabit nos
Nam q̄liter dn̄s nr̄ ieſus chriſtꝰ ꝑ huma-
nitatē quā aſſumpſerat: tertia die reſur-
gens a mortuis: in ſe nos viuificauerit et
ſuſcitauerit: audiuimꝰ ⁊ gauiſi ſumꝰ Sed
dignū valde eſt: vt recōpenſemꝰ ei bene-
ficiū ſuū: et quēadmodū nos in ip̄o tertia
die reſurgēte reſurrexerimꝰ: ita ⁊ nos pro
ip̄o ⁊ ꝑ ip̄m tertia die reſurgētes: cū iū no X
bis reſurgere faciamus. Nec credendū eſt
q̄n a nobis ſibi ip̄e velit retribui: qđ prior
ip̄e voluit impꝑtiri. Sicut ergo ip̄e vt nr̄a in ſe
⁊ ꝑ ſe ſalutē opare: tres dies habere volu
it: ita ⁊ nobis vt nr̄am in nobis ꝑ ip̄m ſalu
tē operemꝰ: tres dies dedit. Qui tres di-
es: etiā in illa aue que phenix appellat̄: de E
ſignatur. De qua dicit Phyſiologꝰ: qꝛ cū Phiſiolo
impleuerit. d. annos vite ſue: intrat in lig gus.
na libani: ⁊ replet ambas alas ſuas diuer
ſis aromatibꝰ eiuſdē ligni: faciēſq̄ varijs
de pigmentis nidū ꝯgregat ſarmentoꝝ a-
ceruū maximū: ſub domū ponēs: accedēs
q̄ȝ ad aerē: ſolis ignē attrahit ſecū: ⁊ incen
dit ſarmēta: ac ingreditur nidū ſuū mēſe
marcio ⁊ cōburit ſe ip̄m: ⁊ cinis primo die
vertitur in vermē: ſecūda die in volucreȝ:
tertia die in p̄ſtinū ſtatum. Hic itaq̄ȝ phe-
nix qui poſt longā etatē. d. annoꝝ igne cō
ſumitur in cinerē ac deinde vertit̄ in ver-
mem: ⁊ poſtremū reſtauratur in ſtatū prio
rem: deſignat illū de quo ꝓpheta. Ego in Pſal. 21.
quit: ſum vermis et nō homo. Cur totius
dn̄o creature vermiculo ſe voluerit cōpa-
rari in paſſione: ⁊ in ſepultura ſua: poſſu-
mus hoc quidē humilitati ꝑmitꝰ aſſigna-
re: que ſctōꝝ virtus ē maxima: ſicut ſanctꝰ
moyſes ante deū animal ſe irrationale ꝓfi
tet̄. Dauid ſe pulicem ſepe cōmemorat: ſȝ
magis illud accipiendū puto: q̄m vermis
nulla extrinſecus admixtione alieni corpo
ris: ſȝ de ſola ⁊ pura terra ꝓcreatur: ideo il
lum compatum dn̄o: q̄m et ip̄e ſaluator: de
ſola et pura maria generat̄. Legimꝰ et Exo. 16.
in libris moyſi de māna vermiculos ꝓcreatos
Digna plane et iuſta cōꝑatō. Siqdē ē mā
na vermiculꝰ naſcit̄: ⁊ dn̄s chriſtꝰ de vgīe ꝓ-
creat̄. Quin potiꝰ ip̄am mariā māna dixe
rim: qꝛ ē ſubtilis: ſplēdida: ſuauis: ⁊ vgo.
Que velut celitꝰ veniēs: cūctis eccliaꝝ po
pul̄ cibū dulciorē melle defluxit. Qui cibꝰ
erat chriſtꝰ: q̄ in paſſiōe ita obprobrijs de-
coctꝰ: q̄ſi ī vmē ē redactꝰ. Sȝ nūc ad hiſto
riā redeamꝰ auis. Quīgēti itaq̄ȝ ſi ꝑ dece-
nū mltiplicant̄. v. milia faciūt. Fuerūt aūt
ab adā vſq̄ȝ ad chriſtū. v. milia ānoꝝ Quo
lōgo tp̄e cū ꝑ p̄uaricationē ade pene mōs
depiret totꝰ de vgīe naſcit̄ chriſtꝰ: q̄ dū du
abꝫ alis dei. ſ. dilectōe ac ꝓximi collegiſſet
diuſa aromata ſcāꝝ vtutū cōpoſuit ſibi ex
eis ī cordibꝰ hoīm q̄ſi nidū: id ē māſiūculā
Cui dū ſacra ſubponeret. hoc ē aridam vl̄

X mordacē infidelitatē iudeoꝝ q̄ꝫ in ſe exci-
tabat ex opib⁹ iuſticie q̄s fecerat: in tantā
exarſerūt neq̄tiā: vt in menſe martio feria
vj. igne paſſionis eū ꝯſumerent: ⁊ q̄ſi in ci-
nerē verterēt: dū ꝑ mūdi ſalute illū cruci-
figerent. Deinde in ſepulchro ponit̄: ⁊ q̄ſi
vermis in terra: ſic die ſc̄do in tumulo oc-
cultat̄. Tertia vero die: ſicut phenix ī pri
oreꝫ ſtatū renouat̄: ita ⁊ chriſtus de morta
litate ad īmortalitatē reſuſcitat̄. Alit̄ phe
Eſaie. 63. nix dicit̄ rube⁹: ⁊ ē xp̄o de quo d̄r. Quis ē
iſte q̄ venit de edom: tinctis veſtib⁹ d̄ boſ-
ra. Edom qd̄ dicit̄ rufus ē eſau appella⁹:
ꝓpter rufum pulmētū q̄ a fratre ſuo iacob
eſt cibat⁹. A quo dicta eſt regio idumea: ī
qua caput regni erat ciuitas boſra. In hac
iob regnauit: q̄ ſua infirmitate xp̄i paſſio-
nē p̄figurauit. Chriſt⁹ de edom venit: dūꝫ
a gentib⁹ paſſus: caro eius ſanguīe rubu-
it. Veſtis ei⁹ ī boſra tingit̄: dū in ierl'm q̄
caput regni fuit: veſtis ei⁹ ſanguīe aſꝑgi-
tur. Hic vt phenix ſarmēta odorifera ꝑ ar-
borū in nidū collegit: dū ſcriptis ꝓpheta-
rū: ierl'm repleuit. Eiſdē vero ſarmentis
ꝯburit̄: dū ſc̄dm dicta ꝓphaꝝ in ierl'm ig-
ne paſſionis ꝯſumit̄. Tertia die auis repa
rat̄: q2 xp̄s tertia die a p̄re ſuſcitat̄. Illud
aūt qd̄ geſtū ē in xp̄o: nō tantū remediū: ſꝫ
etiā fuit ſacramentū. Oportuit igit̄ vt vi-
ſibiliter foris fieret: q̄tin⁹ illud qd̄ in nob̄
inuiſibiliter fieri debuit: ſignificaret. Dies
ei⁹ extrinſec⁹ fuerūt nr̄i dies intrinſecus
q̄rēdi ſūt. Tres ḡ dies habem⁹ intrinſe
F cus: quib⁹ illuminat̄ aīa nr̄a. Ad primū diē
mors ꝑtinet: ad ſc̄dam ſepultura: ad terti-
um reſurrectio. Igit̄ in his trib⁹ dieb⁹ no
tant̄ etiā tres diete medicinales: q̄ ſunt cō
tra morbos veternoſos ſalubre antidotū:
ꝯtra q̄driduanū lazarū: ſuꝑ celeſte balſa-
Iohā. 11. mū. Has ituri ſunt: q̄ dn̄o ſunt ſacrificatu-
ri. Hoc iter p̄ceptū eſt filijs iſrl' ire vt ſacri-
ficarēt dn̄o: cū eruerent̄ ex egypto. Mun-
dus iſte ē relinquēdus nō loco ſed aīo: nō
paſſib⁹ ꝓficiſcendo: ſed actib⁹ ꝓficiendo
Harū triū dietaꝝ mentionē facit ſacerdos
orans ꝓ ſe ⁊ ꝓ ꝓplo vbi dicit. Meōres dn̄e
paſſionis tue: nec nō glīoſe reſurrectionis
ab inferis: ⁊ aſcenſiōis in celū. Sane duca
tū hui⁹ religionis: ꝯſecrauit xp̄s caput no
ſtrū tribus dieb⁹ mortis: reſurrectionis:
aſcenſiōis. Paſſio: crucifixio: ſepultura: to
tū ē vna dieta. Sicut eni xp̄s voluit ligari
crucifigi: ꝑ triduū q̄ſcere: ſic nos debem⁹
ſenſus nr̄os: q̄ ſunt pueri ſine pedagogo:
equus currēs ſine auriga ⁊ freno: a uetera
na ꝯſuetudine ꝓhibere: ⁊ clauis iuſticie ī
cruce pnīe: īmobiles valde ⁊ inſenſibiles
ac mortuos efficere: vt mundo crucifiga-
mur in nobis. Multi crucifigunt̄ mundo
nō mūdus ipis: tales ⁊ deſpecti ſunt mun
do. ſed ipi amant mundū. Hi mundo mor
tui ſunt: ſed nō mundus ipis. Paulus vt
purgamentū mūdi erat: nec de mundo cu
rabat. Vñ ait. Mihi mūdus crucifixus ē Gal. 6.
et ego mūdo. Qui ſic cū chriſto crucifigit̄
chriſto ꝯſepelit̄: vt agat ſpiritalē ſabbatiſ
mum. Hec eſt ſc̄tā requies quā p̄cepit dn̄s
obſeruari. Hec eſt p̄ma dieta: ſcꝫ declinare
a malo. Triſticiā dn̄ice paſſionis ſecuta ē
glīa: ⁊ gaudiū reſurrectōis: cui et nos con
reſurgamus: vt in nouitate vite ambule-
mus. Hec ē ſecūda dieta: hoc eſt facere bo-
num. Tercia dieta eſt: cū dn̄o aſcēdere: vt
quo p̄ceſſit caput ſeq̄nt̄ ⁊ mēbra: q̄ ſurſum
ſūt q̄rēdo ⁊ ſapiēdo. Hāc dietā facit iuſtus
q̄ſi ſuꝑna ꝯtēplādo exp̄mit. alterū paulū
vl' alterū martinū: dicēs. Cupio diſſolui: ⁊
eē cū chriſto: qd̄ ē ⁊ inhabita ī ſc̄tm ſc̄li. Si
has dietas q̄s dauid in hoc v̄ſu: declina a
malo et fac bonū: ⁊ inhabita in ſc̄tm ſc̄li cō
memorat ꝓceſſeris: ſacrificiū dn̄o offers: q̄
nō aliud a te: niſi te: q̄ nō aliud niſi ſe dedit
ꝓ te. Vel hee tres diete ſūt tres ꝓceſſus: q̄
rū p̄mus ē relinquere peccādi conſuetudi
nē. hāc cōcedit nō inuitū timēs pti ſue ſc̄da
deſerere actū pctī: ⁊ hāc ꝯcedit pharao: ſꝫ
inuit⁹ et timens. Reſtat tercia difficillima
ipam q̄ꝫ cogi expellere q̄ eſt recordatio af-
fectuoſa. Si hāc dietā inuito adūſario no-
ſtro ꝓceſſerim⁹. ipm cū omi milicia in nihi
lū redigemus. Dn̄ica. j. p⁹ oct. paſ.

G Go ſū paſtor bon⁹. Bon⁹ pa-
ſtor aīam ſuā dat ꝓ ouib⁹ ſuis
Iohā. 10. nō ex accn̄ti ſꝫ eēntialit̄ ē bon⁹. q̄ for-
mā bonitatꝫ quā īmitemur adiūgit dicēs. Bon⁹
paſtor aīam ſuā dat ꝓ ouib⁹ ſuis. Fecit qd̄ mo
nuit. oñdit qd̄ iuſſit aīam poſuit. vt ī ſacro nr̄o
corp⁹ ſuū ⁊ ſāguinē ꝯtereret. ⁊ oues q̄s redimerat
carnis ſue alimēto ſatiaret. Primū eſt exterio-
ra nr̄a miſericorditer ouib⁹ impēdere. poſtremū
ſi necc̄e ſit ꝓ eiſdē mori. Vñ iohānes ī ep̄la ſua.
Sic̄ xp̄s aīam ſuā ꝓ nobis poſuit: ſic ⁊ nos de-
bem⁹ ꝓ fratrib⁹ ponere. Hoc ē ꝓp̄um paſtoris
ad differētiā mercēnarij vel furis. Quicūq̄ꝫ p̄po
ſiti eccl'ie ſūt filij ſūt paſtores. Si paſtores q̄uo
vn⁹ paſtor. niſi q2 ſūt oēs mēbra vni⁹ paſtoris. q̄
ſūt oues xp̄i. Mercēnari⁹ aūt ⁊ qui nō

eſt paſtor cuius non ſunt oues proprie
vidit lupū venientem ⁊ dimittit oues ⁊
fugit. et lupus rapit et diſpergit oues:
Mercennarius aūt fugit: q: mercennarius eſt:
Infra 8. q. 1. Debent in eccl'ia. ⁊ nō ꝑtinet ad eum de ouibus. Quicunqꝫ ꝑpoſi
tus eccleſie querit temꝑalia cōmoda: ⁊ non ea q̄
ſunt chriſti mercēnarius eſt. De talibus dīc dn̄s
Amē dico vobis. receperūt mercedez ſuā. Mer
cennarij aūt neceſſarij ſunt. q: ꝑ eos vox chriſti
auditur. Audite dn̄m monſtrantē mercēnarios
Math. 23 Scribe inq̄t ⁊ phariſei ſuꝑ cathedrā moyſi
ſederūt. que dicūt facite. que aūt faciunt facere
nolite. Quid aliud dixit niſi ꝑ mercēnarios vocē
paſtoris audite. Nullus eni mercēnarius auſ⁹
eſt dicere populo chriſti. Tua quere: non q̄ ieſu
chriſti: Inde ergo ledit vnde mala facit: nō vnd̄
bona dicit. Botrū carpe. ſpinam caue. Botrus
Math. 7. aliquādo cōſeritur ſpinis: et portat ſpina: nō ſu
um fructū. q̄n̄ ſpinis palmes incumbit. Cathe
1. q. 1. Nō q̄ales. dra moyſi vitis erat: phariſeoꝝ mores ſpine do-
ctrina vera per malos. palmes in ſepe: ⁊ botrus
inter ſpinas. Caute elige. nedum queris fructū
laceres manum. ⁊ cū audis bona dicētē: ne imi
teris mala facientē. Que dicūt facite: eligite vuas
que aūt faciūt facere nolite. cauete ſpinas. Au-
dite ap'lm de mercennarijs loquentē. Quid eni
Philip. i. 19. diſ. ca. 2. ⁊. 16. q. i. ca. Adti cimus. dū omi mō ſiue occaſiōe. ſiue veritate chriſti an
nuncietur. Veritas. i. chriſtus a mercennarijs
occaſiōe a filijs ꝟitate annūciat'. Filij eternā he-
reditatē p̄ris patiēter expectant. mercennarij tē
poralem mercedem feſtināter exoptāt. Mercē-
narius itaqꝫ eſt qui locum paſtoris tenet. ſed lu
crū animarū nō querit. q: terrenis cōmodis in-
hiat. et honore ꝓlationis gaudet. Utrū tamē
H mercēnarius ſit: nō bene dinoſcitur: niſi cū lup⁹
accedit. qui indicat quo animo grex a quoqꝫ cu
ſtodiat'. Venit aūt lupus cum quilibet iniuſtus
et raptor fideles opꝑmit. Fugit ergo q̄ paſtor eē vi-
debatur: ⁊ nō erat: nō mutādo locū: ſed ſubtra
hendo ſolatiū. Tacet eni: ⁊ nō audet reſiſtere in
iuſticie. De quo ꝑ prophetā dicit'. Nō aſcēdiſtis
Ezech. 13. 45. di. ca. primo. ex aduerſo. neqꝫ oppoſuiſtis murū ꝓ domo iſrl':
vt ſtaretis in ꝓlio in die dn̄i. Ex aduerſo aſcende-
re eſt prauis libera ratione cōtraire. Murū op-
ponere et ſtare in ꝓlio in die dn̄i ꝓ domo iſrael ē
cū ex auctoritate iuſticie. fideles cōtra ꝑuerſorū
iniuſticiam vindicam⁹. Eſt etiā malignus ſpiri
tus lupus mētes nō corꝑa dilanians: caulas fi
deliū aſſidue circuiens. de quo dicit'. Et diſꝑgit
oues. Tūc eni diſpergit cū aliū ad luxuriam ꝑ-
trahit. alium in auariciā accēdit. aliū in ſuꝑbiaz
erigit. Hunc inuidia ſtimulat: illū fallacia ſup-
plantat. Quaſi ergo lupus gregem diſſipat. cuz
fideles diabolus ꝑ tēptatiōes necat. Mercēna
rius aūt videns lupum fugit. q: mercennari⁹ ē.
⁊ nō diligit in ouibus chriſtum. ſed lac ⁊ lanam
peccantē non libere audet arguere: excōmunicā
dū nō audet excōmmunicare: ne perdat cōmo-
ditatē humāe amicitie: ⁊ ne icurrat moleſtiā hu
manaꝝ amicitiaꝝ. Fugit ergo q: tacet: tacꝫ q: timet
Fuga animi timor eſt: ne perdat q̄ diligit. Corꝑe

ſtat: ſpiritu fugit. Qd̄ ille nō faciebat q̄ dicebat.
X Et ſi corpore abſens ſum: ſed ſpiritu vobiſcum
ſum. Paſtores igitur non ſibi fugiunt ſi cedūt
perſecutioni. vt ipe ap'ls ſubmiſſus in ſporta ꝑ
murū. Oues namqꝫ paſtori in celo ſedenti orō-
nibus cōmendabat: ſe aūt vtilitati earū fugien
do ſeruabat. ſicut quodam loco ait. Manere in
carne neceſſariuz ꝓpter vos. Ab ip̄o namqꝫ oēs
audierant. Si vos ꝑſecuti fuerint in vna ciuita
te: fugite in aliam. In mercēnario ergo repꝛehē
ditur nō corꝑis fuga: ſed mentis. ⁊ quod ſua q̄-
rit. non que ieſu chriſti. [Ego ſum paſtor bo-
I nus: et cognoſco meas: ⁊ cognoſcunt me mee.]
Cognoſco meas. i. diligo: ⁊ mee diligunt me. In
bonis eſt oſtiū: oſtiarius paſtor oues. In malis
fures latrones. mercēnarius. lupus. Dn̄s dicit.
ſe eſſe oſtium et paſtorem. Sed ſi cōſiderem⁹ ꝓ
prietates chriſtus nec paſtor eſt. nec oſtium. ſi-
militudine autem et paſtor et oſtium et ouis.
Tanqꝫ eni ouis ad imolandum ductus eſt. Ja
nua eſt in capite: paſtor i corꝑe. Dixit petro. Pa
ſce oues meas. Quaſi diceret. Quid mihi dabis
q: amas me. Hoc da mihi: ſi amas me: paſce
oues meas. Per ianuam intra: nam q̄ ex alia ꝑ
te aſcendit: ille fur eſt et latro. In his perſonis i
uenies quos diligas: quos tolleres: quos caue-
as. Diligendus eſt paſtor: tolerandus ē mercen
narius. cauendus eſt latro. Mercennarius eni .13. q. 4. tres ꝑſōas
canonice intrat. vera docet: ꝑ̄uis intentōne ſini
ſtra. Fur vero male intrat: falſa docet: ⁊ ideo eſt
alien⁹. Sicut nouit me pater: ⁊ ego agnoſco pa
trem. Qd̄ filius agnoſcit p̄rem ꝑ ſe: ⁊ dcū nemo
videt niſi ꝑ filium. manifeſtū eſt ex hoc capitl'o:
⁊ ex eius canonicis capitul'. [Et aīam meaz po
no ꝓ ouibus meis. Hec eſt ꝓbatio dilectionis
ad patrem et ad oues. Sic et petrus tercio con
fitens amorez iubetur paſcere oues: ⁊ ꝓ eis mo
ri. Tenete. q: chriſtus ē verbum. aīa. caro. Nō
defuerunt heretici appollinariſte dicti: qui auſi
ſūt dogmatizare: q̄ chriſtus non eſſet niſi vbuz.
et caro ſine anima. Et alias oues habeo q̄
non ſunt ex hoc ouili, ⁊ illas oportet me
adducere, ⁊ vocē meam audient, et fiet
vnū ouile et vnus paſtor. Unum ouile eſt
vnitas in chriſto. Vn̄ paulus. Ip̄e eſt pax nr̄a.
qui fecit vtraqꝫ vnum. Ex hoc ouili dictum eſt d̄
illis qui ſaluandi erant in iſrael. de quibus do-
minus dixit. Non ſum miſſus niſi ad oues que
perierunt domus iſrael. Hoc ideo dixit. q: pre-
ſentiam corporalem non exhibuit: niſi populo
illi. ad gentes enim non perrexit: ſed miſit ſuos
in quibus ipſe locutus eſt.

Sermo de paſtoribus et mercēnnarijs atqꝫ ſubiectis.

P Aſtor bonus animam ſuam ponit
ꝓ ouibus ſuis. Sicut peruigilat K
paſtor: qui cōtra beſtias oues cu-
ſtodire ſolet; ita et dei ſacerdos ſupra gre- Job. 10.

X gem chriſti ſollicitus eſſe debꝫ: ne inimicꝰ
vaſtet ne pſecutoꝛ impetat: ne potentioꝛis
cuiuſqꝫ cupiditas vitam pauperū inquie-
tet. Praui paſtoꝛes non habent curam de
ouibus: ſꝫ ſicut legitur in euangelio ꝺ mer
cennarijs: vident lupum venientem et fu-
giunt. Tūc enī fugiūt: qñ potētibꝰ tacēt: ꝛ
Gregoꝛiꝰ. malis reſiſtere metuūt. Scire etenī ꝓlati ꝺ
11. q. 3. ꝑci bent: qꝛ ſi ꝑuerſa vnqꝫ perpetrāt: tot moꝛ-
pue. tibus digni ſunt: quot ad ſubditos ſuos ꝑ-
ditionis exempla tranſmittūt. Unde ne-
ceſſe eſt: vt tanto ſe cautius a culpa cuſto-
diant q̄nto per praua que faciunt non ſoli
moꝛiuntur. Admonēdi ſunt illi: ſcꝫ ſubie-
cti: ne diſtrictiꝰ puniant̄: ſi abſoluti reꝑiri
nequerīt ſaltē ꝺ ſe: iſti ſcꝫ ꝓlati: ne ſꝰbditoꝝ
erratibꝰ iudicēt̄: etiā ſi ſe iā ꝺ ſe ſecuros in
ueniāt: illi vt tāto circa ſe ſollicitiꝰ viuāt:
q̄ꝫto eos aliena cura ñ īplicat: iſti ꝟo vt ſic
alioꝝ curas expleāt: quatenus et ſuas age
re non deſiſtant: ꝛ ſic in ꝓꝑa ſollicitudine
ferueant: vt a cōmiſſoꝛum cuſtodia minīe
toꝛpeſcant. Illi enī ſibimet vacanti dicitur
Geñ. 6. vade ad foꝛmicā: et cōſidera vias eius pi-
ger: ꝛ diſce ſapiētiam: iſte autē terribiliter
admonetur: cum dicitur. Fili mi ſi ſpopon
ꝓuer. 6. deris ꝓ amico tuo: defixiſti apud extrane-
um manum tuam: ꝛ illaqueatus es verbis
L oꝛis tui: ꝛ captus pꝛopꝛijs ſermōibꝰ. Spō
dere namqꝫ ꝓ amico eſt: alienā animam in
Gregoꝛiꝰ. periculo ſue conuerſacionis accipe. Unde
de renūci. et apud extraneum defigitur. qꝛ apud cu-
niſi cam. ram ſollicitudinis que añ deerat mens li-
gatur. Uerbis oꝛis ſui illaqueatus eſt: ac
pꝛopꝛijs ſermonibus captus. qꝛ dum com-
miſſis ſibi cogitur bona dicere: ip̄m pꝛius
neceſſe eſt que dixerit cuſtodire. Illaquea
tur igitur verbis oꝛis ſui dum ratione exi
gente conſtringitur: ne eius vita ad aliud
quā admōet relaxetur. Unde apud diſtri
ctum iudicem cogitur tanta in opere exſol
uere: q̄ꝫta eum conſtat alijs voce pꝛecepiſ-
ſe. Ubi et bene mox exhoꝛtatio ſubdit̄: vt
dicatur: fac ergo quod dico fili mi: ꝛ temet
ip̄m libera. qꝛ incidiſti in manum ꝓximi
tui. Diſcurre feſtina: ſuſcita amicum tuū:
ne dederis oculis tuis ſomnum: nec doꝛmi
tent palpebꝛe tue. Quiſquis enī alijs ī ex
emplo ad viuendum pꝛeponitur nō ſolū
vt ipſe euigilet: ſed etiam vt amicum ſuſci
tet admonetur. Ei namqꝫ vigilare bene vi
uendo non ſufficit: ſi non et illum cui pꝛe-
eſt a peccati toꝛpoꝛe diſiungit. Bene autē
dicitur: ne dederis ſomnū tuis oculis: nec
doꝛmient palpebꝛe tue. Somnum quippe
oculis dare eſt: intentiōe ceſſante ſubdito-
rum curam omnino negligeꝛ. Palpebꝛe ve
ro doꝛmitant: cū cogitationes noſtre ea q̄ ī
ſubditis arguenda cognoſcunt: pingue-
dine depꝛimente diſſimulant. Plene enī
doꝛmire eſt: cōmiſſoꝝ acta neſcire: nec coꝛ-
rigere. Non aūt doꝛmire: ſed doꝛmitare ē:
que quidem rep̄hendenda ſunt cognoſce-
re: ſed tamē ꝓpter mentis tedium dignio
ea increpationibus non emēdare. Doꝛmi-
tando ꝟo oculus ad pleniſſimum ducitur
ſomnū: qꝛ dum plerumqꝫ qui pꝛeeſt: malū
quod cognoſcit nō reſecat: ad hoc quādo-
qꝫ negligentie ſue merito peruenit: vt qđ
a ſubiectis delinquitur: nec cognoſcat. Ad
monendi ſunt itaqꝫ qui pꝛeſūt: vt per cir- R
cumſpectionis ſtudium celi animalia fieri
contendant: oculos peruigiles intus ꝛ in Gregoꝛiꝰ.
circuitu habeant. Oſtenſa quippe celi anīa Eze. 1.
lia in circuitu: ꝛ intus oculis plena deſcri-
būtur: dignum qꝫ eſt: vt cūcti qui ꝓſunt in-
tus: atqꝫ in circuitu oculos habeant: quati
nus et interno iudici in ſemetip̄is placere
ſtudeant: ꝛ exempla vite exterius ꝓbētes
ea: et que in alijs ſunt coꝛrigenda dep̄hen-
dant. Admonendi ſunt ſubditi: ne pꝛepo-
ſitoꝝ ſuoꝛum vitam temere iudicent: ſi q̄d
eos foꝛtaſſe gerere rep̄henſibiliter vident:
ne vnde recte mala redarguunt: inde per
elationis impulſum in ꝓfundioꝛa mergā-
tur. Admonendi ſunt: ne cum culpas ꝑpo
ſitoꝛum conſiderant cōtra eos audacioꝛes
fiant: ſꝫ ſic ſiqua valde ſūt eoꝝ praua apud
ſemetip̄os opa ꝑpoſitoꝛum dijudicent: vt
tamē diuino conſtricti timoꝛe ferre ſub eis
iugum reuerētie nō recuſent. Quod meli
us oſtendimus ſi dauid factum ad mediū
deducamus: Saul quippe perſecutoꝛ cū 1. regū 24
ad purgandū ventrē ſpeluncā fuiſſet īgreſ
ſus: illic dauid cum viris ſuis inerat: qui
iam tam longo tp̄e pſecutionis eius mala
tolerabat. Cumqꝫ cū viri ad feriendū ſaulē
accenderent fregit eos reſponſionibus. qꝛ
manū mittere in chꝛiſtū dñi nō deberent.
Qui tñ occulte ſurrexit: ꝛ oꝛam clamidis
eius abſcidit. Quid enī per ſaulē niſi ma
li rectoꝛes: q̄d vero per dauid: niſi boni ſꝰb
diti deſignant̄. Saulē igit̄ ventrem purga
re: eſt prauos ꝑpoſitos: hoc eſt mercenna-
rios cōceptam in coꝛde maliciam vſqꝫ ad
opera miſeri odoꝛis extendere: ꝛ cogitata
apud ſe noxia factis exterioꝛibus exequē-
do mōſtrare. Quē tamē dauid ferire nolu

it: qꝛ pie ſubditoꝝ mentes: ab omni ſe pe-
ſte obtrectationis abſtinentes: ꝓpoſitoꝛuꝫ
vitã nullo lingue gladio percutiunt: etiaꝫ
cũ de imperfectione reprehendunt. Qui
et ſi quãdo ꝓ infirmitate ſeſe abſtineꝫ vix
poſſũt: vt nõ extrema quedã: atqꝫ exterio-
ra ꝓpoſitoꝝ mala: ſꝫ tamẽ humiliter loquã
tur quaſi oꝛam clamidis ſilenter inſcidũt.
vicꝫ dum p̄latc dignitati ſaltim innoxie et
latenter derogant: quaſi regis ſuperpoſiti
veſtem fedant. Sed tamẽ ad ſemetipſos re
deunt: ſeqꝫ vehementiſſime de tenuiſſimi
verbi laceratione rep̄hendunt. Unde be-
ne illic ſcrptum eſt. Poſt hec dauid ꝑcuſſit
coꝛ ſuũ eo ꝙ abſcidiſſet oꝛaꝫ clamidis ſa-
ul. Facta quippe ꝓpoſitoꝝ oris gladio feri
enda nõ ſunt: etiã cũ recte rep̄hẽdenda iu
dicanꝫ. Si quãdo vero cõtra eos vel in mi
nimis linguabitur: neceſſe eſt: vt ꝑ afflicti
onem penitentie coꝛ premaꝫ: quaten⁹ ad
ſemetip̄m redeat: et cum prepoſite poteſta
ti deliquerit: eius contra ſe iudiciuꝫ a quo
ſibi prelata eſt perhoꝛreſcat. Nã cum ꝓpo
ſitis delinquimus: eius oꝛdinatõni q̄ eos
nobis ꝓtulit obuiamus. Unde moyſes q̄ꝫ
cũ cõtra ſe et aaron ꝯqueri populum cog-
nouiſſet ait. Nos enĩ quid ſimus: nec ꝯtra
nos eſt murmur veſtrũ: ſꝫ cõtra dominuꝫ.

Dñica ſecũda. Scdm Johem.

N
tohis. j6.

Modicum et iã nõ videbitꝭ me.
et iterũ. modicũ et videbitꝭ me
qꝛ vado ad prẽm. Dixerũt ꝗ ex
diſcipulꝭ e⁹ adiuicẽ. Quid ẽ hoc ꝙ dicit
modicũ et ñ videbitꝭ me. ⁊ iteꝝ. modicũ
et videbitꝭ me. ⁊ qꝛ vado ad patrẽ. Di-
cebãt ergo Quid ẽ hoc ꝙ dic̃ modicũ
Neſcimus quid loquitur.] Hoc eos moue-
bat. qꝛ dixit modicum. ſed poſtea manifeſtũ fu-
it. Nam poſt paululum paſſus eſt. ⁊ nõ viderũt
eũ. rurſus poſt paululum reſurrexit. ⁊ viderunt
eum. Uel ita. Modico tp̄e ñ viderũt eũ dũ requie
uit ĩ monumẽto. ⁊ modico tp̄e viderũt eũ qñ eis
apparuit. xl. dieb⁹ p⁹ reſurrectõꝫ. Propt̃ea mo-
dico tp̄e videbitꝭ me qꝛ vado ad p̃rem depoſita
moꝛtalitate humanã naturã celꝭ inferẽs. Qd ãt
ait. ⁊ iã nõ videbitꝭ me: ſic accipiẽdũ ẽ qũo ſupi⁹
ait. De iuſticia ꝟo qꝛ ad p̃rem vado. ⁊ iã nõ vide
bitꝭ me. qꝛ ſcꝫ moꝛtalẽ eũ ñ ãpli⁹ viderẽt. [Cog-
uit ãt iĩs qꝛ volebãt euꝫ introgare. ⁊ dixit. De h̃
q̃ritis int̃ vos. qꝛ dixi modicũ ⁊ nõ videbitꝭ me.
et iterum modicum et videbitis me. Amen amẽ
dico vobis. quia ploꝛabitis ⁊ flebitꝭ vos. mun-
dus aũt gaudebit. Uos ãt ꝯtriſtabimĩ. ſꝫ triſti
cia vr̃a ꝟtet̃ ĩ gaudiũ. Cõtriſtati ſũt d̃ moꝛte dñi
ſꝫ moꝛ d̃ reſurrectiõe letati. Mũd⁹ ãt ſigñat hic

inimicos. a qb⁹ occiſ⁹ ẽ xp̄s. [Mulier cũ parit X
triſticiã hꝫ. qꝛ venit hoꝛa ei⁹. Cũ ãt peperit pueꝝ
iã ñ meminit p̄ſſure ꝓpt̃ gaudiũ. qꝛ nat⁹ ẽ hõ in
mõm.] Part⁹ gaudio cõpaꝫ. tũc magꝭ qñ ñ pu
ella ſꝫ puer naſciꝫ. Gaudiũ ipe ẽ xp̄s. de quo
apl's. Chriſt⁹ inq̃t reſurgẽs a moꝛtuis iã ñ mo- O
riꝫ. [Et vos nũc q̃de triſticiã habetꝭ. iterũ aũt vi
debo vos. ⁊ gaudebit coꝛ vr̃m. Et gaudiũ veſtꝝ
nemo tollet a vob. Dñs expõit paradigma qd d̃
m̃liere ꝓpoſuit Triſticiã enĩ habuerũt apl̃i paſſo
dño. ſꝫ peracta reſurrectiõis gl'ia gauiſi ſũt viſo dño
Et gaudiũ eoꝝ nõ tolliꝫ ab eis. qꝛ et ſi poſtmo-
dũ ꝑſecutõẽs ꝓ xp̄i noĩe ac tormẽta paſſi ſũt. ſpe
tñ reſurrectõis ⁊ viſiõis illi⁹ accẽſi libẽter aduer
ſa q̄qꝫ ferebãt. immo gaudiũ exiſtimabãt cũ ĩ tẽp-
tatõẽs varias inciderẽt. Qd ãt ait. iteꝝ ãt vide-
bo vos: ⁊ gaudebit coꝛ veſtrum. ſic intelligitur:
Eripiam vos ab aduerſarijs. coꝛonabo vos vic
toꝛes. ꝓbabo me ſꝑ vidiſſe vos certãtes. Et ĩ illo
die ñ rogabitꝭ me q̄cq̄. In die viſiõis eterne nõ
petetꝭ. vl' ñ interrogabitꝭ. qꝛ tũc erit plẽa cognitio
⁊ ſufficiẽtia. Hoc ꝟbũ ꝙ ẽ rogare ñ ſolũ petere:
verũetiã interrogare ſiḡcat. ⁊ grecũ vñ hoc trãſ-
latũ ẽ. tñc hꝫ ꝟbũ ꝙ vtrũqꝫ poſſit intelligi. Ergo
ãbiguũ ẽ. Pñt hec et ita expõi. vt ĩ diſcipulꝭ vni-
uerſe loquaꝫ eccl'ie: dñs velut ibi. Ecce egõ vobiſ
cũ ſũ vſqꝫ ad cõſũmationẽ ſcl'i. Modicũ ⁊ iã nõ
videbitꝭ me. ⁊ ad h̃ referꝫ. qꝛ vado ad p̃rem. Eũ
do ſcꝫ ad p̃rem. ſubtrahã coꝛpalẽ viſionẽ. vt fru
ctuoſe credat eccl'ia. Et iteꝝ modicũ ⁊ videbitis
me eterna viſiõe. Modicũ ꝟm hãc ſẽtẽtiã. intel-
lige hui⁹ ꝑuolãtꝭ ſcl'i tp̄s. Ploꝛabitꝭ inq̃t. qꝛ plo
rãt oẽs boni ĩ erũnis hui⁹ vite. ſꝫ mõi amatoꝛes
gaudẽt. M̃liere dĩc ſcãm eccl'iam ꝓpt̃ fecũdita
tẽ bonoꝝ opꝫ. ⁊ qꝛ ſpũales d̃o filios gignere nõ
deſinit. q̄ nũq̄ꝫ mõi tẽptatõib⁹ exerceri deſiſtit.
q̄dĩu in mõo ſpiritaliũ ꝟtutũ ꝓfectib⁹ inſiſtit.
At cũ deuicto laboꝝ certamĩe ad palmã ꝑuene-
rit. iã ñ meminit p̄ſſure p̄cedẽtꝭ ꝓpt̃ gaudiũ per
cepte retributiõis. Nõ ſũt enĩ ꝯdigne paſſioneſ
h⁹ tp̄is ad futurã gl'iam qñ deo ſil'es erim⁹. ⁊ vi
debim⁹ eũ ſicuti ẽ. vt ait apl's ĩ ep̄l'a ſua. Nũc ꝑ
turit eccl'ia gemẽdo. tũc pariet letãdo. Et iõ maſ
culũ qñ ad fructũ cõtẽplatõis cũcta officia re-
ferũꝫ actõis. Et ſic m̃lier nato ĩ hũc mõm hoĩe
letaꝫ. ita eccl'ia nato ĩ vitã futurã ꝑpl'o exultati-
one repleꝫ. Pro q̄ natiuitate m̃ltũ laborãs ⁊ ge
mẽs ĩ p̃nti q̄ſi ꝑturiẽs dolet. Nec nouũ cuiq̄ꝫ de
beret uideri. ſi nat⁹ dicaꝫ q̄ ex hac vita migrauerit
Qñ enĩ naſci dr̃ cũ qs d̃ vtero m̃ris egrediꝫ ita
etiã ꝓt nat⁹ appellari. q̄ ſolut⁹ a vĩculꝭ carnis ad
lucẽ ſblimaꝫ eternã. Unñ mos eccl'iaſtic⁹ obtinuit
vt dies martiꝝ ſiue cõfeſſoꝝ xp̄i ĩ qb⁹ d̃ ſcl'o trã-
ſierũt natales vocitem⁹. coꝝqꝫ ſolẽnia ñ funebꝛia
ſꝫ natalicia dicãꝫ. Seqꝫ [Et vos q̄dẽ triſticiã ha
betꝭ.] Qĩs eccl'ia ꝑ h⁹ vite labores ⁊ ãguſtias ad
et̃na p̄mia celeſtiũ gaudioꝝ tẽdit. qꝛ ꝑ m̃ltas tri
bulatõẽs. vt ait apl's opꝫ nos ĩtrare ĩ regnũ dĩ
Dicẽs dñs iteꝝ ãt videbo vos. ſecundũ ꝓmittit
aduẽtũ ĩ quo vniuerſã videbit eccl'iaꝫ ad remũe
rãdũ ex integro. Et qꝛ ĩ plẽitudĩe illi⁹ gaudij ñ ro-
gabim⁹ mõ. petẽdũ ẽ vt illuc ꝑueniamus.

X P Aug⁹.

Sermo de viſione dei

ſ

J queris vtrũ deus poſſit videri:
rñdeo. Poteſt. Si q̃ris vñ ſciã: re-
ſpondeo. Quia in veriſſima ſcrip
tura legit̃. Beati mũdo corde: quõ ipſi dm̃
videbũt. Et cetera talia. Si q̃ris quõ inui-
ſibilis ſit dictus ſi videri põt. rñdeo: inui-
ſibilẽ eſſe natura. Videt̃ aũt cũ vult. ſicut
vult. Plurimis eñ viſus eſt nõ ſicuti ẽ: ſ₃
quali ſpẽ illi placuit apparere. Quid eſt ꝙ̃
q̃ eadẽ dicit auctoritas: deũ nemo vidit
vnquã. Et q̃ apl's plani⁹ explicãs: que₃ (Iohã. 4.)
nemo inquit hominũ vidit: nec videre po
teſt: Quõ ergo vidit deũ: abrahã: yſaac: ia
cob: iob: moyſes: micheas: eſaias: et ſiqui
alij ſunt de quib⁹ veraciſſima ſcriptura te
ſtat̃: q̃ deũ viderint: ſi deũ nemo hominũ
vnquã vidit: nec videre põt. Magna que
ſtio eſt: quõ nõ ſit ꝯtrariũ: q̃ tot antiq̃ de
um viderũt: ſi deũ nemo vidit vnquã: ꝙ̃ (Ambroſius ſup lucam.)
nemo hoĩum vidit: nec videre põt. Certe
refelli nõ põt dicit Ambroſi⁹: vel p̃re₃ vl̃
filiũ: vel certe ſpm̃ ſanctũ: ſi tñ ẽ ſcti ſpirit⁹
viſio ea ſpẽ videre: ꝙ̃ volũtas elegerit: nõ
natura formauerit. Nã ſpm̃ quoq₃ viſu₃
accipim⁹ in columba: ⁊ ideo deũ. nemo vi
dit vnquã: q̃ eã que in deo habitat pleni-
tudinẽ deitatis: nemo aſpexit: nemo men
te aut oculis cõprehendit. Unde moyſes
ait deo: cũ quo amic⁹ amico: facie ad faciẽ
loq̃bat̃. Si inueni grãm añ te: oñde mihi
temetipm̃. Quid ergo: ille: nõ erat ipe Si
nõ eſſet ipe: nõ ei diceret oſtende mihi te-
metipm̃: ſed oſtẽde mihi deũ. Et tñ ſi eiuſ
natura ſubam q₃ ꝯſpiceret: multo min⁹ di
ceret: oñde mihi temetipm̃. Ipe ergo erat
in ea ſpẽ: qua appere voluerat. Nõ aũt ip
ſe apparebat in natura ꝓpria: quã moyſes
videre cupiebat. Ea q̃ppe ꝓmittit̃ ſanctis
in alia vita. Uñ q̃ reſponſum ẽ moyſi ve
rũ eſt: q̃ nemo põt videre faciẽ dei: ⁊ viue
re: id ẽ nemo põt eũ in hac vita viuẽs: vi-
dere ſicut eſt. Nã multi viderũt ſ₃ q̃ volũ
tas elegit: nõ q̃ natura formauit. Si que-
ris quõ eũ vidit vel chain ſcelerat⁹: qñ de (Q Aug⁹.)
ſuo ſcelere ab illo interrogat⁹ ⁊ iudicatus
eſt: vel ipe etiã diabolus qñ venit cũ ange
lis ut corã illo aſiſteret: vel beati mũdi cor
des qñ ipi deũ videbũt: reſpõdeo hoc nõ
eſſe ꝯſequens: vt etiã videãt deũ: q̃ voces
ab eo factas aliqñ audiũt. Neq₃ eñ vide-
runt qñ dixit ad filiũ ⁊ clarificaui: ⁊ iterum
clarificabo. Verũtamẽ nõ eſſe mirandũ:
ſi aliquando etiam non mundicordes vide
ant deum in ſpecie quam voluntas eius
fecerit: latente inuiſibili: ⁊ apud ſe incom-
mutabili manente natura. Si queris vtrũ
etiam ſicuti dictu₃ eſt aliquando poſſit vi-
deri: reſpondeo: filijs hoc eſſe promiſſum:
de quibus dictum. Scim⁹: q̃ cum apparue
rit: ſimiles ei erimus: quoniã videbimus
eum ſicuti eſt. Non eñi queritur: quomõ
videatur deus non ea ſpecie: qua in iſto ſe
culo voluit quibuſdam apparere: ſed quo
modo videatur in illo regno: vbi eum filij
eius videbunt ſicuti eſt. Tunc quippe ſa-
tiabitur in bonis deſiderium eorum. Nõ
eñi indigni deum videbunt: de quibus di-
ctum eſt. Tollatur impius: ne videat cla-
ritatem dei. Quibus etiam dicetur. Ite ĩ
ignem eternum: qui preparatus eſt diabo
lo: et angelis eius. Promiſit deus ſe oſten
ſurum dilectoribus ſuis: cum patre vnum
deum: non quomõ in hoc ſeculo in corpore
viſus eſt a bonis et malis: et in iudicio eñi
futuro: quo ſic venturus eſt: quomõ viſus
eſt iens in celum: hoc eſt in eadem forma
filij hominis. Eandem itaq₃ formam vide
bunt: quibus dicturus eſt: eſuriui: et non
dediſtis mihi manducare: et quia iudei vi
debunt in quem pupugerunt: non illam
dei formam: in qua non arbitratus eſt ra-
pinam eſſe equalis deo. In illa die tunc vi
debunt deum: qui videbunt ſicut eſt. Nec
ideo videbunt: quia pauperes ſpiritu in
hac vita fuerunt: quia mites: quia lugien-
tes: ⁊ cetera: ſed quia mundo ſunt corde.
Quo mundo corde videbitur: qui nec in
loco videtur: nec oculis corporalibus vi-
detur: nec conſcribitur viſu: nec tactu tene
tur: nec auditur affatu: nec ſentit̃ inceſtu.

Dominica tercia. Scd'm Johã. (R)

v

Ado ad eu₃ qui me miſit. ⁊ ne-
mo ex vobis iterrogat me quo (Johã. 16.)
vadis. Significat ſe tam manifeſte
iturum: vt non opus foret interrogare quo iret.
Videbunt enim in nube aſcendentem: certi de
gloria. qui prius predicta paſſione queſierant:
Domine quo vadis. Sed quia hec locutus ſu₃
vobis. triſticia implebit cor veſtrum. Contriſta-
batur humanus affectus. quia carnalis deſola
batur affectus vel aſpectus. Sed ego veri-
tatem dico vobis expedit vobis vt ego
vadã. Si eñi nõ abiero paclit⁹ nõ veniet
ad vos. Si ãt abiero mittã eũ ad vos.

Si aliſſita tenera qb⁹ vos olui n̄ ſbtraxero ſoli-
dū cibū ū eſurietſ Si carnali carnalr adheſeritſ
capaces ſpiritus non eritis. Senſus eſt. Nō po
teſtis plene capere ſpiritum quamdiu ſcōm car
nem ſum vobiſcum. Unde ille q̄ acceperat ſpi-
ritum inquit. Et ſi noueramus ſcōm carnē chri
B ſtum: ſed nūc iam non nouim⁹. **Et cū vene-**
rit ille arguet mūdū de pctō ⁊ ō iuſticia
Auguſtī⁹ **⁊ de iudicio.** Hoc ē dabit vobis timore depul
ſo libertatem arguēdi. Inſeparabilia ſūt opera
trinitatis: ſed ſingillatim cōmendāt pſone: vt ſi
ne confuſione. et vnitas intelligatur et trinitas.
[De pctō q̄dē qꝛ n̄ credūt i me. De iuſticia vo qꝛ
ad patrē vado. et iā nō videbitis me.] Si aliqn̄
iuſtus arguitur de peccato arguitur nō de iuſti-
Eccle. 7. cia. Hinc ſcriptum eſt. Non eſt iuſtus in terra:
qui faciat bonū: et nō peccet. Itē. Noli effici iu
ſtus multū. Non eſt hic notata iuſticia ſapientiſ
ſed ſuperbia preſumentis. Qui enī fit multum
iuſtus: ipo nimio fit iniuſtus. Multū autē facit
iuſtum: q̄ dicit ſe non habere peccatū: aut qui ſe
putat nō gratia dei: ſed ſua volūtate effici iuſtū
Arguitur itaqꝫ mūdus de peccato. qꝛ nō credit
in chriſtum: arguitur de iuſticia quorūdā credē
tium. nam fidelium comparatio eſt infidelium
vituperatio. Sēſus eſt. Erit veſtra iuſticia qua
mundus arguitur. qꝛ ad patrem vado: et iā nō
videbitis me. qꝛ in eum quem nō videbitis cre-
detis. Quōdo aūt me videbitis: videbitis me n̄
humilē vt modo ſꝫ excelſum: nō mortalē ſꝫ ſem-
piternū: nō iudicandū: ſed iudicaturū: ⁊ de hac
fide veſtra idem iuſticia arguet ſpiritusſanctus
Aug⁹. incredulos. Idem in ſecūdo libro de baptiſ-
mo paruulorum. Que eſt iſta iuſticia. qua cum
eum non viderēt mundus argueretur: niſi ea q̄
iuſtus ex fide. et qua nos nō reſpicientes q̄ vide
tur: ſed que non videntꝰ ſpū et fide ſpem iuſticie
expectamus. De iudicio autē qꝛ princeps huius
mūdi iam iudicatus eſt. Princeps mūdi eſt di
abolus. de quo alibi. [Ecce venit pnceps huius
mundi: et in me non habet quicq̄ꝫ. Mūdus ac-
cipitur et in bono et in malo. Naꝫ ſicut arbor fo
liis et pomis: area paleis et granis: ita fidelib⁹
et infidelibus plenus eſt mūdus. Iudicatus ē
diabolus. i. iudicio ignis eterni deſtinatus. Iu-
dicio arguitur mundus: quō cū ſuo pncipe iu-
dicatur. Credant itaqꝫ homines: ne arguantꝰ. Trā-
ſeānt in numerū fidelium: ne arguantꝰ de iuſticia
corꝫ quos iuſtificatos nō imitātur. Caueant fu
turū iudiciū: ne cum pncipe mūdi iudicentꝰ. Cla-
ret: qꝛ filius dei cuꝫ eſſet in mū do arguebat mū
dū. i. ſectatores mundi de peccato ſue increduli
tatis: de iuſticia: qꝛ eum imitari nolebant: de iu
dicio: qꝛ diabolum qui iam iudicatus et condē-
natus erat ſequerētur. Sed non ſine cauſa ſpi-
ritum cum veniret: hoc idem dicit acturuꝫ. qꝛ p
eius inſpirationem corroborandū erat animus
diſcipulorū: ne mūdum qui contra ſe fremebat
arguere timerent. Iudicatus eſt diabolus a do
mino: cum et ipſe demonia eiiceret: ⁊ diſcipulis
daꝫ poteſtatē calcandi ſup omnē virtutē inimi

ci. Adhuc multa habeo vobis dicere: ſed non X
poteſtis portare modo. Nō eſt cōtra ad hoc qḋ
ſuperius dixit omnia q̄ audiui a patre meo no- T
ta feci vobis. qꝛ ſimile eſt illi pphico. Qui fecit
que futura ſunt. [Cum autē venerit ſpirit⁹ ve-
ritatis docebit vos omnē veritatem. [Quidam
codices habent. deducet vos in omni veritate.
Unde illud. Deduc me dn̄e in via tua: et ingre-
diar in veritate tua. Nō arbitror hanc veritateꝫ
poſſe compleri in hac vita. Un̄ apl's. Nūc ex p-
te cognoſco: tunc aūt cognoſcaꝫ ſicut et ego cog
nitus ſuꝫ. Quis enī homo ſic̄ angeli ſapit trini-
tatē. Queritur. vtꝝ ſpirituales homīes aliquid
habeāt in doctrina qḋ carnalibus taceant: ⁊ ſpi
ritalibus dicant. Si dixerimus: nō officietur il
lud apl'i ad chorinthcos. Non potui vobis loq̄:
quaſi ſpiritalibus: ſed quaſi carnalibus. Si āt .j. Cor. 3.
dixerimus habent: timendū eſt ne ſub hac occa
ſione in occultis nepharia doceant. Hoc igitur
pcognito qꝫ ea que ſimul audiunt ſpiritales at-
qꝫ carnales quiqꝫ p ſuo modo capiunt illi: vt ci
bi ſolidamentum iſti vt lactis alimentum: in il
la intelligitur neceſſitas: vt aliqua ſecreta doctri
ne taceantur fidelibus paruulis ſeorſum dicen
da intelligentioribus. Qḋ enī dicit apl's ito intel
ligendum eſt. Non potuiſtis capere q̄ loquebar
quaſi ſpiritales: ſed quaſi carnales. Unde ait
ad hebreos. Facti eſtis opus habentes lacte: nō
ſolido cibo. Ex quo fit: vt ſpiritales iſta carnali
bus nō oīno taceant ppter catholicam fidem
que oīb⁹ pdicāda ē. nec tamen ſic deſiderāt vt
volētes eā pducere ad intelligētiā ſermoneꝫ ver-
tāt in faſtidiū capacib⁹. Ipe homo chriſt⁹ ſince
rum lac dicitꝰ paruuloꝝ. q̄ cū hn̄ a ſpiritalib⁹ cā
pitur inuenitꝰ ſolid⁹ cib⁹ ⁊ pān angeloꝝ. Proin
de nec ſic paruuli ſūt lactādi. vt ſemp nō intelli-
gant deū. nec ſic ablactādi vt deſerāt hoīeꝫ chri-
ſtum. Non enī loquetꝰ a ſemetipo. ſed quecū-
qꝫ audiet loquetꝰ. Et fili⁹ et ſpūſſanct⁹ equales B
ſunt patri. Quid aūt interſit inter pcedere ⁊ na Aug⁹.
ſci: ⁊ longū eſt differere ⁊ temerariū diffinire. qꝛ 1. ſe. di. 13
ſi quid mēs inde cōprehendit: lingue m̄ difficili ca. inter.
mum ē explicare quātuſlibꝫ pſit doctor. quātuſ
libet aſſit auditor. Senſ⁹ eſt. Nō loquetꝰ a ſemet
ipo. qꝛ non eſt a ſemetipo. Ab illo ergo audiet a
quo procedit. Audire illi ſcire eſt. ſcire vero eſſe.
Non moueat qꝫ verbum futuri temporis poſi-
tum eſt. quia in eo qḋ ſempiternum eſt. cuiuſli-
bet temporiſ verbum ponatur nō mendaciꝰ po
nitur. Quōuis enī natura eſt. illa incōmutabilꝰ
eſt. ⁊ non recip̄ fuit et erit ſꝫ tantum eſt. Un̄ illḋ
Ego ſum q̄ ſum. et qui eſt miſit me ad nos. tam̄
propter mutabilitatem temporum in quo ver-
ſatur noſtra mutabilitas non mendaciter dici- Exo. 3.
mus et fuit et eſt et erit. Et que ventura ſunt. an
nunciabit vobis. Multi habuerunt ſpiritum
prophetie. ſed quia nonnulli infirmos curant.
mortuos ſuſcitant demonibus imperant. nec
tamē futura cognoſcunt. pōt ſic accipi. qꝛ ſpūs
adueniēs vētura nūciaret reducens ad memo-
riam gaudia celeſtia. Ille me clarificabit. quia
de meo accipiet ⁊ annunciabit vobis. Qua-

X ſi dicat. Iſta officia faciet deꝰ per ſpũm: id eſt ꝑ
bonitatẽ ſuam. Me clarificabit auferendo vob
timorẽ: et dando amorem ardentiorẽ. Quod ip
ſi facturi erant in ſpiritu ſãcto. Hoc eundẽ ſpi-
ritum dixit eſſe facturum. vt illud. Non eñi vos
eſtis qui loquimini: ſed ſpiritus patris vr̃i q̃ lo-
quit̃ in vobis. Verbũ grẽ eñ qđ eſt doxaſſe: lati-
ni interp̃tes alius glorificabit poſuerũt. Nã do-
Auguſtiꝰ xa vnde dictũ eſt doxaſſe: ⁊ claritas interp̃tatur
et gloria. Et q2 gloria facit claros. et claritas glo
rioſos. quod vtroq3 verbo ſignificat̃. idẽ eſt. Glo
ria eſt frequẽs de aliquo fama cũ laudẽ: que xp̃o
de ſeip̃o nõ magnũ cõtulit aliquid ſed mundo.
Bonũ eñi laudari nõ laudato: ſed laudantibꝰ
prodeſt. Gloria falſa triplex eſt. in rebus. in ho-
minibus. ĩ vtriſq3. In rebus fallit̃. qui putat id
verũ eſſe quod malum eſt. In hominibꝰ ſimilit̃
In vtriſq3 qñ et vitiũ virtus putat̃. ⁊ ipſe q̃ ꝓp
diſ.86.donare. ter hoc laudat̃ nõ habet quod putat̃. ſiue bonꝰ
ſit ſiue malus. Donare qppe ſuas res hiſtrio-
nibus vitiũ eſt immane: nõ virtus. Et ſcitis đ ta
libus q̃3 ſit frequẽs fama cũ laude: vt illđ. Lau
pſ.9. dat̃ peccator in deſiderijs anime ſue. Laudato-
res taliũ nõ in hominibus fallũtur: ſed in rebꝰ.
Malũ eſt eñi. qđ bonũ eẽ credũt. Ipi vo vitioſi
tales ſunt quales cernũtur. Laudatores hypo-
critarũ non fallũtur in rebus ſed in hoibꝰ. Lau
datores aũt illoꝝ q̃ credũtur liberat̃ patriã ma
gicis artibus: in vtroq3 fallũtur. Vera glĩa non
beatificat iuſtũ: ſed m̃ gloriandũ eſt: q2 iuſta di-
ligũt. Vera gloria eſt in catholica eccleſia. Vnđ
X propheta. Exaltare ſuꝑ celos: et ſuꝑ omnẽ terrã
gloria tua. De meo inquit filius accepit ſpiritꝰ
q2 de p̃re accepit ſpiritus ſanctus vñ accepit fi
lius: Spirituſſanctꝰ de p̃re accepit ꝓcedẽdo: fi-
lius naſcẽdo. Pater de nullo natus ẽ. de nullo
ꝓceſſit. Et ſicut pater genuit filium: vita ſcȝ vi-
tam: ſic ei dedit vitã ꝓcedere de illo. ſicut ꝓcedit
de ip̃o: Naſcit̃ a p̃re veritas. ꝓcedit ab vtroq3 ca
ritas ad ſanctificandã creaturã. Naſcit̃ a patre
ſapientia. exit ab vtroq3 ad creaturas beniuolẽ
tia. Naſcitur a patre cõſilium. exit ab vtroq3 ad
creaturas dilectionis beneficiũ. Naſcit̃ a patre
verbũ: ꝑuenit ab vtroq3 benignitatis donum.
Splenduit a patre ſplendor eternꝰ. ꝓceſſit ab
vtroq3 bone volũtatis affectus. Cũ igit̃ tota tri
nitas ſit ſpũs. id eſt incorꝑea natura: ſpũſſãctꝰ
ſiugillatim dicitur ſpũs: tanq̃3 p̃ris et filij ſpira
men: ſeu ſpiraculũ. Inſpiratur eñi ſpũſſanctus
a patre et filio ad ſanctificãdũ nec venit ſine pa
tre et filio. q2 trinitas indiuiſa ẽ. Procedit eter-
naliter ſpũs a patre et filio ꝑ effectum diſtribuẽ
di donationes. ꝓcedit. inſpiratur. mittitur ex tẽ
pore ꝑ infuſionẽ gratiarũ. Hec inſpiratõ: hec tẽ
poralis ꝓceſſio: ſiue miſſio quotidie fit: dũ quo-
tidie diuerſis diuerſa dona conferũtur. Omnia
quecunq3 pater habet: mea ſunt. Senſus ẽ. Id
ipſum quod pater eſt: in me eſt. et ego ex illo: ita
ꝙ pat̃ filij eſt pat̃. ⁊ filius patris eſt filiꝰ. Prop
terea dixi q2 de meo accipiet. et annunciabit vo-
bis. Dixi q2 de eodẽ ſunt ꝓcedere ſpirituſſanctꝰ
quo et ego genitus. ne putetur ſpiritꝰ minor me
vel natus de me. ſicut ego de patre.

Sermo de tribus diebus paſſionis reſurrectionis et aſcenſionis.

Y e Gregiꝰ pſalmiſta dauid cõmemo-
rationẽ faciens trium dierũ. ſ. paſ
ſionis: reſurrectionis: atq3 aſcenſi-
onis ſic ait in pſalmis. Similis factus ſum pſ.101.
pellicano ſolitudinis: factus ſum ſicut no-
cticorax in domicilio. Vigilaui et factꝰ ſũ
ſicut paſſer ſolitarius in tecto. Pellicanus
auis egyptiaca eſt deſerta querens: maxĩe
tamẽ habitãs in deſertis ripis nili flumĩs
Hec auis pullos ſuos dum illos cariꝰ tra-
ctare cupit: roſtro perimit: poſtea ſuꝑ eos
plangit: ⁊ in tãtũ ſe alis et roſtro vulnerat
ꝙ in tercia die ſanguinẽ fundit Quo mox
vt irrorantur: reuiuiſcũt pulli. Hoc a dño
noſtro ieſu chriſto nõ diſcõuenit: qui auis
eſt ſolitudinis: q2 ſolus de virgine natus:
ſolus ſine delectatione cõceptus: ⁊ ſine do
lore natus. Qui pullos ſuos. i. homĩes a
ſe factos iuſto iudicio ſuo interfecit: ⁊ ſuꝑ
eos planxit: q2 ꝓ eis infirmari voluit. Pꝰ
legem aũt. id eſt in tp̃e gratie: qđ quaſi di-
es tercia eſt: q̃tuȝ ad illud tẽpus qđ añ le
gem: et ſub lege: ſanguine ſuo fuſe ĩ cruce:
ipſos viuificauit. Et ſicut pellicano ſolitu
dinis chriſtus ſimil̃ factꝰ fuerat: ita etiam
factus fuerat nocticorax habitãs in domi-
cilio. Nocticorax eſt auis volitãs ĩ tenebris
Domiciliũ aũt ẽ deſtructũ edificiũ: vbi ſo-
li parietes ſũt. Cui nocticoraci chriſtꝰ com
parat̃: cũ poſt crucẽ ĩ domiciliũ ſepulchri
ponit̃: ac per aliquot horas illic inhabitat̃
docetur. Deinde tercia die vigilauit: ⁊ fa-
ctus eſt ſicut paſſer ſolitarius ĩ tecto. q2 cũ
in paſſione dormiſſet: ac deinde a morte re
ſurrexiſſet: factus ẽ ſicut paſſer auolãs: hoc
eſt in celũ aſcendẽs: vbi quaſi ſolitarius in
tecto. id eſt in celo ad dexterã patris reſi-
det. Iſti ſunt illi tres dies: ex q̃bus illumi
natur anima. Sed primus dies eſt timor:
ſecundus veritas: tercius eſt charitas. Di
es timoris eſt dies potentie: qui eſt p̃ris:
dies veritatis eſt dies ſapientie: hoc ẽ filij:
dies charitatis eſt dies benignitatis: id ẽ
dies ſpirituſſãcti. Dies quidẽ patris: ⁊ di-
es filij: et dies ſpũſſancti: in claritate diui-
nitatis vnꝰ dies ẽ: ſ3 in noſtre illumĩatõne
mentis quaſi aliũ diẽ p̃r: aliũ diẽ filiꝰ: aliũ
diẽ ſpũſſãctꝰ h3: ñ ꝙ vllatenꝰ credẽdum ſit

triniatatem que inſeparabilis natura ĩ ope
ratione poſſe ſeparari: ſꝫ vt diſtinctio pſo
naꝝ ĩ diſtinctõe opm valeat intelligi. Qñ
ꝗ potentia dei ↄſiderata in ãmiratõne cor
noſtrum excitat: dies patris eſt. Qñ vo ſa
pientia dei inſpecta agnitione veritatꝭ cor
noſtrũ illuminat: dies filij eſt. Qñ aũt be
nignitas dei attenta ad amorẽ cor noſtruꝫ
inflammat: dies ẽ ſpiritus ſancti. Potẽtia
terret: ſapientia illumĩat: benignitas leti
ficat. In die potentie p timorẽ morimur:
in die ſapiẽtie per contemplationẽ verita
tis a ſtrepitu mundi ſepelimur: in die be
nignitatis p amorẽ et deſiderium eternoꝝ
bonoꝝ reſurgimus. Itaqꝫ in die potentie:
Z ſexto die chriſtꝰ mortuus eſt: ſeptimo die
ĩ ſepulchro iacuit: octauo die vt leo reſurrex
it. De quo leone fertur ꝙ apertis ocul' dor
miat: et cauda ſua veſtigia deleat: ne a ve
natoribus inueniri queat. Ita dñs ieſꝰ leo
de tribu iuda dormiuit: ⁊ ſomnum mortꝭ
cepit in humanitate: ſꝫ vigilauit in diuini
tate. Miſterium noſtre reparationis car
ne ſic celauit ꝙ a demonibus in pſecutioni
bus indagari nõ valuit. Dicit̃ etiã ꝙ lee
na catulos ſuos mortuos fundat: ⁊ ipi ad
vocem patris rugientis die tercio ſurgãt.
Sic triduo chriſtus qui in ſepulchro iacu
it mortuus: die tercia ſurrexit: patris voce
expergefactus: ſicut olim de eo predixit ia
cob patriarcha precipuus. Iuda dormiet
Gene. 49 vt catulus leonis: qui ſuſcitabit eum. Ad
predam fili mi deſcendiſti. Lauabit in vi
no ſtolam ſuam: et in ſanguine oliue palli
um ſuum. Dño de tribu iuda vt catulꝰ le
onis dormiuit cum triduo in ſepulchro de
lituit: quẽ pater tercia die ſuſcitauit. Ad
predam deſcendit: cũ ad inferna deſcẽdẽs
forti alligato ſpolia eiꝰ diripuit. In vino
ſtolam lauit: cũ corpus ſuũ ſanguĩe madu
it. In ſanguine oliue palliuꝫ ſuũ lauit: cũ
eccleſiam oleo chriſmatis ſanctificauit.

Eſt alia belua ꝗꝫ quã corcodrillũ dicũt:
I vicenorũ pedũ ĩ lõgitudĩe. Hec interdũ in
aqs: nocte vo morat̃ ĩ terris: ꝑtereũtes in
uadit: lacerat: deuorat: ĩ ſole apto ore dor
miẽs recubat. Quis itaqꝫ p corcodrillũ ni
ſi diabolꝰ declarat̃: q añ chriſti aduẽtũ iflu
xis cordibꝰ gẽtiliũ: nũc aũt ĩ aridis mẽtibꝰ
iudeoꝝ vſat̃. Hic ꝑtereũtes deuorat: qꝛ cũ
ctos añ chriſti paſſionẽ obeũtes ad tartara
rapiebat. Sꝫ ad huc apto ore fluẽta iorda
nis abſorbere inhiat: qꝛ auidꝰ baptizatos
etiã deuorare feſtiat. Eſt ⁊ alia beſtia noĩe IX
enidrꝰ: ſpinis repletꝰ velut ericiꝰ. Hec lu
to ſe ĩuoluẽs aptũ os corcodrilli ingredit̃:
moxqꝫ ab eo deglutit̃. Que cũcta interna
eius ſpinis terebat: et enecata beſtia viua
remeat. Beſtiola ſpinoſa eſt: chriſti caro
nr̃is miſerijs erũnoſa. Hec ſe luto inuoluit
dũ obprobrijs mortꝭ ſuccubuit. Belue os
ingredit̃: dũ ĩſatiabĩli inferno deuorat̃. Sꝫ
interna belue euiſcerat: et victrix egredit̃
qꝛ chriſtꝰ ĩfernũ deſpoliat: ⁊ cũ alijs a mor
te reſurgẽs: victor ad aſtra reũtit̃. Et qñ
lazarꝰ mortuꝰ reſurrexit: reſurrexerũt mꝉ 9
ta corpa: vt dñm oñderẽt reſurgẽteꝫ: ⁊ tñ
monumẽta apta ſũt: ſꝫ nõ añ reſurrexerũt:
ꝗꝫ dñs vt eſſet priogenitꝰ reſurrectõis ex
mortuis. Intrauerũt itaqꝫ ſcãm ciuitateꝫ. math. 27
Scãm ciuitatem dixit: aut celeſtẽ hierl'm:
in qua viſi ſũt: aut terreſtrẽ: q añ ſctã fuit
ꝓpter templũ: ⁊ ſctã ſctõꝝ: ⁊ ad diſtinctõ
nem aliarũ vrbiuꝫ: in quibꝰ ydola colebã
tur. Multis apꝑuerũt: his videlicet: q vide
re meruerũt. Remigiꝰ. Hi credũtur cuꝫ Remigiꝰ
dño aſcẽdẽte aſcẽdiſſe tñ ſimul cũ corpe.
Igit̃ vt ꝑfatũ ẽ: ſicut in die potentie ſex
ta die chriſtꝰ mortuus ẽ: ſeptima die in ſe
pulchro iacuit: octaua die reſurrexit: ita ſi
mili mõ ꝑmũ potẽtia in die ſuo p timoreꝫ
nos a carnalibꝰ deſiderijs foris occidat: de
inde ſapientia in die ſuo intꝰ in abſcõdito
cõtemplationis ſepeliat: poſtremo benig
nitas in die ſuo p deſideriũ diuini amoris
viuificatos exurgere faciat. qꝛ ſextꝰ ad la
borẽ. vij. ad requiẽ. viij. ptinet ad reſurre
ctionẽ. Quã nob miſericorditer tribuere di
gnet̃ dñs nr̃ ihs xps: q p nob mortuꝰ viuit
⁊ reg. d. p. o. Dñica. iiij. Scdm Iohem.
A Amẽ amẽ dico vob ſi qd petieritis
a patrẽ ĩ no. me. da. vo. Quicqd petit̃
ↄtra ſalutẽ: ñ petit̃ ĩ noĩe ſaluatorꝭ. Cũ Iohs. 16.
dic̃ ĩ noĩe meo ñ vult ĩtelligi d ſono. ſꝫ d ſoni ſig
nificatõne. Vñ q male ſẽtit de xpo: ñ petit ĩ noĩe
eiꝰ. etiã ſi eꝰ ꝓferat noĩm. q vo recte ſẽtiẽdo d illo
petit ſalutẽ ſẽpitnã. vꝉ aliqd ptinẽs ad illã: acci
pit qñ dꝫ accipe. Nec id qdã negãt̃. qꝛ vt ↄgruo
tpe det̃ differũt̃. [Uſqꝫ mõ ñ petiſtꝭ qcqꝫ ĩ noĩe
meo: peti. ⁊ acci. vt gaudi. ve. ſit pleñ.] Quicqd
aliđ petit̃ qꝫ vita btã. vꝉ ꝙ ad eã ptinet nihil eſt ĩ
tãte rei cõpatõe. Duobꝰ mõis pt ĩtelligi. vſqꝫ mõ
ñ petiſtꝭ qcqꝫ ĩ noĩe meo. vꝉ qꝛ ñ nouiſtis nomẽ
meũ ſic̃ eſt cogſcẽdũ. vꝉ qꝛ p nihilo habẽdũ ẽ: qc
qd aliđ petiſtꝭ ĩ cõpatiõe tãte rei qꝫ petere debui
ſtis. qñ aũt poſſint petere plenũ gaudiũ ſubdit.
qꝛ d aĩalibꝰ ꝙ ſũt faciẽt ſpirituales vt abiectꝭ ima
ginatõibꝰ corpꝫ puritate mẽtꝭ ſincerꝭ coherẽãt lu

XI ci. [Hec in ꝓuerbijs locut⁹ ſū vobis.] Nō anīa
lis q̄cūq; audit de dei natura carnaliter cogitat
nō ſpūaliter. Et ideo ſūt illi ꝓuerbia q̄ audit de
incorporea dei ſubſtantia: non q: ea tanq̄ ꝓuer
biā deputet. ſ; q: ſic cogitat quō illi qui ꝓuerbia
audiūt et nō intelligūt. Spiritual' aūt hō in noīe
ei⁹ petit. q: ipm̄ eiuſdē ſubſtātie cū p̄re eē intelli
git. Spiritales hoīes vanitatē et figmēta tanq̄
importunas muſcas abigūt. et internis aſpecti
bus. vt cunq; incorporeū cogſcūt. Uenit hora
cū iā nō in ꝓuerbijs loquar vobis: ſ; palā d̄ p̄re
nūciabo vobis. Illā nimirū horā ſignificat: quā
cis ſpūs ſācti gratiā daturus erat. Poſſum⁹ eti
am horā quā pollicetur in futura vita intelliger̄
in quā palā de patre annūciabit electis. i. oſten
det patrē. Ubi veraciter in noīe petūt electi du;
pro noſtra fragilitate intercedunt. quaten⁹ ad
ſue ſaluatōis ſortem pertingamus. Bene dicit̄
in illo die. q: ibi nō ſunt tenebre p̄ſſurarū: ſ; lux
ſempiterna. Pōt idē ſpūs electoꝝ in illa celeſti
ciuitate etiā ꝓ ſe petere. q: tp̄s vniuerſalis iudi
cij venire deſiderāt. vt etiā corpm̄ beatitudinem
recipiāt. Un̄ iohānes ait Uidi ſub altar̄ dī aīās
occiſoꝝ ꝓpter v̄bum dei. et ꝓpter teſtimonium
qd̄ habebāt. et clara voce dicebāt. Uſq; quo dn̄e
ſāctus et verus nō iudicas et vindicas ſanguinē
nr̄m de his q̄ habitāt in terra. Ubi cōtinuo ſubi
fert. Et date ſunt illis ſingl'e ſtole albe. et dictū ē
illis vt reqeſcerēt tēpus adhuc modicū: donec i
pleretur numerus fratrū eoꝝ. Singulas quip
pe ſtolas nūc habēt anime cū ſola ſua felicitate
fruuntur: binas tunc accipiēt cū; impleto in fi
ne numero fratrū corpm̄ quoq; immortaliu; re
ceptione letabūtur. [Illo die in nomine meo
B petetis. Et nō dico vobis q: ego rogabo patrem
de vobis.] Hoc dicit ꝓpter conſubſtantialē p̄ri
diuinitatē in qua ſimul audiūt rogantes. ſimul
q; rogata donant pater et filius: qd̄ nō patet ni
ſi oculis ſpiritalibus. Qd̄ v̄o petro ait. ego autē
rogaui ꝓ te vt non deficiat fides tua. et qd̄ de il
lo iohānes ait. aduocatū habem⁹ apud patrem
ieſum chriſtū ad humanitatem reſpicit. Ul' ita.
Non rogabo ꝓ vobis. q: poti⁹ implebo qd̄ huc
uſq; rogaui. Quomō rogauit. q: nondū aſcende
rat. Si enī nō aſcendiſſet nulla certitudo aſcen
dendi remanſiſſet. Nūc aūt ſedens humanitas
ad dexterā patris certitudo et arra eſt. qd̄ et nos
aſcendemus. Hinc hieronim⁹ in ep'la ad roma
Hieroni. nos: Solent arriani calumniā mouere dicētes.
qd̄ qui īterpellatur: interpellāte ſit maior. Qui
Ro. 8 bus reſpondendū eſt deū obliuionem non pati
vt ꝓ ipis cōmoneat̄ ſemꝑ quos elegit: ſ; in h̄ int̄
pellare cū dr̄. dū ſemꝑ p̄ri hoīem quē ſuſcepit q̄
ſi nr̄m pign⁹ oſtendit et offert vt verus pōtifex
et eternus. [Ipſe enī pater amat vos. q: vos me
amaſtis et crediſtiſ. q: ego a deo exiui.] Amat
nos p̄r q: nos amamus filiū. cū a p̄re et filio ac
cipimus. vt amem⁹ p̄rem et filium data chari
tate ꝑ ſpū;: quō ipm̄ amam⁹ cū p̄re et filio. Pri
or amans: facit in nobis qd̄ ametur. Exiui a
p̄re et veī ī mōdū. iterū relīq̄ m. et va. ad pa.

Exijt a patre. q: de illo eſt. et carne aſſumpta ve
nit uiſibilis in mōdū. nō tm̄ deſerēs patrem. Re
liquit mōdm̄ corꝑali diſceſſione. non gubernatōne
p̄ntie. Uadit ad patrē. q: humanitatē ad inui
ſibilia paterne maieſtatiſ adduxit. Reliquit mōdū
q: ab aſpectu amatoꝝ mōi qd̄ viderūt abſtulit.
Redit ad patrē. q: amatorib⁹ ſuis ſe p̄ri equale;
credēdum docuit. Dicūt ei diſcipuli eius. Ecce
nunc palam loqueris et ꝓuerbiū nullū
dicis. Nūc ſcimus q: ſcis oīa. et non
opus eſt tibi vt quis te interroget. In
hoc credimus. q: a deo exiſti. Palam lo
qui putabant cuius miſteria cōprehendere non
valebant. Aperte oſtendūt. q: dn̄s loquebat̄ de
his que illos delectabat audire. et que interro
gare volebant. Unde deū eſſe credebant. Aper
tum namq; diuinitatiſ indicium eſt: cogitatōnū
noſſe ſecreta.

De ordine reſurgēdi. et qualiter aut qualia reſurgant corpora.

p Ropheta eſaias: reſurgent inquit L
mortui: et reſurgent q̄ erant in ſe Eſaie. 26
pulchris. Un̄ ap'ls. Ipſe domin⁹ 4. ſen. di.
in iuſſu et in voce archangeli et in tuba dī 43. capi. j
deſcendet de celo: et mortui qui in chriſto j. Cor. 15.
ſunt reſurgent primi. Deinde nos viuen
tes qui reliq̄ ſumus ſimul cū illis rapiemur
in nubibus obuiam chriſto ī aera: et ita cu;
dn̄o erim⁹. Hec v̄ba apoſtolica reſurrectio
nē mortuoꝝ futuram qn̄ veniet vtiq; chri
ſtus ad viuos et mortuos iudicādos p̄cla
riſſime oſtendunt. Sed queri ſolet: vtrum
illi quos h̄ viuentes inuēturus ē chriſt⁹:
quoꝝ perſonas in ſe: atq; illos qui tūc ſecū
viuebāt trāſfigurabat ap'ls: nunq̄ oīno
morituri ſunt: an ipſo tempꝫis puncto quo
cum reſurgentibus rapientur in nubibus
obuiam chriſto in aera ad īmortalitate; ꝑ
mortē mira celeritate tranſibunt. Si ergo
ſanctos qui reperientur chriſto veniēte vi
uentes: eiq; obuiam rapient̄: crediderim⁹
in eodem raptu de mortalibus corporib⁹
exituros: et ad eadē mox immortalia redi
turos nullas in verbis ap'li patiemur an
guſtias: ſiue vbi dicit tu qd̄ ſeminas nō vi
uificabitur: niſi pri⁹ moriatur: ſiue vbi di
cit: oīes reſurgemus: aut oēs dormiem⁹.
q: nec illi ꝑ immortalitatē viuificabūtur:
niſi quamlibet paululum: tamē an̄ moriā
tur: Ac ꝑ hoc a reſurrectione non erunt ali
eni quā dormitione p̄cedūt: q̄uis breuiſſi
ma: nō tamē nulla. Quō aūt intelligendū 2. Thi. 4
ſit quod ſc̄ptum ē: viuos et mortuos deus 4. ſen. di.
iudicabit: videndu; erit. Duob⁹ mōis ac 43. H̄ s.
et. ca. q̄ri.

cipit q̄ꝺ viuos ⁊ mortuos iudicabit ſiue mortuos intelligimꝰ quos hic nōdū mortuos: ſed adhuc in iſta carne viuētes inuēturus eſt eiꝰ aduentꝰ: ſiue mortuos q̄ de corꝑe priuſq̄ veniat exierunt vel exituri ſunt. ſeu viuos iuſtos: ⁊ mortuos iniuſtos quō iuſti iudicabūt: ⁊ iniuſti iudicabunt

D Reſurrectionē quoq̄ corꝑoꝝ qualiter aut qualia reſurgant: nōnulli poſſe fieri deſperant: cū hoc cōſiderant: q̄ ſpūs a carne ſoluit: q̄ꝺ caro in putredinē vertit: q̄ꝺ putredo in puluerē redigitur: q̄ꝺ puluis in elementis ſoluit: vt nequaq̄ ab hūanis oculis videat: et dū arida oſſa inſpiciunt: hec veſtiri carnibꝰ rurſūq̄ ad vitā virideſcere poſſe diffidunt: ⁊ qui reſurrectionis fidē ex obedientia nō tenent: certe hanc ex ratione tenere debuerunt. Quid enī q̄ttidie: niſi reſurrectionē nr̄am in elementis mūdꝰ imitat. Per q̄tidiana q̄ppe momēta lux ipa temporalis quaſi moritur: dum ſupueniētibꝰ noctis tenebris ea que aſpiciebat ſubtrahit: ⁊ quaſi q̄tidie reſurgit dū lux ablata: oculis ſubꝑſſa: iterꝝ nocte reparatur: Per momenta quoq̄ tpm: cernimꝰ arbuſta viriditatē folioꝝ amittere: a fructuū ꝑlatione ceſſare. Et ecce quaſi exareſcente ſubito ligno velut quadā reſurrectione veniente: videmꝰ folia erumpe fructus grandeſcere: ⁊ totā arborē rediuiuo decore veſtiri. Sed ecce reſurrectionē audio: effectū tñ ipſius reſurrectionis exquiro. Credo nanq̄ q̄ reſurrecturꝰ ſum: ſꝫ volo vt audiam qualiter Sciendū q̄ppe mihi eſt: vtrū in quodā alio ſubtili fortaſſe vel aerio: an in eo quo maneo corꝑe ſurgam. Sed ſi in aerio corꝑe ſurrexero: iā ego nō ero qui reſurgo. Nā quō eſt vera reſurrectio: ſi vera nō potuerit caro eſſe caro Apta ergo ratio ſuggerit: q̄ ſi vera caro non fuerit: ꝓculdubio reſurrectio vera nō erit Neq̄ enī recta reſurrectio dici pōt vbi nō ſurgit q̄ꝺ ceciderit. Unde etiā redemptor noſter dubitantibꝰ de ſua reſurrectiōe diſcipulis: oſtēdit manus ⁊ latus: palpāda oſſa ⁊ carnē ꝓbuit dicēs. Palpate ⁊ videte: q̄ ſpūs carnē ⁊ oſſa nō habet: ſicut me videtis habere. Jam vero de reſurrectione carnis: nō ſicut quidā reuixerūt: iterū q̄ ſunt mortui: ſꝫ in eternā vitā ſicut xp̄i ipſius reſurrectio quēadmodū poſſibiliter ſit diſputare: ⁊ in omnibꝰ q̄ſtionibꝰ q̄ de hac re moueri ſolent ſatiſfacere nō īuenio

Reſurrecturā tñ oīm carnē q̄cunq̄ nati ſumus ⁊ naſcunt ⁊ mortui ſunt ⁊ morientur nullomō xp̄ianꝰ dubitare debet. Unde primo occurrit d̄ abortiuis fetibꝰ queſtio qui iā quidē nati ſunt in vterꝭ matrū: ſꝫ nōdū ita nati: vt iā poſſint renaſci: ſi reſurrecturos eos dixerimꝰ de his qui iā formati ſunt: tolerari pōt vtrūq̄ q̄ꝺ dicit. Jnformes vero abortiuos quis nō ꝓcliuiꝰ ꝑire arbitret: ſicut ſemia que ɔcepta nō fuerit Sed negare q̄s audeat: ⁊ ſi affirmare non audeat id acturā reſurrectionē: vt q̄cquid forme defuit impleat: atq̄ ita vt ſit ꝑfectō que acceſſura erat tpe quēadmodū nō erit vitiata q̄ acceſſerit tpe: vt neq̄ in eo quod aptū ⁊ incōgruū dies allaturi fuerāt: natura fraudet: neq̄ in eo q̄ꝺ aduerſū ⁊ ɔtrariū dies attulerit: natura turpet: ſed integret q̄ꝺ nondū erat integrū: ſicut reſtaurabit: q̄ꝺ nondū fuerat vitiatū. Sup hoc ſcꝫ de abortiuis ⁊ monſtris vtꝝ reſurgant: et q̄ualia reſurgant: ſcrupuloſiſſime quidē inter doctiſſimos q̄ri ſolet: ⁊ diſputari poteſt. Quod vtrū ab homīe inuenire poſſit ignoro. q̄n incipit homo in vtero viuere: vtrū ſit quedā vita occulta: que nōdū motibus viuētis appareat: naꝫ negare vixiſſe puerperia: que ꝓpterea mēbratim exſecātur ⁊ eiciunt ex vteris ꝑgnantiū: ne matrē quoq̄ ſi mortua ibi relinquant occidant: impudentia nimia videt. Ex quo aūt incipit hō viuere: ex illo vtiq̄ iā mori poteſt. Mortuus vero vbicunq̄ mors illi potuit euenire: quō ad reſurrectionē mortuorū nō ꝑtineat: reꝑire nō poſſum. Neq̄ enim monſtra que naſcunt ⁊ viuūt: q̄libet cito moriant: aut reſurrectura negabunt: aut vitiata reſurrectura credenda ſunt: ac nō potius correcta emēdataq̄ natura. Abſit enī vt illū bimembrē q̄ nup natus ē in oriente: de quo fratres dilectiſſimi q̄ eū viderūt retulerūt: ⁊ beatus Jeronimꝰ pb̄r ſcriptū reliquit: abſit inquā: vt vnū duplicē hoīem: ac non potiꝰ duos hoīes q̄ꝺ futuꝝ fuerat ſi gemini naſcerent: reſurrecturos eſtimemꝰ. Jtaq̄ cetera q̄ ſingli q̄q̄ ꝑtꝰ vl amipliꝰ: vl minꝰ aliq̄d hn̄do: q̄dā nimia deformitate mōſtra dicūt: ad hūane nate figurā reſurrectiōe reuocabunt: ita vt ſingule aīe: ſingl'a ſua corꝑa obtineāt: nullis coherentibꝰ etiā q̄cūq̄ coherētia nata fuerāt: ſꝫ ſeorſum ſibi ſinglis ſua mēbra geſtantibꝰ q̄bꝰ hūani corꝑis cōplebit integritas Nō

XI E 4 ſen. di. 44. illud

Aug.

Hieronim9

XI perit deo terrena materies de qua morta-
liū creaꝰ caro: ſ in quēlibet puluerē: cine-
4.ſen.di. rē ve ſoluaꝰ in quoſlibet alitꝰ auraſq; dif-
44.Non fugiat in quamcūq; alioꝝ ſubam: vel in ip
enim ſa clemēta vertaꝰ: an quorūcunq; aīaliū vl'
hoim cedat cibū: carnē quoq; mutetur illi
anime pūcto tpis redit: q̄ illa p̄mitꝰ vt hō
fieret creſceret animauit.

De modo reſurrectionis.

Fm Eubroꝝ oīm reformatō: vt Augꝰ
dicit de ciuitate dei in libro: nō ſo
lū ex terra: verūetiā ex alioꝝ elemē
Augꝰ. toꝝ ſecretiſſimo ſinu: quo dilapſa cadaue-
ra receſſerūt: in ipis pūcto reddēda: ⁊ rede
4.ſen.di. unte grādia p̄mittiꝰ. Ipſa itaq; materies
44.Non terrena: que deſcēdēte anima fit cadauer:
enim nō ita reſurrectione reparabiꝰ: vt ea q̄ dila
būtur: ⁊ ī alias atq; alias aliarū rerū ſpeci-
es formaſq; vertūtur: q̄uis ad corpꝰ rede
ant vñ dilapſe ſūt: ad eaſdē quoq; corpo-
ris partes vbi fuerūt neceſſe ſit redire. Ali
oquin ſi capillus redit q̄ tam crebra tonſu
ra detraxit: ſi vnguibus qd totiens demp-
ſit exſectio: immoderata et indecens cogi-
tantibus: ⁊ ideo reſurrectionē carnis non
credētibus occurrit informitas. Sed quē-
admodū ſi ſtatua cuiuſlibet volubilis me
talli: aut in igne liqueſceret: aut cōtereret
in puluerem: aut cōfunderetur in maſſaꝫ:
⁊ eā velit artifex rurſꝰ ex illiꝰ materie q̄n-
titate reparare: nihil intereſſet ad eius in-
tegritatem: que pticula materie cuicunq;
mēbro ſtatue redderetur: duꝫ tñ totū ex q̄
cōſtituta fuerat reſtituta reſumeret. Ita
deus mirabiliter atq; ineffabiliter artifex
de toto quo caro nr̄a cōſtiterat: eā mirabi-
li et ineffabl'i celeritate reſtituet: nec aliq̄d
attinebit ad eius rei integritatē: vtrum ca
pilli ad capillos redeāt: aut vngues: an q̄c
q̄d eorū perierat muteꝰ in carnem: ⁊ ī par-
tes alias corpis reuoceꝰ: curāte artificꝭ p̄-
uidentia ne q̄d indecēs fiat. Nec illud eſt
G oſequēs: vt ideo diuerſa ſtatura ſit reuiui
ſcentium ſingulorum. q: fuerant diuerſa
viuentiū: aut macri cū eadē macie: aut pin
gues cū eadē pinguedine reuiuiſcant. Sꝫ
li hoc eſt ī oſilio creatoris vt in effigia ſua
cuiuſcūq; p̄petas et diſcernibilis ſilitudo
ſeruecꝰ: in ceteris aūt corpis bonis equalia
cūcta reddātur: ita modificabiꝰ illa ī vnoq̄
q; materies: vt nec aliq̄d ex ea pereat: ⁊ qd
alicui defuerit ipſe ſuppleat: q̄ ⁊ de nihilo
potuit qd voluit opari. Si autē ī corpibuſ
reſurgētiū rationabilis ineq̄litas erit: ſic ē
vocū in q̄bꝰ impleꝰ cantꝰ: hoc fiet de mate
ria corpis ſui: q̄ et hoīem reddat angelicis
cetibꝰ: ⁊ nihil iucōueniēs eoꝝ ingerat ſen-
ſibꝰ. Indecoꝝ q̄ppe aliq̄d ibi nō erit: ſ q̄c
q̄d futurū ē: hoc decebit: q: nec futuꝝ ē ſi ñ 4.ſen.di.
decebit. Exēplū ſupradictoꝝ. Si enī ſtatu 44.Non
am pōt artifex hō quā p̄pter aliquā cauſā enī in fine
deformē fecerat oflare: ⁊ pulcherrimā red
dere ita vt nihil ſubſtātie: ſ ſola deformi-
tas pereat: ac ſi quid ī illa forma pore ñ de
cēter exſtabat: nec parilitati ptium ogrue-
bat: nec de toto vñ fecerat āputare atq; ſe-
parare: ſ ita cōſpgere vniūſo atq; miſcere:
H vt nec feditatē faciat: nec minuat q̄ntitatē
qd de oīpotētē ſentiēdū ē. Itē. Augꝰ. de
ciuitate dei: q̄ infātes nō in eadē ſtatura q̄ Augꝰ. de
mortui ſūt reſurgēt. Quid ḡ dicturi ſumꝰ ciuitate di
de infātibꝰ: niſi q: ī ea reſurrecturi ſūt cor-
poris exiguitate q̄ mortui: ſ q̄ eis tardius
acceſſuꝝ erat tpe hoc ſūt illo die ope di mi-
ro atq; celerrimo recepturi. In ſētētia q̄p-
pe dñi vbi ait: capillꝰ capitꝭ vr̄i ñ pibit: di-
ctū nō defuturū eē qd fuit: ñ āt negatū ē af
futuꝝ qd defuit. Defuit aūt infāti mortuo
pfecta q̄ntitas ſui corpis. Perfectio q̄ppe ī
fāti deeſſe vtiq; pfectio corpalis: magnitu
dinis: q̄ cū acceſſerit: iā ſtatura lōgior eē ñ
poſſit. Hūc pfectiōis modū ſic hñt oēs vt
cū illo ocipiātur atq; naſcātur: ſ hñt ī rōne
nō mole: ſicut ipa mēbra iā oīa ſūt latēter ī
ſemīe: cū etiā natis nōnulla adhuc deſint:
ſicut dētes: aut ſi q̄d eiuſmōi. In q̄ rō evni
uſcuiuſq; materie īdita corpali: iā q̄dāmō:
vt ita dicā: limatū videꝰ eē q̄ nō ē: imo qd
latet: ſ acceſſu tpis erit: vl' potiꝰ apparebit.
In hac ḡ infās iā breuis: aut lōgꝰ ē: q̄ lōgꝰ 4.ſen.di.
breuiſue futurꝰ ē. Reſtat ḡ: vt ſuā recipi- 44.ca.I.
at q̄ſq; mēſurā qualē habuit ī iuuētute: eti
am ſi ſenex ē mortuꝰ: vl' fuerat habiturꝰ: ſi
añ defūctꝰ: vt nec vltra: nec infra iuuenileꝫ
formā reſurgāt corpa mortuoꝝ: ſ in ea eta
te ⁊ robore vſq; ad quaꝫ ħ chriſtū pu eniſſe
coḡnimꝰ. Circa. xxx. q̄ppe ānos diffinierūt
eſſe etiā ſcī huiꝰ doctiſſimi hoīes iuuētutē
q̄ cū fuerit ſpacio p̄po terminata: ⁊ nō iā ho
minē in detrimēta v̄gere ḡuioris ac ſenil'
etatꝭ: ⁊ idō ñ eē dictū ī mēſurā corpis: vel ī
mēſurā ſtature: ſ ī mēſurā etatꝭ plenitudi
nis xp̄i. Illō q̄ꝫ qd apl's ait p̄deſtinatos cō
formes imagis filij dī pt ſic accipi: vt quē-
admodū nob ille mortalitate: ita ⁊ nos illi
efficiamur īmortalitate cōformes. Sic aūt

in his verbꝭ q̄ forma reſurrecturā ſint corpa ſum⁹ admoniti: ſic̄ illa mēſura: ita ꝛ iſta cō formatio n̄ q̄ntitatꝭ intelligēda ē: ſꝫ etatis. Reſurgēt itaqꝫ om̄es magni corpe: quales erāt vł futuri erāt iuuenili etate. Si q̄s ꝟo in eo corpis mō in q̄ defūctus ē: reſurrecturū vnūquēqꝫ cōtēdit: nō ē cū illo laborioſa ꝯtradictione pugnādū. Itē Aug⁹ i enchyridion: vtꝝ reproboꝝ corpa cū vitijs ſuis reſurgāt. Quicūqꝫ ab illa pditōis maſſe q̄ facta ē p hoīem primū n̄ liberātur per vnū mediatorē dei et hoīm: reſurgēt q̄dē etiam ipi vnuſq̄ſqꝫ cū ſua: ſꝫ vt cū diabolo: ꝛ āgelꝭ ei⁹ puniant᷑. Vtrū ſane ipi cū vitijs ſuis et deformitatib⁹ corpoꝝ ſuoꝝ reſurgāt q̄cunqꝫ in eis deformia ꝛ vitioſa mēbra geſtauerūt inq̄rendo laborare q̄d opus ē. Neqꝫ ei fatigare nos dꝫ incerta eoꝝ vł habitudo vł pulchritudo: quoꝝ erit certa ꝛ ſempiterna dānatio. Nec moueat q̄uō erit in eis corp⁹ incorruptibile n̄ dolere poſſit: aut q̄uō corruptibile n̄ nō poterit. Nō eni eſt vera vita: niſi vbi felicit᷑ viuit᷑: nec vera: niſi vbi i corruptio: ſalus nllō dolore corrūpit᷑. Vbi aūt infelix mori n̄ ſinit᷑: ꝛ ita vt dicā: mors ipa n̄ morit᷑: ꝛ vbi dolor ppetu⁹ nō interimit᷑: ſꝫ affligit ipa corruptio: ꝛ n̄ finit᷑: hec i ſcpturꝭ ſāctis ſecūda mors dr̄. Hec pma tn̄ q̄ ſuū corp⁹ aīa relinq̄re cogit᷑: nec ſecūda q̄ penale corp⁹ aīa relinq̄re n̄ pmittit᷑: homi accidiſſꝫ: ſi nemo peccaſſet. Mitiſſima ſane oīm pena erit eorū q̄ ppt pctm̄ qđ origīale traxer̄t: nllū inſup addider̄t: ꝛ i ceteris q̄ addider̄t: tāto q̄ſqꝫ ibi tolerabiliorē habebit dānationē: q̄to h̄ habebit minorē iniq̄tatē

Aug⁹. 4. ſen. di. 44. de reprobis.

Aug⁹. 2. ſen. di. 32. Alioquin.

In rogationibus. S. Lucam.

Luce .xi.

Q uis veſtrū h̄ꝫ amicū. ꝛ ibit ad illū media nocte. ꝛ dicet illi. amice cōmoda mihi tres panes q̄uō amic⁹ me⁹ venit de via ad me. ꝛ n̄ habeo qđ ponā an̄ illū. ꝛ ille deint⁹ dicat. noli mihi moleſt⁹ eſſe. iā oſtiū clauſū eſt. ꝛ pueri mei mecū ſūt i cubli. n̄ poſſū ſurgere et dare tibi. Et ſi ille pſeuerauerit pulſās. dico vobis. et ſi nō dabit illi ſurgēs eo q̄ amic⁹ ſit ppt iprobitatē tn̄ ei⁹ ſurget. ꝛ dabit illi q̄tquot h̄ꝫ neceſſarios

Quidā ibi faciūt interrogationē n̄ poſſū ſurgere et dare tibi: ſꝫ etiā totū capl'm ſub vno ꝟſu ſic legi pt. Quis h̄ ē ſi q̄s vr̄m h̄ꝫ amicū. ꝛc. ꝛ ſi ille deint⁹ dicat. noli mihi moleſt⁹ eē. ꝛc. ꝛ ſi ille pſeuerauerit pulſās. ꝛc. niſi ſaluatoꝛ q̄ n̄ mō formaꝫ oꝛōis ſꝫ īſtātiā freq̄ntiāqꝫ tradidit orādi vſqꝫ ad ſilitudinē improbitatꝭ. Vl⁹ ē exēplo a ꝯtrario: ſic̄ ꝺ illo iudice q̄ nec deū timebat: nec hoīes reuerebat᷑. ꝛ tn̄ tedio vict⁹ vindicauit viduā. Venit amic⁹ de via. i. de vita h⁹ ſcl'i mala n̄ inueniēs ꝟitatē q̄ beat⁹ fiat. Venit ad te chriſtianū: ꝛ dicit: redde mihi rōem: ꝛ fiā chriſtian⁹. Interrogat te qđ forſitā neſcꝭ: ꝛ n̄ ē tibi vn̄ reficias eſurientē: ſꝫ cū vis docere cogerꝭ diſcere. Vbi diſces: niſi i dominicꝭ libris. Sꝫ fortaſſis i libris obſcure poſitū ē q̄ te interrogat. ꝛ tu paulū vł petꝝ n̄ linerꝭ interrogare. q2 iā requieſcit iſta familia cū dn̄o ſuo. Media nox ē valida igrōtia. Nō idō defend⁹ ē amic⁹ eſuriēs q̄ te vrget. ſꝫ pulſare debes ad ipſꝫ dn̄m. cū quo ſapiēs familia requieſcit. Qui ſi differt dare: vult tn̄: ſꝫ vult vt āpli⁹ deſideres dilatū: ne vileſcat cito datū. Cū aūt puenerꝭ ad itelligētiā trinitatꝭ: habes tres panes vn̄ paſcas amicū pegrinū. Nil meli⁹ q̄ꝫ ſeipm̄ dat tibi d̄s. Vł ita. Amic⁹ q̄ vēit ꝺ via nr̄ ē anim⁹. q̄ totiēs a nobis recedit quotiens ad appetēda terrena foris vagat᷑. Redit ꝟo celeſtiqꝫ alimonia refici deſiderat. cū i ſe reuerſ⁹ ſupna ac ſpiritalia cepit meditari. De quo petēs pulchre adiūgit nō ſe h̄re qđ pōat an̄ illū. q̄uō in tm̄ ſecut⁹ ē ſcl'aria. vt nec ſibi pabulū habeat diuini ꝟbi. nec alteri a ſe petēti. Et q2 neq̄ a ſe nec ab alio valet h̄re doctrinā: niſi p grām dei: a d̄o nccē ē eū flagitare in nocte tribulatōis tres panes. i. intelligētiā trinitatꝭ: q̄ p̄ſentꝭ vite ꝯſolent᷑ labores. Oſtiū amici intelligētia ē diuini ſmōis: q̄ clauſa ē om̄i n̄ intelligenti. dōec apiat᷑ ei. Vn̄ apl's. Apiri ſibi orat ad loq̄ndū miſteriū chriſti. Noli mihi moleſt⁹ eē. Quaſi d̄s dicat. Si vis recipe qđ petꝭ noli mihi āpli⁹ in celeſtiā īferre. noli vt hacten⁹ feciſti me ſcl'arib⁹ poſtpōere. reuertere ad me. et ego reuertar ad te. pete vt debes. ꝛ ego tibi pl⁹ dabo q̄ꝫ ſpes. Nō poſſū ſurgere. hoc ē n̄ poſſū te adiuuare p iuſticiam niſi pietas p fidē rectā. Surgere dei: adiutoriū ei⁹ ē. Quāuis d̄s n̄ det petēti adiuuans illico eū idō q̄ amic⁹ ei⁹ ſit ſcđm h̄ q̄ creatura ei⁹ eſt: n̄ nī ppt ea itelligēd⁹ ē negat᷑ miſcđiam. ſꝫ differre ad ḡtiorē receptionē. ꝛ ad inculcādā petitōeꝫ. Vn̄ ſeq̄t᷑. Propt improbitatē tn̄ ei⁹. h̄ ē ppt inſtātiā petitōis ei⁹ adiuuabit eū ꝛ dabit illi neceſſaria. Vult d̄s fidelit᷑ peti a ſe qđ diſpoſuit petētib⁹ erogar᷑. [Et ego vob̄ dico. Petite ꝛ dabit᷑ vobis. q̄rite ꝛ inuenietꝭ. pulſate ꝛ apiet᷑ vob̄. Quaſi aliq̄s diceret. Quid ſcn̄ vetas nos dare cātib⁹: cū adhuc nihil ſciam⁹. Ideo hortat᷑ petere ſpiritalia q̄ carnalia ſup̄ vetuerat poſtulari. Petitio ptinet ad impetrādā ſanitatē firmitatēqꝫ animi: vt ea q̄ p̄cipiūtur implere poſſim⁹. Inq̄ſitio ad inueniēdā ꝟitatē pulſatō ad poſſeſſionem. Ad hec tria māifeſtāda pōam⁹ aliquē infirmis pedib⁹ ābulare n̄ poſſe. Pri⁹ ḡ ſanād⁹ ē. ꝛ ad h̄ ptinet petere. Sꝫ q̄d pdeſt iā poſſe ābulare. ſi viā neſcit. Nō pueniet quo vult. Ad h̄ ptinet q̄rere. Si ꝟo locū vbi vult habitare clauſū inuenerit ꝛ n̄ pderit ei ābulaſſe ac pueniſſe niſi ſibi apiatur Ad h̄ ptinet pulſare. [Oīs eni q̄ petit accipit. ꝛ q̄ q̄rit inuenit. et pulſāti apiet᷑. Iuxta pabolā po XI

XI ſtulãtis amici ꝑſeuerãtia opus ẽ vt accipiamus
qđ in fide orãdo petimꝰ. inueniamꝰ qđ ſpe recte
viuẽdo qrimꝰ. apiat̃ id ad qđ caritate pulſamꝰ.
Cui aũt nõ dat̃ apparet: qꝛ bñ ñ petit̃. Petamꝰ
itaqꝫ et pulſemꝰ ianuã chriſti. de q̃ dictũ eſt. hec
porta dñi. iuſti intrabũt ꝑ eã. vt cũ intrauerimꝰ.
apiant̃ nobis theſauri abſcõditi in chriſto ieſu. ĩ
quo ẽ omĩs ſciẽtia.

M [Aut qs ex vobis hõ quez
ſi petierit filiꝰ ſuꝰ panẽ. nũquid lapidẽ porriget
ei. Aut ſi piſcẽ petit. nunqđ ſerpẽtem porriget ei.
Aut ſi ouũ petierit. nũqđ porriget ei ſcorpionẽ]
Petẽdi ꝯfidẽtiã ꝓbet. ⁊ qđ petẽdũ ſit explanat
a minoribus ad maiora. ſicut ſupius de volatili
bus celi ⁊ lilijs. [Si ḡ vos cũ ſitis mali noſtꝫ bo
na data dare filijs veſtris. q̃tomagꝭ pr̃ vr̃ q̃ ĩ ce
lis ẽ dabit bona petẽtibꝰ ſe. Malos vocat ſecli
amatores quoꝝ dõa ſm̃ ſenſũ eoꝝ dicẽda ſunt
bona. Uel bona ſũt naturaliter oĩa q̃ deꝰ fecit.
[Si ḡ nos cũ ſimꝰ mali dare nouimus qđ peti-
mus q̃ntomagꝭ dˢ.] Aplos malos dixit vł hu
manũ genꝰ ſub ꝑſona aploꝝ ad cõparationem
diuine clemẽtie. Qđ lucas ait dabit ſpũm bonũ
ꝓ quo mathęꝰ poſuit dabit bona. oſtẽdit ſpũm
ſctm̃ diſtributorẽ oĩm bonoꝝ ſpũaliũ. Mi
Augꝰ. ſtice panis intelligit̃ charitas ꝓpter appetitum
tã neceſſariũ. vt ſine illa cetera nihil ſint. ſicut ſi
ne pane inops eſt mẽſa. Cui cõtraria eſt cordis
duricia quã lapidi cõparauit. Piſcis eſt fides ĩ
uiſibiliũ. Sicut enĩ piſcis ſub tegumẽto aquaꝝ
naſcit̃. viuit et alit̃. ita fides q̃ in deũ eſt. in corđ
inuiſibilit̃ gignit̃. inuiſibili gratia ſpũs ꝑ aquaꝫ
baptiſmi cõſecrat̃. inuiſibili auxilio diuine ꝓte-
ctionis ne deficiat nutrit̃ inuiſibili ꝓmioꝝ intui
tu bñ operat̃. Qđ etiã fides huiꝰ mũdi fluctibꝰ
circũlatrata nõ frãgit̃. recte piſci cõꝑat̃. Cui con
trariũ poſuit ſerpẽtẽ ꝓpter venena infidelitatiſ
que etiã primo homini male ſuadendo ꝓſemia-
uit. Spes ouo comparat̃. Nondum enĩ ꝑuenit
ad rem. ſicut ouum nondũ eſt pullus. ſꝫ fouen-
do ſperatur. Cui cõtrariũ poſuit ſcorpionez. cu
ius aculeus venenatus retro timẽdus eſt. ſicut
ſpei contrarium ẽ retro reſpicere cum ſpes ĩ an-
teriora bona extendat̃.

Sermo in rogationibus.

O o Culi dñi ſup iuſtos: ⁊ aures eiꝰ in
ꝓces eoꝝ. Qui a malo declinãt for
nicatões: adulteria: piuria: furta:
Pš. 33. falſa teſtimonia: ⁊ his ſimilia deuitãt: ⁊ q̃
bona faciunt: dõ ſua et hoĩbus ſoluũt ſua.
Hi iuſti ſunt: et ſuper hos oculi miſericor-
die dei reſpiciunt: ⁊ aures eius ad precco
rum. qꝛ anteq̃ inuocent eum: dicet eis:
ecce aſſum. Uultus autẽ domini ſup faci-
entes mala. Ad quid? Ut perdat de terra
memoriam eorum. Juſti ergo a deo reſpi-
ci et ab eo exaudiri gaudeant: ⁊ in melius
proficiant: mei autẽ conſimiles ſcꝫ in crimi
nibus fetentes peccata deſerant: ⁊ ad ora-
tionis munimen cõfugiant: ⁊ ſe etiã exau-
diendos ſciant. Tribus autẽ modis orati
ones noſtre impediunt̃: q̃ a deo non exau
diuntur. Qui orat vt de inimicis ſuis vl-
ciſcatur: hic non exauditur: ꝫ oratio eius ĩ
peccatũ cõuertitur. Qui odium in corde
retinet: et in ſe peccanti non dimittit: hũc
orantem deus nõ exaudiet. Qui crimina-
lia peccata perpetrat: et in his delectabilit̃
perſeuerat: hic incaſſum ꝓces fundit. quia
deus peccatores non audit. Unde ꝑ pro-
phetam dicitur. Aures dei non ſunt agḡ-
uate vt nõ audiat: ꝫ peccata veſtra obſtãt:
ne vos exaudiat. Item idem. Propt̃ pec-
cata noſtra dñe oppoſuiſti tibi nubẽ: ne trã
ſeat oratio. Peccatum quippe graue eſt: vt
plumbũ: et ideo ꝑtrahit hominem in ba
ratri ꝓfundum. Sicut enĩ rota in mõte de
mittitur: ⁊ per precipiciũ ad ima conuallis
deuoluitur: ſic anima ſponte deum deſerẽs
⁊ iniquitatem ꝓſequens: nunq̃ in imo lap- Gregoriꝰ.
ſu morabitur: ſed ſemper vlterius ad dete
riora ꝓlabitur: ⁊ peccatum qđ citius peni
tentia non diluit: mox aliud ſuo pondere
trahit: ⁊ de peccato in peccatum cadit: vſ-
q̃ dũ in ꝓfundũ maloꝝ venerit: iñ in eter
ne mortis puteum proruit. Super cuiꝰ os
lapis damnationis ponitur: vſq̃ dum red
dat nouiſſimum quadrãtẽ exire nõ ꝑmitti
tur. Deuotis ergo precibus chariſſimi a
deo poſcite ne vos abſorbeat ꝓfundũ: ne-
q̃ vrgeat ſuper vos puteus os ſuum. Fu-
gite mundi et carnis deſideria: que ſũt de
monũ ſeruitia: querite dñm ⁊ viuet aĩa ve
ſtra. Propheta namq̃ vidit vbi mulier in
anfora ſedens in mari natabat: quã maſſa Zach. 5.
plũbi grauabat. Et ecce due mulieres ala
te anforam cũ muliere leuabant: ⁊ eam in
terram babilonis ducebant. Mare turbo-
lentũ eſt hoc ſeculũ: aduerſitatibus ꝓcel-
loſum. Mulier q̃ in anfora natat: eſt anĩa
noſtra: que corpori ꝓſidens: in periculis ſe
culi laborat. Quam maſſa plumbi grauat
qꝛ animã noſtraꝫ grauis iniquitas onerat.
Due mulieres que anforã cum muliere le-
uant: ſunt duo vitia: ſuperbia ſcꝫ et luxu-
ria: que animam noſtram et corpus noſtrũ
ad illicita mollificant. Superbia enĩ aĩam
in elationem erigit: luxuria vero carnez in
immũdiciam deprimit. Mox dum ſpiritus
in ſuperbiam extollitur: illico caro in lux-
uriam mergitur. Hee alate deſcribuntur:
quia inſtabiles redduntur qui eas ſecunt̃.
Anforam cum muliere in terram babilõis

qđ ꝯfuſio dicit̃: ducũt: q2 ſibi cõſentientes duplici ꝯfuſione induunt: dũ ⁊ hic coram hominib⁹ in corpe ꝯfundunt̃: ⁊ in futuro in aĩa eterna ꝯfuſione puniunt̃: ſicut dr: Opient̃ duplici ꝯfuſione: ſicut diployde: Igit̃ cariſſimi ſupbiã ⁊ luxuriã execramini atq3 in dño delectamini: ⁊ dabit vob petitiones cordis veſtri

Diuiſio

Quia cõfluxiſtis hodie: verbũ dei intente audire debetis. Ipſe dñs noſter dicit quidã ſemen ſuũ ſeminare exijt: ⁊ dũ ſeminat: aliud ſecus viam cadẽs ꝯculcat̃ ⁊ a volucrib⁹ deuorat̃: aliđ ſupra petrã ꝓſiliens: natũ aruit: q2 humorẽ non habuit. Aliud ſpinis cõmendatur et a ſpinis ſuffocat̃. Aliud in bonã terram cecidit: ⁊ aliud triceſimu3: aliud ſexageſimũ: aliud centeſimũ fructu3 obtulit. Qui ſemen ſeiat: eſt ſacerdos qui verbũ dei ꝑdicat: ager in quo ſemẽ ſpargit̃ ſunt vr̃a corda in quib⁹ verbũ dei iacit̃. Semen in via iactũ: ⁊ ꝑtereuntib⁹ ꝯculcatũ a volucrib⁹ deuoratũ: deſignat eos qui verbum dei pcipiunt: ſed ſecularib⁹ negocijs ⁊ mũdanis deſiderijs intẽti illud quaſi ꝓterũt: et demones a memoria eoꝝ tollunt: ⁊ nullũ pietatis fructũ referunt. Supra petra3 aũt cadẽs et ibi areſcens duri cordes deſignat: qui q̃uis verbũ dei aliqñ audiant in malicia tñ pdurant: ⁊ cum humorẽ ſupne grẽ nõ habeant: neceſſe eſt vt verbum dei in eis areſcat. Qđ autẽ ſpine ſuffocãt: ſunt hij q̃bus diuitie: voluptates vite ſollicitudĩe aures a verbo dei obdurãt Quod aũt in terrã bonam cadens fructificat: ẽ multitudo fideliũ que verbo dei obediens: bonis actibus inſudat. Coniugati triceſimũ fructũ referunt: dũ fidẽ ſancte trinitatis: decalogo legis pficiunt. Continentes vero ſexageſimũ ꝓferũt: dũ hec actualiter ⁊ ſpiritaliter ĩplere ſatagũt. Uirgines autẽ centeſimũ ferunt: cũ deo corpe et ſpũ placere pfecte ꝯtendunt. Nũc cariſſimi debetis breuiter auſcultare: vnde decretũ ſit iſtis diebus cruces portare. Fert̃ qđ terra ſiccitate: hoĩes vero ⁊ aĩantia: tabuerũt mortalitate: inſup feritas vrſoru3 lupoꝝ ⁊ aliarũ beſtiarum plurimos deuaſtauit: quarũ multitudo: paſſim ciuitates et villas ingrediens: puulos in cunis etiã dilacerauit. Eo tpe: mamertus epũs vienẽ ſẽ eccliam regebat. Qui ꝯuocato populo triduo ieiunare: orare: cruces portare monebat: vt miſcđia dei que niniuitas per triduanũ ieiuniũ liberaſſet a ſubuerſione populo ſuo ſubueniret ĩ pñti afflictõe. Quo facto plaga cedatur: gaudiũ et habũdãtia rerũ afflictis donatur. Porro ille dies qui maior letania dr̃: ea de cauſa inſtitut⁹ legitur. Tyberis plus ſolito inundauit: romã ingrediẽs maximas regiões ĩ ea occupauit: ecclĩas diruit: multa edificia cũ pp̃o ſubuertit. Per cui⁹ alueũ ingẽs draco cu3 magna multitudine ſerpẽtiũ mare ingreditur: cũ q̃b⁹ oĩb⁹ ibidẽ ſuffocat̃. Qui ĩ lituo piecti aerẽ ſua putredine corruperũt ⁊ grauẽ mortalitatẽ humano generi intulerũt. Sagitte nanq3 celitus venire ꝯſpiciebãt: de q̃bus inguina hoĩm tacta ſine mora moriebãtur. Primit⁹ papa pelag⁹ moritur: deinde popul⁹ roman⁹ pene tot⁹ ſubita morte ꝯſumit̃. Gregori⁹ itaq3 epũs leuat̃ q̃ populũ ieiunare: cruces portare et orare hortat̃. Qđ dũ deuote pagũt: plaga ceſſat: ⁊ populus pace dei exultat. Unde ſtatutũ eſt: vt eadẽ dies annuatim ĩ eccleſia agat̃: cũ ieiunioꝝ ⁊ letaniarũ celebratione: q̃tinus nos dẽs et aĩalia nr̃a cuſtodiat a mortalitate. (đ cõſe. di. 3. ꝓnun. et ca. Rogationes.) Et q2 ſepe hoc tpe ex inclemẽtia aeris ſolet euenire: qđ iacta ſemĩa vſib⁹ nr̃is pñt deperire: decretũ ẽ: vt iſti dies eodem ritu: ſc3 cũ ieiunijs ⁊ letanijs peragãtur: vt totius anni fructus nob ab oĩ infortunio cuſtodiant̃. Et vt pius dñs det nob fiduciam impetrandi: hortat̃ nos ad ſtudiũ orãdi. Dicit enĩ. (Luce. xi.) Si q̃s media nocte panes ab amico petat: quos añ amicum ſuum đ via veniẽtẽ ponat: ſi ei ꝓpter amicitiã nõ tribuat ꝓpter improbitatẽ eius q̃ poſſit exhibeat. Amic⁹ hic eſt dẽs: q̃ nos dilexit: ⁊ vnigenitũ ſuum ꝓ nobis tradidit. Ab hoc media nocte panem petimus: dũ in tribulatione eius auxiliũ querim⁹. Et ſi nob ꝓpter pctã nr̃a ſubuenire tardat: tamẽ ſi pſeuerauerim⁹: miſcđiam ſuã nob prerogat. Abſq3 dubio aũt nos exaudiri noſcamus: ſi inſtanti ꝑce petim⁹: ſi intenta mente querimus: ſi lachrimis pulſamus. Qui enĩ patrem panem petit: nullo modo ei lapidem dabit. Et qui a patre piſcem exigit: minie ſerpentem accipit. Et ſi ouu3 poſcit: nũq̃ ei ſcorpionẽ porrigit. Per panẽ q̃ cor hoĩs confirmat charitas declaratur: p quã hõ ĩ virtutibus corroboratur. Per piſcem qui pulſu fluctuum nutritur: fides intelligit̃:

XI que ꝓcellis perſecutionum ad incremēta
perducitur. Per ouum de q̄ fetus expecta
tur: ſpes indicat̄: ꝑ quā futura beatitudo
ſperat̄. Porro ꝑ lapidē cordis duricia: per
ſerpētē veneniferū aīal malicia: ꝑ ſcorpio-
nē v̄o q̄ cauda ꝑcutit: accipit̄ pctōꝝ vindi
cta. Qui ḡ a deo charitatē poſtulat: nunq̄
eū in malis indurat: ⁊ q̄ fidē ab eo poſcit:
nullo mō eū ī malicia ꝑmanere ſinit. Qui
v̄o ſpē ab eo rogat: nequaq̄ ei ſuppliciū ir-
rogat. Per panē q̄z fructus q̄ nūc ī herba
ſurgit: accipitur ꝑ ouū: fetus aīaliū intelli
gitur: ꝑ piſcē q̄cq̄d iaz ē q̄ q̄ſq̄ nutrit̄ innu
itur. Pro quib⁹ opt̄et vt dilectio v̄ra p̄ces
dn̄o fūdat: q̄tinus hic a lapide grandinis
a ſerpēte mortalitatis: a ſcorpione tēpeſta
tis cuſtodiat. Diuiſio.

R m Ulta chariſſimi habemus exēpla
q̄ multū valet deprecatio iuſti aſſi
dua. Cū populus q̄nq̄ ciuitatum
Iaco. 5. horrēdis flagicijs irā dei ſuꝑ ſe ꝓuocaſſet:
abrahā deū rogauit: vt eis parceret: ſi decē
iuſtos inter eos inueniret. Dn̄s aūt dixit:
ſi decē iuſtos ī illis quinq̄ regnis reperiret
alijs oīibus inter eos dimitteret: inſuꝑ lo
ca nō ſubuerteret. Sed q̄ nō niſi vn⁹ iuſt⁹
eſt inuētus: h̄ ſolus ē ereptus. Pentapol̄
v̄o cū p̄p̄lo et igne et ſulphure ſubuertit̄: et
vxor iuſti q̄ eū corꝑaliter tm̄ comitabatur
Gen. 19. cū zodomitis aūt morabatur mēte: in ſtatu
am ſalis ꝯuertit̄. Hinc dat̄ intelligi: q̄ iu-
ſtoꝝ cohabitatio: eſt prauoꝝ in hac vita ſu
ſtentatio: dū ꝑ illoꝝ orōnes vltra dextera
liberat̄: ne eoꝝ prauitas vt meret̄ ſubito ī
perditionē ſubmergat̄. Cū v̄o iuſti tollū-
tur: mox impij ad tormēta rapiunt̄: ſic zo-
doma perijt poſtq̄ loth inde exijt. Cū po-
pul⁹ dei ꝑ moyſen de egipto educit̄: ab ho
ſtibus ī via armis inuadit̄. Moyſes autē
in mōte extenſis manib⁹ orabat: ⁊ iſrl̄ ho-
ſtes ſuꝑabat. Si v̄o moyſes man⁹ remiſit:
Ex. 17. amalech deuicit. Hinc patet q̄ ille pl⁹ egit
p̄cibus q̄ armis populus. Nā victoriā ob-
tinuit orādo: quā populus adipiſci nō va-
luit pugnādo. Siliꝛ ſamuel hoſtes p̄cib⁹ pe
pulit: quos exercitus armis pellere nō po-
tuit. Popul⁹ olim a lege et cultu dei auſit̄
⁊ ad ydolatriā ꝯuertit̄. Quē cū helyas nō
Iaco. 5. poſſet corrigere p̄dicatōe: clauſit ei celum
annis trib⁹ ⁊ mēſib⁹ ſex orōe. Pluuia v̄o
a celo inhibita ſitibūda tellus elāguit mar
cida: ⁊ cultorib⁹ ſuis minat̄ famis diſcrimi
na. Fame itaq̄ vrgēte: p̄p̄ls ad cultū viui⁊
veri dī cōpellit̄: et orāte helya: terra habū
dāti imbre ꝑfūdit̄: ⁊ ꝯuerſo p̄p̄lo: copia re-
rū reddit̄. En ꝑ orōem vni⁹ hoīs: celū om
ni p̄p̄lo claudit̄: ⁊ rurſū eo orāte recluditur S
Quodā etiā tp̄e ob pctā hominuz: arua
ſiccitate areſcūt: ⁊ corda multoꝝ timore fa
mis tabeſcūt. Quib⁹ ieiunātib⁹: ⁊ cruces
cū letanijs portantibus q̄dā p̄rm occurrit:
cauſā afflictionis inq̄rit. Qui cū ſiccitatez
reſponderent: dixit: cur nō orarēt. Qui cū
affirmarēt ſe p̄limū orādo laboraſſe: ⁊ paꝝ
impetraſſe: dixit: ſi intēte peterēt: vtiq̄ pe
tita accipent. Stanſq̄ corā oīibus: man⁹
ad orōem extendit: ⁊ ad p̄ma v̄ba p̄cantis
pluuiā deſcēdit: terraq̄ diu negatū fructū
agricolis impendit. Quidā etiā mōachuſ
erat ī orōe aſſidu⁹. Un⁹ v̄o demonū a iu-
liano impatore ꝓ q̄dā r̄ūſo mittit̄: ḡ eiuſdē
viri p̄cib⁹. xx. dieb⁹. in vno loco figit̄: dein
de vacu⁹ ad regē reūtit̄. Dū ille cauſā mo-
re inq̄reret: ait. Et tardaui: ⁊ impfecto ne-
gocio repedaui. Nā cū mihi ꝑ illū mona-
chū eſſz trāſit⁹ orōib⁹ illi⁹ ſū impedit⁹. Cū
q̄ p̄ſtolarer: ſi forte orōem finiret: vt mihi
p̄terire liceret: ille finē n̄ fecit p̄cibus: ⁊ ego
vltra ire nō valēs: reuerſus ſū vacuus. Iu
lian⁹ aūt minabat̄ ei ſuppliciū: ḡ ipē nō mlt̄
to poſt bello occiſus: ſubijt eternū. Pen-
ſet q̄ſo dilectio veſtra: q̄tū ſe dilatauit hu
ius viri orō. Certe diabolus p̄t ꝑ aera trāſ
uolare: p̄t terras penetrare: p̄t etiam mare
trāſmeare. Sed hui⁹ orō ſeſe ſurſū ad celū
porrigēs trāſitū: ei ꝑ aera inhibuit: deorſū
ſe ad tartara extēdēs ꝑtrāſire ꝓhibuit: fi-
nes orbis vtrinq̄ attingēs in neutra parte
tranſfugā ſpm̄ a refuga hoīe p̄tergredi ꝑ-
miſit. Et reuera h̄ hō corp⁹ aliqū cibo: int̄
dū ſomno reficiebat: ḡ tota intentio cordiſ
ſui ſic ad deū iugiter aſcendebat: q̄ omnis
actio eius oratio erat. Diuiſio.

T c harisſimi: Oēs iuſti ab initio mōi
q̄ regna vite meruerūt btē ita orā-
do obtinuerūt. Omes namq̄ iuſti
orōni ſtuduiſſe legūtur: ⁊ ideo ꝓ q̄ oraue-
rūt: pleno gaudio hodie ꝑfruunt̄. Itaq̄ ⁊
nos freq̄nter orōni incūbam⁹: vt cū eis ple
nū gaudiū adipiſci valeam⁹. In noīe autē
ih̄u oīa petam⁹: ſi p̄ces n̄ras exaudiri opta
mus. In noīe ih̄u p̄rem poſcim⁹: ſi tm̄ aīe
ſalutaria: ⁊ corꝑis neccr̄ia petim⁹. Orātes
v̄o debem⁹ de meritis n̄ris diffidere: ꝺ ei⁹
miſcdia p̄ſumere: q̄ ipē dixit: Amē dico vo
bis: q̄cq̄d orātes petitis: credite: q̄ accipie-

Math.18 tis:et fiet vobis Si duo ex vobis ꝯſenſerit
de om̄i re quācūq̄ petierint:fiet a pr̄e meo
Oēs ḡ vnanimes ī orōe eſtote : corda cum
manib⁹ ad deū leuate: ꝓ om̄ib⁹ viuis ⁊ de
functis: ⁊ q̄ in aliq̄ p̄ſſura ſūt orate. Si eniꝫ
ꝓ tota eccleſia:vtpote ꝓ mr̄e vr̄a oretꝭ: to
ta eccl'ia ſupplicat ꝓ vobis : vt puta ꝓ ſuis
filijs. Si aūt ꝓ defunctis oratis : voſipſos
liberatis. qꝛ ſi ī gaudio ſūt:ipi rogāt vt ce-
leri⁹ ad eos veniatis. Si xͦo in ſupplicio:po
ſtulāt:vl' nunq̄ꝫ illuc veniatis. Deniq̄ꝫ qui
orat:dō ꝯfabulatur: ⁊ ideo necc̄e ē: vt q̄ fi-
deliter petit:aſſeq̄t᷑ Et cuꝫ ipſe dicat : vbi
duo vel tres cō gregati fuerint ī noīe meo:
ibi ſū in medio eoꝝ: q̄ntomagꝭ credendus
eſt:hodie intereſſe tāte multitudini ī noīe
ei⁹ ꝯgregate ad poſtulāda ſuffragia ſcōꝝ.
Cū igit᷑ largitor o'm bonoꝝ ſit ī medio ve
ſtꝝ ī noīe ei⁹ ꝯgregatoꝝ : ipm piꝭs p̄cib⁹ in
uocate : lachrymis et elemoſynis pulſate:
vt vobis cūcta corpis et aīe nec̄ria tribu-
V at: ⁊ de neceſſitatib⁹ vr̄is vos ernat. Licet
multe ſint neceſſitates: q̄nq̄ꝫ tn̄ ſūt p̄ncipa-
les. Que ſi nō remedijs depellātur:hoīes
ꝑ eas morte periclitātur. Ex nec̄itate eniꝫ
hō comedit' qꝛ ſi n̄ comedit:fame moritur.
Ex neceſſitate bibit. qꝛ ſi nō bibit:ſiti mo-
ritur. Ex nec̄itate digerit : qđ ſi n̄ fecerit:
cōſtipatōne morit᷑. Ex neceſſitate corpus
ſomno reficit᷑: qđ ſi neglexerit:laſſitudine
deficit. Ex neceſſitate veſtit᷑: qđ ſi p̄termi-
ſerit:frigore et ardore perimit᷑. Hinc eſt to
tū qđ laboram⁹:vt nob̄ in his nec̄itatibuſ
ſubueniam⁹. Primū inq̄t q̄rite regnū dei:
⁊ iuſticiā ei⁹. ⁊ hec ō.ad.vo. Et ne ſitꝭ vl'a
modū anxij de terrenis et ſolliciti de cadu
cis. qꝛ hereditabit hō xͥmes: beſtias ⁊ ſer-
pētes. Rogate āt deū: vt ab his nec̄itati-
bus vos eruat: atq̄ꝫ illuc vbi his n̄ indige-
atio trāſferat: vbi nō eſurient:neq̄ꝫ ſitient
ampli⁹:et vbi aīe req̄eſcūt a ſuis laborib⁹:
et vbi vacāt et vident:qm̄ ipe ē dˢ: in cui⁹
viſiōe reficiūtur angelici cet⁹: vt hoc peta-
mus ab ipo edocti ſum⁹. Petite inq̄t ⁊ ac-
Joh.16. cipietꝭ: vt gaudiū vr̄m ſit plenū. Om̄e hu
ius m̄di gaudiū: eſt fallax et meroꝛe plenū
Si eni q̄s de ſpecioſa cōiuge letat᷑: morte ī
teruenīēte triſtat᷑. Si de caris natis iocun-
dat᷑: morbo affectis: vel morte ablatis con
triſtat᷑. Si de poſſeſſiōe: vel pecunia gau-
det: aliq̄ infortunio amiſſis meret. Illđ āt
veꝝ et plenū gaudiū ē om̄ib⁹ fidelib⁹ totꝭ
votꝭ optādū: vbi ī gaudio dn̄i ſuꝑ oīa bōa

ſua cōſtituūtur: ⁊ eterne viſionis claritate XI
ꝑpetuo ꝑfruūtur : ⁊ vbi angeloꝝ oīm gl'ia
potiūtur: oīmq̄ꝫ ſctōꝝ cōtuberniū ſortiun
tur Et hoc gaudiū nūq̄ꝫ tollet᷑ ab eis ī euū
Propterea mľier nūc cū parit : triſticiā hꝫ:
cū āt peperit puerꝝ: iā p̄ſſure miniē memit:
ꝓpt᷑ gaudiū: ꝙ hō nat⁹ ē ī mōm. Hec mľier
eſt eccl'ia: q̄ nūc ī triſticia laborat: vt ꝑplm fi
delē chriſto pariat. Cū āt p⁹ reſurrectionē
eterne vite peperit: iā p̄ſſure hui⁹ vite nō
meminit ꝓpt᷑ gaudiū ineffabile qđ tūc om
nib⁹ filijs ſuis dabit᷑ plenū. qꝛ tūc iuſti ſicͭ
ſol fulgebūt:et eq̄les āgelis erūt. Chariſſi
mi q̄ crux aū nos portat᷑ nos ſeq̄mur: ita ex
emplo crucifixi xp̄i ſeq̄mur: vt ꝑ triūphuꝫ
victorioſe crucis ad illa gaudia ꝑuenir᷑ me
reamur Que ocul⁹ n̄ vidit: ⁊ auris n̄ audͦ.

In aſcēſione domini. S. marcuꝫ.

r Ecūbētibus vndecim diſcipu
lis apparuit ill'ieſ⁹ ⁊ exprobra Mar.16.
uit incredulitatē illoꝝ ⁊ durici X
am cordis. qꝛ his qui viderāt eū reſur
rexiſſe n̄ crediderūt. Undecim diſcipuli vt
mathe⁹ ſcribit abiert in galileā in mōtē vbi ꝯſti
tuerat illis ieſus. Et vidētes eū adorauerūt: qui
dā āt dubitauert. In mōte apparuit vt ſignifi-
caret cor:p⁹ aſſūptū iā ſuꝑ oīa terrena ſubleuatū
Quare āt ſp̄ealiter ſe ī galileā p̄ceſſurū ⁊ ibi vi
dēdū p̄dixit: cū neq̄ꝫ ibi ſolū: neq̄ꝫ ibi p̄mū viſus
ſit. Qꝛ galilea trāſmigratio facta vl' reuelatio dr̄
⁊ vtraq̄ꝫ interp̄tatio ad vnū finē reſpicit: ſigcat:
ꝙ ſicͭ xp̄s dͤ morte venit ad vitā: ita ſeq̄ces dͤ mor
te trāſmigrāt ad vitā: et in ſpē ſue diuinitatꝭ euꝫ
ꝯtēplātes ſine fine cōlaudāt. Cui ꝯgruit reuela-
tio. qꝛ q̄cūq̄ꝫ mō reuelam⁹ ad eū viā n̄ram ⁊ ei⁹
veſtigia ſeq̄mur: gl'iaꝫ dn̄i ſpeculātes ī eādē ima
ginē trāſformamur. Quidaꝫ āt dubitauert ꝓpt᷑
hoc ꝙ lucas ait. Cōturbati xͦo ⁊ ꝯterriti exiſtima
bāt ſe viſū vider᷑. Marc⁹ āt ait. Et exꝓbrauit in
credulitatē et duriciā cordis. qꝛ his q̄ viderāt eū
reſurrexiſſe nō crediderāt. Increpauit diſcipl'os
cū eos corꝑalr̄ foret relictur⁹: vt xͦba q̄ reuertens
dicebat in corde audiētiū artius imp̄ſſa remane
rēt. Exꝓbrat incredulitatē et duriciaꝫ cordis: vt
ſuccedat credulitas: et cor carneū charitate ple
nū. Hic ē ꝙ caterue martyꝝ morte hui⁹ ſcl'i libē
ter affectāt. qꝛ volūt ꝓ tpali interitu ꝑpetuo ſe eſſe
victuros. Btiſſima trāſmigr̄tio ex hͦ ſcl'o in eter-
Y nitatē. Et dixit eis. Eūtes ī mōm vniuerſū p̄di
cate euāgeliū om̄i creat᷑e. Om̄i creat᷑e n̄ dr̄ ꝓ in-
ſenſatꝭ vl' brutꝭ aīalib⁹ ſꝫ oīs creat᷑e noīe ſigt᷑ hō 2.ſen.di.
hn̄s eē cū lapidib⁹. viuere cū arborib⁹. ſētire cū 3.ca.1.
aīalib⁹ ītelligere cū āgel': cōſtare ex calido ⁊ frigi
do. hūido ⁊ arido. qꝛ mīor mōs hō ē. Cū ḡ om̄s
creature aliq̄d habeat hō. om̄i creature p̄dicat᷑
euāgeliū. cū homi p̄dicat᷑ ꝓpt᷑ quē cūcta creata
ſt᷑. ⁊ cui cūcta ſt᷑ aliq̄ mō ſilia. vl' ꝑ oēꝫ creat᷑aꝫ p̄t

XI deſignari natio gentiū. Antea enī dictum erat ī
viam gentium ne abieritis cū diſcipulos ad p̄/
dicandum veritas mittit: grana ſeminis in mū
do ſpargit. ꝛ pauca mittit in ſemine: vt multaꝝ
meſſium fruges recipiat ex noſtra fide. Seqͥtur
**Qui crediderit et baptiſatus fuerit ſal
uus erit. qui vero ñ crediderit ꝯdēnabit.**
Quid hic dicimus de paruulis. q̄ ꝑ etatē adhuc
credere nō valēt. De maioribus nulla queſtio ē.
Per alios igitur paruuli credunt in eccleſia: ſic
ex alijs trahūt pctā q̄ illis ī baptiſmo remittunt.
**Signa aūt eos qui crediderint. hec ſe-
quent. In nomie meo demonia eijcient
linguis loquētur nouis. ſerpentes tol-
lent. Et ſi mortiferū quid biberint ñ eos
nocebit. Sup egros man⁹ imponēt. et
bene habebunt.** Nunqd qꝛ hec ſigna nō faci
mus nō credimus. Hec in exordio eccleſie fuerāt
neceſſaria vt fides credentium miraculis nutri/
retur. Nos enī cum arbuſta plantamus tādiu
eis aquam fundimus: quouſqꝫ in terra cōualeſ/
cant. Hinc paulus. Lingue in ſigna ſūt nō fi/
delibus ſed infidelibus. Sancta tamē eccleſia
quottidie ſpiritaliter facit qḋ tūc per apoſtolos
corporaliter faciebat. Sacerdotes enī per exor/
ciſmi gratiam manū credentib⁹ imponentes de
monia eijciunt. ꝛ fideles ſclaria verba relinquē
tes conditoris ſui laudes inſonant. quod ē lin/
guis nouis loqui. Qui etiam dū bonis exhorta
tionib⁹ maliciā de alienis cordibus auferūt: ſer
pentes tollunt. Et dū peſtiferas audiūt ſuaſio
nes: ſed tñ ad operationē prauam minime per/
trahūtur mortiferū quidē bibūt: ſed nō eis no/
cet. Dū aūt vitā infirmoꝝ ī fide exemplo ſue
operationis roborāt: ſuper egros manus impo
nunt. Ergo tāto maiora ſunt miracula quāto ꝑ
Z hec nō corpora ſed anime ſuſcitāt. [Et dñs q̄
dē ieſus poſtꝗ̄ locut⁹ eſt eis benedixit illis ꝛ re/
ceſſit ab eis. ꝛ aſſumptus eſt ī celū. et ſedit a dex
tris dei. Quia redemptor noſter nūc oīa iudi/
cat. ꝛ tandē iudex oīm venturus ē: marcus cū
ſedere deſcribit. ſtephanus vero ſtantē vidit quē
adiutorē habuit. Sedere nanqꝫ iudicātis ē: ſta
re vero pugnantis eſt vel adiuuantis. [Illi aūt ꝓ
fecti p̄dicauerūt vbiqꝫ deo cooperāte. ꝛ ſermonē
confirmante ſequentibus ſignis.] Preceptum
obedientia obedientiam ſigna comitatur. Legi
mus ꝙ helyas ſit raptus in celum. Sed aliud ē
4. regū. 2 celū aereum. aliud ethereum. Illud enī eſt terre
ꝓximum. qꝛ ꝑ illud aues volitant. Ergo raptus
eſt helyas in aereum vt repente duceretur in q̄n
dam ſecretam regionem terre. vbi vſqꝫ ad finē
vite viuat. ꝛ tunc inde redeat ꝛ moriatur. Non
enī euaſit mortem: ſed diſtulit. Redemptor aūt
noſter non diſtulit ſed ſuperauit. et gloriam re/
ſurrectionis aſcendendo declarauit. Curru aſ/
cendit helyas vt homo purus indigens adiuto
rio. per angelos enī facta ſunt illa adiumenta ꝛ
oſtēſa. Redemptor aūt noſter nec curru nec an
gelis legitur ſubleuatus ſed propria virtute.
Enoch quoqꝫ tranſlatus ad aereum celum do/
minicam aſcenſionem deſignauit. ſicut ioſeph
venditionem. Aſcēſiōis ergo ſue dñs teſtes ha/
buit: vnum an̄ legem: et alteꝝ ſub lege. Ordo ī
vtraqꝫ ſubleuatione per quedā incremēta diſtin
guitur. Nā enoch tranſlatus. helyas ſubuectus
memorantur: vt poſtmodum veniret q̄ nec trāſ
latus nec ſubuectus celū ethereū ſua vtute pe
netraret. Penſate ergo quomodo creuit mūdi/
cia ſanctitatis. qḋ aperte oſtendit in famulis ꝛ
domino. Trāſlatus eſt enoch. ꝛ per coitū geni/
tus et per coitum generatus. vxorem eni habu/
it et filios. Raptus eſt helyas ꝑ coitū genit⁹. ſꝫ
nō ꝑ coitum generans. neqꝫ enī vxorem habuit
nec filios. Aſſumptus eſt aūt dñs neqꝫ per coi/
tum generans. neqꝫ per coitum generatus.

Sermo in aſcenſione domini.

Hodie fratres chariſſimi eſt aſcēſi/ A
h onis dñi iocunda feſtiuitas: hodie
deſtructa eſt humani generis cap/
tiuitas: hodie ſecūda victoria chriſti com/
pleta eſt. Hodie triumphalia vexilla eius
erigūtur: de deſpoliatiōe ſua: dolet cū pri
cipe ſuo tartarus: de reſtauratōe dāni ſui
gaudet celeſtis exercitus. Hodie illa caro
que de terrio ſubleuata eſt: ad dexterā pa
tris collocata eſt: qꝛ omī creature p̄lata eſt:
ꝛ omis p̄ncipatus et poteſtas ſū eum cur/
uata eſt. Hodie itaqꝫ via noua de qua dicit
apl's initiata eſt. qꝛ ꝑ carnē chriſti adit⁹ celi
per quē nulla priuſ caro trāſierat reſerat⁹
eſt. Hodie aꝑtio libri perfecta ē: quē nemo
potuit aperire niſi agnus q̄ occiſus ē: q̄uo
ſacramēta ei⁹ reuelata ſūt cū eis q̄ in lege ꝛ
ꝓphetis inueniūtur de chriſto. Hodie q̄qꝫ
cōpleta eſt cōſūmata diſpēſatio humanita
tis ei⁹. Deſcēdit p̄mo ops: vt noſtre parti/
ceps fieret nature: poſtremo aſcendit: vt 9
ſue nos ꝑticipes faceret glīe. Deſcēdit: vt Act. 2.
nos exaltaret: aſcēdit: vt nos ſecū aſcēdere
faceret. Sꝫ vidēdū ē: q̄re nō ſtatim p⁹ aſcē/
ſionē: ſꝫ p⁹ decē dies miſerit aplis ſpm ſcm
Ob tres vtiqꝫ cauſas. Prio: vt apli ieiuni
js et orōib⁹ ſe aptos eē aduētui p̄pararēt
ei⁹. ſecūdo ꝙ hi ſpm ſcm ꝑciperēt: q̄ decē p̄
cepta explerēt. tercio ꝙ in q̄nq̄geſimo die
a reſurrectōe: ſicut ppl's dei p⁹ liberatōem ab
egipto q̄nq̄geſimo die accepit legē timoꝝ
ita ppl's fideliū p⁹ libationē ſuā amōdo q̄nq̄
geſimo die accipet legē amoꝝ. In iubileo
etiā. i. q̄nq̄geſimo āno recepit ppl's amiſſā li
bertatē ꝛ hereditatē: ꝛ hac die recepit ppl's
xp̄ian⁹ amiſſā libtatē ꝛ padiſi herditatē. hꝫ
itaqꝫ xp̄s nunc plenū gaudiū. q̄d ammō hꝫ.

quodāmodo nō hʒ. Quātū ad ſui pſonam
pleniſſimū: quātū ad corpus ſuū qđ eſt ec-
cleſia adhuc minime. A iudeis enī adhuc
blaſphematur: a gētibus ſubſannaꝛ: ab he
reticis dilaceraꝛ: a malis chriſtiāis inpug
natura ſacerdotibus luxurie deditꝫ: ⁊ ob
hoc publice anathematizatis vilipendiꝛ.
In mēbris etiam ſuis quottidie patiꝛ: cuʒ
hec omnia ad ſe collegerit: tūc plenuʒ gau
dium habebit. Quō xō ē eccleſia eiꝰ cor-
pus: et electi membra. Sicut corpus capi-
ti inheret: et ab eo regiꝛ: ita eccl'ia p ſacrm
corporis chriſti ei cōiungitur: īmo vnū cū
eo efficitur: a q̄ oēs iuſti in ſuo ordīe vt mē
bra a capite gubernātur. Cuius capitꝫ ocu
li pphete q̄ futura ꝑuiderūt ſctī apl'i qui
alios đ via erroris ad lumē iuſticie dedux
erūt. Aures ſūt obedientes: nares ſunt di-
ſcreti: flegma quod p nares eijciꝛ heretici:
q̄ iudicio diſcretoꝝ de capite chriſti emun
guꝛ. Dēs ſctōs doctores dētes ſacre ſcrip-
ture expoſitores: manus eccleſie defēſores
pedes agricole eccl'iam paſcētes. Porro ſi
mus q̄ de ventre egeriꝛ: ſunt īmundi ⁊ lu-
xurioſi altaris miniſtri: ⁊ alij infra eccl'iam
facinoroſi: q̄ vētrē mr̄is eccl'ie onerant: q̄s
per mortis egeſtionē demōes vt porci de-
uorāt. Igiꝛ q̄ i aſcēſiōe dn̄i induati ſumꝰ
corpali eiꝰ pn̄tia: ad eternā viſionē eiꝰ to-
ta intētione feſtinemꝰ. Diuiſio.

Dominicā aſcēſionez abacuc pp̄ha
ꝑuidens ait. Eleuatus ē ſol: ⁊ lu-
na ſtetit in ordine ſuo. Cū enī dn̄s
in mūdo cuʒ diſcipulis moraretꝛ ſuis: apl'i
in pn̄tia domini ꝯſidētes: nō ad celeſtia aſ
pirabāt: ꝟ poſtq̄ ſe dn̄s ab coꝝ oculis abſ-
tulit: et i celū aſcēdit. Quo dn̄s aſcēderat
milites inhiādo cupiunt aſcēdere. Hec eſt
ꝯſuetudo inter nos ē: vt familia regē ꝑce-
dentē ſeq̄ deſideret. Un̄ ait eccl'ia i canticꝫ
Trahe me poſt te. Trahi enī deſiderabat
ad regē aſcēdētē poſtq̄ caruit ꝯſolatōe eiꝰ
pn̄tie. Ideo eleuatꝰ ē ſol q̄ illumīat omnē
hoīem venietē in hūc mōdū ad celeſtia. q̄
p aſcēſionē eiꝰ luna ſtetit in ordine. Luna
eccleſia dr̄. q̄ ſicut luna lumē recipit a ſo-
le: ita eccl'ie defectꝰ a chriſto illumiaꝛ: ⁊ ſic
luna patiꝛ aliq̄n eclipſim: ita eccl'ia int' mū
dana tolerat. Sed hec luna pꝰ aſcēſionem
chriſti ſtetit in ordīe ſuo. Stetit: q̄ in ꝑdi-
catione excreuit. q̄ ad tribulatōes patien
das exarſit. Tunc petrꝰ q̄ ad vocē oſtiarie
ſuccubuit: ad vocē neronis reſiſtētis nō re

ceſſit. Hec aſcenſio ē vnꝰ de ſaltibꝰ dn̄i: de XII
q̄bus facit mētionē ſalomō in cāticꝫ. Ecce
veniet ſaliēs i mōtibꝰ: et trāſiliēs mōtes. Cā.2.
Saliēs venit: q̄ veniēdo ad redēptionem
nr̄am quoſdā ſaltus dedit de celo: veniēs
in vtero xgīs: de vtero i pſepiū: de pſepio
venit i crucē: de cruce venit i ſepulchrum:
de ſepulchro rediit in celū. Un̄ ait pp̄ha.
Exultauit vt gygas. ⁊c. Hāc exultationeʒ
alibi denotauit: De torrēte i via bibit. In pſ̄.109
mūdo erat torrēs mortis defluēs a pctō pri Gregoriꝰ.
mi parētis. De his i via bibit. q̄ mortem
in trāſitu guſtauit: atq̄ ideo exaltauit ca-
put: q̄ hoc qđ moriēdo i ſepulchro poſuit:
reſurgēdo ſup āgelos leuauit. Leuauit
ſup āgelos pꝰ reſurrectionē humanā natu
rā: q̄ ꝑus erat minor angel'. Un̄ ſcptū eſt.
Minuiſti eū paulominꝰ ab angel'. Quā- pſ̄.8.
diu enī paſſibilis fuit: ⁊ mortal': minor fu-
it angelica natura: q̄ īmortalis ē. Sʒ poſt-
q̄ đs pr̄ glīa reſurrectiōis ⁊ honore īmor-
talitatis eū coronauit: q̄ ꝑus minor erat ſu
per āgelos ē factus. Cū igiꝛ angeli huma
nā naturā angelice ꝑlatā viderent: q̄ prius
ab hoībꝰ ſe adorari patiebātur: ab humāo
genere ita exaltato ſe adorari poſtea timu
erūt. Abrahā adorauit angeluʒ cū tres vi-
dit: et vnū adorauit: nec ꝓhibuit. Uoluit
adorare iohānes āgelū poſt reſurrectionē
nec ab angelo ꝑmiſſus ē. Deſpiciebāt ho-
minē ꝑus: quē videbāt culpa ſua exulatū:
honorauerūt homīs naturā: quā videbāt
ſup ſe exaltatā. Sciebāt q̄dē hoīem factuʒ 2.ſen.di.
eē aū pctm̄: ad reſtaurationē āgelice legio .11.ca. Ex
nis q̄ ceciderat: ſed redemptionem eiꝰ p fi q̄s. 4.ca.
liū igrabāt. In ꝑncipio eī mōi fec̄ đs ange bis.
lū q̄ndā ꝑcellētē alijs valde ſpecioſū ⁊ ſapi-
entē. De q̄ poſtea p pp̄ham. Tu ſigculuʒ Ezech.28
ſilitudīs dei plenꝰ ſapīa: ⁊ pfectꝰ decore: i
delicijs padiſi đi fuiſti. In eo enī erat ſub-
tilior natura: i illo imago đi ſilior: qđ inſi-
nuaꝛ cū diciꝛ. Oīs lapis ꝑcioſꝰ opimētū tu
uʒ: q̄ nouē ordībꝰ ille ꝑmꝰ āgelꝰ ornatꝰ ⁊
optꝰ fuit: dū cūctꝫ agmībꝰ angeloꝝ ꝑlatꝰ ē
⁊ coꝝ cōpatōe clarior fuit. Sʒ ille xſus i ſu
pbiā ex nimia claritate dixit. Aſcēdā i celū
ponā ſedē meā ad aq̄lonē: ⁊ ero ſilis altiſſi
mo. Fuerꝛ eī ꝯſētiētes ei ex āgel' alijs q̄ cū
đo ſiles volebāt fieri ⁊ impares āgel': mio-
res effecti ſūt. Et ꝑmꝰ ille āgelꝰ ⁊ ſui cōpli
ces đ celo alijs bōis ſpiritibꝰ remanētibꝰ ce
ciderꝛ: ita q̄ đ ſingul'. ix. ordībꝰ āgloꝝ ceci
diſſe credaꝛ. Itaq̄ cū ceſſit. viij. ordies: de

XII nono decim⁹ fact⁹ ē. Qui ꝑijt: ⁊ ad locū il
loꝝ ſupplēdū fact⁹ ē hō. Qui niſi peccaſſꝫ
L omes ſalui fuiſſent: ⁊ angelis ſiſeo: ⁊ imoꝛ
tales eſſent. Niſi eñ peccaret adā in para
geñ.3. diſo viueret de fructu arborū ⁊ filios ſine
2.ſen.di. ꝯcupiſcētia generaret: ⁊ tū vnuſquiſqꝫ in
20.ca.1. terra ꝑmaneret: donec ad terminū ꝯſtitu
tū. Qualiter aūt gignerēt: ſi in padyſo ꝑ-
māſiſſent. Queadmodū man⁹ manui: ita
ſine ꝯcupiſcētia iūgerent: ⁊ ſicut ocul⁹ ſe leuat
ad videndū: ita ſine delectatiōe illō ſenſi-
bile mēbꝛū ꝑageret officiū ſuuꝫ: ſicqꝫ ſine
doloꝛe abſqꝫ ſoꝛde parerent. Eſſet infans
ita debilis: ⁊ nō loquēs: vt nūc. Mox vt
1.ſen.di. naſceret ambularet: ⁊ abſolute loqueret:
20.ca.Si ⁊ ꝯtra ſinglos defect⁹ de lignis ibi poſitis
vero. itteret: ⁊ pfixo a deo tpe: de ligno vite ede-
ret: ⁊ ſic in vno ſtatu poſtmodum perma
neret: ⁊ tādiu debuerūt eſſe in padiſo: quo
uſqꝫ impleret numer⁹ angeloꝝ qui cecide
rant: ⁊ ille numer⁹ electoꝝ q erat implen-
dus: ſi angeli nō cecidiſſent. Quō aūt poſ
ſet padyſus omes cape. Sicut nūc genera
tio ꝑ moꝛtē. i. moꝛiēdo ꝑterit: ⁊ generatio
ꝑ vitā: id ē naſcēdo aduenit: ita tūc paren
tes in melioꝛē ſtatū aſſumerent: filij vero ꝑ-
finito tpe qō credit circa .xxx. ānos p⁹ eſū
ligni vite ſuis poſteris cederēt: ⁊ ad extre
mū omes pariter angelis in celis coeqrēt:
et in celū viui transferrent. Sed peccante
hoie ingreſſa ē mors in mundū: ꝑijt imoꝛ-
talitas: ꝑijt aſcēſus in celū. Sꝫ de⁹ ſumme
miſcdis: hoiem hō fact⁹ redemit ꝑ moꝛtē
ſuā: moꝛtē nr̄am deſtruxit: ꝑ reſurrectio-
nē imoꝛtalitatē recupauit: ꝑ aſcēſſionē adi
tū nob in celū fecit: ⁊ ipe dñicus hō: locuꝫ
ſūmi angeli ſuppleuit. Alij vero hoies infe-
rioꝛes: inferioꝛū oꝛdinū ruinā reſtauraue
rūt. Itaqꝫ xp̄s ſcḋm hūanitatē: etiā ſuꝑ oēs
pſ̄.8. creaturas ē. Unde ait pſalmiſta. Oīa ſub
iecisti ſub pedib⁹ ei⁹. Sꝫ de⁹ maioꝛ ē: ⁊ ſu
perioꝛ eo hoie: pr̄ vero ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūſſctūs:
Ad hebre ſcḋm diuinitatē ē. Unū apl's ait. Tūc ipe fili
os.2 us: ſubiect⁹ erit illi qui ſubiecit ſibi omīa
Hoim aūt alioꝝ alij alijs ꝑ meritis ſupio-
res erūt cū alijs poſiti Unū in euāgelio In
domo pr̄is mei: māſiones multe ſūt: ⁊ ali
bi. Et erūt hoēs eq̄les angelis Si q̄ritis q̄t
ſalui erūt: vl' q̄t aīe ad celū ꝑueniāt: audi-
2.ſē.di.p te aug̃. Quot angeli ibi remāſerūt tanta
ca.Nō ci. illuc aſcenſura credit multitudo hoim: et
⁊ ca.Ad q̄- ſinguli ſinglis oꝛdinib⁹ angelorū aſſocia-
buſdam. bunt ꝓut i meritis a deo diſcernunt: ſicut

ſcriptū eſt i ꝓpha. Statuit terminos gētiū Deu.32.
ſcḋm numeꝝ filioꝝ dei. Hec eſt ḡ illa dies fra- D
tres chariſſimi: in q̄ ruina angeloꝝ reſtau
rata ē: in qua angeloꝝ militia ꝯſoꝛtio ho-
minū letata ē. Hec ē illa feſtiuitas q̄ fons
oīm feſtiuitatū ē aliarū: ſine qua vtilitas
oīm ꝑiret. Niſi eñ eſſet aſcēſus in celum
caſſa eſſet natiuitas: infructuoſa paſſio: in
utilis reſurrectio. Hec ē tanta qō in tempe
ſilueſtri pape in honoꝛe aſcēſiōis: q̄nta fe-
ria: ꝑ ſingulas ebdomadas ita celebꝛis ha
bebat: ſicut nūc dñica dies in memoꝛiā re-
ſurrectiōis. Congr̄ulemur angelis: q̄ ho-
dierna die cū magno gaudio occurrentes
regali filio: aſcendēti ad pr̄em. Dixerunt
eñ. Quis ē iſte rex glīe: ⁊ alij dñm comitā
tes reſponderūt. Dñs foꝛtis ⁊ potēs: dñs
potēs in ꝑlio: ⁊ vere extitit fili⁹ regis. Sꝫ
q̄d valet liberatō ſocioꝝ: niſi efficiamur ſo
cij eoꝝ. Laboꝛem⁹ cariſſimi: vt ſicut ſum⁹
eodē ſanguie redēpti: ita eodē ꝑmio aſcē-
ſiōis ſim⁹ remunerandi Preſtāte ipo dño
nr̄o ieſu chꝛiſto. Dñica poſt aſc. S. jo.

C Um venerit paclitus quē ego
c mittā vobis a pr̄e ſpm̄ veritatis E
qui a pr̄e ꝓcedit. ille teſtioniuꝫ iohā.15.
ꝑhibebit de me. Uenit i die pēthecoſtes ſpi-
ritusſāct⁹ i cētū .xx. hoīes ꝯgregatos. i qb⁹ ⁊ apl'i
oēs erāt. Qui cuꝫ linguis loq̄rent. pl'es ex his q̄
aderāt tāto miracl'o ſtupefacti ⁊ loq̄ntes petro
coꝛdē cōpūcti ꝯuerſi ſt. ⁊ idulgētiā ꝑceperūt. Hoc
ḡ intuēs dñs loq̄bat tāq̄ʒ diceret. Odio me ha-
buerūt. ſꝫ tr̄e dō me paclit⁹ teſtimoniū ꝑhibebit.
vt pl'es ex eis faciat i me credere. Uenit ſpūſſan
ct⁹ ſpōte vt deus mittit eū fili⁹ a pr̄e ad quē refert
et q ipe dō illo ē. et q ſpūs ab vtroqꝫ ꝓcedit. Si
de filio dictū ꝑ ꝓphetā celū et terrā ego impleo.
quo miſſ⁹ ē niſi vbi erat. Si de pr̄e vbi potuit eē
ſine ſapīa ſua. q̄ attingit a fine vſqꝫ ad finē. Sꝫ
neqꝫ ſine ſpū ſuo vſqꝫ eē potuit. Ergo et ſpiritus
ſcūs miſſ⁹ ē vbi erat. Unū pſalm̄. Quo ibo a ſpū
tuo. ⁊ quo a facie tua fugiā. Pr̄ nuſq̄ʒ legit miſ
ſus. Queri ſo[let] cur ſpūs i igne appuit. cur in F
igne ſil' ⁊ ligwis. cur aliq̄ñ i colūba. aliq̄ñ i igne
mōſtrat. cur ſuꝑ filiū dī i ſpē colūbe. ⁊ ſuꝑ diſci-
pulos i igne appuit. Hec q̄ttuoꝛ ꝓpoſita videā⁹
Spūs i igne mōſtrat. q: apl's ait. De⁹ nr̄ ignis cō
ſumēs ē. Uerꝫ ē. q: ꝑ hūc rubigo pctōꝝ ꝯſumit.
De hꝰ igne veritas dīt. Ignē veni mitterē i terrā. ⁊ q̄d
volo niſi vt ardeat. Terrā dīc coꝛda terrea q̄ infi Luce.12.
ma ꝯgerēdo. a malignis ſpiritib⁹ ꝯculcāt. In ig Act.2.
neis liguis mōſtrat⁹ ē. q: ligua verbo ꝯgruit. ⁊ ver
bū qō ē dī fili⁹ vna ē ſbā i ſpūſcō. Ul' idō i liguis
q: ſic ꝑ liguā ꝓcedit vbū. ita q̄ ſcō ſpū tāgit dī v-
nigētū ꝯſitet. vl' idō i igneis liguis q: quos repl'ʒ
ardētes ⁊ loq̄ntes fac. q̄ ei deū amādo ꝑdicant
coꝛda audiētiū iflāmēt. aliq̄ñ i colūba. aliq̄ñ in

igne monſtrat. q2 quos replet. ſimplices et ardẽtes facit. Nõ eni placet deo aut ſimplicitas ſine zelo: aut iſte ſine illa. Uñ veritas. Eſtote prudẽtes ſicut ſerpẽtes: ⁊ ſimplices ſic colũbe. Prudẽtiã ſerpẽtis exponit paulus dicẽs. Nolite pueri effici ſenſib9. De ſimplicitate etiã colũbe dic. Sz malicia paruuli eſtote. In dño ꝑ colũbã. in diſcipulis ꝑ ignẽ apparuit. q2 iuſtus iudex nolui peccõres ferire: ſz mãſuete corrigere. Hi aũt qui ſimpliciter ſũt hoĩes: ⁊ ĩdo peccõres: debuerũt ſpiritualiter cõtra ipõs accẽdi: ⁊ ꝑ penitẽtiã ſaluari. Et vos teſtimoniũ ꝑhibebitis. q2 ab initio mecũ eſtis. Ab initio ſcz ꝑdicatõis mee. Dabit vob loquẽdi fiduciã charitas diffuſa in cordib9 vr̃is ꝑ ſpũm ſctm̃. Hãc petr9 nõdum habebat qñ negauit dñm. Spũs ſctũs ꝑhibebit in cordib9 veſtris: vos aũt in vocib9 vr̃is: vt impleat̃ illõ. In oẽm terrã exiuit ſon9 eoꝝ. Hec locut9 ſũ vob vt ſcãdaliʒemini. Abſq3 ſynagogis faciẽt vos. Exꝑmit q̃ paſſuri erãt. Hoc determinat q2 iudei ñ reciperẽt eũ: ⁊ ideo expellerẽt eos qui de eo ꝑdicarẽt. Sed predixit de ſpũ q̃ cõfirmabit vt ñ ſit illis ſcãdalũ. q2 pax multa diligẽtib9 legẽ dei: q̃ ẽ ipa charitas. [Sed venit hora: vt oñis q̃ interficit vos: arbitret̃ obſequiũ ſe ꝑſtare deo.] Quaſi dicat. Extra ſynagogas faciẽt vos: ſz nolite ſolitudinem formidare. Separati quippe a ꝯgregatione coꝝ: tot in noĩe meo cõgregabitis: vt illi metuẽtes: ne templũ et lex coꝝ deſerant̃ interficiẽt vos: arbitrãtes ſe bñ facere. Ecce qd̃ ait apoſtolus. Zelũ dei habẽt: ſed non ſcdm ſcientiam.

Et hec facient vobis. q2 nõ nouerũt patrem neq3 me. Sed hec locutus ſum vobis. vt cum venerit hora eoꝝ reminiſcamini q2 ego dixi vobis. Idõ ꝑdixi ne ignaros improuiſa turbarẽt ſz ꝑuiſa patiẽter ferant̃ cum venerit hora tenebroſa malorum.

De decem deſcenſionibus chriſti. et octo aſcenſionibus anime.

G In libro quarto regum legitur: q2 cum ezechias rex vſq3 ad mortem egrotaret eſaias propheta ad eum intrauerit: ⁊ ei a dño diceret ꝙ ſanari deberet. Cui ille. Quod erit ſignuz: q2 dñs me curabit. Ad hec eſaia. Hoc erit inqt ſignũ a dño. Uis vt aſcẽdat vmbra. x. lineis: an

Eſaie. 38. vt reũtat̃ totidẽ gradib9. Et ait ezechias. Uolo vt reũtat̃ et deſcẽdat ĩ horologio retrorſũ decẽ. Qd̃ ⁊ ita ꝯtigit. Qd̃ ezechias ꝓ ſigno ꝯferende ſibi ſalutis petijt: vt ſol retroiret per decem lineas horologij: quaſ iam tranſierat ſignificat decem ordines tẽporũ: ꝑ quos chriſt9 ſol iuſticie q̃ſi vmbraz legis deſcendit: ⁊ quaſi quoſdam ſaltus dedit: per quos iterum poſt reſurrectionem aſcendit. Primus gradus deſcenſionis ei9 fuit de deo in angelum. q2 ipſe fuit magni cõſilij angelus. ſecũdus deſcenſionis eius gradus de angelo in patriarchas: tercius in legis datione: quartus in ieſu naue: vt populum in terram repromiſſionis introduceret: q̃ntus in iudices. q2 eum populũ ꝑ eos iudicabat et regebat: ſextus in reges iudeoruz. q2 in eis ipſe regnauit: ſeptim9 ĩ prophetas. q2 ꝑ eos nũciatus ẽ: octauus ĩ pontifices. q2 ipſe eſt ſumm9 ſacerdos patris: nonus in hominẽ: decimus ĩ paſſionẽ Per hos decẽ gradus quaſi per vmbram legis priſce chriſtus deſcendit: et oẽm vmbram legis radio veritatis illuſtrauit: obſcura reuelans: clauſa reſerãs: ⁊ oĩa tecta denudans. Deniq3 ſicut chriſtus his decem gradibus ad hoĩes deſcẽdit: ita ⁊ chriſtus ꝑ ſcõs ſuos hoĩes octo gradib9 ad deum aſcẽdere docuit. Ezechiel namq3 d̃ edificio loquẽs in mõte cõſtituto ait: In octo gradibus aſcenſus ei9. Petr9 quoq3. viij. virtutũ grad9 numerat: fidẽ: virtutẽ: ſcientiam: abſtinẽtiam: patientiam: pietatẽ: fraternitatis amorez: charitatẽ: quibus fugientes mũdial̃ cõcupiſcẽtie corruptionem ad celeſte regnũ q̃ſi de valle lachrymarum ad locũ nr̃m ſcz paradiſũ aſcẽdere debem9 Ait itaq3. Fugiẽtes ei9 q̃ in mũdo eſt cõcupiſcẽtie corruptionẽ: ne vicz corrũpamini a cõcupiſcẽtia: curã omnẽ ſubinferẽtes: vt in ſolo deo ſit oĩs cura veſtra: ⁊ ĩ occulto cordis ne ſitis molles et diſſoluti: miniſtrate in fide vr̃a v̄tutẽ. i. ſeruili ⁊ humili mõ oſtẽdite fratrib9 veſtris cõſtãtiã bone conuerſatõis: q̃ fidei ſubiungenda eſt: ne ſine operib9 fides mortua ſit: ⁊ vt alios veſtro exẽplo ĩ bona ꝯuerſatõe ꝯfirmetis. In virtute aũt ſcientiã. i. diſcite ĩ bona ꝯuerſatione bñ facere: ſpe eternorũ nõ tꝑaliuz. In ſciẽtia aũt abſtinẽtiã. Cũ bona facere didiceritis: ſpe vite eterne mox a mal̃ abſtinete: ⁊ in cogitatõe: et in ope: ne inuacuũ ſciẽtia celeſtiũ decedat: ſi ſe ab illecebris ſecl̃ialiqs nõ coerceat. In abſtinẽtia aũt patiẽtiã: vt q̃ a voluptatib9 mũdi ſe cõtinet: aduerſa ei9 ſuſtineat. In patiẽtia aũt pietatẽ vt erga eos q̊s toleratis: pie ſolliciti ſcitis. in pietate ãt fr̃nitatis amorẽ vt ñ alteri9 rei intuitu opa pietatis adũſarijs ĩpẽdatis: niſi fr̃ne dilcõis: vt ꝓ eis oretis: vt ꝯuertãt̃ q̃ doctrĩa vr̃a: l̃ ĩcrepatõib9 noluerũt ꝯuerti. In fr̃nitatis ãt amore charitatẽ ſcz di: q̃ merito amori fr̃nitatis adiũgit̃. q2 nec d̃s ſine ꝓximo nec ꝓxi9 ſine d̃o diligit̃. q̃ ei deũ ñ diligit ꝓ

XII ximū tāq̄ ſeipſū nō diligit. qꝛ nec ſeip ſum diligit. Eſt qͥppe impius et iniquus. Qui aūt diligit iniq̄tatem: plane non diligit: ſꝫ odit animā ſuā. Diligamus nos itaq̄ inui cem: ſicut nos chriſtus. id ꝓpter deū habē dum: ⁊ quicq̄d aliud ꝑcipit faciemus: vt ip ſius adiutorio per has octo aſcenſiones ad eum aſcendamus. Inter hec videndū eſt: quō terrena corpa in celo maneant.

Item quō terrena corpa in celo maneāt

N n eceſſe eſt aiūt quidam: vt terrena corpa naturale pond⁹ vel in terra teneat vel cogat ad terram. Et ido in celo eſſe non poſſunt. Primi quippe illi homies in terra erāt nemeroſa atq̄ fructuoſa: que paradiſi nomē obtinuit. Et de pōderibus elemētoꝝ ſic argumētatur. Quō Aug⁹. Plato. ſcꝫ mgr̄o platone didicerīt mundi duo corpora maxima atq̄ poſtrema duobus medijs aere ſcꝫ et aqua eſſe copulata atq̄ coniuncta: ac ꝑ hoc inquiūt: q̄ſi terra ab hinc ſurſum verſus eſt prima: ſecūda aqua ſup terram: tercius aer ſuper aquam: quartus ſuper aerem celum. Non poteſt eſſe terrenum corpus in celo. Momentis eni ꝓprijs vt ordinem ſuū teneant elemēta librantur. Ecce qualibus argumentis oīpotentie dei humana cōtradicit infirmitas: quā poſſidet vanitas. Quid ergo faciunt i aere terrena tot corpora: cū a terra ſit aer tercius: niſi forte qui ꝑ plumarum et pēnarū leuitatem donauit auiuꝫ terenis corporibus vt portētur in aere īmortalibus factꝭ corpib⁹ hoīm ñ poterit dare v̄tutē q̄ in celo etiā valeant habitare. Nam cū terrenorium corpm ſicut onera geſtādo ſentire cōſueuimus. qꝛ q̄to maior eſt q̄ntitas: tanto fit maior et grauitas: tamē mēbra ſue carnis leuiora portat anima cū in ſanitate robuſta ſunt. q̄ in languore cū macra ſunt: ⁊ cum alijs geſtantibus oneroſior ſit ſalus ⁊ validus q̄ exilis et morbidus: ipſe tamen ad ſuū corpus mouendum atq̄ portandū agilior eſt: cū in bona valitudine plus habet molis q̄ cum in peſte vel in fame minimū roboris. Tantum valet etiā in habendis terrenis corporibus: q̄uis adhuc corruptibilibus atq̄ mortalibus nō q̄ntitatꝭ pond⁹: ſꝫ tꝑatōnis mod⁹. Et q̄s verbis explicat q̄ntū diſtat inter p̄ſitem quā dicim⁹ ſanitatē et immortalitatē futurā. Non ita redarguant noſtrā q̄dē philoſophi de corpoꝝ pōderibus. Eſt eni ſic hinc ſurſū verſus: terra ꝑma: aq̄ ſecūda: aer tercius: celū quartū: vt ſup oīa anime ſit natura. Naꝫ et ariſtotiles q̄rtū corp⁹ eā dixit eē: ⁊ plato nullū. Si q̄rtū eēt: certe ſuperi⁹ eēt ceteris. Cū v̄o nullū ē: m̄lto magiſ ſupat oīa. In terreno ḡ q̄d facit corpe. In hac mole q̄d agit ſubtilior oībus. In hoc pōdere q̄d agit leuior oīb⁹. In hac tarditate q̄d agit celerior oīb⁹: ita ne ꝑ huius tā excellētis nature meritū nō poterit effici: vt corpus ei⁹ leuet̄ i celū. Et cū valeat nūc natura corpoꝝ terrenoꝝ deꝑmere aīas deorſū: aliq̄n et anīe leuare ſurſū terrena corpa nō valebūt. Poſtremo ſi ita ē elemētoꝝ ordo diſpoſitus: vt ſcōm platonē duob⁹ medijs id eſt aere ⁊ aqua: duo extrema ignis ⁊ terra iungātur: celi quoq̄ obtineāt ille ſūmi locū. Hec aūt ſūt velut fundamētū imi mūdi: ⁊ ideo in celo nō p̄t eē terra. Cur ē ignis in terra. Scōm hāc q̄ppe rōnē ita iſta duo elementa i locis ꝓprijs imo ac ſūmo terra et ignis eſſe debuerūt: vt queādmodū nolūt in ſūmo eſſe poſſe qd imi eſt: ita nec in imo eē poſſꝫ qd ſūmi eſt. Sic ḡ nullā putāt vel eſſe vel futurā eſſe particulā terre i celo: ita nullā ꝑticulā videre debuim⁹ ignis in terra. Nūc v̄o nō ſolū in terris: verūetiā ſub terris ita eſt. Vt eni eructēt vertices montiū p̄ter qd i vſib⁹ hoīm ⁊ eē ignē i terra: et naſci videm⁹ ex terra. q̄n q̄ et de lignis ⁊ de lapidib⁹ naſcit̄ q̄ ſūt corpa ſine dubitatiōe terrena. Cur ergo volūt vt credamus naturā corpm terrēoꝝ aliq̄n incorruptibile factā celo ꝯuenientē futuram: ſicut nūc ignis corruptibilis his ꝯuenit terris. Nihil aſſerūt ex ponderibus atq̄ ordine elemētoꝝ: vñ oīpotēti deo quo minuſ faciat corpa nr̄a t̄lia: vt etiā i celo poſſint habitare preſcribant.

In die ſancto pēthecoſtes.
Scōm Johannnem.

S s i quis diligit me, ſermonem meum ſeruabit, ⁊ pater meus diliget eū, ⁊ ad eū veniemus, et manſionē apd̄ eū faciem⁹. Qui nō diligit me: ſermōes meos non ſuat. Ioha. 14.

Judas qui dn̄o dixit. dn̄e q̄d factū ē: qꝛ nob̄ manifeſturus es te ipm. ⁊ nō mūdo: nō eſt ille ſcariothes. ſꝫ iſte cui⁹ ep̄l'a inter ſcripturas canonicas legit̄. Et dn̄s reſpōdit ei. Si q̄s diligit me. ⁊ cetera: vt oñderet ei. qꝛ ꝑ dilectionē diſcernit̄ gēs ſcā a nō ſcā. Charitas eni facit vnanimes i do-

mo in qua faciunt pater et filius manſionem: q
donauit et ipam dilectionē. Erit itaq in eterno
gloria viſio et manſio nō tranſitoria: ſed eterna:
et hec erit manifeſtatō: de qua ille queſierat. Ve
nit aūt deus ad hominē. dum homo venit ad de
um. Venit homo credendo: obediendo: intuen-
do: capiendo: deus venit ſubueniēdo: illuminā-
do: implendo. Verumtamē in quorundam cor
da venit. et manſionē ibi non facit. qz ꝑ compū-
ctionem dei reſpectum percipiunt. ſed interpre-
tatione deficiunt. **Et ſermonē quem audi-
ſtis nō eſt meꝰ. ſed eiꝰ qui miſit me pris.**
Non eſt filiꝰ minor patre: et nō eſt a ſeipſo. Nec
iſtud eſt cōtrariū ad hoc qđ dixit. q nō diligit me
ſermones meos nō ſeruat. Et fortaſſe ꝓpter ali
quā diſtinctionē pluraliter dicit ſermones. Hic
autē ſermonē dicit eſſe patris verbū qđ erat i pri
cipio. **Hec locutus ſū vobis apud vos
manens.** Adhuc manēs corpali pñtia cito vo-
bis auferēda dixi de ſpirituali manſione. Illa in
eternū beatificat liberatos. hec in tempe viſitat
liberandos. **Paraclitus autē ſpiritusſan
ctus quē mittet pater in nomine meo. il
le vos docebit oīa. et ſuggeret vobis
oīa quecunq dixero vobis.** In nomi
ne meo. i. in noticia mei. videlicet cōfitentibus me.
mittet pater ſpiritum. Vel ita. Mittet in nomi
ne meo. i. ad glorificationem mei in dilectoribꝰ
meis vel in nomine meo. hoc eſt in nomine deita
tis. qz vnus deus ſumus ego et pater et ſpiritus
ſanctus. Ubi docet ſpiritusſanctus: docet pater
et filius. Sed quoniam trinitas eſt: oportebat
ſingulas inſinuari perſonas. Paraclitus inter
pretatur aduocatus. qz quos repleuerit exorā
Ro. 8. tes facit. Unde Paulus. Ipſe ſpūs poſtulat ꝓ
nobis gemitibus inenarrabilibus. Nō vt minor
poſtulat. ſed nos ad poſtulandum inflammat.
Idem ſpiritus vocatur et conſolator. qz dū pe
nitētibus viam preparat: a triſticia mentē leuat
Quare dicit ſuggeret. cū ſuggerere ſoleat mino-
ris eſſe. qz ſuggerere aliquando dicit ſubminiſtra-
re. vt hic nō q nobis ſcientiam ab imo inferat
Augꝰ. ſed ab occulto. Auguſtinus non habet ſuggeret
vobis omnia: ſed cōmemorabit vobis omnia: et ita
exponit. Intelligere debemus q iubemur nō ob
liuiſci ſaluberrimos monitꝰ ad grām ptinere. qz
K nos cōmemorat ſpūs. **Pacē relinquo vo-
bis. pacē meā do vobis.** Nō quō mundus
dat ego do vobis. Iturus ad patrē ſequentibus
relinquo. ꝑuenientibus do. Hoc eſt qđ legimus
apud prophetam. pacem ſuꝑ pacē. Pacē nob
relinqt in hoc ſclo q hoſtē vincamꝰ: q inuicē nos
diligamꝰ. Pacē ſuā nob dabit i futuro: qn ſine
hoſte et ſine diſſenſione regnabimus. Pacē reli
qt nob. ne de occultis iudicemꝰ. Pacē ſuā dabit
nob cū manifeſtabit cogitatōes cordis. Ipſe eſt
pax nr̄a q fecit vtraq vnū. Sz q̄re nō addidit
meā dicēs relinquo. ſicut vbi ait do. Quid ſi pacē
ſuā voluit intelligi qualē ipſe ait. in q nulla repug
nātia ē. pacē aūt quā nobis relinqt ſine pctō eſſe:
nū dicimꝰ dimitte nobis debita nr̄a. Nō eſt ergo XII
pax hic plena q ſcdm interiorē hominē legi dei
condelectamur. ſed videmus aliā legē in mēbris
nr̄is repugnātem legi mentis nr̄e. Itē pacē ha-
bemꝰ diligētes nos: ſed nec ipa pax plena eſt. qz
cogitationes nr̄as inuicē nō videmus. et qdam
de nobis que non ſūt in nobis vel in melius in-
uicem vel in deterius opinamur. Nec ignoro hoc
ſic accipi poſſe. vt repetitio videat. et meam pri
ſubaudiatur. Mundus aūt. i. hoīes q diligunt
mundum. ꝓpterea dant ſibi pacem. vt ſine litē
nō deo ſz mūdo fruant. Et qn iuſtis dāt pacem
vt nō eos ꝑſequētur. nō eſt vera pax. qz corda diſ
iuncta ſūt. **Non turbet cor veſtrū neq
formidet.** Audiſtis qz ego dixi vobis. vado et
veniō ad vos. Quia pacē do. vt veſtrū cor ſurſū
habeatis ne turbemini de hoc q dixi vado. quaſi pa
ſtoris abſētia gregem lupus inuadat. Et ſi a vo
bis corpe vado vt homo. maneo pñs ꝑ id q deꝰ
ſum. Obijciunt nobis arriani dei filium eē cre-
aturam ex dictis ſalomonis dicētis. Dñs crea- Prouer. 8.
uit me in principio viarū ſuarum priuſq terrā
faceret. Sed de humanitate dictū eſt. creauit me
in initio viarū ſuarū. i. vt initio viarū et operū
eius per euangelium demōſtraret. Subſequēs
autē diuinitati conuenit. añ ſeculū fūdauit me.
Quid eſt dicere. Ante oīa tpa genuit me. Itē
dicūt. Quare carnem quā creaturam eē nō negas 2. ſe. di. 9
cū diuinitate adoras. Propterea qz ita diuini- ca. 2.
tati vnita eſt. vt dei filius deus ſit et homo. De-
niq ſi hominē ſeparaueris a deo. nunq ei ſuo
velut ſi quis purpuram aut dyadema regale in
ueniat. nunquid adorabit. Cum vero rex fuerit
eis indutus. periculum mortis incurret. qui ea
cum rege cōtēpſerit adorare. Si quis ergo ado-
rare contempſerit carnē deitati vnitam penam
eterne mortis patiet. **Si diligeretis me gau- L
deretis vtiq qz vado ad patrem. quia
pr̄ maior me eſt.** Scdm formam ſerui puer
chriſtꝰ etiā parētibꝰ ſuis minor erat. Gaudere-
tis inqt. qz humane nature gratulandū eſt. que
leuat ad dexterā pr̄is qđ idē ſibi ſperant ceteri.
**Et nūc dixi vobis priuſq fiat. vt cū fa-
ctū fuerit credatis.** Predixit ſe ire ad patrē
et hi poſt mortē viſuri erāt eū viuētē. et ad patrē
aſcendentem. Quo viſo credituri erant q filius
dei eſſet q hoc potuit. Nā fides ē rerū q creduntur
et non vident. Credituri inq erāt filiū dei nō no
ua fide qz et priꝰ crediderant. ſed auctā fidē et
refecta. qz et mō cū hec diceret. parua erat. et cū
moreret pene iā nulla. **Iā nō multa loquar
vobiſcū. Venit eni princeps mūdi hu-
ius. et i me nō habet quicq.** Princeps
pctōꝝ nō naturarū venit accepta licentia a deo
vt me tradat in manus iudeorū. et ego ſpōte ſe-
quar. cum in me nō habet quicq qđ ad ſe ptine
at. Noluit dñs habere q ꝑderet. pauper venit.
ne haberet diabolꝰ qđ auferret. Princeps mū

XII huius eſt diabolus mundus mundi amatores Unde ſcriptū eſt. Qui voluerit eſſe amicus huius ſeculi: inimicus dei conſtituit. [Sed vt cognoſcat mundus: q2 diligo p̄rem: ꝛ ſicut mandatum dedit mihi ſic facio.] Hoc ſubiecit quaſi ei diceretur. Cur moreris ſi nō habes peccatū. Q2 pater mandauit. Notandū ſane q2 pater tradidit filium. filius ſeipſum. diſcipulꝰ magiſtꝛ. diabolus ſaluatorem. iudei regē ſuū. gentibus ꝛ cruci. Ecce opus cōmune. ſed voluntates valde diuerſe.

3. ſen. di. 20. capi. Chriſtus.

Sermo in die penthecoſtes.

Verbo dn̄i celi firmati ſunt: ꝛ ſpiritu oris eiꝰ om̄is virtus eoꝝ. Per filiū q eſt dei verbū: nō ſolū celi: ꝟ et om̄ia ex nihilo ſūt creata: ꝛ ne in nihilū reſoluant: eodē v̄bo firmata: ꝛ ſpū oris eiꝰ om̄is virtus eoꝝ ornata. Angeli q̄3 ſunt celi appellati. q2 alijs corruentibꝰ p verbum dei in charitate ſunt firmati: et per ſpiritū eius in om̄i virtute pornati. Unde ſcp̄tū eſt: Spūs dei celos ornauit. q2 et iſtos celos aſtris: ꝛ angelos virtutibꝰ decorauit. Per filium q̄ppe angelici ſpiritus creant: ꝟ p ſpūm ſctm̄ viuificant. Per filium lucis ſuba eluxit: ꝟ per ſpūm ſctm̄ ſplendor eiuſ effulſit. Per filiū firmamentū format: ꝟ p ſpūm ſctm̄ celeri volubilitate rotat. Per filiū ſol: et luna: et ſydera tp̄ibus p̄ficiūtur: ꝟ p ſpūm ſctm̄ lucis nitore ppoliunt. Per filiū flumina fundūtur: ꝟ p ſpūm ſctm̄ labilē curſū ſortiunt. Per filiū terra formatur: ꝟ p ſpūm ſctm̄ fructibus et floribus decoratur: Per filiū diuerſa animalia pducūtur: ꝟ p ſpūm ſanctū vitali flatu imbuuntur: ꝛ aues volatu: piſces natatu: beſtie: reptilia: ſerpētia greſſu p eū fulciūtur. Per filium homo ad imaginē dei plaſmat: ꝟ p ſpiritū ſanctū in aīa viuificat. Spiritus ſctūs inſpirat diuerſa ingenia: ip̄e etiā dat diuerſa artificia. Per ſpūm ſctm̄ data ſūt genera linguarū: per ip̄m de occultis theſauris ſapientie pducta ſūt multimoda flumina ſcripturarū. Per ſpūm ſctū patriarche de chriſto: et eccleſia futura figuris deſignabant: p ip̄m pph̄e locuti: eadem ſcp̄turis p̄monſtrabant. Per ip̄m ap̄li confirmati: tranſacta eadē in mundo p̄dicabant: p ip̄m doctores inſpirati: ſcripturas exponebant. Per filiū hō redēptus: a morte liberat: ꝟ p ſpiritū ſctm̄ ī baptiſmate ad vitā regenerat. Per ſpūm ſanctū pctā relaxant: p ip̄m aīe a morte criminū reſuſcitātur. Per ſpiritū ſanctū multi ſclo cōtempto religioſā vitā duxerūt: p ip̄m p̄rimi ſignis ꝛ pdigijs fulſerūt. Per ſpūm ſanctū etiā hodie pleriq3 ad meliorē vitā ꝯuertunt: p ip̄m q̄3plures ad celeſtia mēte rapiūtur. Per filiū fit reſurrectio mortuoꝝ: p ſpūm ſanctū fit imutatio eoꝝ. Per filiū mūdus iudicat: p ſpiritū ſanctū vtraq3 po iuſte remūerat. Per filiū dop̄ celū nouū: ꝛ terrā nouā creabit: ꝟ ſpiritusſāctꝰ vniūſa ī meliorē ſtatū renouabit. Celū nēpe p ip̄m ſolis ſplēdore induet: p ip̄m ſol ſeptēplici lumie veſtietur. Per ip̄m radiabit luna ſolis claritate: p ip̄ſū vernabit terra padiſi amenitate. Tunc filius de labore tranſlatos faciet diſcūber: ꝛ trāſiēs illis miniſtrabit. q2 de iudicio rediens: electos p diūſis meritis ī diūſis faciet māſionibꝰ requieſcere: ꝛ gl'iam ſue deitatis eis facie ad faciē demōſtrabit: ſpiritus ſanctꝰ v̄o tribuit eis velut iubar ſolis ī pleno gaudio ſplendeſcere: ꝛ trinitatē ī vnitate perfecte cognoſcere.

ps̄. 32.

Job. 26.

Diuiſio.

Hec feſtiuitas ſpiritusſancti p ſeptem dies celebrat. q2 ip̄e in ſeptem donis venerat: ſicut p pph̄am p̄nūciat: Spūs ſapiētie: ꝛ intellectus: ſpiritus cōſilij et fortitudinis: ſpūs ſciētie ꝛ pietatis: ſpūs timoris dn̄i. Hee ſūt ſeptē mulieres: q vnū virū app̄hēderūt. q2 ſeptē dona ſpūſſancti: ſolū chriſtū corpaliter poſſiderūt. Huius ſpiritꝰ dona celeſtia ſcandēt om̄es q timēt deū. Per ip̄m naq3 timor tribuit: q in duo diuidit. Nā ē timor ſeruil: ꝛ eſt timor filialis. Seruꝰ q̄ppe timz dn̄m: ne eū dānet: filiꝰ timet p̄rē: ne eū exheredet. Timet adultera maritū: ne veniat: timet vxor caſta: ne diſcedat. Cū ſpūſſanctus q eſt charitas: mētē poſſederit: ſeruilē timorem foras emittet: timor aūt ſctūs dn̄i ī ſeculū ſcl'i pmanet. Jā eni gehēnā vt ſeruus peccati ñ timebit. q2 nullū pctm̄ cōmittet querit. Deo aūt vt filius p delectationem v̄tutū adherebit: ꝛ ideo eiꝰ hereditatem poſſidebit. Ab ip̄ius gr̄a obtineamus orā do: q̄tinꝰ nos ſul dn̄m deū nr̄m timeamꝰ: a malo declināndo: ne nos p ꝯtemptū p̄ceptoꝝ ſuoꝝ aliq̄n penis ſubdat: immo velut hoſtes ſibi rebelles eternis tormētis puniat. Rogemꝰ eū: vt inſtar filioꝝ iſrl' vereamur: vt patrē: bonū faciēdo: q̄tinꝰ coheredes filij ſui ſimꝰ facie p̄ris pfruēdo. Poſt timorē dat ſpūs pietatē: vt hō factori ſuo deuote ſeruiat: ꝛ p̄rimo q p̄ualet bona imp̄e

Eſaie. XI.

Aug. 3. ſen. di. 34. capi. Et quia

dat. De inde ſciētiā īſpirat. vt quid hō fa
cere vel deuitare debeat: ſciat. Poſt hanc
fortitudo ab iṗo donat᷑: vt homo nec blan
dis: nec aduerſis ad vitia flectat᷑. Deiñ cō
ſiliū rationi ſubminiſtrat: vt vtile eligat
nocuū reſpuat. Poſt hoc intellectū pſtat:
vt anima puiſibilia ſempiterna intelligat
Deinde ſapientiaꝫ inſpirat: vt rationalis
creatura mutabilē creaturā deſpiciat. cre
atorē ſuū qui ē imutabile bonū diligat: ſo
lū fontē ſapientie chriſtū in ſpūſctō ſapiat
D Qui p ſeptiformē ſpm̄ in his virtutibus
florebūt: p ipm̄ ſeptē munera in corpe ſep
tē dona in aīa obtinebunt: qñ i terra ſua
duplicia poſſidebūt: cū i corpe ſicut ſol ful
gebunt: et in aīa equales angelis erunt.
Ab iṗo nāqꝫ cui⁹ pulchritudinē ſol ꝛ luna
mirant᷑: ſepties p̄ ſole clari⁹ in corpe illu
ſtrant᷑. Chriſt⁹ quippe per ſpm̄ ſanctū refor
mabit corp⁹ humilitatis nr̄e: ꝯfiguratum
corpori claritatis ſue. Et cū ſit corpus ſpi
ritale: ille cui⁹ ſermo velociter currit: tan
ta illud veſtiet velocitate: vt quā cito nūc
viſus celū vel cogitat⁹ orb extremū attin
git ſua agilitate: tā ꝯcite tūc illuc ferat᷑ cor
pis mobilitate. Ab iṗo etiā q̄ ē oīm forti
tudo: tāta roborabit᷑ fortitudie: vt moles
montiū facile poſſit pede ſubuertere. Ab
iṗo q̄ꝫ q̄ fuit inter mortuos liber: tanta in
erit eis gr̄a libtatis: vt oīs ſolida creatu
ra ſit ei penetrabil᷑. In cui⁹ viſiōe angeli
magna dulcedine redūdant: oēs ſcti ma
ximis delicijs exuberāt: ab iṗo oīu afflue
tis voluptatis pfruūt᷑ dū i gaudio dñi ſui
ſup oīa bona ſua ꝯſtituūt᷑ vbi regē glie ſi
cuti ē cernent in ſuo decore: in quē deſide
rant pſpicere: vbi oīm angelorꝫ ꝛ ſanctorꝫ
gliam vident: et ſua mēbra cūcta plucida
intus ꝛ extra inſpiciūt: vbi iugit᷑ audiunt
reſonare organa ſanctorꝫ ꝛ ꝯcent⁹ angelo
rū: vbi cynamomi ꝛ balſami odore ſuauiſ
ſimo recreabunt᷑: ꝛ in aſpectu dei exultan
tes epulent᷑: ꝛ in leticia delectent᷑: atqꝫ ab
ubertate dom⁹ dei inebriabunt᷑: ꝛ torrēte
voluptatis ei⁹ potabunt᷑. Ab iṗo q̄ ē ſal⁹
oīm: tāta ſanitate ſolidāt᷑: vt ſic nūc radi⁹
ſolis nullā ſectionē: ita iṗi tūc nullā corpis
paſſionē patiāt᷑ Ab illo q̄ ē vita etn̄a: ſic lō
P gevitate confirmantur: q nunq̄ꝫ i eternuꝫ
morte ſoluētur. Hec ſepteꝫ bona habebūt
in corpore: per ſeptem ſancti ſpiritus do
na. Totidem in anima habebunt: vbi de
bonis domini perenniter gaudebunt. Nā

iṗe fons ſapientie tantū eis influit: qd eiſ
noticia omnium rerum tribuit. Ineffabili XII
amicitia copulantur. qꝛ a deo vt filij ab an
gelis vt frēs amāt᷑. Incōpabili cōcordia
eos cōglutinat. quia nec deus: nec aliquis
ſanctorum ab ipſorꝫ voluntate diſcrepat.
Ineſtimabili poteſtate ſublimantur. quia
nouo celo et noue terre principantur. In
enarrabili honore exaltantur. qꝛ ab iṗo do
ꝛ ab vniuerſis angelis venerantur. Sūma
ſecuritate pollēt: quia nemo hec ab eis vn
q̄ꝫ tollet. Plenum gaudiuꝫ in his ſine fine
habebūt: oēs amicos ſuos quos diligūt:
iſdē bonis frui perpetuo gaudebunt. Hec
ſunt dona que chriſtus in altum aſcendēs
hominibus dedit quos a diabolo captos:
de morte captiuos duxit: aſtrigeriſqꝫ ſedi
bus victor glorioſus inuexit.

Diuiſio.

Q Ui terra poſitiſ dominus dona ſua
contulit: dum per cariſmata ſancti
ſpirit⁹ eos ſignis et nouis linguis
coruſcare tribuit. Porro qui ſeptem doniſ
ſpirituſſancti vacui inueniuntur: quot iſti
bonis perfruuntur: tot illi penis cruciabū
tur. Hec ſunt olim in lege prefigurata: hec
per prophetas prenunciata. De legali qp Exo.15.
pe candelabro ſeptem lucerne precedunt.
quia de chriſto ſeptem dona ſpirituſſancti
eccleſie prodeunt. Hec ſunt ſeptem colum Prouer.9.
ne quibus domus ſapientie fulcitur. qꝛ do
nis ſeptem ſpirituſſancti eccleſia que ē do
mus dei inſignitur. Hi ſunt ſeptem oculi: Zach.3.
quos propheta in vno lapide videt. qꝛ vi
delicet petra chriſtus ſeptem dona ſpirit⁹
ſancti ad illuminationem animarum fide
libus dedit. Hec ſunt cornua agni propter Apo.5.
nos occiſi: quibus credentes proderunt ca
pita. vij. draconis rufi. Unde et iſdem ſpi
rituſſanctus ſuper dominum baptizatum
in columbe ſpecie deſcendiſſe predicatur:
propter ſeptem naturas que i colūba eſſe
memorantur. Columba in petra nidificat.
quia ſpirituſſanctus in chriſto corporalit᷑
habitat. Alienos pullos nutrit: dum errā
tes a regno dei alienos per penitentiaꝫ re
ducit. Pura grana eligit. qꝛ bonos de mal᷑
vt grana de paleis ſecernit. Felle caret. qꝛ
malicia eos euacuat quos poſſidet. Nō le
dit roſtro: qꝛ ſpirituſancto repletus non in
ſidiatur proximo. Iuxta fluenta habitat.
qꝛ ſpirituſſanctus in ſapientibus habitat
Gregatim volat. qꝛ congregatis in nomie

XII dñi ſpirituſſanctus ſua munera donat. Vñ
ps.132. propheta. Ecce inqt q̃ bonum: ⁊ q̃ iocun-
dũ habitare fratres i vnum. Sicut vnguẽ
tum in capite qđ deſcendit in barbam: bar
bam aaron. Qđ deſcendit in orã veſtimẽti
eius: ſicut ros hermon: q̃ deſcendit in mon
tem ſyon. Frẽs in vnũ vnanimes cũ iocun
ditate habitabant: qñ multitudo credẽtiũ
coꝛ vnũ et aĩam vnã habebãt. Ideo vnguẽ
tũ de capite in barbam aaron deſcendit. qꝛ
đ capite omniũ deo ſcꝫ ſpũſſanctus qui eſt
ſpiritalis vnctio in aplõs venit. Per aarõ
qui mons fortitudinis dicit᷑: chriſtus intel
ligitur: per quẽ fideles contra vitia fortes
exiſtunt: atq; in altum de virtute in virtu-
tem ibunt. Huius barba apoſtoli erant: dũ
ei q̃ eſt os patrꝭ quaſi barba oꝛi adheſerãt.
De barba vnguentũ in veſtimentũ fluxit:
dum ſpũſſanctus p impoſitionem manuũ
aplõꝝ ſe credẽtibus infudit. Ros de her-
mon qđ anathema ſonat: in montem ſyon:
qđ ſpecula dicitur deſcendit: dũ ſupna grã
de ſynagoga in eccleſiam venit. Mõs her-
mon iuxta ioꝛdanẽ ẽ ſitus: vbi dñs ẽ bap-
tizatus. Ros ergo hermon eſt ſpirituſſan-
ctus: qui ſuper dñm in baptiſmo ad iſtuꝫ
montem venit: q̃ hodie in montẽ ſyon in q̃
ſita eſt hierlm ſup credẽtes deſcẽdit.

R

Qualiter autẽ hoc contigerit: ſcptura nobis ho
die retulit. Dũ qnquaginta dies a reſurre
ctione chriſti tranſiſſẽt: ⁊ diſcipuli vt ſepe
aſcendẽs pcepat in hierlꝫ pariter reſidiſſẽt
ſubito ingens ſonus tanq; vehemẽtis ven
ti aduenit: q̃ totam domũ vbi erãt ſedẽtes
repleuit: atq; ignee lingue illis apparuerũt:
quibus incẽſi: omniũ gentiũ linguis mag-
nalia dei loqui ceperũt. Poꝛro ꝓpter in-
ſtantem feſtiuitatem iudei ex omi natõne
totius oꝛbis in hieruſalem confluxerãt. qꝛ
penthecoſten ſingulis annis ob acceptam
illo tempe legem celebrabãt: qui hoc audi
to ſimul conuenerant: ⁊ ſinguli linguam i
qua nati ſunt de oꝛe coꝝ ſtupefacti audie-
bant. Quos petrus allocutus dixit hec p
pphetas predicta: p ieſum xp̃o ab eis cruci
fixum completa. Qui penitentia ducti:
ad tria milia hominũ baptizati ſunt: ⁊ ipſi
ſpiritu ſancto ſicut alij repleti ſũt. Alia die
dum petrus et iohãnes claudum p ſpũm
ſanctum ſanaſſent: quinq; milia baptizati
ſunt: qui omẽs ſpiritu ſancto ditati ſunt: ⁊
ſanguinem chriſti quẽ prius furibundi fu
derũt: poſtmodũ tremebundi biberũt: ac
p plures ſanguinem ſuum p ipo fuderũt.
Apli autẽ accepto ſpiritu ſancto: duodeci
annos in hieruſalem codẽ pcipiẽte cõma-
nebant: que in mõo docturi erãt: inſimł cõ
ferebant: in circuitu iudeos ac gentiles do
cebant: ſignis ac pdigijs ad fidem plurios
ꝯuertebãt. Qui omẽs p impoſitionẽ ma-
nuum aploꝝ ſpũmſcm̃ accipiebant: ⁊ vir-
tutes dei nouis edidebant linguis. Apli
nanq; per ſpũm ſanctũ cecis lumen refũde
bant: ſurdis aures recludebant: mutis lin
guam ſoluebant: claudos greſſu erigebãt:
lepꝛoſos mũdabant: demonia ab obſeſſis
effugabant: moꝛtuos reſuſcitabant: inſup
p baculos: vel p veſtimenta quidam illoꝝ
etiam per vmbram ſuam debiles ſanitate
reſtaurabant. Poſt hec. xij. p totum mõm
diffuſi ſepteno munere ſpirituſſanctus p-
fuſi per ſeptenarium numeruꝫ duodeni of
ficium ſuum pegerunt: dum quatuoꝛ par-
tes mundi ad fidem ſancte trinitatis pdu-
xerunt. Tres enim et qttuoꝛ: quod ſepteꝫ
ſunt: xij. fiunt. Qui boni piſcatoꝛes ſage-
na fidei piſces olim ad vitam pdeſtinatos
ſignis et miraculis de ſalo ſeculi ad littus
vite pertraxerũt: et chriſti exemplo anĩas
ſuas p ouibus ſibi cõmiſſis: preuij duces
poſuerunt. Poſt q̃ deus omĩa i principio
vj. diebus creauit: ſeptimuꝫ ſanctificauit.
quia in ipſo requieſcens ab opere ceſſauit.
Sic qui in ſex etatibus mũdi in donis ſpi-
ritus ſancti operari ſtudent: in ſeptima p
ipſum ab omni laboꝛe requieſcẽt. Sic nos
quoq; ſex diebus in ebdomada laboꝛamꝰ:
in ſeptima vacamus. qꝛ p ſeptiformem ſpi
ritum nunc bonis operibus inſiſtimꝰ: i fu
turo ab omi ope feliciter requieſcimꝰ: vbi
per ipm vacabimus: ⁊ deum ſicuti ẽ vide-
bimus.

Diuiſio.

IN columba diluuio ramũ oliue re
poꝛtãs: incluſis paceꝫ nũciauit. qꝛ Gen. 8.
ſpirituſſanctus p criſmatis vncti-
onẽ animabus carne incluſis: pacẽ amiſſã
redonabit. Hic etiã digitus dextre dei ap-
pellat᷑. qꝛ ſicuti manꝰ p digitos operat᷑: ita
chriſtus q̃ eſt dextera pr̃is: cũcta p diuiſio
nes gratiarũ ſpirituſſancti opatur. Unde Exo. 8.
magi qui moyſi reſiſtere ñ potuerũt: digi-
tum dei hoc eẽ dixerũt. qꝛ euidẽter ſigna
per ſpiritumſanctũ fieri ꝯſpexerunt. Per
hũc eſt lex in duabus tabulis deſcpta. qꝛ p
ſpũmſcm̃ in duobus pceptis charitas ẽ di-
ſpoſita. In hoc digito eijcit dñs demonia.

qꝛ opa filij ⁊ ſpũſſancti ſunt in ſepabilia.
Olim genꝰ humanũ habebat tm̄ vniꝰ lin
gue vſum: ſed lxx. ⁊ duo gygantes turrim
ↄtra deũ ↄſtruebãt inde offenſus linguas
eoꝝ ↄfundebat: ita q̄ nullus alteriꝰ ling-
uã intelligebat. ſicqꝫ p orbez diſpſerat: q̊s
oẽs hodie ſpũſſanctꝰ in vnitatẽ fidei p ge
nera linguaꝝ ↄgregauerat. Hebreꝰ quoqꝫ
pp̄ls egyptiaca ſeruitute in paſchali nocte
p paſchalẽ agnũ liberatꝰ: ac p mare rubrũ
tranſiatꝰ: ad mõtẽ ſynai: q̄nquageſima die
puenit. Quẽ fumꝰ ⁊ ignis repleuit: atqꝫ
de medio ignis dñs ei legẽ timoris in ta-
bulꝭ ſcriptã dedit. Sic xp̄ianꝰ pp̄ls de dia-
bolica oppreſſione in paſchali nocte p pa-
ſchalẽ agnũ chriſtũ ereptꝰ: p baptiſmũ q̄-
ſi p mare rubꝝ tranſuectus: q̄nquageſimo
die ſcꝫ hodie in igne legẽ amoris accepit:
quã eũ dño in corde ſcribere p̄cepit: vt vi-
delicet poſt facerent ſponte dei amore: q̊d
prius fecerãt coacti timore. In lege etiam
erat p̄ceptũ: vt q̄nquageſimꝰ annꝰ iubileꝰ
id ẽ annꝰ remiſſionis vocaretꝛ: totuſqꝫ ab
ope ſeruili feriaretꝛ: atqꝫ amiſſa hereditas
pprijs heredibꝰ redderetꝛ. Per hoc ſpũs
ſanctꝰ illo̊ tempꝰ p̄figurari voluit in quo
pp̄lm ſuũ ab ope ſeruili .i. a peccato vacare
Gregoriꝰ. docuit: eiqꝫ amiſſam hereditatẽ paradyſi
reſtituit. Spũſſanctꝰ his datus memoratꝛ:
Tdum ſemel in terra: ſemel de celo datꝛ. In
Job.14. terra datꝛ ſpũs: vt diligatꝛ pximus: de celo
datꝛ ſpũs. vt diligatꝛ d̄s. Qui eñ deũ diligit
ſmonẽ eiꝰ ſeruabit. Hunc deus pr̄ diligit
⁊ trinitas ad eũ veniet. et manſionẽ apud
eũ faciet. Id̄o cariſſimi diligamꝰ deũ: man
data eiꝰ ſeruãdo: vt ipe diligat nos manſi
onẽ ſibi in nob̄ p̄pando. De hoſpicio cor-
dis nr̄i ſtercus pctoꝝ: p pn̄ia ⁊ ↄfeſſione ex
tergamus: lacrimis ſordes diluamꝰ: flori-
bus bonoꝝ opeꝝ ornare ſtudeamꝰ: vt ſpi
ritusſanctꝰ dignetꝛ aduentare: et dignũ ha
bitaculũ ſibi in nobis p̄pare. Hic etiaꝫ ſu-
per dñm in colũbe ſpẽ deſcendit: qꝛ eũ im-
munẽ a pctis oſtẽdit. Sup diſcipulos aũt
in igne venit: qꝛ pctã in eis ↄſumens: cyro
grafum pcti deleuit. Uñ ⁊ ignis filios iſrl̄
p̄ceſſit: ⁊ eis iter ad pr̄iam ſuggeſſit: quia
ignis ſpũſſancti eos p̄cedit: ⁊ iter p ſcp̄tu-
ras ad pr̄iam paradyſi oñdit. Ideo nunc
baptiſma agitꝛ: qꝛ p ſpm̄ſanctũ: originale
crimẽ remittitꝛ. Ideo etiã his diebꝰ ieiu-
nia celebramꝰ: qꝛ p ſpm̄ſanctũ veniã acci-
pere ſperamus. Qui ſpm̄ſcm̄ blaſphema
uerit nõ remittetꝛ ei: neqꝫ in hoc ſeculo: ne
qꝫ in fituro. Per ſpm̄ſanctũ: datꝛ remiſſio XII
peccatoꝝ. Qui de venia deſpat: his ſpiri
tũſanctum blaſphemat: atqꝫ irremiſſibile
peccatũ ppetrat. Quẽadmodũ chariſſimi
eſt natiuitas dñi celebris ſic et iſta feſtiui-
tas oĩbus fidelibus debet eſſe ſolemnis
qꝛ ſicut in illa deus in carne veniens homi
nes viſitauit: ſic in iſta deus in igne adue-
niens a peccatis homines purgans multa
cariſmata eis donauit. Hee feſtiuitates et
angelis et hominibus ſunt venerabiles. qꝛ
ipſi deo noſtro ſunt celebres. Deniqꝫ in na
tiuitate domini: dominꝰ maieſtatis de ſolo
glorie ſue ſurrexit: arma bellica ĩduit: pro
nobis pugnaturus in exilium abijt. Para
ſceue aũt dies belli atqꝫ victorie extitit: cũ
dominus fortis et potẽs in prelio principẽ
mũdi diabolũ cũ ſuis ſatellitibus deuicit:
victoriamqꝫ potẽter obtinuit. Dies xp̄o do
minice reſurrectõis eſt dies q̄ pacto bello
regnũ tiranni vaſtauit captiuitatem ab eo
captam ad ſe congregauit. Dies aũt aſcen
ſionis ẽ hec in qua cũ nobili pompa domi-
nus virtutum regreſſus triumphauit: at-
qꝫ cum angelis in celis ſuſceptus carnez no-
ſtram ſuper ethera exaltauit. Hodierna ve
ro dies eſt qua militibus ſpolia diſtribuit
dum fidelibus varia dona ſpiritusſãcti cõ
tulit. Adhuc reſtat vna dies qua ſponſã ſu
am de hac babilonia eſt ducturus: quando
in vltima die eccleſiam in celeſti hieruſalẽ
eſt collocaturus. Nempe de his diebus p̄-
cinuit p totũ pſalteriuꝫ ſpiritusſanctꝰ. In
ſup lex et oẽs pphete pſultauerũt hec cõ-
ſona voce. Igitꝛ chariſſimi conſpectui eius
in iuſticia nũc appareamꝰ: vt cũ apparuerit
gl̄ia eius in nuptijs eius ſatiari valeamus
ad videndum in bonitate electoꝝ ſuorum
ad letandum in leticia gentis ſue: ĩ pleni-
tudine omniũ bonoꝝ. Que oculus non vi
det: et auris audiuit.

Feria ſecũda. S. Johannem.

Sic enim dilexit deus munduꝫ
vt filium ſuũ vnigenituꝫ daret Iohã.3.
vt omnis qui credit in eum nõ
pereat. ſed habeat vitam eternam.

Aperit cauſam humane ſalutꝭ dilectionem ſcꝫ
dei patrꝭ ex quo eſt omnis reſtauratio vel inſti-
tutio per filium ſuum in ſpiritu ſancto. Idẽm
dicit ex filio dei q̊d ſupra ex filio hominis credẽ-
tes conſequi: vt per quem in deitate conditi ſu-
mus. per eundem in homine reſtauremur. Nõ
eni miſit deꝰ filiũ ſuũ in mundũ vt iudicet mũ-
dum: ſed vt mũdꝰ ſaluetꝛ p ipm̄. Uenit ſaluator

XII vt ſaluet nõ vt iudicet .i. dãnet. ſed ſi iudicat ho-
mo ex ſe habuit q2 nõ credidit. Qui credit in eũ
Jo. 3. nõ iudicatur. qui aũt nõ credit. iã iudicatus eſt.
de pe. di. q2 nõ credit in nomīe vnigeniti filij dei. Nondũ
4. i domo apparuit iudicium: ſed iam factum eſt. Nouit
2. ibi. 2. eñ dñs qui ſũt ei9. Nouit enī q pmaneãt ad co-
ronam: q ad flãmã. Nouit in area ſua triticũ:
nouit paleam: nouit ſegetē: nouit zizania. Non
eos audiam9 q negant ex hoc loco diem iudicij
futurum. Dicũt eñi. Si et ille q credit nõ veniet
in iudiciũ: ꝛ ille q nõ credit iam iudicatus eſt.
vbi ſũt quos iudicatur9 eſt dñs ī die iudicij. Nõ
intelligit pteritũ temp9 poni p futuro. Nam iu-
dicatus ē dr damnat9 eſt dei pſciētia: q nouit qd
immineat nõ credētib9: et vbi dicit: nõ veniet ad
X iudiciũ: ita intelligēdũ ē. nõ venit ad dãnatõem.
**Hoc ē aũt iudiciũ q2 lux venit in mũdũ. ꝛ
dilexerũt hoīes magis tenebras q̃ lucē
Erãt eñi eoꝝ opera mala. Omnis enĩ
qui male agit odit lucem: ꝛ nõ venit ad
lucem vt non arguantur opera eius.**
Judiciũ dicit eternam damnationem: qd erit nõ
cognoſcere deũ. ſicuti eterna vita eſt cognoſcere
eum. Quia lux venit verbum ſcʒ in carne: ꝛ exci-
tat et monet homines cognoſcere ſua mala: in q-
bus oĩes ſunt: pfecto illi iudicãtur qui oderũt
admonentem lucem: et fugant ne arguant ma-
la eoꝝ que ſunt impietas: incredulitas: odium
eterne lucis: ꝛ nolle eã aſpicere: ſed velle in tene-
bris peccatoꝝ remanere. Utiq3 omnis q eſt ī in-
tentione mali ꝛ cũ amore ipi9 mali opatur: odit
lucē. q2 detegit mala. ꝛ ita nõ venit ad lucem: vt
ei iungat: ſed fugat ne mala q diligit arguantur
**Qui autē facit veritatem venit ad lucē
vt manifeſtētur opa ei9. q2 ī deo ſũt facta**
Quia initiũ boni eſt accuſatio mali: veritatē fa-
cit .i. ea q veritas iubet. Quicunq3 admonitus p
lucē ſua mala accuſat: vt hec ei9 accuſatio ꝛ alia
bona q̃ fecit manifeſtētur q illum inatõe diuina
ſunt facta. Qui vult ergo venire ad lucem: nõ tm̃ a
grandib9 peccatis abſtineat. ſed etiã a minorib9
veram ꝯfeſſionem faciat. qm̃ plia minuta pecca-
ta ſi negligantur occidunt. Nam minute gutte
flumē implent: ꝛ minuta grana harene ſi mul-
ta ſunt opprimunt nauē. Et h facit ſentina neg-
d pe. di. 1 lecta: qd fluct9 irruens. Paulatim intrat aqua
medicina p ſentinã: ſed diu intrando ꝛ nõ exhauriēdo mer-
ꝛ 4. fen. git nauē. Et q2 deus peccatores flagellat in h ſclo ad
di. 16. ca. emēdationē: ferto prem erudientem ne ſentias
Sed illa. iudicem punientem.

Y **Feria tercia. S. Johannem.**
Joh. 10. **AMen amē dico vobis. qui nõ
intrat per oſtiũ in ouile ouiũ ſʒ
aſcēdit aliũde: ille fur ē ꝛ latro.**
Quia pharisei iactabãt ſe videre qd q̃dē poſſent
ſi oues chriſti eſſent: dñs ꝯ eoꝝ arrogãtiã ppo-
ſuit hãc ſilitudinē. Oſtēdit itaq3 q2 neq3 ſapien-
tia neq3 obſeruatio legis nec bona vita quicq3 valʒ
niſi p eũ. Siue eñi iude9 ſeu phariſe9: ſeu gētil'
ſeu etiã philoſoph9 doceat bñ viuere. vel heretī-
cus ſub nomine chriſti nec tñ in chriſto pdicans
oĩes ſine eo rapiunt et occidũt. Ouile eſt eccle-
ſia. In quã. quicũq3 vult intrare p chriſtũ intret
chriſti gloriam querēs nõ ſuã. Humilis ianua ē
chriſt9. Ergo q intrat ſe humiliet: ne aſcendēs p
maceriã dũ exaltat cadat. Aliũd itaq3 aſcēdit: q
quo pter chriſtũ intrat: vel nõ de eo bñ ſentiēdo:
vel nõ ei9 gliam ſʒ ſuã q̃rendo. Fur ergo eſt q male
intrat: et qd alienũ eſt ſuũ dicit. i. oues dei ſuas 23. q. 4.
facit. Latro ē. q2 qd furat9 ē occidit: dũ malo ex- Tres
emplo ſeu puerſe docendo oues vocem ei9 audi-
unt. In quo cum ſonet vox: ibi dei pdeſtinati ad
vitã audiũt obediendo. Et notandũ q nõ oĩs
qui intrat p oſtium: paſtor eſt: q2 et oues intrãt.
Uerũtamē vnitas vniuerſitatis eccleſie verbo et
exemplo quottidie paſcit. Oſtiari9 ē chriſt9 qui
ſe ipſũ apit: vel ſcptura q ducit ad chriſtũ. vel ſpi-
ritus ſanct9 ad oēm veritatem. **Et pprias oues
vocat nominatim. ꝛ educit eas. Et cum
pprias oues emiſerit ante eas vadit: ꝛ
oues illum ſequũtur. q2 ſciunt vocē ei9.**
Oues vocat nominati q ait diſcipulis ſuis. Gau-
dete q2 nomina vr̃a ſcpta ſunt in celo. Unde alibi.
Nouit dñs q ſunt ei9. Educ eas hinc ad vitam
eternã: emittit eas abſoluēdo a vinculis peccato-
rũ. et pcedit eas ſurgēs a mortuis. Aliter Educit
oues de tenebris ad lucē doctrine. ꝛ ante eas ſic
emiſſas quaſi de egipto vadit velut in columna
nub ꝛ ignis: exemplo indicans qd docuit Oues
illum ſequũtur quocũq3 ierit pſeuerãdo vſq3 in
finē. Nec eñi bñ viuere dicendi ſunt q finē bñ vi-
uendi vel cecitate neſciũt. vel inflatione cõtēnũt
**Alienũ aũt nõ ſequũtur ſed fugiũt ab
eo. q2 nõ nouerũt vocē alienoꝝ. Hoc p-
uerbium dixit eis ieſus. illi aũt nõ cog-
nouerũt quid loqueret eis.** In h ꝯuincũ-
tur eſſe ceci. Intereſt eñi inter illos ꝛ nos anteq3
iſta verba cognoſcam9: qm̃ pulſam9 et aperiet
nobis: illi aũt nõ. **Dixit ergo eis iterũ ieſ9.
Amen amen dico vobis q2 ego ſũ oſti-
um ouium.** Sicut fili9 p ſe nouit prem. nos aũt
p illum. ſic intrat in ouile. i. ad corda ouiũ per ſe
et nos p ipm. Ocul9 carnis ſe videre nõ põt. alia
videt. ſed intellect9 et ſe et alia itelligit. Sic chri-
ſtus ꝛ ad ſe et ad te et ad prem p ſe intrat. Nã
et p verbum alia dicũtur que nõ ſũt verbum: ꝛ ip-
ſum verbum. Multi ſunt paſtores vt boni epi.
oſtium vo nemo ē niſi chriſt9. In apocalipſi di-
cũtur ſancti nõ oſtium ſed porte p q̃s puenit ad
oſtium. Oĩes quotquot venerunt fures ſũt
Z et latrones. ſed nõ audierũt eos oues. Qui vene-
runt non q miſſi ſunt fuerũt. Unde ī ppheta. Ue-
niebant et ego nõ mittebam eos. In venientib9
preſumptio temeritatis in miſſis obſequiũ fu-
turis eſt. Uel ita. Quotquot venerunt ſcʒ preter

me fuerunt latrones. Precones veritatꝭ non ve-
nerunt pter eum: qui eſt veritas. qꝛ ſic crediderūt
in eum venturum quomõ nos credimꝰ in eum
4.ſen.diſ qui venit. Tēpora variata ſunt: non fides. Unꝰ
25.ca.1. canon ſcripturarum eſt: omnia non ad totuꝫ re
ferri: ſed ad partem maximam: vt ibi. Omnes
declinauerunt ſimul inutiles facti ſunt. Simi-
liter hic. Omnes qui venerunt ante me fuerunt
fures et latrones. Et paulꝰ ad corinthios. Om-
nibus inqt omnia factus ſum: vt oīes lucrifa-
cerem. Et ad philippenſes. Omnes enī que ſua
ſunt querunt: non ea que ſunt chriſti ieſu. Ita ē
illud patrꝭ ad filium frugi. Omnia mea tua ſūt
Sciendum eſt: qꝛ non oēs q̄ audierūt vocem pa
ſtoris oues fuerūt: vt iudas. Sub ouina pelle
audiens paſtorem: lupus erat paſtori inſidians
Aliqui coꝝ qui chriſtum crucifixerūt nõ audie-
bant et oues erant. De qbus dominꝰ ait. Cū ex-
altaueritis filium hominis: tunc cognoſcetꝭ qꝛ
ego ſum. Hoc aliqs ita ſoluit. Quando non au
diebant adhuc erant lupi. ſed quādo facti ſunt
oues audierūt. Utrumqꝫ poteſt dici: ſed per eze-
chielē dominꝰ obiurgādo paſtores dic̄ de ouibꝰ
Et errantē nõ reuocaſtꝭ. Errantem dicit et oueꝫ
appellat. Si errabat quādo ouis erat: procul-
dubio non paſtoris ſꝫ furis ꝛ latronis vocē au-
diebat. Sed dñs ait. Quotquot venerūt preter
me fures ſunt et latrones. ſꝫ nõ audierūt eas o-
ues. Ergo ſcdm̄ preſcientiam dei videntꝭ. q̄ ſunt
Augꝰ eiꝰ multe oues ſunt foris: ꝛ mlti lupi intꝰ. Ml-
ti nanqꝫ blaſphemant chriſtum crediſturi i cuꝫ
qui ſūt oues foris: ſed adhuc alienā vocē ſequū
tur. Item multi intus laudant blaſphematuri
ſed tamē q̄ꝫdiu recte ſapiūt vocem chriſti audi-
unt. Sed eſt quedam ꝓpa vox paſtoris: in qua
oues nõ audiūt alienos ꝛ in qua non oues nõ
audiunt chriſtum. Que eſt iſta vox. Qui perſe-
uerauerit vſqꝫ in finem: hic ſaluus erit. Hanc
vocem nõ negligit ꝓprius: non audit alienus.
Nam qui p̄deſtinatus eſt et preſcitꝰ ad vitam li
cet ad tempus erret. tandem redit et pſeuerat.

Ego ſum oſtium. p me ſi quis introierit
ſaluabitur. et ingredietur et egrediet. ꝛ
paſcua inueniet. Exercet obſcuris. paſcit ma
nifeſtis magiſter veritatis. Quilibet non fictus
per claritatē ſapientie dei intrās catholicam ec-
cleſiā ſaluabit pſeuerādo. et etiaꝫ p̄us erat ī oui
li p̄deſtinatione diuīa. Ingrediet intꝰ bñ cogitā
do ſm aplm dicentē habitare chriſtū p fidē i cor
dibꝰ nrīs. egrediet extra opando ſm pſalmiſtā.
Exiet hõ ad opus ſuum. Aliter ingrediet credē-
do. operādo. egrediet ad pugnā cõtra hereticos
B in plꝰ. Ingrediet eccl'iam vt hic per fidem vi-
uat. qꝛ iuſtus ex fide viuit. Et egrediet etiam p
oſtium fidei chriſti de hac vita. vt in eternum vi
uat. Ubi enim ſubiungit. ego veni vt vitam ha-
beant. videtur dicere. vt vitam habeant ingredi
entes. ꝛ habundantius habeant egredientes.
Itaqꝫ paſcua intellige gaudia ſempiterna para-
diſi preſentem dei vultum. qui dum ſine defectu
conſpicitur: ſine fine mens vite cibo ſaciatur.

Fur nõ venit: niſi vt furetur: ꝛ mactet ꝛ perdat.
Ego veni vt vitam habeant: ꝛ habūdantiꝰ habe XII
ant. Fur venit vt furetur alienam rem ſibi vſur-
pando. mactet a fide retrahendo: perdat in eter
nam damnationem.

Dñica in octaua penthecoſtes.
Scdm̄ Johannem.

Bat homo ex phariſeis nicho I
demus nomīe princeps iudeo Joh.3.
rū. Hic venit ad ieſū nocte. et
dixit ei. Rabbi ſcimus qꝛ a deo veniſti
mgr̄. Nemo enī põt hec ſigna facere q̄
tu facis niſi fuerit deus cū eo. Nicode-
mus venit ad ieſū nocte. vel qꝛ metuit offēdere
populū cū eēt vnꝰ de p̄ncipibꝰ. vel qꝛ mgr̄ erat. i
iſrahel. palā diſcere erubuit. Nox itaqꝫ ſigcat lit
terā legis. vel igrātiā cordis. vel timorē. Nicho-
demus ſo vnꝰ ex his q̄ p ſigna crediderant figu
ra ē cathecuminoꝝ. Nā licet credāt. quadā tam
nocte ſacroꝝ ad baptiſmū pueniūt. vbi de inuio
tenebraꝝ ad viā celeſtꝭ luminis renati trāſeūt. Si
enī tantū valuit baptiſmatis figura. vt p moyſē
baptizati in nube et in mari ad manna p̄ducerē
tur. nonne per veꝝ baptiſma ad idē peruenire po
terit. Quid eſt manna. Ego ſū inquit panis
viuus qui de celo deſcendi. Reſpõdit
ieſus et dixit ei. Amen amē dico tibi. ni
ſi quis natꝰ fuerit denuo nõ põt vider
regnum dei. id eſt nõ põt me cognoſcere qui ſuꝫ
regnū patris. qui ſum viſio veritatis. Qꝛ nicho
demꝰ apta ſigna prudēter notauit. de ſecūda na
tiuitate ac de ceteris fidei miſterijs plenꝰ doce
ri meruit. Dicit ad eū nichodemꝰ. Quo
poteſt naſci hõ cuꝫ ſit ſenex. Nunquid
põt in ventrem matris ſue iterum intro
ire et naſci. Spiritꝰ ei loqtur ꝛ ipſe carnē ſapit
ſuā non chriſti. ſicut illi q̄ putauerūt dñm poſſe
coqre. ꝛ māducare ꝯciſuꝫ ſicut agnū qñ dñs di-
xit niſi qs māducauerit carnē meā et biberit ſan
guinē meū nõ habebit vitā in ſe. ꝛ ſtatim recedē
tes nõ amplꝰ ſūt eū ſecuti. Dñs aūt hoc rema-
nentibꝰ expoſuit dicēs. Spiritus ē et vita quod
dixi. Nam ſpiritus viuificat. caro autem nihil
prodeſt. ne carnaliter intelligerent quod dixerat
Ita nichodemus nondum nouerat parentes q̄
generant ad vitam. Una enim generatio eſt car
nalis. altera ſpiritalis. Sciēdum quomodo vte
rus non poteſt repeti. ſic nec baptiſmus.
Qui naſcitur de catholica eccleſia tanq̄ꝫ de ſa- 9
ra naſcitur. qui autem de hereſi tanq̄ꝫ de ancilla Gen. 21.
Aduerte cur dominus dicat. ego ſum deꝰ abra- Gal. 4.
ham ꝛ yſaac et iacob. quaſi noe q̄ añ iſtos fuit ꝛ
moyſes q̄ pꝰſeī patriarche nõ eēnt In iſtꝭ q̄ p pe
tribꝰ inuenimꝰ liberas ꝛ ancillas. qđ totū figu-
ra ē. vt ait apl's. Hec aūt ī figura ꝯtingebāt ill'.
Et illō. Scripta ſūt āt ꝓpt nos. ī qs fines ſclo-
rū deuenerūt. In generatōibꝰ āt liberaruꝫ ꝛ ancil

XII

laꝝ q̄tuoꝛ ſunt genera hoim̄ in quibus comple-
tur forma totius chriſtianitatis. Ancillas acci-
32.q.4. pimus in malis. liberas in bonis. Aut igitur li-
Recurrat bere pariunt bonos. vt ſara yſaac. aut malos et
z di.47. bonos. vt rebecca eſau z iacob. aut mali malos.
quātulibꝫ vt Agar Iſmahel. aut mali bonos et malos. vt
z diſt.56. ancille iacob. Ad hanc ſimilitudinem aut boni
Naſci baptizant bonos. vt ananias paulum. aut ma-
Act.1. los. vt philippus ſymonem magum. aut mali
bonos z malos. vt predicatores quidam. quos
dicit apoſtolꝰ nō caſte ſolere annūciare euange-
lium. tolerās eos in ſocietate chriſtiana dicens.
Quid eni dum omī mō ſiue occaſione ſiue veri-
tate chriſtus annuncietur. Et i hoc gaudio. Vn̄
alieno malo gaudebat. ſꝫ q2 verꝫ p̄dicabatur. Si
quos iſti ſimiles ſui baptizabātur. tūc mali ſ ma-
los. Si quos v̄o tales quales admonet dn̄s cū
dicit. que dicūt facite. que aūt faciunt facere no-
lite. tūc mali bonos baptizabant. Qūo ḡ i filijs
iacob non obfuit illis q̄ nati ſūt de ancillis quo
minus tenerēt terrā repromiſſionis cum fratri-
bus ex equo. ſed preualuit ſemen paternum. ſic
quicunqꝫ per malos baptizantur. quamq̄ꝫ ex
malis nati ſint. tamē q2 ex ſemine verbi dī qđ fi-
guratur in iacob nati ſunt ſi boni eſſe voluerint:
hereditatem cū fratribus poſſidebūt. Siue er-
4 ſē. di. 6 go ſciſmaticus. ſiue facinoroſus quiſqꝫ in cōfeſ
ca. d illis ſiōe ſancte trinitatꝭ baptizet: nō valet ille rebap-
d ꝯſe. di. tizari a catholicꝭ. ne ꝯfeſſio vel inuocatio tāti no-
4. Siue minis videatur ānullari. Et in vtero eccl'ie mag-
na luctatio eſt inter bonos et malos. ſicut iacob
gen̄. 25. z eſau luctabantur. et ſꝑ mali ꝑſequūtur bonos
vt iſmael yſaac. Ideo namqꝫ dixit ſara abrahe.
gen̄. 21. Eice ancillam et filium eiꝰ. q2 illuſionē vidit i lu-
gal. 4. ſu. nō ideo q2 ludebat iſmael cum filio ſuo. Vn̄
apl's. Sicut tūc ille q̄ ſcd̄m carnē natꝰ erat perſe-
quebatur eum q̄ ſcd̄m ſpiritū: ita z nunc. Scd̄ꝫ
carnē nati ſūt dilectores mūdi. ſcd̄m ſpiritū ama-
tores chriſti. Plus ḡ nos ꝑſequunt̄ qui nos illu-
23.q.4.q̄ dēndo seducūt ita. Veni veni baptizare. hic ha-
ſcd̄m. et ſi bes verum baptiſma. Iſmael ergo nō ideo fuit
eccleſia. exheredatꝰ. q2 ex ancilla natꝰ. ſꝫ q2 ſupbꝰ fuit.
Nam ſi eſſet ideo exheredatꝰ filij iacob nō ad-
mitterētur ad hereditatē. Qđ ōt ſara affligit an-
cillam agar: nō dicitur perſecutio ſed correctio.
Vn̄ etiā angelus fugienti dicit. Reuertere z hu-
miliare ſub manu dn̄e tue. Sic boni p̄ncipes he-
reticos et quoſlibet pniciosos eccl'ie exilijs z alijſ
legalibus penis iuſte affligūt. **Reſpondit ie-
ſus. Amen amen dico tibi, niſi quis re-
renatus fuerit ex aqua z ſpiritu, nō pōt
introire in regnū dei.** Senſus ē. Quiſqꝫ re-
naſci contempſerit nō habebit vitam. q2 nō fue-
rit renatus ex aqua et ſpū. i. ex fide et dilectione.
Qūo aqua ſacramentum fidei ē: aque nomīe in-
telligitur fides. Spūs aūt diffundit charitatē i
cordibꝰ nr̄is. Itaqꝫ puuli cū ꝑ baptiſmū vniunt̄
eccl'ie naſcūtur ad vitā. ex fide et dilectōne ſcōꝝ
quaꝝ nexu eccl'ia iūgit̄ deo. ex viſibili ſacramēto
aque z ſpū ſcō. z in h̄ neglectu ſi vitam finierit. a
regno dei in perpetuum excluſus erit. Quicūqꝫ
v̄o nō ꝑcepto regeneratōis lauacro ꝓ chriſti con-
feſſione moriūtur: tm̄ eis valꝫ ad dimittēda pec-
cata: q̄ntum ſi ablucrētur ſacro fonte baptiſma-
tis. Qui eni dixit. Si q̄s renatꝰ fuerit ex aqua z
ſpū nō intrabit i regnū celoꝝ z alia ſententia fe-
cit iſtos exceptos. vbi non minꝰ generaliter ait. q̄
me ꝯfeſſus fuerit corā hoibꝰ. ꝯfitebor z ego cum
corā patre meo. Equidēꝫ ſanguis z aqua q̄ vul- Luce. 12.
nere lateris chriſti ꝑcuſſi exiuerūt: typū martirij
et baptiſmi quo itur ad celum pariter ꝓtulerūt.
Deniqꝫ ſi quos i fide chriſti et i caritate nō ficta
radicatos excludat articulꝰ mortis a ſacro bap-
tiſmi: ꝯſtat q2 n̄ excludūtur a ſalute. Martires
eni ſūt corā dō ſi puro corde martirio paterentur Act. j.
z baptizati in igne vel ſpū. iuxta qđ dn̄s dixit a- Ambro.
poſtol'. Vos aūt baptizabimini i ſpū ſancto. non Hiere. 4
poſt mltos hos dies. Hinc ē q̄ ait ambroſiꝰ de 4. ſen. di.
valētiniano. Vērē incū doleo. vt ꝓphetico vtar 4. nec tm̄
exemplo. q2 quē regeneraturꝰ erā amiſi. ille tm̄ grāꝫ Augꝰ
quā popoſcerat nō admiſit. Augꝰ. i li. iiij. d bap- d ꝯſe. diſ.
tiſmo. Cōſiderās latronē cui dictū ē: hodie me- 4. baptiſ.
cū eris in paradiſo. inuenio nō tm̄ paſſionem ꝓ de penit.
noīe chriſti. ad qđ ex baptiſmo deeſt ſupplet̄ poſ- diſ. 7. nul
ſe. ſed et fidem cōuerſationemqꝫ cordis ſi forte lus. 4. ſē.
ad celebrandū miſteriū baptiſmi in anguſtijs tē- diſ. 4. nec
poꝝ ſuccurri nō poteſt. Quātū itaqꝫ valeat etiā tantū
viſibili baptiſmi ſacramēto qđ ait apl's: corđ cre- Ro. jo
dit̄ ad iuſticiā. ore aūt ꝯfeſſio fit ad ſalutē. tunc
implet̄ inuiſibiliter cū miſteriū baptiſmi nō con-
tēptus religiōis ſꝫ articl's neccitatꝭ excludit. Sci-
endū q̄m augꝰ hūc ſentētiā nō retractauit. vt q̄- Augſtinꝰ
dā falſo putāt. ſed illđ qđ in exēplo dixerat latro- 4. ſen. di.
nē nō fuiſſe baptizatū. q2 incertū ē vtꝝ fuerit ba- 4. nec tm̄
ptizatꝰ an nō. Qđ ḡ alibi ait: cathecuminū q̄uiſ Augꝰ.
in bonis oꝑibꝰ defūctū vitā hr̄e nō credimꝰ: non d ꝯſe. di.
martir fuerit. Hec z his ſimilia de ꝯtemnētibꝰ 4. cathe-
ſacramenta baptiſmi dicta ſunt. **Quod na-** cuminū z
tum eſt ex carne caro eſt, et quod na- 4. ſen. diſ
tum eſt ex ſpiritu ſpiritus eſt. Spiritalem 4. nec tm̄
natiuitatē diſtinguit a carnali Ex ſpiritu ſancto
ſpūs noſter. i. aīa naſcit̄ in deo. cū ei ꝑ grām que
ſpūſſanctꝰ intelligit̄ pctā remittūtur ne ꝓpterea
damnationis penā incurrat. Nō eni caro ſꝫ aīa
pōt vel puniri. **Non mireris quia dixi tibi
oportet vos naſci denuo. Spiritꝰ vbi
vult ſpirat. et vocem eius audis. z non
ſcis vnde veniat et quo vadat.** Sic eſt
om̄is q̄ natꝰ ē ex ſpiritu. Spūs poteſtatē habet
quibꝰ vult grām remiſſiōis impti̅r. z vocē eiꝰ cor-
poralē audis eo loq̄nte in ſcīs p̄dicatoribꝰ iuxta
illud. Nō eni vos eſtꝭ q̄ loqmi: ſꝫ ſpūs patrꝭ vr̄i
q̄ loqtur in vob. Verūtamē ignoras. vn̄ illa vox
per intelligētiā ad quoſdā veniat. i. de qua cauſa
eodē ſpū agente quidā fortaſſe minꝰ eruditi vo-
cē illā intelligāt. z quo. i. pro quo mō uadat ab
alijs eqꝫ pn̄tibꝰ. hoc ē ſine intelligentia tranſeat
ab illis. Ad hūc modū ſit illa natiuitas que ē ex
ſpū re. vicꝫ neſciēte diſcernet̄ q̄n̄o id ſpūs iuiſibilr̄
agat vbi ipē nihil corpalit̄ opat̄. Ne mireriſ ḡ q̄ d h

ſcʒ ꝙ agitur ſpirit⁹ in illa generatōne: ſi neſcias. Uel ita. Spirit⁹ in poteſtate habet: vt cui⁹ vult cor illuſtret. et ſi te pñte quempiā ad horam repleuerit: vocē quidē ei⁹ ſpirit⁹ audis. ſʒ ñ ſcis vñ veniat: et quo vadat. i. qūo cor illius intrauerit. vel qūo redierit. Natura eni inuiſibilis eſt. Sic inuiſibiliter incipit renatus eſſe agente ſpū. qḋ nō erat: ita vt infidelis neſciat vñ veniat: et q̄ vadat. i. q̄ grā veniat in adoptionē filioꝝ dei. ⁊ vadat in perceptionem celeſtis regni. Quē quia incognita ſunt carnaliter eum querit. Reſpōdit nichodemus et dixit ei. Tu es mgr̄ in iſrael et hec ignoras. Quid quaſi inſultabat dn̄s magiſtro. Volebat illum naſci ex ſpiritu. quod neq̄t niſi humilis. Ille autē inflatus erat. et alicui⁹ momenti ſibi eſſe videbať. qꝛ doctor erat iudeoꝝ. Amen amen dico tibi. qꝛ quod ſcimus loquimur. et quod vidimus teſtamur. ⁊ teſtimonium nr̄m non accipitis. Si eſſent humiles ex ſpū nati. crederēt ea q̄ dn̄s cū ꝓphetis et apoſtol' teſtať forſʒ mundo de his que videtur in abſcondito dei. Euangeliſta iohannes in conſuetudine habʒ geminare amen in ꝯfirmatōne diuinoꝝ verboꝝ. illud attendens qḋ dn̄s ait. Sit ſermo veſter: ē: ē: hoc eſt per duplicitatem nihil dicatis. ſʒ ſic dicatis: ꝓferatis ore: credatis corde. Tale eſt ḡ amen amē ac ſi diceret. Geminat. i. veritatē tā oris q̄ꝫ cordis ꝓnunciat. Si terrena dixi vobis et non creditis. quomō ſi dixero vobis celeſtia credetis. Senſus eſt. Si ñ creditis. nec etiam intelligitis. qꝛ templū poſſū ſuſcitare deiectum a vobis quod terrenū eſt. quomodo creditis qꝛ per ſpūm pñt homies regenerari. Nūc tamē ꝑ increpationeʒ inuitatū ad humilitatem inſtruit adhuc de diuina ⁊ humana ſui natiuitate. de paſſiōe ⁊ aſcenſiōe et alijs pluribus. Vñ ſequitur. Et nemo aſcendit in celum niſi qui de celo deſcendit filius hominis qui eſt in celo. Nemo aſcendit. i. aſcēdere facit ad eminentiam superne vite niſi q̄ inde deſcendit humiliando ſe. i. filius dei qui ē verbum patris noſtram aſſumēdo infirmitatē ſm quam minor dicitur patre. Deſcendit inq̄ꝫ per hoc filius homis effect⁹. qui tamē ī celo eſt. h̄ eſt in illa equalitate patris quā antea habuit. Aſſumens quippe quod non erat. nō amiſit qḋ erat. Aliter deus diuinitatem ſuam nō indignam cēſuit nomie filij homis. ſicut carnem ſuam dignatus eſt nomie filij dei. ne quaſi duo chriſti diceretur. Et ita ꝑ diſtātiā diuinitatꝭ ⁊ infirmitatꝭ filius dī manebat in celo. filius homis mācbat in terra. Per vnitatem xͦ pſone que in duabꝰ naturis vnus chriſtus eſt. ⁊ filius dei ambulabat in terra. et idem ipſe filius homis dicit deſcendiſſe de celo. ⁊ antē paſſionem fuiſſe in celo. Senſus ergo eſt. Nemo aſcēdit in celū niſi chriſtus in corpore ſuo. quod ē eccleſia. Propterea nam qꝫ deſcendit vt in celo et cuʒ illo vnū eſſent. qui per illum aſcenſuri erant. Dn̄s aſcendit. corpus aūt non aſcendit. ſed leuatum eſt in celum. illo leuante qui aſcendit. Si quis enim deſcendit verbi gratia de monte nudus. cum aūt aſcēderit veſtiat ſe recte. vtiq̄ꝫ dicimus nemo aſcendit niſi qui deſcendit. nec veſtem cōſideramus quā ſecū leuauit. ſed ipm qui veſtitus eſt ſolum dicim⁹ aſcendiſſe. [Et ſicut moyſes exaltauit ſerpentē in deſerto. ita exaltari oportet filium hominis. vt omnis qui credit in ipſum nō pereat. ſed habeat vitā eternam. Per teſſuē in heremo longi laboris populus dei murmurauit contra dominū et moyſen. ideoq̄ꝫ dn̄s immiſit in illum ignitos ſerpentes. Cū igiť moyſes oraſſet iuſſit eum dominus facere ſerpentē eneum. et plagis percuſſos aſpicere in eū vt viuerent. Qui ſūt ſerpentes mordentes. Peccata. Quis ſerpens exaltatus. Mortuus domin⁹ in cruce. qui ꝑ effigiem ſerpentis figuratur. quia a ſerpente mors. Liberātur ergo qui eum in fide intuentur a plagis ignitorum ſerpentium. i. ab incentiuis vitiorum que animam pungunt in mortem.

Quid ſit baptiſmus. ⁊ quare ſacramētum inſtitutum ſit baptiſmi.

Queritur a nōnullis: quid ſit baptiſmus: et quare inſtitutum ſit ſacramentum baptiſmi. Baptiſm⁹ itaq̄ꝫ eſt aqua: diluendis criminibus ſanctificata ꝑ verbū dei. Aqua eni ſola elementū eſſe pōt: ſacramētū eſſe nō pōt: donec accedat verbū ad elemētū vt ſit ſacramentū. Aug⁹. Querit̄ qꝫ q̄re inſtitutū ſit baptiſmi ſacramētū: et q̄re circūciſio q̄ loco illi⁹ poſita fuiſſe putať: ſuccedēte baptiſmo ablata ſit vl' mutata. Nā ſi olim ꝑ circumciſioneʒ: ſicr̄ vt nūc per baptiſmū pctā dimittebantur: q̄d neēe fuit vt ipa circūciſio ſuccedēte baptiſmi ſacro mutarēť. Cur aūt accepta min⁹ ꝓfuiſſe credať: q̄ neglecta nō min⁹ nocuiſſe affirmať. Sic eni nūc ꝑ euāgeliū dr̄: niſi q̄s renatus fuerit ex aqua et ſpū ſcō: nō intrabit in regnū dei: ita olim ꝑ legē dicebatur: maſculus cui⁹ caro ꝑpucij circūciſa nō fuerit: peribit aīa illa de ꝑplo ſuo: niſi forte ī hoc ꝙ ille q̄ nō ē baptizatus: a regno dī excludēdus dr̄: ille xͦ q̄ nō ē circūciſus: perit̄ur⁹ memorať. Quis velit intelligere ꝓpterea baptiſmū aliq̄d ampli⁹ ꝯferre: q̄ꝫ circūciſionē. qꝛ circūciſio ſuſcepta: a ꝑditōne tm̄ potuit liberare: baptiſmus xͦ renatos etiā ad glīam ꝑducere pōt. Nā illi antiqui pr̄es q̄ ſacri circūciſiōis iuſtificatōꝫ ꝑcepe rāt: a ꝑditōe q̄dē ſuabāť: ſʒ ad glīam regni nō ducebāť: dōec veniret ille q̄ ſāguie ſuo

Margin notes: .1.q.1.re trahe. 4.ſen.di. 3.ca.1. Joh.3. 4.ſen.di. 1. Si vero Gene.17. 4.ſen.di. 1. Fuit.

XIII frameam igneam extinguens:aditum pa-
radiſi rurſum patefaceret:ꝛ credentibus i
ſe oĩbus regni celeſtis ianuam:ipſe prece
dẽs primus aperiret. Sed ſciendum ꝙ nl
lus vnꝙ ab initio ſit ſaluatus: niſi aliq mõ
baptizatus. Aliqui namꝙ baptizati ſunt:
vt abel in ſanguinis effuſione plurimi ĩ fi-
gura:vt noe in diluuij effuſione: pleriꝙ in
ſigno:vt abraham et ſua poſteritas:multi
in ſpiritu ſancto:vt chriſtiani in aque ĩmer
ſione. In hoc baptiſmus ampli⁹ cõfert.qꝛ
renatos hinc exeũtes: ſtatim ad regnũ mit
tit:qđ tñ ex virtute ſanguĩs fuſi ipſam aꝙ
ſanctificantis ꝯdonat. Si igit qs dicer ve
lit idcirco circũciſionẽ baptiſmo mutatam
vt in baptiſmo pficeretur qđ circũciſio im-
plere nõ potuit:fortaſſis videbit cõueniẽ
ter illi reſponderi poſſe. qꝛ hoc qđ ampli⁹
non eſt in baptiſmo:ex baptiſmo nõ eſt: ſ
ex paſſione chriſti baptiſmum ſanctificãte
impletum. Idem vo circumciſionẽ facere
potuiſſe:ſi illi paſſio chriſti in coopationez
ſanctificationis adiũcta fuiſſet. Nã in bap-
tiſmo quantũ ſcꝫ ſpectat ad vtutem baptiſ
mi:ſilr vt in circũciſione:remiſſio tm̃ pcipi
tur peccatoꝝ.qꝛ ſicut dictum eſt ꝙ iuſtifi-
catꝭ poſtea aditus patrie celeſtis pandit:
E cruce chriſti cõdonatur. Que remiſſio pec
catoꝝ duodecies fieri poſſe a doctorib⁹ in-
nuitur. Prima ſiquidẽ remiſſio ẽ qua bap
tizamur in aqua:ſm illud: niſi qs renatus
fuerit ex aqua et ſpũ ſancto:non pt videre
regnũ dei. Secũda charitatis affectio:vt ẽ
illud:Remittũtur ei pctã multa:qꝛ dilexit
multũ. Tercia elemoſynarũ fructus:ſcđm
hoc:Sicut aqua extinguit ignẽ: ita elemo
ſyna extinguit peccatum. Quarta pfuſio
lachrimarũ:dño dicente. Quia fleuit ĩ con
ſpectu meo:ꝛ ambulauit triſtis coram me:
non inducam mala in diebus illis. Quin-
ta criminũ ꝯfeſſio:pſalmiſta dicente. Dixi
confitebor iniuſticias meas dño:ꝛ tu remi
ſiſti impietatem peccati mei. Sexta eſt cor
dis et corpis afflictõ:apoſtolo conſolante.
Dedi huiuſmodi hominẽ ſathane:vt ſpiri
tus ſaluus fiat in die domini. Septima eſt
eni datio moꝝ:hoc eſt abrenũciatio pctõꝝ
euãgelio ꝯteſtãte. Iã ſan⁹ fact⁹ es:noli vl-
tra peccare:ne qđ tibi deteri⁹ ꝯtingat. Oc
taua eſt interceſſio ſctõꝝ:vñ illud. Si qs ĩ
firmat:introducat pbros eccl'ie:ꝛ orẽt pro
eo. Multũ eni valet depcatio iuſti aſſidua:
Nona eſt miſcdia:ac fidei meritũ:vñ ẽ hoc

Beati miſericordes:qm̃ ipſi mi. ꝯſe. Decima
eſt cõuerſatio et ſal⁹ alienoꝝ iacobo confir
mãte. Qui cõuerti fecerit pctõrẽ ab erro-
re vie ſue ſaluabit aĩam ei⁹ a morte. ꝛ re.
Sed meli⁹ tibi eſt:vt infirm⁹ ſis:ꝛ ſolitari
am vitã ducere:ꝙ cũ plurimis perire. Un
decima eſt indulgẽtia ꝛ remiſſio nr̃a: vita
te chriſto pmittẽte et dicẽte. Dimittite:et
dimittet vobis. Duodecima ẽ paſſio mar-
tirũ:ſpes vnica ſalutis indulgentie cruci-
fixo latroni:dño dicẽte. Amẽ amẽ dico ti- F
bi:hodie mecũ eris in paradiſo. Omĩa ita
ꝙ ſacramẽta qdã eſſe ſigna ei⁹ q p illa dat
gr̃e ſpũalis conſtat. Optet aũt:vt ſcđm p-
ceſſum tpis ſpiritalium gratiarũ ſigna ma
gis ac magis ſemper euidẽtia ac declaran-
da formarentur:vt cũ effectu ſalutis creſce
ret cognitio vitatis. Itaꝙ ſub lege natu-
rali pmũ data ſunt ſacra:decimatões:ſa-
crificia:et oblationes:vt in decimatõe qdẽ
peccatoꝝ remiſſio: in ſacrificijs vo carnis
mortificatio:in oblatione aũt doni opis ex
hibitio ſignaret. Sꝫ erat obſcura ſignifica
tio hec in ſacramento decimatiõis: vbi hõ
de his q poſſidebat partẽ obtulit: ptem re
tinuit:vt ad hunc moduꝫ in eo qđ erat qđ
impfectionis et defect⁹ fuit ſibi tribueret:
qđ vo ad bonitatẽ ſpectabat:deo imputa-
ret. Hoc ſibi voluerũt nouẽ ptes retẽte. qꝛ
nouenari⁹ ſignũ eſt impfectionis: a dena-
rio pfecto deficiẽs. Propterea autẽ qꝛ ob-
ſcurũ ſignum fuit emendationis ĩ decima-
tione:data eſt circumciſio: vt virtutẽ iuſti
ficationis euidẽti⁹ demonſtraret:qñ dictũ
eſt homi:vt portionẽ carnis ſue nõ quideꝫ
ſupfluam:ſ illius qđ ſupfluũ erat in hoĩe
ſignum auferret:vt per hoc agnoſceret:qꝛ
culpã quã natura p illã ptem corpis trahe
ret:gr̃a p ſacramentũ circumciſionis emũ-
daret. Sed qꝛ circũciſio tm̃ q foris ſũt enor
mitates amputare poteſt:eas vero q intrĩ
ſecus ſũt pollutionũ ſordes mũdare ñ pt:
venit poſt circũciſionẽ lauacꝝ aque:totuꝫ
purgãs:vt pfecta iuſticia pſignaret. Rur-
ſum qꝛ poris ppli q ſub timore viuebat mũ-
datio laborioſa fuit:ppterea ſacramẽtum
circũciſiõis ĩ carne qđ dolorẽ hꝫ illi datuꝫ
eſt:nouo aũt pplo q volũtate et dilectõe v-
uit:ſacr̃m iuſtificatõis ĩ lauacro aq̃:q ſua-
uẽ hꝫ purificationẽ:ppoſitum eſt.

Explicit pars prima.

Capitula ſeu expoſitiones libri ſecũdi

Incipiunt capitula libri ſecundi de-
florationum patrum dñi werneri abba
tis a dñica prima poſt octauas penthe-
Dñica coſtes vſqꝫ ad aduentum domini.
I Expoſitio duplex ſuꝑ euãgeliũ: Quidaꝫ
homo erat diues. Et de ꝑdice aue. Deīde
alius ſermo ð penis aīarũ. Itẽ de locis pe
narũ. Itẽ ſermo de diuite et paupere.
II Expoſitio duplex ſuꝑ euãgeliũ: Homo q̃-
dã fecit cenã magnã. Itẽ ſermo de corpore
dñi in quatuor partes diuiſus. De ſacramẽ
to corpis et ſanguinis chriſti: qñ inſtitutũ
eſt ſacramẽtũ corpis et ſãguīs chriſti: vtrũ
mortale an immortale corpꝰ ſuũ tradide-
rit. Si corpꝰ chriſti fuit: qð iudas ꝑ intin-
ctã buccellã accepit. Qð ſacramẽtũ altaris:
ꝛ figura ē q̃ntũ ad panis ſpēꝫ et vini: ꝛ res
eſt quantũ ad corporis chriſti veritatem.
Tria eſſe in ſacramẽto altaris: panis: et vi
ni ſpeciē: corpis chriſti ṽitatē grãm ſpũalē
Quare in ſpē panis et vini ſacrũ corpis
ꝛ ſãguinis ſui inſtituerit. Qualr̃ intelligē
da eſt mutatio panis et vini in corpꝰ chri-
ſti. Qð corpꝰ chriſti qñ diuidi videt̃ ſcðm
ſolã ſpēm diuidit̃: ſcðm ipm aũt integrum
manet: ꝛ ſicut ſingulis partibus totũ: ſic ī
diũſis locis vnũ et idē ipm eſt. Quid ſig-
nificēt tres portiones ille: que de corpore
chriſti ī ſacro altaris fiũt. Qð ea q̃ ī corpe
chriſti indigna videtur: ſcðm ſpēm ſolã fi
ant. Quid fiat de corpe chriſti: ꝛ de corpe:
ꝛ corpali eius pñtia poſt ſuſceptionē ſacri.
III Expoſitio ſuꝑ euãgeliũ: Erãt appropinq̃n
tes ad ieſũ pub. Itẽ ſermo de lapſu primi
homīs: ꝛ q̃ſtio: ſi nõ habebat pſeuerãtiaꝫ:
q̃uõ ſine vitio fuerit. De eo q̃ꝫ q̃lē grãm ac
cepit: ꝛ de aliīs plibꝫ cauſis: de penitētia:
de inuidia.
IIII Expoſitio ſuꝑ euãgeliũ: Eſtote miſericor-
des. Itẽ ſmo de alternatõe miſcðie ꝛ veri
tatis hincinde ſe accuſãtis: ac defendentis.
De amatoribus miſcðie. De hypocritis.
V Expoſitio ſuꝑ euãgel: Cũ turbe irruerēt.
Itẽ ſmo ð eccľa. Itẽ ð eodeꝫ: de eccľiaſticis
doctoribꝰ: de doctrina: ꝛ eorũ exēpl: de his
q̃ bñ docēt: ꝛ male viuũt: de iracũdis docto
ribꝰ: de ſuꝑbis doctoribus: de doctrine diſ
cretiõe: de ſilentio doctorum.
VI Expoſitio ſuꝑ euãge. Amē dico vobis: ni-
ſi habũð. Itẽ ſmo ð ira: ꝛ de q̃litate tormē
torũ gehēnaliũ. Itẽ de gehēna ꝙ corporeꝰ
ignis gehēne: nõ tm̃ corpa cruciab: ſꝫ etiaꝫ
ſpũs: ꝛ ꝙ ignis geh. ad aliq̃s luceb: ad ali
quē nõ: ꝛ ꝙ ignis geh. ab initio creatus ſit.
Itẽ de muneribus.
Expoſitio dupľx ſuꝑ euãg. Miſericor ſuꝑ t. VII
Itẽ ſmo ð q̃nqꝫ ſeptēis. Itẽ ð. vij. petitõ-
nibꝰ ↄtra. vij. vitia. Itẽ de petitõibꝰ q̃ cõ-
ueniat pñti vite: et que future.
Expoſitõ ſuꝑ euã. Attēdite a fal. ꝓ. Item VIII
ſmo ð mēdacio. Itẽ de falſ ꝓpħis. Itẽ de
bono ꝛ malo: ꝛ alius de eodem.
Expoſitõ ſuꝑ euãg. Hõ q̃dã erat di. q̃ ha. IX
villi. Itẽ ſmo de. iiij. debitoribꝰ. itẽ ð mĩa.
Expoſitõ dupľx ſuꝑ euãg. Cũ appropīq̃ret X
do irl̃m vidēs. Itẽ ſmo ð helya: ꝛ iezabel.
Itẽ de ṽbis ſapiētie: Trãſite ad me oēs.
Expoſitõ duplex ſuꝑ euã. Duo hoīes aſc. XI
ī tē. Itẽ ſmo ð verb dd. Aſcēſiões ī cord ſ.
diſpo. ꝛc. ꝛ ð. iij. aſcēſiõibꝰ ꝛ deſcēſionibꝰ.
Itẽ de iactãtia. Itẽ de cõpunctione.
Expoſitio dupľx ſuꝑ euã. Exiēs ie. ð fini- XII
bus tyri. Itẽ ſmo ð ſacerdotibꝰ ꝛ. vj. etati
bꝰ ſcľi: ꝛ ð ſacris baptiſ. ī duas ꝑtes diuiſꝰ
Expoſitõ dupľx ſuꝑ euã. Btī ocľi q̃ vidēt XIII
q̃ vos vi. itẽ ſmo ð ṽbis egredimi filie ſyõ.
ꝛ ð tribꝰ viſiõibꝰ xp̃i. itẽ aliꝰ ð egredimini
Itẽ ð verb ſci Augꝰ. q̃bꝰ nõnulli incõſide
rate affirmãt iuſtos ī futo di regñ: deũ viſu-
ros corpeis ocul. itẽ q̃uõ ſcũs augꝰ. põit et
expõit dcã ſ. amb. ð eadē q̃ſtiõe. itẽ ſētētie
caſſiodori ꝛ hieroñ. de viſione dei futura.
Expoſitõ ſuꝑ euã. Dũ iret ihs ī irľm trãſie XIIII
bat. Itẽ ſmo ð. vij. ſpēbꝰ lep. itẽ moralitas
ð neamã ſyro: ꝛ ð. vij. lauatõibꝰ in iordãe.
Expoſitio ſuꝑ euã. Nemo pt duobꝰ do. ſ. XV
Itẽ ſmo. Collatõ di cũ diabolo ð iure di ꝛ
hoīs. Itẽ ð duobꝰ dñis: ꝛ duabꝰ ciuit. ꝛc.
Itẽ ð auibꝰ exēpla: ð hyrũdie: de cornice:
de aq̃la: de fulica: de turture: de vulture: ð
apibꝰ: de luſcinia: de noctua: de veſpiliõe:
ð gallo. Itẽ exēpla de herb: de lilia: ð olea:
de abſinthio: de elleboro: ꝛ aconita: ꝛ cetis
Expoſitõ ſuꝑ euã. Ibat ihs ī ciuitatē naim. XVI
Itẽ ſmo ð morietibꝰ: ꝛ ð exitu aīaꝝ ſmo ī
duo diuiſꝰ. Itẽ ð morte q̃d ſit mors: ꝛ ð tri
bus generibꝰ mortis. Itẽ de origine aīe.
Expoſitio ſuꝑ euãg. Cũ intraret ihs ī do. XVII
Itẽ ſmo ð auaricia. Itẽ ð duobꝰ generibꝰ
humil: ꝛ ð hũilitate ſcpťas legētiũ. Itẽ ð
cõmēdatõe hũilitatis: ꝛ de inuectiõe ī ſuꝑ-
biã: ac duobꝰ generibus elationis.
Expõ ſuꝑ euã. Acceſſert ad ie. ſaducei. itẽ XVIII
ſmo ð charitate ī duo diuiſꝰ. Itẽ ð aīa q̃re
dicat̃ aīa: ꝛ de appellatõe aīi: de mentis ap
pellatõe: de ſpũs appellat: ð diffinitõe aīe.

XIX Expoſitio ſup euangeliũ: Aſcendẽs ieſus in nauiculã tranſfret. Item ſermo de fide: quid ſit fides: qd cognitio fidei: ꝛ de trib⁹ gradibus vtriuſqꝫ. Itẽ de remiſſione peccatoꝝ: ꝛ ſi ſacerdotes qui hoĩes ſunt peccata dimitteꝛ poſſint: ſmo ĩ tres ptes diuiſ⁹.
XX Expoſitio duplex ſup euangeliũ: Loquebaꝛ ieſus cũ diſcipul' ſuis in parab. Itẽ ſermo de ſacramẽto ꝯiugij: ꝛ de origine coniugij: ꝛ cauſa inſtitutionis: ꝛ de duplici inſtitutione coniugij:
XXI Expoſitio ſup euangeliũ: Erat quidã regulus. Item Sermo de flagellis dei: ꝛ de gemina pcuſſione. Itẽ de infirmitate carnis: ꝛ de tolerantia diuina correptiõis.
XXII Expoſitio duplex ſuper euangeliũ: Simile eſt regnũ celoꝝ homi regi: qui fecit. Itẽ ſermo de remiſſione peccatoꝝ in duas partes diuiſus
XXIII Expoſitio ſup euangeliũ: Cũ ſubleuaſſet reſeruaꝛ: dñi in mediam. xl. Itẽ ſermones duo ad eandẽ dñicam ptinẽtes. Itẽ de. v. gradib⁹ exercitationis: quib⁹ iuſti in hac vita exerceꝛ: ꝛ de. v. ſtatibus mutabilitatis huius vite: et de quinqꝫ virtutib⁹ aĩe.
XXIIII Expoſitio ſup euangeliũ in dedicatiõe eccleſie: Ingreſſus ieſus pambulabat. Itẽ Sermones ĩ dedicatione ecclie. Primus: de his que viſibiliter aguꝛ in ea: deinde de myſterio coꝝ: qui diuidiꝛ ĩ duas ptes. Scd́us: de eodẽ: et de tribus ſilentijs: atqꝫ alijs eccleſiaſticis myſterijs. Tercius: de eodem: ꝛ de. vij. colũnis ſapiẽtie: atqꝫ alijs plurib⁹ myſterijs eccleſie: diuiſus in duas partes. Quartus: de eodem: ꝛ de myſterio dormitionis ade: et de foraminibus petre: ac de menſa propoſitionis: atqꝫ alijs pluribus ſignificationibus. Quintus: de eodem ꝛ de viſione ezechielis: vbi aſſumptus fuerat a ſpiritu: et ductus in montẽ: et de duodecim gemmis: ac de ſignificatõne eccleſiaſticarum rerum: diuiſus in duas partes. Sextus: de eodem: ꝛ de trib⁹ dedicationibus ſalomonis ihesu ſacerdotis: et iude machab: et de myſterijs earum: diuiſus in duas partes. Septimus ſermo eſt proprie pertinens ad altaris dedicationẽ: in quo notantur diuerſi gradus eoꝝ: qui ſunt in actiua et in contemplatiua vita: et de duob⁹ altarijs holocauſti: et incenſi: ac eorum vnctione: atqꝫ alia ꝙ plurima multum vtilia: et hic diuiditur in duas ptes.

Expliciunt capitula libri ſecundi.

Incipiunt adbreuiate expoſitiones dñicaliũ euãgeliorũ a pẽthecoſte vſq; ad aduentũ: libri ſecũdi deflorationum

Dñica prima poſt octa.penthe. S.lu.

G

Luce.16. h

Homo quidam erat diues: ⁊ induebatur purpura ⁊ byſſo: et epulabatur quotidie ſplẽdide. ⁊c̃.

In diuitijs notatur concupiſcentia oculorum: in p̃cioſis veſtibus: ſuperbia vite: in ſplendida epulatione: concupiſcẽtia carnis. Idcirco diues iſte quaſi ignotus apõ deum: nomine nõ deſignatur. Que eſt iſta auiditas: cum ip̃e beluemodũ habeãt. Tũc eni rapiunt: qñ eſuriũt: parcũt vo p̃de: cũ ſentiũt ſaturitatem. Inexplebilis eſt auaricia diuitum: ſemp̃ rapit: ⁊ nunq̃ ſatiatur: nec deum timet: nec hominem reuerer̃. Non patri parcit. nõ matrẽ agnoſcit. non fratri obtempat. nõ amico fidẽ ſeruat. Viduaʒ opp̃mit. pupilli rem inuadit. Que eſt inſania: acquirere aurum et perdere celum. Hic tamẽ nõ abſtuliſſe aliena reprehenditur. ſʒ propria non dediſſe. q̃uis in lege non tenacia ſʒ rapina damner̃. Concule marine ferro circumciſe lachrymas purpureas emittũt. quibus lana tingitur. vnde purpura texitur. Biſſum vo genus eſt lini candidiſſimi et molliſſimi. qð greci papaten vocant. **Et erat quidã mẽdic⁹ nomine lazarus qui iacebat ad ianuaʒ ei⁹ vlceribus plen⁹ cupiens ſaturari de micis que cadebãt de menſa diuitis. ⁊ nemo illi dabat. Sʒ ⁊ canes veniebãt. et lingebãt vlcera ei⁹.** Nec a ſe canes remouer̃ poterat. nec viſitator erat q̃ remoueret. Nota cum parabole p̃pa nõ ponant nomina. et dñs per humilitatis approbationem paupis huius nomẽ dicat. non parabola ſed rei geſte narratio hec eſt. Mendici huius vlcera diues faſtidioſ⁹ exhorret. ne inter p̃cioſas epulas vnguẽtatoſq; conuiuas fetorem vlcerũ lãbentibus canib⁹ ſuſtineat. Cum ergo ante ianuam iaceret. ex viſione pauperis diuiti non miſerenti cumul⁹ damnationis infertur. ⁊ rurſũ ex viſione diuitis tẽptatus quottidie pauper p̃batur. Quẽ ad maiorem ipſius p̃bationem paupertas ſimul et egritudo. ⁊ viſa diuitis copia. ⁊ nulla ſibi adhibita cõſolatio affictũt. Cauẽdum ẽ ne paupes deſpiciamus. ⁊ ſiq̃ in eis rep̃heſibilia videm⁹. q̃ fortaſſe quos moꝝ infirmitas vulnerat. medicina paup̃tatis curat.

H

Factum ẽ autẽ vt moreretur mendicus ⁊ portaretur ab angelis in ſinum abrahe. Mortuus aũt et diues ⁊ ſepultus eſt in inferno. Sinus abrahe req̃es eſt btõꝝ paupm. ſepultura inferni ſupbis ⁊ inmiſericordibus eſt p̃funditas penarũ. Unde Grego. in. xij. li. iob. Nõ iuſtoꝝ aias ad infernũ dicim⁹ deſcẽdiſſe. vt in locis penalibus tenerent̃ ſʒ vt in ſuperioribus requieſcerẽt. Idẽ. xiij. Tedium quo iuſti deſiderabãt videre ſaluatorẽ. vocat iob tenebras. vbi ait. In tenebris ſtraui lectulũ meum. Idẽ ĩ ocẽo. Sicut nubes ꝯſumit̃ ⁊ ptranſit ſic q̃ deſcendit ad inferos ñ aſcendet. Ac ſi apte loqueret̃ iob dicẽs. In altũ currẽdo deficit. q̃ ſuperbiẽdo ad interitũ tendit. Quẽ ſi ſemel culpa ad penã ptrahit. miſericordia vlteri⁹ ad veniam nõ reducit. **Eleuãs aũt oc̃los ſuos cũ eẽt in tormẽtis vidit abrahã a lõge et lazarũ in ſinu ei⁹.** Cũ dicim⁹ abrahã ſcðm fidem p̃rem nr̃m. cetus credentium. liberator expectãtium. ſin⁹ erat abrahe. ad quẽ miſterio angeloꝝ direct⁹ fuit lazar⁹ de mẽdico diues factus. Infideles aũt p̃ varietate culparũ p̃ diuerſas manſiones in imo penarũ poſiti fideles ſup̃ ſe in requie a longe cõſpiciũt. q̃ illuc p̃ meritũ nõ attingunt. **Et ip̃e clamans dixit Pr̃ abrahã miſerere mei et mitte lazarũ vt intinguat extremũ digiti ſui in aquã vt refrigerʒ linguam meam. q̃ crucior in hac flamma.** Sicut diuitas figurate p̃ trãſlationẽ oc̃los. linguam. digitos. ceteraq; humana membra dicit̃ habere. ita anime a corporib⁹ ſeparate. Petit ẽ diues linguã ſuã refrigerari .i. penã quã cũ lingua ſuo meruit laxari. In ꝯuiuijs eni q̃ loquacitas ſolet habũdare. perhiber̃ diues ex lingua grauiter ardere. Optat igitur ab extremo digiti ſe tangi. i. operatione iuſtoꝝ vel vltima recreari et ſic per aquam gratie dei miſericorditer ſibi ſbueniri. **Et dixit illi abrahaʒ. Fili recordare q̃ recepiſti bona ĩ vita tua. et lazar⁹ ſimiliter mala.** Nũc aũt hic cõſolat̃. tu vo cruciaris. Torquet̃ aũ tũ diciuʒ. q̃ luxurioſo carere delicijs pena ẽ. Abrahã ceteriq; p̃res fideles nequaq̃ ſcðm carnẽ filios a tormẽtis liberare ſtudent quos a fide deuiaſſe ꝯſiderãt. Forte diues iſte aliqd boni habuit qð felicitas trãſeũtis vite remunerauit. ⁊ lazarus aliqd mali qð ignis inopie purgauit. Vel in h̃ recepit bona. q̃ ſuũ gaudiũ felicitatẽ trãſitoriã putauit. Iuſti vo ⁊ ſi in mũdo bona habeant. q̃ ad eterna ſãctis deſiderijs eſtuãt. h̃ aſſũt minime bona videntur. **Et in his oĩbus inter nos ⁊ vos chaos magnũ firmatũ eſt. vt hi qui volũt hic trãſire ad vos nõ poſſint. neq; inde huc trãſmeare.** Chaos ſiue chaus. vt veteres codices hñt ſigt p̃petuã diſſimilitudinẽ. vt inter bonoꝝ maloꝝq; volũtates. q̃ p⁹ mortẽ nõ poterũt merita mutari. Nõ ẽ dubiũ qn reprobi a penis tranſire cuperẽt. ſicut adhuc faciũt ad ſortẽ btõꝝ. Trãſire aũt iuſtoꝝ ẽ mẽte ire p̃ miſcðiam ad poſitos ĩ tormẽtis. eoſq; velle liberare. Sʒ nõ p̃nt. q̃ iuſtoꝝ aĩe q̃uis ĩ ſue nature bonitate miſicordiaʒ habeãt. tãta tñ rectitudĩe auctoris ſui ꝯſtringũ

4.ſen.d.° 50.c.13 cũ

J

XIII tur. vt nulla cōpaſſione ad reprobos moueanť.
Aliter. Juſti trāſire volūt. i. exiſtimātur a mltis
trāſire velle ad illos pſertim eripiendos a penis
4. ſen. di. 50. poſtremo qui eis in hac vita maiori affectu iungebantur.
**Et ait. Rogo ergo te pr̄ vt mittas eum
in domū patris mei. habeo enī ibi quin
qꝫ frēs vt teſteť illis ne et ipſi veniāt in
locū hūc tormentoꝝ.** Poſtq̄ꝫ ardenti de ſe
ſpes tolliť: animus ad ꝓpinquos recurrit: qꝛ re
ꝓboꝝ mentē pena ſua qn̄qꝫ inutiliter erudit ad
charitatē: vt iā tūc ſuos etiā ſpiritalr̄ diligant: q
dū hic pctā diligerent: nec ſe amabāt. Seruať ḡ
diuiti ad penā et cognitio pauꝑis quē deſpexit.
ꝛ memoria fratrū quos reliq̄t. Et boni ſiq̄dē bo
nos et mali malos: et boni malos: ꝛ mali ꝯgno-
ſcūt bonos. Jn q̄ vicꝫ cognitōe vtriuſqꝫ ꝑtis cu-
mul⁹ retributiōis excreſcit: vt et boni amplius
gaudeāt: qꝛ ſecū letari ꝯſpiciūt quos amauerūt
ꝛ mali dū cū eis torquētur quos in hoc mundo
dilexerūt eos nō ſolum ſua: ſꝫ etiā eoꝝ pena con
ſumat. Fit aūt in electis q̄ddā venerabilis. qꝛ n̄
ſolū eos agnoſcūt quos hic nouerāt: ſꝫ velut vi-
ſos ac cognitos recognoſcūt: bonos quos nūq̄ꝫ
viderāt. **Et ait illi abrahā. Habēt moyſē**
R **et ꝓphetas. audiāt illos. At ille dixit.
Nō pater abrahā. ſed ſi quis ex mortu
is ierit ad eos penitentiam agent.** Diues
iſte ſer⁹ magr̄ incipit eē: cū iā nec diſcēdi tps̄ ha-
bet nec docēdi. Et qꝛ v̄ba dei deſpexerat: hec au-
dire ſuos ſeq̄ces n̄ poſſe exiſtimat. **Ait aūt il-
li. Si moyſen et prophetas nō audiūt.
neqꝫ ſi quis ex mortuis r̄ſurrexerit cre
dent.** Qui v̄ba leg̃ deſpiciūt: reſuſcitato crede
re rēnuūt. Jſte diues iudaicū populuꝫ ſig̃cat: q
cultū vite exteri⁹ habuit. ꝛ accepte legis delicijs
inutiliter vſus fuit. Lazar⁹ vlcerib⁹ plen⁹ gentiľ
eſt ppľs. q dū cōuerſus ad deū pctā cōfiteť: vir⁹
qđ intus latebat quaſi rupta cute foras emittit
Lazarus cupiebat micas diuitis: ꝛ nemo illi da
bat. qꝛ gētilē populū ſupb⁹ iſrľ deſpiciebat. Qui
dū de doctrina leg̃ quaſi de accept̃ opib⁹ tumu
it. verba fluebant ei de ſcīa q̄ſi mice cadentes de
mēſa. Canes in ſacro eloq̄o ſolēt intelligi p̄dica-
tores: q dū pctā ꝯfitētes: inſtruūt: q̄ſi vulu⁹ men
tis ꝑ linguā tāgūt. Et dū loq̄ndo a peccat̃ corri-
piūt ad ſalutē reducūt. ſicut canes curāt vulne-
ra dū ea tāgūt lingua. Vn̄ bn̄ lazar⁹ interp̄tatur
adiut⁹. qꝛ illi gētiles adiuuant: q eoꝝ vulnera ꝑ
lingue correctionē curāt. Pōt etiā ꝑ lictionē ca
nū lingua ſignari adulātiū: q vulnera lingūt: dū
mala nr̄a improbo fauore attollūt. Abrahe ſin⁹
ſig̃cat celoꝝ req̄em: in q̄ recūbūt veniētes ab ori
ente et occidēte cū abrahā et yſaac et iacob: ſꝫ fi
lij regni hui⁹ purpura et biſſo induti foras eijci-
enť. Jnfidel' ppľs legē in ore tenuit. ſꝫ ope ſerua
re ꝯtēpſit. et iō ampli⁹ ardebit. Diues in hac vi-
ta guttā aque mēdicās i alr̄a dic̄ ſe hr̄e q̄nqꝫ fra
tres. qꝛ iudaic⁹ ppľs ex mḡna iā ꝑte dānat⁹: no-
uit ſeq̄ces ſuos ſup terrā relictos. v. libris moyſi
carnalr̄ itellect̃. vľ. v. ſēſib⁹ corpis deditos. Qn̄o
ḡ in. v. v̄ginib⁹. ꝛ in. c. l. trib⁹ piſcib⁹ innūera mľ
titudo ſcōꝝ intelligiť: ita in. v. fratrib⁹ diuit̃ mľ
ta milia ppľi iudeoꝝ intelligūtur. quos ad ſpiri
talē intelligētiā n̄ aſſurgeř gemit. Optat igiť ad
eos mitti lazaꝝ ſiue aliū d̄ fidelib⁹. ſed nō ei cre
dēt ſi moyſen et ꝓphetas n̄ audiūt. Ex mortuis
dn̄s reſurrexit. ſꝫ iudaic⁹ ppľs qꝛ moyſi n̄ credi-
dit: dn̄o credere ꝯtēpſit. Cūqꝫ moyſi v̄ba ſpūalr̄
intelligere rēnuit ad eū quē moyſes p̄dixerat nō
ꝑuenit. Vn̄ v̄itas. Si crederet̃ inq̄t moyſi cre-
deretis vtiqꝫ et mihi.

Expoſitio de eodem.

L Ulti dicūt q̄s oſtēdit nob bōa. Reuera
in charissimi mlti v̄ba dei audire cupiunt.
ſed heu q̄ dicāt pauci ſūt: imo qđ ḡui⁹ ē. ps̄. 4.
pleriqꝫ dū v̄bū vite ꝓferre nolūt aut neſciūt: eoſ
odijs ꝑſequūtur q bona dicūt vľ faciūt. Hi i tm̄
v̄itatē xp̄i abomināť vt etiā d̄ eo loq̄ audire dedi
gnātur. Et qꝛ eos v̄bū vite cruciat: vtiqꝫ v̄bū dei
chriſt⁹ eos tm̄ a regno ſuo q̄ꝫtuꝫ tenebras a luce
diſgregat. Et cū a regno di excludātur: neccē ē ꝑ
omia vt tartareo carceri cū diabolo auctore iui-
die includātur. Si nulla ſcp̄tura eēt niſi hodier
nū euāgeliū: ſufficeret fidelib⁹ ad vite exēplū. Re
fert nāqꝫ dn̄s q̄ q̄dā hō magnis diuitijs afflux Luce. 16.
erit: quotidie ſolēnes epulas duxerit pauꝑi la-
zaro m ſuꝑ vlceroſo: micas de mēſa cadētes de-
negauerit. Qui mortu⁹ inferno mācipať. lazar⁹
v̄o i ſinu abrahe collocať. Diues ḡ dū ſe grauiť
flāmis cruciari lazaꝝ v̄o cerneret gremio abra-
he letari magno eiulatu abrahā poſtulat: vt la-
zarū mittat q minimo digito guttā aque īſtillat.
et linguā ei⁹ ardētē refrigeret. Sꝫ qꝛ hic mēdico
denegauit pauis micā: ibi ip̄e mēdic⁹ nō meruit
aque guttā. Poſtq̄ꝫ v̄o de ſe deſꝑauit: ꝓ ſalute
frm̄ rogauit. Quos abrahā ſcp̄ta moyſi ꝛ ꝓphe
tarū hr̄e indicauit: qb⁹ ſi nō crederēt. nec mortu
is ſi ad eos irent credituros affirmauit. Hic hō
rex fuiſſe inſinuať. cū purpura veſtit⁹ memora
tur. qꝛ olim ſoli reges purpura vtebantur. Sed
qꝛ rex a regēdo dict⁹ ē: ꝛ ip̄e hu⁹ pcti vitijſ erat ſb̄
iect⁹: n̄ rex ſꝫ hō appellať. qꝛ voracitati tm̄ ꝛ libi
dini vt aīal irrōnale famľabať. Cui⁹ nomē iō n̄
exp̄miť. qꝛ i libro viuētiū cū iuſt̃ n̄ ſcribiť. Laza
rus āt pauꝑ noiať. qꝛ nomē ei⁹ i celo ſcp̄tū iuen
ebať. Diues i inferno ſepult⁹ legiť. qꝛ infernus
ſub terra eē ferť. ꝛ q ibi mergiť: terra cooꝑiť: ſic
corp⁹ puluere cū i tumľo ſepeliť. Sin⁹ āt abra
he erat loc⁹ a penis q̄et⁹. in quo chriſtū expecta
bat ſctōꝝ cet⁹. An̄ xp̄i q̄ppe aduētū oēs deſcēde
M rūt ad īfernū. Et ſi abrahā cū lazaro ap d̄ īferos
fuit: q̄riť qn̄o diues eleuat̃ ocuľ eos a lōge vide
rit. Duo īferni legūtur. inferior et ſuꝑior. Jnferi Luec. 16.
or i quo aīe reproboꝝ torq̄bantur. ſuꝑior in quo
electi chriſtū p̄ſtolabātur. De inferiori ſcribitur. ps̄. 85.
eruiſti aīam meā ex inferno infe. De ſuꝑiori aūt ps̄. 141.
educ d̄ infer. aīam m. ad ꝯfitēdū tuo noī. Jn in
feriori. ix. ſp̄ales pene eē ferūť. ſ. ignis iextīgui
biľ. horror frigoris incōꝑabiľ. v̄mes imortales.
fetor intollerabiľ. mallei ꝑcutiētes. tenebre pal-

pabiles. confuſio peccatoꝝ. viſio demonū. ꝛ au
ditio inſultātiū. ignea vincula ſingulorꝝ mēbro
rū. Supior aūt īfern⁹ erat vltima pars terre lo
cus inferno vicin⁹: ſꝫ a penis diſtīct⁹: in quo iu
ſti poſiti potuerūt a malis cōſpici: q̄ erāt in inſe
riori. Quidā dubitāt: vtrū ſe aīe in illa vita cog
ſcāt. Sꝫ cū diues abrahā cognerit: quē nūq̄ aū
4. ſen. diſ 50. queri. viderat: cōſtat ꝙ mali bonos ibi agnoſcāt. Cum
vo abrahā diuitē ibi ꝯgnerit: quē aū nūq̄ vide
rat: patet ꝙ etiā boni malos ibi agſcāt. Rurſuꝫ
4. ſen. di 50. Preterea. q̄rit̄ vtrū iſtoꝝ aīe qcq̄ de viuētib⁹ intelligant:
vel aīe prauorꝝ aliqd de viuis ſentiāt. Sꝫ cum
abrahā dicat recepiſti bona in vita tua: ꝛ lazar⁹
mala. cōſtat ꝙ boni hoīes actus viuētiū aſpici
ant: pſertim cū ſe inuocātib⁹ cōtinuo ſubueniāt
Cū vo diues ꝓ fratrib⁹ male viuētib⁹ pces fun
dat: patet ꝙ dānati q̄dā nō tn̄ oīa de viuis ſciāt
4. ſen. di. 50. queri. Aū iudiciū aūt reprobi electos in gaudio cōſpi
ciūt vt magis doleāt ꝙ hoc aſſeq̄ neglexerāt. aſpi
ciūt electi ꝛ reprobos ī ſupplicio: vt ampli⁹ gau
deant. ꝙ hoc dei grā adiuuante euaſerāt. p⁹ iudi
ciū vo boni ſp q̄dē malos videbūt. mali aūt nū
q̄ bonos videbūt. Notādū vo ꝙ is lingue ſpeci
aliter petit refrigeriū: quē in oībus mēbris coq
Luce. 16. bat incēdiū. Per hoc dat̄ intelligi quēlibet in eo
mēbro ampli⁹ tormēta paſſurū. in quo maiorē
exercuit peccandi vſum. Et qꝛ hic dedit⁹ edacita
ti iugiter inſeruiebat loq̄citati: iuſte dicit̄ in lin
gua plus cruciari quā ſemp laxabat inania fari
Et notandū ꝙ nulli legit̄ qcq̄ rapuiſſe: ſꝫ tm̄
mō ꝓpa n̄ tribuiſſe. Et ſi is frēs tanto ſupplicio
plectit̄ q̄ ꝓpa minime largit̄: qd de his ē ſētiēdū
q̄ ſp parati ſūt ad rapiēdū. Dicit ſcptura ꝺ ocio
ſe cōcedentib⁹ ſulci clamabūt aduerſus eos. ꝺ fu
ribus aūt et rapacib⁹ terra cōuertet̄ eis in picē
et ſulphur ardētem. Hic diues aliq̄ bona ꝓ hu
mana laude fecit. ꝛ bonā mercedē hoꝝ p bona
tpalia recepit. lazar⁹ vo aliq̄ mala geſſerat: q̄ hic
Gregori⁹. dolore corpis luerat. Penſate q̄ſo chariſſimi q̄
diſtricta ſūt iudicia dei. Ecce guttā aque petit: q̄
micas panis nō dedit. Et qꝛ micas negauit: gut
tā nō impetrauit. Vn̄ vos dn̄i mei q̄bus ds ꝯceſ
ſit diuitias hui⁹ ſcli cauete ne vos diuitie vt ſer
uos poſſideāt: et a veris diuitijs vacuos ad tar
tara pertrahant. Poſſidete vos diuitias egenis
diſtribuendo: ꝛ veras diuitias p has fallaces ac
q̄rendo. Nō eſt malū diuitias hr̄e. ſꝫ valde gra
ue eſt eas in prauū vſū cōtorquere. Dauid eni ꝛ
ezechias atq̄ ioſias. vt puta reges. aliiq̄ eoꝝ ſi
miles: multas diuitias poſſederūt. ſꝫ p eas inde
ficiētes ſibi cōparauerūt. Cyrus et antiochus il
liſq̄ ꝯſiles viri diuitiaꝝ erāt. qꝛ eas ad ſupbiam
ꝛ luxuriam ꝯuerterūt. Et qꝛ hic ſuū regnū celorū
habuerūt obeūtes nihil in manib⁹ ſuis inuene
rūt. ſꝫ cū illo diuite in eterna egeſtate dolebunt.
De talib⁹ dr̄. Facili⁹ ē camelū p foramē acus trā
ſire q̄ diuitē in regnū celoꝝ. Narrat dn̄s cuidaꝫ
plurimas diuitias affluxiſſe. hūcq̄ deſtructis hor
reis maiora cōſtruxiſſe. atq̄ illic oīb⁹ bōis col
lectis aīe ſue dixiſſe vt epularet̄. letaret̄. qꝛ mul
tos annos victur⁹ eſſꝫ. ꝛ in his bonis letos dies
delicijs ductur⁹. Eadē nocte infelix mortu⁹ alie
nis diuitias ſuas reliq̄t. ipe ſola pctā ſecūꝫ por
tans. tartara ſubiuit. Quid huic ꝓfuerūt diuitie
q̄ his neglexit eterna s acq̄rere. In q̄tuor aūt
ſpēs diuidūt̄ hoīes. Quidā diuites. vt abrahā
et iob ſaluant̄. q̄dā vo diuites. vt cenchres pha
rao et nabuchodonoſor. damnant̄. q̄dam pau
pes. vt lazarus et monachi. ditabūtur. quidam
aūt vt iudas. aliiq̄ fraudulenti miſerijs eternis
tradūtur. Diues etiaꝫ q̄ purpura et byſſo indu Luce. 16.
ebatur. ē iudaic⁹ ppl's. q̄ regno et ſacerdotio le
gis gl'iabat̄. Per purpuram q̄ppe regnū. p biſ
ſū deſignat̄ ſacerdotiū. Hic quotidie ſplendide
epulabat̄. dū in exteriori cultu de ferculis legis
et ꝓphetarū ſaginabat̄. Per pauperē vo genti
lis popul⁹ pfiguratur q̄ vlcerib⁹ peccatoꝝ ſau
ciabat̄. Hic micas de mēſa cadētes nō accipie
bat. qꝛ nec minimā ſentētiā de ſacra ſcptura au
diebat. Canes aūt veniētes vlcera ei⁹ lingebant
qꝛ apl'i canes dei eū copioſe legē dei inſtruebant.
vlcera pctōꝝ medicamīe penitētie claudebant.
Hic mortu⁹ in ſinū abrahe portat̄. diues in in
ferno tumulat̄. qꝛ multi fideles ab oriēte veniēt
et occidēte. ꝛ cū abrahaꝫ et yſaac et iacob in reg
no celoꝝ recumbēt. Filij aūt regni. ſ. pfidi iudei
eijciētur in tenebras exteriores. qꝛ nō crediderūt
moyſi nec ꝓphetis. nec chriſto reſurgenti a mor
tuis. Nūc quoq̄ bella legūtur regū et victorie il
loꝝ. vt per hec inſtruamur peccata debellare. et
victores exiſtere vitioꝝ. Legit̄ aūt ꝙ quidam vir
duas vxores habuerit. quaꝝ vna fecūda altera
ſteril' fuerit. ꝛ tandē ſterilis ſamuelē genuerit.
Qui heli ſacerdotio ſaulē abdicauit a regno da 1. Regū. j
uid vnguens oleo. ſublimauit ſceptro. Qui da
uid golyam fortē funda et lapide ſtrauit ꝓprio
enſe caput amputauit. plurimis deſudauit. de
uictis hoſtib⁹ egregiū dn̄o tabernaculū ppara
uit. cui⁹ fili⁹ ſalomon templū toto orbe famoſū
ꝯſtituit pacē omnib⁹ gentibus. Vir q̄ ſibi duas
vxores copulauit. eſt ds. q̄ ſynagogam ꝛ eccl'iaꝫ
ſibi deſponſauit. Ex q̄b⁹ ſynagoga fecūda fuit.
qꝛ iudaicū pplꝫ ad carnales cerimōias gn̄auit.
Eccl'ia aūt diu ſterilis filiū ſcꝫ chriſtianū ppl'm
ad ſpūales obſeruantias generauit. q̄ hely a ſa
cerdotio. ꝛ ſaul a regno repudiauerūt. qꝛ iudai
cū incredulū ppl'm a chriſti ſacerdotio ꝛ gentilē
ppl'in fideles pſequētē a regno dei alienat. dauid
aūt verū ſcꝫ deſiderabilē chriſtū a patre oleo le
ticie p̄ oīb⁹ cōſortib⁹ vnctū regē oīm adorat.
Hic fortē golyam funda deiecit. dū fortē diabo j. Re. 17.
lum ſua humanitate confregit. Funda quippe
erat circūdata chriſti humanitas paſſionibus
circūrotata. Lapis q̄ frōtē golie penetrauit erat
diuinitas q̄ maxillam leuiathan pforauit. Por
ro mucrone caput ei⁹ deſecuit dū p reges ꝛ phi
loſophos vtiq̄ arma ei⁹ ad fidē conuerſos dia
boli vires eneruās ab ydolatria depulit. Hic da
uid multa bella ꝯſtituit. dū milites ſuos apl'os ꝛ
martires. debellare iudeos. paganos. hereticos
inſtituit. Proſtratis hoſtibus fecit dn̄o tabna
culū. In cui⁹ regis militia chariſſimi cōtra vitia
armis vtutū pugnem⁹. vt vite pmio laureati in
ſupno regno triūphem⁹. Militia ē ei vita hoīs

XIII ſup terrā.et ſicut mercēnarij dies eiꝰ. Miles mi
litat ꝓ bñficio.mercēnariꝰ laborat ꝓ annuo ꝑ
mio. Jta nos dilectiſſimi militemꝰ ꝓ eterni reg
bñficio.deſudemꝰ ꝓ ꝑennis vite ꝑmio. Dauid
geſſit typū chriſti.hic cū hoibꝰ ꝯuerſant. ⁊ pro
ſponſa ſua ſcȝ eccl'ia ꝯtra hoſtes dimicant. ſa-
lomō expſſit eiꝰ figurā iam in gl'ia pr̄is regnātis
⁊ in pace ꝑpetua cū ſanctis triumphātie. Deui
ctis itaqȝ vt dō hoſtibꝰ.ſic ſalomō tēplū edifica
uit qñ vltio iudicio dānat hoſtibꝰ ſupnā hierl'm
ex angelis et hominibꝰ vt ciuitatē edificans cō-
gregabit. Eſt auis ꝑdix nūcupata. q̄ fouet oua
ab alia aue furata. Poſtq̄ȝ pulli exeunt.audita
voce matris ad eū redeūt. Deus.pr̄ duos pr̄os
homines q̄ſi duo oua in nido ꝑadiſi poſuit. q̄s
ꝑdix diabolus ꝑditor animaruȝ furatos fouit.
dum ſeductos a deo oēm maliciā docuit. Qui d̄
teſta exeuntes ad mr̄em reuerſi ſunt. qñ tunicā
pctī exeūtes ad mr̄em.ſ.dī ſapiāȝ xp̄m redieꝛt.

Q

Sermo de penis animarum.

4.ſen.diſ 50.ſi qs

q Uidam putāt aīas corꝑalibꝰ pēis
cruciari ñ poſſe niſi ꝑ corꝑa: ⁊ ī cor
ꝑoribꝰ manētes. Quaꝓpt̄ a cor
poribꝰ exutas aīas: nullas alias penas ſu-
ſtinere credēt: niſi eas ſolū q̄s ꝯſciētia intꝰ
accuſatrix irrogat. Sȝ veriſſime auctorita-
te ſacri eloquij ⁊ catholice veritat teſtimo
4.ſen.di. 44.ſi vo ⁊ queri. et Lū dñt. math:25. nio ꝓbat̄ corꝑali et materiali igne aīas eti
am nūc añ ſuſceptionē corꝑm cruciari. Si
enī demonibꝰ q̄ ſūt ſpūs corꝑalis ignis ꝑ-
paratus dr̄: q̄d mir̄ eſt ſi aīe a corꝑibus ex
ute corꝑali igne cruciētur. Sȝ q̄uo inquiūt
aīe ſine corꝑibꝰ a rebus corꝑalibꝰ pati pñt
Ecce dicamꝰ: Neſcimꝰ q̄uo id fieri poſſit.
Nūquid idō ver̄ nō ē: q̄ nos neſcimꝰ q̄uo
eſt: Tñ q̄d mirū: ſi aīe extra corꝑa patiunt̄
ſi ledūtur dū cedūtur indute: cur nō ledāt̄
ſi cedant̄ exute. Si affici pñt qñ inter ipas
et illud a q̄ afficiūtur: mediuȝ eſt illō: ꝑ qō
afficiūtur: nōne ꝓbabile oīno ē: m'ltomag
eas affici debeꝛ: qñ illi a q̄ afficiūtur imedi
ate ꝯiūgāt̄. Tñ hoc vbiqȝ q̄rēdū ñ ē: vt qō
credeꝛ iubemur: nr̄a ſp rōe diſcuteꝛ cone-
mur. Scp̄tura ſac̄ īngr̄a ſi dī nr̄e h̄ nob dic̄.

R

Gregoriꝰ. 4.ſen.di. 50.queri.

Qō āt plꝰ q̄rimꝰ Suſcipiamꝰ ñ ꝯtradicāꝰ
Btūs greg. dic̄: Q̄ in eo ardēt: q̄ ſe ar-
dētes vidēt. Quid ſibi vult putat hoc qō
dicit: q̄ aīe ī eo ipō ardent: q̄ ſuū ardorē vi
dēt. Jn rebꝰ corꝑalibꝰ ita ñ ē: vt ardorē ſē
tiat: q̄cūqȝ ignē ꝯſpicat̄. Que eſt ḡ viſio il-
la aīe q̄ ſētit oē qō videt: vl' ſi ñ oē: hoc cer-
te qō ad penā videt. An q̄ ſenſꝰ aīe qñ per
corpꝰ egredit̄: idō diu'ſ mōis ꝑcipit: q̄ per
diu'ſa inſtrum̄ta ꝑcipit. Et ob hoc q̄dam e
minꝰ ꝯſtituta corꝑali ſenſu ñ ꝑcip: q̄ ad ꝑ-
cipiēda illa iuſtrum̄tū corꝑal' ſēſꝰ ñ ſufficit
Jbi enī ſēſꝰ defic̄: vbi āp liꝰ inſtrum̄tū nō
ſuffic̄. Propt̄ea illi ſenſꝰ q̄ ſufficiētia inſtru
mēta m̄gna hñt: maiorē in ꝑcipiendo vim
hñt. Ocl's lōge poſita videt: tactꝰ v̄o ſenti
re ñ p̄t: niſi imediate ꝯiſicta. Si inſtrumen
tū tāgēdi eqȝ vt vidēdi pſpicax eēt: eqȝ ta-
ctus vt viſus eminꝰ ꝯiuncta ꝑciꝑet. Quid
igit̄: Ubi inſtrumētoꝝ diu'ſitas n'lla erit:
q̄re ñ oīs ſenſꝰ eq̄lis erit: vt vicȝ ſit illic vi-
dere: qō tangere: tāgere q̄d dolere. Hoc tñ
nō niſi d̄ ill' intelligēdū ē: q̄ idcirco a torm̄
tis affici pñt. q̄ hinc exeūtes ī corruptōne
vitioꝝ ſecū paſſibilitatē ſeꝛt. Nec tñ q̄ ſen
ſū aīe eminꝰ affici diximꝰ: idcirco int̄ penas
corꝑales ⁊ ipam aīam q̄ſi aliq̄ locoꝝ ſpacia
collocamꝰ. q̄ ipa q̄ in ſui nat̄a nulla dimen
ſione tendit̄: vbicūqȝ pñs eſt ſēſu: ꝑ ſemet-
ipam etiā pñs eē ꝓbat̄. Q̄.n.in ipa locus
non eſt: int̄ ipam ⁊ locū nullꝰ ē locꝰ. Hoc tñ
ñ niſi d̄ illis intelligēdū ē: q̄ idcirco a torm̄
tis affici pñt. q̄ hinc exeūtes in corruptōe
vitioꝝ ſecū paſſibilitateȝ ferūt. Hec tñ oīa:
q̄ (vt dictū eſt) rōe hūana inueſtigari non
pñt: in his mētē ſolidemꝰ: q̄ fides ñ dubia
ꝓbat: q̄ ſcȝ peccatrices aīe q̄ culpā ñ corre-
xerūt in hac vita: penā hñt pꝰ hāc vitā: q̄ li
cet q̄lit̄ ab ill' ſentiat̄: a nob ñ intelligat̄: qō
iuſtū ē: cur ñ idō minꝰ ab ill' ſentiat̄: q̄uis
a nob ñ intelligat̄. Nihil etenī refert a q̄bꝰ
rebꝰ patiant̄: ſȝ q̄ntū patiant̄: q̄ vis dolo-
ris: nō ī tormēto: ſȝ in ſenſu patient ꝯſiſtit
Quid enī ꝓdeēt ſi foris cruciatuū mat̄ia
abeſſet: ⁊ patientiū tñ dolor ꝓpterea mīor
nō eēt. Ut q̄ ignē ac flāmā times: niſi q̄
vri times. Si vulnera ⁊ plage nō dolerēt:
q̄s arma: aut tela timeret. Uide ḡ: q̄ oīa
hec a q̄bꝰ dolor eē p̄t non timent̄: niſi ꝓpt̄
dolorē. Tolle ſenſū doloris: nō ē q̄ timeas
Poterat ḡ deꝰ etiā ſine elemētis materia
libꝰ aīabꝰ cruciādis ſenſū doloris dare: ſȝ
dignū ē vt in eis puniāt̄ in q̄bꝰ peccaueꝛt
ꝓpriꝰ q̄dē ſine corꝑibꝰ ſicut ī ipis pu'ſe
ſūt delectate: poſtea v̄o in corꝑibꝰ ſic ī ipis
ꝑ corꝑa inique ſūt operate

S

Sermo de locis penaꝝ

T

ſ Jcut pctōribꝰ cruciādis: deꝰ pe-
nas corꝑales ꝑpauit: ita etiā ad ip
ſas penas corꝑales: loca corꝑalia diſtinxit
Q̄ enī q̄ foris ſūt opa eiꝰ: nō ſolū inſtru-
mēta: ſȝ etiā docum̄ta eoꝝ eē debēt q̄ īuiſi-
bilit̄ opat̄: idcirco corꝑalibꝰ etiā loc: ⁊ tor
mēta impioꝝ ⁊ gaudia iuſtoꝝ diſtixit. Jn

fern⁹ itaqȝ appellat eo qꝺ infra ſit. Sic eni
ſm corp⁹ ſi pōderis ſui ordinē teneāt: in-
feriora ſūt oīa grauiora: ita ſm ſpm īferiora
ſunt oīa triſtiora. Vn̄ ⁊ greca līgua origo
noīs appellat infern⁹: ex eo qꝺ nihil ſuaue
hēat: reſonare phibet. Sic āt cor aīalis in
medio ei⁹ ē: ita ⁊ infern⁹ ī medio terre eē p
hibet. Infern⁹ ſiqdē loc⁹ ē tormētoꝝ: celū
eſt loc⁹ gaudioꝝ. Vn̄ etem̄ loc⁹ tormētoꝝ
deorſum ē: ⁊ loc⁹ gaudioꝝ ſurſū: qꝛ et cul
pa deorſū pmit: ⁊ iuſticia ſurſum ſuſtollit.
Maxia tormēta locū in imo hūt: maxima
gaudia in ſūmo. Media āt bōa ⁊ mala in
medio: hoc ē in hoc mūdo mixta ſūt. Dr in-
fern⁹ inferior eē loc⁹ in imo terre: dānando
rū penis ppat⁹. De q̄ tn̄ oīno certū n̄ ē: in
q̄ pte ei⁹. i. vtꝝ intra ꝯcauitatē illi⁹ ſiue ex
trinſec⁹ in aliq̄ regiōe ambit⁹ ipi⁹ diſpo-
ſitus ſit: q̄uis tn̄ veri ſimili⁹ videat: infra
terrā q̄ſi carcerē q̄ndā: et vl' vt ergaſtuluȝ
tenebraꝝ collocat. In hoc inferno debēt ī
extinguibilē ignē ⁊ q̄ vt ſp ardeat: nutri-
mēto nō eget: ab initio mūdi demōib⁹ eter
nalit cruciādis ppatū. In q̄ ſcȝ igne: etiaȝ
hoīes maligni cū demōib⁹ etnā penā paſ-
ſuri ſūt: qꝛ eis ī hac vita poſiti: ad culpā cō
ſenſerūt. Ad hūc infernū aīe ſceleratorū a
corpib⁹ egreſſe: ſtatī retrudi eſtimāt. Sic
ecōuerſo pfectoꝝ ⁊ iuſtoꝝ ⁊ q̄ ab hac vita
purgati exeunt: ſine mora ad celū vbi ſm
hūanitatē ſuā ieſus xp̄s in dextra p̄ris ſe-
det ī gl'ia: ꝯtinuo deduci credūt: ſic ſcp̄tū
ē: vbicūqȝ fuerit corp⁹: illuc ꝯgregabūtur
aq̄le. Eſt aūt alia pena p⁹ mortē q̄ purga
V
toria dr: in q̄ hi q̄ ab hac vita cū q̄buſdam
culpis: iuſti tn̄: ⁊ ad vitā pdeſtinati exiue
rūt: ad tp̄s cruciant vt purgēt. Quib⁹ lo
cus oīno nō ē determīat⁹: niſi qꝛ multis exē-
plis ⁊ reuelatōibus aīaꝝ ī eiuſmōi pena
poſitaꝝ: ſepe nimiꝝ mōſtratū ē: ī hoc mūdo
nō exerceri illa. Et fortaſſis pbabili⁹ erit
vt ī his potiſſimū locis penā ſingl'e ſuſtine
re credant: in q̄bus culpā cōmiſert: ſic mt'
tis ſepe documētis pbatū ē. Alia vo ſi q̄ſt
haꝝ penaꝝ loca: n̄ facile aſſignant. Beat⁹
Auguſti. aug. in ep'la petri oñdit: quō apoſtate an-
2. pe. 2. geli labētes: in huiōi ima detruſi ſūt: vſqȝ
2. ſen. di. 6. ad futurā in die iudicij vltimā dānationē
Nō eni Nā q̄ petr⁹ carcerē vocat caliginis inferni:
id paul⁹ tenebras appellaſſe credit dicēs:
Ephe. 6. rectores tenebraꝝ haꝝ ſpiritalia neq̄cie ī
celeſtib⁹. Hunc aūt carcerē: ſiue tenebras
iſtas: intelligim⁹ aerē iſtū eē. Vn̄ ⁊ aerie

ptātes dicūt: in q̄ mō maligni ſpūs aū vl-
timi iudicij diē: ⁊ ſm aliq̄d ligati ſūt: inq̄n
tū ſcȝ ꝯſcia future dānatiōis ꝯſtringunt: ⁊
ſm aliq̄d ſoluti ſunt: inq̄ntū ſcȝ hoīes ad
tēptādos ſm moderamē diuīe diſpēſatio
nis ab illis interī maxis gehēne tormētis la
xati: vacare pmittūt. De inferno āt vbi ig
Grego. nis ille etern⁹ ppat⁹ ē cruciādis: btūs gre
gori⁹ in li. dialogoꝝ teſtat: hoc ſi iſti⁹ iu-
dicari: vt ſic dixim⁹ ſub terra eē credat pp'
ſcp̄turā q̄ dic nec ī celo: nec ī terra: nec ſb ter
X
ra iuētū: q̄ libꝝ ſigtū agire potuiſſȝ. Que
ri āt nō incōuenient pt: vtꝝ aīe dānando-
rū eoꝝ: ſcȝ q̄ ab ipijs ⁊ ſceleratiſſimis q̄dā
viuēdi mēſura ī malicia inferiores fuerūt
egreſſe a corpib⁹ ſtatim ad inferni loca ra
piant: ſiue ī alijs q̄buſdā locis pēalib⁹ ſcdm
occultā diſpēſatiōȝ ab illis grauiorib⁹ gehē
ne tormētis: adhuc interī differant: vt vicȝ
q̄madmodū boni: q̄ cū culpis in q̄buſdaȝ
māſiōib⁹ detinēt: vtꝝ ſtatī ad gaudia ce-
loꝝ aſcendāt: ita q̄ȝ min⁹ mali hic egredi-
unt q̄uis dānādi: q̄buſdā tn̄ leuiorib⁹ pe
nis ſm modū culpaꝝ diſpoſite: n̄ ſtatī ad
tormēta īferni deſcēdāt. De pfectis hōis du
biū n̄ ē: q̄n egrediētes: ſtatī ad gaudia trā
ſeāt. Silr ⁊ de valde malis dubiū nō ē: q̄n
exeūtes hic: ſine mora ad inferni tormēta
deſcēdāt. De nō pfectis q̄ȝ bōis certū eſt:
q̄ nūc interim q̄buſdā penis vſqȝ ad ple-
nā vicȝ purgationē a vēturis gaudijs dif
ferant. De impfectis ſiue min⁹ mal' certū n̄
ē: vbi nūc ſint: donec in tpe vniūſal' reſur-
rectōis receptis corpib⁹ ad illa tormēta de
ſcendāt: vbi ſp ſint. Nā ſi idcirco ab ill' dif
ferri dicūt: qꝛ min⁹ mali ſūt poteſt ſiſi rōe
nō differēter credi: qꝛ dānādi ſunt. Quid
eni faciat dilatō: vbi emēdatio ⁊ purgatō
eē n̄ pt? Qꝺ tn̄: qꝛ occultū oīno ē: neqȝ te
mere diffiniēdū ē. Et hec ſufficiāt ꝺ locis
penaꝝ: ⁊ de penis aīarum dicta

Sermo de diuite ⁊ paupe.

Y
S Ciendū ē q̄ hō xp̄ian⁹ nō dȝ diui
tijs habūdare: ſȝ ſp ſe paupeȝ cog
noſcere. Et ſi hȝ diuitias: ſcire debꝫ: qꝛ nō
ſūt ve diuitie: vt alias deſideret. Qui eni
falſas diuitias deſidat: vas n̄ q̄rit. Falla-
ces eteni ſt: q̄ nobiſcū diu pmanere n̄ pñt
Fallaces ſt: q̄ mētis īopiā n̄ expellūt. Sole
āt diuitie ve ſt: q̄ nos diuites vtutib⁹ fa-
ciūt. Qui āt vas q̄rit adhuc paup ē: ⁊ ree
te dic. Paup ⁊ dolens ego ſū. Rurſus ille
q̄ paup ē: ⁊ neq̄tia plen⁹: vñ ille dr habū-

dare. Quia ei diſplicʒ ꝙ paup ē: ⁊ iuſticia
ipa videt̃ habūdare ī cord ſus adūſus iuſti
ciā di. Nō ſūt āt ꝟe diuitie ille terrene: ſed
mēdicitas. qꝛ q̄ntomagiſ habūdāt: tāto cre
ſcit inopia et auaricia: ⁊ pl⁹ augēt cupidi-
tatē ei q̄ illas poſſidet. Creſcit amoꝛ nūmi
q̄ntuʒ ipa pecunia creſcit. De his diuitijs
ſcriptū ē. Nō ꝓderūt ī die vltiōis: iuſticia
aūt libabit a moꝛte. Et alibi. Qui feſtīat
ditari: nō erit innocēs. Multū āt diues eſt
cui nihil deeſt. Qui aūt cupit nihil: illi ni-
hil deeſt. Jdō q̄dā ſapiēs dixit. Quis di-
ues? Qui nulla cupit. Quis paup? Aua-
rus. Quare aūt q̄rūtur iſte diuitie? Nemo
vult diues eē: niſi vt inflet̃ int̃ eos iut̃ q̄s vi
uit: vt ſupioꝛ ill̃ videat̃. Diuiteʒ ꝟos ⁊ pau
pes ī corde introgat dn̄s: n̄ ī archa ⁊ doms.
Habeat m̃ltas facultatēs pecūiaꝝ: ſi ī eis
n̄ extollit̃: paup ē. Nō habeat aliquid ⁊ cu
piat: ⁊ inflet̃: iut̃ diuites et repꝛobos eū de
putat de⁹. Vn̄ dn̄s ait. Facili⁹ ē cameluʒ
p foramē ac⁹ trāſire: q̄ʒ diuitē. i. amantē di
uitias: ⁊ ſi n̄ habeat: intrare ī regnum dei.

1.thi.6. Nā q̄ volūt diuites fieri: incidūt ī tēptatio
nē ⁊ laqueū dia boli. ⁊c̄. Radix eni malorū
oīm ē cupiditas: nō auꝝ vel argētū. Hinc
ſalomō dixit. Qui amat diuitias: fruct⁹ n̄
capiet ex eis. Jdeo ſtatim ſubinfert apl̃s.
Tu āt hō di h̄ fuge: ſectare iuſticiā: facien
do cuiq3 qd̄ ſuū ē: pietatē cōpatiēdo: fideʒ
mōin pl̃is eē q̄m ōm n̄ credēdo: charitatē:
diligēdo deū: patiētiā ferēdo aduerſa: mā
ſuetudinē: nulli aſp exiſtēdo: ſʒ dulciſ. Hec
habe ī te: ꝓ alijs certa bonū certamē fidei:
ſʒ aſſidue ⁊ cū diſcretione: ⁊ ꝓ his apph̄en
de vitā eternā. i. eā ſolā mercedē q̄re. Hec
oīa amittit cupid⁹: ⁊ eoꝝ hʒ ꝯtraria q̄ a-
mat pl⁹ h̄re q̄ʒ opꝫtet. Fideli homi tot⁹ mū
dus diuitiaꝝ ē. Audi paulū. Nihil haben
tes ⁊ oīa poſſidētes. Et q̄ p̄ſtat nob: nō di
uitib⁹ hui⁹ ſcl̄i oīa habūdāter ad fruendū.
Qui vult ḡ eē diues: nō hereat pti: ⁊ totū
poſſidebit. Jlli hereat: q̄ totū creauit: ⁊ hʒ
eas d̄ q̄b⁹ d̄r. Redēptio aīe viri: diuitie ei⁹
Quas q̄ n̄ hʒ: paup ē: ⁊ n̄ ſuffert minas:

Dn̄ica ſecunda poſt penthe. S. luc.

Z

Luce. 14 Omo quidā fecit cenā magnā
⁊ vocauit m̃ltos. ⁊ cetera. Omp̄s
de⁹ ī exoꝛdio mūdane reformationis
ad ſe ꝯgnoſcēdū: ſeq3 ꝑpetualiter laudandū du
os rōnales creaturas: āgelicā ſcʒ ⁊ humanā ꝯdi
dit. Sʒ qꝛ angelica m̄gna ex pte ꝑ culpā ſupbie
lapſa ē: humōe nature ſtatim inuidit: eamq3 ad
lapſū peccādi ꝯxit. atq3 a p̄adiſi delicijs ꝓuauit
De q̄ ꝓuatōe dn̄ica ꝑabola dic̄. [Hō q̄dā fec̄ ce.
mag. ⁊ vo. m̃l. Sp̄ual̃r hō iſte d̄s ē itelligēd⁹: de
quo ſcptū ē. Hō ē: ⁊ q̄s ꝯg̃ſcit eū. Et iteꝝ. Hō na
tus ē in ea: ⁊ ipe fūdauit eā altiſſim⁹. Qui hō vo
cat̃ ab hūanitate. qꝛ bēigniſſima largitate quot-
tidie gn̄i hūano ſuā exhibet grām. Qui fec̄ cenā
m̄gnā: qꝛ indeficiētē ſatietatē in eterna dulcedīe
electiſ aiab⁹ p̄parauit. Vocauit āt m̃ltos. p̄muʒ
p ſeipm iudeos p̄dicādo. poſtmodū p p̄dicationē
apl̃oꝝ ex q̄ttuoꝛ mūdi ptib⁹ populū gētiū ad fidē
vocādo. Sʒ notādū: ꝙ vocatio fit trib⁹ modis.
Prim⁹ ḡ mod⁹ vocatiōis ex dō ē. ſcd̄s p hoīem
terci⁹ ex neceſſitate. Ex dō ē quotiēs inſpiratio
diuina in coꝛ nr̄m imiſſa: nōnunq̄3 etiā dormiē-
tes nos ad deſideriū eterne vite ac ſaluti ſ exſuſci
tat. deūq3 ſeq̄ ⁊ ei⁹ inherere mādatiſ cōpūctōe ſa
luberrima cohoꝛtat̃. vt abrahā voce dn̄ica legi-
mus vocatū. Sic eni dixit ei. Exi d̄ terra tua. et
de ꝯgnatōe tua. Quo etiā mō anthoni⁹ ē accit⁹.
Audiēs q̄ppe ī eccl̃ia illd̄ euāgeliū: q̄ n̄ odit pa
trē et ma. ⁊c̄. ⁊ illd̄ ſi vis ꝑfect⁹ eē: vade ⁊ vende
oīa et da paupib⁹. ⁊ habeb theſaurū in celo. ⁊ ve-
ni ſeq̄re me. ⁊ ꝯfeſtim renūciās cūctis ſecut⁹ eſt
chꝛiſtū: nulla exhoꝛtatōe neq3 doctrina ꝓuoca-
tus. Secūdus vocatōis mod⁹ ē: cuʒ vel exēplis
ſctōꝝ. vel mōitis ad deſideriū ſaluti ſ accēdimur
Quo oꝛdine p moyſen filij iſrl̃ de afflictiōe egip-
ti ſūt liberati. Terci⁹ eſt: cū tēpēte ingruētib⁹ tē-
ptatōib⁹. q̄ vl̃ moꝛtis picl̃a cōminātur. vel amiſ
ſione bonoꝝ ac ꝓ ſcptōe ꝑcutiūt. vl̃ caroꝝ moꝛ-
te cōpungūt: ad deū quē ſeq̄ in teꝑ ꝓſꝑitate cō-
tēpſim⁹ ſaltē inuiti ꝑpare cōpellimur. Cui⁹ p ſe
patēt m̃lta exēpla. Scd̄m has vocatōes multi
vocātur: ſʒ pauci veniūt. qꝛ m̃lti intrāt in eccl̃iaʒ
ꝑ fidē. ſʒ pauci ſaluātur ꝑ opationē. [Et ne d̄ ig-
norātia hoīes excuſationē haberēt: miſit ſeruuʒ
ſuū hoꝛa cene dicere inuitatiſ vt venirēt. Seru⁹
iſte q̄ ad inuitādos alios mittit̃: oꝛdinē p̄dicato
rū ſignificat. Qui dn̄i v̄bū diuinū intra eccl̃iam
anūciāt q̄ſi plīmos ad cenā vocāt. [Nō ſoluʒ
eni diuine clemētie ſatiſ fuit. ꝙ eternas delicias
nob p̄parauit. ſʒ etiā ſeruis miſſis eaꝝ dulcedinē
nob enūciauit. Hoꝛa cene finis ē ſcl̄i: ille ſcʒ de
quo paul⁹ ait. Nos ſum⁹ in quo fines ſcl̄oꝝ de
uenerūt. Quāuis eni apud antiquos ꝯſuetudo
fuerit. vt ſemel in die p̄anderent. ⁊ hoc ꝯuiuiuʒ
et prādiū et cena vocaret̃. Tn̄ apd̄ vſū nr̄e locu
cutionis p⁹ prandiū cena reſtat. p⁹ cenā aūt nl̃-
lū ꝯuiuiū remanet. Vn̄ nō incongrue p hanc ce
nam dies iudicij ſiue illud eternū cōuiuiū figu-
rat̃. ad qd̄ q̄ puenire meruerint: non eſurient ne
q3 ſitient amplius. Tanto ḡ feſtinātius ad hāc
cenā currere debemus: q̄to p⁹ hanc aliā inueni-
re nō nouim⁹. Nā vt faſtidiū auferret ſubiunxit
dicēs. Qꝛ parata ſūt oīa. Oīa eni parata ſūt
qꝛ ille ſingularis agn⁹ occiſ⁹ ē. in cui⁹ p̄paratōe
oīa p̄ceſſerant. Siue oīa parata ſunt. qꝛ nl̃-
lum exemplum virtutis: qd̄ ad noſtrā imitatio-
nem in operib⁹ ſanctoꝛum non ſit declaratū. Jā
cui innocentiam abel audiuimus. obedientiaʒ
abrahe. conſtantiam yſaac. tolerantiam iacob.

caſtimoniam ioſeph. miticiam moyſi. miſericor
diam. dauid. patientiā iob audiuim⁹. ⁊ ſinē dñi
vidimus. [Et ceperunt omnes ſimul excuſa
I re. Qui venire noluerūt excuſant. ⁊ ſic interclu-
dunt ſibi eternum cōuiuiū: q̄ ds nō rogat⁹ gra-
tis offert volentibus. Excuſat omnes qui plus
terrena q̄ꝫ celeſtia diligunt. ⁊ ſi ſe ad celeſtia ten
dere dicunt. Primus dixit ei. [Villā emi. ⁊ ne-
ceſſe habeo exire et videre illā. rogo te. habe me
excuſatum.] Villa deſignat terrenā ſbam quā
quidam magno labore vel etiam fidei damno ſi
bi emunt. aut per ſuperbiam. aut ꝓpter corpo-
ris ſubſtantiam. Exijt ergo videre illam: q̄ꝛ reli-
cta contemplatione interna ſola exteriora cogi-
tat. [Et alter dixit. Juga boum emi quinqꝫ: et
eo probare illa. habe me excuſatū.] Recte qn
q̄ꝫ ſenſus corporis iuga vocati ſunt. q̄ꝛ in vtroqꝫ
ſexu geminantur. Qui ſenſus q̄ꝛ ſola exteriora
cognoſcunt et non intima: recte per eos curioſi-
tas deſignatur. Grande vitium eſt curioſitas. q̄
dum inueſtigat vitā ꝓximi mentē exteri⁹ ducit.
ſua intima poſtponens. Notādū q̄ꝛ dum dicūt
rogo te habe me excuſatum: humilitas ſonat in
voce dum venire contemnūt. ſupbia in actione.
Sic peccator qui dicit. ora pro me peccatore. et
peccatū non vult deſerere inſinnat humilitatē
ſꝫ in ſuperbia perſtat. [Et ali⁹ dixit. Vxorē du-
xi. ⁊ ideo non poſſū venire.] In vxore volup
tas carnis accipitur. non q̄ꝛ coniugiū nō ſit bo-
num ad ſobolem ꝓpagandam. ſꝫ q̄ꝛ nonulli ex-
petūt in vxore non fecūditatem ꝓlis ſꝫ deſide-
ria voluptatis. Coniugiū ꝗ non reprehenditur
ſi integritas ad maiorem honorē vocatur. Itē
in villa empta dominatio notaꝛ. ⁊ ſupbia caſti-
gaꝛ. Prim⁹ homo dñari voluit. q̄ꝛ dñm habere
noluit. Quid ē domiāri. niſi ꝓpa poteſtate gau
dere. Quinqꝫ iuga ſunt in ſenſibus. tria videli-
cet apparent. iſtā duo ſunt ocli. due aures. due
nares. In guſtu etiā duo ſūt inſtrumēta. lingua
et palatus. Voluptas carnis q̄ ad tactum per-
tinet occultius geminatur. Eſt enim forinſecus
et intrinſecus. Juga boū dicūtur. q̄ꝛ per ſenſus
iſtos terrena acq̄rūtur. Et boues terram verſāt.
Et etiam ſūt homines q̄ nihil volūt credere: ni-
ſi qd̄ ſenſib⁹ percipiūt. Vxor pertinet ad volup
tatem carnis. que multos impedit. [Tūc ira
9 tus paterfamilias. dixit ſeruo ſuo.] Sicut enī
tunc irat⁹ rex dicit. qn̄ in pctōres vindictā exer-
cet: ita de⁹ oīpēs illis iratus apparebit: quos ꝓ
peccatis puniet. [Et dixit ſeruo ſuo. Exi cito
in plateas et vicos ciuitatꝭ ⁊ pauperes ac debi-
les cecos et claudos compelle intrare. Quante
ſunt diuerſitates in hoc mundo: actuū tante
ſunt vie que ducunt ad diabolum generalē ſcꝫ
viam perditionis. Ideo ergo dicit ite ad exitus
viarum: ſicut ait in alio euangelio. vt cuiuſlibet
conditionis homines vocentur ad fidem. Po-
tens eſt enī dei gratia quoſlibet barbaros men-
te corrigere. q̄ cor nabuchodonoſor ad feralem
ſenſū mutauit: et iterū ad humanū ſenſū redu
xit. Mittit ergo in plateas et vicos et ciuitates
inuitans paupes debiles et cecos. claudoſqꝫ vt
nulla fiat diſcretio locorū ſeu perſonarū venien-
tib⁹ ad fidem chriſti. Oſtendit enī q̄ꝛ debilitas
corporis nullū excludit a regno dei. rariuſqꝫ de-
linquit. cui deeſt illecebra peccandi: ⁊ citius ad
deū conuertiꝛ. q̄ non habet in mūdo vbi delecte
tur. Aliter. Pauperes. debiles. ceci. et claudi di
cūtur gentiles compatione iudeorū: q̄ per legē
⁊ prophetias. diuites. fortes illuminati. ⁊ erecti
eſſe debent. ſed h̄ eſſe falſo p̄ſumūt. Mittit ad
plateas. cū peccatores dilationibus vijs vocat
ad anguſtā viā vite. Mittit ad vicos. cū illos in
uitat quos tēporaliū vocat inopia. Mittit ad
ciuitates cū eos vocat q̄ culta ab incultis ſecer-
nunt. q̄ tenere legem nature ſuburbana conuer
ſatione nouerant. Et ait ſeruus. Domine
factū eſt vt imperaſti. et adhuc locus ē.
Et ait dñs ſeruo. Exi in vias et ſepes ⁊
compelle intrare vt impleaꝛ dom⁹ mea
Dico autem vobis q̄ꝛ nemo virorū il-
lorū qui vocati ſunt guſtabūt cenā meā
Implenda ē dom⁹ dei numero p̄deſtinatorū: ſꝫ
ſuperbi peccatores q̄ꝛ vocati venire noluerūt: ſe
ipſos irrecupabiliter excluſerūt. Vocat dñs per
ſe. vocat per angelos. per patriarchas. ꝑ apl'os
ꝑ miracula. ꝑ flagella. Nemo cōtemnat venire:
ne dū vocat⁹ excuſat dū voluerit intrare nō va-
leat. Venerunt de plateis ⁊ vicis humiliati pec
catores ex gētibus: veniant ⁊ de ſepibus hereti
ci. Naꝫ qui ſepes conſtruūt. diuiſiones querūt.
Trahantur a ſepib⁹. euellanꝛ a ſpinis. Cogi no 21. q. 4.
lunt. volūtate inquiunt noſtra intrem⁹. Non h̄ ipſa pietas
dñs imperauit q̄ ait. compelle intrare. Foris in ⁊ diſplicꝫ
ueniatur neceſſitas. int⁹ naſcatur volūtas. Ita ⁊ minimū.
q̄ꝫ vie ⁊ ſepes intelligūtur erronee ſecte et here-
ſes. Liquet igiꝛ q̄ꝛ alij vocantur ⁊ venire contē-
nunt. alij vocanꝛ et veniūt. alij intrare compel-
lunꝛ. Vocanꝛ ⁊ venire ꝯtemnūt. q̄ donum intel
lectus accipiūt. ſed eūdem intellectū operibus
non ſectanꝛ. Vocanꝛ ⁊ veniūt. q̄ acceptā intelle
ctus gratiā opando ꝑficiūt. Compellūtur intra
re quos eccleſia tpaliter punit. q̄ꝛ ꝯuerſi ſunt re
troꝛſum. poſtq̄ꝫ poſuerūt manū ad aratrū.

Item expoſitio eiuſdē euāge.

B Eati qui ad cenā nuptiarū ag-
ni vocati ſūt. Refert euāgeliū cha Luce. 14
riſſimi. q̄ꝛ quidā magnā cenā fecerit.
multoſqꝫ vocauit. Paratis omnib⁹ miſit huū
ſuū inuitatos vocare. Et ceperūt oīes excuſa-
re. Et ali⁹ ſe dixit villā emiſſe. ali⁹ qnqꝫ iuga bo-
um comparauiſſe. ali⁹ vxorē duxiſſe. ⁊ ideo ve
nire non poſſe. His auditis iuſſit dñs ſeruum ī
plateas ⁊ vicos exire. pauperes. debiles. cecos.
claudos introducere. Et cum adhuc locus va-
caret precepit ſeruo. vt de vijs et ſepibus cōpul
ſi intrarent. iurānſqꝫ q̄ꝛ nemo de vocatis cenam
ſuam guſtaret. Homo qui cenā magnā inſtru-
ens multos vocauit ē ds ꝓ nob fact⁹ hō. q̄ oēs
gētes ad epulas eternī ꝯuiuij inuitauit. Hic miſit
ſeruū ſuū ad ꝯuiuiū vocaꝛ qn̄ moyſē miſit per

legem populū ad vitā mutare. Sȝ oēs ſe a cena
excuſant. qꝛ pfecto videri ꝯuiuiū dei adire recu-
ſant. Prim⁹ namqȝ dixit ſe emiſſe villā. ⁊ ſe itez
videre illam. Judaic⁹ ppl's q̄ſi villā emit: dum
terrā repromiſſionis ꝑ carnales obſeruātias ob
tinuit. Exijt illā videre: dū de egipto exijt eā poſ-
ſidere. Js quoqȝ .v. iuga emit. dū bis quinqȝ ge-
mina dilectione iugata ꝓcepit: quib⁹ ſe agꝝ dn̄i
velut bubȝ colere debuit. Sȝ iuit illa ꝓbare: dū
ea ſtuduit ꝓ terrenis tm̄ obſeruare. Hic etiā vx
orē duxit. qꝛ legē carnali intellectu cōiunxit: ⁊ iō
ſe a cōuiuio dei ſubtraxit. Per illū quoqȝ q̄ vil-
lam emit intelligit̄ ordo ꝓncipum iudeoꝝ. q̄ ter
ram pop'lo diuiſit. ⁊ q̄ poſtmodū munitōes ob-
tinuit. Per illū ṽo q̄ q̄nqȝ iuga boum emit ſub-
iectus populus deſignat̄. q̄ iugo legis ad ſubie-
ctionē ſtringebat̄. Per illū ṽo q̄ vxorē duxit leui
ticus ordo declarat̄. cui lex ſpecialiter vt vxor co
pulatur. Hi ſinguli qꝛ terrēis negotijs inſudāt:
ſe a cōuiuio dei excuſant. Vn̄ paterfamilias ſer
uo impat. vt in plateas ⁊ vicos ciuitatis exeat:
paupes ac debiles introducat. Seruus q̄ nunc
mittit̄ ordo ꝓphetaꝝ accipit̄. Ciuitas autē hie
ruſalē notat̄. in q̄ archa teſtamēti venerabatur:
⁊ in q̄ templū erat: in quo ab omib⁹ imolabat̄.
Hui⁹ platee iſraelite erant. q̄ ſe i latitudinē .xij.
tribuū diffuderant. Vici aūt iudei extiterant: q̄
ſe in āguſtijs duarū tribuū ꝯſtrinxerant. De pla
teis itaqȝ et vicis ꝓphete introduxerūt: dū iſrae
litas ⁊ iudeos de errore ſcriptis et dictis correxe
rūt. Hi paupes erāt. qꝛ ṽtutib⁹ carebant. Debi-
les extiterāt. qꝛ vitijs langu erāt. Ceci erāt. quia
ſenſū legis nō videbant. Claudi fuerant. qꝛ cul-
tū dei relinquētes poſt idola declinauerāt. His
introductis adhuc loc⁹ vacat. ⁊ dn̄s ſeruo iubet
vt in vias et ſepes exeat. ⁊ intrare cōpellat. Ser
uus qui de vijs et ſepib⁹ intrare cōpellitur: ē or-
do aploꝝ: q̄ de ſectis et ritib⁹ gētilib⁹ multos in
domū dei collegerūt. Vie namqȝ ſunt diuerſe ſe
cte philoſophoꝝ: ſepes diuerſi rit⁹ paganorum
De his cōpulſi intrauerūt. dū gentes ꝑ ſigna et
ꝓdigia aploꝝ ydolatriam reſpuentes deū verū
crediderūt. Paulus etenī ꝓconſul cōpulſus in
trauit: dū paul⁹ apoſtol⁹ corā eo magū excecauit
Cōſtantin⁹ compulſus intrauit: duȝ ſilueſter a
lepͣ in baptiſmate curauit. Gentes igit̄ introdu
cte cū dn̄o cenabūt. iudei ṽo nolētes intrare ꝺ ce
na dn̄i nō guſtabūt. Et vos dilectiſſimi ad cenā
dei eſtiſ vocati. videte ne quolibet negotio impli-
citi. ne cuiuſlibet amicitia impediti: ab ea ſitiſ ex
cuſati. Nos etenī ṽui ſūmi patriſfamilias ſum⁹
ab eo miſſi. vos ad epulas eterne ſacietatiſ inui
tam⁹. Jgit̄ ad nuptias agni feſtinate omēs in-
gredi anteq̄ȝ ianua claudat̄. ⁊ tūc pulſātib⁹ et i
trare deſiderantib⁹ nunq̄ȝ apiatur. Dic̄ domin⁹
mathi. 5. ſi ocul⁹ tu⁹ dexter ſcandalizet te: erue eū ⁊ ꝓijce
abs te. Et ſi pes tu⁹ ſcandalizat te. abſcide eum
et proijce abſ te. Melius eſt tibi luſcum vel de-
bilem vel claudum ad vitam ingredi: q̄ȝ duos
oculos. vel duas man⁹. aut duos pedes haben
tem in gehēnam mitti. vbi ignis non extinguit̄.
⁊ vermis eoꝝ n̄ morit̄. Notandum aūt ꝙ tria a

ſaluatore ponuntur. ſ. ocul⁹. man⁹. ⁊ pes. ꝑ que
infelices a ꝯuiuio dei retrahūtur. qꝛ aut prelati.
aut cognati. aut ſubiecti a cena dn̄i noſ retardāt
quos iſta mēbra deſignant. Ocul⁹ q̄ nos ducit ē
ſacerdos: q̄ nos de tenebris mūdi ad lucē vite di-
rigunt. Qui ideo dexter ocl's appellat̄. qꝛ nos de
ſiniſtriſ ad dexteros ducere conat̄. Hic ſi nos he
retica doctrina de via dei abducere: ⁊ in errorem
nitatur ducere. aut prauo exemplo a cena dei re
trahere: ab iniuncto officio vt inutile membrū
eſt eijciend⁹. Man⁹ dextera ꝑ quam operamur
eſt pater vel mater aut vxor. vel quilibet amiciſ-
ſim⁹. ꝑ quos in om̄ib⁹ iuuamur. Hi ſi nos aliq̄
modo a cōuiuio reuocant: zel⁹ dei eoſ a nob̄ ab-
ſcidat. ⁊ ꝓcul a ſedulitate noſtra abiciat. Pes ꝑ
quem portamur eſt quilbet ſubiect⁹. ꝑ quem in
neceſſarijs vite ſuſtētamur. Hic ſi quolibet mō
noſ a cena dei impedit eſt nob̄ euellend⁹. ⁊ a fa-
miliaritate noſtra ꝓcul excludēd⁹. Multo enī
meli⁹ eſt abſqȝ his ſaluari. q̄ȝ cū his perpetuo
igni deputari. Nam qui talium amic⁹ eſt. inimi
cus dei conſtituitur. ⁊ qui hiſ hominib⁹ placet:
confuſ⁹ a deo ſpernitur. Qui illam emit eſt iſ
qui terrenis tātum lucriſ inſeruit: ⁊ ideo a cena
dei recedit. Qui autem quinqȝ iuga boum emit
et ea probare abijt eſt is qui quīqȝ ſenſ⁹ corporiſ
per binarium iugatos ad alienos act⁹ ſcrutan- Geñ. 34
dos cōuertit. ⁊ a conuiuio dei diuertit. Unde le-
gitur ꝙ dina filia iacob videre mulieres regiōiſ
egreditur. ⁊ a ſychen principe ciuitatiſ opprimit̄
Penſet q̄ſo veſtra fraternitas q̄ȝ graue vitium
ſit curioſitas. Ecce ſummi patriarche filia dum
curioſitatem ſectat̄ a pagano homine conſtu-
pratur: ciuitas cum omni populo ferro et flam
ma exterminatur. Dina quippe egreſſa violatur
dum quelibet anima alienos act⁹ curioſe ꝑſcru-
tans diabolo copulatur. Ciuitas cum populo
incendio vaſtabitur. qꝛ corp⁹ curioſi cū mal' acti
bus eterno igni cruciabit̄. Qui ṽo duxit vxorem
eſt is q̄ tantū luxurie ſtudet explere ardorē. Et
qꝛ veſtimēta nuptialia coinq̄nat: cene dn̄i nimi
me appropinq̄t. Et qꝛ hi a ꝯuiuio dei excuſant̄
de plateis et viciſ paupes ⁊ debiles vocāt̄. Pla-
tee ſūt late vie pblice atqȝ ꝑ potētiam crimina ꝑ
petrantiū: vici: anguſta itinera occ'te flagitijs i-
ſudātiū. Pauperes ſūt q̄ ſe bonis opib⁹ vacu-
os agnoſcūt. Debiles ſūt q̄ ſe in ꝓceptiſ domini-
cis languiſſe cōſpiciūt. Ceci ſūt q̄ ocl'os cordis
a luce ṽitatiſ clauſerūt. Claudi ſūt q̄ i vijs dn̄i n̄
ambulauerūt. Sȝ hi om̄es vocati ad ꝯuiuiū dī
veniūt. dū doctrina iuſtoꝝ correcti ꝑ penitētiam
epulas eterne dulcedinis adeūt. Porro pl'imi ꝺ
vijs ⁊ ſepib⁹ intrare cōpellūtur: dū diuerſ errori-
rib⁹ ipa mūdi difficultate cogēte ad pietatē ꝯuer-
tuntur. Hi omnes in conſpectu dei epulentur.
et in leticia delectent̄. quia magis gaudiū eſt an-
gelis dei ſuper vno peccatore penitētiā agēte: q̄ȝ
ſuper nonagintanouē iuſtis. q̄ nō indigēt peni-
tentia. Ad has epulas charíſſimi ſponte volun
taria omnes totiſ viribus curram⁹: vbi nūq̄ȝ eſu
riam⁹ et ſitiamus: ſed cum angelis in eternum
gaudeam⁹.

Sermo de corpore domini.

E h Omo ꝗdã fec̃ cenã mgñã. ꝛc̃. Hu-
icitaq; cencille diues hõ ꝓpoſuit
Luce.14 menſã.i.altare:in q̃ tria cõpoſuit:
panẽ ſcz vinũ ꝛ carnẽ. Igit̃ xp̃s ip̃e ẽ panis
ãgeloꝝ. In q̃ qꝛ peccauit hõ in ꝑadiſo: im
poſitũ ẽ vinũ.i.auſteritas leg̃. Sz qꝛ pãis
dur⁹ ꝛ ſolid⁹ cõcedit̃ difficile: vinũ q̃z puu-
los enecat: appoſita eſt caro: cũ v̾bũ caro fa
ctũ ẽ: ꝛ habitauit ĩ nob̃. Sic igit̃ panis du-
rus et ſolid⁹ ĩ carnẽ: vinũ auſteꝝ in lac cõ-
uerſũ eſt. Hec itaq; tria: panis vicz: vinũ: ꝛ
caro: ſacr̃m ſũt corꝑis ꝛ ſanguis xp̄i: vnum
ex his in qb⁹ ꝑncipalit̃ ſal⁹ ꝯſtat: ꝛ int̃ oĩa
ſingulare. qꝛ ex ip̃o om̃is ſanctificatio eſt.
Hec enĩ hoſtia ſemel ꝓ mũdi ſalute oblata:
om̃ib⁹ p̃cedẽtib⁹ ꝛ ſubſequẽtib⁹ ſacr̃is vir
tutẽ dedit: vt ex illa ſcĩficarẽt ꝛ ꝑ illã ſaluã
dos oẽs. Sacr̃z corꝑis ꝛ ſãguis ſui: ip̃e dñs
Luce.22 ih̃s xp̃s inſtituit: qñ p⁹ cenã veter̃ paſche
panẽ ꝛ vinũ ĩ corp⁹ ꝛ ſãguinẽ ſuũ diuia po
tẽtia trãſmutãs: ap̃lis ſumẽdũ diſtribuit:
F vt ꝛ idẽ p⁹ h̃ ĩ memoriã ſui agerent p̃cepit
Solẽt ꝗdaz q̃rere q̃le corp⁹ ſuũ diſcipul̃
4..ſe.di. ſuis dñs ih̃s xp̃s tradidit: h̃ ẽ paſſibile: an
xi.ca. aq. impaſſibile: mortale an imnortle: ꝛc̃: q̃ ad
circa finẽ. hãc ꝑtinent q̃ſtionez. Ego ĩ eiuſmõi: ſic̃ in
alijs ꝓfeſſ⁹ ſũ diuina ſecreta mag̃ venerã-
da: q̃ diſcutiẽda cẽſeo. Simplicitati fidei
hoc ſufficere puto: ſi dicim⁹ qꝛ t̃le dedit q̃-
le voluit: ꝛ rurſũ q̃le dedit: ip̃e nouit. Ido
enĩ tale dedit q̃le voluit: qꝛ op̃s erat: ꝛ po-
tuit oẽ qđ voluit. Ido ãt ip̃e nouit q̃le de-
dit: qꝛ ſapĩa erat: ꝛ ñ potuit ig̃rare ꝙ fuit.
Propt̃ea leui⁹ ſe q̃ſtione abſoluit: ꝛ fortaſ
ſis tuti⁹ ĩ ſemetip̃o ſubſiſtit: qđ ñ dic̃ mor-
tale dedit: ne videat̃ dicer̃ ꝯtra ſacr̃i dignita
tẽ: nec dic̃ imortale dedit: ne eſtimet̃ crede
re ꝯtra eã q̃ in xp̃o añ reſurrectionem fuit
mortal̃ corꝑis v̾itatẽ. Propt̃ hoc fortaſſis
meli⁹ ẽ: vt neutꝝ diffinire p̃ſumam⁹: q̃uis
tñ alterũ fuiſſe credam⁹. Sic itaq; ñ dicat̃:
h̃ vl̃ h̃ fuit: q̃uis tñ credat̃ qꝛ alterũ fuit.
Qđ ſi alteꝝ dicẽdũ eſt: ego abſq; p̃iudicio
v̾itat̃ mg̃no ſenſu ad illõs accedo: vt illõs ĩ-
paſſibile ꝛ ĩmortale q̃tũ ſcz ꝑtinet ad ſcĩfi-
catõz ſacr̃i tradidiſſe dicat̃. Si q̃s ãt obijci
endũ putet: ꝙ añ reſurrectionẽ dñs ieſus
chriſt⁹ corp⁹ mortl̃e portabat: ꝛ h̃ ip̃i indu
bitant̃ ꝓfitemur mortalẽ fuiſſe dñz ih̃m ſm
humanitatẽ ſuſceptã: qꝛ ſi mortalẽ fuiſſe ñ
crederem⁹: mortuũ negarem⁹. Humana g̃
naẗa ĩ xp̃o mortalis fuit: ꝟ volũtate ñ neceſ
ſitate. Ex eo.n. ꝙ ꝑ grãm ab om̃i peccato
mũda v̾bo dĩ in vnitatẽ ꝑſone iũcta ẽ: ab oĩ
mort̃ neccitate: ꝛ debito: liba facta ẽ: vt ni-
hil mori deberet: ꝓ eo ꝙ peccati nihil ha-
beret. Suſtinuit tñ ſpõte mortalitatẽ qua
mortẽ ſuſtinere volebat. qꝛ ſi mortalitatez
nõ ſuſtinuiſſz: mori om̃ino ñ potuiſſet. Sic
g̃ ſpõte mortalitatẽ portauit: q̊uſq; mortez
guſtaret: ꝛ ita ĩmortalitatẽ deponerz. Qꝛ
g̃ volũtate ñ neccitate mortal̃ fuit ip̃i⁹ mor-
talitat̃ ꝓꝑetatẽ ſm ꝙ rõ ꝛ ordo tp̃is poſtu
labat priuſq̃ eã ꝑ mortẽ totã exueret: aliq̃
ex ꝑte qñ voluit depoſuit: ꝛ rurſũ qñ volu
it recepit: vt in hoc ip̃o ꝓbaret: qꝛ inq̃tum
eã ſuſtinuit ex neccitate: ñ eẽt q̃ ſic ꝓ ꝑtãte
inq̃ntũ voluit eam non h̃re: ſuſtinet̃ omni
non poſſz. Legit̃ ĩ euange. qꝛ dñs ieſus G
chriſt⁹ cũ verbũ vite p̃dicaret: ꝛ ad vitam
mortales ꝛ morituros inuitaret zelãtes ho
ſtes q̃ rõe vincer̃ ñ potant: furor̃ extingue
re volebãt. Itaq; q̃ſi meũ ɋ nihil amplius
mortale haberet: man⁹ inĩecẽr̃t in ih̃m: et Luce.4.
duxer̃t in ſupciliũ mõtis: vt illic eũ p̃cipi-
tarẽt. Cũ.n. eſſz ducend⁹: teneri ſe patient̃
tolerabat: cũ aũt eẽt p̃cipitãd⁹: potent̃ per
mediũ illoꝝ ibat: q̃ntuz voluit tenebat̃: et
q̃ntũ voluit ñ tenebat̃. Quãtuz voluit: et
qñ voluit: naturam mortalitatis admiſit.
Quãtũ aũt ſuſtinet̃ voluit eã: ꝛ qñ voluit
eãdẽ a ſe poteſtatiue remouit. Tranſiens
inq̄t ꝑ mediũ illoꝝ ibat. Nunqđ putas: ꝙ
xp̃s luctãdo ſe d̃ mãib⁹ inimicoꝝ ſubtraxe
rit: cũ ab eis teneret̃: vt trãſiẽs liber ꝑ me-
diũ eoꝝ iret Ergo fortitudo corꝑis ſola in
ea laudãda ẽ: ñ virt⁹ diuĩtat̃. Nõ ita ꝯuenit
ꝟ exhibuit ſe q̃lẽ voluit: admittẽs ad ſe ex
eo ꝙ ſpõte portabat q̃ntũ voluit. Si g̃ xp̃s
mortalitat̃ naturã ſm rõem diſpẽſationis
diuĩe p̊uſq̃z eã ꝑennit̃ victur⁹ exueret ſm
tp̃s aliqñ ex ꝑte depoſuit: ꝛ iteꝝ cũ tp̃s po
ſtulabat aſſũpſit: mirꝝ eſt: ſi dr̃ aliqñ ꝓ cau
ſa et rõne tp̃is ſm aliq̊d: ꝛ totã depoſuiſſe
in q̃ tñ adhuc cũ tp̃s poſtulabat paſſur⁹ fu
it. Si g̊ h̃ eſſe potuit vt ip̃e ſeip̃m manibus
geſtarz: ꝛ diſcipulis ſine corruptõe ſui edẽ
dũ diſtribuit: ꝛ tñ ip̃e q̃ dedit: ꝛ q̃ dabat̃: q̃
portauit: ꝛ q̃ portabat̃ idem eſſz: q̃d miruz
eſt: ſi dr̃: qꝛ ip̃e ĩ eo qđ dabat mortalis fuit:
ꝛ ĩ eo ꝙ dabat̃: ĩmortal̃ fuit: ꝛ tñ ip̃e q̃ mor
tal̃ dabat: ꝛ q̃ ĩmortal̃ dabat̃: ñ duo ꝟ vn⁹ fu
it ip̃e. Quõ eñ ĩmortalis ñ dabat̃: q̃ inui-
ſibilit̃ ſumebat̃: et incorruptibilit̃ mãdu-

XIIII cadaꝫ. Inuiſibiliter ſumebaꝫ. quantū ad
formā dico ꝓpriā corpis ſui: non q̄ntū ad
ſpēm ſacri ſui. Inuiſibiliꝫ em̄ ſumebatur
qꝛ in eo qđ ſumebaꝫ: qđ ip̄e erat: nō vide-
baꝫ: xp̄s em̄ ſumebaꝫ: et ſp̄ēs panis ⁊ vini
tm̄. videbaꝫ. Iđ dico inuiſibiliꝫ ſumebaꝫ:
et qđ erat: nō videbatur. Si ḡ in eo ꝙ da-
bat qđ ip̄e erat videbaꝫ: et in eo ꝙ dabaꝫ
qđ erat ip̄e: nō videbatur: et ſi in eo ꝙ da-
bat tenebaꝫ: et crucifigebaꝫ: ⁊ ī eo qđ da-
baꝫ frangebaꝫ. ⁊ nō diuidebaꝫ. cdebaꝫ et
nō corrūpebaꝫ: q̄d miraris. ſi in eo qđ da-
bat mortalis ōr: ⁊ in eo qđ dabaꝫ: īmorta-
lis et īpaſſibilꝫ fuiſſe p̄dicaꝫ. Hec tm̄ ſic di
cta ſint: vt nemī ī eo qđ latꝫ p̄iudiciū fiat:

Diuiſio Sermonis.

H

đ cōſe. di. 2. Omne. Et facta. et ſicut iudas Joh. 13. Aug⁹.

V Erū corp⁹ xp̄i illđ fuiſſe credēdū
ſit. qđ ip̄e traditori ſuo: ꝑ intinctā
buccellā porrexit: cū tinxiſſet iḡt
ieſus panē: dedit iude ſymoni ſcariothis
Sꝫ vt dicit btūs aug⁹. nō ſic putāt q̄dā ne
gligenꝫ legētes: tūc iudas xp̄i corp⁹ accep̄
Intelligendū ē: ꝙ iā oīb⁹ diſtribuerat ſa-
cramentū corpis ⁊ ſanguis ſui: vbi ⁊ ipſe
iudas erat: ſicut ſctūs lucas: euidētiſſime
narrat. Ac deiñ ad hoc vētū ē: vbi ꝭm nar
rationē iohis. aptiſſime ꝑ buccellā tinctā
atꝗ porrectā ſuū exp̄mit traditorē: fortaſ
ſis ꝑ panis tinctionē illi⁹ ſignificās fictio
nē. Nō em̄ oīa q̄ tingūꝫ abluunꝫ: ſꝫ vt inſi
cianꝫ nō nulla tingūꝫ. Si aūt bonū aliqđ
ſignificat: hec tinctio: eidē bono ingr̄tū: nō
īmerito ē ſecuta dānatio. ⁊ hec q̄dē v̄ba ſt
beati augu. ſuꝑ eo ꝙ q̄ſitum ē ſi iudas in
buccella xp̄i accepit corp⁹. Ex eo tñ ꝙ tra
ditori ſuo dñs ad notandū eū: buccellā in
tinctā dedit: ꝯſuetudo hꝫ: vt corpus xp̄i fi

I

deles intinctū nō accipiāt. Sūt q̄ꝫ ⁊ aliq̄ q̄
ex q̄buſdā ſcp̄turaꝝ locꝭ in munimētū ſui
4. ſen. di. 10. ca. j. erroris: ducere putauerꝫ: dicētes in ſacro
altaris v̄itatē corpis ⁊ ſanguis xp̄i nō eē:
ſꝫ imaginē illi⁹ tm̄ et ſpēm ⁊ figurā: ꝓpte-
rea. qꝛ ſcp̄tura aliq̄tiens dicat: id qđ in eu-
chariſtia altaris ſumiꝫ: imaginē illi⁹ eē vꝫ
ſpēm: ꝙ in ꝑticipatiōe xp̄i ieſu ꝑcipietur.
Qui ꝑfecto in hoc erroris laqueū nō inci-
derēt: ſi vꝫ ſacra dei recta ⁊ hūili fide ſuſci
perēt: aut ſcp̄turas ꝯueniēti intelligentia
tractarēt. Nunc aūt qꝛ in ſacris dei ſenſuꝫ
ſuū fidei p̄ferūt: in ſcp̄turis ſacris ſanā int
p̄tatōis formā tenere ꝯtēpnūt: ⁊ ſit vt ꝭmo
veritatꝭ ampli⁹ eos caligare faciat: dū nō
recte intellect⁹ errorē ꝑ v̄itatē miniſtrat.

Qđ tñ ſcp̄ture culpa nō ē: ſꝫ legentiū ⁊ nō
intelligentiū cecitas: neꝗ ſacroꝝ dei ꝯfu-
ſio: ſꝫ p̄ſumentiū prauitas. Hic aūt ꝑicl'oſe
errauerꝫ: tot manifeſti⁹ ſentētijs et aſſerti
onib⁹ nō dubijs: q̄dā ambigua p̄ferentes
et in ip̄is magnū mendaciū ꝙ v̄itatem eli
gētes: nō qꝛ h̄ ibi magnū dicebaꝫ: ſꝫ qꝛ hoc
ab illis magnū credebaꝫ. Quid em̄. Nun
q̄d ſacr̄m altaris v̄itas nō ē: qꝛ figura. Er
go nec mors xp̄i veritas ē: qꝛ figura ē: ⁊ re
ſurrectio xp̄i v̄itas nō ē: qꝛ figura ē. Nā et
mortē xp̄i et reſurrectionē figurā eē ⁊ ima
ginē ⁊ ſilitudinē: et ſacr̄m: et exēplū: apl's
manifeſte declarat dicēs. Chriſt⁹ paſſus ē j. petri. 2.
ꝓ nob: vob relinquēs exēplū: vt ſe. ve. e⁹.
Ergo mors xp̄i exēplū fuit: vt pctō moria
mur: et reſurrectio exēplū fuit: iuſticie vi
uam⁹. Nūq̄d iđ v̄itas ñ fuit Ergo xp̄s ve
re mortu⁹ nō ē: et v̄e nō ſurrexit: ſi mors
ei⁹ vꝫ reſurrectō v̄a ñ fuit. Abſit. Nā đ ip̄o
ſcp̄tū ē. Vere languores nr̄os ip̄e tulit: et
pe. n. i. po. Ergo mors xp̄i v̄a fuit et tñ ex
emplū fuit: et reſurrectio xp̄i v̄a fuit ⁊ exē
plū fuit. Quare ḡ ſacr̄m altaris ſilitudo
eē ñ p̄t ⁊ v̄itas. In alio q̄dē ſilitudo: ī alio

R

v̄itas. Nā cū ſit vnū ſacr̄m: tria ibi diſcre-
ta ꝓponunꝫ ſpēs videlꝫ viſibilꝫ: et v̄itas
corpis: et virt⁹ gr̄e ſpūal'. Aliđ ē em̄ viſi- 4. ſen. d.
bilis ſpēs: q̄ viſibiliꝫ cerniꝫ: aliud ē v̄itas 8. ca. Nūc
corpis ⁊ ſanguis q̄ ſub viſibili ſpē inuiſi-
biliꝫ crediꝫ: atꝗ aliud gr̄a ſpūalis: q̄ cum
corpe et ſanguie inuiſibiliter et ſpiritaliꝫ
ꝑcipiꝫ. Qđ em̄ videm⁹: ſpēs ē panis ⁊ vi
ni. Qđ aūt ſub ſpē illa credim⁹: verū cor-
pus ē: et ver⁹ ſanguis ieſu xp̄i: q̄ pepēdit
in cruce: et q̄ fluxit de latere. Nec ꝑ panē ⁊ Joh. 19.
vinū corp⁹ et ſanguinē tm̄ ſignificari cre-
dim⁹: ſꝫ ſub ſpē pāis et vini: veꝝ corp⁹ et
veꝝ ſanguinē ꝯſecr̄ri: et ſpēm q̄dē viſibilē
ſacr̄m eē veri corpis et veri ſanguis: corp⁹
aūt et ſanguinē: ſacr̄m eē gr̄e ſpiritalis: et
quēadmodū ſpēs illic cerniꝫ: cui⁹ res vel
ſub̄a ibi eē nō crediꝫ: ſic res ibi v̄aciter et
ſub̄aliꝫ p̄ñs crediꝫ: cui⁹ ſpēs ñ cerniꝫ. Vi
deꝫ enī ſpēs panis et vini et ſub̄a pāis et
vini: nō crediꝫ. Crediꝫ aūt ſub̄a corpis et
ſanguis xp̄i: et tñ ſpēs nō cerniꝫ. Qđ v̄o
videꝫ ꝭm ſpēm: ſacr̄m ē et imago illius qđ
crediꝫ ꝭm corpis veritatē: et qđ crediꝫ ꝭm
corpis v̄itatē: ſacramentū ē illi⁹ qđ ꝑcipiꝫ
ꝭm gr̄am ſpiritalē. Sacramentū ḡ altaris
et euchariſtia diuina: in v̄o corpe et ſāgui
ne dñi nr̄i ih̄u chriſti imago ē: ꝭꝫ ſpēꝫ pāis

ꝛ vini q̄ cernit̄: ꝛ res ē: ſm ſube ſue v̄itatē:
in q̄ credit̄ illicatq; ꝑcipit̄ : ꝛ rurſū qđ nūc
viſibiliter ſm ſacramēti ſpēm : et corꝑalit̄
ſm carnis ꝛ ſanguinis chriſti v̄itatē: chri-
ſtū in altari ſumimus: ſacramētū eſt ꝛ ima
go : quod ipm̄ eundem inuiſibilit̄: et ſpiri-
taliter: ſcđm gr̄e infuſionē: ꝛ ſācti ſpiritus
ꝑticipationē: in corde ſumere debem⁹. Er
go diuiniſſima eucharistia q̄ ī altari ſm pa
nis et vini ſpeciē: ꝛ ſm corꝑis xp̄i v̄itatē vi
ſibiliter et corꝑaliter tractat̄ ſacr̄m eſt: ꝛ ſi-
gnū: et imago inuiſibilis ꝛ ſpiritalis ꝑtici-
pationis ieſu: q̄ intus in corde ꝑ fidem ꝛ di
lectionem perficitur. Diuiſio.

I V Oluit ſapiētia dei que ſe ꝑ viſibi-
lia manifeſtat oſtēdere: qm̄ anīaꝝ
cibus et refectio eſt corp⁹ ꝛ ſāguis
ipius: ꝛ ꝓpterea carnē aſſūptā ī eduliū ꝓ
poſuit: vt ꝑ cibum carnis ad guſtum inui-
taret diuinitatis. Sed ne rurſū humana ī-
firmitas cōtactū carnis in aſſūptione hor-
rerꝫ: cōſueti et p̄ncipalis edulij ſpeciem il
lam velauit: ꝛ ſic ſumēdam ꝓpoſuit: vt ſen
ſus in vno foueretur: et fides in altero edi
4. ſen. di. ficaretur. Fouet̄ ſenſus ī vno: dū ſolita tm̄
11. Suba et conſueta ꝑcipit. Edificatur fides aūt in
lia. ꝛ Sed altero: dū in eo qđ videt q̄le ſit illud qđ nō
qu are; de videt agnoſcit. Proponit̄ igit̄ ſpecies pa-
conſe. di. nis et vini: vt doceat̄ plena et ꝑfecta refe-
2. forte. et ctio eſſe in ſumptōe corꝑis et ſanguīs chri
ca. Pāis ſti ex diuinitate chriſti. Plena aūt refectō
cibus et potus ē: cibi aūt et potus: panis ꝛ
vinū p̄ncipalis ſuba eſt: ꝛ ꝓponit̄ ſpecies
ex p̄ncipali ſuba refectōis: vt in eo ſumat̄:
ꝛ vt ꝑ eā v̄itas corꝑis ꝛ ſanguis xp̄i ſignifi
Iohā. 6. cet̄: ſicut ipe teſtat̄ dicēs. Caro mea vere
cibus: ꝛ ſanguis me⁹ v̄e ē pot⁹. Que tam̄
corꝑis ꝛ ſāguis ſūptio q̄ ſola ſine ſpiritali
effectu ſalutē n̄ ꝯferat: ipe idē ſaluator ma-
nifeſtat dicēs. Caro nihil ꝓdeſt: ſpūs eſt q̄
viuificat. Virt⁹ ḡ et plenitudo ſpirital̄ re-
fectōis q̄ ī corꝑe xp̄i ꝛ ſāguie ē: ꝑ ſpēm q̄dē
panis et vini ſiḡcat̄: in ꝑceptōe aūt gr̄e in-
fuſio intne et eterne refectiōis ꝑficitur. Et
ſic q̄dē cū tria ī vno ibi ſint: ī p̄mo q̄đ ſignū
inuenit̄ ſcđi: in ſcđo aūt cauſa tercij: in ter-
cio v̄o v̄tus ſecūdi: ꝛ v̄itas p̄mi: ꝛ hec tria ī
vno ſūt: ꝛ vnū ſacr̄m. Claret itaq; qm̄ diui-
niſſime eucharistie aſſūptio ſacr̄m ē: ꝛ ima
go ꝑticipatōis ieſu: q̄ h̄ ꝙ ei⁹ ſacr̄m viſibi-
lit̄ ꝑcipim⁹: ſignū ē: ꝙ ei ſpiritalr̄ vniri de-
1. q. 1. Mr bem⁹. Ipa aūt eucharistia. i. bona gr̄a: ipa
ti. ſcꝫ hoſtia ſacr̄ diuiniſſima vocat̄: qm̄ diuos
facit: ꝛ ꝑticipes diuinitatꝫ eos q̄ ſe digne ꝑ

ticipant: ꝛ q̄ ipa ſignū ē et v̄itas: in q̄ caro
chriſti ſub ſpē panis ſumit̄: ꝛ ī carne ei⁹ di-
gne ſūpta: ꝛ ipius etiā diuinitatꝫ ſuſceptō
ꝛ ꝑticipatio et ꝯſortiū condonat̄: ꝓpterea
diuiniſſima et ſāctiſſima: ꝛ ſcificās: ſcifican
tia oīa etiā ſcā. Per v̄bū ſcificatōis vera N
panis et v̄a vini ſuba in verū corp⁹ ꝛ ſāgui
nē chriſti ꝯuertit̄: ſola ſpē panis ꝛ vini re-
manēte et ſubſtantia in ſubſtātiam trāſeū-
te. Cōuerſio aūt ipa nō ſm vnionē: ſ; ſm 4. ſen. di.
trāſitionē ꝯſiderāda ē: qm̄ nequaq̄ eēntia 11. ca. 1. et
in eēntie augmētū accedit : ꝛ ꝑ id qđ acce- ca. q̄dam.
dit: id ad qđ accedit: mai[illegible] fiat: ſ; trāſitōe:
vt id qđ accedit: cū illo ad qđ accedit: vnuꝫ
fiat: nec ſic ī pane corp⁹ chriſti cōſecrari dici-
mus: vt de pane corp⁹ chriſti eē accipiat:
nec q̄ſi nouū corp⁹ ſubito factū ſ de mutata 4. ſen. di.
eēntia: ſ; in ipm̄ corp⁹ verū mutatā eēntiaꝫ 11. ca. 1. cir
Nec ipſā ſubam panis ꝛ vini in nichilū re ca finem.
dactā. q̄ deſijt eē qđ fuit: ſ; mutatā potius
q̄ cepit eē aliđ qđ nō fuit: ꝛ ipꝫ qđ cepit eē
aliud: ex ea eē nō accepit: q̄ panis fuit: ſ;
ipa ei⁹ eē accepit. q̄ pri⁹ panis fuit: ſ; ipſa
ei⁹ eſſe accepit: q̄ſi deſijt eē qđ fuit. Hoc ex-
p̄ſſius diſtinxim⁹ ꝓpt̄ eos q̄ ex ſua rōne fi
dei p̄iudiciū faciūt. ꝛ ſenſu ſuo incedētes
aſſerere nitūt̄: vel hoc eē ſolū qđ cernit̄ vel
tāle eſſe qđ credit̄: h̄ ē ꝙ ſola panis ꝛ ſpēs vi
ni cernit̄: ſolā ibi eē panis et vini ſubam: l̄
q̄ ibi ſba corꝑis ꝛ ſāguis chriſti credit̄: poſ
ſibilit̄ ei ineſſe ſpēm ꝛ q̄litatē panis ꝛ vini
que cernit̄: q̄ſi n̄ poſſit ſpēs apparere: cui⁹ 4. ſen. di.
nō aſſit ſuba: vl̄ ſuba latere: cui⁹ n̄ appare- 12. Si āt.
at forma. Diuiſio

N q Vādo ꝑtes videt̄ ī ſacro altarꝫ: n̄
putet̄ q̄ſi diuiſū ſit vel ſeꝑatū a ſe:
aut velut ꝑ mēbra diſcerptū corp⁹ chriſti. de conſe.
Ipe integer manet: ꝛ ī ſe nec diuidit̄ nec ꝑti dī. 2. ſin
tur. S; tibi ſm ſpēm exhiberi optebat qđ guli. ꝛ qui
ad miſticā ſiḡtōeꝫ ꝑtinuit. Tres igit̄ porti manducat
ones q̄ ī altari ſiūt de corꝑe chriſti miſticaꝫ ꝛ ego berē
ſiḡtōeꝫ h̄nt. Eſt enī corp⁹ xp̄i vniūſa eccl̄ia garius. 4.
caput. ſ. cū mēbris: ꝛ īueniūtur ī corꝑe iſto ſen. di. 12.
q̄ſi tres ꝑtes: ex q̄b⁹ totū corp⁹ ꝯſtat. Vna ſolet.
ps ē ipꝫ caput. Caput. n. ꝛ caput ē: ꝛ ps ſil̄r 4. ſen. di.
corꝑis. Itaq; caput ipꝫ ps corꝑis vna ē. A- 12. capi.
lia ps corꝑis ē ī mēbrꝫ ill̄ q̄ iā ſecuta ſt̄: ꝛ ſūt Quid aūt
cū ipo capite: vt ē ipꝫ caput: ſic ſcp̄tū ē Vbi đ cōſe. di.
cūq; fuer̄ corp⁹: ibi ꝯgregabūt̄ aq̄le. Illi ḡ 2. ſinguli
q̄ iā đ hac vita exiert̄: q̄ꝝ corpa ī ſepulcris mat. 24.
requieſcūt: ꝛ anīe cū chriſto ſūt: iſti ſūt ps cor
poris alta: ꝛ ſt̄ q̄ſi ſil̄ due ꝑtes iſte: caput. ſ.
ꝛ hec alta ps corꝑis. Proptea ī altari due ꝑ
tes ſeorſum reſeruātur extra calicem qua-

ſi extra paſſionē: qm̄ ipm̄ caput iam īmor
tale ꝛ impaſſibile de morte reſurrexit am-
plius ñ moritur⁹ neqꝫ paſſurũ ampli⁹: et
ſimiliter illi que de hac vita egreſſi ſũt ſctī
et cũ ipo capite ſuo iam gloriant̄ et gau-
dent expectantes ꝛ ipi reſurrectionē car-
nis ſue: et immortalitate: iam neqꝫ dolorē
neqꝫ paſſionē ſentiunt vllā: et ſunt ſimul
iſte due ptes extra calicē: ꝛ extra paſſionē
qm̄ hic priora tranſierũt. Tertia ps in ca-
lice ponit̄: ſignificās eos qui adhuc viuũt
in paſſione: donec et ipi ab hac vita exeāt:
et trāſeāt ad caput ſuum vbi ampli⁹ nec
moriant̄ nec patiāt̄. In his igit̄ myſterijs
P monſtrat̄ tibi foris ſpēs in qua ſenſus tu-
us erudiat̄: et ſeruat intus tñ corpis ſui in
corruptionē: in qua vnitas ei⁹ nō diuidit̄
Videt̄ pars vna: ꝛ quaſi pars eſſe videt̄:
ſi totũ ibi eſt. Et pars altera videt̄ ꝛ qua-
ſi altera videt̄: et idē eſt totum ipm̄. Et ſi
tertia pars videt̄: ſimiliter idē ipm̄ eſt ꝛ to
tũ. Totum hic et totũ ibi: nec min⁹ in pte
de cōſe. di. 2. qui mā- ducat. ꝙ in toto: nec mai⁹ in toto ꝙ ī pte. Quot-
cunqꝫ ptes feceris: in ſingulis totũ ē. Nec
mireris: opus dei eſt hic. Si in diuerſis lo
cis pt̄ eſſe vnus: quare etiā non in ſinguliſ
partib⁹ pōt eſſe totus. Vtrũqꝫ mirum ē:
ſed non ideo falſum ē: ſi mirũ eſt. Et verũ
eſt quia mirũ eſt: nec tñ ſic mirũ: quia op⁹
dei eſt. Non eſt mirum: ſi mirabilis mira-
de cōſe. di. 2. Quid ſit. ꝛ ca. Vtrum. bilia opat̄. Quō inquis corpus vnũ eo-
dem tempe: in diuerſis locis eſſe pōt. Hic
eſt: ibi eſt: et totũ vtrobiqꝫ eſt: et in multiſ
locis ſimiliter. Noli mirari. Qui locũ fe-
cit. corpus fecit: et locum in corpe: ꝛ corp⁹
in loco. Et qui fecit vt corpus vnũ in lo-
co vno eſſet. fecit ſicut voluit: et ſi voluiſſꝫ
aliter facere potuiſſet. Nam et qm̄ vult ali
ter facit: et eſt ſicut ipſe vult ſemp. Quia
aũt ſic ipe fecit: vt corpus vnũ in loco vno
eſſet: tu ꝙ factum vidiſti: ꝛ neſcis aliud ni
ſi ꝙ factum eſt quod vidiſti: id circo mira
ris qm̄ aliud vides vel audis: ꝙ videre et
audire ꝯſueuiſti. Ipe autē nō miratur qm̄
aliud facit: ꝙ ꝙ facere conſueuit: quia qm̄
illud fecit. ſciuit: et tũc quod aliter facere
potuiſſet ſi voluiſſet. Idcirco cũ quid mi-
rari ceperis. et dixerit forte tibi cogitatio
tua quō hic eſſe poſſit. cogita facientē ꝛ de
ſinet eſſe mirabile. ꝗcquid illud fuerit Et
ſi forte mirabile non eē deſierit: tñ incredi
P bile nō erit. Si factor omipotens cogitat̄
non erit impoſſibile quicqd erit. Quod ſi

ꝯtingat aliqñ ſicut ꝯtingere ſolet: vt vide de cōſe. di.
as ſi qua fieri in hoc ſacramēto que minus . 2. Qui
eſſe videbunt̄. noli horrere: ſola ſpēs que bene. et ſi
apparet. hoc habet. Tibi monſtrat ſpēm: ſi per negli-
bi ſeruat veritatē. Exhibet ſenſui tuo ſi- gentiam.
militudinē cibi corpalis: vt ſenſus tuus p et. 4. ſen.
oīa in ſuo erudiat̄. Seruat corpi ſuo ve di. 13. ca. 1
ritatē nature inuiolabilis et īmortalis: ne in fi. di. 12
in ſuo corrumpat̄. Si in aliquo aſſimilitu- Sed forte
dine recederet. verũ ſacramentũ non eſſet
et pderet ſe ibi: ꝛ tolleret locũ fidei: neqꝫ
iam crederet̄ etiā ſi videret̄. Qd ita fieri
non oportet. Itaqꝫ quantũ ad nos. ſeruat
p oīa corruptibilis cibi ſimilitudinē: et
tamē non amittit quantũ ad ſe inuiolabil'
corpis veritatē. Videt̄ corrodi: ꝛ manet
incorruptus. Videt̄ vel aſſici vl' maculari
et pſeuerat inuiolat⁹. Suſtinet hic fieri cir
ca ſe ne ſenſus nr̄ aliqd alienũ pcipiat: ſꝫ ñ
recipit hic in ſe: ne incorruptibilis natura
ſinceritatē ſuā amittat. Tāta eſt dignitas
et mũdicia corporis chriſti: vt nec corrupti
one aliq̄ affici poſſit: nec ſordib⁹ maculari.
Itaqꝫ ſi qñ h̄ fieri videris: noli timere ip-
ſi: ſꝫ ſollicit⁹ eſto tibi. Ipe ledi nō pt̄: tu no
ceri potes: q̄ male credere potes. Sꝫ for Q
taſſis itez dicit tibi cogitatio tua: quid fiat
de corpe chriſti poſtꝙ ſũptũ fuerit ꝛ cōme
ſtũ. Tales ſũt cogitatōes hoīm: vt vix qui
eſcere velint: in his maxime q̄ querēda nō
ſunt. Dicit ergo tibi cor tuũ. Quid factũ
eſt de corpe chriſti poſtꝙ illō ſumpſi ꝛ mā
ducaui. Audi ꝰ corporalē pñtiā chriſti: q̄-
rio. In celo quere. Ibi chriſtus ad dexterā
patris ſedēs: tecum ad temp⁹ eſſe voluit:
qm̄ ꝛ quādiu neceſſe fuit. Exhibuit tibi ad
tempus corpalem pñtiam ſuā: vt te ad ſpi
ritalem excitaret. Ideo corpaliter ad te ve
nit: et exhibuit tibi pñtiam ſuā: vt per illā
ſpiritual' inueniretur q̄ nō auferetur. Ita
per carnem aſſumptam olim in mundum
venit: ꝛ ſm̄ preſentiam corporalem ad tē-
pus cũ hominibus conuerſatus ē: vt eos ad
ſpiritalem preſentiam querendam excita-
ret: ꝛ inueniendam. Poſtea cōpleta diſpē
ſatione ſcōm corpalē pñtiam receſſit: ꝛ ſm̄
ſpiritalem preſentiam remanſit. Nam vt
oſtenderet quia p ſpiritalem preſentiā nō
recedebat: qm̄ ſcꝫ corpalem preſentiam abi
re diſponebat: ait. Ecce ego vobiſcum ſuꝫ math. 28.
omnibus diebus vſqꝫ ad cōſummatōnem
ſeculi. Sic ꝰ in ſacramēto ſuo mō tpaliter
venit ad te: ꝛ eſt corpaliter tecum: vt p cor

poralem pñtiam ad ſpiritalē querendā ex
citeis: ⁊ inueniendā adiuuerſ. Qñ in ma-
nibus ſacmētū ei⁹ tenes: corpaliter tecum
eſt. Qñ ore ſuſcipis: corpaliter tecū ē. Qñ
mādu cas: ⁊ qñ guſtas: corpaliter tecū eſt.
Deniq; in viſu: in tactu: in ſapore corpalr
tecū eſt. Quādiu ſenſus corpaliter afficit
8 cōſe. di. .2. Trib⁹ gradibus pñtia ei⁹ corporal nō auferẗ. Poſtq̃ aūt ſē
ſus corpalis in pcipiendo deficit: deinceps
corpalis pñtia querēda nō eſt: ſ; ſpiritual
retinēda. Diſpēſatio cōpleta ē p factū ſac-
mentū: in tuo manet chriſtus: de ore ad cor
tranſit. Meli⁹ ē tibi vt eat ī mētē tuā q̃z in
vētrē tuū. Cibus iſte aīe ñ corpis eſt. Noli
4. ſem. di. 32. Quid autem. Auguſti⁹ ī li. ↄfeſ. in chriſto querere ↄſuetudinē cibi corpal.
Uenit ad te vt comedaẗ: nō vt ↄſumatur.
Uenit vt guſteẗ: nō vt incorpeẗ. Aug⁹. vo
cē de celo audit. q: ħ de terrēis illi dici: aut
reſpōderi ñ potuit. Cib⁹ ſū grādiū: creſce:
⁊ mādu cab me: nō vt me mutes in te ſicut
cibū carnis tue: ſ; tu mutaberis in me. Ita
q; prudēter diſcerne: qđ in ſacramēto di ſē
ſui adhibitū ſit: qđ ſpūi accōmodatū: ⁊ vt
solet: ſi poſt cōpletā pceptionē aliqđ in tan
to ſenſeris: in hoc q̃z ſpecies ad ꝓpetatem
ſenſus famulaẗ: vt veritas ſilitudinis vbi
q; cōſeruēẗ. Nā ſi in aliq̃ q̃ntū ſcz ſenſui ex-
hibendū ē: ſimlitudo deficit ⁊ illic ꝓcul du
bio ſacrm nō eēt: ſ; res ipa ꝓdereẗ ⁊ mani-
feſtareẗ euidēti miraclo: qđ nō ↄuenit q̃m
diu fides locū h;. Poſt h̄ g̃ ſi corpalē preſē
tiam chriſti queris: in celo quere. Ibi que
re: vbi et ṗus fuit: q̃z p ſacramentū ſuū cor
poraliter tecū eſſe incipet: ⁊ vñ nō diſceſſit
quando ad te venit.

Dñica tercia. Scđm Lucam.

Luce. 15. Erant appropinquātes ad ie-
ſum publicani et peccatores vt
audirent eū. Et murmurabāt
ſcribe et pharisei dicentes. Qr hic pec-
catores recipit. et manducat cum illis.
Publicani et peccatores ad audiendū dei ver-
bū appropinquātes nō ſolū ad colloquendū. ſ;
Gregori⁹. etiam ad veſcendū recepti ſūt. Quod videntes
pharisei indignati ſunt. q: vera iuſticia compaſ
ſionem habet: falſa vero iuſticia dedignationē.
Quāuis et iuſti ſoleant recte peccatorib⁹ indig-
nari. Sed aliđ eſt qđ agitur typho ſuperbie: ali
ud qđ zelo iuſticie. S; q: egri erāt: ita vt egros ſe
eſſe neſcirent: quatinus qđ erant agnoſcerēt: ce-
leſtis eos medicus blandis fomentis curat. be-
nignum paradigma obijcit. ⁊ in eoꝝ corde vul-
neris tumorem premit. Ait namq;. Quis
ex vobis homo qui habet centū oues. XIIII
et ſi errauerit vna ex eis. nōne relinquit
nonaginta nouē in deſerto. ⁊ vadit q̃re
re eā que errauit. Et ſi cōtigerit. vt inue-
niat eā. imponit in humeros ſuos gau
dēs. ⁊ veniēs domū cōuocat amicos ⁊
vicinos dicens ill. Cōgratulami mihi
quia inueni ouem meam que perierat.
Quia centenari⁹ numer⁹ perfectus eſt: domin⁹
centū oues habuit poſtq̃ angelos et hoīes crea
uit. Sed vna ouis perijt: cum homo deliquit.
Dimiſit aūt dñ ſeipm exinaniuit diues paſtor:
cuius nos omnes centeſima portio ſumus. xcix.
in montibus hoc eſt in celeſtibus vel in deſerto:
q: cohors angeloꝝ reliquit in celo. Cur aūt celū
deſertum vocatur: niſi q deſertū dicitur dereli-
ctū. Tūc enī celū hō deſeruit: cū peccauit. Ouē
dñs humeris impoſuit. q: humanā naturā ſu-
ſcipiens: peccata noſtra portauit. Humeri chri
ſti: crucis brachia ſunt: illic peccata mea depo-
ſui. in illa nobilis patibuli ceruice requieui. Oue
inuenta domum redijt. q: reparato homine ce-
lum intrauit. Angeli ſunt ei⁹ amici. q: volunta-
tem ei⁹ ſtabiliter cuſtodiunt. Idem ſunt vicini.
q: claritate viſionis illius fruuntur. Notandū
q non dicit. congratulamini oui ſed mihi. quia
vita noſtra gaudium eius eſt. Amen dico vobis
quia gaudebit ſuper eam magis q̃z ſuper. xcix.
que non errauerunt ⁊ non indigent penitentia.
Licet paſtor et multo plus nimirū diligat. xcix.
q̃z ſolam centeſimam ouē. tacitis tamē alijs de
reſtaurata multis modis ſe gaudere oſtendit.
Sic quoq; ſaluator generis humani magiſ gau
det. hoc eſt magis et pluribus argumentis oſtē
dit ſe gaudere. q̃z de angeloꝝ ſtabilitate. Uel ita
Magis gaudet. i. magis gaudere nos inde facẗ.
Sic non eſt voluntas añ patrem vrm q̄ eſt in ce
lis: vt pereat vnus de puſillis iſtis. Sicut non
eſt voluntas paſtoris vnam ouē perire. ſic non ē
volūtas añ prēm. H ē ſi ñ vult pr vt vn⁹ puſill⁹
pereat. Aut que mulier habēs dragmaſ
decem. Si pdiderit dragmā vnā. nōne
accēdit lucernā. et euertit domū et que
rit diligēter donec inueniat. Et cū inue
nerit cōuocat amicas et vicinas dicēs.
Cōgratulamī mihi q: inuēi drag. quā p.
Dragma ē nūm⁹ certe quātitatis habēs imagi- Gregori⁹
nem regiſ. Mulier g̃. i. dei ſapientia. x. dragmas
habuit: cū. ix. ordinib⁹ angeloꝝ eſt addit⁹ homo
decim⁹ vt compleretur electoꝝ numer⁹. Mulier
dragmam perdidit. quando homo q̄ conditus
ad imaginem dei fuerat peccauit. Sed mlier lu
cernā accēdit. q: ſapientia di in carne apparuit.
Lucerna lux eſt in teſta. i. diuinitas in carne. De
q̄ teſta ſui corporis: dicit ipa ſapientia. Exaruit
tanq̃z teſta virtus mea. Teſta in igne ſolidaẗ. et
virtus eius exaruit. qñ aſſumptam carnē ex tri-

XIIII bulatõe paſſiõis roborauit ad glã3 reſurrectõis Accenſa autem lucerna.i.carne per diuinitate3 glorificata.domus euertitur.q2 humana cõſciẽtia reat⁹ ſui ꝯſideratõe pturbat. Sic ḡ dragma repiat.q2 i hoie ſimilitudo creatoris reparatur. Amicas et vicinas dicit poteſtates angelicas.q̃ tanto iuxta ſunt paternam ſapientiam: q̃to ea vicinius cõtemplantur. Has aũt conuocat: dũ per exhibitioné gratie hoibus impenſe ad amorem ſui vehementius accendit. Ita dico vobis. gaudium erit in celo ſuper vno peccatore penitentiam agente:q̃ ſup.xcix.iuſtis.qui non indigent penitentia. Plerumq3 qui nullis ſe oppſſos peccatoꝝ molibus ſciũt.pigri remanent ad exercenda bona vt ſecuri que non cõmiſerũt mala grauiora. Ac contra nonnunq̃ hi qui ſe illicita geſſiſſe meminerũt:ipo dolore compuncti inardeſcunt ad amorem dei. Maius ergo gaudium fit in celo de peccatore conuerſo q̃ de ſtante iuſto. Nam et dux in prelio plus illum militẽ diligit:qui poſt fugam reuerſus hoſtem fortiter premit.q̃3 illũ q̃ nũq̃ terga prebuit.⁊ nũq̃ fortiter aliquid fecit. Quid vo angeli vtpote ratiõales gaudent de reconciliato ſibi homie incendit nos ad ꝓbitatem vt agamus q; illis gratum ſit quoꝝ et affectare patrocinium et offenſam timere debemus. In tercia quippe parabola de peccatorum ſuſceptione:non ſuũ tantummõ ſuoꝝ q; gaudium domin⁹ demonſtrat.ſed et inuidentium murmur reprehendit.

Gregori⁹ diſ.50.q2 tua

Sermo de lapſu pmi hoĩs.⁊ q̃ſtio ſi ñ hẽbat pſeuerãtiã quõ ſine vitio fuer.

Clamat veritas de primo homine ſc3 ada3 q; peccaſſet:et deſertor bõni fuiſſet. Unde orit queſtio cũ bonũ deſereret:pſeuerantiã in illo non habéret. Qð ſi perſeuerãtiã nõ habuerat: quõ ſine vitio fuerat. Huic queſtioni facile reſpõdet:eũ pſeuerantiã nõ habuiſſe.q2 i eo bono in quo ſine vitio fuit:in illo non pſeuerauit. Cepit enĩ habere vitium ex q̃ cecidit. Et ſi cepit:anteq̃ cepiſſet: vtiq3 ſine vitio fuit. Aliud eſt enĩ nõ habere vitium aliud eſt in ea bonitate in qua nullum vitiũ ẽ:nõ manere. Itẽ videdũ eſt quõ reſpõdeamus illis q̃ dicũt:ſi nulla rectitudine ĩ qua ſine vitio fuit factus:habuit pſeuerantiã:ꝓculdubio pſeũauit in ea:⁊ ſi pſeuerauit:vtiq3 nõ peccauit:nec illã ſua3 rectitudinem deſeruit deũq3. Sed vt ꝓfati ſumus eũ peccaſſe:et deſertorem boni fuiſſe veritas ꝓclamat. Non ergo habuit pſeuerantiã in illo bono. Et ſi nõ habuit: non vtiq3 accepit. Quomõ enĩ et accepiſſet pſeuerãtiam ét nõ pſeuераſſet. Porro ſi ꝓpterea ñ habuit q2 non accepit:q; ipẽ non pſeuerando peccauit:q̃ perſeuerantiã non accepit.

Aug⁹. 4.ſẽ. di. 29.ꝓterea et diſ. 2. Nemo

Nec3 enĩ dici põt ideo non accepiſſe q2 nõ eſt diſcretus a maſſa perditõnis gratie largitate. Nondum quippe erat illa perditionis maſſa anteq̃ peccaſſet. Saluberrime igitur ꝯfitemur deũ:q̃ creauit oĩa bona: et mala ex bonis exoritura pſciuit et ſciuit ad ſuã omp̃tiſſimã bonitatẽ pertinere:etiam de malis benefacere:ſic ordinaſſe angeloꝝ vitam et hoĩm.vt in ea prius oſtenderet q̃d poſſet eoꝝ liberꝝ arbitrium: deinde q̃d poſſet ſue gratie bñficiũ iuſticie iudicium. Deniq3 angeli quidam ꝑ liberũ arbitriũ bonitatẽ dei q̃ beati fuerũt: refugientes ei⁹ tñ iudiciũ effugere nõ potuerũt:ceteri per liberꝝ arbitriũ in veritate ſteterũt: certi facti nunq̃ ſe caſuros. Diabolus ⁊ angeli eius:etſi beati fuerũt anteq̃ caderent ſe tñ caſuros eẽ in miſeriam neſciebãt. Et ſi per liberũ arbitriũ ſtetiſſent:h eis adderetur:vt magna ꝑ ſpũmſanctũ data habũdantia charitatis dei vlteri⁹ cadere ñ poſſent. Sed q2 neſciebant ſuã futurã miſeriam:minore quide3: ſed tamẽ ſine vitio fruebantur. Nam ſi caſum ſuum futuꝝ noſſẽt eternumq3 ſupplicium beati vtiq3 nõ poſſent eẽ:quos tanti mali metus ia3 miſeros eſſe compelleret. Oẽs tamẽ angeli equales creati ſunt:ꝫ cadentibus quibuſdã per ſupbiã:ceteri dño pia obedientia coheſerunt:accipientes certã ſue ſtabilitatis: q̃d illi nunq̃ habuerũt. Hi aũt angeli qui ceciderũt vocant demões:⁊ ſunt aeria aĩalia:qm̃ corpoꝝ aerioꝝ natura uigẽt. Propterea morte nõ diſſoluunt:q2 ꝑualet ĩ eis elementũ:q; ad faciendũ quã ad patiẽdu3 eſt apti⁹ duob⁹ ſubterpoſitis: aqua ſc3 et terra:vno quoq3 ſuppoſito.id ẽ igne ſidereo. Diſtribuunt enĩ elementa ad patiendum duo id ẽ humor ⁊ hum⁹:ad faciendũ alia duo aer ⁊ ignis. Si aũt trãſgreſſores illi anteq̃ tranſgrederent: celeſtia corpa gerebãt:nec hoc mirũ eſt:ſi cõuerſa ſũt ex pena in aeriã qualitatẽ:vt iam poſſint ab igne id eſt ab elemento ſuperioris nature aliquid pati. Hec aeris quoq3 ſpacia ſuperiora atq3 puriora ſed iſta caliginoſa tenere pmiſſi ſunt:que eis ꝓ ſuo genere q̃ſi quida3 carcer eſt vſq3 ad tempus iudiciĩ. Igit ſicut angeli cũ libero arbi. creati ſũt: ſic et hoĩem ds fecit cu3 li. arbi. et quãuis ſui caſus ignaꝝ:tñ ideo beatũ:quia ⁊ non mori:⁊ miſerũ nõ fieri in ſua poteſtate eẽ ſentiebat. Quia vero ꝑ libm arbitriũ de-

2.ſẽ.di.5

Aug⁹. 2.ſẽ.diſ. 8.ca.1.

2.ſẽ.di.6 Nõ enĩ 2.pe.2

um deſeruit: iuſto iudicio dei cū tota ſua ſtirpe: que in illo adhuc poſita fuit: ⁊ tota cum illo peccauit: damnatus eſt

De eo qualem gratiam primus hō acceperit. ⁊ de alijs pluribus cauſis.

X 2.ſen.diſ. 24.ca.1.

Alem grām habuit pmus hō: in q pmanere ſi vellet: nūꝙ eſſet mal⁹: ⁊ ſine q etiā cū libro arbitrio bon⁹ eſſe nō poſſz: ſꝫ eā tū p liberū arbitriū deſerere poſſz: ſi aūt eā hūit grām q ſi eē vellet mal⁹. Qd adiutoriū ſi hō p liberꝝ arbitrium nō deſeruiſſz: ſp eēt bon⁹: ſꝫ deſeruit: ⁊ deſertus ē. Nō eni deſert⁹ ē vt deſereret: ſꝫ vt deſereret deſeruit. Ad malū qppe eius prior ē volūtas ei⁹: ad bonū xo ei⁹: prior ē volūtas dei: ſiue vt faceret qn̄ nō erat: ſiue vt refaceret qd perierat. Deſeruit aūt deū placēdo ſibi. Diſtinguēdū aūt videt adiutoriū. Aliud qppe ē: ſine quo aliqd non fit: aliud eſt: q fit aliqd. Sine alimētis nō poſſum⁹ viuere: nec tū eis fit vt viuam⁹. Ergo alimētoꝝ adiutoriū eſt: ſine q nō fit aliqd: nō q fit vt viuam⁹. Beatitudo xo cū data fuerit homi: adiutoriū eni eſt: nō ſolū ſine quo nō fit: verūetiā q fit ꝑpter qd dat. qꝛ ſi data fuerit homi: ꝓtinuo fit beat⁹: ⁊ ſi nō fuerit data: nunꝙ erit. Prim⁹ itaꝙ hō accepit adiutoriū pſeuerātie: non quo fieret vt pſeueraret: ſꝫ ſine quo p liberꝝ arbitriū pſeuerare nō poſſet. Sāctis igit nunc tale dat adiutoriū pſeuerātie: vt pſeuerātia ipſa donet: nō ſolū vt ſine iſto dono pſeuerātes eē nō poſſint: verūetiā vt p hoc donū nō niſi pſeuerātes ſint. Nō ſolū eni dixit: ſine me nihil poteſtis facere: ſꝫ etiā dixit: nō vos me elegiſtis: ſed ego elegi vos: ⁊ poſui vos vt eatis: ⁊ fructū afferatis: ⁊ fructus vr̄ maneat. (Job.15.) Quibus xbis eis nō ſolū iuſticiā: verū etiā pſeuerātiā ſe dediſſe mōſtrauit. Duo qppe ſūt officia medicine: vnū quo ſanatur infirmitas: alterꝝ q ſanitas cuſtodit. Iuxta illud. Saluū me fac dn̄e ꝑpter miſcdiā tuā: dicit. iuxta iſtud aūt dicit: iudica me dn̄e ſm iuſticiā meā. Et iterū. Iuſtū adiutoriū meū a dn̄o: q ſaluos facit rectos cor. (pſ.7.) Et illa et iſta: ſaluos facit. Sed illa ex egritudīe trāſfert ad ſalutē: hec ī ipa ſalute cōſeruat. Itaꝙ ibi miſericors auxiliū eſt. qꝛ nullū hꝫ meritū pctōr: q adhuc iuſtificari deſiderat: h aūt iuſtū auxiliū ē. qꝛ iā iuſto tribuit. Si eni medicinā exhibet dn̄s q ſanemur infirmi: qnto magis eaꝫ q cuſtodiamur ſani: ⁊ iā ſani nō corrūpamur. qm̄ ſi cū adhuc eſſem⁹ peccatores: chriſtus p nob mortuus ē: qnto magis nūc iuſtificati: ſalui erim⁹ ab ira p ipm. XIIII Ro.5.

Y

Sic aūt fuit prima libertas volūtatis poſſe nō peccare: nouiſſima aūt nō poſſe peccare: ita pma pſeuerātie poteſtas: bonū poſſe nō deſerere: nouiſſima: bonū nō poſſe deſerere. Nunc p xpm datur: vt nō ſolū aſſit: ſine quo pmanere nō poſſimus: etiā ſi velimus: verūetiā tale actū ſit vt velimus. Fit qppe ī nobis in bono recipiendo: ⁊ pſeuerāter tenēdo: nō ſolum poſſe qd volumus: verūetiā velle qd poſſum⁹. Qd nō fuit in pmo hoie. Unū eni hoꝝ in illo fuit: alterꝝ nō fuit. Nam vt recipet bonū: grā nō egebat. qꝛ nōdum pdiderat. Ut aūt ī eo pmaneret: egebat adiutorio grē: ſine q omino nō poſſet: ⁊ acceperat poſſe ſi vellet: ſꝫ nō habuit velle qꝛ poſſet. Nā ſi habuiſſet: pſeueraret. Poſſet eni etiā pſeuerare: ſi vellet. Qd vt nollet: de libero deſcēdit arbitrio. Qd ita liberū erat: vt bn̄ velle poſſz et male. Habuit eni adiutoriū: nō quo fieret vt vellet: ſꝫ in q pmaneret ſi vellet: ⁊ ſine quo nō poſſet pſeuerant bonū tenere qd vellet. ſed qꝛ noluit pmanere: ei⁹ culpa fuit: cui⁹ meritū fuiſſet: ſi pmanere voluiſſet. Prima grā fuit: q fit: vt habeat hō iuſticiā: ſi velit. ſecūda plus poteſt: q fit etiā vt velit: ⁊ tm̄ velit: tantoꝙ ardore diligat: vt carnis voluntatē cōtrariā ꝯcupiſcētē: volūtate ſpūs vincat. Non eni adiutoriū tale dat: qle pmo homi: ſine quo nō poſſit homo pſeuerare ſi velit: ſꝫ ī eis operat ⁊ velle: vt qm̄ non pſeuerabit homo: niſi ⁊ poſſit ⁊ velit pſeuerādi poſſibilitas: ⁊ volūtas ei det. Tanto qppe ſpū ſācto accendit hois volūtas: vt ideo poſſit: qꝛ ſic vult: ideo ſic velit. qꝛ ds opatur vt velit. Inde fit: vt volūtas hois inualida ⁊ imbecilla: ī bono adhuc puo pſeueret: nec aduerſitate aliq deficiat p xtute dei: cū pma volūtas hois fortis ⁊ ſana: in bono ampliore non pſeueraret: qꝛuis non de futuro adiutorio dei: ſine q non poſſet pſeuerare ſi vellet: qꝛuis nlla lege repugnāte in mēbris: qmuis terrena habitatione nondū ſenſum ei⁹ deprimente.

De penitentia.

Z

Uia in pmiſſis aliqua de lapſu pmi homis denotauim⁹: reſtat: vt ⁊ aliqua de penitētia loqmur. Penitētia alia eſt exterior: alia interior. Penitētia exterior ē in afflictione carnis: penitentia interior eſt ī ꝯtritione cordis. Per pe- 4.ſen.di. 14.ca.1.

XIIII nitētiā exteriorē caſtigat̄ culpa praui ope
ris: p penitētiā īteriorē emēdat̄ praue cul
pa volūtatis. Scđꝫ q̄ntitatē delicti: menſu
ra correptionis penſāda ē. Agite inq̄t fru-
ctus dignos penitētie. Aliud enī eſt fruct⁹
penitētie: aliud ipa penitentia. Sicut aliud
eſt arbor: et aliud fructus eius: ſic aliud ē pe
nitētia: ⁊ aliud fructus ei⁹. Penitētia enī
eſt dolor p̄teriti: q̄n doleo te feciſſe qđ ma-
lū ē. Q̄n ḡ improbas et damnas mala tua:
penitētiā habes. Q̄n aūt ſatiſfactōe ſubſe
quēte: ⁊ punis: ⁊ corrigis mala tua: fruct⁹
penitētie habes. Si diſplicꝫ tibi qđ feciſti:
penitētiā agis. Si pſequeris ⁊ punis qđ fe
ciſti: fructus penitētie agis. Penitētia eſt
facti improbatio: fruct⁹ penitētie ē delicti
correctio. Sed q: ẜm mēſurā delicti: mēſu
ra correctōis ē penſāda: ideo fructus peni
tentie dignos facere oportet. Si ī correcti-
one minor ē afflictio: q̄ȝ in culpa delectatō
fuit: nō eſt dign⁹ fructus penitentie. Sed
dicꝭ mihi: Q̄uo ſcire poſſuꝫ: q̄n ꝯdigna ſit
penitētia mea. Q: ſcire h̄ nō potes: ideo ne
ceſſe habes ſp̄ penitere. Satiſfacer̄ potes:
nimis facere nō potes. Melius eſt vt plus
facias q̄ȝ min⁹. Idcirco ſollicitus eſto. Sa
tage: da opam: ſtudiū impēde: vt culpa ſit
cū fine: deuotio ſine fine. Tn̄ vt aliq̄n pec
catrix cōſcientia ꝯſolet̄: poſitus eſt modus
⁊ menſura penitētie exterioris: vt illa ex-
pleta: vel pfectā fiduciā habere incipias: ⁊
ſecura quadā p̄ſumptōne: in ſpe miſcđie di
uine de indulgentia et remiſſione peccato
rū ꝯfidere: ⁊ tāto verius: q̄ȝto vtiq̃ ſinceri⁹
iniūctā penitētiā expleueris. Sed fortaſſe
I tibi tacita cogitatōe reſpondeas. Q̄uo in
quis certus eē poſſū de venia ꝑpter peni-
tentiam et ſatiſfactionē ab hoīe iniūctam:
etiā ſi illā ſtudioſe cōpleuero: cū ipe homo
cui peccata mea ꝯfiteor: ſepe aut ignorātia
neſciat: aut negligētia nō ꝯſideret: qlē mi-
hi ẜm modū ⁊ menſurā delicti debeat ſatiſ
factionē iniūgere? Ad hoc tibi breuiter re
ſpōdeo: q: ſi hō neſcit: ds ſcit. Tu tn̄ fac qđ
tibi p̄cipit̄: obediēs eſto in eo qđ tibi iube-
tur. Videat ds deuotionē tuā: etiā ſi hō n̄
cōdigne moderet̄ afflictionē tuaꝫ. Perire
nō potes: ſi deuotus fueris inuentus. Sꝫ
decipior inq̄s: putās me ſatiſfeciſſe: cuꝫ nō
ſatiſfecerim. Ille mihi iniunxit: vt tantuꝫ
facerē: ⁊ nō ampli⁹ mihi p̄cepit: Ecce totū
pfeci: ⁊ n̄ ſatiſfeci. Vado q̄ſi ſecur⁹ ad deū:
putās me ſatiſfeciſſe illi: cuꝫ adhuc teneor
obligat⁹: q: nō ſatiſfecerꝫ. Quare ḡ inq̄s
factū eſt: vt talē ſacerdotē nō habeā: q̄ mi-
hi dicat: hoc oportet? Audi q̄re. Propt̄ pec
cata tua factū eſt hoc: qđ meruiſti: vt ma-
lū haberes: q̄ duo ſi diſtricte iudicareris: ⁊
h̄ merueras vt nullū haberes. Q: inq̄t ſcꝑ Job.14.
tura regnare facit hypocritā ꝑpt̄ pctā po- Ezech.3.
puli: ⁊ ait: ego adhereſcer̄ faciā linguā tuā
palato tuo: nec eris q̄ſi vir obiurgās: q: do
mus exaſperās eſt. Nā vt ſcias q: malicia
hoc fecit: vide vbi erat deuotio tua. Si enī
pfectā deuotionē habuiſſes: etiā nullo ad-
monēte: ceſſar̄ tn̄ potuiſſes. Nūc aūt pigri
cia tua ⁊ negligētia occaſionē torporis q̄ſi
uit: nō correctōꝫ. Et vidit hoc ds. ⁊ dedit
tibi ẜm cor tuū: vt nō inuenires qđ n̄ q̄re-
bas accipe. Nec tn̄ dico vt deſpes: etiaꝫ ſi
hoc ꝯtingat: vt hō q̄ exterius curādis vul
nerib⁹ peccatoꝝ medicamentū apponit: ali
qđ min⁹ ſufficiēs tribuat. Sepe qđ minus
foris agit̄: efficaci⁹ intus opat̄. In pius ope
magna deuotio eſſe pōt. Homo videt ī fa-
ciem: ds aūt intuet̄ cor. Et vt min⁹ dicam:
magnū eſt ſi in hac vita incipe poſſis: ⁊ ſi n̄
pficias. Nā et p⁹ mortē ignis q̄dā purga-
tori⁹ dr̄: vbi purgātur ⁊ mūdant̄: q̄ h̄ cepe
rūt ⁊ n̄ pfecerūt. Qui aūt in hac vita nec ī-
cipe voluerūt: ibi ꝯſūmare nō pn̄t. Quib⁹
aūt h̄ correctionē ſuā dat̄ incipe: etiā ſi pfi-
cere nō dat̄: illic correctiōis pfectio reſerua-
tur. Tn̄ tuti⁹ oīno ē: vt h̄ ⁊ incipe ⁊ pfice
re ꝯtēdas: vt illic nihil faciendū tibi vl̄ pa
tiēdū ſupſit. Durū ē tormēta illa: vl̄ ad mo de pe. dis.
dicū ſentire: ꝑpterea tuti⁹ oīno tibi eſt: 28. qui in
vt h̄ īcipias: ⁊ pficias qđ facere debes. Q̄ʒ aliud. et
ſi h̄ pficer̄ n̄ potueris: ſi tn̄ inchoaueris: no de pe. dis.
li deſpare: ſalu⁹ eris: ſic tn̄ q̄ſi p ignē. Arde 7. Null⁹
bit q̄dē: donec cōſumptū fuerit: qđ crimina exp ectet.
le portas. Tu aūt ſaluus eris: q̄m fūdamē 1. corin. 3.
tū in te pmāſit charitatis dei.

De inuidia.

Liuor alieni boni: ſuū punit aucto 9
I rē. Nā vn̄ bon⁹ pficit: inde malus
ꝯtabeſcit. Hoīes praue viuētes: ſi-
cut de bonoꝝ lapſib⁹ gratulant̄: ita de coꝝ
recte factis: boniq̄ꝫ pſeuerātia ꝯfundūtur.
Inuidus mēbrū eſt diaboli: ob cui⁹ inui-
diā mors introiuit in orbē terrarū: ſic̄ ⁊ ſu
pbus mēbꝝ eſt diaboli. De q̄ ſcp̄tū ē. Om̄e
ſublime videt: ⁊ ipe ē rex ſup om̄es filios
ſupbie. Nulla ē virt⁹: q̄ nō h̄eat cōtrariuꝫ
inuidie malū. Sola miſia caret inuidia: q:
nemo inuidet miſo: cui reuera nō liuor ob

ſicitur: ſ; ſola miſcdia adhibetur. Multi et bonos imitari nolūt: ⁊ de bonoꝝ ꝑfectibꝰ īuidie liuore cōtabeſeſcūt. Quo fit: vt nec illi corrigant̄ a malo ſuo: ſ; ꝑ inuidiā dete-riorent̄: et bonos a recto ſtudio q̄ntū in ip ſis ē: ſi potuerint: depꝛauare conētur. Qn̄ boni malos ꝓficere vidēt: ne ſcandalizent̄: ſ; quē ſint finē habituri: maxime cogitent. Hoc om̄is inuidus alienis v̄tutibus p̄ſtat: qd̄ btō iob ſathā p̄ſtitit. Nā dū cumulatus ꝓſperitatibꝰ cōmouit adūſa: vn̄ eū credi-dit diabolus poſſe ꝓſterni. In̄ ei aucta ſūt merita: atq; inde claruerūt ꝓbabilioꝛa pa tiētie documēta. Ita req̄rūt inuidi aditū male fame: ꝑ quā bonoꝝ vitā maculent: ſic querebāt oſtiū ſodomite: vt domū loth no cituri introirēt. Illi v̄o cecitate erroꝛis pa rietes videbant: oſtiū nō inueniebāt. Non aliter inuidi vidēdo velut parietē v̄tuteo diſſimulant: vitia v̄o perq̄runt: ꝑ que eoꝝ cōſcietiā v̄rant. Inuidie diabolicū ma-lū: de ſuꝑbia et vana gloꝛia p̄ncipaliter ꝓ-creatū: ⁊ nōnunq̄ ꝑ auariciā auctū: qd̄ coꝛ hoīs de tp̄alibus ſiue ſpūalibus ꝓximi bo nis tabeſcere et egreſcere moꝛtaliter facit. iuxta hoc: iuſtius inuidia nihil eſt: q̄ p̄mi-tus ip̄m auctoꝛē rodit: excrucians animū. Qua inuidia ſeui nō inuenere tyꝛanni ma ius toꝛmētum: eiq; vel mala ꝑ ſe: ſeu ꝑ ali-os inferēdo vel machinādo: ip̄iq; vel factꝫ eiꝰ: ſiue bonis ſiue malis derogando: etiā ea ꝑuertēdo nocere cupit. Bone q̄ꝫ volun tatis dulcedinē amaro felle malicie penitꝰ extirpare vel inficere geſcit charitatē ꝓxi moꝝ q̄ eoꝝ vel bona vel mala nr̄a exiſtimā tes eis vel ↄgaudere vel ↄdolere debemꝰ: vna cū ſuꝑioꝛibꝰ ſuꝑbia ſcꝫ ⁊ vana gl̄ia ꝓꝛ ſus expellit. Nā ſine alijs hec om̄ino locū h̄re nō poterit. Inuidia itaq; extinguitur charitas qua diligit̄ bonū: qd̄ om̄es poſſi-dere poſſumꝰ: ⁊ ſinguli totū. Sꝫ h̄ a nemie poſſidet̄: niſi q̄ ꝑfecte deſerit huiꝰ mōi cu-piditatē: q̄ ē mr̄ īuidie. Nā q̄cq̄d ī hoc mū do ↄcupiſcimꝰ: h̄ ꝓculdubio ꝓximis inui demꝰ. Videt̄ eni qꝛ nob̄ deſit: qd̄ alter aſſe q̄tur. Et qꝛ ſꝑ inuidia diſcoꝛdat a bona vo lūtate: mox vt mētē hec cepit: illa diſcedit. Proximos aūt diligimꝰ ſicut nos: ſi ñ ꝓpt aliq̄s vtilitates nr̄as: ñ ꝓpt bñficia ſꝑata vel accepta: ſ; ꝓpt hoc tm̄: q; ſūt nature no ſtre ſeu diuine gr̄e ꝑticipes: vel vt fiant: di ligimus.

Dn̄ica quarta. S. lucā.

Eſtote miſericoꝛdes ſicut ⁊ pr̄ vr̄ miſericoꝛs ē. Natura dei impaſ ſibilis eſt. Sicut aūt zelat ſine aliquo liuoꝛe: iraſcit̄ ſine aliq̄ ꝑturbatōe: penitet cū ſine alicuiꝰ ſue prauitatis coꝛreptōe: ita ē patiēs ſine vlla paſſiōe: ⁊ miſeret̄ ſine aliquo doloꝛe. Eſtote ḡ ⁊ vos ꝑfecti: ſicut ⁊ pr̄ vr̄ celeſtis ꝑfectꝰ eſt. Sic ſimilitudis eſt: nō q̄ntitatis. Sēſus ḡ tal' ē. Pro-ut poteſtꝫ ꝑfecti eſtote: vt queatis ꝓdeſſe etiā ini micis: qd̄ deū facere manifeſtū ē. Nolite iudi care vt ñ iudicemini. In quo eñ iudicio iu dicaueritis iudicabimini. Nolite cōdē nare vt nō ↄdēnabimini. De dubijs iudica re: ⁊ ſuſpectos q̄ſi reos cōdemnare: penitꝰ repel-lit a nob̄. Dubia ḡ ī meliꝰ interp̄temur. qꝛ de ma nifeſt' : vt ſūt ſtupꝛa: blaſphemie: furta: ebꝛieta-tes: ⁊ his ſīl'ia: nobis tm̄ iudicare ꝑmittitur. De dubijs ſcp̄tū eſt. Nolite añ tp̄s iudicare: quoad-uſq; veniat dn̄s: ⁊ illuminet abſcōdita tenebꝛa-rū. Duo ſūt in quibus temerariū iudiciū cauere debemꝰ: cū incertū quo aīo fiāt: q̄ bn̄ ⁊ male fi eri p̄ñt. vel cū incertū eſt qualis futurꝰ ſit: q̄ nūc vel malꝰ vel bonꝰ apparet. Nunq̄d ſi temere iu-dicauerimus: temere deus de nobis iudicabit. Abſit. Sꝫ intelligēdū eſt: q̄m temeritas q̄ puniſ aliū: te puniat neceſſe ē. Hinc alibi ait. Qui per cuſſerit gladio: gladio peribit: vicꝫ peccati: qd̄ cū gladio ferreo cōmittit. [Dimittite ⁊ dimittemini. Date ⁊ dabit̄ vob̄.] Dimittite iniurias ⁊ date be neficia. vt peccata vr̄a vob̄ dimittātur. ⁊ vita de tur eterna. [Menſurā bonā ⁊ refertā et coagita tā et ſuꝑeffluētē dabūt in ſinū vr̄m. Huic ſimile eſt qd̄ alibi dr̄. vt et ip̄i recipiāt vos in eterna tab nacula. Illi q̄bꝰ elemoſynas dabitis dabunt .i. cauſa erūt. quare ds̄ dabit in ſinū vr̄m. .i. ī mag-nā ſecuritatē. mēſurā bonā. vitā ſcꝫ eternā. ↄfer-tam. om̄ibus vicꝫ ſāctis collatā. ⁊ cū angelis co agitatā. .i. cōiūctā. et ſuꝑeffluentē. hoc ē ſuꝑ me-ritū nr̄m habundantē. Sinus ideo accipit̄ ꝓ ſe curitate. qꝛ valde ſecuri ſumꝰ de his q̄ in ſinu re cōdimꝰ. Vel ꝑ ſinū intellige cōſcientiam ſiue cetū ſctōꝝ. Et in q̄ mēſura mēſi fueritis. remeciet̄ vo-bis. Generaliter de oībus q̄ mēte. manu. lingua gerimꝰ accipi p̄t. qꝛ deꝰ reddet ſingulis ſcd̄m ope ra eoꝝ. Quid aūt vides feſtucā in oculo fratris tui: et trabē in oculo tuo non vi des. Aut q̄uo dicis fratri tuo. ſine eiciā feſtucā de oculo tuo: ⁊ ecce trabes ī ocu lo tuo. Si q̄s ira peccat. tu nō debes odio reꝑ-hēdere. Tātū eni diſtat inter iram et odiū. q̄ntū inter feſtucā ⁊ trabem. Odiū eni ē ira inuetera-ta. Hypocrita. eice p̄mū trabē de oc'lo tuo. ⁊ tūc videbis eijcere feſtucā de oculo fratris tui. .i. pri-mo abs te. ſ. ob intentōne tua ⁊ de coꝛde tuo ex-pelle odiū. vt de lumie mētis trabe moꝛtalis cri minis eiecta exēplo potiꝰ q̄ꝫ dictis docere vale-as minoꝛa excludi pctā. q̄ in feſtuca ſig̃cant̄. Cū neccitas nos cogit aliquē reꝑhēdere. p̄mo cogi-

Job. 1.

XV

Luce. 6

1. coꝛin. 4.

tem⁹. vtꝫ tale vitiū vnꝙ̃ habuim⁹: ⁊ ſi nūꝙ̃ ha
buim⁹: cogitem⁹ nos habere potuiſſe. Homies
eni ſum⁹. Hinc ē illd̕ ſapiētꝭ. Nihil humani: ali
enū a me puto. Si ꝟo habuim⁹. tāgat memoriā
cōmunis infirmitas: vt reꝑhenſionē illā nō odi
um ſed miſcďia ꝓcedat. Qd̕ ſi nos idē vitiū ha-
bem⁹ in quo ē ille quē reꝑhēdere volum⁹. nō reꝑ
hendamus illū. ſʒ ꝯgemiſcam⁹. ⁊ n̄ illum ad ob
tēperandū nob. ſʒ ad pariter curādū inuitem⁹.
Multi ꝟo criminib⁹ ꝑuēti odio vel liuore oīa
accuſare ſuſcipiūt. et volūt videri cōſultores ſi-
ne exēplo ſue emēdationis leuiora pctā in fratri
bus vituperātes ⁊ damnantes.

De altercatiōe mīe et ꝟitatꝭ hinc inde ſe accuſantis ac defendentis.

DEus ſurſū erat: ⁊ hō deorſū. Ve-
ritas erat ī celo cū iudice deo: ⁊ mi
ſericordia ī terra cū hoīe iudicando.
Ubi eni miſcďia eēt: ſi cū miſero nō eſſet?
Deſcēderat eni forte neſciēte veritate: qm̄
illā ad hoīem vēturā ſciebat: ⁊ de illi⁹ aduē
tu metuebat. Deſcēdit ḡ ꝓus miſcďia: ne ſi
ꝟitas ꝓuenirʒ: acceſſū ad hoīem ipa poſtea
nō inueniret. Accepto igit̄ tpe: aſſūpta ve-
ritate deſcēdit ds: vt rōem poneret cū ho-
mīe. Qd̕ cū vidiſſet miſcďia: nō ignara di-
uini cōſilij: prexit ī obuiā illi: deū cupiens
mitigare: ⁊ placatū adducere. Cernēs aūt
veritatē obſtīato vultu incedētē: ꝓmū oc-
currit illi rogās: vt gradū ſiſteret: nec ni-
mis ꝓpperaret: donec ipa fūderet orōnē ſuaʒ
ad dn̄m. Ibi ḡ miſcďia et veritas obuiaue
rūt ſibi. Tūc miſcďia clemēti cauſatōe q̄re
lā corā do depoſuit: dicens: egre ſe ferre: qꝫ
ad hoc negotiū ſocia aduocata nō fuerit: ꝑ
ſertiʒ cū nūꝙ̃ ds ſine vtraꝙ̃ comite hac iter
ps. 34. aliquod facere ꝯſucuit. Cū ei ſcꝑtū ſit: vni
ūſe vie dn̄i mīa ⁊ ve. q̄uo ꝟitate ſola ꝯtēt⁹:
miſcďiam dn̄s ds n̄ vocauit: ꝓcipue cū n̄ ſo
lū eq̄lē: ſʒ ꝑorē miſcďiaʒ eē debe ſcꝑtura vbi
qꝫ cōmemorat. Neqꝫ ei ſcꝑtū ē: ꝟitas ⁊ mīa
ſʒ mīa ⁊ ꝟitas vniūſe vie dn̄i. Quare ḡ q̄ ꝓ
ma eē debui: nūc poſtrema: ⁊ qd̕ magꝭ me
ḡuat: ad comitatū tuū n̄ vocata accedo. E-
cōtrario ꝟitas rn̄dit: ī hac via tua mīam co
mitē nec eē poſſe: nec debe rōe: qꝛ ꝯſiliū vo
lūtati ei⁹ ꝯtrariū ſit ordīatū: ⁊ idcirco ī ei⁹
ope pn̄s ipa eē n̄ poſſit: tū etiā qꝛ cum ipſo
egreſſa n̄ ſit. Dixit etiā ipa miſcďiam magꝭ
optere rōeʒ reddere: q̄re ipa egredīēti dn̄o
n̄ affuerit: ⁊ abſētia ei⁹ magꝭ eē leſū dn̄m: ī
tm̄: vt vno comite iter carpe cōpulſus ſit.
Ad hec mīa reſpōdit ſe nec malā intētōne
egreſſā: nec malo ope occupatā: ſʒ magꝭ ſe
hōri et vtilitati dn̄i ſui cōſulere: q̄ n̄ ꝑdere
ſtudeat ⁊ deſtruere: ſic ipa ꝟitas: ſʒ ſaluar̄:
illā āt eē notādā ꝑus ⁊ accuſandā: q̄ famu-
los ⁊ miſtros dn̄i velit interimi: vt cū oēs
abierit: nullū patiar̄ ꝑ indulgētiā aliquaʒ
leuari et reuocari. Veritas aūt reſpondit
nō eſſe decēs: bonū dn̄m ⁊ iuſtū malos ſer-
uos et iniuſtos habere. Miſcďia dixit: tm̄
dn̄m ſine miſtris eē n̄ debere. Veritas af-
firmauit neqꝫ hoīes merito debere dānari.
Mīa rn̄dit eos vt bōi fierēt ſpōtanea etiā
pietate debere reuocari. Veritas dixit: qꝛ
ds mal̕ oīno ꝑcere n̄ deberet. Mīa dixit:
ſi nemī ꝑceret ds: nūꝙ̃ bonos haberʒ. Ve
ritas dixit ſe nolle nec poſſe tot ſcelera ho-
minū tolerar̄. Miſcďia rn̄dit grām dn̄i ad
indulgēdū ſuphabūdare. Veritas dixit:
vnuſqſqꝫ ꝓut geſſit ī corpe accipiat. Mīa
dixit: oīs hō magꝭ cōuertar̄ ad dn̄m: ⁊ vi
uat. His ḡ ita ſibi obuiātib⁹: ⁊ ad diūſa vo
lūtatē dei inclinare deſiderātib⁹: vidēs ds
tā diūſas ſētētias ad effectū ſimł̄ n̄ poſſe ꝓ
cedere: ait. Scꝑtū ē: mīam ⁊ ꝟitatē diligit ps. 83.
ds. Quas ḡ vult ſibi ſp ꝓſto eē: ⁊ qꝛ rurſū
dr̄ de do: ī pace fact⁹ ē loc⁹ ei⁹: n̄ ꝑt illas di
ſcordes ſuſtiner̄. Cōcordia aūt eē n̄ ꝑt: vbi
volūtas tā diūſa ē. Veritas eni vult: vt to
tū imputer̄: miſcďia ꝟo: vt totū ꝯdonetur:
q̄ ſil̕ fieri n̄ pn̄t. Propterea nec ego q̄ ama-
tor pacꝭ ſū: cōpellar ſocietatē vr̄am relinq̄
re: necce ē: vt vos ſtudeatꝭ vtrinqꝫ vr̄as vo
lūtates ad vnū ꝯſenſū inclinare. Ad hoc ve
ritas rn̄dit ſe min⁹ laudabilē: ſi aliqd inul
tū relinq̄tur. Mīa dixit ſe min⁹ amabileʒ:
ſi nō totū gratuita pietate ſoluar̄. Tūc ds
ſi vellēt ambe interrogauit ſuas volūtates
in ei⁹ arbitrio ponere: ⁊ qd̕ ipe iꝫ diſcerne
ret: ſine ꝯtradictōe ānuere. Qd̕ vtraqꝫ in-
q̄ntū fieri poſſit: ſine diminutōe noīs ⁊ dig
nitatꝭ ſue ꝯcedēte: dixit ds equū ſibi vide
ri: vt pctm̄ hoīs ⁊ ex ꝑte ꝓpt̕ ꝟitatē punia
tur: ⁊ ex pte ꝓpter miſcďiam dimittar̄. In
hoc ḡ ambab⁹ ꝯſentiētib⁹: ꝟitas adiecit di
cēs: iuſtū eē: vt ſic ꝓus mīa cū hoīe fuit: et
ipa ī celo ꝑmāſit: ita nūc ipa ī terra cū hoīe
ꝑmāeat: ⁊ miſcďia cū do celū ꝯſcēdat. Scꝑ ps. 84.
tū ē eīm ait: miſcďia ⁊ ꝟitas ꝓcedēt faciē tu
am. Si ḡ miſcďia ꝓceſſit: ⁊ ꝟitas ꝑmāſit: iu
ſtū eē: vt nūc miſcďia maneat: ⁊ ꝟitas ꝓce-
dat. Tūc miſcďia rogās ꝟitatē memorem
eē cōis pacti: ſcʒ: ne q̄cꝙ̃ vltra ꝯceſſū cōtra
hoīem moliar̄: cū dn̄o aſcēdit. Veritas au
tē intrās cor homis: inuenit ibi omnia ma

la: ⁊ digna penis: ⁊ clamare cepit de terra:
hoiem accuſans. Miſcdia vero nõ deſiſte-
bat in celo dñm orare ꝓ hoie poſtulãs. Hõ
in terra ꝑ veritatẽ ſtimulatꝰ: peccaſſe ꝯfite
bat: ⁊ ds ī celo ꝑ miſcdiam flexꝰ: ꝯfitẽti mi
ſeret. Homo ꝯfeſſionẽ ad ſalutẽ ꝓpꝛiam oꝛe
faciebat: ⁊ miſcdia ꝑcibꝰ ſuis dñm ad iuſti
ficatõem hois cõpellebat. Ueritas de ter-
ra ꝑ ꝯfeſſionẽ hois oꝛiebat: ⁊ iuſticia de ce
lo ꝓſpiciẽs: ꝑ miſcdiam dei ad terras mit-
tebat. Ueritas dixit ꝓus puniendũ: q̇ pꝛi
us malũ fecerat: miſcdia dixit poſtea iuſti-
ficatũ ſaluãdũ: q̇ ⁊ malũ cõfitendo bñ fece
rat. Per veritatẽ accuſabat: ⁊ ꝑ miſcdiam
ꝓpter veritatẽ iuſtificabat. qꝛ veritas de
terra oꝛta eſt: ⁊ iuſticia d celo ꝓſpexit. Qꝛ
ergo miſcdia cũ deo pro homie erat: ⁊ iuſti
cia et veritas a deo cũ homie erat: iã inter
deũ ⁊ hominẽ ꝑ iuſticia pax erat: ⁊ aſcen-
dit iuſticia ad deũ ab homie: pacem poſtu
lans: et deſcẽdit pax a deo ad hoiem: iuſti-
ciã amplectẽs: et oſculãs. Tũc ait iuſticia
ad pacẽ. Nunquid optimo ſatis ẽ mala di-
mittere: niſi etiã ſtudeat bona ꝯferre: La-
xauit peccata ꝑ indulgentiã: nũc ꝯferat do
na ꝟtutũ per gratiã: Reſpondit pax: ⁊ di-
xit. Dñs dabit benignitatẽ: ⁊ terra noſtra
dabit fructum ſuũ. Nunc aũt interim iuſti
cia ante eũ ambulabit: ⁊ ponit in via greſ-
ſus ſuos. Qd audiens iuſticia ꝑcurrẽs re
uerſa eſt ad hominẽ: vt ab eo nõ diſcedat:
donec dominus ponat in via greſſus ſuos:
⁊ veniat.

De amatoꝛibus miſericoꝛdie.

Grauiter in deum delinquũt: q̇ di-
uitias a deo cõceſſas: non in rebus
ſalutaribꝰ: ſꝫ in vſibus pꝛauis vtũ
tur. Neſciunt eni impartire pauperibus:
opꝛeſſis ſubuenire deſpiciũt: ⁊ inde magꝭ
augent delicta: vnde redimere debuerãt.
Hoc tantũ bonũ habet poſſeſſio pꝛeſentiũ
rerum: ſi vitam reficiat miſeroꝛũ. Prop-
ter hoc temptatio eſt mundi lucrum: tan-
toq̇ maioꝛa ſupplicia in futuro dabunt: q̄n
to et ipſa maioꝛa ſunt. Potentes eni potẽ-
ter toꝛmẽta patiunt. Terrẽa oia ſeruãdo
ſap. 6. amittimꝰ: largiẽdo ſeruamꝰ. Patrimoniũ
eni terrenũ ꝑit: manet aũt erogatũ. Diu eī
cuꝫ rebꝰ nr̄is durare nõ poſſumꝰ: qꝛ aut nos
illas moꝛiẽdo deſerimꝰ: aut ille nos viuẽ-
tes deſerũt ꝓ diuerſitate vſus. Alij de re-
bus mũdanis ꝑeunt: quas cupidiꝰ rapiũt:
alij vero ſaluant: dum in earum pulchꝛitu XV
dine conditoꝛis pulcherrimam ꝓuidẽtiã
laudantes mirant: vel dũ ꝑ miſcdie opus
ex eis celeſtia bona merent. Miſcdia a cõ
patiẽdo aliene miſerie vocabulũ ſoꝛtita ẽ.
Nullus autẽ in alieno miſericoꝛs eẽ põt:
q̄diu pꝛaue viuẽdo: in ſe miſericoꝛs non
eſt. Qui eni ſibi nequã eſt: cui bonus eſt:
Nulla ſcelera elemoſinis poſſe redimi: ſi
in peccatis quiſq̇ permanſerit. Tunc au-
tẽ elemoſinarum fructu indulgentia cõce 15.q.5 ſcꝫ
dit: quãdo ad ſcelerꝫ opere deſinit. Uerũ tum.
eſt q̇ peccata oia miſericoꝛdie opibꝰ ex
purgent: ſed ſi iam caueat peccare qui mi-
ſericoꝛdiã impꝛtit. Ceterũ nulla eſt delictꝭ
venia: qũ ſic ꝑcedit miſcdia: vt eam ſeq̄nt
pctã. Nõ eſt elemoſina: q̇ glie magꝭ cã: quã
miſcdie impꝛtit ītuitu. Quali eni intẽtiõe
ab vno q̄ꝫ largit: talit ⁊ apud deũ recipit.
Qui eni h̄ de bono oꝑe laudeꝫ pñtẽ appe-
tit: ſpẽ ꝑdit: et gl'iam mercedis in futo nõ
recipit. Dũ. n. cã iactãtie paup paſcit: etiã
ipm mie opꝰ: ī pctm̄ ꝯuertit. Jntm̄ elemo
ſinarum oꝑa pctã extinguunt: atq̇ intm̄
ad regnũ futuri ſcli ꝓficiũt: vt etiã iudex
celeſtis ī iudicio futo veniẽs: in dextra ꝯſi
ſtẽtibꝰ dicat. Eſuriui: ⁊ dediſtis mihi mã math. 25.
ducare: ſitiui: ⁊ dediſtis mihi bibere: hoſ-
pes erã: et collegiſtis me: nudꝰ: ⁊ coopui-
ſtis me. Quibꝰ etiã bñ ꝓmittit dicẽs. Ue
nite bñdicti pr̄is mei: ꝑcipite ꝑatũ vobis
regnũ. His aũt q̊s nulla ꝑcedẽtia elemoſi
narũ facta ſequunt: eterni iudicꝭ voce ſic dr̄.
Eſuriui: ⁊ nõ dediſtꝭ mihi mãducare. ⁊c̄.
Quibꝰ iuſte dicit. Diſcedite a me maledi
cti in ignẽ eternũ: q̇ parꝰ ẽ diabolo ⁊ ange
lis eiꝰ. Nõ ſolũ itaq̇ q̇ eſuriẽti: ⁊ ſitiẽti: et
nudo: bñficiũ largitatis impẽdit: vel ſi q̇d
alid indigẽti largit: ſꝫ ⁊ q̇ inimicũ diligit:
et q̇ lugẽti affectũ cõpaſſiõis ⁊ ꝯſolatiõis
impꝛtit: aut in q̇buſlibet neceſſitatibꝰ ꝯſiliuꝫ
adhibet: elemoſinã ꝓculdubio facit. Naꝫ
et diſcipline: vel doctrie bonũ: elemoſina
eſt: ⁊ elemoſine carnali eminẽtioꝛ ẽ. Qui
cunq̇ ñ egẽs poſcit: cũ ſe indigentẽ ſilet:
etiã toto coꝛde illi cõmiſerandũ optet. Et 42. di. quieſ
licet ille foꝛtaſſe falſã indigẽtis ſpẽm ꝑfe- camus
rat: is tñ q̇ ſimplr̄ impꝛtit: fructũ iuſticie nõ
amittit. Quãuis quiſq̇ ſit egẽs: nullꝰ tñ
vnde tribuat indigẽti: excuſationẽ inopie 86. diſ. in
põt obtẽdere: qũ ex ꝑcepto ſaluatoꝛis eti ſingulis
am calicẽ aque frigide ꝑcipiamur indigẽ
ti ꝑbere. Nã ſi aliud nõ habẽtes idipſum

XV benigne tribuam⁹: mercedē ꝓculdubio ñ amittam⁹. Ceteꝝ ſi ampli⁹ poſſum⁹: ꝛ ege ſtatē ſimulādo min⁹ largimur: nō egentē ſed deū fallim⁹: cui ↄſciam nrām abſcō de re ñ poſſum⁹. Due ſunt elemoſine: vna cor palis: egēti dare qcq̄d potueris: altera ſpi ritalis: dimittere a quo leſus extiterꝭ. Ha rum pma adhibenda miſeris: ſcđa malis. Erit ǵ ꝙ ſp impertias: etſi ñ pecuniā: vel ſa lutē ꝛ grām. Nūc erit elemoſina cū mora ꝑbenda: ne comitātē triſticia: merces peat diſpēſata. Tunc aūt bñ tribuiꝶ: qñ cū mē tio hilaritate ꝑbeꝶ. Vñ et apłs: hilarē in quit datorē diligit ds. Metuendū ē itaqꝫ ne paup aut cū tedio nr̄o accipiat oblata: aut ne oīno ꝑtermiſſus: merēs triſtiſqꝫ re cedat. De rapinis alienis elemoſinā face re: nō eſt officiū miſerationis: ſꝫ emolumē tū ſceleris. Vñ ꝛ ſalomon. Qui offert in quit ſacrificiū de rapina paupeꝝ: tanq̄ ſi quis victimet filiū in ↄſpectu patris ſui. Qui enī iniuſte tollit: iuſte nunq̄ diſtri buit: nec bñ alteri ꝑbet: qđ ab alio male ex torquet. Magnū ſcelus ē: res paupeꝝ pre ſtare diuitib⁹: ꝛ de ſumptib⁹ inopū: acqre re fauores potentū. Arentis terre aquam tollere: ꝛ flumīa q̄ non indigunt irrigare. Nō nunq̄ largitas diuitū ꝓdiga ñ ad vti litatē: ſed ad elationē effundiꝶ. Comparāꝶ ypocritis: q̄ ñ ad edificationē docēt: audiē tiū: ſꝫ ad ſue glīe exaggerandū cumuluꝫ. Reprehenſibilis ē ſupflua effuſio largitatꝭ. Nā q̄ moduꝫ ſeruat: auar⁹ nulli ē: ſꝫ oīb⁹ largus diſpēſator ñ debꝫ eē ꝓdiguo: ſed diſcret⁹. Largiri enī debet q̄ntū oportet: vt tenendo menſurā ſufficiat plurimis.

4.ſen.di. 15.multa. 45.diſtin. tria 2 c.ſe. math.6 — 2.cor.9. — 8.q.1.Nō ē putāda 24.q.5.p totum — Eccli.34.

De ipocritis

H i Pocrita verba ſctōꝝ habet: vitaꝫ nō habꝫ: ꝛ q̄s p ſmonē doctrīe ge nuerit: ñ fouet exēpl: ſꝫ deſit. qꝛ q̄s verb edificat: vita ꝛ morib⁹ deſtruit. Ipocrite ſiſatores dicunꝶ: q̄ iuſti eē ñ q̄rūt: ſꝫ tñ vi deri cupiūt. Hi mala agūt: ꝛ bona ꝓfitenꝶ Per oſtētatōnē q̄ppe boni appent: p actō nē do mali exiſtūt. Oīa pñt ex ſimplicib⁹ viria ppetrare: Siſatio ꝛ ipocriſis: ñ con mittiꝶ niſi a male aſtutis: p calliditatē va lentib⁹ vitia ſub ſpē virtutū celare: ꝛ non verā ſctitatē obijcere. Sancti nō ſolū glo riā ſupra modū ſuū oīno nō appetūt: ſꝫ eciā hoc ipm̄ videri refugiunt: qđ eſſe meruerunt. ypocrite autē maliciam ſuaꝫ occulte agentes: ante oculos hoīum quadā inno centie ſctitate ſe veſtiūt vt venerentur. Quib⁹ bñ diuīa voce dr̄. Ve vobis hypo crite: qꝛ ſiles facti eſtis ſepulcris dealbatꝭ: q̄ foris q̄dē appatētib⁹ hoībus ſpecioſa: in tuo do ſūt plena oſſib⁹ mortuoꝝ: ita ꝛ vos foris q̄dē aparetis hominibus iuſti: int⁹ do pleni eſtꝭ auaricia ꝛ iniq̄tate. Duplicit dā nanꝶ hypocrite: ſiue ꝓ occulta iniq̄tate: ſi ue ꝓ apta ſimulatōe. Ex illo enī cōdemnā tur: qꝛ iniqui ſūt: ex iſto: qꝛ oſtendūt quod nō ſunt. Nō ſemp latēt hypocrite. qꝛ et ſi i pncipio ſui q̄dē nō patēt: ꝑuo tñ q̄ vita eo rū finiaꝶ: q̄ ſimulate vixerint deteguntur. Oē enī ſincerū pmanet. Naꝫ q̄ ſimulata ſūt: diuturna eē ñ pñt. Nō coꝝ deſpanda ē ſalus: q̄ adhuc aliq̄d terrenū ſapiūt: dum poſſint et in occultis agere vñ iuſtificenꝶ. Hi meliores ſūt hypocritis: eo ꝙ mali ſint in apto: ꝛ in occulto boni. Hypocrite do oc culte mali ſūt: ꝛ bonos ſe palā oñdunt. Hy pocritā iuſtus argueꝶ ꝓhibeꝶ: ne deterior caſtigatus exiſtat: dicēte ſalomōe. Noli ar guere deriſorē: ne oderit te. Sciēdū q̄ꝙ: ꝙ vitia: nō homies odio ſūt habēda. Flebi liter aūt deplorandi ſūt: q̄ odio in frē tabe ſcūt: ꝛ cōtra alios pniciosū odiū animi ſer uāt. A regno enī dei ſe ſeparāt: q̄ ſemetip ſos a charitate diſſociant. Sicut mꝶ ecclīa graue hoībus hereticis pmitur: ſed tñ eos ad ſe veniētes benigna charitate amplecti tur: ita et ſinguli nr̄m quoſcunqꝫ inimicos ſuſtinem⁹: reuertēteo materna imitatione amplecti ſtatim debem⁹. Cito eſt ignoſcen dū cuiqꝫ: dū veniā poſtulat. Nō enī poſſe peccata dimitti ei: q̄ in ſe peccanti debita ñ dimittit. Formā enī nobis indulgentie ds ex merito ↄditōis nr̄e impoſuit: dū ita nos orare ꝑcepit: dimitte nobis debita nr̄a: ſicꝫ ꝛ nos dimittim⁹ debitorib⁹ nr̄is. Iuſtuꝫ ē enī dei iudiciū: tantū ꝙ pctōri a ſe indulgi oſtendit: q̄ntum alterutro vnuſquiſqꝫ in ſe offēſo idulget. Quidā d̄ ſuis ꝓſidētes me ritis: pigre in ſe delinquētibus veniam ꝑ ſtant. Sed nihil ꝓficit illibatū eē a culpa: q̄ nō eſt paratus ad veniā: dū poti⁹ h mag na ſit culpa: qñ tardius relaxanꝶ fraterna d̄licta. Qui fratrē ſibi tardi⁹ recōciliat: dꝫ ſibi tardi⁹ placat. Fruſtra enī ꝓpiciari ſi bi deū q̄rit: q̄ cito placare ſibi ꝓximū neg ligit.

24.q.vlt. de illis — math.23. — 22.q.5.ca uete — puer.9. — math.6

Dñica quinta. Scđm lucam.

I c Um turbe irruerent ad ieſum. vt audirent verbum dei. ꝛ ipſe ſtabat ſec⁹ ſtagnū geneſareth. Luce.5

Stagnū geneſareth idem dicunt ee q̄d mare ga
lilee: vel mare tyberiadis. Sed mare galilee ab/
iacente ꝓuincia eſt dictū mare tyberiadis a ꝓxi
ma ciuitate. Porro geneſar greco vocabulo q̄ſi
ſibi aurā dicit̄ a ꝓꝓetate laci ipius: q̄ a criſpāti/
bus aquis de ſe frequēter auras excitat. Aqua
quidem dulcis ē: ſed hebree lingue cōſuetudine
oīs aquarū cōgregatio: ſiue dulcis: ſiue ſalſa:
mare nuncupatur. Qui lacus interfluente ior/
dane .xl. ſtadijs in longitudinē. et .xl. extenditur
in latitudinē. Quia ergo ſtagnū ſiue mare pſenſ
ſcl'm deſignat: dn̄s iec⁹ mare ſtat: poſtq̄ ſtabili/
tatem ꝑpetue quietis adijt deuicta mortali tate
labentis vite. Turbarū cōuentus gentiū in fid
cōcurrētiū typus ē: de quibus ait. Et fluent ad
eū oēs gētes: ꝛ ibūt populi multi et dicēt. Ve
nite aſcendamus in mōtē dn̄i. **Et vidit duas
naues ſtantes ſecus ſtagnum.** Due naues
circūciſio ſūt et ꝓpucium: Quas ieſus vidit. q̄
de vtroq; populo q̄ ſint ei⁹ nouit: ꝛ miſericorditer
ad future vite tranquillitatē quaſi ad littus ꝓ/
uehit. **Piſcatores aūt deſcenderāt ꝛ la/
uabant rethia.** Piſcatores ſūt doctores: q̄
nos retib⁹ fidei cōprehēſos. ꝛ de ꝓfundo ad lu/
men elatos terre viuentiū q̄ſi littori aduehunt.
Quaſi eñ retia ſūt cōplexe dictōes pdicantium
retinētes eos in fide quos capiūt. Retia nanq̄
quaſi retinētia ſūt vocata. Hec retia modo laxā
tur i capturā. mō lota plicātur. q̄ nūc exercēda
eſt doctoris lingua: nūc ſutinet cura agēda. **Aſ/
cendens aūt in vnā nauem que erat ſy
monis rogauit eū a terra reducere pu/
ſillū. Et ſedēs docebat de nauicula tur
bas.** Nauis ſymonis eſt ꝑmitiua eccleſia. de q̄
paulus ait. Qui operatus eſt petro in apoſto/
latu circumciſionis: operatus ē et mihi inter gē
tes. Una dicta q̄ mltitudinis credētiū erat cor
vnum et anima vna. De qua docebat turbas. q̄
auctoritate ipius eccleſie docet vſq; hodie gētes
**Ut ceſſauit autē loqui dixit ad ſymonē
Duc in altū et laxate retia vr̄a i captu̵ꝛ**
Qd̄ ſymonē rogauit nauē a terra reducere puſil
lum: ſignificat vel tēperate vtendū v̄bo ad tur/
bas. ne in ꝓfūda ſacramētoꝝ intrum catur. vt
auditores nō intelligant. vel in ꝓximis regioni/
bus pdicandū. vt q̄ dicit̄. duc in altū: ad remo
tiores gentes pertineat: quibus poſtea pdican/
dum eſt. Johānes chriſoſtom⁹. Habem⁹ ꝓ
Criſoſti. naue eccleſiam. ꝓ gubernaculis crucem. ꝓ gub
natore chriſtū. ꝓ preta pr̄em. ꝓ vento ſpūm ſc̄
ctū. ꝓ velo grām. ꝓ nautꝭ apoſtolos. ꝓ nauiga/
tibus ꝓphetas. ꝓ mare vetus teſtamentū ꝛ no
uum. Cōmittam⁹ ergo nos pelagi hui⁹ ꝓfūdor
ad ꝑquirēdā i ſcpturꝭ diuinis margaritā latētē.
**Et reſpondens ſymon dixit. Precep/
tor ꝑ totam noctem laborantes nihil ce
pimus. in verbo autē tuo laxabo rete.**
Niſi dn̄s cor illuſtrauerit audiorꝫ: doctor in no/
cte laborat. Niſi in grā ſupna laxata fuerint di/
ſputationes: fruſtra pdicator iaculat voces. q̄
fides nō verbi ſapiētia ꝓuenit ſed munere diui
no. Alr̄. Preceptor ꝑ totā noctē labo. ⁊c̄. San/
ctus petrus tota nocte in piſcatione laborās ni
hil cepit. in v̄bo aūt dn̄i rete laxans: multitudi/
nem piſcium cōcluſit. Ita nos cum vitijs ꝛ pec
catis contenebratis pdicam⁹. quaſi i nocte fru/
ſtra laboram⁹. Et ideo nihil capimus. ſꝫ v̄ba in
caſſum fundimus. q̄ nimirꝫ ſermo dei in hoc n̄
capit: q̄ tm̄ terrena ſapit. In hoc verbo dn̄i re/
te laxamus. dū populo iuſticiā eſurienti verbuꝫ
vite adminiſtram⁹. Tunc multitudinem cōclu/
dimus: quando plurimos rete ſermōis captos
de gurgite peccatoꝝ ad litus penitentie ꝑduci/
mus. Inde dicit ſcriptura. Loquere verbū auri
audienti. Inaniter eñ ꝑſtrepit vox loquentis: Eccl. 25.
vbi auerſa eſt mens audientis. Sequitur.
**Et cū hec feciſſent concluſerūt piſcium
multitudinem copioſā. Rūpebatur au
tem rete eoꝝ.** Rete rumpebat̄. q̄ nūc ad con
feſſionē fidei tot cū electis etiā reprobi intrant:
vt hereſibus eccl'iam ſcindātur. Rūpitur rete ſꝫ
nō labit̄ piſcis. q̄ ſuos dn̄s etiā inter perſequē
tiū ſcādala ſeruat. **Et annuerūt ſocijs qui
erant in alia naui. vt venirēt et adiuua/
rent eos.** Alia nauis eſt eccleſia de gētibus. q̄
nō ſūt de iudea tot credituri quot ad vitā ſunt ꝑ
deſtinati. Rethe eñ rumpit̄ i eccleſia circumci
ſionis. q̄n iudas ꝓditor et ſymō magus piſces
nequiſſimi. et ananias et ſaphira ꝛ mlti alij ab
ierūt retro antēq̄ barnabas et paulus ad gent
um apoſtolatum fuiſſent ſegregati. **Et vene/
runt et impleuerūt ambas nauiculas.
ita vt pene mergerentur.** Hec impletio vſ
q; in finem ſecl'i creſcit. Mergūtur. hoc eſt i ſub
merſione ꝑmuntur. Nō eñ ſunt ſubmerſe ſꝫ pe
riclitate. Vn̄ apl's. In nouiſſimis dieb⁹ erūt tē
pora periculoſa. et hoīes ſeipſos amātes. Mer
gi ḡ naues eſt hoīes in ſcl'm relabi. quos petrus
adhuc i infirmitate poſit⁹ demōſtrat his verb.
**Qd̄ cū viderꝫ ſimō pe. ꝓcidit ad gēua
ieſu dicēs. Exi a me q̄ hō pctōr ſū dn̄e
Stupor eñ circūdiderat eū. ꝛ oēs qui
cū illo erāt i captura piſciū quā ceperāt**
Silr̄ aūt iacobū ꝛ iohānē filios zebedei q̄ erant
ſocij ſymōis. Carnales in eccl'ia regimē ſpūaliū
in q̄b⁹ maxime xp̄i ꝑſona eminet a ſe quodāmō
repellūt. n̄ ligna ſꝫ morib⁹ ꝛ actōe timētes n̄ poſ
ſe pati regimē eoꝝ. ꝛ tn̄ eos maxie hōrant. licet
ab eis morib⁹ ꝛ factꝭ diſſentiāt. Hōrificentiā ſig
nificauit petr⁹ cadēs ad pedes dn̄i. Mores aūt
diſſiſes i eo q̄ ait. exi a me. q̄ hō pctōr ſū. dn̄s tn̄
n̄ receſſit ab eo. q̄d ſiḡcat ſpūales viros n̄ debe̅
cōmoueri pctīs turbaꝝ vt deſerāt mun⁹ eccl'iaſti
cū. [Et ait ad ſimonē ieſ⁹. noli timere. ex h̄ iā ho
mies eriꝭ capiēs]. Carnales ꝯfortādi ſūt a ſpūa
lib⁹ ne d̄ ꝯſcia culpe ſue timētes ꝛ alioꝝ īnocētia
ſtupētes: ſcitatis iter formidēt aggredi. Qd̄ aūt
ſequit̄. ex h̄ iā hoīes eris capiēs. ad petrum ſpe

XV cialiter pertinet. cui dñs exponit: q captura pi-
ſciũ ſignificabat capturam hominuz per eum.
**Et crediderũt in eum diſcipuli eius. Et
ſubductis ad terrã nauibus relictis oi-
bus ſecuti ſunt eum.** Multa reliquerunt q
in hoc ſeculo nil amare ſtuduerũt. Multa reli-
querunt: qui deſidia habẽdi dereliquerunt. In
his docemur chriſtum ſequi. ⁊ ſecularis vite ſol
licitudine: ac paterne domus conſuetudine nõ
teneri. Nota q viſo miraculo de captura pi
ſciũ tanq̃ firmius credentes qui vocabant: nõ
ſolum retibus: ſed omnibus relictis. ſecuti ſunt
ieſum ad manendum cum illo. Naues autẽ id-
circo ſubduxerũt ad terram: licet non poſtea re-
dituri ad ꝓpa: vt ſic cautius ſeruarẽtur ad vſũ:
quouſq in alicuius poſſeſſionem tranſirent.
Decebat enim apoſtolos quos deus formaz ve
re religionis toto mundo conſtituebat: non ſup
be: non minus caute mundum contemnere: qd
legimus philoſophos feciſſe. Crates enim the-
banus: vt ait hieronimus ad iouinianum ꝓie-
cto in mari nõ paruo auri pondere. abite inquit
peſſum: male cupiditates. Ego vos mergam: ne
ipſe mergar a vobis.

Sermo de eccleſia

M c Chriſtus et eccl'ia q̃ deſignat i iſtis
euãgelicis nauib⁹: vnũ corp⁹ ꝯſti-
tuũt. Chriſtus itaq eſt caput: cor
pus vero: eccleſia. Nã ſicut in capite vita
et vegetatio toti⁹ corporis: ita in xp̃o vita ⁊
ſuſtentamentũ eccleſie. Hec ſi velit capiti
ꝯformari: et ei ſeruire: p diuerſitate pſo-
narũ ⁊ officioꝝ fiet vnũ cum eo in eternũ.
Hui⁹ corpis oculi qui debẽt mẽbris infe-
riorib⁹ ꝓuidere: ſunt ep̃i: qui nõ ſolũ ocu-
li: ſed etiã paſtores: ⁊ ſubditi: nõ ſolũ mẽ-
broꝝ noie: ſed hoꝝ reſpectu dicunt. Mul
tuz inter ẽ inter paſtorẽ ⁊ ouẽ: p̃latũ ⁊ ſub-
ditũ. Ille regit. iſte regit: ille paſcit: iſte
paſcit. Et ſicut paſtor p̃eſt ouib⁹ dignita-
te creationis: q rõnalis: erect⁹ ad celuz:
oues autẽ ꝓne ad paſcendũ: ita ep̃i debẽt
dici rõnales ⁊ diſcreti ꝯpatõne ſubditoꝝ.
Hi debẽt hr̃e canẽ: funẽ ad tenenduz illuz
baculũ ad arcẽdum: tũ lupuz: tuz etiã ⁊ ca
nẽ ſi opus fuerit. Virgã quoq ad regen-
das oues: q̃ non pñt baculum pati: peram
vbi portet panẽ ſuum. In eccl'ia dei ſunt
p̃dones: lupi ſcz: ꝯtra quos neceſſari⁹ ẽ ca
nis. i. latrat⁹ aſpe correptionis: ⁊ cõmina
tio de ſupponẽdo gladio materiali: ſi non
ſufficit ſpiritalis. Hic tñ canis fune tenen-
dus ẽ: ne impetuoſe diſcurrat: quia dãde
ſunt inducie: faciẽde vocationes: p mõ fa
cti: ⁊ dignitate pſone. Baculo excõmuni-
cationis arcẽdi ſunt lupi. Si iteꝝ qd debe
tur amori dei: ⁊ vtilitati ꝓximi: ⁊ qd ẽ iu
ſticie canis: vt impendet amori vel odio:
vtẽdum ẽ baculo. i. nõ eſt ſibi ipſi parcen-
dum: q iuſtus p̃mo accuſator ẽ ſui. Vir-
ga tenere correctõnis tangẽde ſunt oues:
id ẽ ſimplices: ne aberrẽt. In pera debet
hr̃e panẽ verbi dei recõditũ: vt ſit parat⁹ N
rõnẽ reddere oĩ poſcẽti. Nares itaq ſũt
archidiaconi: q ſagaci odoratu debẽt olfa
cere vitã ſubditoꝝ: ⁊ ad ep̃m referre. Au-
res ſunt diaconi: qui debẽt audir iudicia:
et vt ſcd̃m qd audierint iudicent. vñ. Qd
audio: nõ qd odi: non qd amo. Os ⁊ lin-
gua ſũt pbri: diacones: p̃dicatores vbi di:
qui ſic eſſe deberẽt: ſz mõ oĩa ꝯuerſa ſũt: et
p̃poſterata. Oculi nõ ſunt erecti: imo incli
nãt ad munera: ad odiũ: ad amorẽ. In eis
eſt q di: Tenebre erãt ſup faciẽ abiſſi. In
eis facies lazari ligata ſudario. In eis ſũt
ocli ap'loꝝ ſomno g̃uati. In eis ẽ ſaulus:
ſquamas hñs ſup ocl'os. Nares amiſerũt
odoratũ: putãtes bonũ malũ: ⁊ ecõuerſo.
Tuẽtur qo volũt: g̃uãt qo volũt. Aures p
uertũt iudicia: os ⁊ lĩgua ſilẽt. Pect⁹: dor
ſũ: brachia: ⁊ man⁹ eccl'ie ſt militeſ. In pe
ctore ẽ cor: in q ẽ audacia. Hi audact dñt de
fẽder miniſtros eccl'e. Dorſũ ꝯgruit onerib⁹
portãdis: brachia leuãdis: man⁹ ꝯtrectan-
dis. Hi dñt portare: ſuſtollere: ꝯtrectare di
ligẽter eccl'iaſtica onera. Sz hec oĩa ꝯuerſa
ſũt. Quã iniq man⁹ que ꝓpos tenebrãt ⁊
eruũt ocl'os: qs deberẽt abſtergere. Obtrũ
cãt nares: qs deberẽt emũger: amputãt au
res: qs debent purgare: claudũt os: cui de
berẽt miniſtrar. Hec aũt ẽ vita clericoꝝ: q li-
tigãt i ꝯuiuiis: ac diſceptatões hñt i trufis.
Vẽter ãt q p ĩfirmitate ſua vil habet: ⁊ ẽ
receptacl'z tm̃ ciboꝝ: ⁊ nutritoriũ corpis: de
coqt cibos: porrigit vitales ſucos ſupiori-
bus ⁊ ĩferiorib⁹ mẽbris. Sũt mõachi ⁊ he
remite: qo mõs deſpicit: ⁊ man⁹. i. milites
opp̃mũt. Hi recipiũt cibũ ſpirital doctrĩe:
hi ſuſtẽtamẽtũ eccl'ie: ſigcati p moyſẽ oran
tẽ i mõte: p ſamuelẽ excubãtẽ i tẽplo: p he
lyã moratẽ ĩ deſto. Hi porrigũt ſpiritales
ſucos ſupiorib⁹ ⁊ ĩferiorib⁹ mẽbris. His cõ
uenit q di humanũ paucis viuit gen⁹. q ni
ſi hi eẽnt: mõs periret: vel fulmĩe: vel hia
tu terre. Pedes qui totũ corp⁹ portãt: ſũt
ruſtici: de qꝝ labore viuũt omnes p̃dicti.
Hos man⁹ id ẽ milites pſequũtur: rapina
gladio: incendio: in carcerem mittunt: cõ-
pedibus deputant: ad redemptiones co-

gūt. Hec ē concatenatio eccl'ie: ſi capiti ſuo velit vniri. Item de eccleſia.

Eccleſia ſācta corpus chriſti ē vno ſpiritu viuificata et vnita fide vnā ⁊ ſanctificata. Huius corporis mem-
dis. 93. legimus bra ſinguli quiq̄ fideliū exiſtunt: oēs corpus vnū ꝓpter ſpūz vnū ⁊ fidē vnā. Quēadmodū aūt in corpe humano ſingula q̄ꝗ membra ꝓpa ac diſcreta officia habeāt: et tamē vnūquodꝗ nō ſoli ſibi agit ꝗ ſolum agit: ſic in corpe dona gratiarū diſtributa ſūt: et tñ vnuſquiſꝗ nō ſibi ſoli hȝ: etiaȝ id ꝗ ſol⁹ hȝ. Soli eni ocl'i vidēt: ⁊ tñ ſibi ſolūmō nō vidēt: ſȝ toti corpi. Sole aures audiūt: nec tñ ſolūmō ſibi audiūt ſ; toti corpi Soli pedes ambulāt: ⁊ nō ſibi: tñ ſolūmō ambulāt: ſ; toti corpi: ⁊ ad hūc modū vnuȝquōdꝗ habet ſolū in ſe: nō ſolū mō hȝ per ſe: q̄tinus ſcdm diſpēſationē optimi largitoꝝ ⁊ diſtributoris ſapiētiſſimi ſīgl'a ſint oīm et oīa ſinguloꝝ. Quiſq̄s ḡ donū gratie dei pcipe meruit: ſciat nō ad ſe ſolū ptinere ꝗ hȝ: etiā ſi ſol⁹ hȝ. Hac itaꝗ ſilitudine eccl'ia ſctā. i. vniuerſitas fideliū: corp⁹ chriſti vocat ꝓpter ſpūm chriſti quē accepit. Cuius pticipatio in noīe deſignatur: qñ a chriſto chriſtian⁹ appellat. Hoc itaꝗ nomē ſignat mēbra chriſti pticipātia ſpūi chriſti: vt ab vncto ſit vnctus: q̄ a chriſto dicit chriſtiā⁹ Chriſt⁹ q̄ppe vnct⁹ in tpe illo vicȝ oleo leti-
ps. 44 cie: qđ p̄ ceteris pticipibus ſuis ſm plenitudinem accepit: ⁊ cūctis participib⁹ ſuis quaſi caput membris ſm pticipationē trāſfudit. Sicut vnguentū in capite qđ deſcendit a capite in barbā: ⁊ deinde vſꝗ ī orām: hoc ē extremitatē veſtimēti defluxit: vt ad totum deflueret: et totum viuificaret. Qñ igit chriſtian⁹ efficeris: mēbꝝ xp̄i efficeris mēbꝝ corpis xp̄i: pticipās ſpūi xp̄i. Quid eſt ḡ eccleſia niſi mltitudo fideliū: vniuerſitas chriſtianoꝝ. Uniuerſitas h̄ duos ordines complectit: laycos ⁊ clericos: quaſi duo latera corpis vni⁹. Quaſi eni ad ſiniſtrā ſūt layci: q̄ vite pn̄tis neceſſitate ſeruiunt. Nō ita dico ad ſiniſtrā: queadmoduȝ illi ad ſiniſtrā ſtatuent: quibus diceretur. Ite maledicti in ignē eternū. Abſit a me:
Mat. 25. vt bonos laicos ibi ſtatuere p̄ſumam. Nā q̄ bōi erāt: ſiue layci ſiue clerici: ibi n̄ erūt. ⁊ q̄ mali erūt ſiue laici ſiue clerici: ibi erūt Nō ḡ ad illā ſiniſtrā laicos xp̄ianos: q̄ vere chriſtiani ſūt ꝯſtituo: ſ; ad illā ſiniſtram de qua dr: in dextera ei⁹ longanimitas vite: in ſiniſtra aūt ei⁹ diuitie et gl'ia. Qui eniȝ ad ſiniſtrā in corpe ē: de corpe ē: ⁊ bonū eſt q̄uis optimum non ſit. Laici ḡ chriſtiani q̄ terrena ⁊ terrene vite neceſſaria tractant pars corpis xp̄i ſiniſtra ſunt: clerici xo q̄ñ ea q̄ ad ſpiritalē vitā ptinēt diſpēſant: q̄ſi dextra pars ſūt corpis chriſti. Et ꝯſtat ex his duabus ptibus totū corp⁹ chriſti: qđ ē vniuerſa eccleſia. Laicus interp̄tat popular. Grece eni laos latine dr popul⁹. Uñ et baſileos rex dicit: ⁊ dict⁹ p utat q̄ſi baſilaos. i. ſuſtentamētū populi. Clericus dicitur a greco cleros: qđ interp̄tatū ſonat ſor- 12. q. 1. clerici duo ſūt. 21 di. Cleros
tem: ſiue qđ ip̄e ſorte electus ſit a deo: ⁊ ad ſeruitiū di: ſiue ꝗ ip̄e ds ſors illius ſit: ⁊ ꝗ portione aliā in terra habere nō debeat clericus niſi deum: ⁊ ea q̄ ad dei ptē ſpectant Cui ſtatutū eſt: decimis: ⁊ oblationibus q̄ do offerūt ſuſtentari. Laicis chriſtianis fidelibus terrena poſſidere cōcedit: clericis xo ſpūalia tñ cōmittūtur: queadmodum olim ī illo populo priore cetere turbe q̄ typū laicoꝝ p̄ferebant portiōes ī hereditate accepērūt: ſola tribus leui q̄ clericos figurabat: decimis et oblationib⁹ ⁊ ſacrificioꝝ victimis paſcebatur. Gemina ſiquidem ē eccl'ie pulchritudo: vna quā h̄ bñ viuendo cōſeq̄tur: altera p quā illuc ex tribulatōne glīficabit. Eccl'ie ꝓpt chriſtū gemīe tribulatōes exiſtūt. i. ſiue q̄s a paganis pertulit ī martirib⁹: ſiue q̄s ab hereticis pfert ī diūſio ꝯcertatōib⁹. Utroſꝗ aūt p grām di exuperat ptim ferēdo: ptim reſiſtēdo. Sctā eccl'ia catholica ſicut male viuētes in ſe tolerat: patiēter: ita male credētes a ſe repellit. Scā eccl'ia cōtra gētiliū atꝗ hereticorū puicaciā: ſūmope ſapiētia ⁊ patiētia ſtudȝ Sȝ exercet ſapiētia cū tēptat verb: exercetur patiētia: cū tēptat gladijs. Cauſa prauitatis heretice doctrinis ꝓpagata eſt eccleſia. Nam antea ſimplici tantūdem fide vigebat: hereticoꝝ igitur occaſione propagati ſūt doctores in fide: ⁊ p acumen hereſium eccleſie magiſtri creuerūt. Naȝ tunc clarius manifeſtat veritatis aſſertio: quādo patuerit q̄libet diſſenſio. Sctā eccleſia ideo dicit catholica: p eo ꝗ vniuerſaliter per omnē ſit mūdum diffuſa. Nam hereticoꝝ eccleſie in partibus mūdi coartantur: h̄ vero in toto orbe expandit diffuſa. Hereſes aut in aliquo angulo mūdi aut in vna gēte inueniūtur verſari: eccl'ia vero catholica: ſicut p totum mōm extenditur: ita et

XV omniũ gentiũ ſocietate ꝯſtruit. Qui ſunt heretici: niſi qui relicta dei eccl'ia: puatas elegerunt ſocietates. De quib⁹ dñs dicit.
Hiere. 2. Duo mala: fecit pp'ls meus. Me dereliquerunt fontẽ aque viue: ⁊ foderũt ſibi ciſternas que ↄtinere nõ valent aquas. Cauſa
24. q. 3. Heretici. heresis obquã rem fit: ad exercitationẽ fidei. Illis ẽ p quã fit obſcuritas: eſt diuinarũ ſcripturaꝝ: in qua caligantes heretici: aliõ ꝙ̃ ſe res hꝫ intelligũt. Nec eẽ pñt hereſes: q2 ipm qd exiſtũt heřſes iã ñ ſũt. Male eñ ſẽtiẽdo eẽñtiã nõ acqrũt: ad nihilũ eni tendũt: heretici: ingenti ſtudio mendacia ſua diſcũt: et labore vehemẽti ne ad vnitatẽ eccleſie veniãt decertãt. De quib⁹ p ꝓphetã ↄgrue dicit̃. Docuerũt linguã ſuã loqui mendaciũ: ⁊ vt inique agerẽt laborauerũt: duꝫ viciſſim in heretici ſe mutuo lacerãt: qñ alterutꝝ ſeſe in ꝓprias ſectas inducũt. Sic tñ inuicẽ collidũt: ſeſe: vt cõtra eccl'iam pari erroris ſpũ decertẽt. Et q̃ inuicẽ ſunt diuiſi: in aduerſitatẽ eccl'ie: ſiñ exiſtant vniti. Eis aũt qui p eo qd tm̃ valeãt hereſes: videnť habere veritatẽ: hec reſpondendũ eſt. Nõ ideo ſaluti ꝓponendi ſunt morbi: q2 plerũqꝫ ita generaliť mũdum occupãt: vt puũ locũ ſaluti relinq̃nt.

dĩ. 38. q. uis. 4. ſe. diſ. 13 Ne autem.

Hiere. 9.

De eccleſiaſticis doctorib⁹: de doctrina et eoꝝ exemplis.

Eccleſiaſtic⁹ doctor: tã doctrina ꝙ̃ vita clarere debet. Nã doctrina ſine vita arrogantẽ reddit: vita ſine doctrina inutilẽ facit. Sacerdotis p̃dicatio: opib⁹ ↄfirmãda eſt: ita vt qd docꝫ verbo: inſtruat̃ exemplo. Vera eſt eñ illa doctrina: ꝙ̃ viuẽdi ſequit̃ forma. Nam nihil turpi⁹ eſt: ꝙ̃ ſi bonũ ꝙ quiſqꝫ predicat: explere ope negligit. Tũc p̃dicatio vtiliter ꝓfert̃: qñ efficaciter adimplet̃. Vnuſquiſqꝫ doctor: ⁊ bone actionis: ⁊ bone p̃dicationis habere debet ſtudiũ. Nã alterũ ſine altero non facit ꝑfectũ: ſed p̃cedet iuſtus bene agere: vt ſequẽter poſſit bene docere. Sicut in nomiſmate metallũ: ⁊ pond⁹ et figura inquirit̃: ita in oĩ doctore eccleſiaſtico quid ſequat̃: quid doceat: quõ viuat. Per qualitatẽ igit̃ metalli: doctrina: p figurã: ſimilitudo patrũ: p pondus humilitas deſignat̃. Qui vero ab his tribus diſcrepauerit: non metallũ: ſed terra erit.

Interdũ doctoris vitio: veraꝝ ipſa doctrina vileſcit: ⁊ qui nõ viuit ſicut docet: ipſam p̃dicat veritatẽ ↄtẽptibilẽ facit. Arc⁹ ꝑuerſus eſt lingua magiſtroꝝ docentium bene: et viuentiũ male. ⁊ ideo q̃ſi ex ꝑuerſo arcu ſagittas emittũt: dũ ſuã prauam vitam ꝓpe lingue arcu ↄfodiũt. Qui bñ docet: ⁊ male viuit: ꝙ dicit bñ: viuẽtibus ꝓficit: ꝙ vero male viuit: ſeipm occidit. Si ſacerdos digniſſime agit: vt ſacerdotem decet: in miniſteriũ eius et ipi et alijs vtile ẽ. Indigne aũt viuens: alijs quidem vtilis ẽ loquendo: ſe autẽ interficit male viuendo: ac per hoc ꝙ in illo mortuum ẽ: ꝓpum ei⁹ eſt: qd vero viuit in eo. id ſacrũ miſteriuꝫ alienũ eſt. Qui bene docet et male viuit: videtur vt cereus: q̃ alijs bonũ exponit lucem p̃ſtare: ſe vero i malis ſuis cõſumere: atqꝫ extinguere. Qui bñ docet ⁊ male viuit: bonum malo videt̃ coniungere: lucem tenebris cõmiſcere: veritatẽ mẽdacio mutare.

Iracũdi doctores per rabiem furoris diſcipline modum ad ĩmanitatẽ ↄuertunt: ⁊ vnde emẽdare ſubditos poterant: inde potius vulnerant. Ideo ſine mẽſura vleiſcitur culpas p̃poſitus iracũdus. quia cor ei⁹ diſperſũ in reꝝ curis nõ colligitur ĩ amorẽ vnius deitatis. Mens eni ſolita in diuerſis nõ aſtringitur cathena charitatis ſed male laxata male ad omnẽ occaſionem mouetur. Bonus rector eſt: qui in humilitate ſeruat diſciplinam: ⁊ per diſciplinã ñ incurrit ſuperbiaꝫ. Elati aũt paſtores plebes tyrannice premũt: nõ regũt: q̃qꝫ: nõ dĩ ꝫ ſuã gloriã a ſubditis exigunt. Multi ſunt qui verbo doctrine nõ humiles: ꝫ arrogãtes exiſtunt: q̃qꝫ ipa recta q̃ p̃dicant nõ ſtudio correctionis: ꝫ vitio elationis annunciant. Multi ſũt q̃ nõ ex conſultu edificandi: ꝫ ex tumore ſuperbiendi docent: nec vt ꝓſint ſapientes ſunt: ꝫ vt ſapientes videantur: docere ſtudẽt. Eſtimatio praua arrogantium ſacerdotũ p quam imitãtur ſãctos rigore diſcipline: et ſeq̃ negligũt charitatis affectionem: videri appetunt rigidi ſeueritate. ⁊ formã humilitatꝫ preſtare nequeũt: vt magis terribiles q̃3 mites videbantur. Supbi doctores vulnerare poti⁹ q̃3 emendare norunt: ſalomone atteſtante: qui ait. In ore ſtulti: virga ſuperbie. q2 increpando rigide feriunt: ⁊ compati humiliter neſciunt. Bñ alieni peccati curãda vitia ſuſcipit: qui hoc ex cordis dilectione et humili conſciẽtia facit. Ceterũ q̃ delinquẽteꝫ ſupbo vel odioſo animo corripit: ñ emẽdat: ꝫ percutit. Quicquid eni ꝯtemuus vĩ

4. ſen. di. diſpenſatio.

Puer. 14

86. diſti. Odio indignatus anim⁹ ꝓtulerit: furor eſt obiurgantis: non dilectio corrigentis:

Diuiſio

T n On omnib⁹ vna eadēq; doctrina eſt adhibēda: ſed ꝑ qualitatē morū diuerſa exhortatio erit dictoꝝ. Nā quoſdā increpatio dura: quoſdā vero exhortatio blāda corrigit. Sicut piti medici ad varios corpis morbos diuerſo medicamine ſeruiūt: ita vt iuxta vulneꝝ varitates: medicina diuerſa ſit: ita ⁊ doctor eccleſie ſingulis quibuſq; cōgruū doctrine remediū adhibet: ⁊ qd cuiq; oporteat: ꝑ etatis ꝓceſſu ac ꝓfeſſione annūciabit. Non omnib⁹ ea que ſunt clauſa: apienda ſunt. Sunt eñi multi: qui capere non poſſūt. Quib⁹ ſi indiſcrete manifeſtenť: ſtatim aut detrahunt: aut negligūt. Prima qppe prudentie virt⁹ eſt: eā quā docere oporteat: eſtimare pſonā.

8. q. 1. opꝫtet. Rudibus pplis ſeu carnalib⁹ plana atq; cōmunia: nō ſūma atq; ardua ꝑdicanda ſunt: ne īmenſitate doctrine oppmanť poti⁹ q̄ erudiant. Carnalibus quippe animis: nec alta nimis de celeſtibus: nec terrena cōuenit ꝑdicare: ſ; mediocriter: vt vitia eoꝝ moreſq; eoꝝ deſiderant edoceri. Coru⁹ dū pullos ſuos viderit albi coloris: nullis eos cibis alit: ſ; tantum attendit: donec paterno colore nigreſcant: ⁊ ſic illos frequenti cibo reficit. Ita et ſtrenuu⁹ doctor eccl'ie: niſi eos q̊s docuerit viderit ad ſuā ſilitudinē penitētia cōfeſſionis creſcere: ⁊ nitore ſeculari depoſito: lamētationis habitū de peccati recordatione induere: vtpute exteriorib⁹ adhuc id ē carnalib⁹: nō apit intelligētie ſpiritalis ꝓfundiora myſteria: ne dū audita nō cupiūt: pl⁹ incipiāt ꝯtēpnere: q̄ venerari mādata celeſtia.

B Aliter agendū ē erga eos: q̇ nr̄o cōmittunť regimini: ſi offendunt: atq; aliter cū his q̇ nobis cōmiſſi nō ſunt. Qui iuſti ſunt: venerādi ſunt: ſi xo deliquūt: ꝑ ſola charitate vt loc⁹ ē corripiendi ſunt: nō tñ cū ſeueritate: ſicut hi qui nobis regendi ſunt cōmiſſi. Pri⁹ docendi ſunt ſeniores plebis: vt p eos infra poſiti: facilius doceanť. Ingeniū bonū doctoris eſt incipiētis a laudibus coꝝ q̊s ſalubrit obiurgādos corrigere cupit: ſicut apl's co

1. cor. 1. rinthios facit: quos a laudib⁹ inchoat: ſed increpationibus ꝓbat. Sed erāt apud corinthios: q̇ ⁊ laudibus ⁊ increpationibus digni eſſent. Ille vero indiſcrete ſic eque omnibus loquiť: vt omnibus vtraq; cōueniſ XV
ſe videať. Pro malo merito plebis: aufertur doctrina ꝑdicationis. Pro bono merito audiētis: tribuiť ſermo doctori. In poteſtate diuina ꝯſiſtit: cui velit deus doctrine verbū dare: vel cui auferre: ⁊ hoc aut ꝑ dicētis: aut ꝑ audientis fit merito: vt mō ꝑ culpa plebis auferatur ſermo doctoris: modo vero ꝑ vtilibus meritis tribuatur. Nam et bonus docet bonum: ⁊ malus malum: qd tamen fit iuxta meritū populorū. Nō oīa tēpora ꝯgruunt doctrine: ſcōm ſalomonis ſententiam dicentis. Tempus

eccſ. 3. tacendi: et tempus loquendi: nō quidē ꝑ timorem: ſ; per diſcretionem ꝓpter malorum corruptibilē iniquitatē: nōnunq; electos oportet a doctrina ceſſare. Interdum doctores eccleſie calore charitatis ardētes conticeſcunt: aut docendo: q₂ non eſt q̇ audiat: teſtante propheta. Ciuitates auſtri clauſe ſunt: ⁊ non eſt qui aperiat. Qui docendi accipit officium: interdū ad tempus facta ꝓximi taceat: que ſtati; corrigere poteſt ⁊ diſſimulat: verū eſt ꝙ conſenſum erroris alieni habeat. Plerīq; ſancti doctores pertinacia mali. quia iniquos emendare non poſſunt: his tacere diſponunt. Sed calorem ſpiritus quo aguntur ferre nō ſuſtinentes: iterum in increpationem proſiliunt impiorum.

Dominica ſexta. Scdm̄ matheū.

a Amen dico vobis: niſi habundauerit iuſticia veſtra plus q₂ ſcribarum et phariſeorum: nō intrabitis in regnum celorum. ⁊ cetera. X

math. 5 Tale eſt hoc. ac ſi dicat. Studete mandata implere ac docere. ego eñi cui⁹ verba non mutanť. dico vobis: ꝙ niſi ſuperaueritis iniuſticias ſcribarum et phariſeorum. qui ꝓpter nouas traditiones iuſtiores reputantur. non regnabitis ī celis. Nota cu; iuſticia ſit virt⁹. vnicuiq; reddens quod ſuum eſt. plures ſunt partes iuſticie. quorum conuentu iuſt⁹ efficitur. Religio eñi q̄ reddim⁹ deo quod ſuū eſt. ⁊ pietas parentib⁹ que ſua ſunt perſoluens. Similiter virt⁹ que reddit maiorib⁹ ⁊ minorib⁹ que ſua ſunt. necnon virt⁹ que paupertibus quod ſuum eſt largitur. Hec inq; oīa ad iuſticiam tanq; integrales referūtur. Audiſtis q₂ dictum eſt antiquis nō occides. Qui autē occiderit. reus erit iudicio. Ego autē dico vobis. q₂ omnis qui iraſcitur fratri ſuo reus erit iudicio. Pulchro ingreſſu opus legis cepit excedere nō

XV diſſoluere. Aperit namq; motũ animi ad nocen
dum fratri in homicidio computari. cũ priꝰ nõ
attenderent homicidium eſſe: niſi peremptionẽ
corporis humani. Senſus eſt: iudicio legꝫ moy
ſi reꝰ eſt q̃ occidit actu. ſed ego dico vob. q2 iudi-
cio celeſtis legꝫ quam doceo: reꝰ eſt oĩs q̃ iraſ-
citur fratri ſuo. In quibuſdam codicibꝰ addit̃
ſine cauſa. ſꝫ radendum eſt. q2 ira penitꝰ tollit̃.
⁊ q2 inimicos noſtros amare iubemur. Quod ſi
contingat iraſci: nõ fratri ſꝫ peccato iraſcendũ ẽ
vt ait pſalmiſta Iraſcimini videlicꝫ peccato. vñ
ſeq̃tur. nolite peccare. Sꝫ notandũ geminũ eſſe
diuinũ iudiciũ. Vnũ. quo et hic iudicant̃ hoĩes
In futuro alteꝝ. Nõ ꝓpterea hic iudicant̃: ne
illic iudicent̃. Ideoq; quibuſdam ad purgatio-
nem temporalis ꝑficit pena. quibuſdã vero hic
4. ſẽ. di. 48. ca. i. et. 2. inchoat damnatio. ⁊ illic ꝑfecta ſperatur ꝑditõ.
In iudicio reprobi humanitatem chriſti in qua
iudicatꝰ eſt videbũt vt dolcant. diuinitatem vero
eiꝰ nõ videbunt. ne gaudeant. Quibꝰ enĩ diuini
tas oſtenditur: vtiq; ad gaudiũ demonſtratur.
Pro diuerſitate conſcientiarũ ⁊ mitis appare-
bit in iudicio chriſtꝰ electis: ⁊ terribilis reprobis
Nam qualem quiſq; conſcientiam tulerit: talẽ
iudicem habebit. vt manentre in ſua tranquilli-
tate chriſto illis terribilis ſol' appareat: quos cõ
ſcientia in malis accuſat. Due ſũt differentie vl'
ordines hominũ in iudicio. hoc eſt electoꝝ ⁊ re-
proboꝝ. Qui tamẽ diuidũtur in quatuor. Per-
4. ſẽ. diſ. 47. ca. ert qũt. fectorum ordo vnꝰ eſt. qui cũ dño iudicat: ⁊ ali
us q̃ iudicat̃. Vtq; tñ cũ chriſto regnabunt. Si
militer ordo reproboꝝ partitur in duobꝰ: dũ hi
qui intra eccleſiam mali iudicandi ſunt ⁊ dam-
nandi. Primꝰ igitur ordo coꝝ q̃ iudicãtur ⁊ pe
reũt opponitur illi ordini bonorũ. de quo ſunt
qui iudicantur ⁊ regnant. Secundꝰ ordo coꝝ q̃
nõ iudicant̃ ⁊ pereũt oppõit̃ illi ordini perfecto
rũ. in quo ſunt hi qui nõ iudicantur ⁊ regnant.
Tercius ordo eoꝝ q̃ iudicãtur ⁊ regnant: illi or-
dini eſt contrariꝰ: de quo ſunt qui iudicant̃ ⁊ pe
reunt. Quartus ordo coꝝ qui nõ iudicant̃ ⁊ reg
nant oppõit̃ illi cõtrario ordini. in quo illi ſunt
q̃ ñ iudicant̃ ⁊ pereũt. Gemina punit̃ ſententia
impiꝰ. dũ aut hic prorſus ꝓ ſuis meritꝭ mentis
cecitate percutitur. ne veritatem videat. aut dũ
in fine damnabitur vt debitas penas exoluat.

Qui aũt dixerit frĩ ſuo racha reꝰ erit cõ
ſilio. Qui aũt dixerit fatue: reꝰ erit ge. ig.
Y Racha verbũ ꝓprie eſt hebreoꝝ. Racha enĩ dici-
tur cenos .i. inanis aut vacuꝰ: quem nos vulga-
ta iniuria abſq; cerebro dicere poſſumꝰ. Qui er-
go vacuitatis obprobriũ dicit fratri ſuo ſpũ ple
no nimirũ reꝰ fit ↄcilio ac iudicio ſcõꝝ ↄtumeliã
ſancti ſpũs luiturꝰ. Racha interiectio eſt: affec-
tũ indignãtis oſtẽdẽs. Hoc enĩ audiui a quodã
hebreo cũ id interrogaſſem. dixit eſſe vocem non
ſignificantem aliq̃d ſꝫ indignantis animi motũ
exprimẽrẽ. Frater nr̃ ẽ q̃ in chriſtũ credit. Qui ꝟo
credẽti in deũ dicit fatue: impiꝰ eſt in religione.
Qui ḡ quem ſalẽ deꝰ nũcupat vl' vitio infatuati
ſenſus laſſeſcẽt. pꝰ hmõi maledicto eterni ignis
pabulũ erit. niſi iñ ſatiſfecerit. Iuſticia phariſe
orũ ẽ. vt ñ occidat̃. iuſticia illoꝝ q̃ intraturi ſũt i
regnũ celoꝝ. vt ñ iraſcantur. Qui nõ occidit ↄti
nuo nõ eſt magnꝰ et idoneꝰ regno celoꝝ. ſꝫ tamẽ
aſcẽdit aliquẽ gradũ. Perficiet̃ aũt ſi nõ iraſca
tur. Leuiꝰ eſt iraſci fratri q̃ꝫ dicere racha. ⁊ leuiꝰ
dicere racha q̃ꝫ fatue. Primo enĩ eſt ira ſola. po
ſtea duo ira et vox indignatõnis. poſtea tria ira
⁊ vox ⁊ certa expreſſio. Iudiciũ eſt ire. in q̃ adhuc
dat̃ locꝰ defẽſiõi. Eſt aũt diſtinctio int̃ iudiciũ et
iuſticiã in eo q̃ differt iuſticia a iudicio. Solet eñ
iudiciũ prauũ. qd iniuſtũ eſt exercere. iuſticia ve
ro iniqua ⁊ iniuſta eſſe nõ põt. In ↄcilio ñ iã cũ
ipo reo agit̃. ſꝫ iudices inter ſe ↄferũt de ſuppli-
cio. Cõcilij aũt nomẽ tractũ eſt ex more romano
rũ. Tpe enĩ q̃ cauſe agebant̃. ↄueniebant oẽs
in vnũ. cõiq; intentõe tractabãt. Vñ ⁊ ↄciliũ a
cõmũi intentiõe dictũ quaſi ↄſiliũ. Nã cilia ocu
loꝝ ſũt. Vñ ⁊ ↄſidiũ. cõſiliũ. d. in. l. litterã tranſ-
eũte. In gehenna ecrta eſt damnatio. Exprimũ
tur itaq; ꝓ mõ peccati diuerſe mãſiões i eterna
4. ſẽ. di. 49. ca. i. damnatõne. Nota q̃uis iraſci fratri mīnꝰ ſit: q̃ꝫ
ↄuitiari ſepiſſime tñ a deo accendit̃ ira. vt ⁊ no-
men et reatũ homicidij ſuſcipiat. Vñ iohãnes
ait. Qui odit fratrẽ ſuũ homicida eſt. Racha in
teriectio eſt indignãtis animi motũ ſiĝcãs. Sꝫ
qd interiectões i aliã nõ facile tranſferũtur: coe
git tam grecũ q̃ꝫ latinũ interpretẽ ipam ponere
vocem hebraicam. Nomẽ gehẽne i vetibꝰ libris
nõ inenit̃. ſꝫ pmũ a ſaluatore põit̃: vt iferni cru
ciatꝰ deſignet. Tractũ eſt itaq; a noĩe loci ex ce-
de hoĩm ibi interfectoꝝ horribil' ac fetidiſſimi.
q̃ dr̃ gehẽnõ .i. vall' filioꝝ ennõ. ⁊ ſiĝcat futura
ſupplicia. In hac valle lucꝰ erat ↄſecratꝰ ydolo
baal: cui demẽtia iſrl' imolabat. ⁊ filios ſuos de
monijs incendebat. Eſt aũt locꝰ ipe iuxta hieru
ſalẽ ad radicẽ mõtis moria: vbi ſyloa fluit. Hoc
regum volumen ⁊ paralippomenõ ⁊ hieremias
ſcribũt pleniſſime. ⁊ cõminatur deꝰ ſe locum ip-
ſũ impleturũ cadaueribus mortuoꝝ. vt nequa
q̃ꝫ vocet̃ tofel ⁊ baal. ſed vocetur poliandrum.
id eſt tumulꝰ mortuoꝝ. Oĩs reus erit gehenne
ignis qui dixerit fatue fratri ſuo. ḡ recõciliatõ q̃
renda eſt a fratre leſo. Et h̃ eſt quod ſequitur.

Si ergo offers munus tuum ad altare:
⁊ ibi recordatus fueris q2 frater tuꝰ ha
bet aliquid aduerſũ te, relinque ibi mu-
nus tuũ ante altare. ⁊ vade prius recõ-
ciliari fratri tuo. ⁊ tunc veniens offeres
munus tuum. Abſurdum eſt tranſmarinum
fratrem ſi ita acciderit credere querendũ. Ergo
ad ſpiritalia refugere cogimur. vt qd dictũ ẽ. va
de pꝰ recõciliari fratri tuo ſine abſurditate poſ-
ſit intelligi. Nos ſumꝰ templũ. altare ẽ fides in
terior. Cũ ḡ in corde nr̃o dõ volumꝰ offerre ora-
tionẽ ſi in aliquo leſimꝰ frẽm: ꝑgendũ eſt nõ pe-
dibus corpis ſꝫ motibꝰ ani ad recõciliatõnem.
Si autẽ pñs ſit. reuocandus eſt in grãm. poſtu
lãdo veniã. ſi pꝰs hic coram deo feceris.

De Jra

Ira nihilominꝰ ē mltimodis furi
oſa: ipaq; a ſupbia et inuidia na-
ta: nūc intrinſecꝰ exardeſcēs: nūc
in vocē factū ve ꝓrūpēs: nunc etiā inuete-
rata ſe i odiū vertens: oīe iudiciū ⁊ rōnē
mētis ꝑturbat atq; ꝑuertit. Jnt̄ alia mala
inpatiētiā: clamores: rixas: ꝯuitia: ꝯtētio
nes: indignationes: maledicta: ſepe etiam
plurimas ꝓximi leſiones: ſanguis effuſio
nes: ⁊ homicidia parit. Cōtra hanc q̄z ipa
caritas et humilitas atq; paciētia non ſo-
lū amicos ⁊ bona nobis facientes: ſeu ni-
hil mali inferētes: verūetiā ꝑſecutores et
ipos inimicos nr̄os diligi: ⁊ ꝓ eis benig-
nas p̄ces effundi: bonaq; eis pro malis re
pendi poſcentes: ipm dn̄m hec p̄cipientē:
et hec inimicis facientē: ſibi ꝓponunt. Et
nō ſolū hoc a nob fieri oportere demōſtra
uit: ſed etiā mala q̄ patimur ꝓ pctīs ⁊ me
ritis nr̄is minora eſtimātes ꝓ purgatiōe
ſeu ꝓbatione nr̄a ad tolerāda adhuc ma
iora damna: moleſtias ⁊ iniurias: ꝑatum
et ꝓmptū animū adhibere: ⁊ ex nr̄a volū
tate aliqd etiā boni ꝑſequentibꝰ ſuꝑ im-
pendere expoſcunt: dn̄o ſic p̄cipiēte. Qui
te ꝑcuſſerit in dextrā maxillā: p̄be ei ⁊ al
terā. Et iterū. Qui tibi abſtulerit tunicā:
da ei ſimilit̄ ⁊ palliū. Et q̄ te angariaue-
rit mille paſſus: vade cū illo alia duo. Po
ſtulāt etiā: vt paſſiones huiꝰ tp̄is ad futu
rā gloriā: que reuelabit̄ i nobis: nequaq̄;
cōdignas eſſe ſcientes: nō ſolū eas equani
miter toleremꝰ: ſed etiā ſpe certioris pre-
mij in tribulationibꝰ gloriemur: ⁊ potius
gaudeamꝰ q̄ aut iraſcamur aut doleamꝰ.
Docent etiā oīa eſſe ſꝑnenda: vt ira vite
tur: et oīa toleranda: vt dilectionis ⁊ pa
cis tranquillitas ſeruetur. Sicut autē car-
nales adhuc ꝓ terrena ſubſtancia diſiun-
git inimicꝰ citata bile: ita inter ſpiritales
gignit diſcordiā: ꝓ intellectuū diuerſita-
Prou. 10. te. Unde ſalomon. Odium ſuſcitat cōten
tio: vniuerſos aūt qui nō ꝯtendunt prote
2. thi. 2 git amicicia. Ergo ſeruū dei non oportet
litigare: ſed eſſe manſuetū ad oēs: et cū
modeſtia corripientē eos qui reſiſtunt ve
ritati. Stultas ergo ⁊ ſine diſciplina q̄ſti-
ones: ⁊ in quibus non eſt ꝓfectus ſcientie
deuitet: ſciens quia generant lites: nō edi
ficatōnē: errantes aūt nō ceſſet corrigere:
ſi q̄n det illis deus cognoſcere veritatē: et
reſipiſcant a laqueis diaboli: a quo capti
ui tenent̄: ad explendā eiꝰ voluntatē. Nō XV
ſolū aūt nulli nos iraſci ꝯuenit: ſed etiam
alios ſuo cōmotos vicio nr̄a lenitate vin-
cere: iuxta illud. Noli vinci a malo: ſ; vin
ce in bono malū. Talibꝰ remedijs qui cō
tra irā curatꝰ fuerit: euadet illud euange
licū qd dn̄s ait. Qui iraſcit̄ fratri ſuo: reus
eſt gehēne ignis. Qualia aūt tormēta ge-
hennalia ſint: dignū videt̄ inqrere. Nā
valde dignū inquiſitioni videt̄: vtrū; ſc;
ſolꝰ ignis cruciatibꝰ dānatoꝝ impoſitus
ſit: ꝓpterea qd illū ſolū veritas cōmemo
rat dicens. Jte maledicti in ignē eternū: math. 25.
qui paratꝰ eſt diabolo et angelis eiꝰ. Cū
eīn in hac vita: non ſolum ab igne: ſed ab
alijs quoq; elemētis pene ac cruciatus ꝓ
ueniant: quare illic non etiam in alijs ele
mētis ſicut ⁊ in igne pene damnatoꝝ con
ſiſtant. De tormentis quippe impioꝝ ſcrip Job. 24.
tū eſt. Tranſeunt a frigoribus niuiū: ad Eſa. 66
calores ignium. Et iterum alibi. Uermis
coꝝ nō morie t̄: et ignis eorū n̄ extinguet̄.
Nam ſi vermem quis ad ſolam compūcti-
onem conſciētie peccatricis referre velit:
⁊ ob hoc ignem quidem corporalē vermē
aut nō corporalē: ſed ſpiritalem putet: qd
eſt qd alibi ſcp̄tū ē: vindicta carnis impij
ignis et vermis. Si enī ꝓpterea ignis cor
poralis credit̄ q2 vindicta carnis eſt: qua-
re nō ſimiliter vermis corꝑaliter dicit̄: q2 i
vindictam carnis paratus cōmemoratur.
Propter huiuſmōi non leuiter vnū aliqd
diffiniri pōt. Et ſi q̄s dixerit ꝓpterea carnis
impij vindictā i verme futurā eſſe ⁊ igne.
q2 impius ꝓ eo q̄ carnē maledixit: i carne
cruciabitur per ignē: ⁊ in ſpū ꝑ conſcientie
vermē ſane intelliget: ⁊ vermē nō moritu-
rū in eterno cruciatu cōſcientie: ⁊ ignē nō
extinguēdum in carne. S; quomō illa fri-
gora niuiū ⁊ calores ignium interp̄tamur:
ad que cruciandi impij alternatī transire
dicūtur: an forte de illa tm̄ pena intelligen
dum eſt: qua nūc i ſpū an̄ vltimi iudicij di-
em cruciantur: vt videlicet ꝑ varietatē tor
mentoꝝ ad illā vnam et ſummā penā trā-
ſeant: in qua ſicut interminabiliter: ita eti
am inuaciabiliter ſubſiſtant. Ultima quippe
damnādoꝝ pena: ſicut cūctis penis maior
eſſe non incōuenienter credit̄: ita quoq; in
eo q̄ ceteris oībus accius eſt: ⁊ vehemē-
tius excrucians: tormento non irrationa-
biliter putatur. Quod proptea fortaſſis
ſolū erit: vt ſemꝑ ſummū eſſe poſſit. quia

XV quicquid ꝑ illo mitteretur: de illo minue-
9 retur. Quidā tamē fuerūt: qui ſicut dictū
eſt: tormēta gehēne ſpiritualiter tm̄ ⁊ nō
corpaliter intelligēda putauert. ꝓpterea
ꝙ quedā verba ſcꝑturarꝫ q̄ſi idē aſſerentia
inuenerūt. Dicunt enī quedā ſcripture: qꝛ
math. 8 ſuba inferiorꝫ ſpūalis eſt: nō corpalis: et ſi
ſtridores dētiū ⁊ flet⁹ ſpiritalr aīarū itelli-
gi oportet: flammas quoqꝫ et tormēta nō
corporalia ſꝫ ſpiritualia cogitāda eiuſmo-
di ambiguitatibus vborꝫ fluctuant: q̄ non
ſūt radicati in fide. Quid enī neceſſe fuit
ꝓpterea tormenta gehenne ſpūalia tantū
credere. qꝛ ſubſtātia inferiorꝫ ſpiritalis et
non corpal̄ dicta eſt. Qui enī ſt̄ inferi: niſi
ſpūs maligni: qui a ſūmis ad infima: ⁊ per
culpam lapſi ſūt: ⁊ ꝑ penā depreſſi. Quorꝫ
nimirū ſubſtantia ⁊ poſt culpam nō corpo
ral̄ ſꝫ ſpiritalis eſſe creditur. qꝛ licet in eis
volūtas ꝑ maliciā ad aliud mutata ſit: na
tura tamē etiā poſt eadem permanſit. Ani
marū quoqꝫ nūc in inferis damnatarū ſub
ſtantia non corpalis ſꝫ ſpiritualis recte ꝓ-
hibetur. qꝛ nūc a corpibus ſolute: ī ſola ſpi
rituali natura illic in tormentis detinētur:
⁊ idcirco quod de ipis ī ſcriptura ſacra ſm̄
naturam rerū corpalium cōmemorat̄ me-
rito nō corporaliter ſꝫ ſpiritaliter intelligē
dū creditur. Nam ſi id qd̄ ipe ſunt nō cor-
pus ſed ſpiritus: qd̄ in ipſis eſt non corpo-
rale ſꝫ ſpirituale intelligendū eſt. In hūc
ergo modū veraciter inferiorū ſubſtantia
ſpūalis et nō corporalis eſtimatur. Sed et
aliud q̄qꝫ quod dicit̄: qꝛ ſi flet⁹ ⁊ ſtridores
dentiū ſpūaliter accipimus: flāmas quoqꝫ
tormentorꝫ in ipis non corpales ſꝫ ſpūales
credere debemus: ſic ſane intelligi poteſt:
ſi cruciatus aīarū qui ex flāmis corpalib⁹
generari credūtur: non corpaliter: id ē me
diantibus corporibus in ipis fieri nō intel
ligātur. Multa ſūt alia: q̄ vel ambigue di-
cta ſūt: vel ambigue dici pn̄t. Sꝫ aliō eſt re
rū veritas: aliō verborꝫ varietas: neqꝫ nos
oportet ꝓpter multitudinē dicendi a ſim-
Aug⁹. 4. ſen. di. 45. ca. 1 plicitate credēdi deuiare. Dicit Aug⁹. ī
enchiridion: qꝛ tempus qd̄ inter hoīs mor
tem ⁊ vltimā reſurrectionē poſitū eſt: ani-
mas abditis cōtinet receptaculis: ſicē vna-
queqꝫ digna eſt vel reqe vel erūna. Ergo
abdita ſunt receptacula aīarū: nec pōt ab
homīe diffiniri: qd̄ nō pōt ab homīe ſciri.

De gehēna: ⁊ ꝙ corpore⁹ ignis geh. nō
tm̄ corpa cruciabit: ſꝫ et ſpiritus.

q Ualio intelligendus ſit ille ignis A
gehenne: ⁊ quēadmodū igne cor-
porali incorporei ſpiritus: ſiue ani
me corporib⁹ ſolute cruciari pn̄t: nō ſolū
fidei chriſtiāe: ſꝫ ſacri eloquij auctoritas cō
mēdat. Gehēna qd̄ eſt: ſtagnū ignis ⁊ ſul- apoca. 19.
phuris dictū eſt: corpore⁹ ignis erit: ⁊ cru
ciabit corpora dānatorꝫ: et hoīm: ⁊ demo-
num. Solida hominū: aeria demonū. Aut
tm̄ hoīm corpa cū ſpiritibus: demones au
tē ſpūs ſine corpibus habētes ſumēdo pe-
nā nō impciendo vitā corpalibus ignib⁹. Aug⁹
Cur enī nō dicam⁹ ꝙuis miris tn̄ verꝭ mo 4. ſen. di. 44. queri autē. ⁊ ca. Cū autē
dis etiā ſpūs incorpeos poſſe pena corpa-
li affligi: ſi ſpūs hoīm etiā ipi ꝑfecto incor
porei nūc potuerūt cōcludi in corpalibus
mēbris: ⁊ tūc poterūt ſuorꝫ corpm vinculiſ
inſolubiliter alligari. Si viuentis homis
incorporeus ſpūs tenetur in corpe: cur nō
poſt mortē cum incorpore⁹ ſit ſpūs etiā cor
poreo igne teneat̄. Et ignem ꝑ ignē ſpūm
teneri dicim⁹: vt cū in tormēto ignis ſit vi-
dēdo atqꝫ ſentiendo. Ignē nāqꝫ eo ipō pa-
tit̄ quo videt: ⁊ qꝛ cremari ſe conſpicit cre-
matur. Sicqꝫ fit: vt res corpea incorporeā
exurat: dū ex igne viſibili ardor ac dolor in
uiſibilis trahit̄: vt ꝑ ignē corporeū mēs in
corporea etiā corpa flamma cruciet̄. Et p⁹
pauca. Dū ſꝫ peccatorē diuitē dānatū veri- Aug⁹
tas in ignem ꝓhibet: q̄ſnā ſapiēs aīas re- Luce. 16.
ꝓborꝫ teneri ignibus neget. Illa vltrix flā
ma vitiorꝫ cremationē habꝫ: ⁊ lumē nō hꝫ.
Ille ignis ad cōſolationē nō lucet: ⁊ tamē
vt magis torqueat ad aliqd lucet. Nam ſe
quaces quoqꝫ ſuos ſecū in tormēto repro-
bi flāma illuſtrāte viſuri ſūt: quorꝫ amore
deliquerint: quatinus vitam carnaliter cō
tra ꝓcepta cōditoris amauerāt: iporꝫ quo-
qꝫ intuitus eos in augmēto ſue damnatō-
nis affligat. Sicut electis ignis ardere no-
uit ad ſolatiū: ⁊ tn̄ ad ſupplicium ardere ne
ſcit: ita ecōuerſo gehēne flāma reprobis et
nequaꝙ lucet ad cōſolatōis grām: ⁊ tn̄ lu-
cet ad penā: vt damnatorꝫ ocul̄ ignis ſup-
plicij ⁊ nulla claritate candeat: ⁊ ad dolorꝭ
cumulū delictis qualiter crucient̄ oñdat.
Omīpotētis iuſticia futurorꝫ p̄ſcia: ab B
ipa mūdi origine gehēne ignē creauit: qui
in pena reproborꝫ ſemel eſſe incipet: ſꝫ ar-
dorē ſuū etiā ſine lignis nunꝙ finiret. Ig-
nis namqꝫ corpore⁹ vt eſſe ignis valeat cor
poreis indiget fomētis: q̄ cū neceſſe eſt vt
ſeruet̄ ꝑ cōgeſta ligna ꝓculdubio nutrit̄:

nec valet niſi ſuccenſus eſſe: ꝛ niſi refotus
ſubſiſtere. At ↄtra gehēne ignis cū ſit cor
poreus: ꝛ īmiſſos reprobos corpaliter ex-
urat: nec ſtudio humano ſuccendit̄: nec li-
gnis nutrit̄: ſed creatus ſemel durat inex
tinguibilis: ꝛ ſuccenſione nō indiget: ꝛ ar
dore nō caret. Bene ergo de iniquo dicit̄. De
uorabit eū ignis: q̄ nō ſuccendit̄. Igit̄ ne
ad hūc ignē: ſi fratri qn̄q3 iraſcamur veni-
am⁹: benigne his verbis nos imbuit dn̄s.
math. 5 Si inquiēs offers mun⁹ tuū ad al. ꝛc̄. S3
L nūc videamus diuerſas cauſas munerū.
11. q. 3. qui recte. Siquidē ille q̄ recta iudicat: ꝛ p̄miū inde
remunerationis expectat: fraudē in dn̄m p
petrat: q2 iuſticiam quā gratis impertire de
buit: acceptione peccunie vendit. Bona
male vtunt̄: qui iuſte ꝓ tempali lucro iu-
dicant. Tales quippe nō defenſio: ſ3 amor
11. q. 3. rectori ꝓuocat ad ꝟitatē. Quib⁹ ſi ſpes nūmi ſb
trahit̄: cōfeſtim a iuſticie defenſione rece-
dunt. Acceptio munerū: p̄uaricatio veri-
Eſa. 33. tatis eſt. Unde ꝛ ꝓ iuſto dicit̄. Qui excu
1. q. 1. Nō nulli. 11. q 3. qui recte. tit manus ſuas ab omni munere: in excel
ſis habitat. Diues muneribus cito corrum
pit iudicē: paup autē dum nō habet qd̄ of
ferat nō ſolū audiri ↄtempnit̄: ſed etiā cō
11. q. 3 pauper tra veritatē opprimit̄. Cito violat̄ ab aua-
ricia iuſticia: nullamq3 reus ꝑtimeſcit cul
pā: quā redimere nūmis exiſtimat. Plus
eñ obtinet mentē cenſoris amor lucri: q̄3
equitas iudicij. Tres ſunt munerū accep
tiōes quib⁹ iuſticiā humana vanitas mu
tat: id eſt fauor amiciciarū: adulatio lau-
dis: et corpalis acceptio muneris. Facili⁹
eñ ꝑuertit̄ anim⁹ iudicis rei corpali mu-
nere: q̄3 gratie laudiſq3 fauore. Quattuor
mōis humanū iudiciū ꝑuertit̄: timore: cu
11. q. 3. quattuor piditate: odio: amore. Timore du3 metu
alicuius poteſtatis veritatē loqui paueſci
mus: cupiditate: dū p̄mio alicuius mune-
ris corrumpimur: odio cum ↄtra quemli
bet aduerſari molimur: amore: dum ami
co vel ꝓpinquis p̄ſtare cōtendimus. His
eñ quatuor cauſis ſepe equitas violatur:
ſepe innocentia ledit̄ Hec de munerib⁹
D quibus iuſticia violat̄. De munerib⁹ aūt
quibus cor mundat̄. Grego. ſic ait. Reſpe
Gen. 4. xit dn̄s ad abel: ꝛ ad munera eius: ad cain
vero et ad munera eius non reſpexit. Ab
omnipotente deo munus ex manu nō ac
cipit̄: qd̄ corde obligato in malicia ꝓfert̄.
Mundari etenī prius debet animus qui
munus offerre vult deo: q2 om̄e qd̄ dat̄ ex
dantis mente penſat̄. Cuncta itaq3 infali- XVI
cie macula ab interiori nr̄o homie cogita-
tionis mundatione tergēda eſt: quia ira3
iudicio placare neſcit: niſi ex mūdicia pla
ceat offerentis. Unde ſcriptū eſt. Reſpex
it dn̄s ad abel ad munera eius: ad cain au
tem et ad munera eius nō reſpexit. Neq3
etenī ſacrū eloquiū dicit: reſpexit ad mu-
nera abel: ꝛ ad cain munera non reſpexit:
ſed prius ait: quia reſpexit ad abel: ac de-
inde ſubdidit: ꝛ ad munera eius: ꝛ rurſu3
dicit: q2 nō reſpexit ad cain: ac deinde ſub
didit ꝛ ad munera eius. Ex dantis quippe
corde id qd̄ dat̄ accipit̄. Idcirco non abel
ex munerib⁹: ſed ex abel munera placue-
runt oblata. Prius nanq3 ad eū legit̄ dn̄s de. pe. di. 1. Nunquid
reſpexiſſe qui dabat q̄3 ad illa que dabat:
vt audito ſc3 narrationis hui⁹ ordine di-
ſcamus quia exteriora munera ex interna
cordis mundicia condiunt̄: ꝛ diſcretionis
virtus lectorē doceat qualis apud ſe eſſe
debeat: cum exteriora bona: nō ſolū deo ſꝫ
etiā ꝓximo ſubminiſtrat. Hanc itaq3 cor-
dis mundiciā ꝛ equanimitatē habere nos
hortat̄ dominus in reconciliatione fratrῖ. math. 5
cum ad altare munus offerre voluerim⁹.
De quo munere ꝛ in officio miſſe dicitur.
Hec dona: hec munera. Solem⁹ illos mu-
nerare: a quibus aliquid molimur obtine
re. Unde domino in oblatione noſtra dici
mus quādo illam ſibi immundicia cordis
offerimus. Quia te pane terreno mune-
ramus: fac vt inde celeſtem obtineamus.
Quia te corpali cibo muneramus: fac vt
inde alimentum ſpiritale conſequamur.
Quia te muneramus in ſubſtātia panis
et vini: fac vt inde percipiamus corpus ꝛ
ſanguinem chriſti.

Dominica ſeptima. S. Marcū.

E Cum multa turba eſſet cum
c iheſu. conuocatis diſcipulis Marci. 8.
ſuis dixit. Miſereor turbe.
quia ecce triduo iam perſe-
uerant mecum. ꝛ non habent quod mā
ducent. ꝛ dimittere eos ieiunos nolo ne
deficiant in via. ꝛ cetera. Quia infidelita-
tis error inſolentium animos obtinebat: potius
reliquiſſe eos q̄3 dimiſiſſe ſcribitur. Conuocat
autem diſcipulos vt doceant magiſtros cu3 mi
noribus communicare conſilia ſua. vel ideo: vt
ex collocutione intelligant ſigni magnitudinem
Turba triduo dominum ſuſtinet ſanationē in-

XVI firmoꝝ: ⁊ electi in fide trinitatis ſupplicāt do-
mino ꝓ languoribus animarū ſui vel ſuorum.
Vel triduo turba ſuſtinet dn̄m: quando multi-
tudo fidelium peccata que perpetrauit: per pe-
nitentiam declinans ad dominū ſe in opere i lo
cutione atq; in cogitatione conuertit. Quos di-
mittere ieiunos in domum ſuam dominus non
vult ne deficiant in via. q: videlicet conuerſi pec
catores in preſentis vite via deficiunt: ſi i ſua cō
ſcientia ſine doctrine ſancte pabulo dimittunt̄.
Ne ergo laſſentur huius peregrinationis itiner̄
paſcendi ſunt ſacra admonitione. Valde autē
penſanda eſt pia ſententia. que ꝓceſſit ex ore ve
ritatis. quod marcus ait. [Quidam ex eis de lō
ge venerūt.] Eſt eni qui nihil ſtandis ⁊ nihil car
nalis corruptionis expertus: ad oīnipotentꝫ dī
ſeruitium feſtinauit. Iſte de longinquo non ve-
nit. q: per incorruptionem ⁊ innocentiā proxi-
mus fuit. Alius nulla impudicitia nullis flagi-
tijs inquinatꝰ. ſola aūt cōiugia expertus ad mi
niſterium ſpirituale conuerſus. Neq; iſte venit
de longinquo. quia vſuo coniunctōne conceſſa
per illicita non errauit. Alij vero per carnis fla-
gicia. alij poſt falſa teſtimonia. alij poſt ſcā fur-
ta. alij poſt illicitas violentias. alij poſt perpe-
trata homicidia ad penitentiam redeunt. atq;
ad omnipotentis dei ſeruitium conuertuntur.
Hi videlicet ad deum de longinꝗ veniunt. Quā
to ⁊ enī plū ſquiſq; in prauo opere errauit: tāto
ab omnipotente deo longius receſſit. Nam ⁊ ꝓ
digus filius qui patrem deſeruit abijt ī regionē
longinquam: in qua porcos pauit. q: vitia nutri
uit. Dentur igitur alimenta eis etiam qui de lon
ginquo venitūt. q: cōuerſis peccatoribus doctri-
ne ſancte cibi prebendi ſunt: vt in deum vires re
parent: quas in flagicijs amiſerunt. Qui ſepe a
doctoribus tanto neceſſe eſt: vt largioribus cibiſ
doctrine ſatientur quanto teſſi maioribus vitijſ
venerūt. [Et dicunt ei diſcipuli. Unde ergo no
bis in deſerto panes tantos: vt ſaturemus tur-
bam tantam. Ait illis ieſus. Quot panes habe
tis. At illi dixerūt. Septem. et paucos piſcicu-
los. Et precepit turbe: vt diſcumberet ſuper ter-
ram.] Nō ocioſis nō in ciuitate ſynagoge vl' ſe
culari dignitate reſidētibꝰ: ſed inter deſerta chri
ſtum querentibꝰ celeſtis gratie alimonia impēt̄
Qui eni nō faſtidiūt a chriſto ſuſcipiūtur: ⁊ ſpi
ritualiter et corporaliter etiam ſi indigent curā-
tur. Miſtice p̄dicatores ꝓfectū mirātes eccleſie
dicūt. Vn̄ nobis tanta facundia: vt tot milibuſ
rāꝗ auidis auditoribus ſufficere poſſimus in
huius mundi deſerto. At vero ſeptem panes. i.
ſeptē dona ſpūſſancti ſufficiūt omībus adiūcta
ap̄lica auctoritate. quaſi paucoꝝ piſciū ſapore
ꝗ nos exēplo ſue vite vel mortis reficiant̄. Qui
vero ad ſeptem panes pertinent: iam nō ſupra
fenū ſedere: ſed terrā p̄mere iubentur. In nouo
eni teſtamēto: ip̄am ꝗꝫ terrā ⁊ facultates tẽpales
vt ꝑfecti ſimꝰ relinquere p̄cipimur. [Et accipiēs
ſeptē panes ⁊ piſces. grās agēs fregit ⁊ dedit di-
ſcipul' ſuis. ⁊ diſcipl'i dederūt pplo]. Dn̄s dedit
pāes diſcipul' ad diuidēdū t̄be doctrinā ſpūalē.

Fregit panes. i. aperuit ſacra. ſcip̄m ſcꝫ qui pa-
nis eſt vite. Gratias egit. vt oſtēderet ꝗntū gau-
deat de ſalute hominum: vt nos informaret ad
agendas ſemper deo gratias. cum vel ī carne re
ficimur vel in anima. Si enim in ſeptem pani-
bus qui non legūtur fuiſſe ordeacei ſeptiformis
gr̄a noui teſtamēti ſignatur. quid ī piſciculis ni
ſi ſanctos conditores illius ſcripture accipimꝰ.
vel illos quorum fidem et vitam et paſſiones ip
ſa ſcriptura continet. qui de turbolentis huiꝰ ſe
culi fluctibus erepti et conſecrati: refectionē no-
bis internā exemplo ſue vite vel mortis prebue-
re: ne in huius mūdi excurſu deficiamus. Et cō
mederūt oīnes ⁊ ſaturati ſunt. Comedimꝰ attē-
te audiendo. et exempla intuendo. ſaturamur:
memorie recondendo: ⁊ ꝯpando. Huic operati
oni congruit illud pſalmiſte: Edent pauperes ⁊
ſaturabūtur. ⁊ laud' dn̄m qui requirunt eum.
Qd̄ eni manducās populus ſatiatur: ſignificat
famem in perpetuum ab electis repellendā qr̄
nō eſuriet qui accepit cibum chriſti. Et quod ſu
ꝑſuit de fragmentis tulerunt ſeptē ſportas ple-
nas. Septem ſporte que ſupererāt ſunt altiora p̄
cepta vel conſilia. Que multitudo nō poteſt at-
tingere ſeruādo. ſed tantū illi qui maiori gratia
pleni ſunt. Quibus dicitur. Si vis ꝑfectꝰ eē. vē
de oīa q̄ habes et da pauperibꝰ. Et q: ſporte
iunco et palmaꝝ folijs ſolent contexi: merito in
ſctōꝝ ſignificatōne ponuntur. Iuncꝰ quippe ſu
per aquam naſcitur: ⁊ electi radicem cordis ne
ab amore eternitatis areſcant: in ipſo vite fonte
collocant. Palma uictricem ornat manū: ⁊ ele-
cti mundi victores memoriā eterne retributiōis
in corde retinent. Cur aūt quiq; milibus hoīm
plus redundant. ⁊ quattuor milibus minꝰ. Q: matth. 15.
quattuor milia triduo cum chriſto fuerūt: ⁊ ideo
amplius celeſtis pabuli receperūt. Erant autē
q̄ manducauerūt quatuor milia hominū extra
paruulos ⁊ mulieres: ⁊ dimiſit eos. In ſuperio
ri ſigno ꝗnq; milia fuerūt iuxta numerū panū
q: vicini erāt. v. ſenſuū. Iſti q̄ de ſeptē panibus
hoc eſt ſacrato alunt̄ numero. ꝗttuor milia ſūt.
Qui numerꝰ ſꝑ in laude ponit̄. Et ꝗdrangulus
lapis: nō eſt inſtabilis: ⁊ ideo numero euāgeliſte
ſūt. Numerꝰ itaq; refectoꝝ docꝫ eos paſtos euā
gelicis cibarijs: ſimulq; inſinuat innumerabilē
multitudinē de ꝗttuor orb' ptibꝰ ad celeſtꝫ cibi do
nū cōcurſurā. Hoc igit̄ typice inter hāc refectō-
nē diſtat. qđ ibi lr̄a vetꝰ plena eē ſignata ē gr̄a ſpī
rituali. Hic gr̄a noui teſtamēti mōſtrata ē miſtrā
do fidelibꝰ ꝗttuor ornata virtutibꝰ. ꝗꝝ p̄ma eſt
cognitio reꝝ appetēdarū ⁊ vitādarū. ſecūda re-
frenatio cupiditatꝫ ab his q̄ tẽpaliter delectant̄.
tercia firmitas cōtra moleſta ſcl'i. ꝗrta q̄ ꝑ oīnes
diffūdit̄ dilectio dī ⁊ ꝓximi. Et ibi ⁊ hic mlieres
atq; ꝑuuli excepti ſūt: q̄ tam in veteri ꝗꝫ ī nouo
teſtamēto ñ admittūt̄ ad numeꝝ. q: nō ꝑdurāt
occurrere in virū ꝑfectū. vel in firmitate viriū vl'
leuitate mentis. Utraq; refectio celebrata eſt in
mōte. q: vtrūq; teſtamētū altitudinē mandato
rū dei ⁊ illiꝰ montis altitudinē q̄ eſt mons domꝰ
dei in vertice mōtiū: ꝯſona voce nobis predicat.

Item expoſitio de eodem

G n marci. 8.
Narrat euangelium turbã multaȝ
dominũ triduo ſuſtinuiſſe: eiqꝫ vi
ctũ defuiſſe: ⁊ quoſdam ex eis de
longe veniſſe. Unde dñs miſertus dixit:
ſi eos ieiunos dimitteret in via deficerẽt.
Septẽ ergo panes cum paucis piſciculis
inter eos diuiſit: ⁊ plene ſaturatos dimiſit:
Erant autẽ quattuor milia qui manduca
uerũt: ⁊ diſcipuli ſeptẽ ſportas de fragmẽ
tis tulerunt. Turba que dominũ triduo
ſuſtinet eſt popul⁹ fideliũ: qui ſignaculuȝ
fidei in trib⁹ ꝑſonis retinet. Hic victũ non
habet: dũ verbo dei caret. Sicut corp⁹ pa
ne paſcit̃: ita aĩa verbo dei reficit̃. Qui
delonge venerunt: hi ſunt qui poſt multa
flagicia ad dominũ redibũt. Nam hi de ꝓ
pe veniũt: qui a puericia in ſanctitate vi-
uunt. Delonge venientes: ne in via defici
ant reficiunt̃: quia penitẽtes ne deſperent
ſacre ſcripture ꝯſolatione paſcunt̃. Tur-
ba ſup terram diſcumbit: qꝛ popul⁹ fideli
um ſe puluerẽ attendit. Quẽ dñs ſeptem
panib⁹ reficit: dũ ei ſeptẽ dona ſpũſſancti
diſtribuit. Uno pane eum ſatiat: dũ ad di
uina ſapienda: cor eius ſpiritu ſapiẽtie il-
luminat. Altero pane eũ paſcit: dũ ei my-
ſteria ſcripture ſpũ intellectus apit. Ter-
tio pane eũ reficit: dum vtile eligere: noci
uum reſpuere: ſpũ cõſilij tribuit. Quarto
pane eum ſaturat: dũ eum in bonis ſpiri-
tu fortitudinis roborat. Quinto pane eũ
recreat: dum eũ ſpũ ſcientie illuſtrat. Sex
to pane eũ refocilat: dum eũ ad ſectandaȝ
iuſticiã ſpũ pietatis informat. Septimo
pane cor eius ꝯfirmat: dũ eum a malo ſpũ
timoris auocat. Pauci piſciculi addũtur:
dum ei exempla fideliũ ꝓponunt̃. Quat-
tuor milia ſaturant̃: qꝛ quattuor mũdi ꝑ-
H tes: ꝑ quattuor euãgelia: ad ſeptem dona
ſpiritusſãcti vocant̃. Septẽ ſporte de frag
mentis ſupauerãt: qꝛ ſeptẽ libri agyogra
phie: de ſeptẽ donis ſpũſſancti redundãt:
de quibus adhuc doctores refectionẽ q̃ſi
de ſportis fidelib⁹ miniſtrant. Prima ſi-
quidẽ ſporta eſt lib̃ iohãnis ꝑ quẽ ſpũs ſa
pientie maximã ſapiẽtiã eccleſie inuexit.
Scda ſporta eſt pſalteriũ: ꝑ qd̃ ſpũs intel
lectus quã maxime ad intelligenda ſpiri
taliꝫ ſenſuȝ ecleſie apit. Tertia ſporta ſũt
ꝓuerbia: ꝑ que ſpũs ꝯſilij ꝑ plura vite cõ
ſilia eccleſie donauit. Quarta ſporta eſt ec
cleſiaſtes: ꝑ quẽ ſpũs fortitudinis: eccliaȝ XVI
habũde ꝯtra vitia fortitudĩe cinxit. Quĩ-
ta ſporta ẽ cantica: in q̃bus ſpũs ſciẽtie plu
rimã ſcientiã eccleſie reſerauit. Sexta ſpor
ta eſt liber ſapientie: in quo ſpũs pietatis
ſũma pietate eccleſiã erudiuit. Septima ẽ
liber eccleſiaſtes: de qua ſporta ſpũs timo-
ris dñi magis q̃ in vllo libro timorem dñi
eccliam inſtruxit. Ex his ſeptẽ ſportis per
ſeptiformẽ ſpiritũ egregij doctores aug⁹.
et grego. alij quoqꝫ ⁊ alij ſua expoſitione ſã
ctam eccliam quaſi ad ſatietatem refecit.
Piſce quoqꝫ turba paſcitur: dũ chriſti cor-
pore veſcit̃. Ipſe nanqꝫ piſcis dicitur: ſicut
in euãgelio legitur. Dũ homĩes ab illo ex
gerẽt cenſum ſui angeli deuotuȝ impẽdũt
obſequiũ iuſſum petrum hamum in mare
mittere: ⁊ de ore piſcis qui primus aſcẽde-
ret aureum didragma tollere ꝓ ſe et pro ſe
metipſo cenſũ ſoluere. Piſcis hic erat chri
ſtus: qui ĩ huius ſeculi vndis latuit. Qui matth. 17
didragma in ore habuit. qꝛ geminam legẽ
diuinis factis ſplendentẽ protulit. Hic ha-
mo diuini conſilij captus eſt: in igne paſſi-
onis nobis ad eſum aſſus. Didragma pro
chriſto: ⁊ petro cenſus datur: dũ vtraqꝫ lex
vel gemina dilectio ad chriſti et eccleſie ho
norẽ a fidelibus cõpletur. Popul⁹ dei ſep
tem panibus reficit̃: ⁊. x. ꝓceptis inſtituit̃. J
Ipſe aũt pharaonis ſeptẽ capitibus draco-
nis. i. ſeptẽ ꝓncipalib⁹ vitijs captiuat̃: ⁊. x. Exo. 7.
plagis deuaſtat̃. Prima plaga dũ ꝯuertit̃
in ſãguinẽ aqua. Aqua in ſanguinẽ cõmu-
tatur: dũ baptiſma vel ſacra ſcͥptura illis ĩ
peccatũ reputat̃: q̇ baptiſma ꝑ immũdicie
opera coinquinãt: ac ſacram ſcripturaȝ ad
ſuos errores corroborãtes deprauant. Se
cũda plaga cũ operuit terrã rana. Ranarũ
loq̃citas eſt poetarũ garrulitas: ꝑ quoꝝ fa
bulas miſeri decipiunt̃: dũ eas ĩ deſiderijs
ſuis ſequũtur. Tercia plaga ſcynifes: qui
ignitis ſtimulis terebrabant corpora. Hoc
ſunt heretici: qui nociuis argumentis ſim
plices circumueniunt mẽtes eoꝝ perfidia
terebrant eos: ⁊ ad ignis eterni ſtimulos de
ducunt. Quarta plaga venit muſcarũ mo
leſtia. Et ſũt importuni in ſeculari eloquẽ
tia qui carnes alterutrum per auariciaȝ la
cerant: ⁊ inportune callidis ꝟbis alios im
petũt vt bona eoꝝ auferãt. Quinta plaga
eſt peſtilẽtia perimẽs aĩalia. Eſt aũt feda
libido irrationabiliter viuentes interi-
mẽs. at in turpitudĩe putrefactos: demõſ-

XVI bus quaſi canibus lacerandos exponens.
Sexta plaga; pducũtur veſice feruentes ⁊
vlcera. Ulcera ſũt doloſitateſ malicioſoꝝ:
veſice inflationes ſuperborum. Hi malos
excruciant: ⁊ moribus ſuis fedantes quaſi
peſtẽ deturpãt. Septima plaga ſunt gran
do: ignis: et tonitrua. Tonitrua ſũt terro-
res principum: grando ⁊ ignis ſeuicia pre
donũ. Hi impios exterminãt: dum eos cuʒ
rebus violenter diſſipant. Octaua plaga ẽ
bruchus et locuſta. Bruchi ſũt voraces: lo
cuſte diſcordes: voluptatibus ſaliẽtes. Hi
flores arboꝝ ⁊ ſegetũ deuorãdo corrodũt.
qꝛ tales bona deſideria ꝑ praua exempla ⁊
mala colloquia corrumpunt. Nona plaga
erat chaos tenebrarum palpabile: ⁊ mur-
mur quoddam formidabile. Sũt aũt infi-
deles: q̃ futura non credũt: ⁊ a luce fidei re
trahũt: ⁊ ſe tenebris eterne mortis inſerũt
vbi terribile eſt murmur ſcʒ fletus ⁊ ſtridor
dentiũ. Decima plaga ſũt primogenita ex
tincta. Primogenita egypti ſunt pricipes
mũdi: ſecularesq; dignitates: que a demo-
nibus bellis et varijs modis exterminant
vt potentes potenter tormẽta patiantur.
Chariſſimi nitamur bonis actibus ab his
decem plagis liberari. ⁊. vij. panibus ſatu
rari: a ſepteʒ capitibus draconis erui: ⁊. x.
pceptis legalibus inſtrui. Imitemur illos
qui nos preceſſerunt: ⁊ p multas tribulati
ones gaudia vite intrauerunt.

De quinq; ſeptenis.

R Uinq; ſeptena ſunt in ſacra ſcriptu
ra que prius ſingillatim diſtinguã
tur: poſtea vero q̃ inter ſe habeãt
ↄueniẽtiã: eadẽ p ſingula ſibi ↄferendo li-
beãt demõſtrare. Primo loco ſeptem po-
nuntur vitia. i. ſuperbia. ſecũdo loco inui-
dia. tercio: ira. quarto: triſticia. quĩto: aua-
ricia. ſexto: gula. ſeptimo: luxuria. Contra
hec ſecundo loco conſtituũtur ſeptem peti
tiones: que in dñica oratione continentur.
Poſtea tercio loco ſeptẽ dona ſpũſſancti. de
inde q̃rto loco ſuccedũt ꝟtutes. prĩo ſcʒ lo-
co: paupꝑtas ſpiritus. id eſt humilitas. ſecũ
do manſuetudo. tercio compũctio: ſiue do
lor. quarto eſuries iuſticie: ſiue deſideriuʒ
bonum. quinto miſericordia. ſexto cordis
math. 5. mundicia. ſeptimo pax. Nouiſſimo vero lo
co ſeptem beatitudines. Prima regnum
celorum. ſecunda poſſeſſio terre viuentiũ.
tercia conſolatio. quarta iuſticie ſatietas.
quinta miſericordia. ſexta viſio dei. ſepti-
ma filiatio dei. Hec ita primo loco diſtiguã
tur vt intelligantur ipa vitia: quidam ani-
me languores: ſiue vulnera hominis inte-
rioris: ipm vero hominẽ quaſi egrotũ: me-
dicum aũt deum: dona quoq; ſancti ſpirit⁹
antidotum: virtutes vero ſanitatem: bea-
titudines autem felicitatis gaudiuʒ. Sũt
ergo vitia capitalia ſeptem: ex quibus vni
uerſa mala oriuntur. Hi ſunt fontes abyſſi
tenebrarum: de quibus flumina babilonis
exeunt: ⁊ in omnem terram deducta: ſtilli
cidia iniquitates diffundunt. De quibus
fluminibus pſalmiſta in perſona popli fi-
delis cecinit dicens. Super flumina babi- pſ. 136.
lonis. ⁊c̃. De his ſeptem vitijs vaſtatori-
bus humani generis ⁊ vniuerſam integri
tatem nature corrũpentibus: ſimulq; ma-
lorum omnium germina pducẽtibus: q̃ -
tum ad preſens negotium explicandũ ſuf
ficere putamus loquamur. Septeʒ ergo L
ſunt: ⁊ ex his tria hominẽ deſpoliãt: quar-
tum expoliatum flagellat. quintum flagel
latum eicit. ſextum eiectum ſeducit. ſepti-
mum ſeductum ſubicit. Superbia aufert
homini deum. inuidia aufert ei pximum.
ira aufert ei ſeipſum. Triſticia ſpoliatum
flagellat. auaricia flagellatum eicit. gula
eiectum ſeducit. luxuria ſeductum ſeruitu
ti ſubicit. Nũc reuertentes: ſingula per or
dinem explicemus. Superbia namq; eſt
amor ppꝛie excellentie: quando mens bo
num quod habet ſingulariter diligit. id ẽ:
ſine eo a quo bonum accepit. O ſuperbia
peſtifera quid agis? Cur ſuades riuulo: vt
ſe a fonte diuidat. Cur ſuades radio: vt ſe
a ſole vertat? Cur: niſi vt ille dum infundi
deſinit areſcat: ⁊ iſte dum ab illuminante
ſe auertit: tenebroſus fiat: vterq; vero duʒ
accipere ceſſat: id quod necdum habet: cõ-
tinuo illud etiã quod habet amittat. Hoc
profecto tutum agis: cum doces donum ex
tra datorem diligere: ad hoc tendis: vt qui
partem boni quod ab alio datum eſt: puer
ſe ſibi vendicat: totum bonum quod ĩ illo
eſt amittat: ſicq; fiat: vt nec id quod habet
vtiliter habere poſſit: dũ illud in eo a quo
habet non diligit. Sicut enim bonum ve-
raciter a deo eſt: ita nullum extra deuʒ bo-
nuʒ vtiliter haberi poteſt. imo ꝟo ꝑ hoc id

ipm qd habetur amittit qd in eo ⁊ cum eo
a quo habetur nõ amatur. Nam quicunq
nõ nouit niſi hoc bonũ qd habet in ſemet-
ipſo diligere neccẽ eſt: vt dũ in altero bo-
nũ qd nõ habet aſpexerit: tãto amari⁹ ſua
eũ imperfectio torqueat: q̃nto eũ in q̃ omñe
bonũ ꝯſiſtit: nõ amat. Et idcirco ſupbiam
ſemp ſequit inuidia. qꝛ q̃ illic amorem nõ
figit vbi bonũ eſt: q̃ntũ de ſuo pͤuerſe extol
lit: tm̃ grauius de bono alieno torquetur.
Sic igitur elationi iuſtiſſime pena depu-
tata eſt ipſa: quam de ſe ſupbia gignit in-
uidia. Qꝛ quo cõmune omniũ bonum di-
ligere noluit: recte nunc boni alieni liuore
tabeſcit. Quam pfecto aliene felicitatꝭ ſuc
ceſſuo nõ vreret: ſi illũ in quo omñe bonum
eſt: per amorem poſſideret. Nec enĩ alienũ
a ſe iudicaret bonum alterius: ſi ſuũ ibi di
ligeret: vbi et ſuum et alterius bonũ ſimꝰ
poſſideret. Nũc ergo q̃ntum ſe p elationez
cõtra creatorem extollit tm̃ per liuorez ſub
pximo cadit: ⁊ q̃ntum ibi fallaciter erigit:
tm̃ h veraciter precipitatur. Sed neq h ſi-
ſtere põt ſemel cepta corruptio. Mox enĩ
vt de inuidia ſuperbia nata fuerit: irã ipa
de ſe parit: qꝛ miſer aĩis. ppterea iam ſibi
ipi de ſua impfectõne iraſcitur. qꝛ de bono
alterius per charitatem nõ letatur: atq iõ
id etiã quod habet ſibi diſplicere incipit:
quem in alio id quod habere nõ põt agno
ſcit. Qui ergo p charitatẽ in deo totũ ha-
bere potuit: id etiam qd p elationem extra
deum habere conabatur: per inuidiã ⁊ irã
amittit. qꝛ poſtq̃ p ſupbiam deuz amittit:
p inuidiã pdit pximũ: ⁊ p iram ſemetipm.
Quia ergo omĩbus amiſſis nihil ſupereſt
vnde gaudeat: infelix conſcientia p triſtici
az in ſemetipis collidit: ⁊ q̃ de alieno bono
pie letari noluit: de ſuo malo cruciatur.
Poſt ſuperbiam ergo et inuidiam et iram
que hominẽ ſpoliant: cõtinuo triſticia ſeq
tur: que nudatuz flagellat. Cui deinde ſuc
cedit auaricia: que flagellatum eijcit. qꝛ in
terno gaudio amiſſo: foris conſolationem
querere compellit. Poſtea accedit gula: q̃
ciectum ſeducit. qꝛ animum exterioribus
inhiantem: hoc vitium in primis quaſi vi-
cino temptans p ipm naturalem appetituz
ad excelſum illicit. Poſtremo ſuperueni-
ens luxuria: que ſeductum violenter ſerui
tuti ſubicit. qꝛ poſtq̃ caro per crapulaz in-
flammata eſt: ardorem libidinis ſuperue-
nientem emollitur atq eneruiter reſolut⁹

animus vincere non poteſt. Seruit igitur XVI
ſeuiſſime damnationi mens turpiter ſub-
acta: ⁊ niſi exorta ſubueniat ſaluatoris pie
tas: nõ erit iã vnde captiuo ſeruienti amiſ
ſa reſtituatur libertas.

De ſeptem petitionibus. M

f Equũtur ſeptem petitiones cõtra
ſeptem vitia: quibus oratur vt ſb- matth.6.
ueniat: qui nos et orare docuit: et
q orantibus ſpiritum bonum ad ſananda
vulnera noſtra: ⁊ ad ſoluendum iugũ cap-
tiuitatis noſtre: daturus eſſet repromiſit.
Sed nos anteq̃ ad explanationem haruz
veniamus: prius alia adhuc ſimilitudine
demonſtremus quantam in nobis corrup-
tionem ſupra dicta generent: vt quãto pe-
riculoſior languor oſtenditur: tanto magꝭ
neceſſaria medicina comprobetur. Per ſu
perbiam igitur cor inflatur: per inuidiam
areſcit: per iram crepat: per triſticiam cõte
ritur: ⁊ quaſi in puluerez redigitur: p aua
riciam diſpgitur: p gulã inficitur: ⁊ q̃ſi hu-
mectatur: per luxuriam conculcatur: ⁊ in
lutum redigitur: ita vt iã miſer dicere poſ
ſit: Infixus ſum in limo profundi: ⁊ non ẽ
ſubſtantia. Ueni in altitudinem maris: et
tẽ. di. me. Cumq huic limo pfundi anim⁹
fuerit infix⁹: ⁊ luto coinq̃natõis ⁊ immũdi
cie obuolut⁹: euelli nequaq̃ poteſt: niſi ad
illũ clamet: ⁊ ei⁹ auxiliũ poſtulet. de q̃ pſal
miſta loq̃tur dicẽs. Expectans expectaui
dominũ: ⁊ intendit mihi: ⁊ exaudiuit pces
meas: eduxit m. de. la. miſ. ⁊ de lu. fe.
Propterea ergo ipe nos orar̃ docuit: vt to
tũ bonũ nr̃m ab ipo ſit: vt et qd petim⁹: et
qd petentes accipimus: eius donũ nõ nr̃m
meritum eſſe intelligamus. Prima er- N
go petitio contra ſuperbiam eſt: qua domi
no dicimus: Sanctificetur nomẽ tuũ. Hoc matth.6.
enĩ petimus: vt det nobis timere ⁊ venera
ri nomẽ ſuũ: quatinus ei per humilitatem
ſubiecti ſimus: qui per ſuperbiaz rebelles
⁊ contumaces extitimus. Huic petitiõi da
tur donũ ſpũs timoris domini: vt ille ad
cor veniens virtutem in eo exerceat humi
litatis: que ſuperbie morbum ſanet: quati
nus ad regnum celorum quod angelus ſu
perbus per elationem perdidit: homo hu
milis peruenire poſſit. Secunda petitio ẽ
cõtra inuidiã: q̃ dr̃: adueniat reg. tu. Reg-
nũ ſiq̃dẽ dei: ſal⁹ ẽ hoim. qꝛ tũc ds ĩ hoib⁹
regnre dr̃: q̃n ipi hoĩes do ſubiciũtur: ⁊ mõ
ei adherẽdo p fidẽ: ⁊ poſt inherẽdo p ſpẽꝫ

XVI Qui ergo petit vt regnū dei adueniat: ille
ꝓfecto ſalutez hominum querit. Ac ꝑ hoc
dum pro commūi omniū ſalute poſtulat:
liuoris vicium ſe reprobare demonſtrat.
Huic petitioni datur ſpiritus pietatis: vt
ipſe ad cor veniens: ad benignitatem illud
accendat: quatinus ad eandem homo eter
ne hereditatis poſſeſſionē: ad quā alios ꝑ-
uenire cupit: ipſe perueniat. Tercia petitō
eſt cōtra iram: qua dicit̃: Fiat volūtas tua
ſicut in celo et in terra. Non enī vult cōten
dere qui dicit: fiat voluntas tua: ꝗ ſibi pla
cere indicat qcq̄d volūtatio dei fuerit: ſiue
in ſe ſeu in alijs ſcdm arbitriū ſue dignaci-
onis diſpenſat. Huic ḡ petitōni datur ſpiri
tus ſciencie: vt ipſe ad cor veniens: erudiat
illud: ⁊ ſalubriter compungat: vt ſciat ho-
mo malum quod patitur ex ſua culpa ꝓue
nire. ſi quid aūt boni habuerit: ex miſeri-
cordia dī ꝓcedere: ac per hoc diſcat ſiue in
malis que ſuſtinet: ſiue ī bonis que nō hꝫ:
ↄtra creatorem nō iraſcatur: ſed per oīa
patientiam exhibere. Optime ergo ꝑ cō-
punctionem cordis que ſpiritu ſciētie ope
rante interius ex humilitate naſcitur: ira ⁊
indignatio animi mitigatur. qꝛ econuerſo
ſtultum ira interficit: qū in aduerſis ꝑ im-
patientie vitiuz agitatus: atq̧ cecatus: vel
malum quod patitur ſe meruiſſe: vel bonū
quod habet per gratiaz accepiſſe nō agno
ſcit. Hanc aūt virtutem .i. compunctionem
ſiue dolorem ꝓmium cōſolationis ſequit̃:
vt qui hic ſponte coram deo ꝑ lamēta affli-
gitur: illic verum gaudium et leticiā inue
nire mereat̃. Quarta petitio eſt: cōtra tri-
ſticiam: qua dicit̃: panē nr̃m quottidianuz
da no. ho. Triſticia nāq̧ tedium eſt animi
cum merore: quādo mens quodāmō tabe-
facta et vitio ſuo amaricata interna bona
nō appetit atq̧ omni vigore eſt mortua: nl̄
lo ſpiritualis refectionis deſiderio hilare-
ſcit. Propterea ad ſanandū hoc vitium de
precari nos oportet miſcdiam dei: vt ipſa
ſolita pietate anime tedio ſuo languēti in
terne refectiōis pabulū admoueat: vt qd
ipſa abſens neſcit appetere: guſtu miſcdīe ꝑ
ſentis admonita incipiat amare. Datur er
go huic petitioni ſpiritus fortitudinis: vt
fatiſcentem animam erigat: quatinus illa
priſtini vigoris virtute recepta a defectu
ſui tedij ad deſiderium interni amoris con
ualeſcat. Creat ergo ſpiritus fortitudinis
in corde famem iuſticie: vt dum hic per de
ſiderium pietatis fortiter accenditur: illic
pro premio plenam beatitudinis ſatieta-
tem conſequatur. Quinta petitio eſt cō D
tra auariciam: qua dicitur: Dimitte nobis
debita noſtra: ſicut ⁊ nos dimittimus debi
toribus noſtris. Juſtum enim eſt: vt ī red
dendo debito nō debeat eſſe anxius: qui ī
exigendo noluerit eſſe auarus. Et ideo cū
a nobis per dei gratiam vitiuz auaricie tol
litur: qualiter a noſtro debito abſolui de-
beamus: ex propoſita ſalutis cōditōne do
natur. Huic ergo petitioni datur ſpirit⁹ cō
ſilij: qui doceat nos ī hoc ſeculo libēter pec
cantibus in nos miſcdiam impēdere: qua-
tinus in futuro cum ꝓ peccatis noſtris ra
tionem reddituri ſumus: mereamur miſe
ricordiam inuenire. Sexta petitio eſt con-
tra gulam: qua dicitur. Ne nos inducas in
temptationem: id eſt induci permittas in
temptationem. Hec eſt temptatio qua nos
illecebra carnis ſepe per naturalem appeti
tum ad excelſum trahere nititur: ⁊ laten-
ter voluptatez ſubijcit: dum manifeſte no
bis de neceſſitate blanditur. In quam ꝑ-
fecto temptatōnē tūc nequaq̧ inducimur:
ſi ſic ſtudemus ſcdm menſurā neceſſitatis
nature ſubſidium impendere: vt tn̄ ſemꝑ
meminerimus appetitum ab illecebra vo-
luptatis cohercere. Quod vt impleri va-
leamus: datur nobis petentibus ſpiritus
intelligentie: vt interna refectio verbi dei
appetitum exteriorem cohibeat: ⁊ mentem
ſpiritali cibo roboratam: nec valeat corpo
ralis egeſtas frangere: nec carnis volup-
tas ſuperare. Propterea nanq̧ dominus
ipſe temptatori ſuo: dum eſuriēti ſibi frau-
dulentā de exterioris panis refectione ſug
geſtionem faceret: reſpondit dicens. Non
in ſolo pane viuit homo: ſed in omni ver-
bo dei: vt aperte demonſtraret: qꝛ cū mens
illo pane int⁹ reficit̃: nō magnopere curat:
ſi foris ad tempus famez carnis patiatur.
Datur ergo contra gulam ſpiritus intelli
gentie: ſed ille ad cor veniens: emundat il
lud atq̧ purificat: ⁊ illum interiorem ocu-
lum et ratione verbi dei quaſi quodaz col-
lirio ſanans: eouſq̧ luminoſum atq̧ ſere-
num efficit: vt ad ipſam etiam deitatis cla
ritatem contemplandam perſpicax fiat.
Contra vitium igitur gule remedium op-
ponitur: ſcilicet ſpiritus intelligentie. Ex
ſpiritu autem intelligentie mundicia cor-
dis naſcitur. Mundicia vero cordis:

viſionem dei prometetur: Sicut ſcriptum
eſt: Beati mundo corde: quoniã ipi deũ vi
debũt. Septima petitio eſt cõtra luxuriã:
qua dicit Libera nos a malo. Conuenien-
ter ſane ſeruus libertatem petit. ⁊ idcirco
huic petitioni datur ſpiritus ſapiẽtie: qui
amiſſam captiuo libertatem reſtituat: ⁊ iu
gum inique dominatõis qđ ſuis virib⁹ nõ
valuit per grãm adiutus euadat. Sapien
tia namq; a ſapore dr: cũ mẽs guſtu iterne
dulcedinis tacta: totam ſe p deſideriũ int⁹
colligit: nec foris iam encruit in carnis vo
luptate diſſoluitur. qꝛ totum intus poſſi-
det in quo delectatur. Cõgrue igitur ↄtra
exteriorẽ voluptatem interior dulcedo op
ponitur: vt qñto plus illa ſape et placere ĩ
ceperit: tãto liberius atq; libentius iſta cõ
dennat: tandemq; in ſemetipã mens paci
ficata: dum nihil eſt foris quod appetat: to
ta per amorem intus requieſcat. Spiritus
ergo ſapienter cor ſua dulcedine tangens:
⁊ foris ↄcupiſcẽtie ardorem tẽpat: ⁊ ſopita
cõcupiſcentia intus pacem creat: quatin⁹
dum mens tota ad internũ gaudium colli-
gitur: plene ac pfecte homo ad imaginem
dei reformetur: ſicut ſcriptuz eſt: Beati pa
cifici: qm̃ filij dei vocabũtur.

De petitionibus que cõueniant pre-
ſentibus et futuris.

P

Sic ſicut eccliã bipertita eſt ĩ par-
te ſcz triumphante: ⁊ in parte mili
tante: ita iſte numer⁹ ſeptenarius
petitionũ diuiditur in qttuor ⁊ tria. Qua-
tuor namq; ↄueniũt parti militanti: tria ve
ro triumphanti. Pars namq; militans q̃
diu viuit: in lubrico eſt: ⁊ ideo neceſſaria ẽ
qđem ei quadrata forma petitionum q̃ fir
mathi.6. ma eſt ne labatur. Hee ergo quattuor peti
tiones. ſ. panem nr̃m quottidianũ da nob
⁊c. q̃ ſequũtur: pñti vite cõueniũt: in q̃ in-
choantur et pficiũtur. In hac eni vita pa-
ne verbi dei et pane corporis chriſti refici-
mur: ſꝫ ea finita: nec pane ſcṗturaꝝ: nec pa
ne corpis chriſti reficimur eo mõ q̃ nũc refi
cimur. Verũ qđ mõ quaſi panẽ cuz labore
ſumim⁹: tũc q̃ſi potũ facile pcipiemus. In
hac etiam vita dũ quaſi offendimus: dimit
ti et dimittere neceſſe habemus: ſed in fu-
turo ſicut nulla erit offẽſa: ita nulla erit ne
ceſſario indulgentia. Hic etiã temptamur
⁊ timendum eſt: ne temptationi ſuccumba
mus. Ibi eni nulla prſus erit temptatio.
In preſenti quoq; innumerabilia mala oc
currunt: hoſtes ſũt viſibiles ⁊ inuiſibiles:
nõ poſſum⁹ penit⁹ carere peccatis. qꝛ ſem-
p macula eſt in luna: nec iuſtificabit in con
ſpectu dei oĩs hõ viuẽs. Qꝛ ĩ angel' ſuis
repperit prauitatẽ: ⁊ inebriatus eſt in celo
gladius meus: ⁊ aſtra nõ ſũt mũda in con-
ſpectu ei⁹: ⁊ ideo liberari a malo neceſſe eẽ
habemus. In futuro namq; nlla erit mala
incuſſio: nec vlla neceſſario liberatio. Alie
aũt tres petitões: ſcz: ſanctificet nomẽ tu
um: adueniat regnũ tuũ: fiat volũtas tua:
⁊c: future vite ↄueniũt. qꝛ ⁊ ſi h̃ ſãctificatio
nemis incipiat: ⁊ regnũ et voluntas di: tñ
oĩa pficient in futuro: vbi ex toto ſancti
ficatis anima ⁊ corpe cũ chriſto regnabim⁹
⁊ dei volũtatẽ complebimus. Notandum
ꝟo qꝛ tres petitões q̃uis in futuro pficiã-
tur: ⁊ ordie tẽporis ſint poſteriores: tamẽ
in oratone ſunt priores. vel p ternario cõ-
uinundando: in quo trinitatis miſteriũ ful-
get: vel qꝛ digniores ſũt.

Q

Preterea ſep-
tenarius iſte numerus petitionum cõgrue
re poteſt p̃cedẽti ſeptenario donoꝝ ꝟtutũ
⁊ beatitudinũ: de quo totus ſermo ĩ mõte
eſt habitus: vt ſingulis petitionib⁹ ſingu
la dona appetant: q̃ ſingulas ꝟtutes effici-
ant: quibus ſingule beatitudines aptant
Petitiones ergo ſunt q̃s ſupra diximus. ſ.
ſãctificet nomẽ. ⁊c. dona ꝟo ſũt. ſpũs timo mathi.6.
ris: pietatis: ſcientie: fortitudinis: conſilij:
intellectus: ſapientie. Virtutes autẽ ſũt:
Pauptas ſpũs: mãſuetudo: luctus: eſuri-
es: ⁊ ſitis iuſticie: miſcdia: mũdicia cordis:
et pax. Beatitudines aũt: regnũ celorum:
terre poſſeſſio: ↄſolatõ: ſatietas: miſcdie cõ
ſecutio: viſio dei: ⁊ q filij dei vocabuntur.
Videndum eſt autẽ qualiter et que peti-
tiones: aut que dona petant: ⁊ qđ faciant:
⁊ quare fieri poſtulentur. Accedat igitur
iſte fidelis orator gemine dilectõis ꝟtute:
celũ ⁊ manſio dei factus: ⁊ dicat: ſanctifice-
tur nomẽ tuũ. Quaſi diceret: Da nob do-
mine ſpirituz ſancti timoris: q in nobis fa-
ciat paupertatem ſpiritus: vt omnia tem-
poralia poſtponamus: ⁊ ſanctificationem
in baptiſmo acceptam conſequamur: vt tã
dem plene ſanctificati regnum celoꝝ poſſi
deamus. Adueniat regnum tuum: id eſt
da nobis et ſpiritum pietatis: quo mites:
manſueti: et humiles facti contra inimicos
nocentes: nulla iniqtate moueamur: vt in
terim nos ipſos regentes: ⁊ a te regi cupiẽ
tes: tandẽ ĩ terra viuẽtium firmam poſſeſ-

XVI ſionem obtineamus. Fiat volũtas tua ſicͭ
in celo et in terra: hoc eſt: da et ſpũm ſcien/
tie: qui doceat nos lugere pro peccatis no
ſtris cũ petro ⁊ maria: ꝓ alienis quoqꝫ cuꝫ
aplo q̄ dicit: quis ſcandalizatur ⁊ ego non
vror. ⁊c̄. Pro deſiderio quoqꝫ pͥe cum io
hanne q̄ dicit: ⁊ ego flebam multũ: ⁊ cũ da
uid dicente. Heu mihi qꝛ incolatus meꝰ ꝓ
longatus ē: vt ꝑ luctũ iſtum voluntas dei
tm̄ in nobis perficiatur: ⁊ conſolationeꝫ lu
gentibus ꝓmiſſam mereamur. Panē no/
ſtrũ quottidianuꝫ da nobis hodie. Quaſi
dicat: Da nobis dñe ſpũm fortitudinis: q̄
contra oĩa mala fortes pane verbi dei et
cibo corporis chriſti reficiamur: vt eſurien
tes et ſitientes iuſticiam: tandē in beatitu
dine ſaturari mereamur. Et dimitte nobiſ
debita noſtra: id eſt: da nobis ſpũm ꝯſilij:
vt ſi in pñti offenſas vitare nõ poſſumus:
ſaltem hoc cõſilium habeamus: vt miſeri/
cordes ſimus: ⁊ peccãtibꝰ ignoſcamus: vt
in futuro miſericordiã cõſequamur. Et ne
nos inducas in temptationē. i. da et ſpũm
intelligētie: quo temptationibꝰ circumpli
cati: que facienda ſunt intelligamus: ⁊ cor
da noſtra mũdãtes: aliquatinus deũ vide
amus: vt in futuro plena viſione ipm̄ cõtu
eamur. Sed libera nos a malo: hoc eſt: da
⁊ ſpiritũ ſapientie: quo ab omni malo libe
remur: vt in archa cordis animalia domita
ſiml' ⁊ indomita requieſcãt: vt prauis mo/
tibus ſedatis: ⁊ imagine patris reſtituta:
filij dei dici ⁊ eſſe mereamur. Hec hactenuſ
de congruentia petitionum donoꝝ virtu/
tum et beatitudinum dicta ſufficiãt: quoꝝ
alia poſtulant. i. petitiones: alia poſtulan
tur vt faciãt vt dona: alia fiũt vt virtutes:
alia perficiunt vt beatitudines.

Dñica. viij. Scd̄m Matheum.

R Ttendite a falſis prophetiſ
a qui veniunt ad vos in veſti
mathi. 7. mentis ouium: intrinſecꝰ au
tē ſunt lupi rapaces. A fru/
ctibus eorum cognoſcetis eos. Qꝛ pau/
corum eſt anguſtam viam inuenire: fraudulen/
tiam eoꝝ qui eã querere nitũtur exponit. At/
tendite. i. cauete. De omnibus ypocritis hic põt
intelligi. ſed ſpecialiter de hereticis fructꝰ aĩa/
rum rapientibus. Unde et lupis comparãtur.
Precipue cauendi ſunt heretici: cognitõem ve/
ritatis quam non habent ꝓmittẽtes. Veſtimē/
ta ouium ſunt blãda verba innocentiũ: ceteraqꝫ
religionis ſigna. Non aũt ideo debēt oues odiſ/
ſe veſtimētũ ſuũ ꝙ plerũqꝫ illo ſe occultant lupi Augꝰ.
dũ aliud ad decipiendum: aliud exeũt ad depre
dandum. Verũ ꝑ temporalis cõmodi tempta/
tionem ſiue ꝑſecutionis tempore ⁊ aperitur qd̄
ſint. Fructus ſunt mala opera eorum. Nũquid
colligunt d̄ ſpinis vuas: aut d̄ tribulis ficꝰ. Sa
pientes nõ colligent vuas de ſpinis. i. dulcia ver
ba de hereticis: qui ideo dicũtur ſpine et tribuli:
qꝛ ſauciãt aĩas ꝑ verborum blandicias. Tribu/
lus eſt genus herbe ſpinoſe. Lucas. Neqꝫ de Luce. 6
ſpinis colligunt fructꝰ: neqꝫ de rubo vindemiãt
vuã. Spine et rubi ſunt cure ſeculi: ⁊ punctiões
vitiorum. de quibus peccatori dictum ē. Terra
tua ſpinas ⁊ tribulos germinabit tibi. Ficꝰ vero
⁊ vuo dulcedo noue cõuerſatõis eſt: quã chriſtꝰ
in nobis eſurit: ⁊ feruor dilectionis qui letificat
cor hominis. Hinc ſcriptum eſt. Ficus protulit
groſſos ſuos: vinee florẽtes odorem dederunt.
Non ficus de ſpinis: nõ vua de rubo colligitur.
qꝛ mens adhuc veteris hoĩs cõſuetudine de/
preſſa ſimulare poteſt: ⁊ fructꝰ noui hoĩs fer
re nõ poteſt. Qd̄ ſi aliquãdo facta vel dicta ma/
loꝝ ꝓſunt bonis: nõ hoc faciũt mali: ſꝫ conſiliũ
dei. ſic de illis operatur. Sic omnis arbor
bona fructus bonos facit. Mala autē
arbor fructus malos facit. Non poteſt
arbor bona fructus malos facere: neqꝫ
arbor mala fructus bonos facere. Sicut
verũ eſt ꝙ de tribulis nõ colligũtur ficus. ſic ve
rũ eſt ꝙ arbor bõa fructꝰ bonos facit. Arbor bo/
na vel mala ē hõ nõ ex natura q̄ a deo in oĩbꝰ
bona creata eſt: ſed ex volũtate bona vel mala.
Fructꝰ ſunt opa. que nec bona male voluntatis
pñt eſſe. nec mala bone voluntatis. Tamdiu er
go bona arbor. i. bonus homo fructꝰ malos nõ
facit q̄diu bonus eſt: ⁊ tamdiu arbor mala. id
eſt malus homo manet in fructibꝰ peccatoꝝ: qꝫ
diu ad penitentiam nõ cõuertitur. Nõ põt eſſe
calida nix. Nam cũ incipit eſſe calida: nõ iaꝫ ni/
uem ſed aquam vocamꝰ. Poteſt ergo mutari nō
calefieri. Sic etiam põt fieri vt malꝰ nõ ſit: qui
malus fuit: non tamen põt fieri vt malꝰ bene fa
ciat. Nam et ſi aliquãdo vtilis: nõ hoc ipe facit:
ſꝫ diuina ꝓuidentia fit. Non ꝙ pharifei vtiliter
audiebantur illoꝝ erat ſed dei. de quibꝰ dicit ꝓ/
pheta. Seminaſtiſ triticum: ſed ſpinas metitis.
Nõ ergo auditores eoꝝ de ſpinis legebãt vuas.
ſed ꝑ ſpinas de vite. vt ſi quis per ſpineaꝫ ſepeꝫ
ad ſe traheret vuam: vua illa nõ eſſet ſpinaruꝫ.
ſed vitis. Bonus homo de bono theſau S
ro cordis ſui profert bõa. ⁊ malꝰ homo
de malo theſauro profert mala. Ex ha/
bundantia enim cordis os loquitur.
Id ē ē theſaurꝰ cordis qd̄ radix eſt arboris. ⁊ qd̄
de corde ꝓfert. idem ē ꝙ arboris fructꝰ. Qui er
go in corde theſaurũ patiẽtie ꝑfecti hꝫ amorẽ
optimos fructꝰ effundens: diligit inimicum. be
ne facit odienti ſe. benedicit maledicẽti ſe. Om/
ni petenti tribuit ſua. errantem patienter corri/

git. At q̄ neq̨ theſauꝝ in corde ſeruat odit ami-
cū: diligēti malefacit: benedicēti maledicit. Sic
quoq̨ nec diabolꝰ bona: nec chriſtꝰ mala opera
pōt facere. Per oria locutionem vniuerſa q̄ ac-
tu vel cogitatu de corde ꝓferūtur: dn̄s ſiḡcat. nā̄
moris ſcripturaꝝ ē ꝟba ꝓ rebꝰ ponere. vt in eſaia
dicit̄ de ezechia. Nō fuit verbū qꝺ̄ n̄ oñderet eis
Eſaie. 39 Rerū vtiq̨ non verborum reuelauit archana.
[Omnis arbor] id eſt omnis homo. ſiue rex. ſi-
ue princeps. ſiue ſenior. ſiue iuuenis nulli parce
tur. ſ; om̄is arbor [nō ferens fructum bonū ex-
cidetur] a ſecantibꝰ angelis. [⁊ in ignem mittet̄
eternum.] Si ille q̄ non facit fructū bonū ſepa
randus eſt a iuſtis. ſicut hedi ab agnis. ⁊ ī ignē;
mittendꝰ eſt voce illa. ite maledicti in ignē; eter-
num. quid erit de illo q̄ agit quicquid mali pōt.
Quia arbor mala fructꝰ bonos facere non pōt.
igit̄ [ex fructibus eoꝝ] id ē falſorū prophetaru;
[cognoſcetis eos falſos. Non omnis q̄ dicit mi
hi dn̄e dn̄e intrabit regnum. ſ; qui facit volūtatē
patris mei qui in celis eſt: ipe intrabit in regnu;
celorum]. Sicut ꝓpter dogma iuſticie cauendi
ſunt falſi ꝓphete habentes ſpēm bone vite. ſic
⁊ hi ecōtrario. que cum integre fidei et doctrine
ſint. tamen turpiter viuūt. Utrunq̨ enim neceſ
ſe eſt: vt opus ſermone: ⁊ ſermo operibus cōpro
Luce. 6. betur. Lucas. Quid vocatis me dn̄e dn̄e: ⁊ non
facitis que dico. Ac ſi alijs verbis diceret. Quid
folia recte ꝯfeſſionis iactatis: qui bonos fructꝰ
nō oſtenditis. Hinc apoſtolꝰ ſecretꝰ perfectū
diſcipulum ab hypocrita dixit. Ueniam ad vos
⁊ cognoſcā nō ſermonē eorum qui inflati ſunt:
ſ; virtutem. Ille ergo proprie dicit dn̄e dn̄e: qui
1. cor. 12 voluntatem ſono vocis enunciat. ſcḋm hoc qꝺ̄
ait apoſtolus. Nemo dicit dn̄s ieſus: niſi in ſpi-
ritu ſancto. Uere enī dicere dn̄s ieſus: eſt corde
credere: ore cōfiteri: operibus atteſtari. Nā vnū
ſine alio negare eſt. Item: Nō om̄is qui dicit mi
hi dn̄e dn̄e. ⁊c̄. Nō in ſermōe eſt regnū dei: ſed in
virtute. Nō te iuuat hō ꝙ dicꝭ dn̄e dn̄e: niſi in ti-
more ſerujeris dn̄o. niſi alacriter mādata eiꝰ im
pleueris. niſi omnē eius feceris volūtatē. niſi ab
om̄i te immūdicia abſtinueris: oēmq̨ iniq̄tatē;
depoſueris. Gratis clamas. vociferas gratꝭ. ex
altas vocē tuā dicēs. dn̄e dn̄e: teſtē inobedientie
tue vocas eū dn̄m nominās. nō timēs ſicut dn̄;
neq̨ ī tremore ei ſeruiēs. Nō om̄is q̄ ſine facto
ſ; tm̄ ore me dn̄m appellat introibit in regnū ce
loꝝ. ſ; q̄ opa digna meo nomī fac̄. ⁊ ꝯuerſatōē;
dignā mee ſanctificatōni adimplet.

De mendacio

Mendaciū eſt falſa ſignificatio: cum
Aug. volūtate fallendi. Non eſt aūt fal-
22. q. 2. ſa ſignificatio: vbi et ſi aliꝺ̄ ex alio
beatꝰ. ⁊. 3. ſiḡcatur: verū eſt tamē qꝺ̄ ſiḡcatur: ſi recte
ſen. di. 38. intelligat̄. Eſt autē q̄ddā genꝰ mētiēdi: in
ca. hic qꝺ̄ oēs ꝯſentiūt: de q̄ inq̄rendum erit: vtꝝ
aliq̄n ſit vtile falſū aliqꝺ̄ enūciare: cū volū-
tate fallēdi. Nā q̄ hoc ſentiūt: adhibēt te-
ſtimoniū ſentētie ſue: cōmemorātes ſaraz XVI
cū riſiſſet angelis negaſſe ꝙ riſerit. Jacob gen̄. 18.
q̄; a p̄re interrogatū reſpōdiſſe: ꝙ ipe eſſ; 3. ſen. diſ.
eſau maior filius eiꝰ. Egyptias etiā obſte 18. ca. illis
trices ne infantes hebrei naſcētes interfi-
cerētur etiā deo approbāte ⁊ remunerante 22. q. 2. q̄rit̄ ⁊. 3. ſē.
mētitas: ⁊ multa eiuſmōi exempla eligen- di. 38. ca. 1
tes: eoꝝ hoīm mēdacia cōmemorāt: q̄s cul
pare nō audeāt: atq̨ ita fatearis aliq̄n eſſe
poſſe nō ſolum reprehenſione nō dignu;:
ſ; etiam dignū laude mēdacium. Addunt
etiam q̄ nō ſolos ꝑmāt diuinis libris dedi-
tos: ſ; etiā om̄es hoīes ſenſumq̨ cōem di-
cētes: ſi q̄s ad te ꝯfugiat: q̄ mendacio tuo
poſſit a morte liberari: nō es mētiturꝰ. Si 22. q. 2. p̄mū in fine
aliq̄d egrotus interroget: qꝺ̄ ei ſcire nō ex
petit: q̄ etiam poſſit te non reſpōdēte gra-
uius affligi: audebis ne aut verū dicere in
perniciē homis: aut ſilere potius quam ho
neſto et miſericordi mendacio valitudini
eius opitulari. His itaq̨ talibus copioſiſſi
me ſe arbitrantur vrgere: vt ſi cōſulendi cā
exigit aliq̄n mentiamur. Cōtra illi quibuſ
placet nunq̄ ſic mentiendum multo fortiꝰ
agūt: vtētes primo auctoritate diuina: q̄m
in ipſo decalogo ſcriptum eſt: falſū teſtimo Exo. 20.
niu; ne dicas: quo genere cōplectimur om 3. ſen. diſ.
ne mēdaciū. Quiſquis enī aliq̄d enūciat: 38. ca. mē
teſtimoniū ꝑhibet animo ſuo. Sed ne q̄s tiri.
cōtendat nō om̄e mēdaciū falſum teſtimo
niū eſſe appellādū: quod dicturus eſt ad id Sap. 1.
quod ſcp̄tum eſt: os qꝺ̄ mētitur occidit ani 22. q. ⁊ nec
mam. Qꝺ̄ ne quis arbitretur exceptis ali artificioſo.
quibus mētiētibꝰ poſſe intelligi: alio loco
legat. Perdes omnes qui loquūtur mēda pſ̄. 5.
ciū. Un̄ ore ſuo ipe dn̄s dicit. Sit inquit ī math. 5.
ore veſtro eſt: eſt: nō: nō: quod aūt ampliꝰ
eſt: a malo eſt. Ex his et alijs huiuſmōi ar
gumentis probatur in vlla cauſa nō licere
mētiri. Mentiendi aūt octo genera ſūt.
Primū itaq̨ eſt capitale mēdacium: qꝺ̄ lō
ge eſt fugiendū: q̄r fit ī doctrina religionis Aug.
ac pietatꝭ: ad qꝺ̄ mēdaciū nulla ꝯditōne q̄ſ 22. q. 2. p̄mū. ⁊. 3. ſē
q̨ debet adduci: q̄r magnū ſcelus eſt: ⁊ pri diſ. 38. ca.
mū genus deteſtabilis mendacij. Secūdū 1. ī medio
aūt qꝺ̄ tale ē: vt et nulli ꝓſit ⁊ obſit alicui.
q̄r nulli faciēda eſt iniuria: ⁊ in hoc generē
nō deb; mentiri. Terciū qꝺ̄ ita ꝓdeſt vni:
vt obſit alteri: Quis nō ad immūdiciā ob-
ſit corꝑalem: ⁊ in hoc genere nulli cū alteri
us iniuria conſulendum eſt. Quartu; qꝺ̄
fit ſola mentiēdi libidine fallendiq̨ qꝺ̄ me
rū mēdaciū eſt. q̄r libido mentiendi ꝑ ſe ip

XVI ſam vitioſa eſt. Quintū ꝗ̄ ſit placēdi cupiditate de ſuauiloqo: in ꝗ genere nec eſt mentiendum. q2 ſi ipa veritas ſine placēdi homībus enuncianda nō eſt: q̄nto minus mendaciū p ſeipſū: q2 mēdacium eſt: vtiq3 turpe eſt. His omnib9 penit9 euitatis atq3 reiectis eſt ſextū genus: ꝗ̄ et nulli obeſt ⁊ ꝓdeſt alicui interrogante. Sed et ī hoc genere nō eſt mentiendū. q2 nec recte corrūpitur etiā teſtimonij veritas: ꝓ cuiuſq3 tēporali cōmodo ac ſalute. Ad ſempiternā vero ſalutem nullus ducēdus eſt opitulante mēdacio: nō enim malis cōuertētium moribus ad bonos mores conūtend9 eſt: q̄m erga illum ſalus facienda eſt debet etiā ipſe cōuerſus facere erga alios: atq3 ita non ad bonos ſ3 ad malos mores conūtitur: cū h̄ ei p̄betur imitandū cōuerſo: ꝗ̄ ei p̄ſtitū eſt cōuertendo. Septimū eſt ꝗ̄ ⁊ nulli obeſt et ꝓdeſt alicui: excepto ſi iudex interroget. Nec in hoc quoq3 genere mentiendum erit. Non enī cuiuſq3 cōmoditas aut ſalus temporalis perficiende fidei p̄ferenda eſt: nec ſi quiſq3 in recte factis noſtris tā male mouetur: vt fiat etiam animo deterior: longeq3 a pietate remotior. ꝓpterea recte facta deferenda ſūt: cum id nobis p2cipue tenendum ſit: quo vocare atq3 inuitare debemus: quos ſicut noſmetipſos diligimus: fortiſſimoq3 anīo bibēda eſt illa apoſtolica ſententia. Alijs quidem ſum9 odor vite in vitam: alijs odor mortis in mortē. Et ad hoc quis ydoneus. Octauum gen9 eſt: quod et nulli obeſt: ⁊ ad hoc ꝓdeſt: vt ab immundicia corꝑali aliquem tueamur: dumtaxat ea ratione qua ſuperi9 cōmemorauimus. Nec in hoc genere erit mentiēdū q2 et in bonis caſtitas animi pudicitia corporis: ⁊ in malis id quod ipī facimus eo q3 fieri ſinimus maius eſt. In his ergo octo generibus tanto ꝗſq3 minus peccat cū mētitur q̄nto emergit ad octauū: tantoq3 amplius q̄nto emergit ad p̄mū. Quiſqs aūt eſſe aliquod gen9 mēdacij ꝗ̄ peccatū nō ſit putauerit: decipiet ſeipm̄ turpiter: cū honeſtū ſe deceptorē arbitratur aliorum. Mendaces itaq3 faciunt: vt nec vera dicentib9 credatur. Reddit enī ſepe hoīem multa falſitas etiā in veritate ſuſpectum. Sepe ꝯa ꝓmittit: ꝗ falſa dictur9 eſt: vt cū p̄mū acqſierit fidē: ad reliq mēdacia audientes credulos faciat. Multis videntur vera eē ꝗ falſa ſunt ⁊ ideo nō ex deo: ſ3 ex ſuo mēdacio loquuntur Nōnūq3 falſitas veriloqo adiūgitur: ⁊ plerumq3 a veritate incipit: ꝗ falſa confingit. Latent ſepe vera circūlita melle verborū: ⁊ tamdiu deceptor veritatē ſilat: ꝗuſq3 fallēdo decipiat. Nonnūq3 peius ē mēdaciū meditari q̄ loq. Nā interdū ꝗſq3 incautus ſolet ex ꝑcipitatōne loq mēdacium: meditari aūt ſi p̄t niſi p ſtudiū. Grauī9 ḡ ille ex ſtudio mentiri ꝓhibetur: q̄ is ꝗ ex ꝑcipitatione ſola mentitur. Sūmopere cauendū ē omne mēdaciū q̄uis nonnunq3 ſit aliquod mēdacij genus culpe leuioris ſi quiſq3 pro ſalute hominum mentiatur. Sed q2 ſcriptum ē: os ꝗ̄ mētitur occidit aīam: ⁊ perdes eos ꝗ loquūtur mēdaciū. hoc quoq3 mēdacij genus perfecti viri ſummopere fugiunt: vt nec vitia cuiuſlibet per eoꝝ fallaciam defendātur: nec ſue anime noceant: dū p̄ſtare nitūtur aliene carni: q̄q̄3 hoc ipm̄ peccati gen9 facilime credamus relaxari. Nam ſi quelibet culpa ſequenti mercede purgatur: q̄ntomagis hoc facile abſtergitur q3 merces ipa ꝯcomitatur. Multa mentiūtur multa fingūt hoīes ꝓpter hoīm laudem: ſicq3 ſit vt et iſti mētiendo pereāt: ⁊ eos quos laudant ad vane gl'ie ruinā ꝑducāt. Sicut bn̄ ſibi conſcius nō metuit aliene lingue cōuitium: ita et ꝗ laudatur ab alio: nō debet errorem aliene laudis attendere: ſ3 magis vnuſquiſq3 teſtimoniū cōſciētie ſue querat: cui ipē plus p̄nō q̄m ille ꝗ laudat. Opus enim ſuum vnuſquiſq3 ꝓbet: vt ait ap̄ls: ⁊ tunc in ſeipſo quiſq3 gl'iam habebit. i. occulte in ſua ꝯſciētia: nō palā in aliena lingua. Perfecti ꝗ alta radice fundati ſūt: ⁊ ſi flamine laudis ac vituꝑatōis vt cūq3 quaſi ventorū interdū curuētur impulſu: fūditus tamē nō deiciūtur: ſ3 ꝓtin9 firmitate radicis ad ſe redeunt. Bona mens ad malum nec premijs nec terrorib9 vincitur. Nā iniq ter rorē blandicijs miſcent: vt aut oblectatiōe quē q3 decipiāt: aut terroribus frangant.

22.q.2.ꝑ mā in fine

X 3.ſen.diſ. 38.ca.1.i fine

22.q.2.oē et ca.ſi q̄s

29.q.5.caueto ſiēs

ſap.1.

ps.5.

22.q.2.ne quis

11.q.3.ſicut verba

1.cor.3.

Gal.6.

De falſis prophetis.

Y Errare nihil aliō eſt: q3 verū putare ꝗ̄ falſū eſt: vel certū habere p incerto: incertumve ꝓ certo: ſiue falſū ſit: ſiue veꝝ. Vn̄ et heretici vl' falſi ꝓphe pſeudo ꝓphe dicūtur. q2 ſcripturas nō ſano ſenſu ſapiūt: ſ3 eas ad errorē praue intelligētie ducūt: neq3 ſemetipſos earū ſenſibus ſubdūt: ſ3 eas ꝑuerſe ad errorē ꝓprium trahūt. Doctores erroꝝ ſcz heretici prauis perſuaſiōib9 ita p argumēta fraudolentie ſu-

3.ſen.diſ. 38.ca.illis et.22.q.2 in quib9. et diſ.28. quāuis 4.ſē.diſ. 13.ca.Reaūt.et.24 q.3.hereſ et qui eccl'a

os illigāt auditores: vt eos q̄ſi laborītho
[29. di. ſciendum] implicent a quo exire nō valeant. Tanta
eſt hereticorum calliditas: vt falſa veris ma
laqꝫ bonis pmiſceāt: ſalutaribuſqꝫ rebus
plerūqꝫ errorum virus interſerāt: quo facili
us poſſint prauitatē puerſi dogmatis ſub
ſpē pſuadere veritatis. Plerumqꝫ ſub no
mine catholicorum doctorum heretici ſua dic
ta ꝯſcribunt: vt indubitanter lecta credant.
Nō nunq̄ blaſphemias ſuas latenti dolo
in libris nr̄orum interſerūt: doctrināqꝫ verā
adulterando corrumpūt: ſcꝫ vel adiciēdo
que impia ſunt: vł auferendo q̄ pia ſunt.
Caute meditanda: cautoqꝫ ſenſu ꝓbāda
ſunt q̄ legunt: vt iuxta aplica monita z te
[1. theſ. 5.] neamus q̄ recta ſunt: z refutemus q̄ ꝯtraria
veritati exiſtunt: ſicqꝫ bonis inſtruamur:
Z vt a malis illeſi pmaneamus. Qd aūt io
[apoca. 16.] hānes de talibus ꝓphetis in apocalipſi ſua
dicat videamus. Uidi inqens de ore dra
conis: z de ore beſtie z de ore pſeudo pro
phete: ſpūs tres inmundos in modū rana
rū exiſſe. Quid ē draco: hoc eſt z beſtia et
pſeudo ꝓpha.i. diabolus cū omi corpe ſuo.
Tū ꝓpter inſtantiā pſonarum z poteſtatum
illa cōmemorat q̄ maiorē hn̄t ptātē in ip
ſo malorum corpe: draconē ſcꝫ.i. diabolū: be
ſtiā antichriſtū: pſeudo ꝓpham.i. docto
res eiuſdē antichriſti: cū ſubiectis plebi
bus. De ore oīm horum egrediunt tres ſpiri
tus: q̄ nihil ē aliud niſi vnus ſpūs. Tanta
qppe malicia eſt vnitas in omibus demoni
bus: vt cū multi ſint ptāte z malicia i vnū
tū redigunt ꝯſenſu: licet diuerſo mō eād
ptāte ſcꝫ z malicia hoīes impugnēt. Unꝰ
vnus dr̄ ſpūs mēdax: alius ſpūs fornicati
onis: tertius ſpūs immundus. Vn̄ aūt ſpūs
immundus dr̄ ꝓpter pctā q̄uia q̄bus ſordi
datus ē: z alios coinquinare nō ceſſat. Ipſi
qꝫ immundi ſpūs: draco: beſtia: z pſeudo ꝓ
pheta dicunt: qr diabolus z omēs iniq vnū
caput z mēbra ſunt. De quorum ore rane di
cunt exiſſe: qr ſicut hmōi aīalia moleſtiaꝫ
inferūt hoībus faciēdo ſtrepitū z in ceno
verſando: ita miſtri antichriſti in ceno pec
catorum verſantes: electos dei ſua garrulita
te.i. hereſi z blaſphemia pſequunt contra
chriſtū z inqetant. Ipſi qꝫ demones p eos
q̄s inhabitabūt faciēt ſigna aut vera dei p
miſſu aut falſa q̄bus reprobi decipiātur: ſicut
oliꝫ fecerāt magi: q̄ hoīes reſuſcitare vide
bātur: ſic ſymon fec in conſpectu neronis.
Quapropt. vij. tube de q̄bus alibi i apocal.
dr: ad interitū ipſorum ſonabūt ſup eos. Dic XVII
enī. Uidi ſeptē angelos ſtantes ante ꝯſpe [apoca. 8.]
ctū dn̄i: z date ſunt illis ſeptē tube. Eccl'ia
ſeptenario numero ſepe cōmendata p̄dica
tionis officio mancipatur. Cuius p̄dicatio
nis pma tuba deſigt impiorum interitū in ig
ne z grādine. Secūda tuba diabolū de ec
cleſia ꝓpulſum mare ſcli ardētius incēdē
tē. Tercia hereticos ab eccleſia decidētes:
z ſācte ſcpture flumina corrūpētes. Quar
ta falſorum fratrū defectū in obſcuratōe ſyde
rū. Quinta maiorem hereticorum infeſtatio
nē: tempus antichriſti pcurrētiū. Sexta an
tichriſti aptū z ſuorum cōtra ecclam bellum.
Septima tuba ſonat diē iudicij: q̄ mercedē
dn̄s ſuis redditurus: z exterminaturus ē eos
qui corruperūt terrā. Et ido heretici q̄ A
ſacre ſcripture flumīa corrumpūt: z ſup ex
quos tuba cōdemnatōis eccl'iaſtice iſonat
nō pn̄t hr̄e veniā: niſi p eccl'iam catholicā:
ſicut et amici iob nō p ſe placare deū ſibi po [iob. 42]
tuerūt: niſi p eis iob ſacrificium obtuliſſet.
Opa bona q̄ heretici faciūt z iuſticia: nihil
eis ꝓdeſt: teſtāte dn̄o p ieremiam. Qr mei
oblitus es: ecce ego annūciabo iuſticiā tuā:
z opa tua ñ ꝓderūt tibi. Heretici q̄uis le
gem aut ꝓphetas adimpleāt: ex eo tñ qr ca
tholici nō ſūt: nō eſt ds in eorum ꝯuētibus ip
ſo dn̄o teſtante. Si ſteterit moyſes z ſamu [Hiere. 15.]
el corā me: nō eſt aīa mea ad pplm iſtum.
Eice eos a facie mea z egrediāt. Per moy
ſen qppe z ſamuel: legē accipe et ꝓphetas.
Quos q̄muis heretici ope īplere cōten
dāt ꝓpter erroris tū impietatē a vultu dei
piciūtur: z a iuſtorum cetibus ſepant: paganꝰ
z hereticus. Ille quia nunqꝫ fuit cum dei
populo: iſte aūt quia receſſit a dī populo.
Uterqꝫ recedētes a chriſto ad diaboli ptī
nent corpus: q̄ ab ydolatria ad iudaiſmū vł
hereſim trāſeūt: iuxta ꝓpham: de malo la
būtur ad malū. Et dn̄m ñ cognouerūt. qr de i
fidelitatis errore ī errorē aliū trāſierūt. Cu
ius doctrinā qſqꝫ ſeqtur huiꝰ et filiꝰ nūcu
pat: ſicut z p ꝓpham amorreū prem cetheā [ezech. 16.]
mrem eē iſrael dn̄s dic: nō vtiqꝫ naſcendo
ſꝫ imitādo. Sic z ī meliorē ptem filij dī nū
cupātur: q̄ pcepta dei cuſtodiūt. Un̄ z nos [math. 6.]
nō natura ſꝫ adoptōne clamamus deo dicē
tes: pr̄ nr̄ q̄ es ī celis: nō ſolū tm̄ natiuitate ſꝫ
etiā imitatōe filios poſſe alicuius vocari. nā
iudi ſm carnē filij abrahe: ſm ꝯuerſationē
aūt filij diaboli nūcupant: ac p hoc illi ſūt
ſemē abrahe: q̄ eius imitant fidē: nō q̄ ex eius

XVI generati ſũt carne. De errore ꝗ̃ auctoris a
quibuſdã ꝛ nomẽ ꝛ culpa trahit̃ vt ipſius
vocabulo cenſeat̃: cuiꝰ errorẽ ꝛ ſequit̃: ſic
eccl'ie ꝑgami ꝛ thiatire dr̃. Habentes ꝛ te-
apoca.2. nentes doctrinã balaã et iezabel. Doctri-
nã igit̃ balaã ꝛ iezabel in apocalipſi dicun
tur habere ꝓpter imitationẽ: non ꝓpter
preſentiam corporalem.

Sermo de bono et malo

9 Deus facit bona opa ſola ſua boni-
tate: qm̃ ipe creat voluntatẽ cũ li-
bero arbitrio: ꝛ dat illi iuſticiã ꝑ
quã opat̃. Mala vero facit ſola culpa ho-
mĩs: qꝛ nõ ea faceret: ſi hõ illa facere non
vellet. Deꝰ igit̃ habet in bonis quidẽ qđ
bona ſunt ꝑ eſſentiã: ꝛ qđ bona ſunt ꝑ iu-
ſticiã: in malis vero ſolũmõ qđ bona ſunt
ꝑ eſſentiã: nõ ꝙ mala ſunt ꝑ abſentiã debi
te iuſticie: q̃ nõ eſt aliqđ. Homo aũt hab3
in bonis: qđ mala nõ ſunt: qꝛ cũ poſſet de-
ſerere iuſticiã: ꝛ mala facere nõ deſeruit:
ſed ſeruauit ꝑ liberũ arbitriũ: dante ꝛ ſub
ſequẽte gr̃a. In malis vero hoc ſolũ ꝙ ma
la ſunt: qꝛ ea ſola ꝓpria. i. iniuſta volũta-
2.ſen.di. te facit. Iniuſticia aũt nihil ẽ oĩno: ſicut ce
12.ca. ſm citas. Nõ eñ ẽ aliud cecitas ꝙ̃ abſentia vi
hanc ꝛ at- ſus vbi deb3 eẽ: q̃ nõ ẽ magis in oculo vbi
tende deb3 eẽ viſus ꝙ̃ in ligno vbi nõ debet eſſe
Nõ enĩ eſt talis res iniuſticia qua inficiat̃
et corrumpat̃ aĩa: velut corpꝰ veneno: ꝛ q̃
faciat aliqđ ſicut videt̃: qñ malus hõ facit
mala opa. Nã queadmodũ cũ indomita fe
ra ruptis vinculis diſcurrẽdo ſeuit: ꝛ cum
nauis ſi gubernator dimiſſo gubernaculo
dimittit eã: ventis vagat̃ ꝛ vehit̃ in queli
bet picula dicimꝰ: qꝛ hoc facit abſentia ca-
tene aut gubernaculi: nõ ꝙ abſentia eorũ
aliqđ ſit aut quicꝙ̃ faciat: ſ3 qm̃ ſi adeẽnt
facerẽt ne fera ſeuiret aut nauis periret.
Ita quoqꝫ cũ malꝰ hõ ſeuit ꝛ in quelibet
aĩe ſue picula que ſũt mala opa impellit̃:
clamamꝰ qꝛ h̃ opat̃ iniuſticia: nõ ꝙ ipa vl
la eſſentia ſit aut faciat aliqđ: ſed ꝙ volun
tas cui ſubdita ſunt oẽs volũtarij motꝰ to
tius hoĩs: abſente iuſticiã ſine q̃ vtit̃ hõ
voluntate diuerſis appetitibꝰ impulſa ſe ꝛ
oĩa ſibi ſubdita ĩ mltimoda mala leuis
et effrenata ꝛ ſine rectore ꝑcipitat: ꝙ totũ
ſi iuſticia adeſſet: ꝓhiberet ne fieret. Ex
his ꝗ̃ facile cognoſcit̃: qꝛ in iuſticia nullã
habet eẽntiã: ꝙ̃uis iniuſte volũtatis affe
ctus ꝛ actꝰ q̃ ꝑ ſe ꝯſiderati aliqđ ſunt: vſꝰ
iniuſticiã vocet. Hac ipa rõne intelligimꝰ
malũ nihil eẽ. Malũ nãqꝫ nõ ẽ aliud: ꝙ̃
abſentia debiti boni. Nulla aũt eẽntia ꝙ̃-
uis mala dicat̃ eſt nihil: nec malã eẽ: ẽ illĩ 2.ſen. di.
aliqđ eſſe. Nulli eñ eẽntie eſt aliud malã 35.ca.2
eẽ: ꝙ̃ bonũ illi deeſſe qđ debet h̃re. Qua-
re malã eſſe: nõ eſt vlli eẽntie aliqđ eẽ hoc
de malo qđ ſemp ẽ nihil dictũ ſit. Sic enĩ
duo ſunt bona ſc3 iuſticia ꝛ cõmodum: ita
ſunt duo mala eoꝝ ꝯtraria. i. iniuſticia et
incõmodũ. Hoc ſc3 incõmodũ aliqñ nihil
eſt vt cecitas: aliqñ ẽ aliqđ vt dolor ꝛ tri-
ſticia. Sed hoc malũ cũ aliqđ eſt deũ face-
re nõ negamꝰ: qꝛ ipe ẽ faciens pacẽ ꝛ cre-
ans malũ. Itẽ. Nõ ẽ malũ in ciuitate: ꝙ nõ amos.3.
faciat dñs. Ipe nãqꝫ creat incõmoda q̃bꝰ
exercet ꝛ purgat iuſtos: ꝛ punit iniuſtos.
Illud vero malũ qđ dr̃ iniuſticia nunꝙ̃ ẽ
aliqđ nec alicui rei ẽ aliqđ eẽ iniuſtã eſſe.
Vel ſic: creans malũ ꝛ faciẽs bonũ intelli
git̃. Creare eſt diſponere ꝛ aptare aliqđ.
Vñ dr̃ creant̃ ꝯſules. i. ordinant̃ ꝛ aptant̃
ad hoc: vt poſtea forment̃ ꝛ fiant cõſules.
Creat ꝗ̃ deꝰ malũ. i. pctm̃: qñ aptat ꝛ ordi
nat aliquẽ ſic: vt habeat potentiã peccãdi.
Qđ fit cũ ei ꝑ liberũ arbitriũ dat potẽtiã
et aptitudinẽ bñ viuendi: ſ3 ipm affectum
id ẽ bñ viuere nõ dat: ſicut facit cecũ dan-
do potentiã vidẽdi ꝛ ipm habitũ. i. viſu3
vel viſionẽ negãdo. Facit vero bonũ id ẽ
format iuſtũ cui largit̃ nõ ſolũ potentiam
iuſticie: ſed etiã ipam iuſticiã ſc3 formã eiꝰ
potentie. Hinc dr̃: ipe dixit ꝛ facta ſũt: mã- pſ.32
dauit ꝛ creata ſunt. Mandamꝰ q̃ lõge ſũt
remoti: dicimꝰ his q̃ ꝓpe ſunt. Deũ vero 2.ſen.di.
nihil eſt lõge: niſi ꝙ ei eſt diſſimile: prope 35.ab
qđ ẽ ſimile. Sed ſũme eẽntie. i. deo qđ eſt
diſſimiliꝰ: ꝙ̃ id ꝙ nihil eſt. Quid ſimiliꝰ:
ꝙ̃ id qđ nõ ſolũ ẽ: ſed etiã formatũ ẽ. Mã-
dauit igit̃ deꝰ his q̃ nõ extiterũt: ꝛ iõ ꝓ-
cul ab eo fuerũt: ꝛ creata ſunt. i. aptata et
diſpoſita ad hoc vt formas ſuas recipent.
Dixit aũt his q̃ iam creata erãt: ꝛ iõ acceſ-
ſerant ei ꝑ potẽtiã recipiendi formã: ꝛ fa-
cta ſunt. i. formata. Qđ aũt deꝰ oĩa faci
at. i. formet: inde ꝓbat̃ qꝛ creat oĩa. Qui
enĩ initiũ dat creatis rebꝰ ipe ꝗ̃ ꝓficit eas.

Item de bono ꝛ malo

Cum bona et mala ſint ꝯtraria: cõ-
traria võ nulli rei ſimul ineſſe pñt Aug'
mala tñ et bona nõ ſolũ eſſe pñt ſi-
mul: ſ3 mala omino ſine bonis: ꝛ niſi in bo 2.ſen. di.
nis eſſe ñ pñt. qꝛ ſi bonum nõ eſſet: prorſuſ 34. oſtẽſa
nec malum eſſe potuiſſet qꝛ nõ modo vbi auto ſe.

ꝯſiſteret: ſꝫ ⁊ vñ oꝛereꝛ maluꝫ.i.coꝛruptio
naꝛe:i: extermiatio boni vl̃ minui bono ñ
hñet:niſi eẽt qḋ coꝛrũpeꝛ bonũ.malũ qꝑpe
id ẽ coꝛruptio:ꝑuat ſemꝑ naturã qlicunqꝫ
bono. Na minuit ei⁹ ſpẽm: vel modũ:vel
oꝛdinẽ:ſicut vitia aĩoꝝ ſunt ꝑuationes na
turaliũ bonoꝝ ⁊ moꝛbi: ⁊ vulnera priuãt
coꝛpa ſanitate. Hec nãqꝫ tria:oꝛdo:mod⁹:
ſpẽs:generalia ſunt bona:in reb⁹ a deo fa
ctis: ſiue in ſpũ:ſiue i coꝛpe. Oĩa qꝑpe q
a dõ facta ſunt: ⁊ vnitatẽ qndam in ſe oſtẽ
dunt: ⁊ ſpẽm: ⁊ oꝛdinẽ. Quicqd enĩ hoꝝũ
eſt ⁊ vnũ aliqd eſt ſicut nature coꝛpoꝝ :et
ingenia aĩaꝝ ⁊ aliqua ſpẽ foꝛmaꝛ:ſicut ſũt
figere vel qlitates coꝛpoꝝ:ac doctrine vel
artes aĩaꝝ ⁊ oꝛdinẽ aliquẽ petit aut te-
net :ſicut ſunt pondera vel collocationes
coꝛpoꝝ:atqꝫ amoꝛes atqꝫ delectatiões aĩa
rũ. Hec tria vbi magna ſunt:magne natu
re ſunt:vbi parua:parue nature ſunt:vbi
nulla ſunt: nulla natura eſt. Malũ quippe
id eſt coꝛruptio ſeu amiſſio: vel modi vel
ſpeciei:vel oꝛdinis naturaľ: ſi omneꝫ mo-
dũ:ſpẽm:oꝛdinẽ auferat:nulla remanebit
natura:ac ꝑ hoc que coꝛrũpi pt etiã ipa ali
qḋ bonũ eſt. Non enĩ ei nocere põt coꝛru-
ptio:niſi adimendo ⁊ minuendo bonum.
Malũ quoqꝫ bene oꝛdinatũ ⁊ loco ſuo po
ſitũ eminenti⁹ cõmẽdat bona vt magꝭ pla
ceãt ⁊ laudabilioꝛa ſint:dũ cõpanꝛ malis
Sicut aũt ꝯtraria ꝯtrarijs oppoſita ſermo-
nis pulchritudinẽ reddũt: ita quadã non
verboꝝ ſed rerũ eloquẽtia ꝯtrarioꝝ oppo
ſitione ſeculi pulchritudo opponiꝛ: atqꝫ oꝛ
do ſeculoꝝ tanqꝫ pulcherrimũ carmẽ etiã
Eccl.33. quibuſdã antithetis honeſtaꝛ. vnde ſcrip
tũ eſt. Cõtra malũ bonũ eſt:et ꝯtra moꝛtẽ
vita:ſicut cõtra piũ peccatoꝛ: ⁊ ſic intuere
oĩa altiſſimi:bina bina: vnũ ꝯtra vnum

Ex bonis autẽ.i.ex libero arbitrio vo-
2.ſen.diſ. luntatis oꝛta ſunt mala . Neqꝫ hoc dñi re-
34.ca.1. fragaꝛ ſentẽtie qua dixit nõ põt arboꝛ bo
Cũ ſeqñ. na fructus malos facere.i.bona voluntas
math.7. nõ põt facere mala opa:ſcꝫ tãdiu mala ar-
Aug⁹ boꝛ manet in peccatoꝝũ fructib⁹ qꝫdiu ad
penitentiã nõ cõuertiꝛ. et tãdiu bona ar-
boꝛ non facit malos fructus: qꝫdiu in ſtu-
dio bonitatis ꝑſeuerat : ſed ex bona hoĩs
natura oꝛiri voluntas ⁊ bona põt ⁊ mala.
Nunquã vero malũ poteſt eſſe: vbi nullũ
2.ſen.diſ. eſt bonũ. Unde mira res ꝯficiꝛ :vt qꝛ om-
34.c. oſtẽ nis natura bona ẽ: nihil aliud dici videaꝛ
ſa ĩ ſine .⁊ cũ vitioſa natura mala dr: vbi grã:malus
Ex quo .⁊
ideoqꝫ.
homo qꝫ malũ bonũ. Hõ enĩ eſt natura et XVII
bonũ eſt: ⁊ vitiũ eſt malũ. Non eſt tñ malũ
bonũ:neqꝫ bonũ malũ: ido qḋ hõ mal⁹ nõ
eſt niſi bonũ malũ. Homo ncꝑe bonum ẽ:
malũ iniquũ. Et cauenda ẽ illa ꝓphetica
ſentẽtia:ve his q dicunt qꝛ bonũ eſt malũ: Eſaie.5
et qꝛ malũ eſt bonũ. Opus em̃ dei culpant
qḋ eſt homo: ⁊ vitiũ hoĩs laudant qḋ ẽ ini
quitas. Oĩs vero natura ⁊ ſi vitioſa eſt
inquantũ natura ẽ bona eſt: inqntũ vitio-
ſa eſt mala eſt. Natura quoqꝫ ſentiẽs etiaꝫ
cum dolet melioꝛ eſt qꝫ lapis q nõ põt do
lere: rationalis vero ꝑſtantioꝛ ẽ etiã miſe-
ra qꝫ illa q rõis vel ſenſus eſt expers. Ma
ledicti ꝗ ſunt:q maledicunt diabolũ: blaſ-
phemãtes in eo op⁹ dei ꝓ malo ipi⁹. Pri-
mũ ſane malũ.i. ꝑma priuatio boni ratõ-
nalis nature ⁊ cauſa maloꝝ fuit voluntas
mutabilis boni: ab imutabili bono defici-
ens. Poꝛro male voluntatis initiũ nõ po
tuit eſſe niſi ſupbia.i.amoꝛ ꝓprie excellẽ-
tie. Initiũ enĩ oĩs peccati ſupbia . Dein Eccl.10
de etiã nolentib⁹ ſubintrauit ignoꝛãtia re
rum agendarũ ⁊ ꝯcupia noxiarũ : quibus
comites ſubinferunꝛ erroꝛ et doloꝛ . Que
duo mala qñ iminentia ſentiunꝛ :ea fugi-
tantis animi motus vocaꝛ metus. Poꝛro
cum adipiſciꝛ auaris ꝯcupita : leticia ven
tilatur. Ex his moꝛboꝝ fontib⁹ oĩs miſia
emanat

Dominica nona. Scd̃m Lucam.

D
Omo quidam erat diues q
h habebat villicum: ⁊ hic diffa
matus eſt apud illum qua- Luce.16.
ſi diſſipaſſet bona ipſius. ⁊c̃

Nunc ad auaros ſuperboſqꝫ phariſeos : nunc
ad diſcipulos illis audientibus loquitur dñs :
vt reſipiſcant. Villicus pꝛopꝛie gubernatoꝛ ⁊ cu
ſtos ville eſt. Unde et a villa nomẽ accepit. Hic
vero ponitur pꝛo economo.i.diſpenſatoꝛe:q ſcꝫ
vniuerſam domum diſpenſat. Economus enĩꝫ
tam pecunie qꝫ frugum et omnium que domi-
nus poſſidet:diſpenſatoꝛem ſignificat . Villic⁹
ergo eſt cui deus aliquas pecunias ad erogan-
dum commiſit. Diſſipat igitur cum male ꝯgre-
gat. vel quando non bene expendit. Et voca-
uit illum et ait illi. Quid hoc audio de
te. Redde rationem villicationis tue.
Jam enim non poteris villicare. Vocat
deus quando incutit timoꝛem eterne damnati-
onis. reddit homo rationem: ſi cogitans villica
tionem cum iſta vita finiendam : magis de acq
rendis amicis qꝫ de cõgregãdis diuitijs tractat.

XVII Ait aũt villicus intra ſe. Quid faciam quia dominus meus aufert a me villicationem. Fodere non valeo. mendicare erubeſco. Scio quid faciam. vt cum amotus fuero a villicatõe recipiant me in domos ſuas. Ablata villicatione foderẽ nõ valemus. quia poſt hanc vitam non licet nobis inquirere fructum bone conuerſationis ligone deuote compunctionis. Mendicare confuſionis eſt: eo modo quo fatue virgines mẽdicabũt Domus ſanctoꝝ quibus tempore huius villicationis miam impendimus: celeſtes manſiões ſunt in domo patris. Conuocatis itaqꝫ ſingulis debitoribus dñi ſui. dicebat prio Quantum debes domino meo. At ille dixit. Centum chados olei. Dixitqꝫ illi Accipe cautionem tuam: et ſcribe quinquaginta. Deinde alio dixit. Tu vero quantum debes. Centum choros tritici. Ait illi. Accipe litteras tuas ⁊ ſcribe octoginta. Accipe litteras ſubaudis in quib⁹ debitum ſcripſeras. Cautio eſt vndecunqꝫ caue tur contra ſiniuriam vt iuſticia teneatur. Chad⁹ grece anphora eſt continens vrnas tres. Chor⁹ vero modijs. xxx. completur. Qꝺ autẽ vni medietas: alteri quĩta pars dimittitur ſimpliciter acceptum docet. quia omnis q̃ indigentiam cuiuſlibet pauperis ſanctoꝝ vel ex dimidia vel ex q̃nta parte releuauerit: certa miſericordie ſue mercede donandus ſit. Vł ſic accipiatur. vt cũ iudei decimas dicant debere dari ſacerdotibus ⁊ leuitis. nos ſup iuſticiam eorum habundantes iuſticia chriſti demus medietatẽ bonorum ſicut et zacheus fecit non ſolum de fructibus ſed ⁊ ꝺ omnibus bonis ſuis. Aut certe duplicemus illorum decimas eccleſie dãdo quintas. Et laudauit dominus villicum iniquitatis qꝛ prudenter feciſſet. qꝛ filij huius ſcłi prudentiores ſunt filijs lucis in generatõe ſua. Cuius quiſqꝫ opa facit ei⁹ et filius dicitur Vnde et boni ſũt filij luciſ eterne. mali vo filij ſeculi. i. tenebrarũ. De quib⁹ ſalomon ait. Ve qui ſapientes eſtis in oculis veſtris: ⁊ coram vobiſmetip̃is prudentes. In hoc diſpenſatore non debemus ad imitandum ſumere. vt vel domino fraudẽ. vł de fraude elemoſinam faciam⁹ ſed interdum ſimilitudines ecõtrario ducũtur. vt hic et de iudice iniquo. vnde lucas in. cc. xviij. capitulo. Si ergo dñs diſpendium paſſus tam laudat prudentiam diſpenſatoris. nõ ꝙ aduerſũs eum fraudulenter ſed pro ſe prudenter egerit: multomagis chriſtus qui nullũ ſuſtinere poteſt. ⁊ pronus eſt ad clementiam. laudabit diſcipulos ſi ad eius preceptuꝫ miſericordes fuerit. Vnde ſequitur. Et ego vobis dico. Facite vobis amicos de mammona iniquitatiſ

13.q.5.ſcp tura

E

vt cum defeceritis recipiant vos ĩ eterna tabernacula. Mãmona ſyroꝝ lingua diuitie nuncupãtur: ⁊ iniq̃tatis additũ eſt. qꝺ de iniquitate collecte ſunt. Unde vulgata ſentẽtia dicit̃. qꝛ diues aut eſt iniqu⁹. aut heres iniq̃. Docet ḡ de diuitijs iniq̃tatiſ amicos facere nõ quoſlibet paupes. ſꝫ eos q̃ nos pñt recipe in celeſtes mãſiones. Vel ita. Faciam⁹ amicos de iniq̃ mãmona. vt largiẽdo paupib⁹ angeloꝝ nobis ceteroꝝ qꝫ ſanctorũ grãm cõparem⁹. Hoc q̃dẽ male intelligendo rapiũt: vt quaſi bñ diſpenſent. ſꝫ grauant potiuſq̃ꝫ adiuuent. Hoſtie enĩ impioꝝ abhõminabiles. Hinc et ꝑ ſalomonẽ dicit̃. Qui offert ſacrificiũ de ſubã paupis: ac ſi victimet filiũ in ꝯſpectu pr̃is. Qui fidelis eſt in minimo et in maiori fidelis eſt. Et qui in modico iniquus et in maiori iniquus eſt. In minimo eſt fidelis q̃ habet viſcera pietatis. et opera miſericordie dando elemoſinas. ⁊ diligendo ꝓximos. In maiori eſt fidelis q̃ omnino adheret creatori et vn⁹ ſpũs cũ eo deſiderat effici. Qui eni fratrẽ nõ diligit quẽ videt. nec miſereatur egeni. q̃uo diligit deũ quẽ nõ videt. ⁊ q̃uo ſe ip̃m deo tribuet. Theophilus antiochen⁹ qui quattuor euangeliſtarũ in vnũ opus dicta compinxit hec ſuper hanc parabolã in ſuis cõmẽtarijs eſt locut⁹. Diues hñs villicũ vel diſpẽſatorẽ de⁹ oĩm ip̃otẽs eſt. Hui⁹ diſpẽſator fuit paulus legẽ dei diſcẽs a gamaliele. Qui cũ cepiſſet chriſtianos ꝑſequi. ⁊ dñi ſui ſubam diſſipare correctus eſt a dño. audiẽs. duꝝ eſt tibi ꝯtra ſtimulũ calcitrare. Dixitqꝫ in corde ſuo. Quid faciam qꝛ magiſ̃ fui et villic⁹. nũc cogor eſſe diſcipul⁹ ⁊ operarius. Fodere nõ valeo: mãdata enĩ legis terre incumbentia deſtructa ſũt. Mẽdicare erubeſco vt q̃ doctor fuerã iudeoꝝ: nũc incipiã doctrinaꝫ ſalutis mendicare ab anania. Faciaꝫ igit̃ vt me recipiant chriſtiani cũ electus fuero de villicatõne mea. Cepitqꝫ eis qui ꝑus ꝯſabant̃ in lege. et ſic crediderant vt arbitrarent̃ ſe in lege iuſtificandos dicere legem abolitã prophetas p̃teriſſe. ⁊ q̃ ante ꝓ lucro fuerãt reputari vt ſtercora. Vocauit itaqꝫ duos de plurimis debitorib⁹. Primuꝫ q̃ debebat centũ chados olei cõgregatos videlicet ex gẽtib⁹ dei miſcðia indigẽtes. Et de cẽtenario numero qui plen⁹ eſt atqꝫ ꝑfectus fecit ſcribi q̃nquagenariũ. q̃ ꝓp̃e penitẽtiũ eſt iuxta iubeleũ annũ. ⁊ illã ꝑabolã in. lxxiij. luce: in q̃ alteri quingẽti: alteri debitori. l. denarij dimittuntur. Scðm aũt vocauit populũ ſcꝫ iudeoꝝ q̃ tritico mandatoꝝ dei nutrit⁹ erat. ⁊ debebat ei cẽtenariũ numerũ. ⁊ coegit eũ ꝙ de centũ faceret. lxxx. id eſt crederet in dñi reſurrectionem octaua die factã. Octoginta enĩ cõplent̃ de. viij. decadib⁹. ⁊ vt ꝺ ſabbato trãſiret ad p̃mã ſabbati. Ob hãc cauſã a dño p̃dicat̃ bñ feciſſe. qꝺ de legiſ auſteritate mutatus ſit in euãgelij clemẽtiam. Qꝺ ſi q̃ſierit q̄re vocet̃ villic⁹ q̃ bñ q̃dẽ offerebat. ſꝫ nõ bñ diuidebat credẽs in prẽm. ſꝫ filiũ ꝑſequẽs hñs deũ oĩpotẽtẽ ⁊ ſpũſanctũ negans. Prudentior itaqꝫ fuit paul⁹ in trãſgreſſiõe legiſ filijs q̃ndam luciſ q̃ in lege ꝯſtati chriſtũ qui ꝺ pr̃is verũ

1.q.1.nõ ꝛ 2.14.q.5 ꝑ totũ Eccl.34.

F

Theophilus

lumē eſt ꝑdiderūt. Si aūt de mãmona iniq̄tatiſ
bñ diſpēſato: recipiūtur in eterna tabernacula:
q̄nto magꝭ ſermo diuin⁹ in quo nulla eſt iniqui
tas q̄ apoſtolis credit⁹ ē bonos diſpēſatores le/
uabit in celū. Quãobrē q̄ fidelis eſt in minimo:
id eſt in carnalib⁹: et ī maiori fidelis erit. i. in ſpi
ritalib⁹. Qui aūt in ꝑuo iniqu⁹ eſt: vt nō det fra
trib⁹ ad vtendū qđ a dō ꝓ oñibus eſt creatum.
iſte et in ſpūali pecunia diuidēda iniqu⁹ erit: vt
nō ꝓ neceſſitate ſed ꝓ pſonis doctrinã dñi diui
dat. In minimo fidelem eē magnū eſt. Nam ſi
cut rō rotūditatis. i. vt a puncto medio oēs li
nee pares in extrema ducãtur: eadē eſt ī magno
diſco: q̄ in numero exiguo ita vbi ꝑua iuſte gerū
tur nō minuiꝫ iuſticie magnitudo.

G De quatuor debitoribus.

Quattuor debitores ſūt: deus: ſpi/
ritus: caro: mundus. Deus debet
ſpiritui: vt eū et cognitōe veritatꝭ
illuminet: et amore ꝟtutis inflãmet: ſpūs
debet deo in oñibus q̄ agenda ſūt ab ipſo
erudiri: ⁊ ſm ipm opari: ſpūs debet carni:
vt eã et a malis cohibeat: et in bonis exer/
ceat: caro debet ſpūi ī bono agēdo miniſte
riū: et in cōmodo appetēdo modū: caro de-
bet mūdo ex eius abūdãtia qđ neceſſitatis
eſt ſumere: qđ ꝟtutis ē exercere: mūd⁹ de-
bet carni in neceſſitate ſubſidiū: in exercita
tione incitamentū. Sꝫ ſpūs creatori debi/
tū nō pſoluit. q2 ꝑ ſupbiam elatus cōtēnit
ab eo ſciētiã ꝟitatis q̄rere vel p⁹ pigriciã li
gatus acceptam intelligentiã faſtidit ope
exercere. Propterea ⁊ ip̄e creator ſpūi de
bitū iuſte negat: vt eū nec ad cognoſcēdū
verū illuminet: nec ad bonū amandū inflã
met. Nã ſupbū int⁹ a cognitōne veritatis
abicit: pigrū aūt in ope foris affligit. Rur/
ſus q2 idē ſpūs carni debitū nō pſoluit: vt
eã vicꝫ vel a malo cohibeat: vl' ī bono exer
ceat fit vt ⁊ ip̄a caro iuſta dī diſpenſatōe ñ
ea exhibeat ſpūi q̄ dꝫ: hoc ē vel ī bono agē
do miſteriū: vel ī appetēdo cōmodo modū.
Itē q2 caro ꝑ negligētiã ſpūs laxata mūdo
debitū nō exhibet: ꝫ eius affluentiã ad lux/
um voluptatis intorquet: ⁊ ad exercitatio
nem virtutis ei⁹ adminiſtrationē nō obti
net: ipſe quoqꝫ mundus iuſta recompēſati
one ad miſeriã ſpūs multiplicandã eam: ⁊
frangit aduerſis ⁊ pſperis diſſoluit. Hui⁹
autē diſcordie q2 ſolus ſpiritus auctor eſt:
neceſſe eſt: vt ip̄e etiam prior ad pacem re/
deat: ⁊ cetera poſt ſe ſubſequenter ad pa/
cem componat. Si enim ipſe et creatori
debitã ſubiectionē: ⁊ carni iuſtum reginē
exhibere ſtuduerit: pfecta et conſummata
iuſticia ſubſequitur: ⁊ reformata iuſticia XVII
cōcordia quoqꝫ et pax perfecta reparatur.
Sicut eñi ex eius iniuſticia pax et concor/
dia cunctoꝝ ſoluitur: ita per eius iuſticiaꝫ
vniuerſa reconcilianꝭ. Hanc aūt iuſticiam
ſpūs habitam perdere potuit: amiſſã vero
ꝑ ſe recuperare non poteſt. q2 ne debitum
creatori pſoluat: ignorantia fallitur: ne ve
ro debitum carni perſoluat: concupiſcētia
prepeditur. ⁊ ſi forte ex parte illuminatus
verum agnoſcere ceperit: et ex parte cōfir
matus bonum adimplere non poteſt: tamē
hic quod perfectum eſt adipiſci. ſꝫ ſicut ſcp/
tum eſt vt degustatam pro parte iuſticiam
eſurire et ſitire incipiat: ⁊ non adepta ple/
nitudīe ad ſatietatē ptīngat. De mīa.

Miſericordias domini ait pſalmiſta H
in eternū cantabo. Cantabo ī me:
et cantabiles aliјs faciaꝫ miſcdias ps. 88.
dñi: miſcdias dico: in eternū mãſuras. Mi
ſericordias ideo pluraliter ponit: q2 q̄t ſūt
miſ̄ri. i. ꝑ miſcdiam reparati: totidē ſunt ⁊
miſcdie. In eternū aūt ideo ponit: vt oſtē
dat ꝑ hoc: ſic ira ꝑ adã fuit tēpalis: ſic ⁊ mi
ſericordia per chriſtū cōceſſa eſt eternalis.
Ideoqꝫ bone ieſu in generationē ⁊ genera
tionē: annūciabo veritatē tuam ī ore meo.
In generationem inqꝫ ⁊ generationē: can
tabo miſericordias: et annūciabo veritatē
tuã: nō falſitatē meã: in ore iaꝫ meo. id eſt:
cordi conſono. q2 qđ tuū eſt annūcio. Ob/
ſequantur itaqꝫ membra mea dño meo: lo
quar ꝫ tua loquar. q2 veritatē tuã annūcia
bo in ore meo. Si eñi nō obſequor: ſeruus
nō ſum: ⁊ ſi mea loq̄r: mendax ſum. Ideoqꝫ
vt ego loquar: ⁊ tua loquar: duo quedam
ſunt: vnum meum: alterū tuū: veritas q̄ dē
tua: os meū: ⁊ ideo veritatē tuã annuncia
bo in ore meo: veritatē dico: ptingentem ī
generationē et generationē. i. in eternum:
ſicut et miſcdia. Quas aūt miſcdias cãtet:
⁊ quã veritatem annūciet videam⁹. Qm̄
dixiſti in eternū miſcdia edifi. ī ce. ꝑpa. ve.
tu ī eis. Ideoqꝫ ſecure cãtabo mīas tuas: et
annūtiabo ꝟitatē tuã: qm̄ tu q̄ nec fall' nec
fallerꝭ dixiſti. i. pmiſiſti miam ⁊ ꝟitatē: di
cēs ita in diſpoſitiōe tua. Miſcdia. i. repa/
tio futura edificabiꝫ ꝑ grãm. i. pficieꝫ ptin
gēs ī eternū: hoc ē: ſic edifico vt ñ deſtruã. Et
ꝟe ita erit. q2 ī illꝭ ꝑ miſcdiaꝫ repatꝭ factꝭ celꝭ
ꝑpabiꝫ: hoc ē exhibebiꝫ aliјs vt ñ deſpent:
ꝫ ſperēt q2 ꝟitas tua. i. cōpletō pmiſſoꝝ tu
oꝝ euidēter appeat ī eis. Erit eñi ī alio ſci

XVII entia linguarum:in alio gratia ſanitatũ: i
alijs diſcretio ſpũum: ꝛ cetera ſpiritualia
dona:ſicut tu ꝓmiſiſti. Quod videntes alij
nõ deſperabũt de completõe ꝓmiſſoꝝ tuo
rum:qꝛ repleſti in bonis deſiderium eorũ
qui ꝑ miſcdiam reparati facti ſũt celi. Igi
tur quiſquis ꝑ miſcdiaꝫ reparatꝰ: ac ꝑ hoc
celũ factus:hunc pius dominus coronabit
poſt repletionẽ bonoꝝ ſuoꝝ: ꝛ hoc mõ co-
ronabit.qꝛ ꝑducit eũ ad illud bonũ qd eſt
ſummũ omniũ bonoꝝ. Itaqꝫ nõ in his bo
nis:vbi quocunqꝫ te vertas vileſcit habi-
tum:qd accendit deſideratum. Nã qñ non
habeo:cupio:poſt qꝫ vero habuero cõtem
no: ꝛ per illa bona quibus repleſti deſide-
rium meum renouabitur iuuẽtus mea vt
iuuentus aquile. Pre ſenectute ſuꝑcreſcit
aqle ſuperius roſtꝝ inferiori:in tm̃:vt nec
os aperire:nec ſe reficere poſſit: ꝛ ſic penu
ria cibi deficit. In tali anguſtia acutum la
pidem querit: ꝛ tamdiu roſtri incremẽtuꝫ
cõtundit:donec ſe reficere poſſit: ꝛ tũc reci
pit et nitorem pennarum ꝛ vigorem viriũ.
Sic anima noſtra nõ erat idonea: vt pane
illo quo veſcuntur angeli reficeretur.qꝛ os
noſtꝝ vetuſtate clauſum tenebatur: ſꝫ da-
ta eſt nobis petra.i.chriſtus:ad quã vetu-
ſtate attrita:os nr̃m nouitate aptum ido-
neũ factum eſt ad veſcẽdũ pane illo ange-
lorum:q de ſe dixit. Ego ſuꝫ panis vi.q d
ſ. Hic panis ab anima cuiuſqꝫ renouati:
ꝫ etiã comedit:tũc vero plenarie illo refici
emur:quando in angelicũ habitum cõmu
I tabimur: ꝛ ipſe erit oĩa in oĩbus. Inte-
rim i hac ꝑegrinatõne qd? Vtiqꝫ nõ dere-
linquimur.qꝛ dñs faciẽs ẽ miſericordias:
verũtamen nõ niſi faciẽtibꝰ miſcdias. Be
matth. 5 ati eñ miſicordes:qm̃ ip.mi.cõſe. Quem
aũt modũ miſcdie exigit. Hũc ſcꝫ dilige in
imicũ tuũ: ꝛ oĩ petenti te tribue. Videt
aũt repugñre qd dr̃.ſ.iniquũ ne ſuſcipias: ꝛ
illud:/ ãdiu deſudet elemoſina i manu tua
donec iuſtũ inuenias cui des eã. Sed vult
dñs vt miſcdiam facias etiã iniquo:nõ tan
qꝫ iniquo. Occurrit tibi homo iniquus:in
q hõ opꝰ eſt di:iniquus xo opus eſt hoĩs.
Da opi dei:ita vt nõ attendas opꝰ homis:
id eſt vt qꝫ iniquus eſt:nõ placeat tibi.qꝛ ſi
recipis iniquũ i nomie iniq: mercedẽ iniq
recipies:ſic q recipit iuſtũ in noĩe iuſti:m.
matth. 10. iuſ.ac. Sꝫ aliqs ꝑuerſe ꝛ nimis large miſi
cordiã accipiẽs dic. Nunqd nõ corrigã fili
45. diſti. tria. um luxurioſũ:nec ſeruũ ſceleratũ. Is ſciat
qꝛ regula dñi nõ rephendit ꝫ ſi fiãt:imo re
phẽdit ſi nõ fiãt. Debes eñ corrigere oĩs
ad correctionẽ tuã ꝑtinẽtes:ſi aũt q ad te ñ
attinẽt tibi inferũt iniuriã: patiẽter ſuſti-
neas eã. qꝛ ſic miſericors erit:ſi tu miſertꝰ
fueris:ita etiã miſicors erit:vt ſi remanꝫ mł R
tũ qcqd ꝓ iuſticia pateris Vere dñs ẽ faci
ens miſcdias.qꝛ eſt miſerator ꝛ miſericors
Miſericors quidẽ affectõne:miſerator ex-
hibitõe.qꝛ vndiqꝫ nos vocat ad ꝯuerſionẽ:
vndiqꝫ ad penitẽtiã:ſicut apl's ait. An ig-
noratis diuitias gratie di? An neſcis quia
patientia dei ad penitẽtiã te adducit. Vo
cat nos creature bñficijs: vocat nos ſpiri-
talibus donis: ꝛ ido eſt miſerator ꝛ miſeri-
cors. Sꝫ ita intelligat miſericors: vt ꝛ vi- de pe. diſ. 1. taciturnitas.
deat iuſtꝰ. Sicut eñ nũc ẽ miſicors: ita tã
dẽ erit verax. Et ido timẽdũ eſt ne tandeꝫ
expiamur iuſtũ:qm̃ nũc ꝯtemnimꝰ benig-
num. Siqdẽ ipſe pius dñs lõganimis eſt ꝛ
multũ miſicors. Longanimis ẽ:qꝛ nõ ſta-
tim punit pctã nr̃a: ſꝫ lõganimitate querit
bona opa. Si eñ puniret peccatoreꝫ: quẽ
haberet laudatorẽ. Nec tñ vult in coruina
voce dilectationẽ: ſꝫ in colũbino gemitu cõ
feſſionem. Mltũ aũt miſicors eſt. qꝛ remu
nerat in nob non nr̃a merita: ſꝫ ſua dona.
Dñs itaqꝫ miſator ꝛ miſicors lon. ꝛ mul.
miſi:ipſe fecẽ notas vias ſuas:miſcdiam.ſcꝫ pſ. 102
ꝛ iudiciũ: ꝑ qs ipſe ad nos vẽit: ꝛ nos ad eũ
Moyſi. Per moyſen intelligẽdi ſũt oĩes
ꝑfecti: ſꝫ ido eũ potiꝰ ponit. qꝛ ꝑ eũ legem
dedit:i q lege data: magnũ miſteriũ ẽ. Ad
hoc eñ lex data eſt:vt creſcẽte peccato:ſu-
ꝑbi humiliarent:humiliati ꝯfiterẽtur:con
feſſi ſanarẽtur. Has occultas vias ſuas no-
tas fecit moyſi:ꝑ quẽ lex data ẽ: q ſuꝑabũ-
dauit delictũ: vt ſuperhabundaret ꝛ gra-
tia. Nec hoc crudeliter a deo factum eſt: ſꝫ
ſalubriter. Multi enim et non ſentiũt:nec
medicum querunt. Augetur morbus:cre-
ſcit moleſtia:queritur medicus: ꝛ ſanatur
egrotus. Ecce quomodo pertinet ad legẽ
miſericordia. Iudicium quoqꝫ per contra
rium:ſcꝫ quantum ad non attẽdentes hoc
pertinere intelligas. Et non ſolum moyſi:
ꝛ alijs fecit vias ſuas notas: ſed et etiam fi
lijs iſrael:id eſt quibuſqꝫ minoribus nunc
videntibus deum fide:tandem viſuris ſpe-
cie. Fecit notas voluntates ſuas. Hoc eſt
autem voluntas ſua: vt nos attendamus
multiplicem noſtram miſeriam: et quera-
mus medicinã: ꝛ ſic in ꝑpetuũ nõ iraſcet.

Hoc infert ad conſolationē nr̄am. Nō eniꝫ
ſatagere debemus: vt futurā irā euadamꝰ.
ſ᷑ etiā vt pn̄tem deponamus: de qua apl's.
Fuimꝰ enī aliqñ ⁊ nos natura filij ire. Et
ideo cōſolando nos dic̄: qꝛ nō iraſcetur in
ꝑpetuū. Jam enī ſpe irā in q̄ adhuc ſumꝰ.
id ē̄ penas peccati euaſimus: tandē penitꝰ
euademus: ⁊ ſicut nō in perpetuum iraſce
tur: ita nec in eternum cōminabit᷑. Hec enī
dn̄s ira: comminatio eſt eterne. A qua nos
miſericorditer dn̄s ieſus chriſtꝰ liberare di
gnetur. Qui vi. ⁊ reg. ⁊c. Dn̄ica. x.

Luce. 19. L Um appropinquaret dn̄s
hieruſalem videns ciuitatē
fleuit ſuper illaꝫ dicēs. Qꝛ
ſi cognouiſſes et tu. Equidē
in hac die tua que ad pacem tibi: nunc
aūt abſcondita ſunt ab oculis tuis. Qꝛ
venient dies in te. ⁊ circūdabūt te inimi-
ci tui vallo ⁊ coanguſtabūt te vndi-
qꝫ. ⁊ ad terrā ꝓſternent te ⁊ filios tuos
qui in te ſunt. ⁊ cetera. Literāꝫ ſic lege. Si
cognouiſſes qꝛ venient dies in te: ⁊ circundabūt
te inimici. ⁊c. etiā tu ſubaudis fleres. Que mo-
do qꝛ neſcis ꝙ imminēt exultas dū carnē volup
tatibus das. Equidē in hac tua die. i. in hac tua
ꝓſperitatis claritate: q̄ ad pacem tibi eſt tēpo-
ralē ſubaudis fleres ſi cognouiſſes hec ſupuen-
tura mala. ſed nūc abſcondita ſūt ab oculis cor
dis tui. Uel pōt a principio capituli ſub vno v'-
ſu legi vſqꝫ ad paceꝫ t: hoc mō. Fleuit dicēs. Qꝛ
ſi cognouiſſes etiā tu mecū ſubaudis ruinā q̄ imi-
net fleres. Equidē hoc ē etiā certe in hac die tua
que ad pacem tibi eſt: ſubaudis fleres. Nūc aūt
abſcondita ſūt erit alius verſus vſqꝫ ad finē ca-
pituli. Et nō relinquent in te lapidem ſup lapi-
dem eo ꝙ non cognoueris tempus viſitatōnis
tue. Euerſionē hierl'm factā eſſe a romanis ꝑn-
cipibus veſpaſiano et tyto nō ignoramus. Etiā
ipa tranſmigratio ciuitatis nūc cōſtructe extra
portā vbi dn̄s crucifixus fuit teſtat᷑: ꝙ prior illa
hieruſalem funditus euerſa ſit. Hec eſt cauſa
deſtructionis illius. qꝛ non cognouit dominum
Hiere. 8. quando viſitauit eam. Unde illud propheticū.
Miluus in celo cognouit tempus ſuū: turtur ⁊
hyrundo ⁊ ciconia cuſtodierūt tempus aduen-
tus ſui: populus autem meus non cognouit iu
dicium domini. Turtur eſt genus volatilis: ⁊ ne
ſcit nunc amare. Nam ſemel vni nupta marito
ſemꝑ abibit cum ſimul ipſo. Nocte dieqꝫ iuncta
manebit ſibi. Abſqꝫ marito nemo videbit eam.
Sꝫ viduata ſi caret ipſo: nō tamē vltra. Nubet
amico: ſola volabit: ſola ſedebit. et quaſi corde
tenebit amicum. Operieſqꝫ caſta manebit. Sic
anima queqꝫ fidelis facta viruli. Federe felix: nā
qꝫ maritus eſt ſibi chriſtus. Cum ſua de ſe pec-
tora replet: ⁊ bene viuit: ſemper adheret. Non

alienum querit amicū. Quālibet orcꝰ ſump- XVII
ſerit illum. Quē ſupereſſe credit in ethre. Jnde
futurum ſpectat eundem. Ut microcoſmuꝫ in
dicet ofh̄c. Hirūdo aūt eſt volatile ſimili modo.
⁊ generat ſemel. Sic et ſaluator meus natus eſt
ſemel: in vtero baiulatus ſemel: crucifixus eſt ſe
mel: ⁊ ſurrexit a mortuis ſemel. vnꝰ deꝰ. vna fi-
des: vnum baptiſma. Ciconie aues vocate a ſo
no quo crepitant quaſi ciconie. Quē ſonuꝫ oris
potius eſſe dicūt q̄ꝫ vocis: qꝛ eum quatiente ro-
ſtro faciūt. Hee verꝫ nūcie ſocietatꝫ comites: ſer
pentium hoſtes maria tranſuolant: in aſiā col-
lecto agmine pergunt: cornices duces eas prece
dūt: ⁊ ipſe quaſi exercitus eis obſecūtur aduer
ſus inimicas aues. Eximia illis circa filios pie
tas. Nam adeo impenſius fouent in nidis fili-
os: vt aſſiduo incubitu eis plume exeant. Quā-
tum aūt temporis impenderint fetibus educā-
do tantū et ipſe inuicem a pullis ſuis aluntur.
Hoc eſt moralis denotatio clementie ⁊ compaſ- M
ſionis. Semel itaqꝫ dn̄s fleuit ſuper ciuitatem:
eum perituram nunciaret: ſed quotidie per ele
ctos ſuos in eccleſia plangit reprobos qui neſci
unt cur plangantur. qꝛ iuxta ſalomonem letan
tur cum malefecerint ⁊ exultant in rebus peſſi-
mis. Qui ſi damnatōnem ſuā preuiderent: ſeip
ſos cum electorum lachrymis plangerent. Su-
am igitur hn̄t diē anima ꝑuerſa: que trāſitorio
gaudet in tēpore. Cui ea que aſſunt ad pacē ſūt
quia dum ex rebus temporalibus letatur: dum
honoribus extollitur: dum in carnis voluptate
reſoluitur: duꝫ nulla venture pene formidie ter-
retur. pacem habet in die ſua. ſed graue ſcanda
lum damnationis habebit in die extrema. Jni-
mici ſunt maligni ſpiritus: qui animaꝫ a corꝑe
exeuntem obſident. quā ī carne poſitā decepto-
rijs delectationibꝰ fouēt. Uallo eā circundāt. qꝛ
reductis iniquitatibꝰ quas ꝑpetrauit an̄ oc'los
eius ad ſocietatē ſue dānatōis eā coartāt. Undi
qꝫ coanguſtāt. qn̄ ei nō ſolū opis. verūetiā locuti
onis iniquitates replicāt. Tūc aīa ꝑ cognitionē
reatꝰ ſui ad terrā ꝓſternit᷑ cū caro ad puluerē re
digit᷑. Tūc ī morte filij eiꝰ cadūt: cū cogitatōes
illicite ex illa ꝓdeūtes ī extrema vltōe diſſipant᷑
ſic̄ ſcptū ē. Jn illa die ꝑibūt oēs cogitatōes eoꝝ.
Lapis ſup lapidē itelligit᷑ dura cogitatio ſuper
durā cogitationē. Peruerſā aīam viſitat d's q̄t-
tidie ꝓcepto: aliqn̄ flagello: aliqn̄ miraculo: vt q̄
neſcit audiat. aut dolore cōpūcta redeat: aut bn̄
ficijs deuicta: malū qd̄ fecit erubeſcat. Preterea N
notādū ꝙ q̄ndā ſpūalē naturā ī nob̄ habemus
vbi corꝑaliū rerꝫ formātur ſilitudies. Prima cū
aliqd̄ corpꝰ ſenſu corꝑis tāgimꝰ. ſecūda: ſiue cuꝫ
abſētia corꝑa iā nota cogitamꝰ. tercia: ſiue cū eo
rū corꝑm q̄ n̄ nouimꝰ. ſꝫ tn̄ eē n̄ dubitamꝰ intue
mur. q̄rta: ſiue cū aliq̄ q̄ n̄ ſūt vl' eē neſciūtur ꝓ
arbitrio vl' opinatōe cogitamꝰ. q̄nta: ſiue cū neqꝫ
id agētibꝰ neqꝫ volētibꝰ nob̄ varie forme corꝑali
uꝫ ſilitudinū v'ſant᷑ ī aīo. ſexta. ſiue cū aliq̄ cor-
ꝑalr acturi ea ſpā diſpōimꝰ. ſeptīa q̄ꝫ. cū iā ī ipo
actu l' cū loq̄mur. l' cū faciꝰ oēs corꝑales morꝰ vt
exeri poſſint ꝑueniūt ſilitudibꝰ ſuis itꝰ ī ſpū. viijª

ſiue cum a dormientibus ſomnia videnť. vel ni-
chil vel aliquā ſignificantia. Nona ſiue cū vali
tudine corꝑali turbatꝭ intrinſecus itineribꝰ ſen-
tiendi imagines corꝑm: ſpūs veris corporibus
ita miſcet. vt internoſci vel vix poſſint vť omino
non poſſint: aut ſignificent aliquid. aut ſine ſig
nificatiōe vlla oboriantur. Decimo cū ꝑrſus inua
leſcēte aliquo morbo vel dolore corporis. ⁊ inter
cludente intus vias quibus anime vt ꝑ carnem
ſentiret exercebatur ac nitebatur intentio alīꝰ
ꝙ ſomno abſentato ſpū corꝑalium rerū exiſtūt
aut monſtrant imagines vel ſignificātes aliqd
vel ſine vlla ſignificatōe apparētes. Undecima
cū nulla ex corꝑe cauſa exiſtēte. ſꝫ aſſumente at-
ꝙ rapiente aliquo ſpū. tolliť anima ī huiuſmo
di videndas ſimilitudines corꝑm: miſcens et vi
ſa corꝑalia cū ſimulʼ etiā corporeis ſenſibus vtiť.
Duodecima cū ita ſpū aſſumēte alienať ab om
ni corꝑis ſenſu ⁊ auertitur: vt ſolis ſimilitudini
bus corꝑm ſpiritali viſiōe teneať: vbi neſcio vtrꝫ
poſſint aliqua nihil ſignificātia videri. Hec igiť
natura ſpiritalis in qua non corꝑa ſed corꝑm ſi
militudines exprimūtur inferioris generis viſi-
ones habet ꝙ illud mētis ac intelligentie lumē
quo et iſta inferiora dijudicātur ⁊ ea cernūtur. q̄
neqꝫ ſunt corꝑa neqꝫ gerunt formas ſimiles cor
porꝫ velut ipa mens.

Item expoſitio de eodem.

D v Je ſyon lugent eo ꝙ nō ſit qui ve-
niat ad ſolēnitatē. Syon qḋ ſonat
Tre.1. ſpecula ē eccleſia: que regē glorie ī
decore ſuo eſt ſpeculatura. Huius vie ſctō
rum vite et doctrine accipiunť: ꝑ quos fide
les ad menia celeſtis vrbis ꝑducūtur. Hee
vie lugent paucos venire ad ſolēnitatem.
qꝛ iuſti grauiter deflent raros frequentare
oſtici ſacramenti celebritatem. Nam qui ſe
ħ alienant ab eccleſie feſtiuitate: vtiqꝫ ī fu-
turo excludūtur ab angelorū ſolēnitate.
Luce.19. Uñ legitur hodie ꝙ dñs vidēs ciuitatem
hierl'm fleuit: eamqꝫ ab hoſtibus obſiden-
dam circumfodiendā cum omnibꝰ filijs ſu
is deſtruendam ꝑdixit. Ciuitas ħ ſuꝑ quā
deus flet: eſt quelibet anima: que nō plan-
git ſua crimina. Quam inimici circumda-
būt dū imminēte morte caterue demonum
eaꝫ vallabūt. In circuitu vallum fodiunt:
dum tranſacta mala ante oculos eius ducē
tes: eam in foueā deſperatōis ducūt. Un-
diqꝫ coanguſtabūt: dum horribili vultu ⁊
geſtu eā ad penas exire compellūt. Ad ter
ram aūt ꝓſternunt: duꝫ corpus morte inte
rimunt. Filios eius trucidāt: dum eam ad
tartara ꝑducentes ꝓ malis operibus ī ſup
plicio cruciant. Lapidem ſuꝑ lapidem nō
relinquent. qꝛ nullam duri cordis cogitatī
onem impunitam dimittent. Et hoc totū
ideo cōtingit. qꝛ tempus viſitationis ſue ñ
agnoſcit. Anima viſitať: qñ cū hominibus a
deo flagellať. Sꝫ ipa viſitationē non agno
ſcit. qꝛ diſciplinam recipe renuit. Dñs aūt
de tēplo ſuo vēdētes ⁊ emētes eicit. quia
culpas homīes diabolo vendētes: ⁊ penaſ
ementes: flagello penitentie a cōuerſis ex
pellit. Hoc ꝓfigurauit hieroſolimorꝫ ſubū P
ſio: q̄ cōtigit hoc mō. Hierl'm viſitatio erat
chriſti incarnatio. Hāc qꝫpe oriens ex alto
viſitauit: dū in medio eiꝰ regnū celorꝫ ꝑdi
cauit: ſignis et miraculis illuſtrauit. Sꝫ ip Luce.19.
ſa tempꝰ ſue viſitatōis ñ cognouit: dū hūc
a lege et ꝓphetis ꝓmiſſum deū crederē no
luit. Inſuꝑ dū terrenā gl'iam ꝑdere timu-
it: regē gl'ie crucifixit: ⁊ ideo celeſtē gloriā
amiſit. Ipſe aūt alas crucis expandit. atqꝫ
ſub vmbra alarū miſericordie ſue cōgrega
re voluit: quemadmodū gallina pullos ſu
os ſub alis a miluo ꝓtegit. At illi calce do
minū abiecerūt: vocanteꝫ audire noluerūt:
manus poſt eos extendenti: dorſa in facieꝫ
dederūt. Deus aūt patiens ⁊ multū miſe-
ricors: q̄ vineā de egypto trāſplantauit: et
eam agricolʼ locauit: cuiꝰ ꝓphetas ipi ad ſe
miſſos cōtumelia affectos ꝑemerūt: inſuꝑ
et vnicū filiū ſuū de vinea eiectū occiderūt:
dedit eis. xlij. annos ī penitētiā: q̄ poſſent
reatus ſui conſequi indulgētiā. Ipi vō tē
pore grē abuſi ſūt in ſuꝑbiam: ⁊ irritauerūt
deū iugiter augentes culpam: idō ira dī aſ
cendit ſuꝑ eos ⁊ diſꝑdidit eos. Poſtqꝫ enī
ꝓphetas ſapientes ⁊ ſcribas ad eos miſſoſ
a ſe repulerūt: inſuꝑ quoſdā lapidauerūt:
quoſdā diuiſis penis interfecerūt: alios de
finibus ſuis ꝓpulerunt: deus vltionum: dñs
ſanguinem eorꝫ requirere eſt recordatus:
venitqꝫ ſuꝑ eos ac filios eorꝫ ſanguis chri-
ſti: oīmqꝫ iuſtorum: quē a ſanguīe abel ef-
fuderūt vſqꝫ quo apl'os chriſti occiderunt. vespaſianꝰ
Et qꝛ patrē ⁊ filiū offenderūt: pater veſpa Titus.
ſianus: ⁊ filius tytus hoc vindicauerūt: ac
vineam ſūmi patriſfamilias: quā in vineā
zodomorꝫ conuerterāt: de qua vinū gomorre
biberant: exterminauit aper de ſilua: ⁊ ſin
gularis ferus depaſtus eſt eaꝫ. Silua erat pſ.79.
gentilitas: de qua aper veſpaſianus exer-
citū ducitauit: ⁊ vineā. ſ. iudeaꝫ ferro ⁊ ig-
ne extermīauit. Singularis ferus erat ty-
tus: qui longa obſidione hieroſolimaꝫ eſt
depaſtꝰ. Sꝫ āteqꝫ ciuitas euerťeť toto illo

anno ſtella inſtar gladij ſup eam pendere
videt. Uitula etiã ſacrificijs ad mota: ag-
nũ eſt enixa: et ↄtinuis. xl. noctib⁹ ignee
acieſ in aere cernunt: templi ianue media
nocte vltro apiunt: maximaq; luce intus
coruſcante voces huiuſmodi audiuntur.
Tranſeam⁹ de ſedib⁹ iſtis. Igit traſactis
poſt paſſionẽ dñi quadraginta duob⁹ an-
nis: veſpaſianus ⁊ tytus duces romanoꝝ
cum maximo exercitu iudeã intrãs: vni-
uerſam regionẽ incẽdio deuaſtauit. Po-
pulus autẽ ex cunctis vrbib⁹ ob paſcha-
lẽ feſtiuitatẽ in hieroſolimã confluxerat:
quẽ exercitus in paſchali tẽpe obſedat:
ſicut ipſe dominũ in paſchali die crucifixe
rat. Itaq; ſm verba dñi: ciuitas vallo cir-
cundat: machinis vndiq; extructis forti
ter ab hoſtib⁹ impugnatur: ſed ⁊ ſumma
vi a ciuibus defenſat. Sed qꝛ in dño deo
ſcutũ ꝓtectionis nõ habuerũt: ĩ manu ho
ſtili corruerũt. Quoſdã nãq; fames: quoſ
dam conſumpſit tabes: quidã ab ipis ciui
bus crudeliter trucidati: quidã mortuoꝝ
fetore ſunt ꝑfocati. Nam peſſimi quiq; vt
canes ciuitatẽ circuibant: eſcam de manu
mulierũ: de ore infantiũ etiã rapiebãt: ci-
ues in platea iacentes: extremũ ſpiritũ ꝑ
fame trahentes: impio ferro cruciabant:
volenteſq; mori nõ ex toto extinguebant:
ſed miſeros vulnerib⁹ torquebant. Poſt-
quã vero aſinos vel equos ceteraq; aĩalia
ad eſum illicita in cibos ↄſumpſerũt: ipſe
matres filios ſuos ad edendũ mactauert
Unde magno clamore in ciuitate exorto
milites ꝓ pugnacula relinquunt: ſed ho-
ſtes vndiq; muros irrumpunt. Ciuitatẽ
violenter inuadunt: vniuerſa voraci flam
me tradunt: cunctũ populũ diuerſis ſup-
plicijs extinguunt: cunctas turres ⁊ ipm
templũ: murũq; in circuitu a fundamẽtis
deſtruunt. Omnib⁹ autẽ ſubuerſis fertur
ꝙ in loco quo ciuitas pridẽ fuerat: aratꝛ
duxerint: ſalẽ ꝓ ſemine ſparſerũt. In hac
itaq; obſidione legit ꝙ vndecies centena
milia fame ꝑierint: totidemq; gladio ꝑ-
empti ſint: eiuſdem numeri in captiuita-
tem diſtracti: trecenti in vltionẽ dñice ne-
cis crucifixi ſunt. Traditur etiã: ꝙ. xxx. ꝓ
denario venditi ſint: ſicut ipſi dominũ ꝓ
xxx. denarijs tradidert. ſic cariſſimi reddi
dit dñs ſeptuplũ in ſinu eoꝝ: qui effudert
ſanguinẽ ſanctoꝝ. Sic relicta eſt dom⁹ de
ſerta: quã ipſi ſpeluncã latronũ fecerunt:

ſicq; romani et locum et gentem illoꝝ tule XVII
rũt. En dilectiſſimi audiſtis captiuitatem
iudeorũ: cauẽdũ eſt nobis a captiõe demo Q
niorum. Illa eni ſcripta eſt ad correctionẽ
nrãm: ne nos incautos circũcludãt caſtra
hoſtis maligni. Eteni vt nos eſſemus cap
tiuitate liberi: ſũmi regis filius datus ẽ ob
ſes ꝓ redemptõe noſtri. Atq; vt hoc tena-
citer noſtre memorie imꝓmatur: pãis chri
ſti in modũ denarij formatur. qꝛ ꝑfecto il-
le ꝓ. xxx. denarijs traditus eſt in man⁹ im
piorum: q̃ verus denarius dabit in vinea
vſq; ad veſperã laborantibus ꝓmiũ omni-
um iuſtoꝝ. Hec captiuitas ꝑceſſit in figura
ſicut nobis refert ſacra ſcriptura. Cum he
lyas igneo curru in celum transferretur: et
heliſeus pallio helye iordane diuiſo: ad ie
richo reuiteret: eo iñ ad bethel aſcẽdẽte pu
eri ei illuſerũt: aſcende calue: aſcẽ. cal. cla- 4. reg. 2.
mauerũt. Quibus dum ille malediceret:
duo vrſi ď ſilua egreſſi ſũt: qui. xlij. pueros
lacerauerũt. Helias erat in figura chriſtus
Hic ad bethel aſcẽdit: dum de hieruſalẽ ad
crucẽ tẽdit. Huic pueri illuſerũt: aſcẽde
calue clamauerunt: dum iudei puerili ſen
ſu dño ꝓ nobis flagellato: decaluato ĩ cal-
uarie loco in cruce illuſerunt. Mos q̃ppe
apď antiquos erat crucifigẽdos ꝑus flagel
lari ac decaluari: ſic põt etiã in ſacra ſcꝑtu
ra notari. Deuorabit inqͣt gladius carnes deut. 32.
de cruore occiſorũ: ⁊ de captiuitate nuda-
ti capitis inimicoꝝ. Nã et captiui decalua
bantur: qui vendebantur. Hoc videtur no
ſtra tõſura exꝑmere: qui cẽſemur chriſti fi
guram gerere. Pueris autẽ ab heliſeo ma
ledicitur: dũ maledictio ſanguinis ei⁹ ſuꝑ
nos et ſuper filios noſtros iudeos inducit
Uñ duo vrſi de ſilua egreſſi. xl. duos pue-
ros lacerauerunt: dũ poſt. xlij. annos duo
imꝑatores de gentilitate egreſſi armis iu-
deos atrociter ſtrangulauerũt. Nos ḡ cha
riſſimi nitamur manus hoſtium effugere:
captiuitatẽ animarũ effugere: ad veꝛũ re
gẽ nrm ꝑuenire: verã libertatẽ obtinere.

De Helia ⁊ iezabel.

Elyas timuit iezabel: ⁊ fugit a cõ R
ſpectu mlieris fornicarie: ⁊ ſurgẽs
abijt quocũq; eũ ferebat volũtas: 3. reg. 19.
venitq; ĩ berſabe iuda: ⁊ dimiſit ibi puerũ
ſuũ: ⁊ abijt in deſertũ via vni⁹ diei. Primo
iacenda ſũt fundamẽta hiſtorie: vt p⁹ qua-
ſi de ꝑiete vł petra hiſtorie oleũ moralitatꝭ
eliciat. Iezabel iterꝑtat flux⁹ ſãguis: ⁊ ſig

nificat carnalē ↄcupiſcentiā q̄ occidit pro
phetas.i.videntes:vnde dicit̄. Vbi ē do
mus videntis.i.ꝓphete. Hec eñ videlicȝ
ↄcupiſcētia:ꝓphetas ⁊ ſapiētes extiguit:
dū voluptati blandiſſime quidē: ſed tur
piſſime ⁊ ꝑniciosiſſime dn̄e ⁊ ↄſimilibus
vitijs ſe ſubijciunt.de quib⁹ ſcribit̄. Flu
xus eoꝝ:vt fluxus equoꝝ. Unde helyas
id eſt ſolitari⁹ q̄libet:quē ſol iuſticie illu
minauit timens ſibi de regione eius fugit
in berſabee:qđ interp̄tat̄ ſeptim⁹ puteus
id eſt eccleſiā:redundantē ſeptiformi gra
ſpūſſancti. Jude.i.ↄfeſſionis vel puteus
Gregori⁹. ſatietatis:q: habet eccleſia doctrinalia p̄
cepta vel fluenta ad ſatietatē:in quib⁹ vt
ait q̄dā:agnus pōt ambulare: ⁊ elephās
natare. Inde initialis ⁊ lactea doctrina ꝓ
ponit̄ rudibus:ꝑfectis autē ſolidus cib⁹.
Reliq̄t ibi puerū ſuū.i.pueriles actus et
peccata q̄bus pueri nutant:tetēdit quocū
q̧ eū voluntas ferret. Qđ vni⁹ cuiuſq̧ q̄
pctā ſua vult redimet̄:ſignificat de libera
tionē:vt hoc genus viuendi aggrediat̄:ſ;
tandē vadit in deſertū.i.deſerit mundū:
Exo.3. via vnius diei. Tres ſūt diete quas ibūt
q̄ dn̄o ſacrificaturi ſunt:q: omne qđ domi
no offerimus:in noīe ſancte trinitatis de
bet fieri. Prima dieta eſt incipe:ſcđa face
re:tercia ꝑficere vel ꝑſeuerare. Uel p̄ma
declinare a malo:ſcđa facere bonū:tercia
inhabitare vel p̄manere in ſeculū ſecl'i:vt
dicat̄ de prima:quieſcite agere ꝑuerſe:et
qui furabat̄:iam nō furet̄. De ſcđa diſcite
Eſaie.1 bene agere:⁊ induite nouū hoīem. Ter
cia vero dieta eſt bonū ↄſūmari:de qua di
cit̄:aſcenſiones in corde ſuo diſpoſuit. Et
in canticis. Que eſt iſta que aſcēdit ꝑ de
ſertum? De his tribus dieb⁹ dr̄ in euange
lio. Petite ⁊ accipietis:querite ⁊ inuenie
tis:pulſate ⁊ apiet̄ vobis. Helyas q̄ hab;
formā penitētis:vnā dietā tantū ꝓceſſit.
Unde ⁊ ꝓcedit quaſi meditās. Notandū
q̧ tres ſunt recordationes peccati:prima
afficiens ⁊ delectans que mala ē:ſcđa ex
aſpans:que pungitiua ſeu ↄpunctiua dici
tur:hec vtilis ē. Tertia gl'ioſa que ꝑfecto
rū eſt. Affectuoſa.i.afficiens peccati recor
datio eſt:qū homo afficit̄ deſiderio ⁊ dele
ctatione peccādi qū recogitat ad ollas car
niū egyptiarū:q̧ delicioſe ⁊ ſuauit̄ vixer̄:
⁊ quā arduū ſit iter:qđ aggreſſus vel cur
ſurus ſit. Recordatio pungitiua vel com
punctiua dicit̄:qū reminiſcit̄ q̧ ſordide ⁊
vagitioſe vixit:nō vt ad p̄ora redeat:ſ; vt
digne ea defleat:⁊ ſemper coraȝ ſe ſtatuat.
Unde dicit̄: Peccatū meū coram me ē ſꝑ.
admodū alicuius qui nouellat agrū:arbu
ſta quidem reſecat:ſ; de agro nō aufert:im
mo reponit ⁊ ſternit ſuꝑ agrum: ⁊ incēdit
vt ager habilior ſit ad deſerendū ⁊ fructifi
candum:ſcđm illud: Concaluit cor meum
intra me:⁊ in meditatōne mea exardeſcet
ignis. Tercia recordatio peccati gl'ioſa eſt
qū hō remeditans q̄s fuerit: qua gratia d̄
lacu miſerie:⁊ de luto fecis liberat⁹ ſit gra
tias agit dō dicēs:nō nobis dn̄e nō nobis:
ſ; nomī tuo da gloriam:⁊ cum iſraelitis de
egyptia ſeruitute liberatis gratulabunde
decantat:cantemus dn̄o: glorioſe enī mag
nificatus eſt:⁊ cum zacharia: Bn̄dict⁹ dn̄s
deus iſrael:q: viſitauit ⁊ fe.re.ple.ſue. He B
lias igitur viam vni⁹ diei ꝓceſſerat cō pū
ctiua recordatione preterita reminiſcens: 3.reg.19
⁊ ſub vmbra iuniperi ſedens:que eſt arbu
ſtula humilis et ſpinoſa:ſignificans cō pū
ctionē et amaritudinē penitentie. Uñ ex
laſſitudine et triſticia obdormiuit.q: inſē
ſibilis mundo:⁊ tanq̧ mortuus fieri deb;:
quē p̄oris vite tedet. Unde et helyas ait.
Sufficit mihi dn̄e:tolle animā meā.i.ani
malem vitā. Qui ſic obdormierit: angel⁹
magni ↄſilij excitat eum dicens. Exurge a
mortuis:⁊ illuminabit tibi chriſtus. Un
de ſcribitur: Ecce angelus dn̄i tetigit euȝ
dicens. Surge comede. Tactus iſte ē ani
mi non corporis:ſpiritus non carnis:rati
onis nō ſenſualitatis:interioris hominis:
non exterioris. Iſte angelus dormientes
diſcipulos excitauit dicens. Quid dormi
tis? Non potuiſtis vna hora vigilare mecū?
Et ecce ad caput eius ſubcinericius panis
⁊ vas aque. De interioris homīs capite ē
ſermo.i.de mente. Panis ſubcinericius q̄
exufflādus eſt ⁊ tergendus:ſignificat aſpe
ritatem victus:quo vtuntur penitentes:d̄
quo dauid ait. Cinerem tanq̧ panē mādu
cabam:⁊ vas aque:lacrimoſaȝ compuncti
onem:que eſt aqua abluēs et reficiēs. Cu
ius compunctionis menſura per vas ſigni
ficatur:q: iuxta modum culpe erit menſu
ra pene ſicut dicitur. Potum dabis nobis
in lachrimis:in menſura: ⁊ exitus aquarū
deduxerūt oculi mei. Comedit ergo ⁊ bi
bit:⁊ rurſum obdormiuit ſc; in pace ⁊ qui
eta mentis tranquillitate. Et denuo reuer
ſus angelus domini tetigit eū:dixitq̧ illi.

Surge:id eſt ad ſupna te ſubleua: q̃ ꝛ ad
diſcipulos. Dormite iã ꝛ requieſcite: ſuffi
cit. Comede.i.pſlba ꝛ guſta ꝺ interna dul
cedie. Nõ determinatꝛ q̃d comederit: quia
guſtus illiꝰ dulcedinis inedicibilis ẽ:imo
inexcogitabilis:acqri põt:eſtimari nõ po
teſt. Huic grandis via reſtat.i.caritas:que
in menſa eſt adeo ꝙ deũ ad hanc vallẽ la-
crimarũ inclinauit vt ſe exinaniret. Gran
dis pfectio:que hoiem vſqꝫ ad dei dextrã
ſublimauit. Qui in hac via pede inoffen-
ſo inceſſerit põt dicere. Tranſiuimꝰ p ig-
nẽ:qui cõſumit ſolida: ꝯſtringit ꝛ diſſilire
facit.i.adũſa: ꝛ p aquã que mollit.i. pſpa
Notandũ ꝙ tribꝰ modis dr panis. Panis
purgatoriꝰ cũ amaritudine:quẽ comedũt
initiantes:quẽ ſignificat panis ſubcineri-
cius:quo refectꝰ eſt helyas. Panis ꝯſola-
toriꝰ cũ dulcedine:vnde dicitꝛ. Scdm mul
titudinẽ doloꝝ meoꝝ in corde meo ꝯſola-
tiones tue letificauerunt aniam meã. Hoc
veſcuntꝛ pficientes: qđ ſignificatꝛ p hoc ꝙ
denuo comedit helyas. Panis ſolitarius
cũ fortitudine eſt caritas robuſta ꝛ pfecta
ĩ cuiꝰ fortitudie ãbulauit.xl.di.ꝛ.xl.noc:ti
bus.id ẽ p ipletõꝫ decalogoꝝ: ꝛ q̃tuor euã
gelioꝝ:ad montẽ dei oreb. Oreb ſolitudo
vel ꝯuerſus in vitã monaſticã vel in here-
mũ ſignificatꝛ: ſm illud. Quis dabit mihi
pennas ſicut colũbe:ꝛ volabo ꝛ requieſcã

De verbis ſapie Trãſite ad me

ecci. 24. T Ranſite ad me omnes qui ꝯcupiſci
tis me:ꝛ a generationibꝰ meis im
plemini:ait ſapiẽtia. Fidelis ſer-
mo et exhortatoriꝰ:alacri deuotione ſuſci
piendus. Due ſunt vie maxime inter ſe di
ſtantes:vna que ſeparat ꝛ ſeducit a deo:al
tera que reuocat ꝛ reducit ad deũ. In illa
mundi amatores ſpaciantꝛ ꝛ errantes per
deuia expatiant:p hãc chriſto duce ꝛ comi
te contemptores ſeculi:de luto egypti ad
quietẽ:ꝛ repromiſſam terrã viuentiũ feli
citer ingrediuntꝛ. Sunt etiã due ꝯcupiſcẽ-
tie:vna culpabilis:altera laudabilis. Cul
pabilis ꝛ que nos ĩmergit ſecularibꝰ ꝛ car
nalibꝰ deſiderijs. Laudabilis duplex eſt.
Una eſt ex ꝑuilegio nature:altera ex talẽ
to grẽ. Naturalis eſt ꝯcupiſcẽtia qua vnꝰ
quiſqꝫ amat ꝛ appetit: quãuis diuerſa via
oẽs ad idẽ tendãt:alij p diuitias:alij per
honores:alij p magnificentiã ꝛ amplitudi
Boetius. nẽ nois:alij p voluptates:ſicut dicit Boe-
tius. At illi falluntꝛ et errant. Iſta affectõ
eſt amor extraneus delonge olfaciẽs bonũ
ſed nõ ꝯtemplãs e uicino ſuauitatẽ illius.
Bonũ eñi nature eſt:nõ reparatio grẽ. Illa
altera q̃ grã ꝯfert eſt qua etiã vera ꝛ eter
na bona affectantꝛ:qũ fidelis omnibꝰ tran-
ſitorijs calcatis in ſolũ deũ ſuſpirat hũc ſi-
tit:hunc eſurit:hũc cogitat. Eſt ḡ trãſeũ-
dũ de amore tempaliũ ad amorẽ eternorũ:
ſicut tranſijt moyſes qui vidit rubũ arde-
re nec cõburi. Obſtupuit quidẽ primo q̃
prius ſenſit aliũ ignez.ſ.amorẽ ethiopiſſe Exo. 3.
ſue.i.prius flagrabat ardore cõcupiſcẽtie:
qui obfuſcat amatores ſuos: ſed viſo ꝙ ru
bus ardebat nec conſumebatur:ait: Tran
ſibo et videbo viſionem hanc magnã:ſicqꝫ
tranſiuit ad ignem diuini amoris. Hic trã
ſitus nõ fit niſi gratia dei. Que vna ſcdm
affectus ſuos triplex eſſe dicitꝛ. Prima in-
itiat vt vocemur: ꝛ ſimus initiuꝫ creature
eiꝰ. Secũda ꝓuehit vt iuſtificemur. Ter-
cia cõſummat vt glorificemur. Prima dici
tur bene placitum. Secũda meritũ. Ter-
cia ꝑmium. De prima dicitur de plenitudi
ne eius oẽs accepimus: de duabus reli-
quis gratiam ꝓ gratia.i.ꝓ merito tempo
ralis militie:ꝑmium eterne glĩe. Felix hic
tranſitus quo tranſitur ad ſapiẽtiã. Quiſ-
quis ſic tranſire inceperit: caueat ſummo-
pere:ne admodum vxoris loth retro aſpi-
ciat:qui iam manus miſit ad aratrum: vi-
deat ne ad naufragium redeat:de quo nu-
dus euaſit: nec ad ignem de quo ſemiuſtꝰ
exiuit:nec ad latrones a quibus ſemiuiuꝰ
relictus miſerante ſamaritãs reductus ẽ:
ne miles chriſti iã rapto celo ab ipſo introi
tu reuocetur:velut canis ad vomitum:ſus
ad volutabrum. Tranſite ad me oẽs qui ecci. 24.
concupiſcitis me:ꝛ a generatõnibus meis
implemini. Tres ſunt generationes: car-
nalis:ſecularis:ſpiritualis. Carnalis gene
ratio eſt:quã homo ex ſe genuit:opera ſcꝫ.
immũda ac ſcurrilia.ꝛc̃. que ſunt fructus
male arboris. Secularis generatio eſt: in
acquiſitione prediorum: in celſitudine po
tentie:et extenſiõe nominis: ſicut dicitur.
Uocauerunt nomina ſua in terris ſuis.
Iſte generationes:vt dicit Origenes: nõ Origenes
ſunt ex iſrahelitica nobilitate. Hi ſunt la-
quei diaboli:rethia chriſtiane anime: ma-
chine aduerſarij:que virtutum muros cõ-
cutiunt. Spiritalis vero generatio eſt: de
qua dicit apl's. Fructus ſpiritus eſt:chari
tas:pax:gaudium in ſpiritu ſancto: ꝛc̃. q̃

XVII ſunt fructus bone arboris. Hoc ſemine he
reditam⁹ terram viuentium. Hi ſunt ma-
ſculi noſtri: quos ſuperſtes pharao vſqȝ in
hodiernum diem nititur extinguere affli-
gens nos luto .i. immūdis operibus ⁊ pa-
leis .i. leuitate cogitationuȝ: quibus quaſi
vento circumferimur. Vñ pſalmiſta plan
git dicens. Quamdiu ponaȝ conſilia ī ani
ma mea: dolorem in corde meo per diem.
Tranſite inquit. Duo ſunt que faciūt mu
ros inter nos et deum. Superfluus amor
noſtri: et vanus amor ſeculi. De hoc muro
dicit propheta. In deo meo tranſgrediar
murum. Tranſiliri poteſt murus hic in p̄-
ſenti: deſtrui non poteſt penitus. Tribus
mōis deſtruitur peccatum vt non regnet:
Ro.6: vt non ſit: aut eſſe non poſſit. Vt non reg-
net: poteſt hic eſſe. Vñ apl's dicit. Nō reg
net peccatū in veſtro mortali corpore: duo
alia ſcȝ: vt nō ſit nec eſſe poſſit: erūt ī futo.

Dñica .xj. Scd'm Lucam.

R d Ixit dñs ieſus ad quoſdaȝ
qui in ſe cōfidebant tanq̄ iu
ſti: et aſpernabātur ceteros
parabolam iſtam. Duo ho
mines aſcenderūt in templuȝ vt orarēt.
vnus phariſeus: ⁊ alter publican⁹. ⁊c̄.
Aſcenderunt inquit. q: aſcenſus templi .xv. gra
duum erat. Diligenter oſtendit nō ex operibus
eſſe gloriandum. ſed humiliter ī gratia confidē-
dum. Publicanus ptinet ad humilitateȝ eccle-
ſie. phariſeus ad nequitiaȝ ſuperbie. Phari-
ſeus ſtans hoc apud ſe orabat. Deus
gratias tibi ago. q: non ſum ſicut ceteri
hominum: raptores: iniuſti: adulteri: ve
lut et hic publicanus. Quattuor ſunt ſpeci
es quibus omnis tumor arrogantium demon-
ſtratur. Cum aūt bonuȝ a ſemetipſis habere ex
iſtimant. aut ſi deſuper datum credant pro me-
ritis ſuis datum ſibi. aut cum iactant habeꝛ qd̄
non habent: aut deſpectis ceteris ſingulariter.
volunt videri habere quod habent: vt iſte phari
ſeus. Unde abſqȝ bona actōne de templo diſceſ
ſit: q: publicano ſe iactanter pretulit. Ieiuno
bis in ſabbato: decimas do omniū que
poſſideo. Ezechiel dicit. animalia ſibi oſtenſa
fuiſſe oculis plena. q: ſanctorū actio vndiqȝ de-
bet eſſe circumſpecta. Sed nos ſepe dum aliјs
rebus intendimus: alias negligimus. Phariſe
us ad abſtinentiam ad miſericordiam oculum
habuerat. ſȝ ad humilitatiſ cuſtodiam nō habe-
bat. Et quid prodeſt ciuitatem cuſtodiri ſi vnuȝ
foramen relinquatur: vnde ab hoſtibus intreꝛ.
Et publicanus a lōge ſtās nolebat nec
oclos ad celū leuare: ſȝ pcutiebat pect⁹
ſuum dicens. Deus propicius eſto mi-
hi peccatori. Dico vobis deſcendit hic iuſtifi-
catus in domum ſuam ab illo .i. ad comparatio
nem illius vl' plus q̄ ille. quia ille apud ſe d̄ ope
ribus: hic vero apud deum ex fide iuſtificatus ē
A longe ſtare nec oculos leuare indicia ſunt hu
militatis quam deus de ꝓpe aſpicit. Iſte cōſciē
tiam premit ſed ſpē ſubleuat: pectus percutit
penas de ſe exigens. vt deus parcat confiteꝛ: vt
deus ignoſcat: ignorat deus quod iſte agnoſcit.
Tundere aūt pectus quid eſt niſi arguere quod
latet in pectore: et euidente pulſu occultum ca-
ſtigare peccatum. Typice phariſeus iudeoꝝ eſt
populus: qui ex iuſtificationibus legis extollit
merita ſua: et ſuperbiendo recedit. Publican⁹
vero gentilis qui humiliter peccata ſua confeſ-
ſus appropinquat deo et exaltatur. Quia om-
nis qui ſe exaltat humiliabitur: ⁊ qui ſe humili
at exaltabitur. Et de vtroqȝ populo prefato ⁊ d̄
omni ſuperbo vel humili recte poteſt intelligi: ſi
cut et illud quod alibi legimus. Ante ruinā ex-
altabitur cor: ⁊ ante gl'iam humiliabitur. Quo-
propter et de verbis elati pharisei quib⁹ humi-
liari meruit. poſſumus ex diuerſo formam hu-
militatiſ qua ſublimemur aſſumere: vt ſicut ille
conſideratis et peioꝝ vitiјs et ſuis virtutibus ē
elatus ad ruinam: ita nos vt noſtra ſolum pigri
tia ſed et meliorum virtutibus inſpectis humi-
liemur ad gloriā. quatinus vnuſqſqȝ hec apd̄ ſe
ſupplex ac ſubmiſſus obſecret Deus omīpotēs
miſerere ſupplici tuo. q: non ſum ſicut innume
ri ſerui tui contēptu ſeculi ſublimes: iuſticie me
rito glorioſi: caſtitatis laude angelica nitidi: ve-
lut etiā multi illoꝝ qui poſt flagicia publica pe-
nitendo tibi meruerūt eſſe deuoti. Qui etiam ſi
quid boni tua gratia largiente fecero: quo fine
hec faciam quaue a te diſtrictione preſenter ig-
noro. Sed pretereundum non eſt: quid ſit qd̄ le
gitur. q: ſalomon ad honorem domini templuȝ
edificauerit. ad quod .xv. gradibus aſcendebaꝛ
⁊ hoc nō vacat a miſterio. Templum enim illd̄
prefigurabat templum illud quod in celeſti hie
ruſalem edificat domin⁹ ex viuis lapidibus: ad
quod quaſi .xv. gradibus aſcenditur. Quindecī
enim numerus eſt: ⁊ conſtat ex ſeptenario ⁊ oc-
tonario. Septenarius vero hec terrena ſignifi-
cat: que voluuntur ſeptenario numero. Quib⁹
ſpretis et contemptis aſcenditur ad templum
domini per octogenariuȝ numerum .i. p celeſtia
que per octo beatitudines acquiruntur. Vel q:
ſunt ſeptem criminalia vitia poſſunt intelligi p
ſeptenarium numerum que quiſqȝ debet cōtem
nere qui ad templum dñi vult aſcēdere. quomō
debet aſcendere per octo beatitudines que intel
liguntur per octauum numerum.

Expoſitio de eodem.

Y b Eatus vir cui non imputauit dñs
peccatum. Qui hic peccata ſua la Ps.31.
chrymis abluit: elemoſynis redi-

mit huic dñs eã ĩ futuro nõ imputabit: q̃ꝛ
ipſemet ea hic puniẽs dãnauit. Qui autẽ
nõ cogitat quid iã fecerit: ſ; q̃d adhuc fa
cere poſſit: hic ꝓuocat dei vindictã: quia
qui diligit iniq̃tatẽ: odit aniam ſuã. Et q̃
aiam ſuã odit: deũ vtiq; odit: hui⁹ iniq̃tas
inuenieť ad odiũ. Sunt pleriq; in pecca-
tis ſordidi q̃ ſe iuſtos reputant: ꝛ alios ve
lut peccatores damnãt. Horꝫ ꝑuicaciã dñs
hodierno euangelio repꝛimit: ab eis aũt de-
Luce. 18. ſpectos ad ſpem venie erigit. Narrat q̃p-
pe duos in templũ hieroſolymis cã orõis
aſcendiſſe: vnũ phariſeũ ſ; iudeoꝝ cleri-
cum: aliũ publicanũ fuiſſe. Phariſeus al-
tare ap ꝓpinquãs man⁹ ꝛ oculos ad celũ
eleuãs: deo grates retulit: q; alijs hoibus
diſſimilis fuerit: q̃ raptores: iniuſti: adul
teri forent: vt ille publicanus q̃ retro aſta
ret: bis ĩ ebdomada ieiunaret: decias oĩm
rerum ſuarũ daret. Publican⁹ aũt ĩ angu
lo q̃dã latebat: ꝛ oclos ad celũ leuare ñ au
debat: pectus tantũ ꝑcutiebat: deũ ſibi ꝓ-
pitium fieri petebat. Deinde dicit dñs q̃ꝺ
pctã cõfitens deſcenderit iuſtificat⁹: facta
aũt ſua iactãs abierit repꝛobat⁹: q̃ꝛ omnis
ſe exaltãs humiliabiť: ꝛ ſe humiliãs exal-
tať. Ideo dilectiſſimi cũ ad orõnẽ cõueni
tis: nõ bene facta vr̃a iactare: nec alios dã
nare: ſed vosipſos accuſare: alios oẽs iuſtoſ
reputare debetis. Anĩas vr̃as in ꝯſpectu
dei humiliare: ipm oꝛe ꝛ coꝛde inuocate:
et in die tribulationis vos liberabit ꝛ ſuꝑ
inimicos vr̃os exaltabit. Pꝛohibete lin-
guã vr̃am a malo: ꝛ labia vr̃a a dolo: quia
ex verbis ſuis q̃ſq; iuſtificabiť: et ex verb
ſuis condemnabiť. Qui ita oꝛat ſicut dñs
docuit: hũc dñs exaudiet: q̃ vero aliť oꝛat
hui⁹ orõ ĩ pctm̃ fiet. Vite neceſſaria ꝛ gau
dia eterna petite: ꝛ dabit vobis pr̃ vtraq;.
Multi oꝛãt ꝛ nõ impetrãt: ſed orõ eoꝛum
erit execrabilis: q̃ꝛ aurẽ ſuã auertũt a cla
moꝛ pauꝑis. Nõ eni oĩs q̃ dic̃ ei dñe dñe ĩ
Math. 7. trabit in regnũ celoꝝ: ſed q̃ facit volũtatẽ
pr̃is eius ipſe intrabit in regnũ celoꝝ. Vo
luntas pr̃is eſt vt in nob peccantibus di
mittamus: ꝛ rebus nr̃is opẽ indigentib⁹
feramus. Per hec petitões coꝛdis noſtri
impetrabimus: per hec regnum celoꝛũ in-
trabimus. Per duos homĩes qui ĩ tem
Z plũ aſcẽdiſſe leguntur: duo populi: iudai-
cus ſ; et gẽtilis intelligũtur. Phariſeus
Luce. 18. qui ad altare accedebat: eſt iudaicus po-
pulus: qui ſanctuarium et archam habe-
bat. Hic merita ſua in templo replicat: q̃ꝛ XVII
de obſeruantia legis in mundo ſe iactat
Non erat ſicut ceteri hominũ: q̃ꝛ circumci-
ſione diſcretus erat a ꝑplio nationum. Gẽ-
tiles raptores erant. q̃ꝛ bona domini quaſi
per vim rapiebant: dum ei de collatis bñfi
cijs debitũ ſeruicium nõ reddebant. Iniu
ſti extiterant: dũ creatoꝛe ſpꝛeto: creaturã
colebant. Adulteri erant: dum vero ſpõſo
deo deſerto: cũ demonibus ſe polluebãt.
Iudei quoq; raptores erant: qui ſibi meri
ta iuſtoꝛum vſurpabant. Rapina nanq; ẽ:
laudem velle iuſti habere: ꝛ ſanctitatẽ iu-
ſti imitari nolle. Vnde ſcriptum eſt. Non
rapinam arbitratus eſt eſſe ſe equalẽ deo.
Quã equalitatẽ dũ pꝛimus homo rapere
voluit: a beatitudine coꝛruit. Iniuſti exti
terant: dũ nec deo ſua: nec homini ſua ſol-
uebant. Adulteri fuerant: dum lege nobĩ
ſponſa abiecta cũ ydolatria ſe commacula-
bant. Per ſeptimanam omĩe tempus intel
legiť: q̃ꝺ ſeptem diebus voluitur. Bis ĩ
ebdomada ieiunat: qui opere ꝛ voluntate
malũ declinat. Decimas dat omniũ q̃ poſ
ſidet: qui decalogum legis per decem ſen-
ſus coꝛpoꝛis implet. Quinq; nanq; dupli
cata decem faciũt: vt duo oculi: due aures:
ꝛ cetera. S; iudei malum actu ꝛ voto ope
rabantur: p̃cepta dei cunctis ſenſibus trãſ
grediebantur. Publicanus q̃ a longe ſta-
bat: eſt gentilis populus: qui a cultu dĩ ꝓ
cul erat. Oculos ad celum non leuabat. q̃ꝛ
terrenis tantũ inhiabat. Pect⁹ ꝑcutiebat:
dum erroꝛem ſuũ ꝑ penitentiam deflebat.
Et quia ſe ꝑ confeſſionem humiliabat: ds
illũ ꝑ veniam exaltabat. Et nos ergo cha-
riſſimi a longe ſtemus: vt nos dominicis ſa
cramentis et ſanctoꝛũ conſoꝛtio indignos
iudicemus. Oculos ad celum non leuem⁹
vt nos indignos celo reputemus. Pectus
tundamus: vt cõmiſſa fletib⁹ puniamus.
Ante deum ꝓcidamus: coꝛam domĩo q̃ fe-
cit nos ploꝛemus: vt ipſe planctum noſtrũ
in gaudium conuertat: ꝛ sciſſo ſacco triſti-
cie leticia nos inducat. Non ſimus rap to-
res. q̃ꝛ rapaces regnũ dei non poſſidebũt.
Nullius rem concupiſcamus: nullius lau
dem meritis noſtris indebitã nobis aſcri-
bamus. quia hec facientes: erunt raptoꝛũ
conſoꝛtes. Non ſimus iniuſti. quia iniqui
regnum dei non conſequentur. Deum dili
gamus: pꝛoximis noſtris neceſſaria impẽ-
damus. Non ſimus adulteri: quia foꝛnica

XVII tores τ adulteros iudicabit deus. Rectaꝫ fidem ſeruemus: ad nullam hereſin declinemus. qꝛ hoc ſpiritalis fornicatio appellatur: τ deus perdet omnem qui ab eo fornicatur. Bis ī ebdomada ſcꝫ. iiij. et. vj. feria ieiunemus. qꝛ ſi hoc fecit phariſeus: m̄lto magis nos facere debemus. Et ſi cibis minime abſtineamus: cor a mala voluntate: manus a praua actione contineamus. Decimas omnium rerum noſtrarū deo dem⁹. qꝛ ſi hoc fecit iudeus: multomagis debet hoc facere chriſtianus. Non ſolum chariſſimi ſacri apices ad vitam eternam nos ducunt: ſed etiam gentilium littere nos inſtruunt: de quibus quedam ad edificationem preferenda ſunt. Et vt nemo inde ſcādalizetur ſacra auctoritate exemplificetur

Exo. 3. Filij quippe iſrael egyptios ſpoliauerunt aurum: argentum: gemmas: veſtes precioſas tulerunt: que poſtea in donaria dei ad conficiendum tabernaculum obtulerunt. Dum vero ipſi de egipto exierunt: omnia templa ydolorum corruerunt. De egypto exeunt: τ ad terram repromiſſiōis tēdūt: qui hoc ſeculum deſerunt: τ ſe ad ſanctam conuerſationem transferunt. Tunc nanqꝫ delubra diſſoluuntur. qꝛ ipi q templa vitiorum erant: a peccatis deſtruuntur. Jam enī dei habitaculum eſſe incipiunt: τ ideo malignus ſpiritus in eis manendi locum

di. 37. §. Sꝫ ecōtra τ 14. q. 5. dixit dn̄s. diutius habere non poterit. Qui egyptios deſpoliant: dum ſecularia ſtudia in ſpiritale exercitium commutant. Ad faciēdū tabernaculum ea offerunt: dum philoſophica argumenta ad edificationem eccl'ie proferunt. Aurum egyptiorum donāt: dū per ſecularem ſapientiam ſpiritalem diſciplinam ornant. Argentuꝫ egyptiorum offerunt: dum ſecularem eloquentiā ad vtilitatem eccleſie conuītunt. Gemmas illorum donant: dum ſententias bene ꝓlatas ad exhortatōnem proximorum narrāt. Veſtes eoꝝ offerunt: dum exempla gentilium ad

2. thi. 2. imitationē fratrib⁹ referūt. Jn magna eñ domo non ſolum vaſa aurea et argentea: ſꝫ etiam ferrea τ fictilia ſūt neceſſaria. Dom⁹ magna eſt eccl'ia. Vaſa aurea et argentea: ſunt ſacre auctoritatis volumīa: Vaſa ferrea et fictilia: ſunt ſeculariuꝫ ſcripta ad exteriora neceſſaria. Sicut enī aurū per ferꝝ ſplendeſcit: ſic ſacra ſcriptura per ſeclares

1. eſdre. 1. diſciplinas fulgeſcit. Traditur etiā ꝙ reuſi a captiuitate templum dei reedificauerint per pecuniam quā apud babiloníam acquiſierint. Apud babilonios captiui tenentur: qui a fide catholica deuiātes: apō hereticos vel a ſancto propoſito apoſtatātes apud ſeculares in captione demonum habentur. Qui ſi deo ꝓpicio ad hieruſalem ſcꝫ ad matrem eccleſiā reuerſi fuerit: τ vtilia que foris didicerint ad edificationem ꝓximoꝝ ꝓtulerint ꝓfecto templum deo ex pecunia conſtruunt: quam apō babilonios lucrati ſunt. Jn lege quoqꝫ ꝑcipitur ſi populus ciuitatem obſideret: τ aliquis puellam pulchram apud hoſtes conſpiceret: vngues: et crines ei⁹ preſcideret: poſtea vxorem duceret. Ciuitatem obſidemus: dum aliquam per hereſim vel errorē gentilium ſcriptis vel diſputatione inpugnamus. deut. 21. Puellam pulchraꝫ apud eos cōſpicimus: dum aliquam ſententiam bñ ab eis prolatam inuenimus. Cui debem⁹ vngues et crines preſcidere: τ ſic nobis cōiūgere. qꝛ ſuperflua et contra fidē poſita debemus ſpernere: bene aūt dicta: et fidi nr̄e minime contraria ad inſtructionē fideliuꝫ libris noſtris intexere. 9 Scribunt itaqꝫ philoſophi: ꝙ mlier rota īnexa iugiter circumferatur: cuius caput nūc in alta erigatur: nūc in ima demergatur. Rota hec que voluitur eſt gloria huius mūdi: que iugiť circumfertur. Mulier rote innexa: eſt fortuna glorie intexta. Huius caput aliquando ſurſum: aliquādo fertur deorſum. quia pleriqꝫ multotiens potentia τ diuitijs exaltantur: ſepe etiā egeſtate et miſerijs humiliantur. Dicunt etiam ꝙ quidā apud inferos dānatus: ꝑ radios rote ſit diuaricat⁹ que rota ſine intermiſſione ab alto montꝭ in ima vallis feratur: τ iteruꝫ alta repetēs denuo relabatur. Ferūt etiam ꝙ quidam ibi ſaxum in altum montis euoluat: ac pōdus ſaxi voluentē de vertice montis ꝑcipitem pellat: rurſumqꝫ miſer ſaxum in altuꝫ reuoluat. Tradūt iterū: ꝙ cuiuſdam iecur ibi vultur excedat: ꝙ iā conſumptum: iterū recrudeſcat. Hec qꝛ ſapiens ratio cōpoſuit: debet ſcire veſtra dilectio qd velint. Jo qui in rote vertigine de monte in ima ꝑcipitatur: eſt ille qui de altitudine poteſtatis vel diuitiarum in profundū baratri preceps rotatur. Qui autē ſaxum in montem euoluit: qd ipm mox reuoluit: eſt is q cum magna difficultate dignitates: vel q̄libet cupita aſſequitur: τ per eadem ad ima

inferni dimergitꝛ. Cuiꝰ ꝯo iecur vultur ve
ſcitꝛ: ⁊ denuo reuireſcēſ fertꝛ ē is ꝯ cuiꝰ cordꝫ
luxuria paſcitur ⁊ expleta ꝯcupiſcētia: ite
rū̄ feda libido renaſcitur. In iecore enī eſt
ꝯcupiſcētia: vultur vero amat mortuorꝫ
cadauera. De hac peſte iteꝝ dicūt ꝙ medu
ſa egregia forma plurimos ad amorēꝫ ſui
incitauerit: que omēs ſe intuentes in ſaxa
cōmutauerit. De huiꝰ facie ſe perſeꝰ chri
ſtallino clipeo ꝓtexit: eāꝗ falcato enſe in
teremit. Hec femina eſt luxuria ꝙ ſe formo
ſam fingit ꝑ hoīm pectora. Sed ſe inſpici
entes in lapides cōmutat: qꝛ corda libidi
noſoꝝ ꝑ dilectionē indurat. Ab hac ſe per
ſeus criſtallino clipeo ꝓtegit. qꝛ vir fortꝭ
ſpeculū virtutū intendēs ab huiꝰ intuitu
vultū cordis auertit. Falcato enſe eā inte
rimit: qꝛ timore eterni ignis eā a ſe abſci
dit. Inde legitꝛ ꝙ ꝗdam patrū paruulꝫ
filiū in heremo nutrierit: quē adultū luxu
ria titillauerit. Pater autē iuſſit eū in he
remū ſecedere et ſolū ieiunijs ⁊ orōnibus
xl. diebꝰ vacare. Expletis vero. xx. diebꝰ
vidit tetrā ⁊ nimis fetidā mulierē nudam
ſuꝑ ſe irruere: cuiꝰ fetorem ferre nō valēs
cepit a ſe repellere. At illa cur inꝗt me in
terim exhorreſcis: cuiꝰ amore tantū inar
deſcis. Ego enī ſum luxurie imago: ꝙ dul
cis in hoīm cordibꝰ appareo. Et niſi patri
tuo obediſſes: ſicut ⁊ alij a me ꝓſtratus eſ
ſes. Ille ḡ grates deo retulit: qui eū a ſpū
A fornicationis eripuit. Multa alia exēpla
deducunt nos ad vite itinera. Legitꝛ ꝙ
quidā patrū egreſſus: vidit quendā ethio
pem in ſilua ligna ſuccidentē: ac ligata le
uare temptantē. Que dum viderentꝛ gra
uia: diſſoluens auxit onera. Et cum tunc
magis eſſent oneroſa: addens fecit ea im
portabilia. Que dum tollere nititur: a pō
dere opprimitur: Ille aūt progreſſus vidit
vbi quidā aquā in vas fundebat: que infu
ſa ſubtus effluebat: quia vas fundum non
habebat. Vlterius ꝓgreditur: ⁊ ecce duo
viri porte ciuitatis appropinquabant: qui
lignū transuerſum ante ſe ferebant: ⁊ neu
ter alteri volens cedere ambo foras rema
nebant. Ethiops qui auget onus lignorū
eſt is qui ſemper cumulat pondus pecca
torum. Et cū vix ſufficeret tempꝰ ad emē
danda tranſacta: ſemꝑ infelix nō ceſſat ad
dere recentiora: viꝗ dum deſperationem
incidens penitentiā non meretur: ſed mo
le criminū in mortē deprimitur. Ille autē
qui aquam vaſi fundo carenti immittit: ē XVIII
is qui elemoſinas vel alia aliqua bona cō
mittit: ſed ea ꝑ immundiciā vel alia vitia
amittit. Unde ſcriptum eſt. Congregauit
pecuniā: et miſit eā in ſaccum ꝑtuſū. Pe
cuniā in ſacculū ꝑtuſum congregat: ꝙ bo
na quidē ꝑpetrat: ſed ea prauis operibus
coinquinat. Qui vero ligna ferebant trāſ
uerſum ſunt hi qui ferunt graue iugum ſu
perbie. Qui dum alterutrū cedere nolūt:
portam celeſtis ciuitatis ingredi nō pote
runt. Qui autem ſuaue iugum dñi ceruī
cibus ſuis imponunt: ⁊ leue onus tollunt:
hi portam ſuperne vrbis intrabunt. Ad
hanc chariſſimi toto corde ſuſpiremus: to
tis viribus properemus: quatinus puteū
non habentem euadamus: ⁊ hoſtiam lau
dis domino in atrijs hierūſalēꝫ ſacrificare
valeamus. Vbi oculus non vid.

De verbis dauid. Aſcenſiōes in corde.
a Scenſiōes in corde ſuo diſpoſuit. B
⁊c. Homo tres deſcenſorios gradꝰ
ruine incurrit. Primus eſt prope pš. 83.
voluntatis preſumptio. Secundus carna
lium illecebrarū abuſio. Tercius: fallax tē
poralium affectatio. Eadem via qua deſcē
dit: aſcendere debet reciprocis greſſibus:
ſꝫ concurſo ordine: vt primꝰ gradꝰ ſit aſcē
ſionis: ſecularibus abrenūciare. Secūdus
carnem mortificare. Tercius: ꝓpriam vo
lūtatem abicere. Iſte ſūt tres diete: quibꝰ
ad chriſtū redimꝰ. Vñ moyſes: viam inꝗt Exo. 8.
triū dierum ibimus in deſertū: vt ſacrifice
mus domino. Sꝫ abrenunciātibus ſeculo:
⁊ ad chriſtum redeuntibꝰ: cōfeſſio pura et
fidelis agenda eſt. Vñ apſs. Fidelis ſmo
⁊ omni acceptione dignus. qꝛ chriſtus ie
ſus venit in hunc mūdum peccatores ſal
uos facere. Peccator alius vero corde fide
li ſermone peccata confitetur. De quo di
citur: Beati quoꝝ remiſſe ſūt iniquitates.
Alij ſūt qui ſe excuſant: de quibus dñs per
prophetā. Plui inquit ſuꝑ ciuitatē vnam:
et ſuꝑ alteram nō plui: hoc eſt deuotā ani amos. 4.
mam ꝑ verbū doctrine compūctā irrigaui:
duram et obſtinatā ī peccato reliqui. Alij
partē de peccatis ſuis cōfitentur: de quibꝰ
pars quā cōfitentur cōpluta eſt verbis do
ctrine vel cōfeſſiōis: ⁊ pars incompluta re
manet. Precepit deꝰ filijs iſrael: vt ingre
dientes terram repromiſſionis: hoſtes om ioſue. 26.
nes interficerēt. Si ꝗ remāſerint inquiēs
erūt vobis quaſi claui in oculis: ⁊ quaſi lā

XVIII cee in lateribus vel in coſtis. Per confeſſionem enim de egipto: id eſt de mūdo egredientes: terram repromiſſionis ingredimĩ .i. celeſtē patriam: ſi vitia vſq; ad vnū occidimus: q̄ ſuperfuerit: erūt nobis quaſi claui in oculis: et quaſi lancee in coſtis. Hoc ē impedimenta bone intentōnis ſiue tormētum in ꝯſcientia: vt per hec et fortia ꝟtutū diſſipentur opera quibus infirmiora nr̃a quaſi coſtis interiora contecta muniūtur. Sed oportet ſcire: qua via et quo viatico vtendum ſit. Trāſeundum igitur eſt ꝑ iericho .i. per defectum huius vite. Jericho enī luna interpretatur. Et ſicut luna nūc caua: nūc plena cernitur: ita ħ alij paupes alij diuites. Hec myſtica iericho ſeptē muris munita eſt. (Ioſue. 6.) Quorum prim⁹ eſt ſupbia accidia: ⁊ cetera vitia ſibi coherentia. ſcd̃s inuidia. tercius ira. quartus triſticia. qn̄tus auaricia: ſingule cum coherentibus ſibi vitijs et peccatis: ⁊ hec quidē vitia ſūt anime: alij vero duo ſunt corporis: caſtrimargia: et luxuria. Hec oīa ꝑcipiunt mortificari volentib⁹ intrare et ꝑuenire ad terram repromiſſionis: nec intrabit quis niſi tranſeat iericho per locū ſibi oppoſitum ingrediens. qꝛ deſtructa ſuperbia humilitati fit ingreſſus. Inuidie charitas: ire patientia: luxurie caſtitas: auaricie largitas. caſtrimargie abſtinentia oppoſita eſt. Hec ergo via eſt: qua ad celeſtem patriam tendimus. Viaticum eſt corpus et ſāguis domini. Quo qui caret: ad deſtinatum locuꝫ non peruenit: aut magis inde diſcedit. Sed quia quidam mendicant quibus nō datur ait ſalomon ꝓpter frigus piger arare noluit: mendicabit ergo eſtate: ⁊ nō dabitur ei. Quod eſt dicere. (Puer. 20.) Propt̃ hoc ſcl̃m reprobus quiſq; bonis actib⁹ exerceri noluit: mendicabit ergo in vltime diei claritate ſtipem ſalutis eterne: ⁊ nō dabitur ei. Hyems enī preſens ſcl̃m intelligit: vbi qꝛ habundat iniquitas: refrigeſcit charitas: eſtas aūt dies iudicij vbi electis quaſi bonis operarijs de agricultura ſua meſſis ꝑpetue ſalutis redditur.

De iactantia.

L t Am in dictis q̄ in factis eſt cauenda iactantia: flenda eſt tamen ruina velle ſibi quenq; magis q̄ deo placere: ⁊ laudem ab hominibus comparare. Vanus et erroris eſt animus plenus famam appetere: ⁊ ad capiēdā terrenā laudem ſtudiū dare. Circumſpice temetipſuꝫ o homo: nihilq; tibi arroges q̄ in te ſūt preter peccatū. Nō declinet ad dexterā: qui ſi ſibi ſed deo tribuit bona que agit: neq; ad ſiniſtram ſe vertit: qui de diuina indulgentia peccandi licentiam nō ꝑſumit. Hoc eſt (Eſaie. 30.) qd̄ ꝓpheta ait. Hec via ambulate in ea: neq; ad dexteram neq; ad ſiniſtram. Verum eſt ꝙ natura expectat delectari in laudib⁹ ſed tunc recte ſi in deo nō in ſe quiſq; laudet. Sicut ſcptum eſt. In dn̄o laudabitur anima mea. Sepe vanā gl̃iam cōtemnēdo in aliud genus elationis inciditur: dum in ſe quiſq; gloriatur ꝓ eo ꝙ cōtempſerit ab hominibus laudem. Quibuſdā cōceſſum eſt tm̄ bn̄ agere: ⁊ fructū boni opis ñ habere: quē ipi ſibi auferūt ꝑ ſtudium humane iactantie. Semꝑ ſuā aſpiciāt feditatē: qui vane glorie fauores diligunt: ⁊ perdidiſſe bonū ſe op⁹ doleant: quod ꝓ humana oſtētatione fecerūt. Amator vane gl̃ie: dū poſſit ſemꝑ laudari: agere nō quieſcit: ⁊ ſubinde illi vires vanitatis prauus appetit⁹ auget. Boni operis inchoatio nō debet palā citius ad hoīm cognitionē venire: ne dum boni inchoatio humanis oculis reſeratur: a virtute perfectionis inaneſcat ceptio ſanctitatis. Ante maturitatis enī temp⁹: meſſes florentes cito pereūt: ſeminaq; inutilia fiūt. Virtutes ſctōꝝ ꝑ oſtentatōnis appetitum: dominio imundoꝝ ſpirituum ſubiciuntur. Sicut ezechias rex q̄ diuitias ſuas (Eſaie. 39.) chaldeis ꝑ iactantiā ꝑdidit: ⁊ ꝓpterea perituras ꝑ prophetam audiuit: vt ſigĩcaret dei ſeruum virtutes ſuas dū ꝑ vane glorie ſtudiū ꝑdiderit ꝑdere: ⁊ ſtatim demones ſuoꝝ opm̄ dn̄os facere: ſicut ille ꝑ oſtentationem chaldeos rerum ſuarū dominos fecit. Optima eſt illa diſcretio: vt ⁊ nota ſint opera noſtra ad audiendam dei gloriam: ⁊ occulta ꝓ vitanda laude humana. Ille enī debet publicare bona que agit: qui tam ꝑfecta humilitate fundatus eſt: vt nulla iā elatione contingatur. Nam is qui ſe intelligit adhuc amor̃ laudis pulſari: facta ſua bona in occulto agat: ne forte quod egerit perdat. Interdum viri ſancti dum cupiūt funditus ſuam mutabilitatē corrigere: aliquando tanguntur tumore elationis ſue: conſcij actionis ſue: ſed ab huius abreptionis malo humilitatis compunctōne purgantur. Viri ſancti nonnūq; quoſdam de ſe

audientes inſtruunt: ꝛ tamē in his alta cō
ſideratione ſe cuſtodiunt: nec dum alios a
terrena intentōne erigūt ipſi in terrene lau
dis appetitu dimergantur. Quidam ꝑ in-
cautam virtutum iactantiā relabuntur ad
vitia: ꝛ quidā dum vitioꝝ impulſū frequē
ter plangūt: de infirmitate validi⁹ per hu
militatem conualeſcunt. Plerumq̄ vtile
eſt arrogantibus deſeri a deo: quatin⁹ ſue
infirmitatis conſcij ad humilitatem rede-
ant: ꝛ humiles poſt caſum exiſtant. Nōnl-
li falſa opinione arrogantie ſe eſſe perfec-
tos exiſtimant: dū nō ſint. q2 obortis tēp
tationibus innoteſcunt. Quāto quiſq̄ ſit
veritati vicinioꝛ: tanto longi⁹ ſe eſſe ab ea
arbitretur. Hoc enī humilitatis eſt: que deo
hominem iungit. Ceterum iactantia ocu-
los quibus deus videri poterit diuidit.
Sicut ſolis radius dum conſpicitur: acies
oculi ebetatur: ſic et qui immoderate alti-
oꝛa ſibi ſcrutatur ab intentōne veri obtun
ditur. Sicut aquila ex alto ad eſcas conla-
bitur: ſic homo de alto bone conuerſatōis
per carnalem appetitū ad inferioꝛa demer-
gitur. De compunctione.

Compunctio coꝛdis eſt humilitas
mentis cum lachꝛymis: exoꝛiens
de recoꝛdatione peccati: ꝛ de timo
re iudicij. Jlla eſt conuerſis perfecta com-
punctionis affectio: que om̄es a ſe carnali-
um deſiderioꝝ affectus refellit: ꝛ intentio
nem ſuam toto mentis ſtudio in dei cōtem
plationem defigit. Geminam eſſe compū-
ctionem qua propter deū aīa cuiuſq̄ ele-
cti afficitur: id vel dū operum ſuoꝛum ma-
la conſiderat: vel dū deſiderio eterne vite
ſuſpirat. Quatuoꝛ eſſe qualitates affectio
num: quibus mens iuſti tedio ſalubꝛi cō-
pungitur. Hoc eſt memoꝛia preteritoꝛum
facinoꝛum recoꝛdatione futurarū penarū
conſideratōne peregrinationis ſue in hu-
ius vite longinquitate: deſiderio ſupne pa
trie: quatinus ad eam quantocius valeat
peruenire. Quiſquis peccatoꝝ memoꝛia
compungitur ad lamenta. Tunc dei ſuus
ſe viſitari ſciat p̄ preſentia: quando id qđ
ſe amiſiſſe recolit interius erubeſcit: ſuoq̄
iudicio penitendo iam punit. Nam tunc
petrus fleuit: quando in eum chꝛiſtus re-
ſpexit. Vñ et pſal. Reſpexit inquit: ꝛ com
mota eſt: et contremuit terra. Greſſus dei
ſunt in coꝛde hominis interioꝛis: qua bo-
na deſideria ſurgunt: vt calcent mala. Qñ
ergo iſta in coꝛde hominis fiunt: ſciendum
eſt tunc eſſe deum per gratiā cordi huma
no preſentem. Vnde ſe tunc magis homo
accuere ad compunctionem debet: quādo
ſentit et deum interius operantem. Quo
mens hominis iuſti ex vera compūctione
rapitur: et qualiter infirmata reuertatur.
Deguſtata lucis magnitudine illum noſſe
poſſe qui iā aliquid exinde guſtauit. Sūt
qui nec ex vera coꝛdis compūctione ſui ac
cuſatoꝛes fiunt: ſed tantū ad hoc ſe eē pec-
catoꝛes aſſignant: vt ex ficta humilitate cō
feſſionis: locum inueniant ſanctitatis. Ex
eo vnuſquiſq̄ iuſt⁹ eſſe incipit: ex quo ſui
accuſatoꝛ extiterit. Multi autē contra ſe-
metipſos peccatoꝛes fatentur: ꝛ tamen ſe-
metipſos a peccato non ſubtrahunt. Mag
na iuſticie pars eſt ſeipm̄ noſſe hominem:
q̄ paruus eſt: vt ex eo diuine virtuti ſub-
datur humilius: ex quo ſuam infirmitatē
agnoſcit. Bene ſe iudicat iuſtus in hac vi
ta: ne iudicetur a đo damnatōe perpetua.
Tunc autē iudicium de ſe quiſq̄ ſumit: q̄ſi
per dignam penitentiam ſua praua facta
condemnat. Amaritudo penitentie facit
animum ꝛ ſua facta ſubtilius diſcutere: et
dona dei que contempſit flendo cōmemo-
rare. Nihil autem peius eſt: q̄ culpam ag
noſcere nec deflere. Duplicem debet habe
re fletum in penitentia om̄is peccatoꝛ: ſiue
quia per negligentiam bonum non fecit:
ſeu q2 malum per audaciam perpetrauit.
Quod enī opoꝛtuit non geſſit: ꝛ geſſit qđ
agere non opoꝛtuit. Jlle penitentiam dig
ne agit: qui reatum ſuū ſatiſfactōe legitti
ma plangit: contemnendo ſcʒ hec que de-
flendo geſſit.

Dominica duodecima. S. mar.

Exiens ieſus de finibus tyri
venit per ſydonem ad ma- marci. 7.
re galilee. quod eſt inter me
dios fines decapoleos. ꝛc.

Decapolis eſt regio decem vrbium tranſioꝛda-
nē ad oꝛientē circa hyppū et pellā et gadarā con
tra galileā. Qđ ergo dicit. q2 dñs venit ad mare
galilee inter medios fines decapoleos nō ipſos
fines decapolis eū intraſſe ſignificat. Neq̄ enī
mare tranſnauigaſſe dicit. ſʒ potius vſq̄ ad ma
re veniſſe: ꝛ ad ipm̄ ꝑueniſſe locum q̄ medios fi
nes decapolis longe tranſmare poſitos reſpicit
Jnter. i. cōtra. Vel galilee q̄ eſt inter medios fi
nes decapoleos. Et adducunt ei ſurdum ꝛ
mutum et depꝛecabantur eū vt impo-

XVIII nat illi manum. Et apprehendẽs eū de
turba ſeorſum: miſit digitos i auricl̃as
eius: et expuens tetigit linguam eius.
Et ſuſpiciens in celum ingemuit: et ait
illi. Effeta. quod eſt adaperire. Et ſtatī
aperte ſūt aures eius: et ſolutum ē vin-
culum lingue eius. et loquebatur recte.

Surdus et mut⁹ eſt: qui nec aures nec os ape-
rit ad audienda verba dei et ꝓnuncianda. Pri-
ma ſalutis ianua eſt: infirmū de turba ſeduci.
Quod fit cum apphendens dn̄s mentē peccatis
languidam: euocat a conſuetis moribus: ⁊ ꝓuo
cat ad ſua ꝑcepta. Mittit digitos in auriculas:
cum per dona ſancti ſpiritus aures cordis aperit
ad intelligentiam. Expuens dn̄s linguam tãgit
egroti: cum ad confeſſionem fidei ora cathezi-
zatoꝝ inſtruit. Sputum nanq̃ ſapor eſt ſapiētie.
Unde illud. Ego ex ore altiſſimi ꝓdiui. Suſpe-
xit dn̄s in celum: vt inde mutis loquelā. ſurdis
auditum: cunctis infirmis medelam doceret eē
querendā. Ingemuit vt daret nobis exemplum
gemēdi et p nobis ⁊ p ꝓximis. Effeta ꝓprie per
tinet ad aures. Unde ⁊ ſubditur. Et ſtatim ap-
te ſūnt aures eius. Hic notatur vtraq̃ redemp
toris natura. Celum ſuſpicit vt homo: curat ve
ꝰ. Qui ſic curatur: bene poteſt dicere. Domine
labia mea aperies: et os me. an. lau. tu. Alr. Ge
nus humanū tanq̃ vnus homo varia peſte ab
ſumptus in ꝓthoplaſto cecatur. Duꝫ videt: ſur
dus ſit: dum audit: dū adorat: emūgitur: obmu
teſcit: dum loquitur: mancus fit: dū manuꝫ eri-
git: incuruat: dum erigitur: ydropicus ſit: dū cō
cupiſcit: claudus: dum ꝓgredit: lepra ſuffundi
tur: dū nudatur. demone impletur. dū diuinita
tem appetit. morit morte: dum audacter excu-
ſat. Patriarche autē et prophete incarnationē
deſiderantes: miſericordie manum precant im
poni. Seinꝑ a turbolentis cogitationibus ⁊ ac
tis inordinatis ſermonibuſq̃ incompoſitis q̃-
ſi de turba deducitur qui ſanari meretur. Digiti
qui in aures mittūtur: ſunt verba ſpūſſancti. de
quo dicitur. Digitus dei eſt hic. Et opera digito
rum tuorum ſunt celi. Sputum de capite deſcē
dens eſt ſapientia ex patre. que ſoluit labia hu-
manī generis. vt dicat. credo in deum patreꝫ. ⁊c̃
Suſpiciēs in celum ingemuit. i. gemere nos do
cuit. et in celum theſaurū noſtri cordis erigere:
qđ poſt compunctionem a friuola leticia carnis
purgatur. vt dicitur. Rugiebaꝫ a gemitu cordis
mei. Aperiunt aures ad hymnos et cantica: et
pſalmos. Soluitur lingua. vt eructet verbū bo
num. qđ non poſſunt mine nec verba cohibere.
Uñ Paulus. Ego vinctus ſum. ſꝫ verbum dei
non eſt alligatum. Et precepit eis ne cui di
cerent. quanto aūt eis precepiebat tan-
to magis plus predicabant. ⁊ eo ampli
us admirabantur dicentes. Bene oīa
fec. et ſurdos fecit audire ⁊ mutos loq̃.
Non in virtutibus gl'iandum eſſe docuit. ſed i
cruce et humiliatione. Humilitas cuī ꝑcedit ſꝑ
gl'iam. Ordo verborum eſt. Quanto aūt eis ꝑce
piebat. tanto plus predicabant. Ciuitas eni in
monte poſita vndiq̃ circumſpecta abſcōdi nō
poteſt. Sciebat igitur qui omnia nouit anteq̃
ſiant. qꝛ magis ꝑdicarēt. ſed hoc precipiēdo vo
luit pigris oſtendere. Qto ſtudioſius. quantoq̃
frequentius ꝑdicare debeāt quibus iubetur vt
predicent. q̄ndo quidē illi qui ꝓhibebant. tace-
re non poterant.

Expoſitio Gregorij de eodem.

Gregorius. Audiuimus verba dn̄i: Gregori⁹.
ſi facimus: ⁊ tunc ea recte ꝓximis
loquimur: cuꝫ prius ipſi fecerim⁹.
Quod bt̄ marcus euangeliſta confirmat
cum factum dn̄i miraculum narrat dicens
Adducunt ei ſurdum et mutum: et depre- marci. 7.
cabantur eum: vt imponat illi manum: cu
ius ordinem curationis inſinuat: cum ſub
dit dicēs. Miſit digitos ſuos in auriculas
expuens tetigit linguam eius: ⁊ ſuſpiciēs
in celum ingemuit: et ait illi. Effeta: quod
eſt adaperire: ⁊ ſtatim apte ſunt aures ei⁹
⁊ reſolutuꝫ ē vinculū lingue eius: ⁊ loque
batur recte. Quid eſt eñ q̄ creator omni-
um ds: cū ſurdū et mutū ſanare voluiſſet:
in aures illius digitos ſuos miſit: ⁊ expu-
ens: linguam eius tetigit: Quid ꝑ redēp-
toris digitos: niſi dona ſanctiſpūs deſignāt
Uñ cū in alio loco eieciſſet demoniū dixit
Si in digito dei eicio demonia: ꝑfecto per
uenit in vos regnū dei. Qua de re ꝑ euan
geliſtam alium dixiſſe deſcribitur. Si ego
in ſpiritu eicio demones: igitur peruenit i
vos regnum dei. Ex quo vtroq̃ loco colli
gitur: qꝛ digitus dei ſpirituſſanctus voca-
tur. Digitos ergo in auriculas mittere eſt
per dona ſancti ſpiritus mentem ſurdi ad
obediēdū aperire. Quid eſt vero q̄ expu
ens linguam eius tetigit: Saliua nobis ē.
ex ore redemptoris: accepta ſapiētia i elo-
quio diuino. Saliua quippe ex capite deflu
it in ore. Cum ergo ſapientia que ipſe eſt:
dum lingua noſtra tangitur: mox ad pre-
dicationis verba formatur. Qui ſuſpici-
ens in celum ingemuit: non q̄ ipſe neceſſa
rium gemitum haberet: qui dabat quod
poſtulabat: ſꝫ nos ad deum gemere q̄ celo
preſidet docuit: vt et aures noſtre ꝑ dona
ſpūs ſpiri: ⁊ ligua ꝑ ſaliuā oris. i. ꝑ ſciam di

uine locutionis ſolui debeat ad verba pre-
dicationis. Cui mox effeta: id eſt adaperi-
re dicitur: ⁊ ſtatim apte ſunt aures eius: et
ſolutum eſt vinculum lingue eius. Qua ī
re notandū eſt: qꝛ ꝓpter clauſas aures di-
ctum eſt adaperire. Sed cuius aures cor-
dis ad obediendum aperte fuerint ex ſub
ſequenti ꝓculdubio etiam lingue eiꝰ vin-
culum ſoluitur: vt bona que fecerit: etiam
facienda alijs loquatur. Unde et bñ addi-
tur: et loquebatur recte. Jlle enī recte loq̄
tur: qui prius obediendo fecerit: que loq̄n
do admonet etiā facienda. Aliter. Huma-
ni generis formam ſurdus ille ⁊ mutꝰ ha-
buit: que dñs vt ſanaret per fines decapo-
leos tranſiuit. Decapolis eſt regio decē ci-
uitatum: et ſignificat legem decem p̄cep-
torum. Per decapolim dñs tranſit: cū ſub
decalogo legis naſci voluit. Surduꝫ ⁊ mu
tum ei adducūt: cum predicatores genus
humanum ad fidem conuertunt. Qđ ſur
dum erat: qꝛ mandata dei audire nolebat:
Mutum erat: qꝛ a laude conditoris tace-
bat. Cui dñs auditum reddidit: duꝫ ei ad
intelligendas ſcripturas ſenſum aperuit.

De ſacerdotibus et ſex etatibus ſeculi.

G p Opulus ad fidē vocatꝰ viſibilibꝰ
ſacramētis erat inſtruēdꝰ: vt per
exhibitionem viſibiliū poſſꝫ veni
re ad intellectū inuiſibiliū. Noſſe oportet
dñi ſacerdotes q̄ hoc ſacramētū cōtractāt:
modū ⁊ ordinē ſacramētorum: ⁊ veritateꝫ
1.cor.4 rerū ſignificatarum. Alioquin diſpenſato-
res ſunt tm̄ miſterioꝝ tāq̄ȝ ceci duces ceco-
rum: vtilitatis tm̄ inde habituri quantum
cupiunt iumenta que portāt panes ad vſꝰ
aliorum: licet diuina gratia nō deſerat ſac̄
mentum: quod per eos ad ſalutem alioruꝫ
adminiſtrat̄. Attendāt ergo dñi coꝝ ſacra-
mētoꝝ diſpēſatores. qꝛ eccl̄ia chriſti quoti
die ex gentibus opantibus iſdē ſacramen
tis aggregatur ꝓpl̄s acq̄ſitionis: cuius ca-
put ē chriſtꝰ ꝑ fidē generat̄: ꝑ charitatem
in viꝝ ꝑfectū nutrit̄: ſpe eternitatis in ea-
dem fide et charitate ſolidat̄: ⁊ omniū ſcō
rū admiſtratōne ad hūc finē refert̄: vt in-
telligat eccleſiam dei tanq̄ȝ domum in fi-
de fūdari dilectōne dei ⁊ ꝓximi tanq̄ȝ pari
etes bñ ſibi coherētes ſuꝑ edificari: eiuſdē
altitudinē ſpe eternitatis glorioſiſſime cu
mulari. Hoc corpus chriſti licet natiuitatē
capitis ſui cōſuetoꝰ naſcendi ordine ſubſe
cutū ē: tamē huiꝰ capitis natiuitatē in vni
tate ſubſecuturi: corporis quedā membra
preceſſerunt patriarche ſcꝫ et prophete: et
multi iuſti qui prodigijs et preconijs mul
tis natiuitatem capitis et ſecuturi corpo-
ris premōnſtrauerunt. Quod bene oſten
ſum eſt in iacob interioris populi typū ha gen.25
bentem: qui ad ortum feſtinans manū pre
miſit: plantaꝫ fratris maioris natu: manu
tenens: hoc facto ſignificans: qꝛ reprobato
priori populo cuius typū gerebat eſau: na Ro.9.
ſciturus eſſet minor populus: chriſtianus
vicꝫ: qui benedictionem dei patris eterna
hereditate poſſideret. Jllius quippe pr̄is
ſacramenta ſunt noſtra documenta: quibꝰ
ille tanq̄ȝ paruulus eſt lactatus: ⁊ circa vni
us veri dei cultum non poſt deos falſos
vel alienos oberrantes occupatus. Unde H
ab initio ſeculi om̄i etate ſacramenta chri-
ſti ⁊ eccleſie celebrata ſunt: quibus ille po-
pulus nutriretur: ⁊ noſtre redemptionis
modus inſinuaretur. Nam p̄ma etate adā gen.1
de terra matre ſine terreno patre homo ad
imaginē dei a dō ſexta die plaſmatus eſt:
⁊ in nouiſſima etate ſeculi per chriſtum de
terrena matre natū: ſine terreno patre ho-
mo ad eandem imaginē dei reformatus ē.
Ad cuius rei conſonantiam eadē etate de
later̄ ade qui erat forma futuri eua forma
ta ē: ⁊ per ſanguinem de chriſti latere ma-
nantem cum aqua ſāctificatōis eccleſia fa-
bricata eſt. Scđa vero etate mōi per octo
animas a ſubmerſione diluuij. i. per archā
liberatas eadē eccleſia figurata eſt: que in
ſpe octaue. i. reſurrectiōis per aquas bap
tiſmi: nō ſine auxilio ligni ſalutaris a ſub-
merſiōe exuberātium tēptationū liberata
eſt. Tercia deniq̄ȝ etate populꝰ dī ab egip
tiaca ſeruitute liberatus ē: trāſijt mare ru
brum: cedit mare virga percuſſum moyſe:
prebet viam populo dei. Hoſtes a tergo ſe
cuntur: et ſubmergūtur: et hic repetita eſt
baptiſmi per lignum ſaluliferum conſecu-
ti ſanctificatio. Nam rubet mare rubrum:
rubet ⁊ baptiſmus chriſti ſanguine conſe-
cratus. Hoſtes a tergo ſequentes moriunt̄
quia peccata preterita ⁊ preſentia per bap
tiſmum delentur. Dehinc in quarta etate
in illa terrena eterna hieruſalē claruit reg
num dauid: chriſti ⁊ eccleſie regnum pre-
figurans: de cuius ſemine idem chriſtꝰ na
tus eſt: in eccleſia ſua ſpiritaliter regnans
⁊ eā ſibi obtēperātē pꝰtpa glīoſe coronās.
Jñ ē: q̄ȝ q̄ in ſabbato ſctō ſunt baptizandi:

XVIII quarta ebdomada quadrageſimalis obſeruantie: que cõtinentie nobis arma miniſtrat et quarta ebdomade feria cathezizãdi ⁊ exorcizandi deferuntur ad eccleſiam: ibi audituri ⁊ inſtruendi qualiter contra ſpirituales nequitias ſint pugnaturi: ſ; tamẽ vſq; in ſabbatum paſchale baptiſm⁹ eoꝝ differtur: hoc attendẽte eccl'ia. q2 ꝗ ad agonem ĩ preſenti vita vocantur: in ſpe future quietis baptizantur. Sicut enĩ contra viſibiles hoſtes pugnaturi nõ anteq̄ q̄rta. i. iuuenili etate eliguntur: ſic in hac etate pugnaturi validiores ad inuiſibiles hoſtes repellẽdos: ſicq; ad chriſtianam militiaz ſub typo huius numeri electi chriſtianum nomẽ viriliter exerceant: ⁊ vt coronari mereantur: ab acie non recedant. Poſt tempora vero regni iſrael quinta etate inchoante ꝑpter peruerſitatẽ ꝑtaxati ꝑ'i captiuãte babilonie rege tranſmigrauit idem populus in babiloniam: ⁊ qui confuſioni ſeruierat volũtarius regi babilonio qđ interꝑtatur confuſio ſeruiuit inuitus. Poſt. lxx. annos faciẽte chriſto cyro reuerſus eſt idem populus ſicut ꝑdixerat primo yſaac: dein de ieremias. Qđ bñ ad ſtatu; ꝑtinet eccleſie: q̄ poſt huius ſeculi finẽ q̄ ſeptenario numero voluitur dierum: poſt m̄ltas augarias q̄s paſſa eſt vel paſſura ẽ ſub regibus hui⁹ ſpiritualis babilonie: in celeſtem hieruſalẽ reuſa eſt: nulli vlterius confuſioni ſeruitura. Vñ dic ap'ls. Vanitati creatura ſubiecta eſt nõ volens: ſ; ꝑpter eũ q̄ ſubiecit eam ĩ ſpe: q2 et ipſa creatura liberabitur a ſuitute corruptionis huius in libertatem glorie filiorum dĩ. Per hec tempora om̄ia nõ defuerũt viri iuſti future eccleſie membra nõ defuerũt cuiq; tempori cõgrua ſacramẽta tanq̄ populi nutrimenta. De quib⁹ poſſent multa recitari: niſi ſtuderem⁹ breuitati. Ad vltimũ ſexta etate de virgine natus eſt chriſtus: ſicut ſexta die de terra virgine plaſmatus eſt ꝑthoplaſtus. Hic chriſtus finis eſt leg' et vitas ⁊ plenitudo omnium qui preceſſerant in vmbras ſacramẽtorum. In plenitudine temporis: ſicut dictum eſt: natus eſt chriſtus: creuit: ad virilem etatem peruenit: triceſimo vite ſue ãno (ſicut tradunt euangeliſte) a iohanne baptizatus eſt: nõ quia indiguit: ſed quia ei⁹ vita chriſtianis diſciplia moꝝ fuit. Dehĩc elegit apoſtolos: ꝑdicauit euangeliu;: crucifixus eſt: dans nobis exemplum humilitatis et patientie: tercia die reſurrexit: in quo membra ſua reſurrectionis ſue ſpe cõfirmauit proxime celos aſcẽſurus: diſcipulos quid agere deberent admonuit dicens Ite docete omnes gentes: predicate om̄i creature. Qui crediderit et baptizat⁹ fuerit: ſaluus erit. Hic pauc; verbis docemur: ſacerdotes dñi apoſtolorum ſucceſſores et vicarios: de quibus dicitur: pro patribus tuis nati ſunt tibi filij: qualiter debeant rudes populos terreni hominis imaginẽ adhuc portantes cathezizare: qualiter ĩ nouitatem et chriſti conformitatem lauacro aq̄ in verbo transformare. Hoc ita factum eſt: temporibus apoſtolorum et martirum: q̄ in iudeis et gentibus euangelium iuris intelligentibus: ⁊ quibuſcunq; perſonis verbi dei capacibus annunciauerũt.

Diuiſio

POſtq̄ eccleſia dilatata eſt et cõgregata eſt in gentibus: nec inter fideles repertus eſt aliquis adulte fidei non⁹ fidelis: ne paruuli eoꝝ de hac vita ante rationabiles annos exeũtes alieni remanerent a conſortio chriſti: ꝑuiſa eſt ill' etiam medicina ſalutis: vt in ſacramẽtorũ genere vel fide ad cathezizandos ꝑuulos exorcizandos: initiandos: ⁊ demum baptizandos. In quibus pro paruulo audit eccleſia: ⁊ ad interrogata reſpondet: donec ꝑuulus ad intelligibiles annos perueniat: ⁊ ſacramẽta fidei: charitatis: et ſpei ſibi impoſita: per ſe intelligat. De quibus quoq; ſacramẽtis quid ſignificent: ꝑut dominus voluerit inſpirare charitati veſtre aliq̄ dicere propoſuimus: vt et ipi virtutẽ ſacramentorum intelligatis: ⁊ auditores vr̄os docere ſtudeatis. Notandũ ergo eſt prius quomõ baptizandus in vtero matris eccleſie puer concipiatur: quib⁹ alimentis vſq; ad natiuitatem noui hominis in eodẽ vtero nutriatur. Tria quippe ſunt quibus vſq; ad indumentum nouitatis baptizand⁹ concipitur: cathecíſmi ſc;: et exorciſmi: et orationes. Cathezizatur ad hoc qui ad fidem vocatur: vt ad quod vocatur: proprio moueatur volũtatis arbitrio. Exorcizatur vt ab eo diaboli poteſtas iniqua depellat̄. Additur pro eo oratio: vt gratia preueniat et ſequatur: que vires prebeat libero arbitrio: ⁊ qua procul fiat maligni ſpiritus illuſio. Signatur itaq; prĩo baptizãd⁹ cruc; ſigculo in frõte: ĩ pectore: ĩ oclis: ĩ aurib⁹:

de ɔſe. di. 4. ſiue ꝑuuli vſq; ad ſca. venit ſacerdos. ⁊. 4. ſen diſ. 6. ca. vi.

de ɔſe. di. 4. poſtea ſignatur

in ore: cuius virtute victus eſt diabolus: ⁊ exaltatus eſt chriſtus. Unde abacuc dicit Cornua in manibus eius: ibi repoſita ē fortitudo eius. Hoc ergo ſigno muniunt totius corporis ſenſus: cuius virtute et omnia noſtra ſacramenta complentur: ⁊ omnia diaboli figmenta fruſtrantur. Sicut cum priogenita delerentur egypti: populus hebreorum ſignatis poſtibus domoꝝ ſuarū ſanguine agni paſchalis in typo dñice paſſionis ſaluatus eſt: ⁊ populus egiptius q̄ hic ſigno caruit: in ꝓmogenitis ſuis grauiter percuſſus eſt. Sicut apud ezechielem hieruſalem ab imminente clade liberanda eē ꝓmittitur: ſi tanꝙ figuraꝫ crucis exꝓmēs gementium atq; dolentium. i. penitentiuꝫ ſignaretur. Poſtea datur ſal benedictum ī os pueri: vt ꝑ typicū ſapientie ſalem cōditus: fetore careat iniquitatis: ne a vermibus vitioꝝ vltra putrefiat: ſ; incorruptus ſeruetur ad percipiendam chriſti gratiam neq; vltra a cōdimēto ſapiētie deſipiat: neq; retro aſpiciat ſicut vxor loth. Exufflat poſtea malignus foras. Que miſteria ſacra ſignificant quod non paruul⁹ exorcizatur: et exufflatur: ſed ille ſub quo ſunt qui ſub peccato naſcūtur: ⁊ nondū per ſacrum baptiſma renati ſunt: ſed iam per ſignum crucis in vtero matris eccleſie cōcepti ſūt. Omnia enī cariſmata ſacerdotalis miniſterij crucis figura ꝑcipiuntur. Omnia autem ſacramenta que acta ſunt ⁊ que agūtur exorciſmis: orōibus: inſufflationibus: quaſi eſca ſunt que paruulos reficiunt in vtero: vt renatos aqua ſalutis hylares mater eccleſia exhibeat chriſto. Poſtea tanguntur ei aures et nares cum ſaliua. Saliua quippe a capite deſcēdit in os ſupnā ſigīcās ſapientiam: cuius tactu et aures cordis aperiuntur ad intelligendum verbū dei: ⁊ nares ad repellendū fetorem noxiarū cogitationū et delectationū. Uñ ait btūs ambroſi⁹ in li. de ſacramētis. Qd egimus nempe apertio eſt. q2 ſacramēta ſūt apertionis qñ aures ei⁹ tetigit ⁊ nares. Qd ſigcat in euāgelio dñs nr ieſus chriſtus cū ei oblat⁹ eēt ſurdus et mutus: cuius os tetigit ⁊ aures q2 ſurdus erat: os q2 mutus erat: ⁊ ait. Effeta: quod eſt adaperire. Deinde venit ſacerdos ad fontem: conſecratur fons ī nomine patris et filij et ſpiritusſancti: quibus verbis ſi aqua ſalutis cōſecretur: nec a bono nec a malo peius accipitur baptiſmus.

de conſe. diſti. 4. Sal celeſtis.
de conſe. diſ. 5. Nō quid.
Ambro.
Marci. 7 de conſe. di. 4. poſtea.
R
de conſe. di. 4. In ſabbato. Si reuera

Unde auguſtinus in libro tercio de vnico baptiſmo. Nō eſt aqua prophana nec adultera ſuper quam nomen dei inuocat: et ſi a ꝓphanis et ab adulteris inuocetur. q2 nec ipſa creatura: nec ipſum nomen adulterum eſt. Traditur etiam noue vite auditoribus ſimbolum fidei: quod per duodecim apoſtolos ordinatum eſt: ⁊ totidē ſententijs comprehenſum. Poſtremo paruulus ad baptiſmum interrogatur a ſacerdote: abrenuncias ſathane ⁊ omnibus operib⁹ eius: ⁊ omnibus pompis eius: vt ꝓmū reſpuat errorem: ⁊ ſic appropinquet ad veritatē vt poſſit iuxta apoſtolum deponere veterem hominem cuꝫ actibus ſuis. ſ. priſtinā conuerſationem: abnegans impietatem et ſecularia deſideria. Reſpondet paruulus per ora geſtantium. Abrenuncio. Uñ auguſtinus contra iulianum in li. iiij. Quiſquis negat per ora geſtantium paruulos abrenunciare: ⁊ credere: et neget eos accipere baptiſmum. q2 in manibus geſtantiū reluctantur. Item in libro de penitentia. Paruulis ad conſecratōnem ⁊ remiſſionē originalis peccati ꝓdeſt eoꝝ fides a quib⁹ offeruntur: vt q̄ſcūq; maculas delictoꝝ ꝑ alios a quibus nati ſūt cōtraxerūt alioꝝ etiā interrogatōne et reſpōſione purgent. Poſt abrenunciationē vngitur cathecuminus oleo ſacro in pectore: tanꝙ muniat aduerſ⁹ hoſtem inuiſibilem: ne ei immūda et noxia ꝑſuadeat deſideria. Unguitur et inter ſcapulas: vbi eſt vigor portādi oneris: vt fortitudinem accipiat ad portandū pond⁹ diei ⁊ eſtus: ſicut bonus athleta. Exinde exquiritur ab eo ſi credat in deum patrē omnipotētē: ⁊ in ieſum chriſtum filium eius vnicū dñm nr̄m: et in ſpiritumſanctū: vnū deum in trinitate: et trinum in vnitate: ſi confiteatur vnam eſſe ſanctam eccleſiaꝫ catholicam: ⁊ ſi credat remiſſionem peccatorum: et vitam eternam. Hec omnia ſi profiteatur ſe credere: iam incipit ī eo mori vetus homo: qui ſcdm deum creatus eſt: ī iuſticia et ſanctitate veritatis. In abrenunciatione prioris poſſeſſoris ſuadente charitate: iam vult in ius legittimi poſſeſſoris tranſire: in quem iam profitetur ſe credere ⁊ ab eo eterna premia expectare. Iam expurgatum eſt vetus fermentum: ſed nondum eſt noua ꝯſperſio: vbi ſacri fontis ſequatur ablutio. Sub reſpōſiōe trine interrogationis trina merſione cathecumi-

XVIII
Aug⁹ de conſe. diſ. 4. nō eſt aqua. de conſe. diſ. 4. baptiſmus. de conſe. diſ. 4. baptizādos. et non liceat. de conſe. di. 4. prima in fine
Ephe. 4.
de conſe. diſ. 4. Hi qui apud. et illud ꝑſcrutari.
diſ. 11. eccleſiaſticarum. d cō ſe. diſ. 4. deide a ſacerdote. et primum.
ephe. 4.
1. corin. 5
L

XVIII nus a ſordibus vetuſtis abluitur: ⁊ nouū
4.ſē. diſ. hominem indutus: triduane dñi ſepulture
5. de imerſiõe. de cõ ꝯſepelitur. Uñ apl's ait. Conſepulti em̄
ſe. diſt. 4. ſumus ꝑ baptiſmū in mortē: vt quō ſurre-
de trina cũ xit chriſtus a mortuis ꝑ gl'iam patris: ita ⁊
ca. ſequē. nos in nouitate vite ambulemus. Si eniz
Ro.6. complantati facti ſumus ſimilitudini mor
Ambro. tis eius: ſimul et reſurrectõis erim⁹. Hinc
etiam beatus ambroſi⁹ dicit in libro de ſac
mentis: Interrogatus credis in deum pa
trē omipotentē: dixiſti credo: ⁊ merſus es:
id eſt ſepultus es. Iterū interrogatus es:
credis ⁊ in ieſū chriſtū dñm natū et paſſū:
dixiſti credo: ⁊ merſus es: id eſt chriſto cõ
ſepultus es. Qui aūt chriſto ꝯſepelit̄: cū
chriſto reſurget. Tercio interrogatus es:
credis et in ſpūm ſāctū: dixiſti credo: ⁊ mer
ſus es tercio: vt multiplicē lapſum cogita-
tionis: locutionis: opatiõis aboleret trina
Nu.19. confeſſio. Hanc ſacri baptiſmatis emunda
tionē in ſimilitudinē mortꝭ chriſti celebra
tam ꝑfigurabat aqua aſperſionis in veteri
lege qua emundabatur q̄ mortuum tetige
rat: vt in caſtra reuerteretur: cui immixtuſ
erat cinis vitule rufe extra caſtra cõbuſte:
yſopus quoq; coccus et cedr⁹. Uitula q̄p-
pe illa q̄ femineus eſt ſexus fragilitatē. i.
paſſibilitatem carnis chriſti ſignificat: ru-
de ꝯſe. di. fa ꝓpter ſanguinis effuſionem. Que etiā
4. nec quē extra caſtra eiecta eſt. In quo figurabatur
quã ꝙ et dñs paſſurus extra ciuitatem duct⁹
eſt. Quod etiā ſanguīe eiuſdem vitule aſ-
pergebatur ſepties tabnaculū: ⁊ oīa va-
ſa tabernacli: plenā ſignificat emūdatõnē
quā intus et extra cõtulit ſanguis chriſti.
Anima enī ꝯſtat triplici virtute: corp⁹ vō
quaterna elementoꝝ complexione: qꝛ vter
q; mundata eſt chriſti ſanguīs effuſione.
Quod vero carnes eiuſdem vitule ⁊ coriū
⁊ ſtercora comburebantur hoc ſignificatū
eſt: qꝛ tota humilitas ⁊ ignominia paſſi-
onis verſa eſt in gloriam reſurrectionis.
Qd̄ bene ignis ſignificat: qui ſemper ad
ſuperiora tendit: ⁊ quod abſumit in ſe con
uertit. Qd̄ aūt yſopus huic aſperſioni ad
miſcet̄: hoc ſignificat ꝙ in fide mortis chri
ſti peccata mundantur. Uñ ait apl's Fide
mundās corda eoꝝ. yſopus quippe idō fidē
ſigt̄: ꝙ cū ſit herba humilis: firmiter he-
ret ī petra. Cocc⁹ quoq; huic adhibet̄ emū
datiōi: q̄ flāmeo colore charitatē ſignificat
ſine q̄ mortuū eſt q̄cq̄d fides opat̄. Cedruſ
etiā huic opitulat̄ mūdatõni: q̄ imputribi-
lis arbor dr̄: ⁊ ī excelſis mõtibus radicat:
⁊ ideo ſpē incorruptõis ⁊ ſupne glīe ſigni
ficat. Hoꝝ omniū cõiunctõe aqua aſꝑſiõis
ꝯſecrat̄: ⁊ q̄ mortuū tetigerat: vt dictum ē:
emūdabatur. qꝛ q̄ operib⁹ mortuis. i. pec-
catꝭ originalibus coinq̄natur: liberat̄ bap
tiſmate ſacro in fide mortis chriſti et reſur
rectionis cū ſpõſione charitatis ⁊ ſpei bap
tizabatur.

Dñica. xiij. Scdm̄ Lucam.

Eati oculi qui vident que M
b vos videtis. Dico aūt vo- math.13
bis ꝙ multi reges et ꝓphe
te videre voluerūt que vi-
detis ⁊ nõ viderūt. ⁊ audire que audi-
tis et nõ audierunt. Illos oculos dicit bea-
tos: que ſacramenta chriſti cognoſcūt: Prophe
te et iuſti ſicut eſaias et abraham viderūt ī enig
mate et non in ſpecie. Abraham exultauit vt vi
deret diem chriſti: et vidit et gauiſus eſt. Eſaias
et alij prophete viderunt gloriam dñi: vnde ⁊ vi
dentes ſunt appellati: ſed enigmate viderūt: nõ
in preſentiarum vt apoſtoli: qui nequaq̄ per an
gelos vt varias viſionum ſpecies op⁹ habebāt
doceri. Quos lucas reges dicit: matheus reges
appellat. qꝛ magni reges ſunt: qui temptatõnū
ſuarū motibus regendo preeſſe nouerūt nõ ſuc
cūbere. Nota qꝛ minor gratia minorq; ſacra-
mentoꝝ chriſti noticia fuit in ꝓphetis q̄ ī apo-
ſtolis: qui preſertim accepto ſpiritu ſancto mū-
dum etiā illuſtrauerunt. Uerumtamē aliq̄ pro-
phetarū et aliquando ſupra hominem rapti: ſi
ne enigmate contemplati ſunt intellectuali viſi
one: vt apl's. Uñ dñs in libro numeri. Si quis
fuerit inter vos ꝓpheta dñi in viſione appare-
bo ei. vel per ſomniū loquar ad illum. At non
talis ſeruus meus moyſes. Ore enim ad os lo- Nu.12.
quor ei et non palam. non per enigmata ⁊ figu
ras dñm videt. Sequitur. Et ecce quidam N
legiſperitus ſurrexit temptans illū di-
cens. Magiſter quid faciendo vitam
eternam poſſidebo. Phariſei vidētes
quia ſilentium impoſuiſſet ſaduceis cõ
uenerunt in vnū. Et acceſſit vn⁹ de ſcri
bis legis doctor temptans eū et dicēs.
Mgr̄ quod eſt mādatū magnū ī lege.
Licz phariſei et ſaducei inter ſe contrarij eſſent
tamē pari mente conſenſerūt ad dñm temptan
dum. qd̄ legimus feciſſe herodem et pilatum in
nece dñi. Phariſeis ſepe confutatis: malicia et
liuor nutrit inpudentiam. Itaq; nudia verita-
te multitudine ſe armauerunt dicentes apud ſe
Omnes loquamur ꝑ vnum: vt ſi fuerit victus ꝯ
videatur confuſus. Magiſtrum vocat: cui⁹ nõ
vult eſſe diſcipulus. Simpliciſſimus interroga
tor ⁊ maligniſſimus inſidiator de magno mãda

to interrogat: qui nec minimum obſeruat. Ille
enī debet interrogare de maiori iuſticiā: q̄ mino
rē compleuit. **Ait illi ieſus. Primū oīm
mādatū eſt. Audi iſrl̄. Dn̄s de⁹ tu⁹ de⁹
vn⁹ ē. ⁊ diliges dn̄m deū tuū ex toto cor
de tuo et ex tota aīa tua et ex tota mēte
tua ⁊ ex tota v̄tute tua. Hoc ē primū et
maximū mādatū. Secūdū āt ſile ē hu
ic. Diliges ꝓximū tuū ſicͭ teipͥ. In his
duob⁹ mādatis vniuerſa lex pendet et
prophete.** Primū et maximū eſt mandatum
vnum deū ſuꝑ oīa diligere: ⁊ hoc aū oīa de
bemus quaſi vnicū pietatis fundamētū locare.
Ideo nō dixit cognoſces: ſʒ diliges. q̄ꝛ cognoſcer̄
vnū deū pene propriū eſt humane nature: dili
gere aūt religioſi cordis et recti. Huic ſimile eſt
de dilectione ꝓximi. q̄ꝛ imago dei eſt homo. Di
lectio in deum eſt origo dilectionis in ꝓximū: et
dilectio in proximum cognitio eſt dilectōnis in
deum. In tribus rebus dilectio dei exprimit̄: vt
nihil remaneat in homine qđ nō diuine dilectōi
ſubdatur. Nam dū dicitur. dilige deum ex toto
corde tuo: oēs cogitatōes in deū referēdas p̄
cepit. Dū vero dicit ex tota anima. oēs affecti
ones anime ad deū referri iuſſit. Dū v̄o adiecit
ex tota mente oēm rationē indicat humanam:
qua intelligimus ⁊ diſcernimus in rebus diuinis
eſſe occupandam. Ubi aūt dicit. ex tota virtute
bonū perſeuerantie iniungit. Item duo ſunt er
ga ꝓximi dilectionem ſeruanda: vt et beneficiō
impenſione foueatur. ⁊ nulla malicia ledatur.
Hoc eſt qđ tibi non vis fieri: alij ne feceris: ⁊ om
nia quecūq; approbatis vt faciant vobis ho
mines: hec et vos facite illis. Licet igitur diuer
ſa ſint p̄cepta: quibus aut vtiliter que ſūt appe
tenda cupimus. aut que vitanda ſunt vtiliter p̄
cauemus. vnū tamē ſūt in radice charitatis. q̄ꝛ
in dilectōe dei et ꝓximi facere debemus. Recte
itaq; dicit legē et prophetas referri ad duo mā
data charitatis. q̄ꝛ totus decalog⁹ ⁊ monita ꝓ
phetarum ibi habent finem. **Et ait illi ſcri
ba. Bn̄ magr̄ in veritate dixiſti. q̄ꝛ vn⁹
eſt de⁹ et nō ali⁹ p̄ter eū. ⁊ vt diligat ex
toto corde et ex toto intellectu ⁊ ex tota
anima. et ex tota fortitudine. ⁊ diligere
ꝓximum tanq̄ ſeipm̄: maius eſt omni
bus holocauſtomatibus et ſacrificijs.**
Oſtendit ex hac reſponſione ſcriba grauē ſepe
inter ſcribas et phariſeos fuiſſe queſtionem qđ
eſſet mandatū maximum quibuſdam hoſtias
et ſacrificia laudantibus alijs fidei. et dilectōis
opera p̄ferentibus eo q̄ plures patres ante legē
abſq; oīm victimatū et ſacrificiorum cōſuetudi
ne ex fide tm̄ q̄ per dilectionem operatur placu
iſſent. nemo aūt abſq; fide et dilectōne per ſacri
ficia. Nos autē magnum et primum mandatū
dicimus quantū ad dignitatem. Alioquin vti
litas mandatorū dei vna eſt. et ſic oīa ſibi co
herent: vt alterum eſſe non poſſit ſine altero: vt
fundamentum dicimus melius eſſe: cum tamē
nec fundamentum ſine edificatōe. nec iſta ſine
illo eſſe poſſit. Non igitur fundamētum ē vtili⁹
edificatione: ſed dignius: ſicut caput dignius ē
membris. **Jeſus aūt videns q̄ ſapienter
reſpondiſſet: dixit illi. Non es longe a
regno dei. Recte reſpondiſti: hoc fac ⁊
viues.** Quia ſalus noſtra conſiſtit in cognitōe
veritatis et amore virtutis: ſaducei longe ſunt a
regno dei. cū nec cognoſcenda cognoſcāt: nec di
ligenda diligāt. Hic autē ſuperbus temptator
minus longe erat extra regnum. q̄ꝛ iam per ſciē
tiam euangelice perfectioni conſenſit. Eſſet aūt
in regno dei ſi augeretur ei cognitio veri et dile
ctio boni: vt chriſtum tā in deū q̄ʒ in ꝓximū ſu
ſciperet. **Ille aūt volens iuſtificare ſeip
ſum dixit ad ieſum. Et quis eſt ꝓxim⁹.**
Nemo ꝓximior homi q̄ʒ deus: qui intrinſecus
⁊ extrinſecus nouit. ⁊ oīa curare poteſt: ſʒ om
nis incredulus vel temptator nec deū nec homi
nem ꝓximum habet. Legiſperitus ob vulgi fa
uorem captandam quos ſapienter reſpondiſſe
iactaretur interrogat dn̄m: quid faceret. Sʒ q̄ꝛ
ſeipſum iuſtificare deſiderat: domin⁹ tempera
uit reſponſum ſuum parabolice loquens ei: ita
vt ⁊ omnis qui miſericordiam facit ꝓximus in
telligatur. et ſpecialiter dei filius q̄ nob̄ ꝑ huma
nitatem ꝓximus factus ē deſignetur. **Suſci
piens aūt ieſus dixit. Homo quidā de
ſcendebat ab hieruſalem in iericho ⁊ in
cidit in latrones.** Homo iſte adā intelligit̄.
hieruſalem ciuitas celeſtis. a cuius beatitudine
lapſus eſt in hanc vitam mortalem. Qđ hn̄ ieri
cho que luna interpretatur ſignificat varijs ef
fectibus incerta. Latrones intellige diabolum.
⁊ angelos eius in quos non incideret niſi prius
vitijs tumuiſſet. Uera eſt enī ſententia dicēs an
ruinam exaltabitur cor. **Qui etiā deſpolia
uerunt eum. et plagis impoſitis abiert
ſemiuiuo relicto.** Deſpoliauerūt eum gloria
immortalitatis et veſte innocentie. Plage pec
cata ſunt quibus nature humane integritas vi
olata fuit. Abierunt aūt nō ab inſidijs aliquate
nus ceſſando. ſed earūdem inſidiarum fraudes
occultando. Semiuiuum reliquerunt. q̄ꝛ rōem
ei⁹ abolere nō valuerunt. Ex qua enī parte ſape
et cognoſcere deū pōt: viuit homo. ex q̄a vero
peccatis tabeſcit letifero vulnere fedatus iacet
quaſi mortuus. **Accidit autē vt ſacerdos
quidam deſcenderet eadem via. ⁊ viſo
illo p̄teriuit. Silr̄ et leuita cū eſſet ſecus
locū et videret eū ptranſiuit.** Sacerdos
et leuita qui ſauciatum tranſiērūt ſacerdotium
et miniſteriū veteris teſtamēti ſignificāt: vbi mū
di languētis vulnera mōſtrari poterāt: nō autē

 curari. Ait enī apłs: q: impoſſibile erat ſangui-
ne vituloꝝ et agnoꝝ ⁊ hyrcoꝝ auferri peccata.
Itaqȝ ſacerdos dei legē in mūdū deſcēdentē per
moyſen: nullam ſanitatem cōtulit homini. Sic
et deſcenſus leuite qui typum oſtendit ꝓpheta-
rum nullū ſanat: ſed cū peccata arguit pertran
ſit. q: indulgentiā nō largit̄. Samaritan⁹ āt
quidā iter faciēs venit ſec⁹ eū. ⁊ vidēs
eum miſericordia motus eſt. Samarita-
nus q̄ cuſtos interptat̄ dn̄m ſigcat. cui ꝓpheta
cōtra latrones iſtos ita ſupplicat. Cuſtodi me a
laq̄o quē ſtatuerūt mihi: ⁊ ab ſcādal' opantiū ini
q̄tatē. Ipe dn̄s hō fact⁹ vite pn̄tis iter arripuit.
⁊ venit ſec⁹ vulneratū: compaſſiōis nr̄e ſinitim⁹
⁊ miſcōie collatōne vicinus. Lex aūt nō habuit
miſcōiam ſȝ iudiciū ⁊ vindictā. Et appropi
ans alligauit vulnera ei⁹ infūdēs oleū
et vinū. Peccata enī q̄ in hominibus inuenit re
darguendo cohibuit: ſpem venie penitētib⁹ pro
mittēs: terrorē pene peccanti incutiens. Alligat
ergo vulnera dū p̄cipit: penitētiā agite. infundit
oleū dū addit: appropinquabit regnū celorum.
infundit ⁊ vinū: dū dic: omis arbor q̄ n̄ fac fru-
ctū bonū excidet̄: ⁊ in ignem mittet̄. Vel alligat
vulnera in baptiſmo: infūdit oleū et vinū. i. criſ
ma ſācti ſpūs ⁊ calicē paſſionis ſue. Et ponēſ
illū i iumētū ſuū: duxit in ſtabulū: et cu
rā ei⁹ egit. Iumētū caro ei⁹ ē: i q̄ pctā noſtra
portauit ſup lignū. ⁊ iuxta aliā pabolā ouē erro
neā reportauit ad gregē. Itaqȝ imponi iumēto
eſt incarnationē chriſti credere: eiuſqȝ miſterijs
tutari ab hoſtili incurſiōe. Stabulū eſt eccl'ia p̄
ſens: vbi ſpondo reficiūtur viatores i eternā vi-
tā redeūtes. Stabuli nomie miſerias et fetores
hui⁹ vite ſigūter inſinuat: ne hō i h̄ exilio tanq̄ȝ
in pr̄ia gaudeat. Curā egit: ne eger i eccl'iam dū
crus p̄cepta que acceperat dimitteret. Et altera
die protulit duos denarios: ⁊ dedit ſta
bellario et ait. Curā illi⁹ habe: et quod-
cunqȝ ſupererogaueris: ego cum rediero
reddā tibi. Altera dies ē p⁹ dn̄i reſurrectionē
q̄ magꝭ ſplēdet q̄ȝ tp̄s p̄cedēs. Duo denarij duo
ſūt teſtamēta: in qb⁹ eterni regꝭ nomen ⁊ imago
ꝯinet̄. Stabulari⁹ eſt chor⁹ diſcipl'oꝝ: qb⁹ ape
ruit ſenſū vt intelligerēt ſcp̄turas p ſpūm ſāctū.
Sūperogat ſtabellari⁹: qd̄ in duob⁹ denarijs nō
accepit: cū paulus dicit. De ꝟginib⁹ p̄ceptū dn̄i
nō habeo: cōſiliū aūt do. Itēqȝ ſuperogat cū di-
cit. Dn̄s ordinauit his q̄ euāgeliū annūciāt: de
euāgelio viuere. ſed nos nō vſi ſumus hac pote
ſtate: ne quē veſtrū grauarem⁹. Debitor rediens
reddet quod ꝓmiſit: cum dn̄s in iudicio dicet.
Quia ſup pauca fuiſti fidelis ſup multa te ꝯſti-
tuam: intra in reg. d. t. Quis horum trium
videtur tibi proximus fuiſſe illi qui inci
dit in latrones. At ille dixit: qui fecit mi
ſericordiam in illum. Et ait illi. Vade ⁊
tu fac ſimiliter. Nemo nobis magꝭ eſt ꝓxim⁹
q̄ȝ q̄ vulnera nr̄a curauit q̄ȝ caput mēbris. Dili-
gamus ergo eū vt deū et dn̄m: diligam⁹ q̄ſi ꝓxi-
mū: diligamus et oēs imitatores chriſti. Qd̄ ait
fac et tu ſilr̄: tale ē. Quicq̄d vales in ꝓxim i neceſ
ſitate ſubleuāda vel corpali vel ſpūali deuotus
operare: vt manifeſteris eſſe ꝓximus. Recte mi
ſericordia ꝓximū facit. q: eſt ſcd̄m naturā. Ni-
hil enī ſcd̄m naturā: q̄ȝ naturam iuuare cōſortē.

Item expoſitio de eodem.

b Eatus vir qui non abijt in cōſilio ps. i.
impioꝝ. Adam infelix vir fuit: q̄
per cōſiliū impioꝝ de patria para
diſi abijt: et oēs poſteros ſuos in hoc exi
lium traduxit. Nec in via peccatoꝝ ſtetit:
q: in peccatis ſtabilis māſit. In cathedra
peſtilētie ſedit. q: peccata alios p mala ex-
empla docuit. Chriſtus aūt beatus vir ex
titit: q̄ conſilio patris de aula celi in carce-
rem poſt perditum ſeruuȝ abijt: in cōſilio
vero impioꝝ non abijt: q̄n diabolus oīa
regna mundi: ⁊ gloriam eoꝝ ei oſtendēs:
ſe adorare perſuaſit. In via peccatoꝝ non
ſtetit. q: peccatū nō fecit. In cathedra pe-
ſtilentie non ſedit. q: nec verbo nec fcō ma
lum docuit. Et ideo ſicut ille infelix oēs
carnales filios in mortem attraxit: ita iſte
beatus vir cunctos filios ſpiritales in vitā
reuexit. Sicut enī ipe refert in euangelio:
homo quidam deſcendit ab hieruſalē i ie- Luce. 10
richo: in quem latrones irruentes vulne-
rauerūt: ac deſpoliātes eum: abierūt. Por
to ſacerdos eandem viaȝ pergens: ac ſemi
uiuum videns: pertranſit. Similiter leui-
ta iter faciens: viſo eo: preteriuit. Samari
tanus autē per eandem protendens: miſe-
ri miſeretur: ac ligatis vulneribus: vino ⁊
oleo medetur: impoſitumqȝ iumēto in ſta
bulum duxit: altera die duos denarios ſta
bulario ꝓtulit: curam illi⁹ gerere petit: ſi
quid de ſuo ſupererogauerit: in reuerſiōe
ſe ei redditurum promittit. Homo quippe
ab hieruſalem in ihericho deſcendit: dum
primus parens de gaudijs paradiſi ad de
fectum mortis venit. Iericho nanqȝ quod
luna ſonat: defectum noſtre mortalitatꝭ de
ſignat. Qui latrones incidit: quia exulem
protinus turba demonū circūdedit. Qui
etiam eum deſpoliauerūt. q: non ſolū de-
licijs paradiſi: ſed et veſte immortalitatis
denudauerunt. Plagas impoſuerūt: q: ei
peccata inflixerunt. Semiuiuum reliquē-

runt:quia in aĩa mortuũ in corpe ꝟo per
dei miſteria circũdatum dimiſerunt. Per
eandẽ viam ſacerdos deſcendit:dũ patri-
archarum ordo pariter mortalitatis teten
dit. Qui vulneratũ ptrãſijt:q₂ generi hu-
mano opẽ ferre nõ valuit: dum ſe etiã pec
catis grauiter ſauciatũ doluit. Leuita q₃
idẽ iter carpebat:q₂ ordo ꝓphetalis etiã
p callem mortis tendebat. Qui ſaucium
pteriuit:quia pdito homini adiutoriũ fer
re non potuit:dum ſe quoq₃ peccatis vul-
neratum ingemuit. A ſamaritano autẽ ſe-
miuiuus curat:quia homo ſeductus per
chriſtũ ſanat. Samaria erat ciuitas caput
regni iſrahelitici:cuius captiui ad idola-
triam in;ninine erant captiuati:ꝛ gentileſ
in ea locati. Quorum conſortia intantum
iudei exhorruerunt:vt illos participio eo
rum addicerent:quibus maledicere volu
erunt. Unde ꝛ dñm maledicendo ſamari
tanum vocauerunt. Ipſe enĩ verus ſama-
ritanꝰ erat qđ cuſtos dicit:quia ab eo ge-
nus humanum cuſtodit. Hic iter fecit:duz
de celis in hunc mundum venit. Uiatorẽ
vidit plagatum:quia hominem conſpicit
peccatis ꝛ miſerijs circundatum. Sup eo
mouetur miſericordia:quia omnes dolo-
res ꝓ eo expitur:et appropiãs vulnera eiꝰ
alligauit:dum vitam eternam nuncians a
peccatis ceſſare predicauit. Per duas par
tes ligaminis vulnera conſtrinxit:dum p
duos timores peccata cõpeſcuit. Seruilis
enĩ timor penas a peccatis ꝓhibet:filialis
autem ſanctus ad bona opera monet. In-
feriorem partem ligaminis traxit:duz ge-
henne timorem ſic cordibus hominum in
cuſſit. Uermis inquit eorum non moritur
et ignis non extinguit. Superiorem par-
tem traxit:dum boni ſtudij timorẽ inſtru-
xit. Filij inquit regni eicientur in tenebras
exteriores:ibi erit fletus ꝛ ſtridor dentiũ.
Uinum ꝛ oleum infudit:dum peniten-
tiam et veniam docuit. Per vinum quip-
pe putrida expurgantur:per oleum fota
curantur:vinum infudit dum dixit. Peni
ten tiam agite:oleum addit dum ſubiũxit:
appropinquabit enim regnuz celorum. In
iumentum poſuit:dum peccata in corpo-
re ſuo ſuper lignuz crucis pertulit. In ſta
bulũ duxit dũ eũ ſupne eccl'e cõiũxit. Sta
bulum quo animalia in nocte congregant
eſt preſens eccleſia in qua iuſti in caligine
huius vite ſtabulantur:donec aſpiret dieſ
eternitatis et inclinentur vmbre mortali XVIII
tatis. Altera die protulit duos denarios.
Una dies erat mortis:altera vite. Dies
mortis cepit ab adam in quo omnes mori
untur:dies vite inchoauit a chriſto in quo
omnes viuificabuntur. Ante chriſti reſur
rectionem omnes homines ad mortem tẽ
debant:poſt ſuam reſurrectionem omnes
fideles ad vitam ſurgebant. Altera vero
die duos denarios ꝓtulit:dum poſt reſur
rectionem ſuam duo teſtamenta per duo
pcepta caritatis impleri docuit. Stabula-
rio denarios dedit:dum ordini doctorum
legis vite docendas cõmiſit. Egrum pre-
cepit curari:quia genus humanum iuſſit
a peccatis ſaluari. Quem egrum fetor de
ſtabulo exire compellit:quia iuſtos aduer
ſitas huius mundi ad celeſtia appetenda
impellit. Duo etiã denarij ſtabulario dan-
tur:dum doctores ſcientia ſcripturaruz et
honore ſecularium ſublimantur. Siquid
ipſi ſupererogauerint ille reddet cum re-
dierit:quia ſi bona que populis predicant
operibus exemplificant:cum verus ſama-
ritanus ad iudicium redierit:ꝛ olim ſauci
um tũc iam ſanatũ de ſtabulo in celeſte pa
lacium induxerit:ſollicitis curatoribꝰ ſem
piterna premia recompenſabit.

De verbis:egredimini filie ſyon:ꝛ đ tri
bus viſionibus chriſti.

Gredimini filie ſyon:et videte re-
gem ſalomonem ĩ diademate quo
coronauit eũ mater ſua. Delicatis
et infirmis ꝓponitur hec exhortatio p ſpi
ritumſanctum. Delicati ſunt qui in egyp- Cantico.3
to et in babilone volunt proſperari:hi ꝓp
ter infirmitatem ſuam feminoo ſexu appel-
lantur filie:nondum perfecti filiorum no-
mine honorandi. De perfectis enĩ dicitur:
filij ſyon incliti. Tres itaq₃ ſunt viſiões re
gis noſtri. Prima in hoc mundo. Secũda
in iudicio. Tercia in regno. De prima dici
tur:multi prophete et reges voluerunt vi
dere que vos videtis:et non viderunt. Et
illud:Beati oculi qui vident que vos vi- mathei.13
detis. De ſecunda:videbit omnis caro ſa-
lutare dei. De tercia:videbimus eum ſicu
ti eſt. Prima viſio durat quamdiu eſt ho-
die preſentis vite:in hac apparuit humilis
et pius:dicens. Uenite ad me omẽs q̃ la-
boratis:hoc ꝛ hodie ſimiliter dicit homini
bus. In ſecũda apparebit terribilis ꝛ iuſtꝰ.
Uñ dicitur. Iudicabit populos in equita

te. In tercia glorioſus videbitur. vnde ca-
nitur. Glorioſus deus in ſanctis ſuis: mira
bilis in maieſtate ſua. In prima viſus eſt
a bonis et malis. ſed nō ab om̄ibus. In ſe-
cunda videbitur a bonis et malis om̄ibus
In tercia a bonis tantum. qꝛ non videbūt
mali eſſentiam deitatis. Unde ſcriptum ē
Tollatur impius: ne videat gl̄iam dei. In
prima ſui viſione dominꝰ eſt correctoꝛ mo
rum dicens: Diſcite a me qꝛ mitis ſū ꝛ hu
milis corde: ꝛ in propheta: ꝯuertimini ad
me: ꝛ ſalui eritis. in ſecunda diſcretoꝛ meri
torum eſt: dicens bonis: venite benedicti:
malis vero: ite in ignē eternum. In tercia
diſtributoꝛ erit premioꝝ pro diuerſitate
morum. qꝛ ſtella differt a ſtella in claritate
Om̄ibus tamen cōmunis leticia erit: et ſi
diſpar ſingulorum gloria: nec erit laboꝛ in
deſiderio: nec in ſaturitate faſtidium. quia
tunc non eſſet perfectum bonū. Juxta has
tres viſiones dicitur idem rex et dominus
noſter ieſus chriſtus tribus nominibꝰ mi-
ſtice appellari. Salomon. Eccl'iaſtes. ydi-
da. Salomon. i. pacificus. qꝛ in prima viſi-
one pacem fecit inter deū ꝛ homīes: inter
angelos et homines. Unde dicit apoſtolꝰ
Pacificans nō ſolum que in terra: ſed etiā
eccs. i. que in celis ſunt. Eccleſiaſtes. i. conciona-
toꝛ. quia in ſecunda ſui viſione concionē
et diuerſitatem gentium congregabit. ydi
da. i. dilectus. qꝛ in tercia cognoſcēt ſancti
quomodo filius diligat patrem: ꝛ diligat
a patre: cum tradiderit regnum deo et pa-
tri: ꝛ ipſe erit om̄ia in omnibus. Preterea
notandum ꝙ his tribus libris qui intitu-
lantur prouerbia ſalomonis: eccleſiaſtes:
canticum canticorum annotantur tres ab-
renunciationes. Quarum prima eſt: q̄ cor
poraliter vniuerſas diuitias mundi facul
tateſq̄ contemnimus. Secunda qua mo-
res ac vitia affectuſq̄ priſtinos animi: car-
niſq̄ reſpuimus. Tercia qua mentem no-
ſtram de preſentibus vniuerſis ac viſibili-
bus euocamus: ꝛ futura tantummodo con
templamur: ꝛ ea que ſunt inuiſibilia cōcu
piſcimus. Que tria etiam abrahe dn̄s p̄ce-
gen̄. 12. pit: cum diceret: Exi de terra tua et de cog
natōne tua: et de domo patris tui. Primū
dixit de terra tua. i. de facultatibus mūdi
huius: operibuſq̄ terrenis. Secundo ꝺ co
gnatione tua. i. de conuerſatione et mori-
bus vitijſq̄ prioribus: q̄ nobis a natiuita-
te nr̄a coherētia velut quadā affinitate co-
gnata ſunt. Tercio de domo patris tui: id
eſt om̄i memoria mūdi huiꝰ: q̄ oculꝭ occur-
rit. Quod ita fit: cū mortificati cū chriſto
ab elementis huius mūdi contemplamur
ſ̄m ap̄lm iā nō ea q̄ videnꝰ: ſ q̄ nō videnꝰ
Que eni videnꝰ tēpalia ſūt: que aūt nō
videntur eterna. Et exeuntes corde ꝺ hac
tēpali ac viſibili domo in illā in qua ſu-
mus iugiter oculos noſtros menteſq̄ diri
gimus. Qꝺ tūc implebimꝰ cū in carne am
bulātes nō ſ̄m carnē militare dn̄o ceperi-
mus: iuxta hoc: noſter aūt municipatus ē
in celis. His itaq̄ tribus abrenūciationibꝰ
vt prefatū eſt: ꝯueniūt ꝓpe tres libri ſalo-
monis. Nā ꝓuerbia aptantur prime qui-
bus concupiſcentia carnaliū rerū ac terrēa
vitia reſecanꝰ. ſecūde eccleſiaſtes: vbi vni-
uerſa que agūtur ſub ſole vanitas ꝓnun-
cianꝰ. tercie canticum canticoꝝ: in q̄ mens
viſibilia cūcta tranſcendēs verbo iam dei
rerū eternaꝝ ꝯtēplatōe ꝯiungiꝰ. Nā ſupa-
ta tellꝰ: ſydera donat. Felix q̄: q̄ potuit bo Boetius.
ni fontem viſere lucidū. Qꝺ facere valet
mens: ab illicito amore penitꝰ pura. Nam
ecōtra q̄ tartareū in ſpecus ſcꝫ in amorem
tꝑaliū victus lumīa flexerit: q̄cquid p̄cipu-
um trahit ꝑdit: dū videt inferos. Qui eni
intentꝰ eſt tꝑalibꝰ: amittit q̄cquid boni ac
quiſierat. Enīuero heu noctis ꝓpe termi
nos orpheꝰ euridicē ſuā vidit: ꝑdidit occi
dit. Nā inde ſūme dolendū ē: cū aliqn̄ ſapi
ens ꝛ eloquēs q̄ſpiā multos ad iuſticiam
ꝯuertit p̄dicando: ſꝫ ip̄e ꝓpria victꝰ in ꝯcu-
piſcētia ꝑit: qꝛ dū ad terrenas cupiditates
reſpicit q̄s pene ſpreuerat om̄ia bona que
egerat ꝑdit: ꝛ ip̄e occidit de ſūmo ratōnis
ad ima terrenoꝝ. Un̄ ꝺꝛ orpheꝰ: q̄ſi orea-
phene. i. optima vox. Huiꝰ ꝯiunx eſt euri
dice. i. naturalis ꝯcupiā. Euridice nempe
diciꝰ boni iudicatio: qꝛ ꝙ q̄ſq̄ iudicat bo-
nū: ſiue ita ſit ſiue nō ſit: id ꝯcupiſcit. Qua
ꝓpꝰ feſtinare debemꝰ: vt quēadmodū cor
ꝑe ꝑentes patriā: diuitias mūdi deſpexi-
mus: voluptateſq̄: ita etiā corꝺ hec om̄ia
relinq̄ntes: nulla rurſus ad hec q̄ dimiſi-
mus ꝯcupiā reuertamur. Sꝫ nō ꝓderit p̄-
mā ab renūtiationē cū ſūma deuotiōe fidi
ſuſcepiſſe: ſi ſcꝺam nō eodē ſtudio ꝛ ardo-
re implemꝰ: ꝛ ita cū etiā hāc fuerimus in-
depti: ad illā quoq̄ tertiā ꝑuenire poteri-
mus: q̄ egreſſi de domo p̄oris nr̄i parentis
omnē mētis ītuitū ad celeſtia deflectemꝰ.
Huiꝰ tercie ab renūtiationis verā ꝑfectio-

nē tūc merebimur obtinere: qñ mens nr̄a
nullo carnee pinguedis hebetata cōtagio
ſed puriſſimis eliminationib⁹ expolita ab
omni affectu ꝛ q̄litate terrena p indeſinē-
tē diuinarū rerū meditationē ſpiritaleſq̄
theorias ad illa inuiſibilia tranſierit.

V Item de eodem

Canti.3 e Gredimini filie ſyon: vt videre poſ
ſitis regē ſalomonē. Uñ dictū eſt
abrahe. Egredere de terra tua et
geñ.12. de cognatione tua: ꝛ de domo patris tui.
Terra lata ꝛ ſpacioſa: hec eſt curioſitas: q̄
dū late vagat̄ p exteriora: interim ſubintrat
ſerpēs: porrigit pomū: ꝛ ſubripit parady-
ſum. Dina foris inuēta corrūpit̄. De hac
curioſitate exeundū eſt: ꝯſeruādo mentē
Cognatio aūt d̄r voluptas q̄ nobis inna-
ta eſt a p̄mo pente: qui voluptuoſe voluit
viuere ſine iugo obediētie: de hac exeun-
dū eſt: mortificādo carnē. Qui ꝓpriā reti
net voluntatē p̄rem habet diabolū: qui ſe
voluit alteꝝ facere p̄ncipiū: de domo eius
exeundū eſt: ꝓpriā voluntatē deponēdo:
imo vt alijs verbis dicat̄: de cauea: de car-
cere: de cōpedib⁹ fugiendū eſt. Mundus
d̄r captiuoꝝ ꝛ redimendoꝝ carcer: infern⁹
carcer eſt captiuoꝝ ꝛ nō ſoluendoꝝ. De
mūdano carcere liberat dñs: vñ d̄r. Dñs
illuminat cecos: illos vic3 quos mundana
excecāt. Cauea eſt caro nr̄a: q̄ elidit aīam:
ſed dñs erigit eliſos. Cōpede tenet̄: qui ꝓ
priā voluntatē ſequit̄: dñs autē ſoluit cō-
peditos. Uidete regem ſalomonē. Multi
vidēt regē: ſ3 nō ſalomonē: q̄ regūt ꝛ cohi-
bent in ſe mot⁹ illicitos: ꝛ tñ odio habent
ꝓximos. Sic ecōuerſo multi ſalomonem:
ſed nō regē vident: qui pacē ſeruantes vi
tia nō corrigūt. Illi regē ꝛ ſalomonem vi-
dēt: qui mot⁹ prauos cōprimūt: ꝛ ab odijs
ceſſant. In diademate quo coronauit eum
mater ſua. Tria ſunt veri ſalomonis dia-
demata. Unū quo coronauit eū iudea: qḋ
eſt miſc̄dic q̄ntū ad illū: nō q̄ntū ad iude-
os. Hoc fuit d̄ ſpinis. Spine ſignificāt pec
cata quib⁹ pungimur. Hec ipſe portauit: n̄
p experientiā ſ3 p cōpaſſionē. Uñ dicit pro-
pheta. Ipſe languores nr̄os tulit: ꝛ pecca-
ta nr̄a ipſe portauit. Scd̄m eſt carneū dya-
dema: quo coronauit eū maria mr̄ ſua: in
quo affectiones nr̄as habuit. Tercium ē
dyadema glīe: quo coronauit eū pater ſu⁹
ſedentē ad dexterā ſuā: vñ aplſ. Uidem⁹
ieſum ꝓpter paſſionē mortis glīa ꝛ hono
re coronatū. Et in pſalmo. Gloria ꝛ hono XVIII
re coronaſti eum.

De eo q̄ nōnulli incōſiderate affirmāt
iuſtos i futuro dei regnū deū viſuros cor-
poreis oculis: de verbis auguſtini.

q Uidā ꝓmittunt nobis imo ſibi: q̄ X
beatiores angeli ſint futuri: aſſerē
tes q̄ nō ſolū p hoc qḋ creati ſunt
ad imaginē dei viſuri ſunt deū: ſicut ange
li beati vident deū: ſed etiā p corporeos
oculos in ſpūali corpe. Qḋ ſi veꝝ fuerit:
q2 viſio dei eſt creature rōnalis beatitudo
ſicut plures habebūt dei viſiōes: ſc3 ꝛ rō-
nalē ꝛ corpalem: pl'es quoq̄ habebūt bea
titudines q̄ angeli. Nam angeli p hoc ſo
lum q̄ rōnales ſunt: videbunt deū: ſcd̄m
q̄ facti ſunt ad imaginem dei. Hoc autē q̄
angeli futuri ſint digniores: veritas non
pollicetur. Porro qui hoc aſſerunt q̄ cor
poreis oculis viſuri ſint deū hoīes vt tan
ta res eis credat̄: adducunt beatū auguſti- Aug⁹
nū i teſtimoniū q̄ hoc eis affirmare videt̄ 22. d̄ ciuiſ
in vltimo libro de ciuitate dei. Ait ḡ finita tāte. c. 29
queſtione quā ꝓpoſuerat de hoc: vtꝝ viſu
ri ſint hoīes deum p corp⁹: ſicut videm⁹
ſolē et lunā: et cetera corpa: an nō. Aut er-
go inq̄t ſic p illos oculos videbit̄ d̄s: vt ha
beāt aliq̄d in tāta excellētia mēti ſimile: q̄
ꝛ incorporea natura cernat̄: qḋ vllis exē-
plis ſiue ſcripturarū teſtimonijs diuinarū
vel difficile ē vel impoſſibile oſtēdere. Ec-
ce audis ab auguſtio q̄ impoſſibile ſit oſtē
dere ex diuinis ſcripturis: q̄ d̄s i futuro cor
poreis oculis videat̄: ꝛ tu dicis eū affirma
re hoc qḋ ipſe negat aliquo modo poſſe ꝓ
bari. Ecce audis q̄ ſpiritale corpus habi-
turum eſſet ſimile aliquid mēti: quo deus
inuiſibilis cerneretur. q2 aliter non poſſet
videri deus p corpus: niſi imago dei: per
quam ſolam videri poteſt deus: ipſo augu-
ſtio teſte: crearetur in corpore ſpirituali.
Quod ſi fieret: non iam corp⁹ ſed ſpiritus
futuru3 eſſet ipſum corpus: quod nephas
eſt credere. Deinde altera3 partem queſti-
onis ſubiungit: aut quod eſt facilius intel
ligēdum: ita deus nobis erit notus atq̄ cō
ſpicuus: vt videatur ſpiritu a ſingulis no
bis: in ſingulis nobis: videatur ab altero
in altero: videatur in ſeipſo: videatur i ce- apoca. 21.
lo nouo: ꝛ terra noua: atq̄ in omni que tūc
fuerint creatura: videatur et per corpora
in omni corpore: quocunq̄ fuerint ſpiritu-
alis corporis oculi acie ꝑueniente directi.

XVIII Ecce totam queſtionez que fuit bimẽbris
recollegit ſub diſiunctõne. Non enĩ dixit:
iſtud eſt: ſ dixit: aut iſtud eſt: aut illud: et
ideo ꝗuis alterum ſit veruz affirmauit ni-
hil tamen hic ſuo more agens; niſi hoc ſo-
lum qḋ preter queſtionem ex ſententia po
ſuit non poſſe oſtendi exẽplis vllis vł ſcꝑ-
turarũ teſtimonijs: ꝙ dei incorporea ſub-
ſtantia per corꝑis oculos vidẽda ſit. Por-
ro qḋ in poſteriori parte queſtionis ⁊ diſ-
iuncte dixit: videatur ⁊ per corpora in om
ni corpore: quocunqꝫ fuerint ſpiritalis cor
poris oculi acie peruẽiente directi: aut idẽ
eſt quod in parte ſuperiori poſuerat: ſcꝫ ꝑ
oculos corporeos videbitur deus: ⁊ ſic ip-
ſa queſtio non conſtat ex contrarijs parti-
bus: ⁊ iam nõ erit queſtio: neqꝫ diſiuncta:
aut ſi eſt aliud ꝙ̃ illud qḋ poſuerat: vt ſit
queſtio ſicut ipſe nominauit eam: ⁊ vt va-
leant illa ſigna diſiunctõis .i. aut ⁊ aut: vi-
dendũ eſt quid ſit quod dixit: videatur et
per corpora in omni corpore: ⁊ cetera. Ni-
mirum idipſum quod ſupra ꝑmiſerat hoc
ſcꝫ credibile eſt: ſic nos viſuros eſſe munda
na corpora celi noui: ⁊ terre noue: vt deum
vbiqꝫ pñtem et vniuerſa etiam corporalia
gubernantez per corpora que geſtabimus
⁊ que conſpicimus ꝙ̃ꝙ̃ verſum oc̃los dux
erimus: clariſſima perſpicuitate videamꝰ:
ſicut homines inter q̃s viuentes motuſqꝫ
vitales exercentes viuimus: mox vt aſpi-
cimus: nõ credimus viuere: ſ videmꝰ: cuz
eorum vitam ſine corporibus videre neq̃-
amus: quã tamẽ in eis per corꝑa conſpici-
mus: Prius inſpiciamus exemplũ. Vi
ta que vegetat membra: et qua viuunt cor
pora: inuiſibilis eſt: ſicut ipe Augꝰ. dicit.
Quare nullatenꝰ ipa videt ꝑ oculos cor-
poris ſed cordis. Vñ ḡ diſcernimꝰ viuẽtia
a nõ viuẽtibus corꝑa: niſi ꝙ ſimul corpora
vitaſqꝫ videmꝰ: ſic idẽ doctor aſſerit: hoĩes
viuẽtes vitaleſqꝫ motꝰ exercẽtes videmꝰ.
Quid enĩ eſt: videmꝰ hoĩes viuẽtes: ꝙ ip
ſe mox expoſuit ſubiũgẽs: vitaleſqꝫ motꝰ
exercẽtes: niſi videmꝰ nõ ipam vitã: ſ mo
tus factos a vita: q̃ ſũt certiſſima ſigna vi-
te: nõ ipa vita. Sic enĩ dicere ſolemus: au-
dio illũ ĩ domo flentẽ: vel ridẽtẽ: vel abſẽ-
tẽ clamãtẽ .i. auditu capio fletũ: vł riſũ: vł
clamorẽ ipſiꝰ: nõ ipm: ſic dr̃: video te iuſte
agentẽ: benigne et hilariter tua diſtribuẽ-
tẽ: cũ tñ iuſticia: vel benignitas: vel hilari
tas a nullo cernãtur ipe: ſ oꝑa earũ q̃ teſtã

y

tur cauſas ad eſſe ſine quibꝰ nõ fierẽt. Hoc
mõ dicimꝰ deũ inuiſibilẽ oĩa gubernãtẽ:
nos viſuros: cũ in ſpũali corꝑe clariſſima ꝑ
ſpicuitate oculoꝝ ſpũaliũ ꝯſpecturi ſumꝰ:
nõ ipam eiꝰ naturã: ſed ſbtiliſſimam incor-
ruptionem: et glorioſã immortalitatẽ: ⁊ ce
tera inſignia: que deus oꝑabitur in futuriſ
corporibus: quod ꝑtinet ad gubernationẽ
eiꝰ. Notãdũ vero ꝙ dicit: quocunqꝫ oculoſ
direxerimꝰ. Per hoc enĩ innuit oculos eti
am tũc nõ vbiqꝫ viſuros: ſed ibi tm̃ q̃ fue-
rint directi. Alioq̃n fruſtra poſuiſſet: ꝯſpi-
ciemꝰ corꝑalia ꝙ̃ꝙ̃ verſũ oculos direxerimꝰ
Deniqꝫ ſi hoc exẽplo demõſtrauit poſſe de
um videri corꝑeis oculis in futuro: ꝯtrari
us eſt ſibimet q̃ dixit paulo añ: nullis exẽ-
plis hoc poſſe oſtendi. Valde quippe ſibi ad-
uerſãtur nullo exemplo poſſe oſtẽdi illḋ: ⁊
hoc exẽplo poſſe oſtẽdi illḋ. Et ſi cõtrariꝰ
eſt ſibi: nõ põt nõ eẽ etiã falſus. Cõtraria
enĩ ſimul nõ pñt eſſe ṽa. Sz abſit: vt qḋ di
cit Augꝰ. aliq̃s p̃ſumat dicere falſum eſſe.
Quare nec ꝯtrariꝰ ẽ ſibi. Reſtat ḡ: vt hoc
exẽplo ñ oñdat di ſubam ipam corꝑalibus
oculis poſſe videri: qḋ aſſeruit nullis exẽ-
plis oſtendi poſſe. Quod ergo oſtendit
videri poſſe niſi quod diximus clariſſima
indicia ſue preſẽtis potentie: ſapientie: be
nignitatis: quibus glorificabit ⁊ configu-
rabit corꝑa ĩmortalia facta corꝑis nr̃i dñi
claritati: ⁊ renouabit celũ et terram.

Quõ ſãctus Augꝰ. ponit et exponit di-
cta ſãcti Ambroſij de eadem queſtione.

Z Uod deꝰ vidẽdus ſit corꝑaliter in
ſpũali corꝑe poſt reſurrectionez a
ſanctis: q̃d de hac re ſenſerit beatꝰ
augꝰ. videamꝰ. Nã a paulina di famula in
q̃ſitus de re iſta: poſuit et expoſuit ṽba be
ati ambroſij diſſerentis de hac q̃ſtiõe: ſ vi
delicet. deũ nemo vidit vnq̃. qꝛ eã q̃ habi-
tat in deo plenitudinẽ diuĩtatis nemo con
ſpexit: nemo mẽte aut oculꝰ cõꝑhẽdit. Vi-
dit ei ad vtrũqꝫ ẽ referẽdũ. Deniqꝫ cũ addi
tur vnigenitꝰ filiꝰ ipſe enarrauit: mẽtium
magiſ ꝙ̃ oculoꝝ viſio declarat̃. Species ẽſ
videt̃: virtꝰ narrat̃: illa oculꝰ: h mẽte cõpre-
hẽdit̃. Et q̃d mirũ: ſi in pñti ſeclo: niſi qñ
vult dñs ñ videt̃. In ipa q̃z reſurrectõe nõ
facile ẽ deũ videre: niſi his q̃ corde ſt̃ mũdo.
Et ideo: bti mũdo cordꝭ: ipi enĩ deũ videbũt
Quãtos iã nũerauerat btõs: ſz tñ vidẽdi hiſ
deũ ñ ꝓmiſit facultatẽ. Si ḡ deũ hi q̃ mũ-

do ſūt corde videbūt:vtiq̧ n̄ alij videbūt.
Neq̧ enī indigni deū videbūt:neq̧ is q̄ de
um videre noluerit:pōt deū videre. Nec i
loco videt̄ d̄s:ſ; mūdo corde:nec corpalib⁹
oculis d̄s q̄rit̄:nec circūſcribit̄ viſu:nec ta-
ctu tenet̄:nec audit̄ affatu:nec ſentit̄ inceſ
ſu:ꝛ cū abſens putat̄ iudicet̄:ꝛ cū pn̄s eſt:
nō videt̄. Deniq̧ nec apoſtoli oēs chriſtū
videbāt:ꝛ ideo ait:tāto tp̄e vobiſcū ſu3:ꝛ
adhuc nō cognouiſtis me. Si hec v̄ba in-
telligis:qd̄ reſtat qd̄ a me ampli⁹ requirat̄
cū iā illa q̄ difficilis videbat̄ ſoluta ſit que
ſtio. S3 ppterea deū nemo vidit vnq̄3. q2
ſic̄ alt diſputator:cui⁹ v̄ba cōſideram⁹ ple
nitudinē diuinitat̄ ei⁹ nemo cōſpexit:ne-
mo mēte:aut oculis cōprehēdit:reſtat inq̄
rere:quō āgeli deū videāt. Si eni ꝛ ipis n̄
ſicuti ē:ſ; latēte natura ſua in ſpē q̄ volue-
rit apparet:magꝭ req̄rēdū ē: quō nos vide-
bim⁹ eū ſicuti ē. Hoc enī ſūmū p̄miū in re-
ſurrectōe pmittit̄ qd̄ erim⁹ eq̄les angelis
dei:ac p hoc:ſi nec ipi eū vidēt ſicuti eſt:q̄-
mō nos viſuri ſum⁹: ita cū eis eq̄les in re-
ſurrectōnē facti fuerim⁹. Nota aūt:q2 iſtō
eſt ꝯtra homīes q̄ dicūt nullā creaturā:nec
āgelos:nec hoīes viſuros deū ī ſua ipſius
ſuba:ſ; in phātaſijs q̄buſdā. Sed vide:qd̄
ꝯſeq̄nter dicat ambro. Deniq̧ inq̄t:cū ad-
dit̄:vnigenit⁹ fili⁹ ipe narrauit:mētiū ma
gis q̄3 oculoꝝ viſio declarat̄. Spēs enī vi-
det̄:virt⁹ narrat̄ illa oculis:hec mēte com
prehendit̄. Q2 vero ſpēs vſitati⁹ in corpi
bus dr̄:vel in ſimilitudinib⁹ corpm:ideo di
xit:ſpēs videt̄:virt⁹ narrat̄. Proinde nar
rauit vnigenito:q̄ eſt ī ſinu p̄ris ī narratōe
ineffabili qd̄ creatura rōnalis mūda ꝛ ſcā:
implet̄ dei viſiōe ineffabili:quā tūc cōſeq̄-
mur:cū eq̄les āgelis facti fuerim⁹. Eo q̄p
pe mō q̄ videbit̄:ſicuti ē:nūc fortaſſe videt̄
a quibuſdā angelis: a nob̄ aūt tūc ita vide
bit̄:cū eis facti fuerim⁹ eq̄les. Nūc ſane q̄
rit̄:quō videat̄ d̄s nō ea ſpē qua ꝛ ī iſto ſecu
lo q̄buſdā voluit apparere:qn̄ nō ſolū cum
abrahā:alijſq̧ iuſtis: verūetiā cū cain fra-
tricida locut⁹ ē: ſ; quō videat̄ ī illo regno:
vbi eū filij ei⁹ videbūt ſicuti ē. Quo deſi-
derio flagrabat moyſes: cui loq̄ ad deū fa-
cie ad faciē n̄ ſufficiebat ꝛ dicebat:oñde mi
hi temetipm manifeſte vt videā te: quaſi
diceret qd̄ ī pſalmo canit̄:ex eodē deſidio
cū manifeſtabit̄ gloria tua. De hac viſiōe
loq̄ns etiā ipe amator ꝛ deſiderator ei⁹ am
bro. nō in loco inq̄t videt̄ d̄s:ꝛ ſic ad ilice3
manbre:ꝛ ſic ī mōte ſyna:ſ; mūdo corde:et XVIII
ſequar: ſciēs quid deſidere3 ꝛ quid eſt vel:
ꝛ quid ſperet:nec corporalibus inquit ocu
lis q̄rit̄ d̄s:qb⁹ ſe oñdit abrahe:yſaac:iacob
ꝛ alijs in hoc ſeculo:nec circumſcribit̄ viſu
ppt illō qd̄ dcm̄ ē:poſteriora mea videbis
Nec tactu tenet̄:ſic luctat⁹ ē cū iacob: nec
affatu audit̄:ſic n̄ ſolū a tot ſācti3:verūetia3
audit⁹ ē a diabolo:nec ſentit̄ inceſſu: ſicut
aliqn̄ cū ī padiſo ābularet ad veſpam. Vi-
des queādmodū vir ſcūs enitat̄ mētes no
ſtras ab omībus carnis ſenſibus euocare:
vt aptas ad videndū deū faciat. Et tn̄ qd̄
agit talis extrinſec⁹ plātator ꝛ rigator: ni-
ſi intrinſec⁹ opet̄:q̄ dat icremētū d̄s. Quis
enī ſine adiutorio ſpūs dī cogitare valeat
eſſe aliqd̄:magiſq̧ eē q̄3 omīa q̄ p corp⁹ ſen
tiūtur:qd̄ nec ī loco videat̄:nec q̄rendū ſit
oculis:nec audiat̄ affatu:nec tactu teneat̄:
nec ſentiat̄ īceſſu:ꝛ videat̄ tn̄:ſ; mūdo cordē
Neq̧ enī de hac vita ille loq̄bat̄:cū hoc di
ceret:qn̄q̄dē ab hoc ſeculo ī q̄ d̄o apparuit:
nō ſicuti ē:ſ; in ſpē q̄ voluit q̄b⁹ voluit: ſa
tis diſcreuit futuri ſeculi vitā diſcretōe ap
tiſſima:vbi ait:ꝛ qd̄ mi x:ſi in pn̄ti ſeculo:
niſi qn̄ vult d̄s:ū videt̄. In ipa q̄3 reſurre-
ctione nō facile ē deū videre:niſi his q̄ mū
do ſūt corde:ꝛ ideo:btī mūdo corde: ipi enī
deū videbūt. Hinc iā d̄ illo ſeculo dicere ex
orſus ē:vbi deū videbūt:nō omēs q̄ reſur-
gent:ſ; q̄ reſurgent ad vitā eternā:de qua-
libet dixit ipe dn̄s:cū pn̄s nō videret̄:q̄ di
ligit me:mādata mea cuſtodit: ꝛ q̄ diligit
me:diliget̄ a p̄re meo:ꝛ ego diligā eum: ꝛ
oñda3 ei meipm̄. Et q̄ ē vita eterna:niſi q̄
ipa alibi dic̄:hec ē vita ēēna:vt coḡſcant te
vnū veꝝ deū:ꝛ quē miſiſti ihm̄ xp̄m. Sed
ſic quō pmiſit oñſuꝝ ſe dilectorib⁹ ſuis cū
p̄re vnū deū:nō quō ī hoc ſeculo ī corpe vi
ſus ē bonis et malis. In illa q̄ppe forma dī
in q̄ nō rapinā arbitratus ē eē eq̄lis d̄o:vi
debūt eū:q̄ videbūt eū ſicuti ē. Nec ideo vi
debūt q2 paupes ſpū ī hac vita fuerunt. q2
mites:q2 lugentes:q2 eſurientes:ꝛ ſitiētes
iuſticia3:quia miſericordes:q2 pacifici: q2
perſecutionem paſſi propter iuſticiam: q̄3
uis et hec omnia idem ipſi ſint:ſed q2 mū-
do corde ſunt. Ideo quippe inter alias bea
titudines cum omnia faciant qui cor mun-
dum habent:non eſt tamen alibi poſitum
deum videbunt niſi vbi dictum eſt: Bea-
ti mundi cordes:quoniā mundo corde vi-
debit̄:q̄ nec ī loco videt̄:nec oculis corpa-

XVIII libus queritur: nec viſu circumſcribit nec tactu tenet: nec auditur affatu: nec ſentit i ceſſu. Deū enī nemo vidit vnq̄z: vel in hac vita ſicuti eſt ipſe: vel etiā in angeloꝝ vita ſicut viſibilia iſta que corꝑali viſione cernūtur. q: vnigenitus filius q̄ eſt in ſinu patris ipe narrauit. Unde non ad oculorum corporalium: ſed ad mentiū viſionē dictū eſt pertinere qđ narrat: quomō et verbū eſt nō ſonus auribus inſtrepens: ſed imago mentibus innoteſcens: vt illic interna et ineffabili luce clareſcat qđ dictum ē: qui me videt: videt et patrem. Ecce ſanctꝰ auguſtinus affirmat per hec verba ſancti ambroſij ſolutam eſſe queſtionē illā: quomō videatur deus a filijs ſuis ī futuro ſeculo: ⁊ verum eſt.

Diuiſio.

9 b Beatus ambroſius apertiſſime cōfirmat: qđ in reſurrectione ab his etiam qui indigni erunt dei viſione non videatur corꝑalibus oculis: nec aliquo ſenſu corꝑis ſētiatur: ſed mūdo corde.

Augꝰ Sanctus quoq̄ auguſtinꝰ in explanatione dictoꝝ eiuſdē ſui dilecti amb. aſſerit: nō ad corꝑaliū oculoꝝ: ſed mentiū viſionē ꝑtinere eam narrationem: qua dei verbū mentibus indicat ſeipſū et patrē ſuū. Qđ v̄o poteſt eſſe clarius ea ſententia quā beatus auguſtinus paulo an̄ poſuit: deum nemo vidit vnq̄z in hac vita: ſicut ipe eſt: nec in angelorum vita: ſicut viſibilia iſta q̄ corporali viſione cernūtur.

Joh. j. Aug⁹. Ambroſiꝰ Audiamꝰ adhuc auguſtinū explanantē verba ſui ambroſij. Poteſt inquit mouere quō ipa dei ſubſtātia videri potuerit a quibuſdam in hac vita poſitis: ꝓpter illud: nemo poteſt vider faciem meā: et viuere: niſi q: humana mēs poteſt diuinitus rapi ex hac vita ad angelicam vitā ante mortē carnis coēm. Sic enī

2. cor. 12. raptus eſt qui audiuit illa ineffabilia v̄ba que nō licet homini loqui: vbi vſq̄ adeo facta eſt ab huius vite ſenſu quedam intentionis auerſio: vt ſiue extra corpus fuerit: id eſt: vtrū ſicut ſolet in vehementiori extaſi mens ab hac vita in illā vitam furit alienata: manente corꝑis vinculo: an oīno reſoluta fuerit: qualiter in plena morte cōtingit: neſcire ſe diceret.

Exo. 33 Ita fit vt et illud verum ſit quod dictum eſt: nemo pōt videre faciē meā ⁊ viuere. q: neceſſe eſt abſtrahi ab hac vita mētē: quādo in illius ineffabilitatem viſionis aſſumitur. Deinde auguſtinus ſubiungit ſe dicēs. Qđ mihi propoſueras: vtrū explicatum ſit: diligēter attende: recolēdo q̄ dicta ſūt. Si enī queris: vtrū poſſit deus videri: reſpōdeo pōt. Si matth. 5. queris: vn̄ ſciā: reſpōdeo: q: ī veriſſima ſcꝑtura legit: beati mūdo corde: qm̄ ipi deum videbūt. Si queris: vn̄ eū videbimꝰ: reſpōdeo: vn̄ angeli vidēt: qbus tūc erimꝰ equales. Sicut enī vidētur iſta q̄ viſibilia nominant: deū nemo vidit vnq̄z: nec videri pt: Joh. j. qm̄ ē natura inuiſibilis: ſic eſt incorruptibilis: q̄ cōtextim poſuit apl's dicens: regi aūt ſeculoꝝ inuiſibili incorruptibili. q: ſic j. thimo. j. nunc incorruptibilis: nec poſtea corruptibilis: ita nō ſolū nūc: ſed etiā ſemp eſt inuiſibilis. Nec ī loco enī videt: ſ; mūdo corde: Ambro. nec corꝑalibus oculis querit: nec circūſcribitur viſu: nec tactu tenetur: nec affatu auditur: nec ſentitur inceſſu. Unigenitus autē filius: qui eſt in ſinu patris: deitatis naturam atq̄ ſubām inſonāter narrat: ⁊ ideo dignis idoneiſq̄ tanto ꝯſpectu oculis: etiam inuiſibiliter mōſtrat. Ipi enī ſūt oculi de qbꝰ apl's dicit illumiatos oculos cordis nr̄i: ⁊ de qbꝰ dr̄: illumīa oculos meos ne vnq̄z obdor. in mor. Dn̄s enī ſpiritus ē. Un̄ q̄ adheret dn̄o: vnus ſpūs eſt. Proinde q̄ pōt deū inuiſibiliter videre: ipe poteſt deo incorruptibiliter adherere. Puto iam nō eſſe in queſtione quā ꝓpoſuiſti amplius qđ requiras. Hec ſūt verba auguſtini: qui intelligit: certiſſime videt: nunq̄z per oculos corꝑis ſe deū viſuꝝ. Ut cetera omittā: deus et nūc ⁊ ſemp eſt inuiſibilis: ſicut nūc ⁊ ſemꝑ incorruptibilis: ideo aūt eſt inuiſibilis. q: nō pōt videri corꝑeis oculis: qbꝰ vidētur iſta viſibilia: ⁊ ob hoc dicta viſibilia. Unigenitꝰ etiā narrat ⁊ mōſtrat inuiſibiliter oculis cordis di ſubām ⁊ incorruptibiliter poſſumꝰ deo q̄ ſpūs eſt adherere ſi poſſumꝰ eū inuiſibiliter videre. Caſſiodorus. Caſſiodo. In reſurrectōe diuie ſapīe agnitōe replebimur: nec reꝝ intellectꝰ veraciſſimꝰ diſciplinis oneroſis imbuit: ſ; ī elaborato mētis luīe declarat. Ibi beatis talis ſplendor mētis ē: ⁊ lumē intelligētie: vt ipm ſic in maieſtate ſua ē: mereātur ꝯſpicere creatorē. Quo circa libris cōmonemur veris: ꝙ paro illa emūdata atq̄ meliorata diuīo munere v̄aciter ſpeculet auctorē: q̄ eiꝰ nihilominꝰ portat imaginē. In nō deniq̄ deū vidēbimꝰ: vn̄ credimꝰ: ⁊ ex ea ꝑte illō ſūmū eximiū ſinglare ꝯtēplabimur: vn̄ vtiq̄ me-

Hieronymus. lioꝛes ſumus. Hieronim⁹. Quicunqꝫ ſpm̄ ſanctum repꝛomiſſionis accepit: ſimul conſequitur ⁊ arrobonē hereditatis: q̄ hereditas vita eterna eſt. Q̄ño aūt arrabon q̄ nobis tribuit nō eſt extra nos ſꝫ intra: ſic ⁊ hereditas ipſa: hoc ē regnū dei: qd̄ intra nos eſt: in nobis verſatur intrinſecus. Que eniz pōt eſſe maioꝛ hereditas q̄ꝫ cōtemplari: et videre ſenſu pulcritudinē ſapie et verbi ⁊ veritatis ⁊ lumīs ⁊ ipſius dei ineffabilē naturā ꝯſiderare: omniūqꝫ que ad ſimilitudinem dei ꝯdita ſūt ſubſtantia cōtueri. Iſte aūt ſpiritusſanctus qui ē arrabō hereditatis nr̄e: ideo nūc ſanctis datur vt redimantur et copulentur deo.

Dominica. xiiij. Scd̄m Lucam.

A

Luce. 17. Um iret ieſus in hieruſalez tranſiebat per mediā ſamariā et galileā. Et cū ingrederetur quoddā caſtellum occurrerūt ei decē viri lepꝛoſi. Qui ſteterūt a longe et leuauerūt vocē dicētes. Ieſu preceptoꝛ miſerere noſtri. Lepꝛoſi ſunt qui ſcientiā vere fidei nō habentes: varias erroꝛis doctrinas ꝓfitentur. Veras falſis permiſcent inoꝛdinate q̄ſi diuerſos lepꝛe coloꝛes oſtēdentes. Hi vitandi ſunt ab eccleſia et longe remoti: neceſſe habent vt magno laboꝛe clamentē quouſqꝫ per cognitionem preceptoꝛis redeant ad foꝛmam ſalutis. Quos vt vidit dixit. Ite oſtendite vos ſacerdotibus. Et factuz eſt dū irēt: mundati ſunt. Solos lepꝛoſos inuenit dn̄s miſiſſe ad ſacerdotes. qꝛ ſacerdotium iudeoꝛū figura erat ſacerdotij: qd̄ nunc eſt in eccleſia. Et quiſquis vel heretica prauitate vel gentili ſupſtitione vel iudaica ꝑfidia. vel etiam fraterno ſciſmate per dei gratiam mundatus caruerit: neceē eſt vt ad eccleſiam veniat. coloꝛē-

Act. 9. qꝫ fidei verū alijs ſimilē oſtendat. Vn̄ paul⁹ ad ananiā miſſus ē: vt ſacramētū fidei ꝑciperet: et verus ei coloꝛ appꝛobaretur: nō qꝛ dn̄s oīa ꝑ ſe neq̄at: ſed vt ipa ſocietas fideliū inuicē cōmunicando vnā ſpēm veri coloꝛis in fide confirmet. Coꝛnelius etiā ꝑcib⁹ ei⁹ auditis iuſſus ē mitte-

Act. 10. re ad petrum ꝓpter vnitatem confirmandam. Unus aūt ex illis vt vidit qꝛ mūdatus eſt regreſſus eſt cū magna voce magnificās deū. Et cecidit ī faciē an̄ pedes ei⁹ gratias agens. Et hic erat ſamaritan⁹. Unus q̄ regreſſus eſt: grās agens ſignificat humilitatem vnitatis eccleſie. Samaritan⁹ interꝑtatur cuſtos. Quo noīe ille ſignificatur. q̄ omne robur ſuū deo attribuit. iuxta pſalmiſtā. Foꝛtitudinē meā ad te cuſtodiā. qꝛ tu es ds̄ ſuſceptoꝛ me⁹. In faciē cadit: q̄ de malis ꝑpetratis erubeſcit. De ꝑſecutoꝛibus vero dn̄i ſcꝑtum ē. qꝛ abierūt retroꝛſū et ceciderūt. Qui ante ſe cadit: videt quo cadat. Qui aūt retro cadit nō videt. Iniq̄ q̄ retro cadūt. qꝛ coꝛ eoꝝ ruinā exaltatur: vt non videant quid eos ſequatur. Iuſti aūt ante ſe cadūt: quia compuncti humiliantur. Reſpōdens aūt ieſus dixit. Nōne decē mūdati ſūt. ⁊ nouem vbi ſūt. Non eſt inuentus qui rediret et daret gloꝛiam deo niſi hic alienigena. Et ait illi. Surge vade qꝛ fides

B

tua te ſaluū fecit. Si fides hūc ſaluauit. perfidia nouē ꝑdidit. Vnū ſi addatur ad nouē q̄daz effigies vnitatis implet quo fit tota cōplexio. vt vltra nō ꝓgrediatur numer⁹ niſi ad vnū redeat. Nouē itaqꝫ indigēt vno ad quādā vnitatez. vnū vero nō indiget eis ad vnitatē ſui. Quāobꝛem vn⁹ qui grās egit ſignificat illos q̄ in vnitate ſūt eccleſie. nouē vero illos q̄ extra ſūt. Dn̄s querit vbi ſint. qꝛ ſcire dei eligere eſt. neſcire vero repꝛobare. Qui mūdati ſūt cognouerūt deū. ſꝫ abierunt retroꝛſū. De talib⁹ dicit apl̄s. Qui cū cognouiſſent deū. nō vt deū magnificauerūt aut grās egerūt. Sciendum qꝛ vn⁹ dicitur pria vnitas. decem vero ſecūda. Et illa cōfertur deo. qꝛ in ſe multiplicata. nec augetur nec minuitur. hec eccleſie. qꝛ in ſe multiplicata creſcit in centenariū. Qꝛ vero in denario q̄ eſt vnitas centenarij varietas ꝑ ſui multiplicationē generatur. Vn̄ dicūtur fuiſſe decē lepꝛoſi. q̄ a fide vni⁹ dei fuerāt diuerſi. Et ſicut oēs fideles ꝑ denariū ſignari pūt ob cuſtodiā decē mandatoꝝ. ſic oēs infideles eodē numero intelligi pūt econtrario ob negligentiam eoꝛūdem mādatoꝝ. Vn⁹ q̄ redijt ad dn̄m curat⁹ dr̄ alienigena. vel qꝛ ꝑus alien⁹ fuit ab eccl̄ie. vel qꝛ ſe alienauit a ſocioꝝ ſuoꝝ ꝑfidia. Aliter. Decē lepꝛoſi. dn̄o caſtellū introeūte mūdati ſūt. Dn̄s q̄ppe in-

C

trauit caſtellū dum incarnandus deſcēdit ī virginis vterū ſpiritusſancti ſacellū. Decem viri lepꝛoſi erāt oēs hoīes. x. ꝑceptoꝝ trāſgreſſione

Exo. 7. vel. x. plagarū egipti ꝑcuſſione maculoſi. Sciendum eſt aūt q̄ꝫ he decē plage cōtrarie ſūt decē ꝑceptis legis. Pꝛima plaga ē aqua verſa in ſanguinē. ij. rane. iij. cinifes. iiij. oē gen⁹ muſcarū. v. moꝛs ī pecoꝛa egiptioꝛum. vi. puſtule ⁊ veſice turgētes in hoīb⁹ ⁊ iumētis. vij. grando ſup oēs fruct⁹ ꝑter ſerotinos. viij. locuſte q̄ comedebant qd̄ reſiduū fuit. viiij. triduane tenebꝛe. x. moꝛs pꝛimogenitoꝛum omnium. His vt iam dixim⁹ cōtrarie ſunt decem pꝛecepta legis. Pꝛimū enī pꝛeceptū eſt. Nō habebis deos alienos. Ego eī

Exo. 20. ſum dominus deus tuus. Compara pꝛimum pꝛeceptum pꝛime plage ſcꝫ vnum deum ex quo ſunt omnia intellige in ſimilitudine aque a qua generantur oīa. Aqua igitur vſa ī ſanguinē ſignificat deū. Quē tūc hoīes verterūt ī ſāguinē. cū eū ceperūt credere coꝛruptibilē. Vn̄ apl̄s dicit. Et mutauerunt gloꝛiam incoꝛruptibilis dei in ſimi-

XIX litudinē imaginis corruptibilis hominis. Imago enim corruptibilis eſt ſicut ſanguis. Secundum aūt preceptum eſt. Non aſſumes nomen dei inuacuum. Hic aſſumit nomen dei inuacuum qui in nomine dei iurat: non credit ſe puniēdum. Huic precepto cōtrarie ſunt rane ſtrepentes. quod ſignificat fallaces homīes veritati repugnantes: et mendacium per nomen dei ponētes. Tercium preceptum eſt. memento vt diem ſabbati ſanctifices: nihil operis facies i eo. In tercio iſto precepto inſinuatur quoddam vacationis iudicium. Que vacatio eſt trāquillitas mētis vel ſanctificatio ſabbati. q: ibi requieſcit ſpiritus dei. ſicut ipē dicit. Super quē requieſcet ſpiritus meus: niſi ſuper humilem et quietum et trementem ſermones meos. Huic tercio precepto ſcʒ vacationis opponuntur ſciniſes ꝛ muſce. que ſunt ingentis inquietudinis. Quartum preceptum. Honora patrem tuum ꝛ matrem. Huic contraria eſt quatuor egyptioꝝ plaga. ſ. canine muſce. Caninum eſt eni parentem nō agnoſcere. ꝛ cecitatem mētis qua canes naſcūtur: contra parentes exhibere. Quintum preceptuʒ eſt: non mechaberis. Huic precepto opponitur quinta plaga. ſcʒ mors in pecora egiptioruʒ. Et coire et generare eſt pecudum: ratione intelligere humanum eſt. Ideo ratio que preſidet imminentes motus inferiores carnis tanqꝫ dominātes debet non immoderate et illicite paſſim vageqꝫ laxare. Ideoqꝫ ipis pecoribus natura datū eſt inſtituente creatore vt nō moueant ad feminas niſi certis temporibus. Neqꝫ eni ratōne ſe cohibet alio tempore pecus. ſʒ ipo motu frangēte torpeſcit. Homo aūt ideo ſemper moueri poteſt. quia et refrenare motus poteſt. Sextū preceptum eſt. Non occides. Huic ſexta plaga contraria eſt. ſ. puſtule et veſice i omi carne. Quod ſignificat ſicut caro accenditur ad odium proximi et ad fundendum ſanguinem: ſic ardebit igne eterni iudicij. Septimum preceptum eſt: nō furaberis. Huic precepto contraria eſt ſeptima plaga. ſ. grando in fructibus. Quod ſignificat. quicquid proximo furtim ſubtrahis: celeſtis iudex vindicabit. Octauū preceptū eſt. non dices falſum teſtimonium. Huic cōtraria eſt octaua plaga locuſte: animal dente noxium. Quod ſignificat ꝙ fallax mordendo et mētiendo nitaꝛ infeſtare proximum. Vñ apl's ait. Si mordetis ꝛ comeditis inuicem: videte ne ab inuicem conſumamini. Nonum preceptum eſt. non concupiſces rem proximi tui. Huic oppoſita eſt octaua plaga ſcʒ denſe tenebre. Qd̄ ſignificat i tenebris eſſe. ꝛ ad eternas tenebras tendere. qui quod ſibi non vult. hoc alij meditatur inferre. Decimū preceptum eſt. non deſiderabis vxorem proximi tui. non ſeruum. nō ancillaʒ. Huic precepto cōtraria eſt decima plaga. ſcʒ mors primogenitorum. Quod ſignificat ꝙ qui volunt hereditarie aliena poſſidere: et deſiderāt mortem momentaneā alioꝝ incurrūt eternā. His decē plagis pro trāſgreſſione decē preceptorū legis erant hoies

maculoſi. et quaſi ex percuſſione earum leproſi Qui a dño ad ſacerdotes deſtinanꝛ. ſʒ in itinere mundātur. q: dū peccatores delicta ſua confiteri ad ſacerdotes currunt: ꝓtinus veniam de cōmiſſis habebunt. Vnus qui pro ſanitate grates retulit ē catholic⁹ popul⁹: q ꝓ ſalute ſua iugiter deo gratias agit. de pe. di. 1. §. hoc is et ca. conuertimini ꝛ quē penitet

De ſex ſpeciebus.

Homo in cuius carne et cute ortus fuerit: diuerſus color ſiue puſtula. vel quaſi lucēs quippiam. i. plaga lepre adduceꝛ ad aaron ſacerdotem vel vnūquēlibet filioꝝ ei⁹. Leui. 13. Qui cū viderit leprā in cute: ꝛ pilos i albos mutatos colore lepra ē: ꝛ ad arbitriū ei⁹ ſepabitur. Lepra ꝗppe doctrina falſa ē. Proinde leproſi nō abſurde intelligūtur heretici: q veritatē vere fidei nō habētes varias doctrinas ꝓfitenꝛ: veraqꝫ falſis admiſcēt: ſic ꝛ lepra veris falſiſqꝫ locis humana corpa variādo cōmaculat. Huius ſcʒ lepre inuenim⁹ legiſlatorē ſex ſpēs in hoīe poſuiſſe. Primā capitis et barbe. ſecūdam caluicij ꝛ recaluationis. terciā. carnis et cutis. quartā. cutis ꝛ corporis ꝛ cicatricis albe cū rubore. quintam vlceris ꝛ cicatricis. ſextā. vſtionis. Leui. 13. In capite. Leprā portāt: q in diuinitate pr̄is vl' i ipo capite qd̄ eſt chriſt⁹ peccāt. Caput eni viri chriſt⁹. Hāc leprā habuerūt iudei: valentiniani: marcianite: ꝛ fotiniani. qui omes i caluitio leprā gerūt. q: erroris ſui aperta prauitate defēdūt. In barba leprā gerūt: q de aplis et ſanctis chriſti aliqd ꝑuerſe ſentiūt: atqꝫ eos prauū quodlibet ꝑdicaſſe confingūt. Sicut eni barba ornamētuʒ eſt fieri: ita ſci apli ꝛ doctores ornamētū ꝑſtāt i corpe chriſti. Corpe leprā habēt q eccleſie detrahunt: ſicut exatiani q negāt carnis reſurrectionē: ꝛ ſicut nouiciani: qui nuptias dānāt: ꝛ peccātibus penitētib⁹ denegant: ꝛ ſicut ex calice q inter alios errores regnū celoꝝ puulos habere nō credūt. ꝛ arriani q vetāt ꝓ defūctis offerri ſacrificiū. In carne et cute leprā gerit: q carnalia vel exteriora ſuadere conanꝛ: vt cherintiani: q reſurrectionē futurā in carnis voluptate exiſtimāt. vel ſicut illi q dicunt in fide manētibus ꝗuis carnaliter viuant nō poſſe imputare peccata. In cicatrice ſanati vlceris lepram portat: qui poſt cognitionem et medicinam dei et manifeſtatōnem fidei quam a chriſto ſuſcepit: rurſus in ipſa cicatrice accedit ad aliquod erroris prioris indicium: aut ad perfidiam veterē dogmatē.

In carne viua geſtant lepram: q̃ de anima que vita eſt aliqđ falſum exiſtimant: ſicut illi qui dicunt animã de carnis ſubſtantia propagatam: ⁊ ſicut q̃ animã ſimul cũ corpore mori putant. In cicatrice vſtionis lepram habent manichei: qui inani abſtinẽtie cruciatu corpora ſua exurũt: ⁊ ꝑ infidelitatem nõ mundiciam: ſed leprã inde gignunt. De talibus enĩ dicit apl̃s. Diſcedẽt inquit quidam a fide: attendẽtes ſpiritib⁹ erroris ⁊ doctrinis demonioꝝ in hypocriſi loquẽtis mendacium: ⁊ cauteriatam ſuã habentes conſcientiã prohibentes nubere: ⁊ abſtinere a cibis quos deus creauit. Sȝ adhuc addicit colores leprarũ. i. pallidaȝ rubentem: albam liuidã: nigram floreſcentẽ. Itaq̃ dum pallidam leprã dicit imbecillẽ et fragilem fidem animi denotat: que ꝑdito colore nigritatis erroris infirmitate langueſcit. Cũ aũt rubicundã lepram oſtẽdit homicidij cruore infectos denotat: ⁊ viri: cum v̾o albã illos qui ſe mũdos appellant: ſiue illos qui de falſo merito gl̃iantur. Cũ albam vel liuidam lepram cõmemorat: inuidie vel liuoris notas exprimit. Cũ v̾o nigram inſinuat: ſacrificiorum fumo ⁊ buſto ydolatrie denigratã conſciẽtiã deteſtatur. Cũ floreſcentẽ toto corꝑe: ⁊ cooperientem pelliculã corꝑis a capite vſq̃ ad pedes dicit: auaricie crimen oſtendit. q: cũ floridũ ⁊ iocũdum hoĩem putãt felicē eſſe in hoc mundo: ⁊ diuitẽ videri: tũc peſtis auaricie om̃e genus hominũ quaſi totum corp⁹ crebro erroris illius contagio cõmaculat. Cũ aũt lepram habet cum rubore et pallore ꝑmixtam eum hominẽ denotat: qui cum ſit imbecillis animo et mendax: facile in furorẽ prorũpit: ⁊ leuitate mox facile petulat. Pallor mentientem linguam ſignificat: rubor v̾o iracũdiã. Eſt aũt lepra peccati: que ſacrificiorum oblationibus emundat̾: id ē corde contrito et humiliato. Eſt et ydolatrie: que aqua abluitur baptiſmi. Eſt hereticoꝝ qui. vij. dierũ purgatõne extra caſtra eſſe iubentur: vt per ſeptiformis ſpiritus agnitionem purificẽtur. Eſt et que viſui ſacerdotum offertur ꝑ doctrinam. Ulcus aũt lepre qđ om̃ino mũdari nõ poteſt: eorum eſt: qui in ſpũm ſanctũ peccant: nec dicũt penitentes poſſe conſequi veniam. De his aũt ait veritas. Qui peccauerit ĩ ſpiritum ſãctũ: nõ remittetur ei neq̃ ĩ hoc ſeculo neq̃ in futuro. Quod vero iubetur leproſis vt exeant de caſtris et ſedeant foris donec mũdetur lepra eoꝝ intelligitur hereticos debere ꝓici ab eccleſia: donec a ꝓprio errore mundẽtur: ⁊ ſic reuertantur. Eiuſmodi vero diſſolutis tunicis: capite diſcooperto: et ore obuoluto ſedere iubentur: mundationem lepre expectantes: diſſolutis tunicis. i. omnib⁹ ſecretis manifeſtis: capite diſcooperto: vt a cunctis ei⁹ mundatio videatur: ore clauſo: ne vlterius impia doceat vel loquatur. Sȝ adhuc adiecit ſcriptura lepram eſſe in vaſis: parietib⁹ domus: in veſtimento: intra maceriam. Lepra in parietibus domus hereticoꝝ ꝯgregatio denotatur: que per ſacerdotẽ purgari debet. Lepra in vaſculis vnicuiq̃ homĩ proprij corporis delictum. Lepra in domibus vel in veſtimento: que extra corp⁹ nutriuntur: vel que in ipſo corpore ꝑpetrant̾ tam̃ẽ et hoĩs aĩa intelligit̾: ⁊ turma molliſſimi corporis ſenſus. Qđ vero leproſi ĩ lege ad ſacerdotem mittũtur: indicatur ꝓ mundatione hereticoꝝ annua ſacrificia in eccleſia debere offerri: ⁊ ſic reconciliari vnitati eccleſie.

E Leui. 13.

XIX

Moralitas de neaman ſyro. ⁊ die ſeptimo lauatur in iordane.

F 4. reg. 5.

n Eaman princeps militie regis ſyrie erat vir magnus et diues: ſꝫ leproſus: ⁊ habebat in domo ſua puellã q̃ndã ancillã ex terra iſrl̃. Hec eſt ſeries hiſtorie quã retexuimus. Hiſtoria ē doctrinalis area: in qua boni diſcurſores flagellis diligẽtie et ventilabro inquiſitõnis grana a paleis ſeparãt. Sicut latet mel ſb̃ cera: ⁊ nucleus ſub teſta: ſic ſub cortice hyſtorie dulcedo moralitatis. Neaman interpretatur decor: vel decorus: et ſignificat diuites huius mundi: qui videntur in oculis ſuis potentes et preclari. Hi prediti copia rerum: glorioſi titulis parẽtum: ſublimes celſitudine notorum: habentes ſcientiam litteralem et forenſem: leproſi tamen ſunt varietate criminum. Multiplicati fructu frumenti: vini: ⁊ olei ſunt: quod eſt materia et oportunitas peccandi: proniores ſũt ad vitia: ⁊ paratiores ad ſcelera: ad iniuriam liberiores: ſicut dicitur. Prodijt quaſi ex adipe iniquitas eorum. Cum tamen venerit tempus miſerendi: ⁊ tempus viſitationis eorum habent conſilium puelle. Puella iſta eſt diuina gratia vel ſapientia que virgo eſt propter integritatem: ſicut

XIX illa abiſac qua ſenes calefacit: iuuenes nõ
vrit. Que etiã puella ancilla eſt: q2 omib⁹
officioſa. Unde dr. Sapientia clamitat in
plateis. Uſq3quo paruuli diligitis in fan-
tiam. Et ſubinde. Donũ bonũ tribuã vo-
bis. Et rurſum. Bibite vinum: qd miſcui
vobis. Hec tñ vel ancilla ſedula ꝛ puella:
cum in ſe nõ habeat maculã aut rugã: ſer-
uit tñ leproſi pncipis ↄiugi: dũ ſceleratoꝝ
potentũ naturali interi⁹ rationi: ſalutiſ de
ſideriũ ac cognitionẽ ſubminiſtrans: deco
loratos peccatiſ pclaros reddit ꝛ fulgidos.
Hec ğ dat ↄſiliũ neamã dicẽs. Uade i ſa-
mariã ad heliſeum ꝓphetã: ꝛ ſanabit te a
lepra quã habes. Samaria interpretať cu
ſtodia. Uade in ſamariã: redi ad tuam cu
ſtodiã: vigila ſupra actiones tuas: ꝓ paſtori
bus vigilãtibus ſupra gregẽ ſuũ: angelica
facta ẽ viſio ꝛ allocutio. Scito te ipm: vñ
dr. Redite puaricatores ad cor. Dina que
euagatur: a pncipe terre corrũpitur. Non
G vadit in ſamariã q̃ excuſſus a ꝓpriis: alie
na negotia curat. Conſilio puelle abijt ad
heliſeũ: ꝛ pulſauit ad oſtiũ domus ei⁹. He
4. reg. 5. liſeus ſalus dñi interptatur. Hic eſt ieſus
ſaluator mundi: qui ſaluũ fecit pplm ſuũ a
peccatis eoꝝ. De quo ꝓpheta. Salus tua
deus ſuſcepit me. Et ipe de ſe. Salus po-
puli ego ſum. Dom⁹ eius ſunt ſancte ſcrip
ture: vel eccleſia vel religioſe pſone: in q̃-
bus habitat p grãm. Oſtiũ eſt penitẽtia:
per quã intram⁹ ad eum ꝛ ipe ad nos. Uñ
dicitur: adhuc te loquente: dicã ecce aſſuz.
Et illud. Reuertimini ad me: ꝛ ego reuer
tar ad vos. Auerſi ſum⁹ ab illo: ꝛ ille auer
ſus ẽ a nobis: reuertamur ad illũ: ꝛ ille re-
uertetur ad nos. Heliſeus ſedens i cathe-
dra ſua: miſit ad eum puerũ ſuũ in hec ver
ba. Uade deſcende in iordanẽ ꝛ lauare ſe-
pties: ꝛ mũdaberis. Heliſeus noſter ſubla
tus a nobis corpaliter: ſedet ad dextrã pa-
tris in his ſcȝ que ſunt potiora: nec apparet
mõ corpaliter: ſ; mittit pueruȝ ſuũ. Puer
iſte intellectus ẽ vel ratio pura: ad imagi-
nẽ dei facta. Hic ẽ puer qui de ſtrage filio-
rũ ꝛ filiarũ ſol⁹ euaſit: vt renunciaret iob.
Uel puer iſte ẽ ſpũſſanct⁹ q2 pueros facit
malicia puulos: ꝛ pueros ſimplicitate. Ut
puer in ſacra ſcriptura ob puritatẽ ſermo
nis: ꝛ ob eloquia caſta. Hic itaq3 puer dič.
Deſcende de ſyria. i. de elatione. Syria q̃p
pe ſublimis interptatur: in iordanẽ. i. ad
cõformitatẽ chriſti que eſt humilitas. Ti
tulus nanq3 diaboli ſupbia ẽ: titulus chri
ſti humilitas. Huius enĩ diſcipline ꝓpo-
ſuit ſe ſcolarẽ magrm dicẽs. Non ad oracu
la ꝓphetaꝝ: nõ ad enigmata vos mitto: ſ;
a me ipo diſcite: q2 mitis ſum ꝛ humilis cor
de. Ipm me ꝓpono vob ſpeculuȝ. Humi
litas autẽ exterior parum valet: niſi aſſit
interior: vera ſcȝ obediẽtia. Hec tria exigit
a te vt humilitas ſedeat in corde: patiẽtia
ſeruetur in ore: pſeuerantia teneatur i ope
re. Uerba etiam conſonant: deſcende i ior
danem. Iordanis deſcẽſus interpretatur.
Et hec eſt quedaȝ cauſa q̃re dñs hũc fluui-
um ſpecialiter eligeret: vt in eo baptizare-
tur. Lauare ſepties. i. perfecte. Et indig- H
natus neaman: reſpondit. Nũquid nõ me
liores ſũt abana ꝛ farfar fluuij damaſci om 4. reg. 5.
nibus aquis iſrael: vt lauer i eis ꝛ mũder.
Damaſcus interptatur bibens ſanguinẽ.
Hic eſt mund⁹ qui noſtra eterna morte de
lectabiliter per cruentum peccati poculuȝ
inebriatur. Farfar talpa dicit: illd defor-
me ꝛ cecum anĩal p domicilio latebras ter
re et cauernas inhabitans: hortoſq3 ꝛ ſata
ſuffodiens. Significat aũt auiditatem ter
renoꝝ: q̃ oculos ſuos ſtatuerunt declinare
in terram. Hec eſt et mulier curua: quã do
minus erexit. Abana latere lapides ei⁹ in
terptať. Per qd pcipui quiq3 ſignantur ec
cleſie vel huius ſeculi. Eccľie ſcdm illud.
Diſperſi ſunt lapides ſanctuarij in capite
omniũ platearuȝ. Sclꝫ: iuxta illud eiuſdẽ
prophete cõtra babilonem. Tollite de via
lapides: q2 vicȝ honores ambiunt q̃ humi
litatis formam abnuunt. Hoc reſpondent
quotidie dicentibus nobis vt viſibilia cõ
temnant. Nonne meli⁹ eſt diuitias habeř:
epulari laute et delicate: molliter cubare:
ad libitum deambulare: et in honorib⁹ ob
lectari: q̃3 expendere dies noſtros in affli-
ctionibus. Hoc eſt dicere. Nũquid nõ me-
liores ſũt abana ꝛ farfar: omib⁹ aquis iſrľ.
Conſtipatores dixerũt ei et laterales. Et
ſi rem grandem dixiſſet tibi propheta: cer-
te debueras facere: q̃nto magis q2 dixit ti
bi lauare ꝛ mundaberis. Laterales noſtri
angeli ſunt: dati nobis ad cuſtodiam: ꝛ vi-
ri religioſi qui dicunt. Et ſi vltra facultatẽ
eſſet quod pcipitur facere debueras: ꝛ ꝓ-
ponunt crucem petri: enſem pauli: eculeũ
vincentij: craticulã laurentij. Ipe etiam ca
melus noſter per foramen acus. i. chriſtus
anguſtiam paſſionis tranſiuit: que ſi intue

amur: etiã ſi grandis res nobis impeꝛ recuſare nõ debem⁹: qꝛ nõ ſunt ꝯdigne paſſiones hui⁹ tẽpis ad futurã glĩam. Et ſi rem grandẽ. Jn prima creatõe de⁹ me dedit mihi: in regeneratione me mihi reddidit: ſe etiã ꝓ me dedit. Quid magni faciã ꝓ tali dato: pro tanto ꝑcio: pro me erogato. Quid retribuã dño: pro omnib⁹ q̃ retribuit mihi. Moriar dixit propheta: hoc eſt enĩ calicẽ ſalutaris accipiã

J Eoꝝ con

4.reg.5. ſilijo deſcendit: ꝛ lauit ſe ſepties in iordane. Septem ſunt lauationes vel purgationes. Lauatio extra corp⁹: lauatio circa corpus: lauatio in corꝑe: duplex in ligua: duplex in mente. Lauatio extra corp⁹ eſt abrenunciatio diuitiaꝝ ꝛ poſſeſſionũ: que extra dicunꝛ: qꝛ nec corꝑi adherent: nec ꝺ ei⁹ ſubã ſunt. Scda lauatio circa corpus: ẽ cõtemptus ꝑcioſe veſtis. qꝛ ſi nõ eſſet peccatũ vti ꝑcioſa veſte: nõ diceret apl̃s: nõ in veſte ꝑcioſa. Jtem: ſi nõ eẽt laudabile vti veſte vili: nõ tot haberem⁹ teſtimõia: tot cõmẽdationes chriſti de iohãne ꝛ helya: q̃ vilibus vſi ſunt. Jacob quoqꝫ ait. Si dñs deus me⁹ dederit mihi panẽ ad edendum et veſtimentũ quo opiar: nõ dixit quo ſuperbiã: ſed ad tegendã nuditatẽ. Tercia lauatio in corꝑe: eſt mortificatio mẽbroꝝ: caſtigatio corꝑis. Vñ paul⁹ ait. Caſtigo

geñ.16 corpus meũ: et in ſeruitutẽ redigo. Hec videlicet caro eſt agar: ꝯtradicens dñe ſue.

Ambro. De qua ambroſi⁹. Jure ꝑtulit iniuriaꝫ: q̃ induerat inſolentiã. Caro nr̃a eſt aĩal laſciuiens: aſina petulca: ſꝫ caſtigãda eſt: vt dñe obediat. Due lauatiões in lingua ſũt cauere verbũ iactantie in proſperis: ſi qñ proſpitatẽ dat deus in carnalib⁹ vel ſpũalib⁹: ꝛ cauere verbũ patientie in aduerſis Qui iuſte puniꝛ ꝛ impatiẽs eſt: ſoci⁹ ẽ latronis: a ſiniſtra dñi pẽdẽtis: q̃ iniuſte puniꝛ ꝛ patiẽter fert: ꝯſors chriſti eſt q̃ ꝛ iuſte puniꝛ ꝛ patiẽs ẽ: ſilis ẽ latrõi a dextris q̃ dixit. Nos q̃dẽ digna factis recipim⁹. Due lauationes in mente ſunt: proprie volũtatis abdicatio: ꝛ proprioꝝ ꝯſilioꝝ nõ ꝑſũptuoſa defenſio. Abdicanda eſt voluntas vt qui habet exterius ſilentium: et in proſperis: et in aduerſis: non retineat interi⁹ propriam voluntatem: ne ſit conformis diabolo. Sicut enĩ deus ſe voluit vnum eſſe principium omniũ: ita et ſuam voluntateꝫ retinens non ſubmittens eam deo: conſtituit quaſi alterum principium voluntatũ. Non eſt preſumendum de cõſilio. Quidã XIX

enĩ addunt auctoritatem ſcripture ad obſtruenda ora aliorum ꝛ aſtruendã ſententiam ſuã. Hec ſeptem lauationes in chriſto fuerũt. Lauatio extra corpus: qꝛ cũ diues eſſet: pauꝑ ꝓ nobis factus eſt. Lauatõ circa corpus: qꝛ natus eſt: ĩ preſepi eſt poſit⁹: pannis obſit⁹: in corpore. qꝛ ieiunauit ꝛ in oratione ꝑnoctauit. Jn linguam non offendit per proſpera. qꝛ cum vellent eũ regem facere fugit: non offendit in aduerſis. qꝛ ſicut ouis coram tondente ſe obmutuit. Lauationem in corde habuit: qꝛ non venit facere voluntatem ſuam ſꝫ patris: ꝛ diuinuꝫ conſilium prepoſuit conſilio petri dicẽtis. Abſit a te domine: nõ erit tibi hoc. Jteruꝫ cum dicerent ioſeph et mater ſua: fili quid feciſti nobis ſic: reſpondit. Quia in his q̃ patris mei ſũt oportet me eſſe: ꝛ tamẽ ſeq̃batur eos: ꝛ erat ſubditus illis. Et facta ẽ caro eius: ſicut caro pueri. i. ad ſimilitudinẽ chriſti. Jſte eſt puer: de quo diciꝛ: Puer natus eſt nobis. Adam perdidit conditionem: innocentiam: immortalitatẽ. Hec tria retulit nobis iſte puer. Jſta eſt ſeptẽa ablutio naaman in iordane.

Dominica. xv. Scdm̃ matheum.

NEmo poteſt duob⁹ dñis ſeruire. Aut enĩ vnũ odio habit et alterum diliget. aut vnũ ſuſtinebit ꝛ alteꝝ ꝯtẽnet. math.6

Non poteſtis deo ſeruire et mammone. i. opus diuerſe voluntati dominorũ nõ conuenit. Mãmona ſyriace diuitie nuncupantur latine. Audiat hoc auarus. Non dixit. qui habet diuitias ſed qui ſeruit. i. qui cuſtodit vt ſeruus: ꝛ non diſtribuit vt dñs. Mammonã apud hebreos diuitie dicuntur. punice autẽ mammon. i. lucrum dicitur. Qui ſeruit mammone diabolo ſeruit. q̃ ꝑnceps huius ſeculi a dño dicitur. Et alterũ diliget. i. deum. Quis enĩ diabolum diligit. Patitur tamẽ aliquis eũ. ſicut qui in magna domo aliqua aliene ancille coniunctus propter cupiditatem ſuam duram patitur ſeruitutem. etiaꝫ ſi dominũ ancille non diligat. [Et alterum contemnet. Quis deum põt odiſſe. Contẽnit tamẽ aliquis eum. i. non timet. cũ nimis de eius miſericordia preſumit. Unde illud. Fili ne adicias peccatum ſuper peccatuꝫ. ꝛ dicas. miſericordia dei magna eſt. Lucas habet adherebit. vbi matheus dicit ſuſtinebit. Et vtrunqꝫ reſpicit ad diabolum. cui male acquirentes diuitias adherẽdo ſuſtinebunt illum. Jdeo dico vobis. nec ſolliciti ſitis anime veſtre quid mãducetis. neqꝫ corpori veſtro quid induamini. De carnali cibo et veſtimento hoc accipiendum eſt. quia de ſpi

ritualibus ſemper debem⁹ eſſe ſolliciti. Labor exercendus ſed ſollicitudo eſt tollēda: de carnalibus quidam addūt neq̄ȝ quid bibatis. Nōne anima plus eſt q̄ȝ eſca: ⁊ corpus pluſ q̄ȝ veſtimentum. Senſus eſt. Qui pſtitit maiora: preſtabit et minora. Pro hac vita poſuit animam: iuxta illud. Qui amat animā ſuam perdet eam. Reſpicite volatilia celi, quoniā non ſerunt neq̄ȝ metūt, neqȝ congregāt in horrea. et pater veſter celeſtis paſcit ea. Nonne vos magis pluris eſtiſ illis. Hoc ad litterā intelligendum eſt. q̄ȝ dñs manifeſte omnem curā rerum preſentium amouet: ⁊ attentos tantum eſſe in ſpe futuri docet. Ratōnale animal cui eternitas promittitur plus ē q̄ȝ irrationale. Magis pluris. hoc eſt multo pluriſ precij eſtis vos q̄ȝ volatilia celi aerij. Quis āt veſtrum cogitans poteſt adicere ad ſtaturam ſuam cubitum vnum. Si ḡ neq̄ȝ qḋ minimū eſt poteſtis q̄d de ceteris ſolliciti eſtis. Illi relinquite tegendi corporis curam cuius cura factū ē. Cōſiderate lilia agri quō creſcūt non laborant neqȝ nent. Non hic eſt igitur querenda allegoria. ſicut nec ī auib⁹: ſȝ de minoribus perſuaſio fit ad maiora. Dico aūt vobis qm̄ nec ſalomon in omni gloria ſua coopertus eſt ſicut vnum ex iſtis. Que purpura regum que pictura textricum pōt floribus comparari. Ipſe color dicitur operimētum florum: ſicut dicitur. operit iſtum rubor. Si āt fenum quod hodie eſt et cras ī clibanū mittitur: deus ſic veſtit, quāto magiſ voſ minime fidei. Veſtit. i. adornat deus fenum: hoc eſt herbas ⁊ pulchro colore et bono odore. Qḋ cum ſiccatum fuerit mittetur in clibanum. id eſt in aceruum habentem ſpeciē clibani. Modica fides eſt que nec de minimis certa eſt: nec dum eterna ſperat. Nolite ergo ſolliciti eē dicētes quid mādūcabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur. Hec eñi oīa gentes inquirunt. Scit eni pater veſter q̄ȝ his omnibus indigetis. Querite aūt primū regnū dei: et iuſticiā ei⁹: et hec omnia adicientur vobis. Gentibuſ nulla cura eſt de futuris. ſed ſemper preſentia q̄runtur. Filiorum aūt eſt querere regnum dī. ⁊ hec omnia paterna gratia adicientur etiā nō querētibus: vt nec in pñti nec in futuro deſit eis aliq̄ gratia. Verumtamen ſi preſentia ſubtrahūtur ad pbationem ē: ſi dantur ad gratiarū actioneȝ q̄ omnia cōparātur in bonū. Scit eni celeſt⁹ medicus que nobis daturus eſt ad conſolationem: q̄d vero ſubtracturus ad exercitationem. Non eni iumento ſuo homo cibaria ſine cauſa detrahit. Cum dixit. primuȝ q̄rite regnū dei: ſignificauit tpale poſterius querēdū nō tpe ſȝ dignitate. Illud tanq̄ȝ bonū: hoc tāq̄ȝ neceſſariū. ſȝ neceſſarium ppter illud bonū. Aperte eni oſtendit n̄ temporalia ſic appetēda vt propter ipa bñ facere debeam⁹: licet ſint neceſſaria. Queeunq̄ȝ eniȝ facimus: ppter regnum dei facere inſtituimur. Non enim euāgelizare debemus vt mādūcem⁹: ſed mādūcare vt euangelizemus. q̄ȝ quicq̄d ppter aliq̄d aliud q̄ritur: vilius ē q̄ȝ id ppter qḋ q̄ritur. Nō oēs ppter ſalutē eccl'ie miniſtrāt: ſȝ propter tpalia. aut ppter vtrunq̄ȝ. Sȝ ſupra dictum eſt. nemo pōt duobus dñis ſeruire. ergo tātummō ppter regnū dei debemus opari bonū: et nō in hac operatione vel ſola vel cū regno dei mercedē tpaliū cogitare. Quorū omniū tpaliuȝ nomine chriſtianū poſuit dicens. Nolite ſolliciti eſſe de craſtino: Non eni dicitur craſtin⁹ dies: niſi in tempe. Nolite ergo ſolliciti eſſe ī craſtinū. Craſtinus eni dies ſollicitus erit ſibijpe. Sufficit diei malicia ſua. De pñtibus cōcedit eſſe ſollicitos. nō de futuris. Vñ apl's. Nocte ⁊ die manibus noſtris laborantes: ne quem veſtrū grauaremur. Cras in ſcripturis futur temp⁹ intelligit. dicente iacob. Exaudiet me cras iuſticia mea. Per diē intelligitur hoīes quor dies eſt: vt ait apoſtol⁹. Redimētes tempus qm̄ dies mali ſūt. Senſus ergo eſt. Dies craſtin⁹. i. futuri tēporis homies erūt ſolliciti ſibi. Tu vo ſis ſollicitus d̄ te in pñtiarū. Sollicitus in ſupradictis ſignificat anxietatē. hic vo puidentiam. quā futurum temp⁹ afferet ſecū: vt cuȝ necc̄e erit ſumere aliquid tempale aſſit. q̄ȝ nouit deus q̄d indigem⁹. Curam aūt pñtium maliciā vocat: q̄ȝ penalis ē et ptinet ad mortalitatem quā peccando meruimus. que in ſe ſatis onēroſa ē. necdū etiā futurorum curam ſupaddam⁹. Hoc loco vehementer cauendum eſt: ne cū viderimus aliquem ſeruum dei puidere ne iſta neceſſaria deſint vel ſibi vel ſibi commiſſis: forte iudicem⁹ eū contra p̄cepta dñi facere. Nā et ipē dñs loculos habere dignatus eſt cū pecunia: ne quis in hoc ſcandalum pateretur. Paulus etiā videt̄ cogitaſſe de craſtino. cum dic̄. De collectis aūt ſicut ordinaui facite. Ad hanc ergo regulam totum hoc p̄ceptū redigit̄. vt etiā in iſtor puiſione regnū dei cogitemus: in malicia vero regni dei non iſta cogitemus. Itaq̄ȝ nō labor et puidentia damnat̄: ſed mentem p̄ſocās cura.

Collatio dei cuȝ diabolo de iure dei et hominis.

Deus per hoīem mūdū redempturus in mundū venit: et toti mūdo diabolum dominantem inuenit. Deus per hoīem mūm viſitans in propria venit: ⁊ homo per deū mundum nō amās: vbi reclinareȝ caput n̄ habuit. De⁹ hō ī hoc mundo elementis imperauit: ⁊ homo de⁹ de hoc mūdo regnum ſe nō habere dixit.

Ergo ad aliquid totū dei erat:⁊ ad aliqđ
totū diaboli. Totū đi qđ ipe fecerat:totuȝ
diaboli:qđ ipe poſſidebat. Deꝰ in ꝑncipio
mundū creauerat:⁊ diabolꝰ a ꝑncipio mū
dū poſſidebat. Ergo certamē factū ē deo:
et certamē factū ē diabolo. Deꝰ dixit ſe qđ
ſuū erat debere recipe:diabolꝰ dixit ſe in
ſuo nō debere calumniā ſuſtinere. Deus
dixit ſe poſt tā longā patientiā digne ſatiſ
factione honorandū:diabolꝰ dixit ſe poſt
tam longā negligentiā ſua poſſeſſione nō
ꝑriuandū. Deus dixit:aliena eū fraudulē
ter abſtuliſſe:violēter tenuiſſe:diabolꝰ di
xit eū nec cum abſtulit ꝯtradixiſſe:nec cū
tenuit aliqū repetiſſe. Deus dixit:potēter
ſe ad ſua recipienda ſi vellet viribus vti:
diabolꝰ dixit eū ꝯtra iuſticiā nō debere vi
ribꝰ abuti. Deꝰ dixit:iuſtū ñ eē ſi qđ pie cre
auerat pire ꝑmitteret:diabolus dixit:in-
iuſtuȝ eſſe:ſi qđ ſponte ꝑierat reſtauraret.
Deus dixit:ſe velle miſereri ꝑ benignita-
tē ꝓpriā:diabolꝰ dixit ſe nolle damnū pa-
ti ꝑ ꝑtātem alienā. Deus dixit:iuſtū eſſe
vt de peccato penitētes ad ſalutē recipen
tur:diabolus dixit:iuſtū nō eſſe vt in pec-
cato ꝑſiſtentes:ad ſalutē cogerent. Deus
dixit ſe veniſſe vt volentes nō cogeret ſed
vt volētes adiuuaret:diabolꝰ dixit interī
ꝓ tpe eq̄nimiter ſe paſſurū volentes amit
tere:ſi nolētes retineret. Deꝰ dixit:in alie-
na ſe manū non mittere:ſi ſua redderent:
diabolus dixit ſe aliena paratū reddere ſi
ſua nō auferrent. Deus dixit:ſe nullum a
miſcđia poſſe repellere:diabolus dixit:ſi
om̄es ꝑderet:nō ſe poſſe eq̄nimiter tolera
re. Deus dixit:ſe ſuadere vt in toto ab ali
eno iure ſecederet:diabolus dixit ſe poſtu
lare vt ſaltim pro reuerētia ꝑſtine dñati-
onis aliq̄ in ꝑte requiē ſibi nō negaret. De
us dixit ſe cū ꝑꝰ potiora elegiſſ;:pꝰ illi ab
iectiora ꝯceſſurū:diabolꝰ dixit iure ſe duȝ
electionē habere nō poſſet ſaltē partitio-
nē facturū. Deus dixit:ſe ꝑuilegio dñatio
nis vtriuſq; poteſtatē vendicare:diabolꝰ
dixit ſe q2 iam ampliꝰ non poſſet:nihil ex
iure:ſ3 ex ꝑmiſſione poſtularet:deus dix-
it ſe tm̄ ꝑmiſſurū:qđ etiā auari famē ſatia
re poſſet:diabolꝰ dixit:ſe nō tm̄ acceptuꝝ
q̄n amplius cupiat ſi fieri poſſit. His dictꝭ
iuſſit deꝰ tendi funiculos in ꝑticionē:⁊ in
uenit virētia ⁊ irrigua in vallibꝰ imis:mi
nora ſpacio:maiora ꝑcio:⁊ hoc precepit ſe
poni ad partē alterā:deſerta autē et arida
in rupibus et mōtibus altis:lata et aſpe- XIX
ctui patentia magna ſpacio:vilia ꝑcio ⁊ h
iuſſit ad alterā partē diſcerni. Tunc man
dauit diabolū adeſſe:et aſſiſtēti:ſic ait. Ne
forte aut violentiā iudicātis:aut auariciā
dantis cauſari valeas:q̄cq̄d oculꝰ tuus vi
det:tibi dabo. Tunc diabolꝰ q̄ om̄e ſubli-
me ꝯſiderat:⁊ humilia nō valet intueri:le
uans oculos aſpexit mōtes altos ⁊ ſaxa ꝓ
minētia in rupibꝰ:ac deſerta patētia:⁊ q̄ſi
totuȝ ſibi ceſſiſſe gl'ians deſpexit qđ deus
elegerat. Cui deꝰ increpans:ac cecitatem
elati deridēs ait: Funes ceciderūt mihi in pš.15
ꝑclaris. Tu laudas qđ vides:⁊ ego laudo
qđ video. Tu inimico es:et ꝓpterea oculis
tuis:niſi alta ⁊ exſtantia nō patēt:ego de-
ſuꝑ ꝯtemplor quā habeant amenitatē hu-
milia:etenī hereditas mea ꝑclara ē mihi.

De duobus dñis:⁊ duabus ciuitatibꝰ:
et diuerſis alijs rebus.

N Ue ſunt ciuitates hierl'm ⁊ baby-
d lon:⁊ duo ꝑp'li amatores dei:ciues
hierl'm ⁊ amatores mundi:ciues
babylonis ⁊ duo reges:chriſtꝰ rex hierl'm
⁊ diabolus rex babylonis. Inter has du-
as ciuitates:⁊ duos ꝑplos:⁊ duos reges:
bellum ē iugiter:⁊ diſcordia:⁊ pugna:⁊ ſi
gnat vterq; milites ſuos:chriſtꝰ ſuos:⁊ dia
bolꝰ ſuos:vt agnoſcāt quiq; regē ſuum:et
agnoſcant ab eo ⁊ ſequant eū. Hierl'm enī
ciuitas eſt in celo:babylon deorſum in ter
ra:ſimilit' chriſtus ſurſum ē:diabolꝰ deor-
ſum. Milites chriſti ſequunt regē ſuū:et
milites diaboli ſequunt regē ſuū. Chriſtꝰ
tribꝰ exemplis viā nobis oñdit:q̄ eum ſe-
qui debeamus:ſil'r ⁊ diabolus tria ꝓpo-
ſuit:quibꝰ poſt eum ꝑcipitent:q̄ eū ſequū
tur. Iter enī ad chriſtum q2 ſurſum ē:ar-
duum ē:⁊ artū eſt:⁊ lōguȝ in ſublime:iter math.7.
ad diabolum q2 deorſum eſt:latū ē:breue
q; in ꝓfundū:⁊ ad ꝑcipitiū facile:Idō chri
ſtus exemplū pauꝑtatis reliq̄t:vt exone-
rati ſarcina terrenarū rerū:leues aſcenda
mus ꝑ arduū exemplū humilitatiſ:vt mo
dici ſine difficultate tranſeamꝰ ꝑ artū exē
plū patientie:ne deficiamꝰ in longū. Ex-
emplū pauꝑtatꝭ dedit cū dixit:vulpes fo-
ueas hñt:⁊ volucres celi nidos:filius aūt
hoīs nō habet vbi caput ſuum reclinet.
Exemplū humilitatis dedit:cum dixit:di
ſcite a me q2 mitis ſum et humilis corde:
exēplū patiētie dedit qū cū ꝑcuterent nō re
ꝑcuſſit:cū ioco cederet ſuſtinuit:exemplū

pauꝑtatis. qꝛ in hoc mundo diuitias ha
bere noluit. exemplū humilitatis. qꝛ glori
am ſpꝛeuit. exemplū patientie: qꝛ mala ſu-
ſtinuit. Cū laudaretꝰ non letabatur: cū ma
lediceretur: nō triſtabatur: cū pꝛemeretur
non frangebatur. Ait quidam illi. Magi-
ſter bone. Et reſpondit. Quid me dicis bo
num. Ecce humilitas. Et alij dixerūt. De
monium habes. Et dixit. Ego demoniū
non habeo: ſed honoꝛifico patrē meū. Ec-
ce patientia. Et cum requireret eum pp̄ls:
vt regē facerent: ille humilitatis exemplū
nobis relinquens fugit: ⁊ glꝛiam ſpꝛeuit: et
multa ſunt ad hec pertinentia exempla.
Prima ergo eſt paupertas: vt abiciamus
qđ grauat: in quo eſt peccādi occaſio: ⁊ qꝛ
pauꝑtas deſpicitur: ſequitꝰ humilitas: qua
ipa etiā ꝓpter dm̄ vilitas amatur: ⁊ qꝛ rur
ſū qui vilis eſt ſine reuerētia leditꝰ: neceſſa
ria eſt poſt humilitatem patientia: q̄ oīa
aduerſa ꝓpter deum foꝛtiter tolerentur.
Paupertas leuem facit et expeditū: humi
litas modicū: patientia foꝛtem ⁊ robuſtū.
Econtra diabolus ſuos primū diuitiarum
pondere in amoꝛe et in ſollicitudīe onerat
vt deoꝛſū ruant: ſecūdo ꝑ ſuperbiā inflat:
vt ꝑ latum incedant: tercio ꝑ inpatientiā
frangit vt cito deficiant. Hi duo populi ab
initio ſui duas ciuitates edificauerūt: ba-
bilon a cain cepit: ⁊ hieruſalem ab abel.
geñ.4. Primus enī homo duos genuit filios di-
uiſionis principium: ⁊ diuiſionis ſignum.
qꝛ illa maſſa nature humane: q̄ in ipo ꝓmū
ꝑ ꝯditionem tota condita erat ad gloriā:
poſtea ꝑ ꝑuaricationem tota erat addicta
ad penam: vt oſtenderetur qđ miſcđia et
veritas iam tunc diuidi cepit in vaſa mi-
ſericoꝛdie et in vaſa ire: ⁊ abiectꝰ eſt pꝛimo
genitus terre: ſicut pꝛimogenitꝰ celi coꝛru
erat: ſi tamē pꝛimogenitus erat: q̄ genitus
non erat. De ipo enī dictum eſt. Ipe ꝑnci-
pium viarum dei: et repꝛobata ſunt pꝛima
vt ōndatur qꝛ finis pꝛincipio melioꝛ eſt. qꝛ
que in pꝛincipio facta ſunt: adeo bona q̄dē
facta ſūt: ꝫ bona incipientia. que aūt in fi-
ne facienda erant: bona facienda erant: et
bona conſummata. Propter hoc etiam in
ipſa rerū cōditione pꝛimum materiam fe-
geñ.1. cit: poſtea foꝛmam ſuperaddidit: vt oſten
deret qđ ſimiliter in rationali natura pꝛi-
mum eſſe factum erat: poſtea aūt pulchꝛū
eſſe et foꝛmoſum eſſe: ⁊ melius addendū
erat: vt non nimis gloꝛiaretur in eo qđ bo
num pꝛimum acceꝑat: ſed ad illud potius
feſtinaret qđ poſtea meliꝰ acceptura erat.
Sed ꝓmogenitus pꝛimū dilexit vt perde
ret nouiſſimū: ⁊ ideo repꝛobatus eſt ⁊ ille
in celo: ⁊ iſte in terra. Sed ille de celo eie-
ctus in terram: hominem per inuidiā ſup-
plantauit: iſte in terra repꝛobus effectꝰ fra
trem ſuū zelando occidit. qꝛ enī vita illius
grauis ei fuit: ideo ad moꝛtem illius feſti
nauit. Cruciabatur enī neq̃ conſcientia q̄t
tidie ꝯtra ſe teſtimonium cernēs vitam iu
ſti: ⁊ quaſi grauis ei ad videndum fuit: ex
cuius p̄ñtia ſua condemnabatur malicia.
Idcirco auferre feſtinauit e medio ipſum
ne eum videret ad confuſionem ſuam quē
videre noluit ad coꝛrectionem ſuā ⁊ emen
dationem: foꝛtaſſe eſtimans poſtea non fo
re deum vindicem iniquitatis: ſi nō ſuper
eſſet homo iuſtus teſtis veritatis. Sic er-
go cain interfectoꝛ fratris babilonis fūda-
menta poſuit: abel autem interfectus ſan-
guine ſuo pꝛimoꝛdia hierl̄m in terra cōſe-
crauit. Sic iſmahel pꝛimogenitus repꝛo-
bus fuit: yſaac vero electus: eſau quoq̃ ab
hereditatis ſoꝛte et dono benedictionis re
pꝛobatur: ⁊ iacob diligitur ⁊ erigitur: ⁊ re
pꝛobato heliab ꝓmogenito dauid iunioꝛ
ad regni faſtigium ſublimatur. Semꝑ au
tem milites diaboli furoꝛe pugnauerunt:
⁊ milites chꝛiſti patientia vicere: regem ſu
um paupertatis amoꝛe ⁊ humilitatis ſtu-
dio ſequentes: patientia aūt ad ipſū ꝑue-
niētes. Exempla de varijs gñibꝰ auiū.

Quomodo in pꝛeſenti euāgelio mē
tio facta eſt auium et herbarū: ra-
tū duximus aliqua de eis huic opi
inſerere ad vtilitatē moꝛalitatis. Dicit enim
beatꝰ ambꝛoſius de hyꝛundine. Hyꝛundo
minuſcula coꝛpoꝛe ꝫ egregie pia: ſublimis
affectu: que indiga rerū omniū ꝑcioſioꝛes
auro nidos ſtruit: qꝛ ſapienter edificat. Ni
dus enī ſapiētie precioſioꝛ eſt auro. Quid
enī ſapientius q̃ vt et volandi vaga liber
tate potiatur ⁊ hominū domicilijs paruu-
los ſuos et tecta commendet: vbi ſobolem
nullus incurſet. Nam et illud eſt pulchꝛū:
vt a pꝛimo oꝛtu pullos ſuos humane vſu
cōuerſationis aſſueſcat: ⁊ pꝛeſtet ab inimi
carum auium inſidijs tutioꝛes. Eſt tamen
illud pꝛeclarum: qua gratia domos ſibi ſi-
ne vllo adiutoꝛe tanq̄ʒ artiſperita compo-
nat. Legit enī feſtucas oꝛe: eaſq̃ luto illi-
nit: vt conglutinare poſſit. Sed quia lutū

Ambꝛoſiꝰ in exameron.

pedib⁹ nõ poteſt deferre ſſimitatẽ p̃ enaꝫ
aqua infundit: vt facile his puluis adhere
at ⁊ fiat lim⁹: quo paulatim feſtucas: vel
minutos ſurculos ſibi colligat: atq; adhe-
rere faciat. Eo genere nidi toti⁹ fabricaꝫ
ſtruit: vt quaſi pauimenti ſolo: pulli eius
intra edes ſuas ſine offenſione verſentur:
nec pedẽ aliquis interſerat p rimulas tex
turarũ: aut teneris frigus irrepat. Sed h
induſtrie officiũ ꝑpe cõmune multis aui
bus: illud vero ſingulare: in quo ẽ p̃clara
cura pietatis ⁊ prudẽtis intellectus: ⁊ co-
gnitionis inſignis: tum quedã medicine ar
tis pitia: qđ ſi qua pulli eius fuerint ceci-
tate ſuffuſi in oculos ſiue cõpuncti habet
quoddã medẽdi genus quo poſſit eoꝝ lu
mina intercepto viſui reformare. Nemo
igit̃ de inopia queraẗ: qđ vacuas pecunie
ꝓprias edes reliquerit. Pauꝑior eſt hy-
rundo: que vacua eris habũdat induſtria
Edificat nec impendit: tecta attollit: ⁊ ni-
hil aufert de ꝓximi indigẽtia: nec paupta
te ad nocendũ alij cõpellit̃: nec in graui fi-
lioꝝ imbecillitate deſpat. Nos vo ⁊ pau-
pertas afficit: ⁊ pleroſq; indigentia cogit
in flagitiũ: lucri quoq; ſtudio in fraudes
verſamus ingenium: atq; in grauiſſimis
paſſionibus ſpem deponimus: improuidi
et inertes iacemus: cum de diuina miſera
tione tunc ſperandum amplius ſit: cum p̃
ſidia humana defecerint.

De Cornice

Q Diſcant homines amare filios ex vſu ⁊
pietate cornicum: que etiam volantes fi-
lios comitatu ſedulo proſequuntur ⁊ ſol-
licite ne teneri forte deficiant: cibum ſug-
gerunt: ac plurimo tempore nutriendi of
ficia non relinquunt

De Accipitribus

Accipitres feruntur duram inclementi
am in eo aduerſum ꝓprios fetus habere:
qđ vbi eos aduerterint temptare volatuſ
primordia: nidis eiciunt ſuis: continuoq;
eliminant: ac ſi morentur ꝓpulſant: verbe
rant alis: coguntq; audere qđ trepidant:
nec vllum poſtea deferunt his munus ali
monie. Cauent itaq; ne in tenera etate pi-
greſcãt: ne ſoluantur delicijs: ne marceſcãt
ocio: ne diſcant cibum magis expectare q̃
querere: ne nature ſue deponant vigorẽ.
Intermittunt ſtudia nutriẽdi: vt in vſus
rapiendi audere compellant.

De Aquila

Aquila plurimo ſermone vſurpaẗ: qđ XIX
ſuos abdicet fetus: ſed non vtrũq; verum
vnuꝫ ex pullis duobus qđ aliqui putaue
runt: geminandorum alimentorum faſti-
dio occidere. Sed id non facile creditur:
p̃ſertim cum moyſes tantũ teſtimoniũ pie
tatis in pullos ſuos huic dedit aui vt dice
ret. Sicut aquila protegit nidum ſuum: ⁊
ſuper pullos ſuos conſidit: expandit alaſ deut. 32.
ſuas ⁊ aſſumpſit eos: ⁊ ſuſcepit ſuper ſca-
pulas ſuas: dominus ſolus ducebat eos.
Quomodo ergo expandit alas ſuas: ſi oc
ciderit alterum. Unde non puto auaricia
nutriendi eum inclementem fieri: ſed ex a
mine iudicandi. Semper enĩ fertur ꝓba-
re quos genuit: ne generis ſui inter om̃es
aues quoddã regale faſtigium de generis
partus deformitas decoloret. Itaq; aſſeri
tur q̃ pullos ſuos radijs ſolis obijciat: at-
q; in aeris medio: pio paruulos vngue ſu
ſpendat: ac ſi quis repcuſſus ſolis lumine
intrepidam oculorum aciem inoffenſo in
tuendi vigore ſeruauerit: is probatur qđ
veritatem nature ſinceri obtutus ꝯſtãtia
demonſtrauerit: ſi vero lumina ſua p̃ſtri-
ctus ſolis radio inflexerit quaſi degener:
et tanto indignus parente reicitur: nec
eſtimatur educatione dignus qui fuit in-
dignus ſuſceptione. Non ergo eum acer-
bitate nature: ſed iudicij integritate con-
demnat: nec quaſi ſuum abdicat: ſed qua-
ſi alienum recuſat

De Fene vel Fulica

Auis que grece dicitur fene ſuſceptum
illum ſiue abdicatum aquile pullum cuꝫ
ſua prole conectit: atq; intermiſcens ſuis:
eodem quo proprios fetus materne ſedu
litatis officio ⁊ pari nutrimentoꝝ ſubmi-
niſtratione paſcit ⁊ nutrit. Ergo fene alie
nos nutrit: nos vero noſtros immitti cru-
delitate proijcimus. Aquila vero ſi proij-
cit: nõ quaſi ſuum proijcit: ſed quaſi de ge
nerẽ nõ recognoſcit: nos qđ peius ẽ quos
noſtros recognoſcimus abdicamus.

De Turturibus

R Turturibus deus infudit hunc affectũ
hanc virtutem ꝯtinentie dedit: qui ſolus
poteſt preſcribere qđ om̃es ſequanẗ. Tur
tur non vritur flore iuuentutis: non temp
tatur occaſionis illecebra. Turtur neſcit
primam irritaꝫ facere: quia nouit caſtimo
niam ſeruare: prima conubij forte p̃miſſa:
Cetera de turture que in euãgelio: vidẽs

XIX dominus ciuitatē fleuit ſuper illam.

De vulture.

Negantur vultures indulgere concubi
tui et cōiugali quodam vſu nuptialiſqꝫ co
pl'e ſorte miſceri: atqꝫ ita ſine vllo maſcloꝝ
concipi ſemine ⁊ ſine cōiunctōe generare:
natoſqꝫ ex his ī multam etatē lōge vite ꝓ-
cedere: vt vſqꝫ ad centum annos vite eorū
ſeries ꝓducatur: nec facile eos anguſti eui
finis excipiat. Quid aiunt qui ſolēt nřa
ridere miſteria: cū audiunt ꝙ virgo gene-
rauit: ⁊ impoſſibilem innupte cuius pudo
rem nulla viri conſuetudo temeraſſet exi-
ſtimāt partū. Impoſſibile putatur in dei
matre: ꝙ in vulturibus poſſibile nō nega-
tur. Alius ſine maſculo parit: ⁊ nullꝰ refel-
lit. ⁊ qꝛ deſpōſata viro maria pepit: pudo
ris eius faciunt queſtionem. Nōne aduer-
timus ꝙ dn̄s ex ipſa natura plurima exem-
pla ante ꝓmiſit: quibus ſuſcepte incarnati
onis decorē ꝓbaret: ⁊ aſtrueret veritatem.

S De apibus quomodo viuant.

Apes ſole in omī genere animātiū com
munē omībus ſobolem habent: vnā omēs
incolūt manſionē: vnius patrie claudūtur
limīe: in cōmune omībus labor: cōmūis ci
bus: cōmunis operatio: ⁊ cōmunis vſus: ⁊
fructus eſt: cōmunis volatus. Quid plā?
Cōmunis omībus generatio: integritas ꝗ
qꝫ corporis virginalis: omībus cōis ⁊ par
tus: qm̄ vllo neqꝫ cōcubitu miſcenť: nec li-
bidine reſoluuntur: nec partus quatiūtur
doloribus: ⁊ ſubito maximum filiorum ex
amen emittunt: e folijs et herbis ore ſuo ꝓ
lem legentes. Ipſe ſibi regem ordināt: ipſe
ſibi populos creant: ⁊ licet poſite ſub rege
ſunt tamē libere. Nā et ꝑrogatiuā iudicij
tenēt: ⁊ fide deuotionis affectū. qꝛ et tanqꝫ
a ſe ſubſtitutū diligunt: ⁊ tanto honorāt ex
amine. Apibus rex nature clarus formať ī
ſignibus: vt magnitudine corpis ꝑſtet et
ſpecie: tum qđ in rege ꝑcipuum eſt: moruꝫ
manſuetudīe. Nā et ſi habet aculeū: tamē
eo nō vtiť ad vindicādū. Sūt enī leges na
ture nō ſcꝑte litteris: ſꝫ impꝑſſe moribus: vt
leniores ſint ad puniendū: ꝗ maxima pote
ſtate potiūtur. Sed et apes ille que nō ob
temperauerint legibus regis penitenti ſe
multant condemnatōne: vt inmoriantur
aculei ſui vulnere. Nulle e domibus exire
audent: nō in aliquos prodire paſtus: niſi
rex fuerit egreſſus: ⁊ volatuo ſibi vendica
uerit ꝑincipatum. Proceſſus aūt eſt ꝑ rura
redolētia: vbi in halantis horti flores: vbi
fugiens riuus ꝑ gramina: vbi amena ripa
rum: illic ludus alacris iuuētutis: illic cā-
peſtre exercitiū: illic curarū remiſſio. Opꝰ
ipm̄ ſuaue de floribus: de herbis dulcibꝰ:
fundamina caſtroꝝ ꝑma ponūtur. Quid
enī aliud ē fauus: niſi ꝗdā caſtroꝝ ſpecies.
Deniqꝫ ab his preſepibus apum: ſuccꝰ ar-
cet. Omēs certāt de munere: alie inuigilāt
querēdo victui: alie ſollicitā caſtris adhibe
re cuſtodiā: alie futuros explorare imbres
et ſpeculari curſus nubiū: alie de floribus
ceras fingere: alie rorem infuſum floribus
ore colligere vidētur. Nulla aūt alienis la
boribus inſidiať ⁊ rapto vitā ꝗrit: atqꝫ vti
nam raptoꝝ inſidias nō timeret. Habēt tm̄
ſpicula ſua: ⁊ inter mella fūdūt venena: ſi
fuerint laceſſite: aīaſqꝫ ponūt in vulnere ar
dore vindicte. Ergo medijs caſtroꝝ valli-
bus humor ille roris fūdiť paulatim ꝓceſ-
ſu tꝑis in mella cogitur: cū fuerit liquidus
ab exordio et coalitu cere: florumqꝫ odore
fraglare melle incipit ſuauitatē. Qđ mel
nō ſolū voluptati: ſꝫ etiam ſaluti ē: fauces
obdulcat et curat vulnera: internis quoqꝫ
vlceribus medicamentū infūdit. Itaqꝫ cū
ſit infirma robore apis valida eſt vigore ſa
pientie et amore virtutis. Deniqꝫ regē ſu-
um ſumma protectione defendūt: incolu-
mi rege neſciunt mutare iudiciū: mētē in-
flectere amiſſo: fidem ſeruādi muneris de
relinquunt: atqꝫ ipſe ſua mella diripiunt.
qđ is qui principatum habuit muneris in
teremptus eſt. Itaqꝫ cum aues alie vix in
anno edant ſingulos fetus: apes geminos
creant: et duplici ceteris fecunditate ꝑpon
derant. Merito quaſi bonam operariam
ſcriptura apem predicat dicens: Vade ad
apem: ⁊ vide quomodo operaria eſt. Ope
rationem quoqꝫ quā venerabilem merea-
tur: cuius laborem reges ⁊ mediocres ad
ſalutem ſumūt. Audis quid dicat prophe
ta. Mittit vtiqꝫ te: vt apicule illius ſequa
ris exemplum: imiteris operationem. qꝛ
appetibilis eſt et omnibus clara. T

De luſcinia.

Luſcinia eſt auis que peruigil cuſtos:
cum oua quodam ſinu corporis et gremio
fouet: inſomnem longe noctis laborem cā-
tilene ſuauitate ſolatur: vt mihi videatur
hec ſumma eius eſſe intentio: quo poſſit nō
minus dulcibus modulis quā fotu corpo-
ris animare in fetus oua que fouet. Hanc

imitatur tenuis illa mulier: ſed pudica in
vſum mole lapidem brachio trahens: vt
poſſit alimentum panis ſuis paruulis non
deeſſe nocturno cantu meſtum pauperta-
tis mulcet affectum: ⁊ quāuis ſuauitatem
luſcinie non poſſit imitari: imitatur tamen
eam ſedulitate pietatis.

De noctua.

Noctua ipſa quemadmodum magnis et
glaucis oculis nocturnarum tenebrarum
caligantem non ſentit horrorem: ⁊ quo fu-
erit nox obſcurior: eo contra vſum auium
ceterarum inoffenſos exercet volatus. Ex-
orto autē die: et circumfuſo ſplēdore ſolis:
viſus eius hebetatur: quaſi quibuſdam er-
ret in tenebris. Quo indicio ſui declarat
eſſe aliquos: qui cum oculos habeāt ad vi-
dendum videre non ſoleant: ⁊ viſus ſui of-
ficium ſolis infungantur tenebris. Quos
habent ſapientes mundi et non vident: in
luce nihil cernunt: in tenebris ambulant:
dum demoniorum tenebroſa rimantur: et
celi alta ſe videre credunt: deſcribentes ra-
dio mundum: menſuram aeris ipſius colli-
gētes: ⁊ cetera huiuſmōi: hebetes ad eter-
na: et quaſi ſcientes oīa acuta ad vana.

De veſpertilione.

Veſpertilio animal ignobile: a veſpere
nomen accepit. Eſt autē volatilis eadem:
quadrupes: et dentibus vtitur: quos in a-
lijs auibꝰ reperire non ſoleas. Parit vt q̄-
drupedia: non oua: ſed pullos viuentes:
volitat autem in aere auium more: ſed cre-
puſculo veſpertino cōſueuit offundi. Vo-
litat aūt non aliquo pēnarum: ſꝫ membra-
ne ſue fulta remigio: quo ſuſpēſa velut pē-
narum volatu circumfertur atqꝫ vegetat̄.
Habet et illud hoc vile animal. q̄ ſibi inui-
cem adherent: ⁊ quaſi in ſpeciem botri ex
aliquo loco pendunt: ac ſi ſe vltima queqꝫ
laxauerit: oīeo reſoluuntur. Quod fit q̄-
dam munere charitatis: q̄ difficile in ho-
minibus huiuſmodi reperitur.

De Gallo

Galli cantus ſuauis eſt in noctibus: nec
ſolū ſuauis: ſed etiam vtilis quiquā ſi bo-
nus cohabitator et dormientem excitat: et
ſollicitum admonet: ⁊ viantem ſolatur: ꝓ-
ceſſum noctis canora ſignificatione prote-
ſtans. Hoc canente latro ſuas relinquit in-
ſidias. Hoc ipſe lucifer excitatus oritur: ce-
lumqꝫ illuminat: hoc canente meſticiā tre-
pidus nauta deponit: omniſqꝫ crebro ve-
ſpertinis flatibus excitata tempeſtas ⁊ ꝓ-
cella mitteſcit. Hoc deuotꝰ affectu exilit ad
precandum: legendi quoqꝫ munus inſtau-
rat. Hoc poſtremo canente ipſe eccleſie pe-
tra culpam ſuam diluit: quam priuſq̄ gal-
lus cantaret: negando contraxerat. Iſtius
cantu ſpes omnibus redit: egris leuatur i-
cōmodum: minuitur dolor vulnerum: fe-
brium flagrantia mitigatur: reuertitur fi-
des lapſis: ieſus titubantes reſpicit: erran-
tes corrigit. Deniqꝫ reſpexit petrum: ⁊ ſta-
tim error abſceſſit: pulſa eſt negatio: ſecu-
ta confeſſio. Reſpice nos quoqꝫ domīe ie-
ſu: vt et nos propria recognoſcamus erra-
ta: ſoluamus pijs fletibus culpam: merea-
mur indulgentiā peccatorum. Hec de aui-
bus dicta ſufficiant: Quid autē de herbis
conſiderandum ſit: aliqua intimemus.

Exempla de herbis.

Admonet nos beatus ambroſiꝰ cō-
ſiderare lilia agri quantus ſit can-
dor in folijs: quēadmodum ſtipata ipſa fo-
lia ab imo ad ſummū videātur aſſurgere:
vt ſciffi exprimant formam: vt auri quedā
ſpecies intus effulgeat: que tamen vallo i
circuitu floris obſepta nlli pateat iniurie.
Si q̄s hūc florem decerpat: ⁊ ſua ſoluat in
folia: q̄ tāti eſt artificis manꝰ: q̄ poſſit lilij
ſpēm reformare? Quis tātus imitator na-
ture: vt florem hunc redintegrare p̄ſumat
cui dn̄s tantū teſtimonium dedit: vt dice-
ret: nec ſalomō in omni gloria ſua ſic veſti-
ebatur: ſicut vnū ex iſtis. Rex opulentiſſi-
mus et ſapientiſſimus inferior iudicatur:
q̄ huiꝰ floris pulchritudo eſt. Quid enu-
merē ſucos herbaꝝ ſalubres: q̄d virgulto-
rū ac foliorū remedia. Ceruus eger ramu-
ſculos olee mandit: ⁊ ſanus fit: locuſtas q̄ꝫ
folia olee arroſa liberāt ab egritudīe. Ru-
bi folia ſuperiecta ſerpenti: interimūt eū.
Culices non tangunt te: ſi abſinthij herbā
cum oleo coquas: et eo te perunxeris. Sꝫ
forte dicāt aliqui. Quid quod cū vtilibus
etiam letalia et pernicioſa generantur cuꝫ
tritico lolium: quod inter alimēta vite no-
xium reperitur: et niſi preuiſum fuerit: cō-
ſueuit ſaluti nocere: int̄ alia q̄ꝫ nutrimēta vi-
te elleboꝝ deꝑhēdit̄ acōita q̄ꝫ fallūt freq̄n-
ter ⁊ decipiūt colligētē. Sꝫ hoc ita ē ac ſi reꝓ-
hēdas terrā. q2 n̄ oēs hoīes boni: ſꝫ q̄d plꝰ
ē accipe. q2 n̄ oēs boni āgeli ī celo. Nū igit̄
dignū ē vt ī his q̄ vtilia ſūt poſt hn̄tes ꝯdi-
toris gratiam confiteri: quā ꝓpter aliqua

Ambroſiꝰ in exameron.

math. 6

alimentorum noxia creatoris proſpicien-
tie derogemus: quaſi omnia gule cauſa de
buerit procreari: aut exigua ſint: que ven-
tri noſtro diuina indulgentia miniſtraue-
rit. Definite nobis eſce ſunt et note omni-
bus que et voluptatem generent: ⁊ corpo
ris ſalubritatem. Singula aũt eorum que
generantur e terrio ſpecialem quandã ha-
bent rationem: que pro virili portione cõ-
plent vniuerſe plenitudinẽ creature. Alia
ergo eſui: alia alijs naſcũtur vſui. Nichil va
cat: nihil inane germĩat terra. Quod tibi
putas inutile: alijs vtile eſt: immo ipſi tibi
frequenter alio eſt vſu vtile. Qđ eſcã non
adiuuat medicinam ſuggerit: ⁊ ſepe eadẽ
que tibi noxia ſũt: aut auibus: aut feris in
noxium miniſtrant pabulũ. Deniqꝫ ſtur-
ni veſcuntur conio: nec fraudi eſt eis: quo-
niam qualitate ſui corporis venenum ſuci
lo et alis euadũt. Frigida eñi vis eiꝰ ẽ ſu-
ci: quã ſubtilibꝰ poris in cordio ſui ſedem
ducentibus precoci digeſtione preueniũt:
priuſqꝫ vitalia ipſa pertemptet. Elleborꝫ
aũt periti locuntur eſcam eſſe coturnicum:
eo ꝙ naturali quodam temperamento ſui
corporis vim pabuli nocentis euitẽt. Ete
nim ſi ratione medicine plerunqꝫ ad ſalu-
britatem humani quoqꝫ corporis tempat
cui videtur eſſe contrariũ: quantomagꝭ ꝓ
prietati nature ad cibum proficit qđ medi
ca manu conuertitur ad ſalutem. Per mã
dragoram quoqꝫ ſomnus frequenter accer
ſitur vbi vigiliarum egri afflictãtur in cõ-
modo. Nam quid de opio loquar: qđ etiã
nobis quottidiano propeuſu inotuit: qm̃
dolores eo grauiſſimi internorꝫ ſepe viſce-
rum ſopiuntur. Nec illud preterit qđ co-
nio plerunqꝫ furores libidinum marcue-
runt: ⁊ ellebro vetuſte paſſiones egri cor-
poris ſũt ſolute. Nõ ſolũ igitur nulla ĩ his
rep̃hensio creatoris: ſed etiam incrementũ
eſt gratiarũ. Siquidem qđ ad periculũ pu
tabas eſſe generatum: ad remedia tibi ſa-
lutis operatur. Nam et id quod periculi ẽ
ꝑ ꝓuidentiam declinat: ⁊ id quod ſalutis
ꝑ induſtriã nõ admittit. An oues et capre
ea que ſunt ſibi noxia declinare didicerũt.
⁊ ſolo odore per quoddã naturale miſteri-
um: cum ſint rationis expertes: rationẽ ta
mẽ euadendi periculi vel tuende ſalutꝭ ag
noſcũt: noxiaqꝫ pariter ac profutura diſtin
guunt: ita: vt plerũqꝫ cũ armata venẽis te
la ſenſerint: notas petere herbas: atqꝫ his
remedium vulneri dicãtur adhibere. Ci-
bus illius medicina eſt: vt reſilire ſagittas
videas e vulnere: et fugere venena nõ ſer-
pere. Deniqꝫ ceruis cibus venenũ eſt. Co
luber ceruum fugit: leonem interficit. Dra
co elephantem ligat: cuius ruina mors vi
ctoris eſt: ⁊ ideo ſumme vtrinqꝫ certat ille
vt pedẽ alliget: in quo caſus victi ſibi no-
cere nõ poſſit: iſte ne poſteriore extremus
pede aut calle capiatur anguſto: vbi vł ip
ſe ſe nõ queat retorquere: ⁊ draconem gra
ui protere re veſtigio: vel ſequẽtis elephã-
ti auxilium non habere. Ergo ſi irrationa
bilia animalia norunt: quibus ſibi aut me
dicentur herbis: aut ſubſidijs opez afferãt
homo neſcit cui rationabilis ſẽſus innaſci-
tur. Et ideo de irrationabilibus rebꝰ dan
tur nobis exempla: vt per hec veniamus
ad rationabilitatem.

Dñica. xvj. Scdm̃ Lucam.

j Ibat ieſus in ciuitatem que
vocatur naim. ⁊ ibãt cũ illo
diſcipuli eius: ⁊ turba copi- Luce. 7.
oſa. Cũ autẽ appropinqua
ret porte ciuitatis: ecce defunctus effe-
rebatur filius vnicꝰ matris ſue. Et hec
vidua erat: ⁊ turba ciuitatꝭ młta cũ illa.

Naim ciuitas eſt galilee. Defunctus qui coram multis extra portã effertur: ſignificat criminaliter peccãtẽ et multorꝫ noticie ꝑ verba et opa quaſi ꝑ oſtia ſue ciuitatis peccatũ ꝓpalãtẽ. (de pe. di. 2. ſic tribꝰ) Qui bñ vnicus matris ſue ꝓhibetur. q꞉ licet mater eccleſia multos habeat filios bonos ⁊ malos: pro vna tamen perſona mali accipiuntur q̃ntũ ad malicia ꝑtinet: queadmodũ etiã boni vna pſona accipiũtur ſcdm̃ bonitatẽ. Et electus quilibꝫ qñ imbuit ad fidẽ filius eſt: qñ alios imbuit mater eſt. Vñ paulus. Filioli mei quos iterũ parturio. Cũ igit boni vnanimiter ſtudeant reuocare malos et boni mater ⁊ mali filiꝰ vnicꝰ nuncupant. Porta ciuitatꝭ qua defunctus effertur aliquis eſt de ſenſibus quo aliquis in peccatũ corruit: vt qui videt ad concupiſcẽdũ: ꝗ aurẽ ocioſis vł turpibꝰ audiendis: ꝗ linguã cõmodat litigijs. Ceteroſqꝫ ꝗ nõ ſeruat ſenſus: mortis ſibi reſerat aditus. Omis ꝗ meminit ecclꝛiam ſpõſi ſui morte redẽptã: agnoſcat eã eſſe viduam. Huiꝰ miraculi młti fuerũt teſtes: vt młti fierẽt dei laudatores

Quã cũ vidiſſet dñs miſericordia mo-
tus ſuper illã dixit illi. Noli flere.

Pulchre euãgeliſta dñm prius miſcdia motũ eſſe ſuꝑ matrẽ: ac ſic filiũ ſuſcitare teſtat: vt in vno nobis exẽplũ imitande pietatis oſtẽderet: ĩ altero fidẽ mirãde ptãtꝭ aſtrueret.

Et acceſſit ⁊ teti-
git loculũ. Hi aũt ꝗ portabant ſtete-
runt. Loculꝰ ĩ ꝗ

mortuus effercbatur: male ſecura deſperati pec catoꝝ conſcientia eſt. Qui vero ſepeliendũ portant vel immũda deſideria ſunt que hominẽ rapiunt in interitum vel venenata lenocinia blandientium: que peccantes quaſi aggere terre obruunt. Dño loculũ tangẽte funeris baiuli ſteterunt. quia conſcientia attacta formidine ſupni iudicij reuertitur ad ſeipſam cohercens carnales voluptates et iniuſtos laudatores. **Et ait. Adoleſcens tibi dico ſurge. Et reſedit qui erat mortuus: ⁊ cepit loqui. Et dedit illũ matri ſue.** Reſidet qui erat mortuus cum interna compunctõne reuiuiſcit peccator. Incipit loqui: cum oſtendit ſe redire ad verã vitam. Redditur matri: cũ ꝑ ſacerdotale iudiciũ cõmunioni ſociatur eccleſie. **Accepit autem omnes timor et magnificabant deuz dicentes qꝛ propheta magnus ſurrexit i nobis. et qꝛ deus viſitauit plebem ſuã.** Omnes magnificabant. i. laudabant deũ. qꝛ q̃to grauior eſt caſus: tanto pietas erigentis gratior et ſpes ſalutis penitentibus eſt certior. Viſitauit ds plebem: ⁊ dum verbum ſuum ſemel incorporari conſtituit: ⁊ quottidie ſpiritum ſanctum in corda noſtra mittendo vt ſuſcitemur. **Et exijt hic ſermo in vniuerſam iudeaz de eo: ⁊ omnẽ circa regionem. i. in oẽm regionem circa iudeam.** Allegorice fuit appropinquare ieſum porte ciuitatis qđ verbũ caro factum gentilem populum per portas fidei ad celeſtem hieruſalem induxit. Ecce iudaic⁹ iunior populus perfidia defunctus effertur: quoniam mater eccleſia nil in mundo quaſi ꝓpriuz poſſidens: multis populoꝝ turbis circum ſepta pio affectu plorat. ⁊ ad vitam reuocare laborat. quod et interim in paucis iudeorum cõuerſis: ⁊ tandem in plenitudine impetrat. Locus quo defertur corpus eſt humanum: portitores ſunt mali mores: qui ad mortem trahunt. Sed ieſus loculum tangit cum fragilem naturam in cruce erigit. Vel tangitur locus mortui hominis a do. i. per lignum crucis. qꝛ perijt homo per lignum paradiſi. Portitores mortui ſũt quattuor elementa: quorum intemperantia eſt irritamentum peccandi in homine. Stant portitores. qꝛ non valent ſicut prius ad mortẽ trahere. Loqui ieſu eſt: monita ſalutis infundere: vnde languidus ad vitam erigitur bonis actibus: ⁊ ſic redditur matri ſue. Timent omnes: qꝛ vnius exemplo multi corriguntur.

De morientibus. et de exitu animarum.

apoca. 14 Scriptura dicit: Beati mortui qui in dño moriũtur. In dño moriuntur: qui in carne quidem moriẽtes in dño tñ viuentes inueniuntur. Quid ẽ in domino? Id ẽ in fide: ⁊ ſpe: et charitate. XIX
Per iſta enim viuitur in illa vita qua viuitur in dño. Eſt quedã vita qua corpus viuit ex anima: ⁊ eſt quedam vita qua anima viuit ex deo. Nũc quidem fide et ſpe ⁊ charitate: poſtea vero pro fide et ſpe contemplatione remanente dilectione. Non igitur nocere põt anime: ſi corpus vitam ſuam ꝑdit: qñ ipſa vitam ſuam in fide et ſpe ⁊ charitate perſiſtens non amittit. Nemo ergo mihi dicat: qui paruam fidem: et ſpem ꝑuaz et paruam charitatẽ habent: nõ ſaluãtur. Ego non menſuro. Creſcant q̃ntum volũt. Quanto maiores: tanto meliores. Tamen ego illos condemnare non audeo q̃ntumuis parui ſint. Ex quo nati ſunt ex deo: filij ſunt dei: putas qꝛ magnos filios deus ſaluabit: et paruos condemnabit? Scriptura mihi dicit. Imꝑfectum meum viderunt oculi tui: ⁊ in li. tu. oñs ſcribẽtur. ps. 138
Si omnes ģ ⁊ magni et parui. Quid ẽ: oculi tui viderũt. Approbauerũt. Quid ẽ in libro ſcribũtur. Saluabũtur. Ergo imꝑfecti quoq; ſaluabũtur. Qui enĩ imperfecti ſũt: aliqđ ſũt: ⁊ aliq ſũt: ⁊ in numero ponũtur et ſcribũtur. Qui nihil ſũt: nulli ſunt: nec ſcribi aut numerari habent q nihil habent. Ergo omni habenti dabitur: ⁊ habũdabit. Omni habenti meritum dabitur p̃mium: nõ dixit: habẽti magnum meritũ dabitur p̃miũ: ⁊ ꝑuũ meritũ habẽti ñ dabitur: math. 25
ſꝫ omni habenti inquit dabitur: ⁊ habũdabit. Ergo etiã ille q ꝑuũ meritũ habet: cũ premiũ accepit ſatis habebit: q̃muis nõ tm̃ habebit q̃ntum ille q magnũ meritũ habebit. Solus iſte excluditur a ꝑcipiendo p̃mio q nihil hꝫ de merito. Omnes ģ q in dño moriũtur: beati ſũt. qꝛ p⁹ meritũ virtutis perueniũt ad p̃miũ btitudinis. De exitu aũt aĩarũ multi q̃runt. Multa aũt queri pñt: 9
ſi tamẽ omnia queri debent que pñt queri. Querũt hoĩes de exitu animaꝝ: qualiter a corpibus exeãt: ⁊ q exeũtes ꝑgant: vl cũ ꝑuenerint q pergũt: quid inueniant: vl qđ ꝑcipiant: aut ſuſtineant. Sed hec oĩa magis timenda ſunt q̃ꝫ querenda. Ideo q̃ppe abſcõdita ſũt: ne querãtur aut inueniantur: ſꝫ timeantur. Quis enĩ ſecur⁹ eſſe põt: in incertum pergens. Hoc aũt incertum ſolũ eẽ non debet. quia bonam vitam ſequi nõ pt mala mors. Mala enĩ mors ñ ẽ: niſi ea ſola quã mala ſequũtur. Qui ģ bñ mori vult: bene viuat. qm̃ ea que poſt mortem veni-

XX unt: contra ea diſponūtur: ⁊ ſcdm̄ ea retri-
buuntur: que ante mortē in vita precedūt.
Uſqꝫ ad mortem meritum eſt: poſt mortē
vero premium. Mors media eſt: in q̄ dies
dn̄i incipit: dies hoīs finem accipit. In
die ſuo homo ſibi relinquitur: vt qđ vult
operetur: in die vero dn̄i iam in poteſtate
ſua non eſt homo: ſꝫ in illius poteſtate ad
quem venit vt remūeretur. Propterea ad
hominē ptinet: vt id ſolū qđ ſibi commiſſū
eſt: bene diſponere ſtudeat: illud vero qđ
non cōmiſſum ſꝫ promiſſum ſibi eſt: illi⁹ ar
bitrio a quo illud impleri oportet relinq̄t.
A Multi querunt de exitu animarum: q̄-
modo a corporibus egrediantur anime: ſi
ue ſcꝫ hoc mō vt eſſentialiter ⁊ localiter fo
ras egrediantur: vt extra eſſe incipiant: q̄-
ſi excluſe: ſiue hoc ſolum eis egredi ſit: qđ
ſe a viuificatōne corporum ſubtrahūt: ⁊ q̄-
ſi ad ſe colligētes a vegetatione corpꝫm ceſ
ſant: vt in ſemetipſis ſubſiſtāt. Uerbi gr̄a:
Qn̄ flatus iſte corporeus ſpiratur egre-
ditur a corpe: incipit eēntialiter atqꝫ loca-
liter extra corpus eſſe q̄ pri⁹ eēntialiter at
qꝫ localiter infra corpus cōtinebatur. Qn̄
vō cortex areſcere incipit i arbore exit hu-
mor ab illo: et contrahitur ad interiora: ne
qꝫ foras egreditur vt extra ſit ſed interius
remanet in eo qđ intus eſt: ſiue in ligno: ſi-
ue in medulla: vt in cortice ipō nō ſit. Tūc
om̄ino exit a cortice: vt in cortice nō ſit: ne
qꝫ extra quaſi ad exteriora effuſus: ſꝫ exit q̄
ſi ad interiora collect⁹. Et ſi forte humor
rurſum ab interiori ſuo pdeat: vt ſe iterū
effundat in corticem: rurſum reuireſcit cor
tex ille: qn̄ humor in ipō eſt vita ei⁹. Sic q̄
runt de anima quando exit a corpe vtrum
hoc ſolum illi exire ſit: quod ſe retrahit ad
ſe a viuificatione corpis: et in hoc ipſo iam
in corpore non eſt: qđ corpus viuificare ceſ
ſat. In hoc enī videtur: qꝛ iā quodāmō ex-
tra om̄e corpus ē: qđ in ſemetipſa ſola ſub-
ſiſtens: ad corporis viuificationē effuſa nō
eſt. Qn̄ vero in corpe nō eſt: nō eſt i loco.
qꝛ locus nō eſt niſi in corpore. Quādo aūt
extra corpus eſt: ⁊ extra locum ē: inter ip-
ſam et corpus non eſt locus: ⁊ equaliter di
ſtat ab om̄i corpe. quia inter ipſam ⁊ corp⁹
nullū eſt corp⁹. Si vero inter ipſam et cor-
pus nullū eſt corpus: cōſtat pfecto. qꝛ int̄
ipſam et om̄e corp⁹ nullus eſt locus. qꝛ loc⁹
non eſt vbi nō eſt corp⁹. Qn̄ igit̄ extra om
ne corpus eſt q̄ntum ad locū: equaliter p-
pe eſt om̄i corpi. qꝛ ſi extra corpus poſita
vni corpi ppior ⁊ alteri remotior eſſet: in-
tra ipſam pfecto et corpus ſpaciū eſſet. Si
ſpaciū eſſet: loc⁹ eſſet: ſi locus eſſet: corpus
eſſet. Si aūt inter ipſam ⁊ om̄e corpus: cor-
pus eſſet: extra om̄e corpus corpus eſſꝫ: qđ
fieri nō poteſt. Ita qꝫ dictum eſt: qꝛ aīa B
neqꝫ per corpus a corpe recedit: neqꝫ p cor
pus ad corp⁹ accedit. Et ideo nec loco mo
uetur vt recedat a corpe: qđ eſt a loco: nec
loco mouetur vt accedat ad corpus qđ eſt
in loco. Inter oēm enī locū ⁊ id quod eſt i
nullo loco nullus eſt locus: ppter hoc ita-
qꝫ dictū putāt qꝫ ſpūs creatus tpe quidem
mouet̄. qꝛ motabilis eſt: ſꝫ loco nō mouet̄.
qꝛ nec loco mouetur recedēs a corpe qđ eſt
a loco: nec loco mouetur accedēs ad corp⁹
qđ eſt in loco. Neqꝫ enī mouet̄ qn̄ recedit
a loco: neqꝫ iterū loco mouet̄ qn̄ accedit ad
locū. Etiā qn̄ in corpe poſita anima corpus
localiter mouet: ipſa tamē localiter nō mo-
uetur. Si enī idcirco localiter moueri eſti-
matur: qꝛ in corpe eſt qđ localiter mouet̄:
q̄re non ſimiliter ſapiētia localiter moueri
dicat̄. qꝛ in corpore eſt qđ localiter mouet̄.
Nā ſi dicitur: qꝛ p animā ipſam in corde eſt
ſapiētia: cum anima ipſa per corpus locali
ter motum moueri dicitur: quare nō etiā
per ipſam animā localiter motam: ſapiētia
que in ipſa anima eſt localiter moueri dica
tur. Si vō hec rō nō pbat vt ſapīa localit̄
moueri dicat̄: cū ſit tamē in anima: q̄re aīa
localiter moueri dicet̄: q̄uis in corpe ſit qđ
localiter moueri cernit̄. Huiuſmōi pſidera
tiōe pbāt ſpūm localiter nō moueri: q̄uis
in corpe ſit qđ localiter mouet̄ tēpaliter tn̄
moueri. qꝛ viciſſitudini ſubiacēs de alio i
aliū mutat̄. Sꝫ nos i occultis nimiū curio-
ſos eē nō optet: ne forte pl⁹ pſumamus q̄ꝫ
poſſum⁹. Que ſit via ſpūs. ſ. nouit q̄ fecit
eū. Nos āt neqꝫ ſcim⁹ qūo venit neqꝫ cōp-
hēdim⁹ qūo reced. Qn̄ flat⁹ iſte corpore⁹
trahit̄ corpalit̄ ⁊ localit̄ igredit̄: qn̄ aūt ſpi
rat̄ corpaliter ⁊ localiter egredit̄. Sꝫ alia
eſt natura ſpūs: alia corpis. Qn̄ p̄mo hoī gen̄.2.
data eſt aīa: iſpirauit ds̄ i faciē ei⁹ ſpiraclm
vite. Et qs dicet̄ pt qūo iſpirauit ds̄ aīam
corpi viuificādo ſiue qꝛ extra creaturaꝫ ad
viuificādū immiſit: ſiue qꝛ ibidē fec vbi po
ſuit: ⁊ ab int⁹ creatā viuificationē pdire iuſ
ſit: nec alia fuit inſpiratio: qꝫ ipſa viuifica-
tio. Si ergo neſcitur qūo inſpiratur: qūo
ſciri poteſt qualiter expiratur. De⁹ inſpi-

rat:hō expirat. De⁹mittit:hō remittit. qꝛ
mittitur cum accedit:eadē remittitur cuꝫ
recedit. Hoc vnū ſcimus qꝛ recedēte aīa:
corpus moritur:⁊ ipa ſepatio anime mors
corpis eſt. Hoc nobis ſufficit ſcire. qꝛ rece-
dit. Quō recedit ex habundanti eſt pſcru
tari. Diuiſio.

L Ultis exemplis didicimus in exi
tu animarū angelorū malorum ſi-
ue bonoꝝ pſentiam adeſſe: q̄ illas
ꝓ meritis vel ad tormenta pertrahāt: vel
ad requiem deducāt. Sed et ipas animas
adhuc in corpore poſitas ante exituꝫ mlta
aliquando de his que futura ſunt ſup eas:
ſiue ex reſponſo cōſcientie interori: ſiue p
reuelationes exterius factas preſciſſe cog-
noſcimus. Raptas etiam aliquando ⁊ ite-
rum ad corpora reductas: viſiōes quaſdaꝫ
⁊ reuelatōnes ſibi factas: narraſſe de tor-
mentis impioꝝ ſiue de gaudijs iuſtorum: i
his tñ nihil niſi vel corpale vel corpalibus
ſimile recitaſſe: flamina: flammas: pontes:
naues: domus: nemora: prata: flores: homi
nes nigros ⁊ candidos: ⁊ cetera qualia in
hoc mundo videri et haberi ſolēt: ⁊ vel ad
gaudium amari: vel ad tormentum time-
ri. Sic quoqꝫ ſolutas corpibus: manibus
trahi: pedibus deduci: collo ſuſpendi: fla-
gellari precipitari: ⁊ alia huiuſmōi: q̄ niſi
corpali nature cōuenire nō poſſunt. Que
oīa ſi ita illic viſibiliter et corpaliter eſſe
credimus: preter alia que abſurda noſcū-
tur: ⁊ ipas vtiqꝫ animas etiam a corpibus
ſeparatas corpa eſſe: ⁊ ad ſimilitudinē cor
poꝝ membris compactas atqꝫ diſtictas cō
fitemur. Ego q̄ddā qd̄ de hac re audiui ta
cere nō debeo. Quidam ꝓbati teſtimonij
frater narrauit mihi ſe a ſuo abbate veraci
ter hoc affirmante audiſſe. qꝛ cū aliquā̄do
ille ad quoſdam fratres emin⁹ ꝯſtitutos vi
ſitandos pergeret: vt fieri ſolet: quodā lo-
co hoſpitiū accepit: vbi fattū tūc apd̄ oīs
eiuſdē loci habitatores celebre añ diebus
paucis contigiſſe didicit. Quidā pegrin⁹
orōnis cauſa ad ſcm̄ iacobum pergens: in
eodē loco hoſpitatus eſt. Nocte vt itinerā
tibus mos ē: añ diluculuꝫ ſurrexit. Egreſ
ſus de vico in ſiluam que eidem vicīa erat:
peruenit ibi a comitib⁹ itineris caſu vt ſo
let diſcrimine vie diſiūctus: deuiare cepit.
Cumqꝫ longius ꝓceſſiſſet: obuium hꝫ quē-
dam venerandi habitus ⁊ vultus virum:
a quo interrogatus quis aut vnde eſſet: vt
pergeret: nomē patriā ſimul et cauſam iti-
neris expoſuit. Ille ſe eſſe ſctm̄ iacobum:
ad quem tenderet ꝓteſtatur. Se iam q̄deꝫ
oīa ſciſſe: nūc vero quaſi bñplacito ⁊ gra
to veniſſe obuiā. Deuotionē laudat: bonū
ꝓpoſitū cōmēdat: pmiū apd̄ ſe magnū pa
rari: nec longe iā eē remunerationē. Mul
tis poſt hec verbis hincinde currentibus:
tandē miſeriam ⁊ dolores vite huius qua-
les aut quanti ſunt exponit. Omne qd̄ hic
amatur q̄cito fugiat: ⁊ pari modo oē qd̄
timetur vel doletur quō ſine mora pertrā-
ſeat. Inter hec ⁊ huiuſmodi rationabili p
ſuaſione paulatim menti hoīs nihil ſini-
ſtrum ſuſpicantis contemptum vite inge-
rit: metum mortis tollit. Poſtremo nihil
magis viro virtutis expedire q̄ꝫ vt hic exi
re feſtinet: ⁊ ſi alia via nō detur: manu ſua
mortem fortiter laceſſat: ⁊ nō pmittat ſe in
his doloribus diu teneri: qui gaudium ſi-
bi paratum eſſe nō dubitat. Quid multa.
Deceptus fraudulente perſuaſioni aſſen-
ſum pbet: ⁊ iniecto ferro ſemetipſum iugu
lat. Comites eius diu per deuia querunt:
tandem extinctum inueniūt: ad vicum vñ
exierant cadauer examine reportatur. Et
quia hoſpes apud quem nocte illa manſat
huius ſceleris veriſimiliter conſcius vide
batur: eundem falſa criminatōne ad penā
expoſcuut. Ille dum innocentiam ſuam ſi
ne cauſa periclitari cerneret: ⁊ diuinū auxi
lium intima cordis deuotione ſibi adeſſe i
ploraret: ecce ſubito qui mortu⁹ fuerat ſur
rexit: ⁊ rem geſtam cunctis aſtātibus ⁊ mi
rantibus exponens innocentem abſoluit.
Referebat ſe ab angelo malo a quo ad in-
terfectionem ſui perſuaſus fuerat: ad tor-
menta deductū. Sed dū duceretur quēdā
ſplendida facie: ipm autē ſanctū fuiſſe aie-
bat iacobū eūtib⁹ occurriſſe: eūqꝫ ereptum
in celum ad thronū iudicis deduxiſſe: illic
qꝫ pcibus ꝓ illo fuſis vt vite denuo redde
ret obtinuiſſe. Ibi ſe multa angeloꝝ milia
vidiſſe affirmabat. De quoꝝ tamē ſtatu et
facie interrogatus: nihil in hoc mundo eſ-
ſe dicebat ſimile illis quo illam quam in ip
ſis viderat qualitatem exprimere potuiſ-
ſet: niſi forte ignem aut lucem ⁊ ipſam taꝫ
longe et valde diſſimilem. Merorem qui-
dem eſſe: ſed exprimere nullo modo poſſe
quod viderat. Hoc quidem cōmemorare
voluimus: ne mirum videatur ſi animab⁹
a corporib⁹ egreſſis ſigna q̄dā corpalib⁹ ſi

XX milia ad demonſtrationem ſpiritaliũ pſen
tantur: qui niſi in talibus et p talia ab ani-
mabus corpore exutis videnť: nllo modo
ab eiſdem ad corpora reuſis in corpe viuẽ
tibus: ⁊ corporalia tantum ſcientibus dice
rentur. Quãuis eñ illa alr ibi a corporibꝰ
exute videre poſſunt: non tñ h nobis aliter
narrare pñt: ⁊ manerent ſemp occulta illa:
nec eſſet ꝙ de illis nobis a redeuntibus di-
ceretur: niſi exeuntibus et videntibus ẜm
iſta monſtraretur. Utrũ aũt anime q̃ hunc
amplius non reuerſure exeunt ſcðm hunc
modũ illa videant aut ſentiant oĩno du
bium eſt: niſi qꝛ ꝓbabilius videtur ꝙ ille
que in corporibus viuentes per delectatio
nem rerum viſibilium corpalibus imagiã
tionibus iniciuntur: a corporibus in eiſdẽ
illic imaginationibus tormenta paniũtur.
Neqꝫ enĩ oĩno corporalem paſſibilitatez
exeũt: qñ corpalium imaginationibus de-
lectationis praue vſu impreſſis obuolute
⁊ inuolute exeunt. Que vero hic manẽteſ
ab eiuſmodi delectoribus ⁊ cogitationum
fantaſijs mundare ſe ac deſpoliare ſtudue
rit: illic poſtmodum poſtq̃ a corporibus
egreſſe fuerint: penam in eis ⁊ tormẽta nõ
ſenniunt: qð in hoc ipſo quodãmodo ĩpaſ-
ſibiles exiſtunt. qꝛ nihil pena dignuz ſecũ
ferunt.

De morte: et qd ſit mors: ⁊ de tribus ge
neribus mortis.

Mors dicta eſt ꝙ ſit amara: vľa mor
ſu primi homĩs appellata. Nam cũ
primus humani generis parẽs lig
geñ. 3. num vetidum per inobedientiam cõtigit:
per morſum mortem incurrit. Unde et a
morſu: mors ipa appellatur. Tria autẽ ſũt
genera mortis: id eſt acerba: immatura: na
turalis. Acerba infantum: immatura iuue
num: naturalis eſt ſenuz. Item mortꝭ tria
ſunt genera. Una mors peccati eſt: de qua
ſcriptum eſt: Anĩa que peccauerit: ipa mo
ezech. 18. rietur. Alia miſtica: quando quis peccato
moritur: et deo viuit. de qua ait apoſtolꝰ.
conſepulti ſumus cum chriſto p baptiſmũ
in morte ipſius. Tercia mors qua curſum
vite huius et mundo explemus: id eſt ani
me corporiſqꝫ receſſio. Aduertimus igitur
ꝙ vna mors ſit mala ſi propter peccata mo
riamur: alia mors bona ſit qua is qui fue-
rit mortuus iuſtificatur a peccato. Tercia
mors media ſit: nam ei bona iuſtis videť:
et pleriſqꝫ metuenda. Que cum abſoluat

oĩes paucos delectat: ſed non hoc mortis
eſt vitium: ſed noſtre infirmitatis: qui vo-
luptate et delectatõne vite iſtius capimur
⁊ curſum hunc cõſummare trepidamꝰ: in
quo plus amaritudinis q̃ꝫ voluptatis eſt.
An non ſancti et ſapientes viri qui longe-
uitatem peregrinationis huius ingemiſce
bant diſſolui: ⁊ cum chriſto eſſe pulchrius
eſtimabant. Et ideo quia quotidie de mor
te cogitabant: ⁊ quaſi ſe de hoc migraturoſ
credebant mundo: non dubium eſt q̃n hec
quottidiana meditatio mortis omne vitiũ
in eis perimeret. Ad deuitanda ſane om-
nia tela certaminum: verumetiã ad vniuer
ſos motus omniũ concupiſcentiarũ ac pec
catorum comprimendos: nullus mihi vi-
detur validior clipeus q̃ꝫ meditatio mortꝭ
⁊ extremi terror examinis. Penſandũ q̃p-
pe eſt: cum iam peccatrix anima vinculis
incipit carnis abſolui: q̃ꝫ amaro terrore cõ
cutitur: quãtis mordacis cõſcientie ſtimulꝭ
laceratur. Recolit vetita que commiſit: vi
det mandata que neglexit implere ⁊ con-
tempſit. Dolet indulta penitentie tempo-
ra ſeſe inaniter percepiſſe: plorat immobi
lem diſtricte vltionis articulum ineuitabi
liter imminere. Manere ſatagit: ire cõpel
litur: recuperare vult perdita: non audiť.
Poſt terga reſpiciens totius tranſacte vi-
te curſum velut vnum breuiſſimum depu
tat itineris paſſum. Ante ſe oculos dirigit
⁊ infinite perennitatis ſpacia deprehẽdit.
Plorat itaqꝫ qꝛ intra tam breue ſpaciuz ac
quirere potuit omniũ leticiã ſeculoꝝ. De-
flet etiam ſe ꝓpter tam breuis illecebre vo
luptatem inenarrabilem perpetue ſuaui-
tatis amiſiſſe dulcedinez. Erubeſcit: quia
propter illam ſubſtantiã que vermibꝰ erat
obnoxia: illam neglexit que choris erat an
gelicis inferenda. Jam radios mentis at-
tollit: ⁊ cum diuitiarum immortaliũ glori
am contemplatur eam ꝓpter vite huiꝰ ino
piam perdidiſſe confunditur. Cumqꝫ ſb ſe
reflectit oculos ad huius mundi conuallẽ:
tetrãqꝫ caliginem: ſup ſe vero miratur eter
ni luminis claritatem: liquido deprehen-
dit. qꝛ nox erat et tenebre quod amauit. O
ſi rediuiuum penitẽtie tempus mereri po
tuiſſet q̃ꝫ dure conuerſationis iter arripet:
qualia et quanta ꝓmitteret: quantis ſe de
uotionum vinculis innodaret. Interea dũ
hebeſcentes oculi contabeſcũt: dum pectꝰ E
palpitat: raucũ guttur anhelat: dẽtes pau-

latim nigreſcunt ꝛ quaudã velut eruginẽ
ↄtrahunt:palleſcũt oꝛa: mẽbꝛa cũcta rige-
ſcunt. Dum hec itaq̃ ꝛ hmõi tan q̃ vicine
moꝛti p̃cedẽtia famulant̃ officia:aſſũt oĩa
geſta ſimul et verb a. Nec et ip̃e cogitatio
nes deſunt:ꝛ cuncta hec amarũ aduerſus
auctoꝛẽ teſtimoniũ reddunt. Coacervant̃
oĩa añ reſpuẽtis oculos:ꝛ q̃ ↄſpicere re-
fugit:coactus ꝛ inuit⁹ attẽdit. Adeſt p̃te-
rea hinc hoꝛrẽda demonũ turba:illinc vir
tus angelica. In illo qui medi⁹ ẽ liquido
dep̃hendit̃:cui parti iure poſſeſſio vendi-
cet̃. Naꝫ ſi pietatis in eo vident̃ inſignia:
inuitatoĩo angelice blãdicijs delinit̃:atqꝫ
armonice melodie dulcedine vt exeat ꝓ-
uocat̃. Qð ſi eũ ſiniſtre parti meritoꝝ ni-
gredo ꝛ feditatis ſqualoꝛ adiudicet:into-
lerabili mox terroꝛe ↄcutit̃: repentini im-
petus violẽtia ꝑturbat̃:p̃cipitãter inuadi
tur:ac de miſere carnis ergaſtulo violẽter
euellit̃: vt ad eterna ſupplicia iã cũ amari-
tudine ꝑtrahat̃. Iã vero poſt egreſſionẽ
de coꝛꝑe q̃s explicare valeat: quot arma-
te iniquoꝝ ſpirituũ acies in inſidijs late-
ant:quot fremẽtes cunei feralib⁹ telis in-
ſtructi iter obſideãt:ꝛ ne libera trãſire poſ
ſit aĩa:velut militari moꝛe ↄſtipate legio-
nes oppugnant. Hec ꝛ hmõi frequenter in
coꝛde verſare:quid ẽ aliud q̃ lenocinãtia
vite hui⁹ blandimẽta reſpuere:mũdo re-
pudiũ dare:illices mot⁹ carnis elidere:ſo
luinq̃ ꝑfectionis adipiſcende ꝓpoſitũ in
declinabiliter cuſtodire. His addendus ẽ
etiã extremi terroꝛ iudicij:vt illius amari
tudine valeat mundi huius falſa dulcedo
ↄtemni. Ad deuitãdas nãq̃ diabolice pu
gne moleſtias valent̃ aſſurgim⁹:ſi neceſſi-
tatis vltime periculũ ꝓuide ꝑtractamus.
Nam ſi repentinus ille atq̃ terribilis ad-
uentus chꝛiſti digne ꝑpẽditur: q̃d erit in
mundo vbi mens humana vel deſipiens
delectet̃. Ille nempe dies eſt: ad quã oĩs
p̃cedentiũ ſeculoꝝ intentio:ac ſũma colli-
git̃:cui cuncta ſacrarũ ſcripturaꝝ volumi
na famulant̃: de quo beatus petrus vt au
dientiũ coꝛda digno terroꝛe ↄcuteret:ad-
ueniet inquit dies dñi ſicut fur: in quo ce-
li magno impetu tranſeũt: elementa vero
ignis caloꝛe ſoluent̃. Cũ igit̃ hec omia diſ 2.pe.3
ſoluẽda ſint:q̃les opoꝛtet eẽ vos in ſanctiſ
ↄuerſationibus ꝛ pietatibus expectantes
ꝛ ꝓꝑantes ĩ aduentum diei dñi noſtri ihu
chꝛiſti ꝑ quem celi ardentes ſoluentur.

De oꝛigine anime. XX

Egimus in conditione reruꝫ mox
vt de limo terre coꝛpus effectum ẽ
ſtatim dñm inſufflaſſe: factumq̃ eſt adam gen.2.
in animam viuentem. Inſufflauit eni di-
ctum eſt ad exprimendã operis dignitatẽ:
vt agnoſceretur aliq̃d eximium qð ei⁹ oꝛe
eſt ꝓlatũ. Ceteꝝ hoc ſignificat inſufflatio
eius qð mãdatuꝫ ꝛ iuſſio. Nam inſufflare
queadmodũ põt:q̃ neq̃ ſpũm reſoluit: ne
q̃ buccas habet que conſtat eſſe coꝛpoꝛea:
Hoc nonnulli ſecuti dixerũt mox vt ſemen
humanũ coagulatũ fuerit in vitalẽ ſubſtã
tiam illico creatas aĩas coꝛꝑib⁹ dare diſcrẽ
tas atq̃ perfectas. Medendi aũt artifices
periti quadꝛageſimo die humanũ ac moꝛ-
tale pecus animã dicũt accipe:cũ ſe ĩ vtero
matris ceperit cõmouere. Uñ xͦo illas ds
faciat ignoꝛo:ſciens hoc:ꝙ ei⁹ facere nihil
aliud eſt q̃ꝫ voluntas ꝛ iuſſio. Sãctus qui Aug⁹.
dem auguſtinus ſcribens ꝑ oꝛoſiũ et pau-
linũ:paulũ ad btm̃ hieronimũ:ſic ait. Pꝛo
iũ ne longũ faciam hoc certe ſentis:qð ſin-
gulas animas ſingulis naſcentib⁹ etiã nõ
ds faciat. Cui ſententie ne obijciat̃ ꝙ oĩs gen.2.
creaturas ſexta die cõſũmauerit ds:ꝛ ſep-
timo requieuerit:adhibes teſtimoniũ euan- Joh.5
gelio p̄r meus vſqꝫ nũc operatur. Cum er
go animas creat deus nouas ſingulas ſin-
gulis:ſuam cuiqꝫ naſcenti nõ aliquid face gen.1.
re dicitur qð añ nõ faceret. Iam eni ſexto
die fecerat hominẽ ad imaginẽ ſuã: qð vti
q̃ ſcḋm animã rationalem feciſſe intelligit̃.
Hoc ꝛ nũc fac: ñ inſtituẽdo qð ñ erat: ſꝫ mt̃- 2. ſeñ. diſ
tiplicãdo qð erat. Uñ ꝛ illð veꝝ ẽ ꝙ a reb⁹ 15. ca. ſã
q̃ nõ erãt inſtituẽdis requeuit: ꝛ hoc veꝝ ẽ: diens
ꝙ nõ ſolũ gubnãdo q̃ fec: verũetiã aliq̃d ñ
qð nõ dũ ſꝫ qð iã creauat numeroſi⁹ creãdo
vſqꝫ nũc opat̃. Qð ſi q̃rit̃ q̃re fec aĩas eis:
q̃s nouit cito moꝛituros: poſſumus reſpõ
dere parẽtũ hinc pctã vel ↄuinci vel flagel
lari. Sciẽdũ p̃terea oꝛigĩali aĩas pctõ aſtri
gi:nec poſſe ab eo liberari:niſi ꝑ grãm dñi
nr̃i ieſu chꝛiſti. Hinc btũs aug⁹. Cert⁹ etiã Aug⁹
ſũ aĩam nulla dei culpa:nl̃la di neccĩtate vl̃
ſua:ſꝫ ꝓpꝛia volũtate ĩ pctm̃ eẽ collapſã: nec
liberari poſſe de coꝛꝑe moꝛtiſ hui⁹ vl̃ ſue vo
lũtatis virtute tanq̃m ſibi ad hoc ſufficien
te:vel ipſi⁹ coꝛꝑis moꝛte ſꝫ gr̃a dei ꝑ ieſuꝫ
chꝛiſtũ dñm nr̃m:nec omino eẽ aĩam vllaꝫ
in genere humão cui nõ ſit neceſſarius ad
liberatõeꝫ mediatoꝛ di et hoĩm:hõ chꝛiſt⁹
ieſus. Quecũq̃ ãt ſine gr̃a mediatoꝝ ꝛ ſa

cramento eius.i.baptiſmate in qualibꝫ cor
poris etate de corpore exierit: ⁊ in penā fu
turā et ī vltimo iudicio corpꝰ ad penā rece
pturā. Si aūt pꝰ generationē humanā que
facta ē ex adā regenerat̃ in chriſto ad eius
ptinere ſocietatē et requiē poſt mortē cor
poris habiturā: ⁊ corpꝰ ad gl'iam receptu
rā. Hec ſūt q̃ de aīa firmiſſime teneo. Caſſi
Caſſiodo. odorus. Hoc aūt veraciter fixeqꝫ credēdū
ē deū aīas creare: ⁊ occulta quadā rōne iu
ſtiſſime illis imputare qꝺ pmi hoīs pctō
G tenētur obnoxie. Sꝫ qm̃ in hūc locum te
nor nos diſputatiōis adduxit: vt aīas re
as p traducē peccati generaliter eſſe dice
remus: cōuenit aīam dn̄i chriſti ī medium
deducere nē qs calūnioſa intentōe peruer
ſus ſimili eā putet cōditōe cōſtrictā. Audi
amus igit̃ originē eiꝰ ſctē marie ſp virgini
digno pcone fuiſſe pphetatā. Spūſſanctꝰ
ſupuenit in te: et virtus altiſſimi obumbra
bit tibi. ppterea qꝺ naſcet̃ ex te: ſcm̃ voca
Luce. 1 bitur filius dei. Quis rogo ī hac maieſta
te naſcēdi: aut originalis peccati credat eē
culpā: aut pphanā aliquā carnis ſuſpicet̃
offenſā. Abſqꝫ peccato ſine dubio venit q̃
erat omniū pctā ſoliturus. Conceptus mi
ſtico inſpiramīe intꝰ ex virgīe virilē cōmi
ſtionē pꝛſus ignorāte de adā nihil traxit.
qꝛ ſine ꝯcupiſcētia ⁊ ꝯceptꝰ ⁊ genitꝰ fuit: q̃
vt malū ade vinceret̃ aduenit. Hinc ad eiꝰ
mr̃em dictū eſt. Cōcipies p aurē deū: pari
es et hoīem. Primꝰ hō poſteris trāſmiſit
exitiū veniēs chriſtꝰ dn̄s credētibꝰ ꝯtulit
regna celoꝝ. Per iſtuꝫ em̄ repat amiſſum
ſtatū: q̃ p illū pdiderat meritū. Natꝰ ī gl'ia
ꝯuerſatꝰ ſine macula: qꝺ potuit de illo tra
here quem ꝯtraria venit actiōe deſtruere.
Sācte origini vita ſctā reſpōdit. Qui ſine
peccato ē genitꝰ: nulla ē mōi labe ſupatꝰ.
Suſcepit vex hoīem natura ñ vitijs: reſpu
it qꝺ pthoplaſtꝰ deliquit: ⁊ aſſūpſit hoīeꝫ
puriſſimū quē creauit: ñ pctm̄ ſuſcipiens:
ꝫ carnem peccati ſine aliq̃ iniuria pollutio
nis aſſumēs. De hoc xp̄o deo ⁊ hoīe peccati
deſtructore q̃dā pr̃m ſic ait. Ita e viſceri
bus mr̄is eſt editus vt fecūditas pareret ⁊
ꝟginitas pmāeret: ñ alteriꝰ tn̄ nature erat
eiꝰ caro q̃ nr̄e. Non em̄ illi alio q̃ ceterꝭ ho
minibꝰ aīa ē inſpirata pncipio q̃ excelleret
ñ diuerſitate gn̄is ꝫ ſublimitate virtutis.
Ex q̃bus verbis ppendimꝰ anīam chriſti
eiuſdē nature eē: cuiꝰ ⁊ noſtre ſūt anime.
ꝫ cū nr̄e ⁊ originali peccato ⁊ actuali ſint i
fecte: illiꝰ aīam credimus firmiter ⁊ tene
mus om̄is peccati exptem fuiſſe.

Dominica decimaſeptima. S. lucā.

H Um intraret ieſus in domū
cuiuſdā principis phariſeo
rum ſabbato mādūcare pa
nē. ⁊ ipſi obſeruabant eū. Et
ecce hō quidā hydropicꝰ erat añ illum
ydropis morbus ab aquoſo humore vocablm
trahit. Grece eni ydor aqua vocat̃. Eſt aūt ſbcu
taneus de vitio veſice natus cū inflatione ⁊ an
helitu fetido. propriumqꝫ ē ydropici. q̃to magis
habūdat humore inordinato. tātō amplꝰ ſitire
Et ideo recte cōparat̃ ei quē fluxus carnaliū vo
luptatū exuberās aggrauat. comparatur et diuiti
auaro. qui q̃nto copioſior ē diuitijs qbꝰ non bn̄
vtit̃: tanto ardentius talia concupiſcit. Et re
ſpondens ieſus dixit ad legiſperitos et
phariſeos dicens. Si licet ſabbato cu
rare. At illi tacuerunt. Merito tacuerunt:
qui ſe cōtra dictum quicquid dixerint vidēt. Si
eni curare licet: cur obſeruāt ſi ſabbatum ſolue
rit. Si nō licet. cur pecora curant. Dixit dicens: pū.39
talis poſitio eſt qualis expectās expectaui ſigni
ficās pſeuerātiā loquētꝭ donec expleat qꝺ intēdit
Ipſe vero apphenſū ſanauit euꝫ ac di
miſit. Et reſpōdens ad illos dixit. Cu
ius veſtrum aſinꝰ aut bos in puteū ca
det. ⁊ nō cōtinuo extrahet illuꝫ die ſab
bati. Et non poterant ad hoc rn̄dere illi
Ideo añ phariſeos ydropicum ſanat. ⁊ mox cō
tra auariciam diſputat. vt p eius egritudinem
corpis in illis exp̄meretur egritudo mētis. ⁊ cor
poralis exemplo curatōis diſcerēt ſpūaliter cu
rari. Congruēter etiā ydropicū aīali qꝺ cecidit ī
puteū comparat. Humore eni laborat. Bos ⁊ aſi
nus ſapiētes et hebetes ſignificant. vel bos po
pulum ſignificat iugo legis attritū. aſinus gen
tilem populū nulla ratōne domitū q̃ſi aīal ſtoli
dum et brutū. Nos a puteo cōcupiſcentie ſalua
tor extrahit. omnes eni peccauerūt. Dicebat
I autē et ad inuitatos parabolam inten
dens quomodo primos accubitus eli
gerent dicens ad illos. Cum inuitatꝰ fu
eris ad nuptias non diſcumbas in pri
mo loco ne forte honoratior te ſit inui
tatus ab eo. ⁊ veniens is qui te et illum
vocauit et dicat tibi. Da huic locum.
Et tunc incipias cuꝫ rubore nouiſſimū
locum tenere. Intendens quomodo ꝺ pmis
accubitibus laborent vel intendens ī doctrina
ſua quomodo debeāt accubitus in eccleſia elige
re docet humilitatem non ſolum apud deum ſꝫ
etiam apud homines. Et quoniam hec adme

nitio ab euangeliſta vocatur parabola intuen-
dum eſt quid deſignet. Nuptie ſunt coniunctio
chriſti ꝛ eccleſie. Unde matheus ait in. xxij. cap.
Simile factū ē regnū celorū homi regi qui fecit
math. 22 nuptias filio ſuo. Ad has nuptias quilibet in-
uitatus. i. eccleſie membris cōiunctus nō diſcū
bat in primo loco. hoc eſt: nō extollat ſe glorian-
do de meritis ſuis quaſi ſit ſublimioꝛ ceteris.
Studeat veſte nuptiali veſtiri. i. hoc virtutū ful-
goꝛe coruſcare ſed cū humilitate. Honoꝛatioꝛi
inuitato dat locū qui ꝺ alijs melioꝛa cognoſcēs
quicquid de ſua operatōe celſū ſentiebat parua
reputat. ꝛ cum propheta ſe humiliat dicens.
Pauper ſū ego ꝛ in laboꝛibus a iuuētute mea:
exaltatus aūt humiliatus ſum ꝛ conturbatus.
Merito cum ruboꝛe penitēs nouiſſimum locū
ī eccleſia tenet qui ſe ſuꝑ alios exaltat pluſq̄ dꝫ.
Sed cum vocatus fueris ad nuptias:
recūbe in nouiſſimo loco: vt cū venerit
qui te inuitauit dicat tibi. Amice aſcen-
de ſuperius: ꝛ erit tibi gloria coram ſil̕
diſcumbentibus. Quanto magnus es: hu-
milia te in omnibus cū pſalmiſta dicens. Hu-
miliatus ſum vſqꝫ quaqꝫ. Ueniens dn̄s ad iudi-
ciū vel ad quotidianam viſitationē eccleſie pre-
cipit aſcendere quem magis inuenerit ſe humi-
liare. Unde illud. Quicunqꝫ humiliauerit ſe ſicꝫ
paruulꝰ: hic maioꝛ ē in regno celoꝛuꝫ. Pulchꝛe
dicitur. Tūc erit tibi gloꝛia: ne nūc ad plenū vel̕
recipere quod tibi ſeruatur ī fine. Hinc ſalomō
ait. Hereditas ad quam feſtinatur in pꝛincipio
in nouiſſimo carebit benedictione. In hac etiaꝫ
vita humilis ſublimatur in eccleſia ad maioꝛa
dona ſancti ſpiritus impetranda. Quia om̄is
qui ſe exaltat humiliabitur: ꝛ q̇ ſe humiliat ex-
altabitur. Qui ſe incaute de meritis alleuat: hu
miliabitur a dn̄o: ꝛ ſi nō corā hominibus: ꝛ q̇ pro
uide ſe de benefactis humiliat exaltabit̕ ab eo.

De auaricia et eius remedio.

Auaricia multis ꝛ ineffabilibꝰ mo
dis humanū genus atterens et in
feſtans: ꝛ ipſa de ſuꝑbia quodam
mō originem trahēs mentē homīs allicit:
vt exterioꝛa et viſibilia bona ſola diligat
ꝯcupiſcat ꝛ ea ſumma credat: ac varijs cu
ris ad ea acquirenda multiplicāda cuſto-
diendaqꝫ animū ꝛ laboꝛes impendat. Nō
nullos enī ita deſiderio eoꝝ facit exarde-
ſcere: vt ea etiā ꝑ ſcelus acquirere vel ven-
dicare nō timentes: bella: homicidia: rapi
nas: violentias: ꝑ̄das: ſacrilegia: furta: fal
ſa teſtimonia: ꝑiuria: fraudes: mendacia:
lites: rixas: oppꝛ̄ſſiones ſuoꝛū vel quoꝛūli-
bet inferioꝝ: inhumanitates: ꝓximoꝝ de-
ceptiones et alia hmōi ad leſionē ꝓximi
ſeu contemptū dei ꝑtinentia: exercere non
ꝑtimeſcant. Alios vero quos ad tam ſcele XX
rata ſeducere nō poteſt: tn̄ turpis lucri cu
pidos et inſatiabiles efficiēs: res ſuas vſu
ris ꝛ fenoꝛibus multiplicare: mercimonijs
non equis iugiter inſudare: omnes curas
laboꝛes ꝛ intentionem: ipſamqꝫ vitam ſuā
ſpe ꝛ appetitu multiplicande rei familiaris
impendere quaſi abſqꝫ pꝛoximi leſione: et
ideo etiā veluti ſine peccato inſtigat. Ali-
os qui etiā in hac parte ſuadenti reſiſtunt
non adhuc deſerens ſuggerit: vt ipa q̇ do-
no dei hereditate: aut alicuius liberalita-
te honeſte ꝛ ſine peccato accepta poſſident
quāuis multiplicare per aliquod peccatū
vel augere non appetant: tamē plus iuſto
diligant: ꝛ in eis fruendis ſpē ſuam et de-
lectationem conſolationemqꝫ ponant: vel
in eoꝛum qualicunqꝫ amiſſiōe ſeu diminu-
tione plus equo triſtentur ꝛ doleant: vel
in eoꝛum repoſitione: aut in poſterum re-
ſeruatione nimis tenaces cauti parciqꝫ cu
ſtodes indigentibus ea pꝛoximis largiri
pꝛo facultate ſua renuant: vel quaſi ſub
ſpecie frugalitatis et parſimonie: fugaqꝫ
effuſionis: opibus adeo ad vſum neceſſari
um tam ſui q̄ꝫ ꝓximoꝛum conceſſis: quaſi
ſacris ꝛ non tangendis parcant: vel certe
futurā inopiam contra pꝛeceptum domi-
ni plus q̄ꝫ neceſſe eſt foꝛmidātes: et de cra- math 6
ſtino. id eſt futuro tempoꝛe ſollicite ꝛ ſuꝑ
flue cogitantes pꝛomiſſionibus eius qui-
bus neceſſaria pollicitus eſt increduli vel
diffidentes appareant. Ipſos quoqꝫ q̇ con
ſiliū dn̄i quaſi ſecuti cunctis que poſſidēt:
abꝛenunciare videntur impellit: vt aut ꝑ-
tem ſibi imperfecte abꝛenūciantes retine-
ant: aut ea que pꝛoꝛſus dimiſerant denuo
veſana apoſtaſia cōcupiſcāt: aut certe plu-
ra q̄ꝫ vel pꝛius habuerant affectent. Alios
ad hoc adducit: vt ſub obtētu relicti ſecli
vel ſpecie religionis: vel occaſione eccleſia
ſtici oꝛdinis vel multoꝛum pꝛocurationis
vel elemoſinarum largitionis: vel alicuiꝰ
edificij ad pium cultum pertinentis: ipſi
diuitijs locupletari appetant. Deniqꝫ cupi
ditas atqꝫ ſuperbia in tantū vnum ſūt ma
lum: vt nec ſuperbus ſine cupiditate: nec
ſine ſuperbia poſſit inueniri cupidus. Si
enī aliquod peccatum perpetrare nō poſ-
ſum: niſi mee delectationi conſentiam: qꝺ
cupiditatis eſt pꝛopꝛiuꝫ: ꝛ dei pꝛecepta cō
temnam: quod eſt ſuperbie maluꝫ: quō nō 1. thi. 6
ex cupiditate que eſt radix maloꝛū omni-

XX um et ex ſuperbia que initiũ omnis pecca
ti dicit̃ ꝓcedit omne peccatũ. Si enĩ cupi
ditas amor ē cuiuſlibet rei illicite vł amor
habendi plus ꝙ oportet: nullũ peccatum
ſine cupiditate cõmittit̃. Quid vero aua
rius eſt illo cui nõ ſufficit deus: ⁊ qui bo-
L nõ vniuerſo plus appetit Aduerſus hãc
igit̃ furiã his et ſimilibus verſutijs arma
tam: Caritas: miſericordia: largitas: beni
gnitas: ꝯtemptus diuitiarum: ⁊ volunta-
ria paupertas mentẽ hominis defendere
parantes: duz vanitatem ⁊ incertitudinẽ
omniũ p̃ſentium rerum ipſius quoqꝫ vite
noſtre breuitatem ⁊ dubietatem demon-
ſtrant: dum nature paucula poſtulantis:
et victu tantũ veſtituqꝫ iuxta apoſtolũ cõ
tente mediocritatem intimant: pias men-
tes facile adducunt: ne ꝓ vili incepta ⁊ ſu
perflua qualibet re: graue certũ et dãna-
bile aliquod crimen ſeu peccatũ incurren
tes: iuſte damnandi diuinorum tranſgreſ
ſores p̃ceptorum fiant. Que etiã dũ ſtul-
tiſſima eſſe docuerint: vt intentionẽ nr̃am
curas: ſtudia: ſeruitia: labores: quib⁹ etiã
minus impenſis: eternã gloriã diuitiaſqꝫ
perennis vite ꝓmereri potuiſſemus: pro ca
duce ⁊ fumaticem rei vana ſpe incaſſuz ꝑ-
damus: profecto ſi ſapiens minus pro his
vaneſcentibus nugis ampliuſqꝫ pro ꝑma
nentibus bonis ſatagere et ſeruire ſtude-
bimus: maxime cuz ipſe domin⁹ dicat. Nõ
poteſtis deo ſeruire et mãmone: ⁊ cũ ſcrip
tura iterũ dicat. Qui amat pecunias: fru
ctus non capiet ex eis. Et iterum. Auaro
nihil eſt ſceleſtius: nihilqꝫ iniqui⁹: ꝙ ama
re pecuniam: ⁊ quoniã auari ⁊ rapaces re
gnum dei non poſſidebunt: ⁊ ve vobis di
uitibus qui habetis conſolationem veſtrã
Et cum ipſis inculcantibus fixum corde te
nemus: qꝺ quelibet bona nobis a deo pro
vſura in preſenti accomodata: non vt aua
re recondamus accepimus: ſed vt neceſſa-
rijs vſibus noſtris ſuꝑflua indigentibus
proximis fideliter diſtribuamus: ipſiqꝫ dõ
inde ſeruire ſatagamus: nimirum ſicut ip
ſe iuſſit: neceſſitatem proximoꝝ noſtram
reputantes: vt fideles diſpẽſatores ex cõ-
munis dñi donis eis vt poſſum⁹ opem feri
mus eiſqꝫ potius ſua ex debito reddimus
ꝙ noſtra tribuim⁹: quia ſi hoc quidẽ non
fecerimus: non vt ꝓpriarũ rerũ cauti con
ſeruatores: ſed vt alienarũ iniqui frauda
tores et violenti raptores ex diuino iudi-
cio iuſte vltioni ſubiacebimus. Ipſe quoqꝫ
ꝑſuadent ꝑniciosiora ⁊ a remedijs longin
quiora eſſe vitia: que ſub ſpecie virtutum
emergunt: ꝙ illa que ex aperto exeũt: pro
carnali voluptate. Hi nãqꝫ velut palaz ex
poſiti ac manifeſti languores: ⁊ arguũtur
cõminus ⁊ ſanantur Illud nãqꝫ valde M
ridiculoſum eſt: qꝺ nõnulli poſt illũ p̃me
abrenuntiationis ardorem: quo res fami
liares vel opes plurimas ac miliciã ſecu-
li reliquerunt: tanto ſtudio in his que pe
nitus nequeunt in ſuo ordine non haberi
q̃uis parua viliaqꝫ ſint eſſe deuinctos vt
horum cura priſtinarũ omniũ facultatum
ſuꝑet poſſeſſionẽ. Quib⁹ profecto paruz
proderit maiores opes ꝯtempſiſſe: qꝛ affe
ctus eorum ob quos ille ꝯtemnende ſunt:
in res paruas atqꝫ exiguas tranſtulerũt.
Nam vitium cupiditatis ⁊ auaricie qꝺ er
ga ſpecies precioſas exercere non poſſunt
circa viliores materias retinentes non ab
ſcidiſſe: ſed cõmutaſſe ſe probant priſtinã
poſſeſſionem. Nam nimia deuincti diligẽ
tia: erga curã ſportelle: ſagelli: codicis: ali
arumqꝫ ſimiliũ rerũ: q̃uis viliſſimarũ: ea
dem tamẽ qua antea libidine detinentur.
Que etiaz tanta emulatione cuſtodiũt at
qꝫ defendunt: vt pro ipſis aduerſus fratrũ
cõmoueri ſe: ⁊ qꝺ eſt turpius etiã litigare
non pudeat. In hoc quoqꝫ ſui cordis aua
ritiã deſignant: cum vel ea quibus vti ne
ceſſe eſt propenſius ſtudent habere ꝙ ce
teri: vel excedentes diligentie modũ pecu
liarius ea attentiuſqꝫ cuſtodiũt ⁊ ab alioꝝ
ꝯtrectatione defendunt: que vniuerſis fra
tribus deberent eẽ cõmunia: quaſi xp̃o dif
ferentia tantũmodo metalloꝝ et non ipſa
paſſio cupiditatis habeatur innoxa ⁊ pro
rebus quidẽ magnis iraſci non liceat pro
vilioribus vero hoc ipſm feciſſe ſine culpa
ſit: et non idcirco p̃cioſiores abiecerimus
materias quo facili⁹ diſcerem⁹ viliora con
tẽnere. Quid enĩ differt: vtꝝ qs ꝑturbati
onẽ cupiditatꝭ erga opes amplas atqꝫ ma-
gnificas: ſeu erga viliores exerceat ſpẽs: ni
ſi qꝺ ĩ eo rep̃hẽſibilior iudicãdus ē: q̃ quiꝺ
maxima ſꝑuit nimis obliget̃. Ideoqꝫ ꝑfe-
ctionẽ cordis abrenũciatõ iſta nõ obtinet.
qꝛ cũ cenſũ habeat pauꝑis: nõ abiecit diui
tis volũtatẽ. De duob⁹ gn̄ib⁹ hũilitatꝭ.
Duo ſũt genera humilitatis. Pri-
o mũ ad ſe. Secũdũ ad alios. Humi N
militas ad ſe eſt qua q̃ſqꝫ de ſemet

ipſo parua exiſtimat: humilitas ad alios
eſt: q̄ bona illorū hō ſine inuidia ⁊ liuore
cōmendat. Per primā humilitatē peſſe n̄
cupit: p ſecundā ſubeſſe nō cōtemnit. Hu
militas facit vt ſua occulta homo non ab-
ſcondat: pietas facit vt aliena occulta iu-
dicare n̄ p̄ſumat. Hūilitas fac̄ vt mala ſua
hō nō excuſet: pietas facit vt mala aliena
non aggrauet. Itē humilitas facit vt que
in ſe latent: ſm veritatē iudicet: pietas fa
cit vt que in alijs nō patent ad meliorem
partē inclinet. Hinc eſt ꝙ ſancti viri ſemet
ipos tam diſtricte dijudicāt: ⁊ cunctos ſi-
bi merito ante ponēdos putant. Vident
eni et que manifeſta ſunt ſua et que occul
ta: aliorū autē manifeſta tm̄. Cū itaqꝫ de
alienis occultis iudicare nō p̄ſumant niſi
q̄ntū pietatē monēte bona eſſe exiſtimāt:
plura ſunt que in ſe mala vident: vbi ⁊ ma
nifeſta ⁊ occulta vident: ꝗ̄ q̄ in alijs vidēt
vbi manifeſta tm̄ vidēt. Nā ⁊ ſi qn̄ quedā
occulta aliena ex manifeſtis dep̄hendunt
ſua tamē diſtricte p veritatē iudicant: illa
aūt p pietatē iudicare niſi excuſando non
p̄ſumunt. Hinc ꝗ̄o fit vt inferiores ſe cun
ctis exiſtiment ⁊ hoc illis ſentire dulce ſit:
qḋ ſua mala aggrauare ⁊ aliorū alleuiare
poſſint. D Verū et hoc notandū ē: qualez
humilitatē ſcripturas legentes debeāt ha
bere. Principiū itaqꝫ lr̄alis diſcipline hu
militas ē. Cui⁹ cum multa ſint documēta
hec tn̄ tria precipue ad lectorē ptinēt: pri-
mū: vt nullā ſcientiā: nullā ſcripturā vilez
teneat: ſcōm: vt a nemie diſcere erubeſcat:
terciū: vt cū ſcientiā adept⁹ fuerit ceteros
non cōtēnat. Multos hoc decipit: q̄ añ tē
p⁹ ſapiētes videri volūt. Hinc nāqꝫ in quē
dam elationis tumorē prumpūt: vt iam ⁊
ſimulare incipiant qḋ non ſunt: ⁊ qḋ ſunt
erubeſcere: eoqꝫ longius a ſapiā recedūt:
quo nō eſſe ſapiētes ꝫ putari cupiūt. Cu-
iuſmōi mlti hacten⁹ erāt q̄ cū p̄mis elemē
tis adhuc indigerent: nō niſi ſūmis inter
eſſe dignarent: ⁊ ex hoc ſolūmō ſe magnoſ
fieri putarent: ſi magnoꝝ ⁊ ſapientuz vel
ſcripta legerēt vel verba audirēt. Nos in-
quiūt vidim⁹ illos: nos ab illis legim⁹: ſe
pe nobis illi loqui ſolebant: illi ſūmi: illi
famoſi cognouerūt nos. Sed vtinā me ne-
mo agnoſcat: ⁊ ego cūcta nouerim. Plato-
nē vidiſſe: nō intellexiſſe gl'iamini. Puto
indignū eſt vobis deinceps: vt me audia-
tis. Nō ego ſū plato: nec platonē vidiſ me
rui. Sufficit vobis ip̄m fontē philoſophie XX
potaſtis. Sꝫ vtinā adhuc ſitiretis. Rex p⁹
aurea pocula de vaſe bibit teſtes. Quid
erubeſcitis? Platonē audiſtis: audiatis et
criſippū. In pūerbis dicit̄. Qḋ non noſti:
fortaſſis nouit aſellus. Nemo eſt cui ſcire
oīa datum ſit: neqꝫ quiſqꝫ rurſus cui ali-
quid ſpeciale a natura accepiſſe non ↄtige
rit. Prudēs igit̄ lector oīs libēter audit:
oīa legit: nō ſcp̄turā: nō p̄ſonā: nō doctri
nā cuiuſqꝫ ſpernit. Indifferēter ab oībus
qḋ ſibi deeſſe videt querit: nec q̄ntū ſciat: ꝫ
q̄ntū ignoret ↄſiderat. Hinc illḋ platonicū
aiunt: malo aliena verecunde diſcere: ꝗ̄
mea inprudenter ingerere. Cur eni diſcer̄
erubeſcis: ⁊ neſcire nō verecundaris. Pu
dor iſte ē maior illo. Aut qd ſūma affectas
cū tu iaceas in imo. Cōſidera potius: quid
vires tue ferre valeāt. Aptiſſime incedit:
q̄ incedit ordinate. Quidā dū magnū ſal-
tum facere volūt: p̄cipicium incidūt. Noli
ergo nimis feſtinare. Hoc mō citius ad ſa
pientiā ptingēs. P Ab oībus libēter di
ſce: q̄m tu neſcis. q2 humilitas cōe tibi facer̄
pōt: qḋ natura p̄priū cuiqꝫ fec̄. Sapiētior
oībus eris: ſi ab oībus diſcere volueris. Qui
ab oībus accipiunt: oībus ditiores ſunt.
Nullā deniqꝫ ſciam vilē teneas. q2 oīs ſcia
bona ē. Nullā ſi vacat ſcp̄turam: vel ſaltim
legere cōtemnas. Si nihil lucraris: nec p-
dis aliqd: maxīe cuꝫ nulla ſcp̄tura ſit ſcōm
meā eſtimationē: q̄ aliqd expetēdū nō p-
ponat: ſi cōuenienti loco et ordine tractet̄
q̄ nō aliqd etiā ſpēale habeat qḋ diligens
verbi ſcrutator alibi nō inuētū q̄nto rari⁹
tāto gratius carpat. Nihil tamē tā bonuz
eſt: qḋ ſel̄ meli⁹ tollit. Si oīa legere n̄ po
tes: ea q̄ ſūt vtiliora lege: etiā ſi oīa lege-
re potueris: nō tn̄ idē oībus labor impē
dendus ē. Sed quedā ita legenda ſunt: ne
ſint incognita: q̄daꝫ vero: ne ſint inaudita.
q2 aliqñ pluris eē credim⁹ q̄ nō audiuim⁹:
⁊ facilius eſtīatur res: cuius fructus agno
ſcitur. Videre nunc potes ꝗ̄ neceſſaria ti
bi ſit hec humilitas: vt nullā ſciam vilipē
das: ⁊ ab oībus libēter diſcas. Silr̄ tibi qꝫ
expedit: vt cū tu aliqd ſapere ceperis: ce-
teros nō contemnas. Hoc aūt tumoris viti
um: hic q̄buſdam accidit: ꝙ ſuam ſciam ni
mis diligenter īſpiciūt: ⁊ cum ſibi aliquid
eſſe viſi fuerit: alios quos non nouerit: ta-
les neceſſe nec potuiſſe fieri pūtāt. Hic eti-
am ebullit quod nugigeruli nunc quidaꝫ

XX neſcio vnde glorıantes priores pſes ſimplicitatis arguūt: et ſecū natam: ſecū morituram credūt ſapiam. In diuinis eloquijs ſimplicē loq̄ndi modū eſſe aiunt: vt in eis magros audire nō oporteat poſſe ſatis queq̄ ꝓpro ingenio veritatis archana penetrare. Corrugānt: naſum et labiū torquēt in lectores diuinitatis: et nō intelligūt q̄ iniuriā faciunt ei: cuius verba pulchro quidē vocabulo ſimplicia: ſꝫ ſenſu prauo inſipida pdicāt. Nō eſt mei cōſilij huiuſmōi imitari. Bonus enī lector humilis debet eſſe et māſuetus: a curis inanibus: et voluptatuꝫ illecebris ꝓrſus alienus: diligens et ſedulus: vt ab omībus diſcat libenter: nunq̄ de ſciētia pſumat ſua: perſi dogmatis auctores q̄ſi venena fugiat: diu rem ptractare anteq̄ iudicet diſcat: nō videri doctus et eē querat: dicta ſapientū intellecta diligat: et ea ſemp oculis quaſi ſpeculū vultus ſui tenere ſtudeat: et ſi qua forte obſcuriora intellectum eius nō admiſerint: nō ſtatim in vituperium prorūpat: vt nihil bonū eſſe credat: niſi quod ipſe intelligere potuit. Hec ē humilitas diſcipline legentium.

De cōmendatōe humilitatis: et inuectione in ſuperbiam.

O Preclara humilitas qua amplexatur omipotētis maieſtas. O beata humilitas: quā viſitare: ſanare: glorificare nō dedignatur ꝓpicia diuinitas. O prudens humilitas: que ꝓpriā contemnis excellentiā: et dn̄m ſolū magnificas ale iudicio et in ei' ſalutari exultas ſpūs gaudio. Dū teipam deſpicis: deus te in celo et in terra reſpicit. Dum te puluerem et cinerem confiteris: ſup inimicos tuos diu init' exaltaris. Tu conſcientiam bonam modo a mordacibus curis facis quietā: in futuro a minacibus penis ſecurā. Emula tua ſuperbia a ſupbis diabolum pcipitauit in infernum: de paradiſo adā expulit in exiliū: tu latronem introduxiſti in paradiſū: meretrices et publicanos in regnum celoꝝ. Illa nitit ſupra ſe: et ruit infra ſe: tu vt bn̄ funderis: in altum fodis: vt deum ipm̄ videas: in templum dei erigeris. Illa ſe ſimilem facit altiſſimo: immo ſupra omē quod dicitur de': aut colitur extollitur: et ab omni dignitate abicitur: et amplius nō erit: tu te pauperē et vermē aſſeris: et de ſtercore eleuaris: ac cum celi principibus collocaris. Illa bōa ſua laudat: et pereūt: tu mala tua accuſas et euaneſcūt. Illa ſibi vult ſufficere et nequit deficere: tu gratia dei inniteris ſola: et in dn̄o potes omīa. Illa ſicut dum eſt: nō poteſt non eſſe quod eſt. i. ſupbia: ſicut ſubdi non poteſt vlli prepoſito: nec ipi deo: tu quia es quod es. i. humilitas: omib' etiam infimis ſponte ſub ſterneris. Illa ſublime omne videt: tu quia nihil per contentionem agis vt alijs preponaris: vel per inanem gloriam: ſed ī humilitate facis tuos arbitrantes vere alios eſſe ſuperiores ſibi īnuicem. q2 poteſt eſſe in alio occultuꝫ quo ſuperior ſit: et apud deum dignior: et hoc iō q2 non que ſua ſunt ſinguli conſiderant: ſ; ea que aliorum bona. Illa ſana ſauciat: īntegra corrumpit: tu ſaucia ſanas: corrupta integras. Illa cōmunia et vſitata: licet ſint grandia faſtidit: rara et ſingularia: et ſi vilia extollit: tu gaudes omībus bonis tāq̄ꝫ dei donis: et non tua: ſed aliena queris lucra. Illa virtutib' alijs armat et eleuatur: a te ſola vincitur et extinguitur. Tu laudē diuinam: illa ꝯcupiſcit humanā. Tu gloriaris in conſcientie teſtimonio: illa in ligue vaniloquio. Tu colis cor: illa corpus. Tu ornas animū: illa vultum. Tu places deo: illa diabolo. Tu interemptrix es vitiorū: illa virtutum. Tu edificas hieruſaleꝫ: illa babiloniam. Tu doces animum: quicquid extra molitur: ſuis retruſuꝫ poſſidere theſauris: illa qd̄ ſtelliferum tranſabijt celum tellure demerſa petit. Tu es fons: incremētum: finis virtutum: illa incipit: adauget: pficit omē malū. Illa blaſphemat dī opa: quaſi ſapientior deo: cōmutat ea quaſi meliora deo: tu q2 ſcis ſapientie nil inde ꝯuenire iuſticie dei: nil prauum adherere omīpotentie nil poſſe reſiſtere: idcirco omē qd̄ eſt tanq̄ꝫ opus dei pulcherrimum: optimū pfectiſſimum iudicas: dicis omīa opera domini magna et exquiſita in omnes volūtates eius. Quapropter omīa opera dn̄i benedicis: laudas: et ſuperexaltas. Et ſicut duo genera tui exiſtunt quib' tu agnoſceris: ita et duo genera illius exiſtant: p que et ipſa agnoſcitur. Duo itaq̄ ſunt genera elationis: aliud intus per ſuperbiam mentis: aliud foris per typhum elationis. Superbia enī intus eſt: iactantia foris. Supbia alia eſt qua in ſui conſideratōne anim' intumeſcit: alia qua in ſui comparatōne ceteros deſpicit. Siſiter iactantia foris alia

eſt qua in ſui oſtentatione homo blandum ſe ſimulat: alia qua ſe crudelem ⁊ metuendum demonſtrat. In prima placere nitit̄: in ſecunda placere dedignatur. Ex primo igitur genere ſupbie ī quo homo ſibi placet: primũ naſcitur genus iactantie: ī quo ceteris placere deſiderat: ⁊ ex ſecundo genere ſuperbie in quo alios deſpicit: ſecundum naſcitur genus iactantie: quo ſe alijs non amabilem ſed metuendum monſtrare laborat.

Dominica. xviij. Scdm̄ Matheũ.

R Cceſſerunt ad ieſum ſaducei ⁊ interrogauit eum vnus ex eis: tẽptans eum. Magiſter quod eſt mandatũ magnum in lege. ⁊ cetera. math. 22.

Primum omniũ non pro ordine: ſed ꝓ dignitate intellige dictum. i. maximum omniũ: ſiue primum. quia ante omnia debemus intimo corde ſinguli quaſi vnicũ pietatis fundamentũ locare. Ergo primum omnium et maximũ mãdatũ eſt cognitio atqꝫ confeſſio diuine vnitatis cũ execucione bone operationis. Bona aũt operatio dilectione dei et ꝓximi perficitur. Quod breuiter alijs verbis cõmendat apl̄s dicens. In chriſto enī ieſu neqꝫ circumciſio aliquid valet: neqꝫ preputiũ. ſed fides que ꝑ dilectionẽ operatur.

Oſtendit ex hac reſponſiõe ſcribe: grauẽ ſepe inter ſcribas et phariſeos queſtionẽ eſſe verſatã quod eſſet mandatũ primũ ſiue maximũ diuīe legis: quibuſdam videlicet hoſtias ⁊ ſacrificia laudantibus. alijs vero maiore auctoritate fidei ⁊ dilectionis opera ꝓferentibus: eo ꝙ pl'imi patrũ ante legẽ abſqꝫ omniũ victimarũ ⁊ ſacrificiorum conſuetudine ex fide tantum que per dilectionem operatur placerent deo. ſũmiqꝫ apd̄ ipſum loci haberentur. Nemo autẽ vnq̄ꝫ abſqꝫ fide ac dilectione per holocauſta ſolum et ſacrificia deo placuiſſe inuenitur. In qua ſentẽtia ſcriba iſte etiam ſe fuiſſe declarauit.

Ait illi ieſus. Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo, ⁊ in tota anima tua et in tota mente tua. Hoc eſt maximum ⁊ primum mandatum. Secundũ autem ſimile eſt huic Diliges proximũ tuum ſicut teipſuꝫ. In his duobus mãdatis tota lex pendet et prophete.

Totam magnitudinem et latitudinem diuinorum eloquioꝝ ſecura poſſidet charitas qua dominum proximumqꝫ diligamus. Docet eniꝫ nos celeſtis vnus magiſter et dicit. Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo: ⁊ cetera. Aug⁹. Si ergo non vacat omnes paginas ſanctas ꝑſcrutari: omnia in volumine ſermonum: quod voluitur euoluere. omnia ſcripturarum ſecreta ꝑnetrare: tene charitatem vbi pendent omnia.

Ita tenebis. quia ita didiciſti. tenebis etiam qđ nondum didiciſti. Si enim noſti charitatem: aliquid noſti. vnde et illud pendet quod forte noſti. ⁊ in eo quod ſcripturas non intelligis: charitas patꝫ. Illa itaqꝫ tenet. ⁊ quod patet. ⁊ quod latet in diuinis ſermonibus. Qui charitateꝫ tenet in moribus. hoc eſt ꝙ breuiatum ſermonem faciet dominus ſuper terram. XX

S Congregatis autem phariſeis interrogauit eos ieſus dicẽs. Quid vobis videtur de chriſto. Cuius filius eſt. Dicunt ei. Dauid. Ait illis. Quomodo ergo dauid in libro pſalmorum vocat eũ dominum dicens. Dixit dominus domino meo ſede a dextris meis. donec ponã inimicos tuos ſcabellũ pedũ tuorũ

Iſtud dicere dñi domino. eſt equalem ſibi generare filium. Domino meo dicit dauid: nõ ſm̄ ꝙ de eo natus ē. ſed ſcd̄m ꝙ de patre ſemper fuit. Quod autẽ a patre ſubiciuntur inimici ſiue volentes ſiue nolentes. non infirmitatẽ filij. ſed vnitatem nature qua in altero alter operatr̄ ſignificat. Nam ⁊ filius ſubicit inimicos patri. qꝛ patrem clarificat ſuper terram. Sic interrogatio ieſu: nobis proficit contra iudeos. Iudei autem friuola multa confingunt aſſerentes centeſimum nonum pſalmum ſcriptum in perſona le eliezer filij vernaculi abrahe reuertentis de cede quinqꝫ regum ſede ad dexteram meam. Sꝫ ſequentia pſalmi non ad hoc concordant. Recte itaqꝫ opponitur. non qꝛ chriſtum quẽ confitentur eſſe venturum dauid filium dicunt. ſꝫ qꝛ ſimpliciter hominem ⁊ non dei filium credunt.

Si ergo dauid in ſpiritu vocat euꝫ dominum. quomodo filius eius eſt. Et nemo poterat ei reſpondere verbum. neqꝫ auſus fuit quiſq̄ꝫ ex illa die eum amplius interrogare. Quia in ſermonibus confutantur. vltra non interrogant. ſed aperte cõprehenſum. poteſtati tradunt romane. Unde patet venena inuidie ſupari poſſe. ſꝫ difficile quieſcere.

De charitate.

T g Eminã nobis ſcriptura ſacra charitatem cõmendat: dei videlicet ⁊ proximi. Charitatẽ dei: vt ſic ipm̄ diligamus: vt in ipo gaudeam⁹. Charitatem proximi: vt ſic ipm̄ diligamus: vt non in ipſo: ſed cũ ipſo in deo gaudeamus: hoc eſt vt deum diligamus propter ſeipſũ: proximum autẽ propter deum. Deus auteꝫ idcirco ꝓpter ſeipſũ diligẽdus ē. qꝛ ipe ē bonũ nrm̄. ꝓxim⁹ ãt iõ ꝓpt deũ diligẽd⁹: qꝛ cũ ipo ī dõ ē bonũ nrm̄. Illũ diligam⁹: vt ad ipm̄ veniamus: ⁊ in chriſto gaudeam⁹: math. 22.

iſtũ diligamus: vt cum ipo curramus: ⁊ cũ ipo ꝑueniamus. Illũ vt gaudium: iſtũ: vt gaudij ſociũ. Illũ: vt requiem: iſtum vt requiei conſortem. Quid eſt deuꝫ diligere? habere velle. Quid eſt deũ diligere ꝓpꝉ ſeipſum? Ideo diligere: vt habeas ipſum. Quid eſt ꝓximũ diligere ꝓpter deũ? Iõ diligere q̃ꝛ habet deũ. Sicut diligimus hominẽ ꝓpter iuſticiam: id eſt q̃ꝛ habet iuſticiam: ⁊ ſicut diligimus hominẽ ꝓpter ſapientiã. i. quia habet ſapiẽtiã: ſic diligimꝰ hominẽ ꝓpter deũ: id ẽ q̃ꝛ habet deũ: vł ſi forte nondũ habet: tamẽ q̃ꝛ habiturus eſt eum velut habeat eũ. Sic itaqꝫ ꝓpter deũ hominẽ diligimus: quem vtiqꝫ ꝓpter deũ nõ diligeremus: ſi deũ nõ diligeremꝰ: quẽadmodũ cũ homine ꝓpter ſapiẽtiã diligo ideo diligo q̃ꝛ ipam ſapiẽtiã diligo: quẽ ꝑfecto non diligerẽ: ſi ſapiẽtiã ipam ꝓpter quam ipm diligo: nõ diligerem. Ita cũ ꝓximũ ꝓpter deum diligo: ideo diligo quia deum diligo: quẽ vtiqꝫ nõ diligerem: ſi deum ꝓpter quem ipm diligo non diligerẽ. Sic igiť: ſi bene diligo: ⁊ bonũ diligo. Nõ enĩ bene diligo: niſi cum bonum diligo: et cũ bonũ qđ diligo: nõ ob aliđ q̃ꝫ ꝓpter bonitatẽ ſic diligo. Quomõ? Amicuꝫ in deo: inimicum ꝓpter deum. Quid ẽ amicũ diligere in deo? Ideo diligere q̃ꝛ deum habꝫ. Nõ in diuitijs ſuis: nõ in fortitudine ſua: non ĩ pulchritudine ſua: ſꝫ in iuſticia ſua: ĩ ſanctitate ſua: in bonitate ſua. Illa eñ et ſi a đo ſũt: extra deũ diligi pñt: ⁊ ſepe cũ diligũtur: auertũt et ꝑuertũt mẽtẽ diligenteꝫ ſe: vt deum nõ diligãt. Ideoqꝫ ꝓ his ẽ laudandus: q̃ꝛ cũ danť ab ipo danť: ⁊ dona eiꝰ ſũt. ſꝫ in his nõ eſt amãdus ꝓximꝰ: q̃ꝛ virtus eiꝰ non ſũt: neqꝫ bonũ faciũt iſta hoĩeꝫ: etiã ſi habũdauerit. nec nõ ſi defuerit malũ. Bonitas ãt bonũ facit: ⁊ iuſticia iuſtũ: ⁊ ṽitas verũ: ⁊ hec cũ aſſũt: adeſt đs. q̃ꝛ đs bonitas ẽ: ⁊ iuſticia: ⁊ veritas. Ideo ĩ bonitate: ⁊ iuſticia: et veritate diligẽdus eſt homo: ⁊ q̃ñ in iſtis diligiť: in đo diligiť. q̃ꝛ deus bonitas ẽ: ⁊ iuſticia ⁊ veritas. Si g̊ bñ diligimus: ⁊ bonũ diligimus: boni ſumꝰ. Nõ eñ bonos facit: niſi dilectio bona: ⁊ dilectio boni. Si autẽ boni ſumꝰ: nł̃los amicos habemꝰ niſi bonos: ⁊ nullos inimicos: niſi malos. q̃ꝛ ſi boni ſumꝰ: nihil niſi bonuꝫ diligimꝰ: ⁊ nihil p̃ter malũ odimꝰ. Si aũt amicos bonos habemꝰ: ⁊ inimicos malos: amicos q̇dẽ in bonitate ſua diligere debemus. i. in deo: q̃ꝛ boni ſũt: inimicos aũt: q̃ꝛ in bonitate diligere non poſſumus. q̃ꝛ boni ñ ſũt: tñ ꝓpterea diligere debemꝰ: vt bonitatẽ habeãt: ⁊ boni ſint. Et in his omnibus nõ niſi bonitas diligiť: q̃ñ nihil diligitur niſi ꝓpter bonitatem. Sił̃i nõ cum đs diligiť: ꝓpter ſe diligiť. q̃ꝛ ab alio non eſt: neqꝫ aliud ab ipo: qđ diligiť in ipo. Cũ ṽo ꝓximꝰ diligiť: nõ ꝓpter ſe diligiť: ſꝫ ꝓpꝉ deũ: alter vt amicꝰ q̇ deũ habet: alter vt inimicus vt deũ habeat. Et in his oĩbꝰ nõ niſi đs diligiť. q̃ꝛ aliđ nõ eſt q̃ꝫ đs: qđ in illo diligiť q̃ꝛ eſt: in iſto diligitur vt ſit. Ergo cũ đs diligiť: ⁊ cũ ꝓximus diligitur: deus diligitur. Quare g̊ dicit ſcp̃tura: vt et deum diligas: et ꝓximũ. Si in deo deũ diligis: ⁊ in ꝓximo deũ diligis: nec aliud in ꝓximo q̃ꝫ qđ in deo diligis: quare ſũt duo p̃cepta charitatis? Si enĩ vtrobiqꝫ đs diligiť: in vtroqꝫ vnũ impletur: nec opus fuerat p̃ceptũ geminari de ope vno: Sufficereꝫ ſi dixiſſet: dilige dñm deũ tuũ: in hoc enim totũ ẽ. Qui eĩ đm ṽe diligit: vbiqꝫ diligit. Si ṽe diligiť: diligiť vbicũqꝫ inueniť. In ſeipo et in ꝓximo: intus et foris: ſurſum ⁊ deorſũ: longe ⁊ ꝓpe. Si mel dulce eſt: dulcis eſt et fauus. Si mel: diligis: diligis: ⁊ fauum receptaculum meł. Sed cum mel diligitur: ideo diligiť: q̃ꝛ dulcedo ipm eſt. Cũ vero fauus diligiť: ideo diligiť: q̃ꝛ dulcedo in ipo eſt. Mel ꝓpter ſeipm diligiť: fauus aũt ꝓpter mel diligiť. Et ſi forte videris fauũ nõ hñtem mel: vides receptacula vbi mel eſſe debuerat: ⁊ doles eẽ vacua: ⁊ nõ placẽt tibi q̃ꝛ arida ſũt: ⁊ cupis mel illic eſſe: qđ diligis: ⁊ ſi venerit: magis diligis. Ita diligito deũ tuũ: q̃ꝛ dulcedo ẽ: ipe et bonitas: ⁊ veritas. Proximũ aũt tuum dilige: q̃ꝛ receptaclm̃ ẽ dulcedis: ⁊ veritatis: ⁊ ſi ĩ eo inueneris qđ hr̃e dꝫ: dulcedinẽ ⁊ bonitatẽ: ⁊ veritatẽ: dilige in ipſo illa: et dilige ipm ꝓpꝉ illa. Si ãt vacuũ ĩueneris bonis ſuis: dole. q̃ꝛ receptacłꝫ inane viđs: ⁊ opta vt veniãt ad eũ: ⁊ intrẽt ĩ eum bona ſua: vt fiat ipe bonus: habẽs bona ſua: ſine q̇bus bonus eẽ nõ põt.

Diuiſio.

Dilige deũ q̃ꝛ bonitas ẽ: dilige ꝓximũ: q̃ꝛ ex bõitate bonꝰ ẽ: vł ſi bonꝰ nõ ẽ: vt ſit q̇ bonꝰ eẽ p̃t. Qui eĩ iã eẽ ñ pñt bõi: diligẽdi ñ ſũt. q̃ꝛ nec ꝓximi ſꝫ alieni ⁊ remoti ⁊ extrãei. Ne des inq̇t alienis hõrẽ tuũ: ⁊ annos tuos crudeli: ne forte impleãtur extranei viribus tuis ⁊ labo

math. 22

puer. 5

res tui ſint in domo aliena. Iſti ergo ſunt
alieni et extranei nimis remoti: et lōge fa-
cti quibus amplius non patet reditus ad
bonum: demones ſcꝫ ꝛ mali homines cum
demonibus damnati. Qui idcirco a nobis
amplius diligendi non ſūt. quia ab illo bo
no propter quod diligitur oīs qui bene
diligitur irrecuperabiliter corruerūt. Nuſ
ꝗ̄ nobis dicit ſcriptura vt demones diliga
mus: neqꝫ illos homines qui iam cum de-
monibus damnati ſunt. Illi enī ꝓximi nō
ſunt: ſed remoti et aliēi facti a nobis. Nos
aūt ꝓximos diligere debem⁹: nō alienos:
id eſt homines non demōes: ꝛ illos homi-
nes: qui vel per bonitatem non receſſerūt:
vel per arbitriȷ̄ libertatem redire poſſunt.
Non enī oīno longe ſunt: qui et ſi abie-
rint: adhuc redire poſſunt. Iſti ſunt proxi
mi quos diligere debemus: vel in deo ſi re
ceſſerunt: vel propter deum ſi redire pn̄t.
Quos quando diligimus: vel in eis deuꝫ
diligimus ſi boni ſunt: vel eis bonum dili
gimus ꝛ optamus: cum quod non ſunt bo
ni eſſe poſſunt. Propter hoc ergo duo ſūt
math. 22 precepta charitatis: dei videlicet ꝛ ꝓximi:
vt per charitatem dei ipm̄ bonuꝫ diligas:
per charitatem proximi bonum quod dili
gis proximo nō inuideas. Poteras aliqd
diligere: et proximo non diligere: poteras
aliquid velle habere: ꝛ tamen nolle vt illd
haberet ꝓximus tuus: in deo tamen non
poteras. Non enī poteras deum diligere:
niſi diligeres et ꝓximum tuum. quia cum
inuidia et odio deus diligi non poteſt: ta-
mē quia in alijs rebus hoc facere poteras:
vt aliquid velles: et proximo tuo non vel-
les: diſtinctum eſt: vt vtrunqꝫ tibi faciēdū
eſſe intelligas: quāuis alterum ſine altero
facere non poſſis. Quāuis ſimul ſint: tam̄
duo ſunt dilectio dei et proximi. Neqꝫ ido
debuerunt in preceptione cōfundi: ꝗuis
non poſſint in actione ſeparari. Duo igit
precepta ſunt charitatis: vnum: quo deuꝫ
diligere precipimur: alterū: quo ꝓximum
amare iubemur. Sed dicis: quare tria da-
ta non ſunt precepta charitatis vt ſimiliter
diligat homo ſeipſum: ſicut diligere iubet
deum et proximum. Sed conſidera: qꝛ ſu-
perfluum foret: vt illud fieri iuberetur ad
quod faciendum ſic homo pronus fuerat
ex ſe: vt illud aut non poſſet: aut non vellꝫ
dimittere: etiam ſi prohiberetur. Nō igit
ꝑcipiendum erat homini: vt ſe diligeret: ſꝫ
timendum vel cauendū magis erat ne ni- XX
mis diligeret. Hoc ſiquidem nature inſitū
erat: vt ſe odire non poſſet ſcd̄m quam ne-
mo carnem ſuam odio habuit: cuius cōmo
dum qui nature inſitus eſt appetit⁹ inſepa
rabiliter diligit: ꝛ quod aduerſum eſt illi:
ſemper deteſtatur et fugit.

De anima quare ſic dicatur: d̄ appellati-
one animi: de mentis appellatione: ꝛ de ſpi
ritus appellatione.

Nime ꝯceſſum eſt a deo īgenituꝫ X
a rerum ſecreta penetrare: ac pene-
trata viuentibus per eam referare
Unde ineptum ducitur illam per quam
plura cognoſcimus: quaſi a nobis alienam
nos ignorare. In primis ergo inſinuetur:
cui⁹ anima proprie dicatur: ꝛ quare ſic ap-
pelletur. Proprie igitur hoīs anima ꝛ
non pecudum dicitur: qm̄ vita pecudum
in ſanguine tm̄ cōſtituta noſcitur. Hec vo
qꝛ inmortalis eſt: anima recte quaſi anae-
ma: id eſt a ſanguine longe diſcreta vocat:
cum poſt mortem corpis perfectam ei⁹ con
ſtet eſſe ſubſtantiam. Quidam animā di-
cunt appellataꝫ: eo ꝙ animet: atqꝫ viuificet
ſui corporis ſubſtantiam. Animus aūt ap
pellatur: qꝛ velociſſima cogitatio ei⁹ ad ſi-
militudinē vēti motu ſceleri ꝑuagat: q ſic
ex appetitu aīe cōmoto ꝑ deſideriȷ̄ ei⁹ qua-
litate. Mens dicit a mene. i. a luna: q licet
mutetur viciſſitudie varia: ſe tn̄ reſtituit ī
id quod fuit quadā nouitate ꝑfecta. Spi-
ritus etiā triplici mō dicitur. Appellat eni
veraciter et ꝓꝑe nullius indigens: ipe ve-
ro a creaturis oīb⁹ indiget: inſpirās qd
vult: ꝛ diſpēſans oīa ꝓut vult: vniuerſa
cōplens: totus in toto: īmobilis loco: ꝛ vo
lūtate eternus: cūctaqꝫ q̄ ſumma ſūt ſingu
lariter potens. Uocamus et ſpū̄m ſubam
tenuem: nobiſqꝫ inuiſibilem creaturā im-
mortalem ꝗntū illi datū eſt vtiliter valētē.
Tercio ſpū̄m dicim⁹ ꝑ totū corpus emiſſū
atqꝫ receptum: per quem vita mortalium
continetur: nec aliquando ocium capiens:
iugi mobilitate reparatur. Sciendum
eſt igitur animum et mentem proprie ani
mam non vocari. Hec Caſſiodorus. Cete Caſſiodo.
yſidor⁹ ſic ait. Una ē aīa: q dū ꝯtemplat Iſidorus
ſpūs ē: dū ſētit ſēſus: dū ſapit anim⁹: dū in
telligit mēs: dū diſcernit ratō: dū ꝯſentit:
voluntas: dum recordatur: memoria: duꝫ
membra vegetat: anima eſt. Hominis er Y

XX go anima vt veraciuz doctorum conſentit auctoritas eſt a deo creata ſpiritualis: propriaq̧ ſubſtantia ſui corporis viuificatrix rationalis quidem ⁊ immortalis: ſed ī bonū malūq̧ cōuertibil'. Edita ē q̄ſi partiale ouū: vbi vita future auis pēnarū g̃ta varietas continet᷑. Juſtū a deo fieri vel factas aīas prudentiuz nullus neſcit q̄ñ creator eſt aut creatura omne qđ exiſtit. Creatrix igit᷑ nulla creatura pōt eſſe ſubā: q̄m vt ipſa ſubſiſtat indiget deo: ⁊ dare non poteſt alteri ſubſiſtētiā: quā tm̄ habere accepit. Sup eſt vt eā veriſſime a diuinitate cōditam eē fateamur: que ſola pōt creare mortalia ⁊ īmortalia. Euidenter enī legit᷑ ī salomone. Et reuertet᷑ puluis in terrā ſicut erat: ⁊ ſp̄us reuertet᷑ ad eū qui dedit illū. Et alibi. Omnē flatū ego feci. Jllud aūt qđ diximus ſui corpis viuificatrix: iđo dr̄ quia mox vt data fuerit ineffabili ꝯditiōe diligit carcerē ſuū: ⁊ amat . ꝓpter qđ libera eſſe nō pōt: doloribꝰ eiꝰ vehementer afficitur: formidat interitū: que nō poteſt mori: ⁊ ſic eſt ad corpis ſui caſus trepida: vt ipam que nō poteſt deficere p naturā magis ſuſtinere credas extrema. Et licet rebus corpalibus nullatenus ipa veſcatur ſubductis tū talibꝰ grauiſſimo merore cōficit᷑: deſiderās nō ſibi naturalit᷑ accōmoda: ſed adiunctis artubꝰ ꝑ futura. Vita ḡ corpis ſuſcepte aīe pñtia eſt: mors aūt eiꝰ ꝓdatur abſceſſus. Sic dr̄ dicimꝰ luſtrante ſole: qui cū diſceſſerit nox vocat᷑. Viuit itaq̧ corpus aīe p̄ſidio: ⁊ ex ipa ꝓbat᷑ accipere: vnde ſe ꝑualeat cōmouere. Per totū vero corpꝰ qđ animat nō locali diffuſione: ſed quadā vitali intentione porrigit᷑ Nam per omnes eius particulas tota ſimul adeſt: nec minor in minoribus: nec in maioribus maior: ſed alicubi intenſiꝰ: alicubi remiſſius: et in omnibꝰ tota: ⁊ in ſingulis tota eſt. Quāuis enī in corpe nō toto ſentit: tamen tota ſentit. Nam cum exiguo puncto in carne viua aliquid tangitur: ⁊ ſi locus ille totius corporis non ſit ſ̄ vix in corpore videat᷑: animā tam̄ totā nō latet. Neq̧ id qđ ſentit᷑ p corporis cuncta diſcurrit: ſ; ibi ſentit᷑ tantū vbi fit. Unde ergo ad totū mox ꝑuenit: qđ in toto nō fit niſi quia ibi tota eſt vbi fit. Et cū tota ibi ſit: nō tū cetera deſerit. Uiuūt enī ex illa ea p̄ſente: vbi nihil factū eſt tale. Qđ ſi fieret: et vtrūq̧ ſimul fieret: ſimul vtrūq̧ totam pariter nō lateret. Proinde ⁊ in omnibꝰ ſimul ⁊ in ſingulis particulis corpis ſui tota ſimul eſſe non poſſet: ſi p illas ita diffunderet᷑: vt videmus corpora diffuſa per ſpacia locorum minoribus ſuis partibus maiora occupare: ⁊ amplioribus ampliora. Latū eſt aīme quodāmodo cogitationes appꝛhendere: ⁊ p er obſequium lingue motione volubili differere. Jn corpore poſita q̄ multa cernit: a ſe non egrediens q̄ diuerſa circumſpicit. Ubiq̧ quaſi diſtendit᷑: et aīe fieri diſceſſio nō ꝓbat᷑. Mouet᷑: erigit᷑: fluctuari cognoſcit᷑: ⁊ in ſe ipa tanquā in magno currēs ſpacio ꝑuagatur. Ad cauſas nō exit: ſed tractatibus ſuis repſentat ſibi: q̄ ſua cogitatione reſpicit: nō qđ oculis carnalibus vidit: nō qđ imaginatione fantaſtica cōcepit. Hanc ꝑinde ſp̄ualem ſubſtantiā: ꝓbabilis ⁊ abſoluta ratio confitet᷑: quia dum oīa corporalia tribus nouerimus lineis contineri: longitudine: latitudine: ꝓfūditate: nihil tale in aīa probat᷑ repiri. Deinde q̄ corpori ſociata: quāuis ipſius mole p̄grauet᷑: opiniones rerum ſollicita curioſitate perpendit: celeſtia ꝓfunde cogitat: naturalia ſubtili indagatione inueſtigat: ⁊ de ipo q̄z ꝯditore ſuo ardua noſſe deſiderat. Qđ ſi eſſet corpalis: cogitatiōibus ſuis ſp̄ualis nec cerneret vtiq̧ nec videret.

Z

Dominica decim anona. Sanat.

Ascendens ieſus in naviculam trāſfretauit ⁊ venit in ciuitatē ſ. math.9.

Chriſtus eccleſie nauem ſemper mitigaturus fluctum ſeculi tranſcendit vt credētes in ſe ad celeſtem patriam tranquilla nauigatōe perducat. Marcus in capharnaum. mat heus in ciuitate ſuum dn̄m curaſſe paraliticum narrāt. Que queſtio difficilius ſolueretur ſi mathe us nominaret nazareth. Nunc ergo quis dubitet capharnaum fuiſſe ciuitatem domini. quaz non naſcendo ſed miraculis illuſtrando ſuaz fecerat. Denique in comparatione exterarum regionum recte diceretur quodcunq̧ oppidum gallilee ciuitas domini ne dum capharnaum. q̄ ita excellebat ī galilea vt tanq̄ metropol' haberet᷑.

Et ecce quatuor viri portantes in lecto hominem qui erat paraliticus. ⁊ querebant eum inferre et ponere ante ieſum. Et non inuenientes qua parte eum inferrēt pre turba aſcenderūt ſupra tectū et p teglas ſubmiſerūt illū cū lecto ī medū añ ieſuz. Quoꝝ fidē vt vidit dixit.

Confide fili remittuntur tibi pctã tua.
Paraliticũ quẽ ſanauit nõ pro ſua fide cũ ſẽſu
careret: ſ ꝓ fide offerentium vocauit filiũ: ideo
q dimiſſa ſunt ei peccata ſua. Intuendũ ꝗ̃tuʒ
valet fides ꝓpa: ſi tñ valuit aliena. Qui ergo
peccato grauatur: adhibeat eccleſiam q̃ ꝓ eo ꝑ-
cetur. Hic datur intelligi pleraſqꝫ corpin debili-
tates euenire ꝓpter peccata. Et ideo forſitã pri-
us dimittũtur pctã: vt cauſis debilitatis ablatꝭ
ſanitas reſtituat. Hinc ẽ ꝙ hic paraliticus in lu-
ca vocatur homo quaſi peccator: ⁊ alio paralyti-
Joh. 5. co ad piſcinã dr̃. Ecce ſanus factus es: iam noli
peccare: ne deteri⁹ tibi aliq̃d contingat. Quiqꝫ
4. ſẽ. diſ. aũt ſũt differẽtie cauſarũ: ꝓ quibus in hac vita
15. ca. 1 moleſtijs corꝑalib⁹ affligimur. Aut eni ad meri-
ta augenda ꝑ patiẽtiaʒ iuſti infirmitate corporꝭ
grauantur. vt iob et thobias ⁊ martires. aut ad
2. cor. 12. cuſtodiã ṽtutum ne ſupbiãt. vt paul⁹ q̃ ait. Ne
magnitudo reuelationũ extollat me: dat⁹ eſt mi-
hi ſtimulus carnis mee angelus ſathane vt me
colaphiſet. Aut ad corrigẽda peccata: ſicut ma-
ria ſoror aaron in heremo ob verba temeritatis
percuſſa eſt lepra: ⁊ paralitic⁹ iſte aut ad gloriaʒ
dei ſaluãtis ſiue ꝑ ipm ſiue ꝑ famulos ſuos: ſicͣ
cec⁹ natus q̃ nõ peccauit: nec parẽtes eius: ſ vt
manifeſtarẽtur opa dei in illo. Lazarus quoqꝫ
cui⁹ infirmitas nõ fuit ad mortẽ: ſ vt glorificeꝛ
fili⁹ dei ꝑ euʒ: aut ad inchoationẽ dãnatõis eter-
ne. qḋ reproborum eſt ꝓpꝛium. ſicut antiochus ⁊
herodes: qui afflictionum miſeria oñderũt: q̃d
paſſuri ecñt ꝑpetuo in ichẽna. Quib⁹ congruit
illud ꝓphete. Duplici contritione contere nos.
9 Et ceperũt cogitare ſcribe ⁊ phariſei di-
centes. Quis eſt hic q̃ loquiꝛ blaſphe-
mias. Quis pt̃ dimitte pctã niſi ſo. de⁹.
Verũ dicũt ſcribe q ipẽ ſol⁹ pt̃ dimittere q̃ ꝑ eoſ
quoqꝫ dimittit q̃bus poteſtatẽ dimittẽdi tribuit
: Putabãt dñm blaſphemare arrogãdo ſibi qḋ
dei eſt. ſ eoꝝ cogitationes reuelãdo et ſigno viſi-
bili qḋ ꝯſtat eqꝫ diuine potentie eẽ ſicͣ peccata di-
mittere deum ſe eſſe iudicat. Et cum cogno-
uiſſet ieſus cogitationes eorum reſpon-
dens dixit ad illos. Quid cogitatꝭ ma-
la in cordibus veſtris. quid eſt facilius
dicere. dimittuntur tibi pctã. an dicere.
ſurge et ambula. Vt aũt ſciatis quia fi-
lius hominis poteſtatẽ habet ĩ terra di-
mittere peccata. tũc ait paralitico. Tibi
dico ſurge. tolle lectũ tuũ et vade in do-
mũ tuã. Utrũ ſint paralitico peccata dimiſſa
ſolus nouerat q̃ dimittebat. Surgere aũt ⁊ am-
bulare manifeſtum erat omibus q̃ videbãt. Fit
igitur viſibile ſignum vt probetur inuiſibile. Le-
ctum tolle vt quod fuit teſtimonium infirmita-
tis ſit probatio ſanitatis. [Vt autem ſciatis. ⁊cͣ
vſqꝫ illuc. ait paralitico. verba ſunt euangeliſte.
quaſi dicat lectoribus euangelij. Illi murmura-
bant de hoc quod dixerat dimittũtur tibi pecca- XX
ta. ſed ego dico vobis cum dixiſſe paralytico ſur-
ge. vt per ſanationem eius ſciatis quia fili⁹ ho-
minis: ⁊ tunc habuit ⁊ habet poteſtatem dimit-
tendi peccata. Vel verba chriſti poſſunt eſſe ita.
Vos cogitatis q non poſſim dimittere peccata.
ſed vt ſciatis q fili⁹ hominis. i. ego. hoc poteſt ⁊
ait. hoc eſt dicit ipẽ filius hoĩs paralitico ſurge.
Et confeſtim ſurgens coram illis: tulit A
lectum in quo iacebat et abijt in domuʒ
ſuaʒ magnificans deum. Et repleti ſũt
timore dicentes quia vidimus mirabi-
lia hodie. Et glorificauerunt deum qui
dedit poteſtatem talem hominibus.
Magna dei virtus oſtenditur. vbi ſine mora ſa-
lus ĩ iuſſu eius complectur. Unde merito q̃ ade-
rant relictis blaſphemijs ſtupentes ad laudeꝫ
conuertuntur tante maieſtatis: nec timerent ſi
crederent ſane et diligerent perfecte. Curatõ pa-
ralitici indicat anime ſaluationem ſuſpirantis
ad chriſtum poſt illecebre carnis inerciam. Qui
primo indiget miniſtris: qui eam chriſto afferãt
id eſt doctoribus qui ſpem interceſſionis ſugge-
rant. Marco narrante quattuor portitores fue-
runt. ſiue q quattuor euangeliſtis predicantiũ
virtus firmatur. ſiue quatuor ṽtutibus fiducia
mentis ad promerendam ſoſpitatem erigitur.
De quibus in eterne ſapiẽtie laude dicitur. So- Sap. 8.
brietatem et ſapientiam docet et iuſticiam ⁊ vir-
tutem. Has nonnulli prudentiam. fortitudinẽ
temperantiam. iuſticiam ⁊ virtutem appellant
Deſiderantibus paraliticum offerre chriſto tur-
ba obſiſtit. quia ſepe anima poſt corporis deſi-
diam ſuperna gratia renouari cupiẽs priſca cõ-
ſuetudine peccatorum retardatur: ſepe inꝛ ora-
tiones et ſuaue colloquium cum turba domino
cogitationum aciem mentis ne chriſtus videaꝛ
intercludit. Tunc ergo tectum domus in q̃ do-
cet chriſtus eſt aſcendendum. i. ſacre ſcripture
ſublimitas appetẽda: lexqꝫ dñi die noctuqꝫ me-
ditanda. Pateſacto tecto: eger ante ieſum ſub-
mittitur. quia reſeratꝭ ſcripture miſterijs ad no-
ticiam chriſti peruenitur. Domus ieſu tegulis
contecta deſcribitur. quia ſub vili litterarũ vela-
mine ſi ſit qui reſeret diuina ⁊ ſpiritualis gratie
virtus inuenitur. Qḋ aũt cũ lecto depõitur: ſig-
nificat ab homine adhuc in iſta carne conſtitu-
to chriſtum debere cognoſci. De lecto ſurgere eſt
animam ſe a carnalibus deſiderijs abſtrahere.
Dicit ergo. Surge de torpore negligentie: ⁊ cor-
pus in cuius deſiderijs iacuiſti in exercitia bo-
norum operum attolle: ⁊ ſic domum habitatio-
nis eterne ingredere. Vel ire in domum eſt redi-
re ad internã ſui cuſtodiam: ne iterum peccet.

De eo quid ſit fides. quid cogni-
tio fidei, ⁊ de tribus gradib⁹ vtri-
uſqꝫ.

XXI

P Riusq̃ que ad fidem pertinent di
ſcutere incipiamus: quid ſit fides
ipſa inſpicere debemus. Apoſtolꝰ
Heb.11. ſic diffinit fidem. Fides eſt ſubſtãtia rerũ
ſperandarũ: argumẽtũ nõ apparentuꝫ. Cũ
enĩ res quelibet apud nos ꝑ actum: qñ vicꝫ
p̄ñtes ſenſu comprehenduntur: vel per in
tellectum: qñ abſentes: vel etiã non exiſtẽ
tes in ſimilitudine ſua ⁊ imaginatõne capi
untur: vel per experientiã: quãdo ea q̃ in
nobis ſunt ſentiũtur a nobis: vt gaudiuꝫ:
triſticia: amor: et timor: que ſubſiſtunt in
nob: ⁊ ſẽtiũtur a nob nllo hoꝝ mõꝝ inuiſibi
lia dei capiunt̃ a nob. q̃ ſolũ credũt̃ a nob.
Neq; enĩ per actum preſentia ſunt: neq; in
ſimilitudine aliqua comprehẽdi poſſunt:
nec quemadmodum illa que in nobis ſũt:
⁊ ſentiuntur a nobis. Ergo fide ſola ſubſi
ſtunt in nobis: ⁊ ſubſiſtentia eorũ eſt fides
qua creduntur quia ſunt: ſꝫ qualia ſũt non
comprehenduntur. Sic itaq; per fidem ſo
lam ſubſiſtunt in nobis: ⁊ ſola fide proban
tur a nobis: nec aliud argumentum habe
re poſſumus: niſi quia credimus illa fide q̃
rõne nõ comprehendimus. Nec deſcriptõ
fidei oſtendit q̃d faciat fides: ſed in ea non
diffinitur qd ſit fides. Eſt aũt diffinitio fi
dei hec. Fides eſt voluntaria quedã certi
tudo abſentiũ ſupra opinionẽ et infra ſci
entiam conſtituta. Et ſciendũ eſt: q2 alið
cognitio fidi: alið fides. Cũ eni fit ſermo ĩ
auribus plurium: om̃es equaliter qð dicit̃
ĩtelligũt: ſꝫ ñ oẽs eq̃liter credũt: ⁊ ꝯgnitõꝫ
dictoꝝ om̃s habẽt: ꝫ fidẽ oẽs nõ hñt. Põt
autẽ cognitio fidei eſſe ſine om̃i fide: fides
aũt ſine om̃i cognitione eſſe nõ põt. Mul
ti cuꝫ credunt et nõ habẽt cognitionẽ eorũ
omniũ q̃ credũt. q2 credẽtibus et cognoſcẽ
tibꝰ credũt: ⁊ nõ norũt ipi om̃e qð credũt:
ſꝫ norunt illi quibus credũt. Eiuſmõi ẽ fi
des ſimpliciũ in eccleſia: q̃ ꝑfectioribꝰ cre
dendo et adherendo ſalui fiũt: ſicut ſcptuꝫ
eſt. Boues arabant: et aſine paſcebantur
Iob.1. iuxta eos. Ibi enĩ in fide perfectoꝝ amplíꝰ
credũt: qð credẽdo in ſe minus cognoſcũt.
L Duobus modis creſcit fides: deuotõne
ſiue ꝯſtantia et cognitiõe. Incremẽta fidi
per deuotionẽ: per tres gradus ꝓcedunt.
Primus gradus eſt acquieſcere: ſecũdus:
ex timore: tercius gradus eſt certum eſſe.
Scðm hos tres gradus tria ſũt genera ho
minuꝫ q̃ fidem ſequũtur. Eſt eni quoddã
genus hominũ in ſcã eccleſia: q̃bus crede
re eſt ſolum: non contradicere fidei: q̃ ita
viuunt vt nati ſũt: nõ amãdo ꝫ approban
do in quo nati ſũt: q̃ et ſi in alio nati eſſent:
fideles nõ eſſent: cõſuetudine eni viuẽdi
fidẽ tenẽt: non amore. Eſt aũt aliud genuſ
hominũ attẽtius cõſiderantium ſtatũ vite
humane eſſe dubium: ⁊ ex eo quodammõ
fluctuare incipientium in fide. qm̃ multos
conſpiciunt auerſos ⁊ alienos a fide: ⁊ ta
mẽ ducti pietate fidi e duobꝰ dubijſ hoc eli
gũt: qð doctrina catholica docẽte didicerãt.
Iſtis pax neceſſaria eſt: tribulatio pericu
loſa: ne forte de periclitantibus negantes
efficiantur. Eſt aliud genus adhuc homi
num: q̃ certi ſũt: ⁊ cõfirmati in fide ſua: q̊s
deus vel ꝑ exteriora miracula cõfirmauit:
vel per interiorẽ inſpiratõnẽ edocuit. Iſti
tribulatõne nõ ſubuertuntur: ſed exercen
tur. Sciendũ etiã q ſicut tres ſunt gra
dus per q̊s fides creſcit: ita tres gradꝰ ſunt
ꝑ quos creſcit cognitio fidei. Primus gra
dus ẽ cognitionis fidei: quo nihil minꝰ vn
q̃m fides habere potuit: credere vicꝫ deum
eſſe: et eũ ſaluatorẽ ⁊ remuneratorem expe
ctare. Hec cognitio fidei ſimplicibus ante 3.ſen.diſ.
incarnationem dñi ad ſalutem ſufficere po 25
tuit: vt ⁊ deũ crederẽt et ſaluatorẽ expecta
rent q̃muis eiuſdẽ ſaluationis ſue moduꝫ
⁊ tempus nõ ꝯgnoſcerent. Duo eni ĩ hoĩe
tm̃ ſunt: natura et culpa: ⁊ creator ad natu
ram refertur: ſaluator ad culpam. Sub le
ge aũt ſcripta creuit cognitio qñ iam de ꝑ
ſona redemptoris mãifeſte agi cepit: ⁊ ſal
uator ꝑ legẽ ꝓmitti: ⁊ poſt ꝓmiſſionem ex
pectari. Sub gratia aũt adhuc amplius ex
creuit cognitio: cum iã ipe ſaluator: non vt
prius a multis putabat̃ ſolũ homo: ſꝫ ⁊ de
us verus manifeſtatus ẽ: ⁊ ipſe redempti
onis modus nõ in terrene culmine ꝑtãtis:
ſed in morte ꝓbatꝰ eſt conſtare ſaluatoris.
De remiſſione peccatoꝝ: ⁊ ſi ſacerdotes
peccata dimittere poſſint.
P Oteſtatem remittendi peccata q̃
dam ſoli deo ita aſcribere conaban
tur: vt in ea hominẽ participem fi
eri poſſe nullo mõ ꝯtedant. Et ad cõfirma
tionem huius aſſertionis adducũt munda
tionem illius leproſi: quẽ dñs priꝰ ꝑ ſemet
ipſum ſanitati reſtituit: ac ſi deĩn ad ſacer
dotes miſit: non vt eius mundatio virtute
illorum perficeretur: ſed vt tantũmõ teſti
monio illoꝝ confirmaretur. Simili mõ in
p̄ñti eccl'ia dñt miniſteria ſacerdotuꝫ nihil

ampliuſ virtutis habere niſi quedā tan-
tūmodo ſigna eſſe vt ille vicꝫ: ꝙ prius per
cōtritionē cordis intus a dn̄o abſoluitur:
poſtmodū in ꝯfeſſione ab eis abſolutꝰ eē
oſtendat. Qđ autē in ſola cordis ꝯtritiōe
etiā ante ꝯfeſſionē oris peccata dimittan-
tur: ꝓphetico illo teſtimonio approbare vo-
lūt qđ dr̄. Quacūqꝫ hora ingemuerit pec-
Ezech. 18 catoꝛ: ſaluus erit: et alibi. Quia adhuc te Eſaie. 65.
ps. 31 loquēte: dicā ecce aſſum. Et pſalmiſta. Di
xi inquit: cōfitebor aduerſum me iniuſti-
ciam meā dn̄o: ⁊ tu re. impie. pec. mei. Id
circo tn̄ poſt ꝯtritionē cordis: ꝯfeſſio quo-
qꝫ oris ē neceſſaria: qꝛ ſiqs etiā poſt impe-
tratā veniā peccatoꝝ ꝯfiteri eadē pctā ſua
neglexerit: quaſi inſtitutionis diuine con
temptoꝛ: ꝗuis nō ꝓ peccatis ꝗ iā dimiſſa
ſunt reus teneat: tn̄ pro ꝯtēptu reus erit.
Uel fortaſſis qꝛ peccata ipā iā ad ꝯtuma-
cem redeunt: ꝗ prius ꝑ cōpunctionē hu-
miliato dimiſſa fuerunt. Hac ḡ ratiōe pro
bant hoīes nullomō ptātē habere dimit-
tendi peccata: ſed hanc ſoliꝰ dei eſſe: ſicut
et in euangelio iudei ꝯtra dn̄m murmurā
math. 9 tes: qꝛ dixit paralitico dimiſſa ſunt pctā tua
aierunt ſolū deū poſſe peccata dimittere.
Sed fortaſſis ꝗ hoc de abſolutione pecca
torū dicunt: quō quiſqꝫ peccatō liget non
E ſatis diligenter attēdunt. Duobꝰ enim
modis: pctōꝛ ligatꝰ ē. Ligatꝰ eſt obdura-
4. ſe. diſ. 18. ca. Sꝫ queritur. tione mentis: ligatꝰ ē debito future dāna
tionis: Quādiu nāqꝫ grā dei cū hoīe ē: ſo
lutꝰ eſt hō: ⁊ ad bn̄ opandū expeditꝰ. Sꝫ
cū ꝑ pctm̄ grā dei ſubtrahit: ſtatiꝫ ipā ſua
obduratione mens intrinſecꝰ obligatur.
4. ſe. diſ. 50. ca. hic querit Iſta obduratio ſiue excecatio mētis inte-
riores tenebre ſunt: in qbus hō pro pecca
to ſuo ī pſenti obligatꝰ tenet: ⁊ niſi ab his
in hac vita ſolutꝰ fuerit poſtmodū ligatis
manibꝰ et pedibꝰ in exteriores tenebras
proijcit. Sꝫ qꝛ nemo ſua virtute pꝰ ruinā
peccati ſurgere valeret niſi diuina miſeri-
cordia gratuito ꝑueniens eū ſuſcitaret: idō
neceſſe eſt vt deꝰ grām ſuā quā peccātibꝰ
nobis iuſte ſubtraxerat: quādo ad penitē
tiam viuificandi ſumus: ſola miſericordia
nullis noſtris meritis ꝑcedētibus reddat
quatinus ipſa gratia adueniens coꝛ nr̄m a
torpore infidelitatis ⁊ a peccati morte ex-
ſuſcitet: vt ſcꝫ qui primū ipā ſola operante
ad penitentiam compuncti: a vinculis coꝛ
poris abſoluimur: etiam ipā deinde coope
rante penitentes a debito damnatōnis ab

ſolui mereamur. Hoc bene in reſuſcitatiōe XXI
lazari ſignificatum eſt: quē ipē dn̄s ꝑ ſe pri Ioh. 11.
us intrinſecus a vinculo mortis abſoluit:
viuificat autē de foris miniſterio ipſorum
apoſtoloꝝ cū ſolui ꝑcepit. Sic nanqꝫ in ſcā
eccl'ia nūc mortuos peccatis ꝑ ſolam grām
ſuam interius viuificās ad compūctionem
accendit: atqꝫ viuificatos ꝑ cōfeſſionem fo
ras venire precipit: ac ſic deinde ꝯfitentes
ꝑ miniſteriū ſacerdotum ab exteriori vin-
culo: hoc eſt a debito damnatōis abſolui.
Bene aūt debitū damnationis exteriꝰ vin
culū dicit. qꝛ ꝑtinꝫ ad tenebras exteriores
quas euadere dignatus nō eſt: quiſqs pri
us in hac vita a tenebris interioribus ſol-
ui nō meretur. Sed male inquiūt: de ſa F
cerdote dn̄i facitis: qui ei poteſtatē dimit-
tendi peccata ꝗ deo ſoli cōpetit tribuitis.
Non ego ſacerdotes deos facio. Sermo di marci. 2.
uinꝰ qui mentiri nō poteſt: ſacerdotes de-
os dicit. Dijs inquit nō detrahes: ⁊ princi Exo. 22.
pi populi tui nō maledices. Iſti vero con
tra legis ꝑceptum dijs detrahūt. qꝛ ptātē
diuinitꝰ collatā: ſacerdotibꝰ auferre volūt.
Neqꝫ vero ego ſacerdotibus ptātē dimitten
di peccata tribui: ille hominibus poteſta-
tem diuinam tribuit: qui de hominibus dos
facit. Sed tamē ipē ſicut ex ſemetipō deus
eſt: ita etiā ꝑ ſemetipſū quādo vult ſine hu
mana cooperatōne peccata dimittere poteſt
Hi vero ꝗ ex ſemetipīs dij nō ſunt: illi etiā
niſi eo a quo ſūt hoc quod ſūt: in eis et per
eos operāte: ⁊ eis cooperāte: peccata dimit
tere nō pn̄t. Quō ergo ſolus deus eſt bo- math. 19.
nus: nec tamē inde ſequit bonos non eſſe
etiā eos qui dn̄o ſeruiunt: ⁊ quō ſolus ds
mirabilia facit: ⁊ tamē de iuſto hoīe dici
tur: fecit eni mirabilia in vita ſua: ita eti-
am ſolus deus peccata dimittit: tūc quoqꝫ
quādo ſacerdotes ab eo et ꝑ eū dimittunt.
Ipē eni hoc in hoīe facit: qđ homo ꝑ eū
facit. Nec ideo dicēdū eſt hoīem ibi nihil
facere. qꝛ ꝑ eū ds facit: imo vero ideo multo
melius: ⁊ multo verius facere. qꝛ ꝑ eū deꝰ
facit. Hinc eſt: ꝙ petro ꝑncipi apl'oꝝ dicit.
Tibi dabo claues regni celoꝝ. Quodcūqꝫ math. 16.
ligaueris ſuꝑ terrā: erit li. ⁊ ī ce. ⁊ quodcū
qꝫ ſolueris ſuꝑ ter. erit ſo. ⁊ in ce. Nō dixit
quodcūqꝫ ſolueritis: hoc eſt: vt illi aiunt:
ſolutū oſtenderitis fuerit ſolutuꝫ: ſꝫ erit ſo
lutum. qꝛ ſententiam petri nō ꝑcedit ſꝫ ſeqꝛ
tur ſententia celi. Ne aūt hoc ſoli petro cō
ceſſū putes eē: audi qđ oībꝰ apl'is ac per

XXI hoc om̄ibus apoſtolorum ſucceſſorib⁹ ꝛ apo-
Joh. 20. ſtolorū vice fungēntibus dicat. Accipite in-
quit ſpm̄ ſanctū: quorum remiſeritis pctā: re-
mittūtur eis: ꝛ quorum retinueritis: retenta
ſunt. Ubi dixit: ſi oſtēderitis: ſuit ꝛc. Nuſq̄
hoc dixit: ſed dixit: ſi feceritis erit. Audiāt
ꝙ ꝛ intelligāt: quorum remiſeritis pctā: re. e.
Quib⁹ hoc dicebat̄ ꝓus dcm̄ fuerat. Acci-
pite ſpūm ſcm̄: ne vl' qḋ dabat̄ crederet̄ cō-
temptibile: vel qḋ accipiētes opant̄ exiſti
metur ex humana virtute ꝓcedere. Non
ergo mirū eſt: ſi hoīes pctā dimittere pñt.
q2 vt h̄ poſſint nō ex ſua: ſ3 ex diuina virtu
1. q. 1. vt e videnter. te accipiūt: ꝛ hoc hominibus deū dare nihil
math. 9. eſt aliud q̄z deū hoc per hoīes facere. Qḋ
aūt de mūdatione leproſi opponūt. minime
oppoſitioni eorum ſuffragatur. q2 ſi ideo pec-
cator ante ꝯfeſſionē abſolui credēdus eſt.
q2 leproſus mūdatus eſt añ demōſtratōnē
eadē rōne peccator poſt cōpūctōnē ad ſa-
cerdotem ire nō debet peccatū ſuū plange
re: ſed iuſticiā demōſtrare. q2 et ille ad ſa-
cerdotes miſſus ē: nō vt ſanitatē reciperz:
ſed vt ſanitatē demōſtraret: qḋ omnino fi-
des chriſtiana abhorret. Propterea ſi mi-
raculum qḋ dn̄s operatus ē: ſacerdotibus
nō ob reuerētiā officij: ſed ad improperiuz
oſtendit̄. q̄ aliud quoq̄z q̄z noui ſacerdotij
in ſpiritali curatōne cōtemptus generat̄.

Diuiſio

G
Ezech. 18 n Otādū quoq̄z eſt ꝛ illud qḋ dr̄: q̄-
cūq̄z hora ingemuerit peccator: ſal
uus erit. Ego de his ꝑcipue dictū
eſtimo: q̄ totā vitā ſuā in peccatis agētes: i
fine penitēt: ꝛ tūc peccata ſua deſerūt: quan
do iā in hac vita temp⁹ ſatiſfactiōis habere
nō poſſunt. Quibus dicit̄: ne tamen vllo
modo de venia deſperent. q2 ꝛ tunc quoq̄z
ſi vere penituerint: miſcdiam conſequi va
lent. Hoc eſt: quacunq̄z hora ſcz: etiā i extre
mis: etiā in articulo neceſſitatꝭ: ſi peccator
ingemuerit: hoc eſt: ex tota cordis ꝯtritōe
ꝯuerſus fuerit: ſaluus erit: ab eterna. ſ. dā
natōe. Quaſi alijs verbis diceret̄. Quacū
q̄z hora in pñti vita pctōr vere penituerit:
in futura vita nō peribit. Qḋ ſi q̄s cōten
dat illud qḋ dcm̄ eſt: ſaluus erit: nō eſſe di
ctum de ſaluatōne que in futuro tribuitur
ſ3 de illa potius q̄ in pñti abſolutione pctō
rū ꝯdonatur. Nō neceſſe ē tamē nos dicere
ꝙ peccator ab om̄i debito ſuo abſoluat̄: ſta
tim ex quo gemere cepit: donec totū conſe
quutus fuerit remediū: qḋ deus ad obtinē

dā veniā inſtituit. Hoc eſt aūt remediū: vt
corde peniteat: ꝛ ore cōfiteat̄ delictum: qḋ
cū fecerit: iā amplius debitor damnatōnis
nō erit: etiā ſi ſatiſfactio reſtat: quā ꝓ pec-
cato ꝑſoluit. Qḋ ſi forte pctōr vere penite 26. q. 6. Si pb̄r. ꝛ
at: ſed intercurrente articulo neceſſitatꝭ ad Cognouimus.
ꝯfeſſionē venire nō poſſit: ꝯfidēter ꝓnūcio
ꝙ in eo ſūmus ſacerdos complet: qḋ mor-
talis nō potuit: ꝛ apḋ deū iā factū conſtat:
qḋ hō q̄dē ꝟe voluit: ſ3 nō valuit ad iplere
q2 ꝯfeſſionē nō ꝯtēptus excluſit: ſ3 impedi
uit neceſſitas. Proinde id ſi qḋ dictū ē: q̄cū Ezech. 18
q̄z hora ingemuerit peccator: ſal. erit: de ꝑ
ſenti ſalute accipitur: ſic intelligendū ē: ac
ſi diceretur. Tūc peccatoris ſalus incipit:
qñ veraciter ꝓ delictis ſuis ingemiſcit. q̄
tamē ſalus tūc plene ꝑficitur: qñ id vñ ige
muerit etiam ore cōfitet̄. Itē illḋ qḋ dici
tur. q2 adhuc te loq̄nte dicam: ecce aſſum. Eſaie. 65
Sic ꝯuenīēter pōt accipi q2 deus pi⁹ adeſt
ꝑ grām: vt cor ad penitētiā cōpungat: dei-
de adeſt: vt peccatorum indulgentiam confi-
tenti tribuat. Poſtremo id qḋ de pſalm̄ P
opponūt: dixi cōfitebor aduer. me in iu. m.
do. ꝛ tu re. im. pec. mei. ſanctus gregorius Ps. 31. Gregori⁹
de culpa cogitationis tātummō dcm̄ eē aſ-
ſeruit in hec verba. Sepe miſericors deus
eo citius peccata cordis abluit: q̄ hec exire
ad opera nō ꝑmittit. Un̄ recte ꝑ pſalmiſtā
dr̄. Dixi cōfi. ad. m. i. m. d. ꝛ tu re. im. p. m.
Et paulopoſt. Quā facilis ſuꝑ hec venia
ſit oſtendit: q̄ dū ſe adhuc ꝑmittit petere.
Hoc qḋ ſe petere ꝑmittebat optinuit: qua
tenus q2 cū vſq̄z ad opus non venerat cul
pa vſq̄z ad cruciatū nō ꝑueniret penitētia:
ſed cogitata afflictio mentē tergeret: quaz
nimirum tātummō cogitata iniq̄tas inq̄nauit.
Qḋ ſi q̄s hoc de q̄libz delicto velit accipere:
ſciat tamē aliud peccatū eē: aliud impieta
tem peccati. Impietas nanq̄z peccati ipſa
rectiſſime obduratio cordis accipitur: que
primū in compūctōne ſoluitur: vt poſtmo
dū in ꝯfeſſione pctm̄ ipm̄. i. debitū dānati-
onis abſoluatur. Sed ſiue hoc ſiue alio q̄-
cunq̄z modo ꝑdicte auctoritates exponan
tur: nos veriſſime ꝯfitemur ſacerdotes dei
in eccleſia poteſtatē habere ligādi atq̄z ſol
uendi nō perfunctorie inuſitato quodā ge
nere loq̄ndi ſignificatā: ſ3 veraciter a dō cō
ceſſam: Quibus dictum eſt. Quorū remi
ſeritis peccata: re. eis: ꝛ quorum retinueritis Joh. 20.
re: erūt. Sz forte quis opponet: q2 ſacer-
dotes multos ligāt i eccl'ia: q̄ apḋ deuz nō I

ligant:itēq; multos ſoluūt ꝗ apud deū li-
gati ꝑmanēt. Sed ſepe ⁊ innocētes ligāt:
et in reatu ꝑmanētes abſoluunt: ⁊ ſic verꝝ
Joh.20. non erit: quoꝝ remi.pec.re.e.⁊ q.retinue.
re.erunt. Sꝫ ſciendū eſt: ꝙ ſepe ſacra ſcrip
tura ſic de re aliq̄ loquit̄ vt quid inde ven
turū ſit ꝓnunciare videat̄: ⁊ tn̄ virtutē eiꝰ
magis ꝙ̄ euentū exꝓmat: q2 non q̄d eueni
re debeat ſꝫ q̄d euenire poſſit oñdat. Ver
bi grā. Dicit quodā loco ſcriptura. Qui
marci.16. crediderit ⁊ baptizatꝰ fuerit ſal.erit: ⁊ tn̄
ſcimꝰ: q2 multi credentes baptiſmū accipi
unt: ꝗ poſtea culpis ſuis exigentibꝰ reꝓ-
bati ad ſalutē eternā non ꝑtingūt. Itē in
Johā.6. alio loco. Qui manducat carnē meā ⁊ bi-
bit ſanguinē meū habet vitā eternā: ⁊ i iu
diciū non veniet: ſed tranſiet de morte ad
vitā. Et tn̄ paulus dicit. Quia q̄ſquis cor
pus dn̄i indigne manducare ⁊ calicē bibe
re ꝑſumpſerit: iudiciū ſibi manducat ⁊ bi
bit. Ubiq; ꝗ magis virtus ſacramentorū
exꝓmit̄: nec qḋ ꝑ ea q̄libet ꝑticipātes ſal-
uandi ſint: ſed qḋ ſaluari poſſint ſignifica
tur. Quaſi diceret̄. Tanta virtus ē bap-
tiſmi: vt q̄ſquis illud fideliter ⁊ deuote ac
cepit: ꝑ illḋ ad eternā ſalutē ꝑtingere poſ-
ſit. Itē tanta virtus eſt in ſumptione cor-
poris ⁊ ſanguinis mei: vt ꝑ illud q̄cunq;
digne ſumpſerit eternā vitā conſeq̄ poſſit
Johā.21. Simili mō hoc dictum eſtimo: quoꝝ remi
ſeritis peccata: re.eis: ⁊ quoꝝ retinueritis
retenta erūt. Ac ſi apertiꝰ diceretur. Tā-
tam vobis poteſtatē in ligandis et ſoluen
dis peccatis tribuo: vt quiſquis a vobis li
gari meruerit: apḋ me ſolutus eſſe nō poſ-
ſit: ⁊ quiſquis a vobis ſolui meruerit: iam
apud me ligatus nō ſit. Audiāt homīes: ⁊
intelligāt peccatores: qḋ preſidiū eis a dō
concedit̄: quod rurſū iudiciū preparatur.
Fortaſſis deum necdū interpellare preſu-
mūt. Habēt homīes ſacerdotes vice dei fū
gētes: cū quibꝰ interim cauſā ſuā ſine pe-
riculo agere poſſūt. Ament interceſſores:
⁊ timeāt iudices. Diuiſio.

R q Uorundā inquiſitio eſt: q̄d opus
ſit deo ad ſoluēda pc̄tā hominum:
homīes coopatores querere: qua-
ſi ꝑ ſe quod voluerit nō valeat adimplere.
Sed certiſſime ſcire debemꝰ: qḋ in abolen
dis peccatis nequaq̄ꝫ deo humana coopa-
tio ſuffragetur. Ideo tn̄ hoīem coopatorē
fieri. q2 ſalus peccatoris eo modo cōpeten
tius ꝑficitur. Quid eñ peccata: niſi plage

quedā ſunt: ⁊ quid eſt penitētia niſi medi- XXI
cina. Et ſcimus quidem in ſanandis vul-
neribus carnis: niſi cōgruum adhibeatur
remediū dolori: nequaq̄ꝫ ſequitur effectus
curatōnis. Quia ergo ꝑ ſupbiam oīe pec
catum gerit̄: neceſſe eſt: vt ꝑ humilitatem
oīs penitētia cōdiat̄: quatinꝰ inobedien
tiā obedientia frāgat: ⁊ elationis tumorē
humilitatis deuotio ꝑmat. Conueniens er-
go valde eſt: vt nos ꝗ peccādo deo contu-
maces fuimꝰ penitēdo etiā ſeruis dei ſup-
plices ſimus: ⁊ hō ꝗ ad dei grām cōſeruan
dā mediatore nō eguit: iā eā recupare nō
niſi ꝑ hominē mediatorē poſſit. Nā ⁊ hoc
ſaluberrimū eſt peccatori: vt diſcat ꝙ̄ lōge
peccādo a deo receſſerit. Cū aūt difficulter
penitēdo ad deū redit. q2 ⁊ cautior de reli-
quo efficitur: cū nō ſine graui labore peni-
tenti aditus indulgentie aperitur. Gemat
ergo peccator ⁊ ſuſpiret: ⁊ anxius ꝓ pecca
to ſuo timeat: ⁊ expaueſcat ſollicitꝰ diſcur
rat: auxiliatores ⁊ interceſſores q̄rat: pro-
ſternat ſe humiliter homi ꝗ noluit humili
ter aſtare creatori: vt in hoc etiā facto quo
dāmō ad deum clamet: ⁊ dicat. Vide dn̄e:
⁊ ꝯſidera ⁊ attende q̄d facio. Scio quidem
dn̄e ⁊ fateor: q2 tibi ſubici nolle damnabil̄
fuit elatio: ſꝫ iā ꝓpter te corā homīe ꝓſter
ni: non ſit queſo tibi deſpicabilis deuotio.
Magnū eſt quod abſtuli: nec parum ē qḋ
reddo. O ꝙ̄ ſuauis et iocūda dei nr̄i miſe-
ratio: totū bonū ipe noſtrū in nobis opera
tur: ⁊ velut pater alludēs in filijs ſic totuꝫ
facit: vt quaſi nihil facere videatur. Ecce
peccator compunctus: gemit: ſuſpirat: la-
chrimatur: confitetur reatū ſuuꝫ: poſtulat
veniā: flagitat miſcḋiam: ⁊ hoc totuꝫ quaſi
ex homīe eſſe creditur. Sꝫ quis q̄ſo hoc fa
cit: niſi ille ꝗ intꝰ ꝑſidet: ⁊ cor hoīs ad hoc
faciendū mouet. Obſecro: vt non ſit onero
ſum: ſi breue huius rei quoddā exemplūꝫ
propoſuero. Pater quidam quendā cōtu
macem filium cum magno furore expulit:
vt ita afflictus humiliari diſceret. Sꝫ illo
in contumacia ſua perſiſtente quadam di-
ſcreta diſpenſatione conſilij a patre mater
mittitur: vt non quaſi a patre miſſa: ſed q̄-
ſi materna per ſe pietate ducta veniēs mu
liebri lenitate obſtinatum demulceat: cō-
tumacem ad humilitatem flectat: vehemē
ter patrem iratum nunciet: ſe tamen inter
uenturam ſpondeat veniam promittat: cō
ſilium ſalutis ſuggerat: interceſſores que-

XXI rere ſuadeat: non niſi magnis precibus pa
trem placari poſſe dicat: cauſam tamen rei
ſe ſuſcepturam aſſerat: ⁊ ad bonum finem
rem omnem ſe perducturam promittat.
Videte queſo: ſi non ita cauſa noſtra agit.
Peccantem filium deus pater quaſi expu
lit iratus: cui tamen in ꝓpoſito bone volū
tatis ſue fortaſſis nunq̃ iratus fuit. Sed
quia infirmitas humana ꝑ ſe de lapſu ſur-
gere non valet: ad cor peccatoris mꝰ gratia
mittitur: ſacerdos interceſſor querit: vt do
cui iratus non fuerat complacetur. Quid
dicam. Quis ſapiēs et intelliget hec: et cu
ſtodiet miſeriās domini? Nunquid enī ſu-
perfluo ideo factum eſt quod factum eſt.
q̄ deus ab irato in propicium mutatꝰ non
eſt: qui ſuis nunq̃ ꝓpicius non eſt. Abſit.
Sed neceſſe eſt ſic fieri. q̄ aliter reatꝰ meri
ti ſceleris non poteſt expiari. Neceſſe ē er-
go ſic fieri. q̄ deus hoc etiā quod dare de-
ſiderat: a ſe precipit poſtulari. Neceſſe eſt
ergo ſic fieri. q̄ et ſi in deo ſcd̄m ꝓpoſitum
erga nos rei nō fuerat: in nobis tamē ſcd̄m
reatum ira manebat: Que cum debita ſa-
tiſfactione ſoluitur: vt ita dicam: non deus
homini: ſed deo homo reconciliatur.

Dominica. xx. Scd̄m Matheū.

Loquebatur ieſus cum diſci
pulis ſuis in parabolis di-
cens. Simile factum eſt reg
math. 22. num celoꝝ homini regi qui
fecit nuptias filio ſuo. ⁊ cetera. In para-
bolis audiunt q̄ apte non merebātur audire.
Sciēs dn̄s volūtarē ſententiā cōtra ſe. nihilo-
minus tamen increpat illos. Rex iſte: deus pa-
ter eſt. Qui fecit nuptias filio ſuo: quādo ī vte-
ro virginis eum humane nature coniunxit. que
cōiunctio ex duabus extitit naturis: non ex dua
bus perſonis. Apertius dici pōt. Nuptie ſūt ſo
cietas chriſti ⁊ eccleſie: tā ex iudeis q̄ ex gētibus
congregate. Huius ſponſi thalamus fuit vterꝰ
virginis. Congregatio iuſtoꝝ regnū celoꝝ dicit.
q̄ in ea celeſtes virtutes regnāt. Que in hoc ſi-
milis eſt deo patri. q̄ ſicut ille filio ſuo cōiunxit
eccl̄am: ita illa congregatio filios ſuos quos do
generat ꝑ verbū ꝑdicatōis. ꝑ fidei ſacramēta cō
iunxit eccleſie fideliū. Et vocauit plures. ⁊
hora cene miſit ſeruos ſuos vocare in-
uitatos ad nuptias. ⁊ nolebant venire.
Lucas deſcribit ſub appellatōe cene q̄ mathe
dicit prandium eſſe: cū apud antiquos quotti-
die ad horā nonā prandiū fieret. qd̄ cena voca-
bat. Prandiū ſeu cena doctrina eſt iuſticie: ⁊ ver-
Exo. 16. ba diuina. Manna figurā habens verbi in deſer

to ideo dicebatur manna: qd̄ hebraice dicit: qd
eſt hoc: vt quotienſcunq̃ audimus verbum ad
moneat nos ipm̄ nomē requirere. quid ē hoc qd̄
audimus. Et ſicut cibum cū maſticauerimꝰ di-
mittimus in ſtomachū: ita et verbum bn̄ tracta
tum cōmendandū eſt memorie quaſi ſtomacho
Inuitatio fuit qn̄ dominꝰ dixit ad abrahā. Exi
de terra tua et de cognatōe tua. et veni in terrā Gen. 12.
quam monſtrauero tibi: ⁊ dabo tibi illā ⁊ ſemi-
ni tuo. Quam terram. Orientalē fluentem lac ⁊
mel. Quod verum non eſt de terra iudee. Nunq̃
enī illa fluxit lac et mel. Sed eſt rationalis qua
chriſtus ſuſcepit. de cuius incarnatōe lac ⁊ mel
ꝓceſſerunt. Lac id eſt opus miraculorum: ꝑ qd̄
rudes quaſi pueri ſuſtentantur: mel id eſt eloq-
um doctrine. vt ait ꝓpheta. Quā dulcia fauci-
bus meis eloquia tua ſuper mel et fauū ori m.
Bene ergo dictū fuit abrahe. exi de terra tua: et
de cognatione tua. i. de iudaiſmo. ⁊ de circumci
ſione intellige exeundū eſſe qui ſaluari vult. Nec
ſolum iudei ſed et nullus homo pōt mādūcare
lac et mel dei niſi terram ⁊ cognationē ſuam re-
linquat. vt eſt illud. Niſi quis reliquerit patrem
⁊ matrē. ⁊ cetera: non pōt eſſe meus diſcipulꝰ.
Item. Qui vult meus eſſe diſcipulus: abneget
ſemetipm̄. Relinquit ergo cognationem ſuā.
qui non contemnit eam: ſed qui plus diligit de-
um q̄ parentes. Relinquit terrā ſuā: qui car-
nis ſue nō ſequit voluptatem. Ex tēpe moyſi ce-
pit conuiuium iſtud preparari quādo lex data eſt.
Quod conuiuium ita diuerſis ſpeciebus iuſticie
decoratum eſt: ſicut regale prādiū diuerſis cibis
ornat. Ex eodē tp̄e ceperūt inuitatores. i. ꝓphete.
Iterū miſit alios ſeruos dicens. Dici-
te inuitatis. ecce prandiū meū parauī.
tauri mei et altilia occiſa ⁊ oīa parata
venite ad nuptias. Serui ꝑmi fuerūt ꝓphe
te ꝑnūcij incarnatōnis. ſecūdi ſunt apoſtoli:
qui facta aſſerunt. Vn̄ hic dicitur prandiū pa-
ratū. i. miſterium incarnatōis cōpletū. ⁊ introi
tus regni apertus: qui ante fuerat clauſus. Tau-
ri et ſaginata occiſa: intelligunt ſācti occiſi. Om
nes ꝓphete et chriſtus ideo occiſi ſūt: vt hoc ſpi
rituale tabernaculū firmiter figeretur. Nam nec Exo. 12.
viſcera agni. i. eloquia chriſti homines nō mādu
cauerūt niſi poſtq̄ occiſus eſt. ſed poſt mortem
eius euāgelia ꝑdicauerunt: ſic et viſcera. i. eloq̄a
prophetarū nō ſūt ſuſcepta: niſi poſtq̄ occiſi ſūt
Si enī ſuſcepiſſent ſermōes eſaie: nunq̄ ſerrā ſ
ſent eū: ſed poſtq̄ occiſus eſt: iudei ceperūt eū
legere. Sicut enī nullius viuentis animalis vi
ſcera manducantur: ita viuentium ꝓphetarū
ſermones nemo ſuſcepit. Saginata: ſūt gratia
dei plena. Nec ideo dixit tauros ⁊ ſaginata quia
tauri fuerūt ſaginati. ſed non oēs ſaginati fu
erūt tauri. Quidā enī tantū ꝓphete fuerūt. qui
dam aūt ꝓphete et ſacerdotes. ſicut hieremias
et ezechiel. Ergo ſaginata dicit ꝓphetas tātum
modo. q̄ repleti fuerūt ſpū ſcō: tauros autē qui
⁊ prophete fuerūt ⁊ ſacerdotes. Sicut enī tau-

ri duces ſunt gregis:ita et ſacerdotes principes populi. Aliter. Tauri ſūt patres veteris teſtamē ti. qui inimicos ſuos ex pmiſſiōe legis quaſi cornibus virtū repentiebant. Altilia vero ſignificant patres noui teſtamēti euangelica pcepta ferentes: et pennis ſancte contemplationis ad ſublimia elatos per gratiam eterne pinguedinis perceptam ſaginatos ſicut altilia ſaginata dicim⁹: ab eo quod eſt alere. Nota ꝙ in priori inuitatiōe nihil de tauris ⁊ altilibus dicitur ſed in ſecūda. qꝛ ōs cum verba ei⁹ audire noluimus adiungit exempla. Omnia inquit parata ſunt. qꝛ quicqd ad ſalutē querimur: totū id adimpletū eſt in ſcripturis. Qui ignarus eſt: inueniet ibi quid diſcat. qui contumax eſt et peccator: inueniet ibi futuri iudicij flagella. Omnes ibi inueniūtur i ſcripturis et paruulorum et maiorū.

N

Illi aūt neglexerūt et abierūt alius in villam ſuam alius vero ad negociationem ſuam. Non dixit malignati ſūt. ſed neglexerūt. qꝛ non omnes iudei crucifixerūt chriſtū. aut i morte ei⁹ ꝯſenſerūt. Omnis actus humanus duplex eſt. aut villa ſcꝫ aut negociatio. In villa intelligitur omne opus terrenū. ſiue in agro. ſiue in vinea. ſiue in ferro. ⁊ quicquid labore manuū fit. Quod aūt in labore manuū ſed ⁊ alijs lucris conſequimur. vt in honoribus permanere. aut in militia aut in mercatōne: omne hoc negociatō appellatur. Duobus ergo verbis omne opus humanū concluſit ſiue honeſtum: vt eſt ville cultura. Vn̄ ſalomon. ne oderis opationem ruſticam ſiue inhoneſtam. vt eſt negotiatio dignitatis ſiue militie. ſiue mercature. vn̄ nihil antea iudei tenebāt Sed forte dicis. Et villam colere peccatum eſt. qꝛ impedimentum eſt. Non eſt cultura ville peccatum: ſed in pferendo eam deo facis eſſe peccatum. Aut ita. Villa eſt mūdus iſte. circa quem amatores mundi occupantur. negociatio autē. predicatio legis ⁊ pcuratio templi quā auari ſacerdotes et ceteri miniſtri templi quaſi negociationem exiſtimant. Sequitur. **Reliqui vero tenuerunt ſeruos eius. ⁊ contumelia affectos occiderunt.** De ſua morte tacet. qꝛ in poſt parabola inde dixerat. ⁊ oſtendit mortē diſcipulorū ſuorū. quos poſt aſcenſum ſuū occiderunt iudei. **Rex autē cum vidiſſet iratus eſt. ⁊ miſſis exercitibus ſuis pdidit homicidas illos. ⁊ ciuitatē illorū ſuccēdit.** Magni criminis arguūtur qui ſeruos regis occiderūt. Quando venit ad vltionem homo ſiletur. ⁊ rex tantuꝫ dicitur. Exercitibus. i. malis angelis ſeu romanis ſub veſpaſiano et tito iudeos interemit. ⁊ puaricatricem ſuccendit ciuitatem. Vel ita. Exercitibus id eſt ſanctis angelis per quos iudicium exercebit. pſequētes perdet. ⁊ ciuitatē: id eſt carnem in qua habitauerant cū anima in gehenna cremabit.

G

Tūc ait ſeruis ſuis. Nuptie quidem parate ſunt. ſed qui inuitati erant non fuerūt digni. Ite ergo ad exitus viarum. ⁊ quoſcunqꝫ inueneritis vocate ad nuptias. Si in ſcriptura ſacra vias actiones accipimus: exitus viarum intelligimus defectus actionum. qꝛ illi plerumqꝫ facile ad dominum veniunt. quos in terrenis actibus proſpera nulla comitantur. **Et egreſſi ſerui eius in vias congregauerunt oīes quos inuenerūt malos ⁊ bonos. ⁊ implete ſunt nuptie diſcūbentiū.** Per malos et bonos apte oſtenditur. qꝛ p nuptias eccleſia deſignatur. que nūc et indiſcreta ſuſcipit. ⁊ poſtmodū in egreſſione diſcernit. Mali miſcentur bonis. quia nequaqꝫ perducit̄ ferrꝫ anime ad ſubtilitatem acuminis ſi in hoc nō eraſerit lima aliene prauitatis. Debent enī boni tolerare malos ſicut in archa noe diuerſa fuerunt genera animalium. ⁊ in horreo ſunt grana cum paleis. **Intrauit auteꝫ rex vt videret diſcumbentes. Et vidit ibi hominē nō veſtitū veſte nuptiali. ⁊ ait illi Amice quomodo huc intraſti non habens veſtem nuptialem.** Rex. i. deus intrauit. nō quin vbiqꝫ ſit. ſed vbi vult aſpicere ibi dicit̄ preſens. vbi aūt non vult dicitur abſens. Intrauit vt videreꝫ id eſt videri faciat ſingulorum merita. De futuro loquitur hic per tēpora preterita. Dies aſpectionis dies eſt iudicij quādo viſitaturus ē chriſtianos qui ſuper menſam ſcripturarum recūbunt. i. requieſcunt. ⁊ celeſtib⁹ replentur doctrinis. Veſteꝫ nuptialem accipe precepta dn̄i. Si quis igit̄ in tpe iudicij fuerit inuentus ſub nomine chriſtiano: indutus exuuijs veteris hoīs. audiet illō. Amice quō huc intraſti. Amicū vocat. qꝛ inuitat⁹ fuit. Ampli⁹. Veſtis nuptialis eſt charitas quā habere debet omnis baptizat⁹ ⁊ que ita habetur in duobus preceptis. i. in dilectione dei et proximi: ſicut in duob⁹ lignis ſuperiori ⁊ inferiori veſtis texitur. Amice dicit: ac ſi aperte dicat. Amice ⁊ non amice. amice p fidē ſed non amice per operationem. **At ille obmutuit.** Nūc abſcondimus opera. ⁊ celamus corda noſtra. ſed in illo die quando ſol et luna et totus mundus ſtabit aduerſum nos in teſtimonium peccatorum. et ſi oīa taceant: ipe tamen cogitationes noſtre et ipſa opera ſpecialiter ſtabunt ante oculos noſtros ante deum: dicente apoſtolo. Cogitationibus inuicem accuſātibus aut etiam defendentibus in die quādo iudicauerit dominus occulta hominum per ieſum chriſtum. **Tunc dixit rex miniſtris. Ligatis manibus eius et pedib⁹ mittite ī tenebras exteriores. vbi erit flet⁹ ⁊ ſtridor dētiū.** Ligatas manus et pedes fletumqꝫ oculoruꝫ et ſtridores dētiū. vel ad cōprobandam reſurrecti-

XXI onis veritatem intellige. vel certe ideo ligantur. manus ꝛ pedes: vt deſiſtant male operari: ꝛ currere ad effundendum ſanguinẽ. Que nunc ſponte ligantur in vitio. tunc in ſupplicio ligabũtur dolendo. In fletu quoqꝫ oculorum ꝛ ſtridore dentium per metaphoram membroꝝ corporalium magnitudo oſtẽditur tormẽtoꝝ. Exteriores tenebre ſunt nouiſſime. i. eterna nox dam nationis. qꝛ interiores ſunt cecitas cordis. Repulſo vno iniquo omẽ corpus malorum exꝓmitur: ꝛ generalis ſententia infertur.

P

Multi autem ſunt vocati pauci vero electi. Tale ẽ quod dicit. Non vnus tantũ de vocatis eſt eiectus de nuptijs. ſed de multis eſt intelligendũ. Diuini eni verbi nunc epulas ſumimus. ſed in die iudicij rex intrans nos diſtinguet. Aliter. Ex hoc qꝺ non dixit. intrauit rex vt remuneraret ſed vt videret: datur ſuſpicio ne forte hoc nõ de vindicta iudicij intelligatur. Neqꝫ enĩ dixit. mittite eum in tenebras inferiores. id eſt in inferiora loca īferni. Unde alibi. et eripuiſti aĩam meã ex inferno īferiori. ſꝫ dixit exteriores. Ergo ſcꝺm hanc ſententiam dies aſpectionis dies temptationis eſt. quãdo dignatus eſt temptare eccl'iaꝫ ſuam vt videat qui fideꝫ habeat et opera. Quotiens ergo temptat eccleſiam ingredit̃ ad eam: vt videat qui ſunt digni nuptijs celeſtibus: ꝛ ſi tunc inuenit indignum aliquẽm interrogat eũ. Quia humana ſimplicitas difficile fraudulentiam ſimulate mentis intelligit: idcirco hunc indignum cetu nuptiali deus ſolus inuenit. Nuptiale autẽ veſtimentum: eſt fides vera. Uñ apoſtolus ait. Expoliate vos veterẽ hominem cum actibus eius veſtiẽtes vos nouum qui ſcꝺm deum creatus eſt in iuſticia et ſanctitate veritatis. Iuſticia pertinet ad conuerſionem bonam: ſanctitas veritatis ad fidem veram. Interrogatio autem fit in cogitationibus impij. quaſi dicat. Ut quid chriſtianus es factus. Opera tua non ſunt chriſtiani. Habet tale. cum viderit deꝰ nõ habentem quid reſpondeat conſciẽtie ſue: tradit eum ſpiritibus inductionum. Nã mala per malos miniſtros reddit. ꝛ ligant ei manus. id ẽ opera rectitudinis. ꝛ pedes id eſt motus anime quibus incedit non de loco ad locum. ſed de malo ad bonũ. et de bono ad malum. vt ſic laqueũ perditionis incurrat. Et ita mittitur in exteriores tenebras. vel gentilium vel iudeoꝝ vel hereticorum. Et forſitã propinquiores ſunt tenebre gentilium q̃ veritatem ſpernunt quam nõ audierunt. exteriores autem iudeorum qui non crediderunt: magis exteriores hereticorum qui didicerũt. Modo mittuntur in tenebras exteriores. poſtea patientur fletus ꝛ ſtridores dentiũ.

Col. 3.

Expoſitio de eodem.

Q

Luce. 11. b Eati q̃ audiũt verbum dei ꝛ cuſtodiũt illud. Multi ſũt chariſſimi q̃ verbũ dei nec aure corpis audire volũt. Pleriqꝫ vero hoc aure q̃dẽ audiũt: ſꝫ minime beati ſũt. qꝛ illud opatione non diligũt. Qui aũt illud ſollicita aure audiunt: intento corde cuſtodiunt: deuoto opere implere ſatagunt. Hi beati ſunt. qꝛ cum verbo dei in eternum exultabũt. Idem verbũ refert hodie in euãgelio: qꝛ q̃dã rex fecit nuptias filio ſuo. Qui miſit ſuos ſuos inuitatos vocare: ꝛ nolebãt venire. Iterũ alios miſit: quibus vt inuitatis prandium paratũ: tauros ꝛ altilia occiſa: ꝛ omnia parata dicerẽt p̃cepit. At illi negligentes: alius in villã: alius ad negociationẽ ſuam abierũt: alij tentos ſeruos et contumelijs affectos occiderũt. Quod rex miſſis exercitibus ꝑdidit: ꝛ ciuitatẽ illoꝝ ſuccẽdit. Deinde ad exitus viarũ miſit: ꝛ quoſlibet ad uocari iuſſit. Poſtq̃ aũt implete ſũt nuptie diſcumbentiũ: intrans rex: vidit quendam nõ habere veſtẽ in nuptijs vtentiuꝫ: iuſſit eũ ligatis manibus et pedibꝰ ꝓici in tenebras exteriores: vbi eſſet fletus ꝛ ſtridor dentium: dixitqꝫ multos eſſe vocatos: paucos ṽo electos. Rex qui nuptias filio fecit: eſt deꝰ pater: qui ieſu chriſto filio ſuo ſponſam eccleſiã coniunxit. Huius nuptialis thalamus: erat ſacre virginis vterus. Serui qui inuitatos vocauerũt: erant prophete: qui iudeis ꝑ patriarchas inuitatos chriſtũ incarnandũ p̃nunciauerunt. Qui venire nolebant: erant hi: qui ꝓphetis nõ credebãt. Serui ſecũdo miſſi apl'i fuerunt qui per totam iudeã chriſtum ꝓ nobis incarnatum predicauerũt. Prandiũ paratũ erat ſaginati vituli: ſcꝫ corpus ꝓ nobis iaꝫ oblatum. Tauri feroces tyranni extiterũt qui cuncta orbis regna perdomuerũt. Altilia vero erant philoſophi. q̃ oĩa ꝑſcrutando volauerũt mente vſqꝫ ad ſydera celi. Hi occiſi erant: dũ dei ſapientia ſuperborum colla: ꝛ ſublimiũ calcauerat humiles et pauperes parentes elegerat: ſapientiaꝫ prudentium reprobauerat: ydiotas ꝛ ſimplices homĩes ad predicandum conſtituerat. Oĩa erãt parata. quia cuncta ad ſalutem pertinentia fuerant prolata. Scripturam omnibus aperuerat: baptiſmus et penitentia cunctis patebat. At illi neglecta ſalute: ad nuptias domini venire noluerunt: ſed alius in villam: alius ad negociationem abierunt. quia tantum terrenis lucris inhiauerunt: ꝛ ideo celeſtia amare non potuerũt. Reliqui vero ſeruos regis

math. 22

contumelijs affectos occiderũt. quia phariſei et principes ſacerdotũ apoſtolos car
cere: vinculis: verberibus affecerũt: quoſ
dã ex eis occiderunt: alios de finibus ſuis
cũ ↄtumelia ꝓpulerũt. Rex aũt miſſis exer-
citibus homicidas illos perdidit: ⁊ ciuita-
tem illorũ ſuccẽdit: qñ nutu dei romãi ꝑn-
cipes cũ exercitibus iudeã intrauerũt: par
ricidas iudeos varijs ſupplicijs interemerũt
ciuitatẽ hierl'm igni ſuccenderũt. Deinde
ad exitus viarũ ſerui diriguntur: ⁊ quoſli-
bet vocare ꝑcipiũtur. qꝛ ꝑfecto dum iudei
ad nuptias dei venire recuſant: apl'i in viã
gentiũ abeũtes: ydolatras ad epulas dĩ in
uitãt. Bonos ⁊ malos ↄgregauerũt. quia
multos reprobos cũ electis ad fidẽ traxe-
runt. Nuptie diſcumbentium implentur:
qñ numerus electoꝝ implebit. Rex intra-
bit diſcũbẽtes videre: qñ ad iudiciũ veni-
et: cunctos ꝓ meritis diſcernere: ſicͭ ſcꝑtuꝫ
eſt. Veniet dñs in iudiciũ cũ omĩ deſpecto
hoc eſt: tam diligẽter iudicabit in hoc mũ-
do deſpectiſſimũ: ꝙ omĩ glĩa excellentiſſi-
mũ. Non veſticus veſte nuptiali foras ꝓ-
icitur. qꝛ carens caritate dei: nuptijs eius
qui eſt charitas nõ admitretur. Veſtiꝫ nã-
qꝫ nuptialis eſt charitas: per quã adipiſci
tur eterna claritas. Man⁹ ⁊ pedes ibi ſu-
tibus peccatorũ ligabũtur: que hic prauiſ
operibus conſtringũtur. Membra quippe
que ħ ad malũ laxantur: ibi ad ſupplicĩũ co
artantur. In tenebras exteriores proiciũ-
tur: qui nunc interiores tenebras delecta-
biliter patiũtur. Ibi erit fletus et ſtridor
dentium. qꝛ tranſibunt ab aquis niuiũ ad
calorem nimiuꝫ. A fumo etenĩ ignis fletũ:
a nimio frigore patiũtur ſtridorem dentiũ.
Multi autẽ ſunt vocati: pauci vero electi.
qꝛ vicꝫ multi ad fidem vocantur: ſꝫ ſoli ele
cti ſaluantur. Due vocatiões ſunt: vna ex
terior: alia interior. Per exteriorẽ: mlti ꝑ
apoſtolos et ꝑdicatores vocati ſũt ad fidẽ:
ꝑ interiorem pauci per filium tracti ſunt
ad patrem. Per exteriorem mlti piſces ſa-
gene fidei inheſerũt: quos electores iteruꝫ
foras miſerũt: ꝑ interiorẽ pauci latuerunt
quos in vaſa elegerũt. Nunc ſunt reprobi
ꝑmixti electis: vt palee granis: chriſto aũt
cum ventilabro veniente palee excuſſe ig-
ni inextinguibili traduntur: grana autem
R in horreum congregabũtur dei. Et nos
dilectiſſimi ad nuptias dei cum multis vo
cati ſumus: ſtudeamus bonis actibus: vt
cum paucis electi ſimus. Prandium nob XXI
quotidie paratur: dum ſacra ſcriptura cuꝫ
corpore chriſti nobis proponitur. Tauri
ad hoc conuiuium occiſi ſunt. quia apoſto
li tauri gregis domini ꝓ inuitatione harũ
epularum extincti occubuerunt. Ad hoc
etiam conuiuium altilia occiſa ſunt. qꝛ qꝗ
ad celeſtia mente conuolantes: ꝓ his epul'
proſtrari ſunt. Tauri quoqꝫ perſecutores
fuerunt: qui cornibus crudelitatis fideleſ
ventilauerũt: ſed chriſto veniente iã ener
uati ſunt. Volatilia aũt heretici extiterũt
qui quodãmodo ad alta volauerũt: quan-
do in celum os poſuerunt: ⁊ iniquitateꝫ in
excelſo contra deum locuti ſunt: ſꝫ a catho
licis victi ⁊ exterminati ſũt. Et qꝛ hec om-
nia ꝑ chriſti potentiam ſũt ſedata: omĩa ſt
nobis ad ſalutẽ parata. Ideo ob nulla ne-
gotia negligamus: qui n tota feſtinãtia ad
epulas dei veniamus. Dei quippe ↄuiuiuꝫ
eſt perennis vite gaudium. Ad hoc currit
quiſquis dei ꝑcepta implere ſatagit. De ex
itibus viarũ vocati ad nuptias iam diſcũ-
bimus. qꝛ de varijs erroribus ad ſacramẽ-
ta dominica conuenimus. Et ideo dilectiſ
ſimi veſte nuptiali reſplendeamus: vt vi-
delicet deũ ꝑ omĩbus: ⁊ proximos tãꝙ noſ
ipſos diligamus. Quem in hac veſte rex
intrans non inuenerit: ligatum de conui-
uio eici i tenebras infernales iubebit. Ho
rũ autẽ ciuitates ipĩs perditis cremantur
a qb⁹ ſui miſſi iniurijs affecti enecãtur. qꝛ
nimirũ demonib⁹ ꝑdẽdi ꝑmittũtur: a qui
bus predicatores hic cõtumelijs affligun-
tur: ⁊ corpora illorum demũ igni extingui
bili ſuccenduntur. De his nuptijs texuit
rex ſalomon dulce epythalamium: dum in
laudem ſponſi et ſponſe per ſpũm concinu
it cantica canticorum. Filius quippe re
gis hieruſalem deſponſauit ſibi filiã regis S
babilonis: acceptamqꝫ tradidit erudiẽdã:
atqꝫ ornandam ſub manu cuſtodis: ipẽ ſo
abijt inſtruere conuiuium: quã denuo reu
ſus cum ingenti apparatu maximoqꝫ cultu
in ſtellatũ introducet thalamum ſecum ad
nuptias: ſponſe ornatores ducens in pala
tium: eius vero corruptores tradens ı̄ car
ceris ſupplicium. Rex hieruſalem eſt de
us: cuius filius eſt chriſtus. Rex babilõis
eſt diabolus. Gentilitas vero: erat eius fi
lia: cũ eſſet ydolatrie dedita. Hãc ipẽ a pre
deſponſauit: dum ꝓ ea ſanguinẽ fũdẽs de
diabolo in cruce triũphauit. Hanc cuſtodi

XXI tradidit:dum eam ordini doctorum diuiſa
lege inſtruendã: gemmis virtutum decorã
dã cõmendauit. Jpſe vero abijt cõuiuium
ꝓcurare. qꝛ ꝑfecto aſcendit in celum: locũ
ei aptum in domo patris ꝑ multas manſio
nes p̃parare. Denuo cũ exercitu omniũ an
geloꝝ veniet: eamqꝫ de babilonice peregri
natõis exilio eruet: atqꝫ in ciuitatẽ patris
ſui glorioſã hieruſalem cũ ſũmo tripudio i
troducet. Tũc ſpõſe ornatores ſimul intra
bunt. quia q̃ eccl'iam hic ſc̃ptis vel dictꝭ in-
ſtruxerint: ⁊ bonis exemplis ꝑornauerit:
cũ illa: tũc in nuptijs agni vt ſol fulgebunt.
Perſecutores vero q̃ eã lacerãteo vim itu
lerũt: ⁊ heretici atqꝫ ſciſmatici q̃ eam corru
perũt: tunc in ſtagnũ ignis ⁊ ſulphurꝭ miſ-
ſi perpetuo ardebunt. Ne huius exortes
cõuiuij ſimus: varijs documentis inſtruit
T nos dñs. Narrat enĩ ꝙ quidã ficulneam
in vinea ſua habuerit: ⁊ ꝑ tres annos veni
Luce.13. ens: fructũ in ea nõ inuenerit: ⁊ ne diutius
terrã ſterilis occuparet: ſuccidere p̃ceperit
Ficulnea ſterilis in vinea: erat ſynagoga i
lege infructuoſa. De qua dñs tribus annis
fructũ queſiuit. qꝛ eam ante legẽ ꝑ pꝫiar-
chas: ſub lege ꝑ ꝓphetas: ſb gratia ꝑ apo-
ſtolos: ad fructũ boni operis monuit. Sꝫ
quia ꝑ ꝑfidiam arefacta terrã ſterilis occu
pauit: ſecurim iudicij ſui ei ad radicẽ poſu
it: dũ eã gladio romanoꝝ ſuccidit. Fic⁹ eti
am ſterilis i vinea ẽ quilibet homo ſine bo
nis operibus in eccleſia. De hoc fruct⁹ triũ
annoꝝ queritur: dũ operatio fidei trinitatꝭ
ab eo exigit̃. Et niſi citius cõfeſſione circũ
fodiatur: ⁊ ſtercus penitentie mittat̃: mor
te excidet̃: ⁊ in ignẽ gehẽne mittetur. Hoc
quoqꝫ p̃figurauit mulier inclinata: ſꝫ a dño
pie ſanata. Mulier ad terrã inclinata erat
ſynagoga ſub põdere legis curuata. Qui
a domino erigitur: dum multitudo de iu-
deis conuerſa de onere legis per gratiam
eripitur. Mulier decem ⁊ octo annis icur
uata eſt quelibet anima ſub vtraqꝫ lege in
firma. Denarius nanqꝫ ad vetus teſtamẽ-
tum propter decalogum legis: octogenari
us autẽ pertinet ad nouũ teſtamentũ ꝓp-
ter octauam dominice reſurrectionis. De-
cem ergo et octo annis mulier incuruatur:
dum anima vtriuſqꝫ legis preuaricatione
pregrauatur: ſed a domino ad ſalutem ſub
leuatur: dum gratia ipſius per penitentiã
Luce.14 ſaluatur. Per pauperes chariſſimi debe-
mus peruenire ad conuiuium dei. Prece-
pit enĩ dñs: ne ad prandium noſtꝝ diuites
vl' potentes inuitemus: a quibus retribu-
tionem hic recipiemus: ſed vt ad conuiui-
um noſtrum pauperes debiles claudos ce
cos: conuocemus: a quibus nullã retribu-
tionem ſperemus. Hoc enĩ facientes: bea-
ti erimus. quia recipient nos in eterna ta-
bernacula cum defecerimus.

De ſacramento coniugij ⁊ de origine cõ
iugij: ⁊ cauſa inſtitutionis: ⁊ de duplici in-
ſtitutione coniugij.

V Um omnia ſacramenta poſt pecca-
c tum ⁊ ꝓpter peccatum ſumpſerit 4.ſẽ. diſ.
exordium: ſolũ nuptiarũ vel ꝯiu- 26.ca.i.
gij ſacramentũ etiã ante peccatũ legit̃ inſti
tutũ: nõ tamẽ ad remediũ: ſꝫ ad officiũ. Jn
ꝯiugio aũt hec primum conſiderãda ſũt: et
diſcernenda. Origo ⁊ inſtitutio cum mo-
do ⁊ cauſis ſuis: ⁊ ſcd̃m tempus: ⁊ locus:
⁊ ritus variatio. Coniugij auctor deus eſt 32.q.2.ſic
Jpſe em̃ ꝯiugiũ eſſe diſcernit: qñ mulierem cut ⁊ .§.1. et ſequẽt
ad ꝓpagationem generis humani: homi-
ni adiutorium fecit. Adam quoqꝫ in ſpiri-
tu cognoſcẽs: ad quem viſũ mulier facta eẽt
cũ adducta eũ fuiſſet dixit. Hoc nunc os ex Gen.2.
oſſibus meis: ⁊ caro de carne mea. Propt̃
hoc relinquit homo patrem ſuum ⁊ m̃rem
ſuã: ⁊ adherebit vxori ſue: ⁊ erũt duo i car
ne vna. Chriſtus etiã in chana galilee non Joh.2.
ſolũ preſentia corꝑali: ſed exhibitione q̃qꝫ
miracli nuptias conſecrauit. Jn quib⁹ om 4.ſẽ. diſ.
nibus oſtenditur coniugium a deo eſſe: et 26. fuerũt
bonum eſſe. Jnſtitutio coniugij duplex ẽ.
Una añ peccatum ad officium: alia p⁹ pec 4.ſẽ. diſ.
catum ad remediuꝫ. Prima: vt natura mľ- 26.ca.2.
tiplicaretur. Secũda: vt natura exciperetur 32.q.2.de quid
⁊ vitiũ cohiberetur. Prima inſtitutõ: ꝯiu-
giũ ꝓpoſuit in federe dilectõis: vt i eo eſſꝫ 27.q.2.
ſacramentũ ſocietatis: que in ſpũ ꝯſtat in- Cũ ſocie-
ter deũ ⁊ aĩam: officiũ aũt cõiugij in cõmix tas.
tione carnis ꝓpoſuit: vt in eo ſacramentuꝫ
eſſet ſocietatis qđ in carne futura erat in-
ter chriſtum ⁊ eccl'iam. Secũda inſtitutõ:
ꝯiugiũ in federe dilectõis ſanciuit: vt ꝑ ei⁹
bona id qđ in carnis cõmixtione infirmita
tis erat ⁊ delicti excuſaretur: officium aũt
coniugij in cõmixtionem carnis ꝯceſſit: vt
in eo preter generis multiplicationem ge- Eph.6.
nerantium infirmitas exciperetur. Qua-
re autẽ inſtitutum ſit cõiugij ſacramentuꝫ
apoſtolis innuit: vbi virũ imaginẽ dei eſſe
ac ꝑ hoc quodãmõ mľierẽ aĩe rõnalis tipũ
portare oñdit. Quare iteꝝ inſtitutũ ſit ꝑ-

moꝯiugij officiū:ipſe deus inſtitutor ꝛ or-
geñ.1. dinator oſtēdit dicēs. Creſcite ꝛ multipli
camini: ꝛ replete terrā. Officiū ꝯiugij hoc
eſt carnis ꝯmixtionē: ante pctm̄: nō ad re
mediū infirmitatis: ſed ad multiplicatio-
nē ꝓlis inſtitutū eſſe: poſt pctm̄ aūt idem
Augꝰ. ipm̄: ad remediū infirmitatis ꝯceſſū. Bea
4.ſe. diſ. tus augꝰ. teſtat̄ his verbis dicēs. Utriuſ-
26.ca.2 qꝫ ſexus infirmitas ꝓpendēs in ruinā tur
pitudinis: recta honeſtate nuptiarꝫ exci-
pit̄: vt qd̄ ſanis eſſet officiū ſit egrotis re-
mediū. Itē in ꝯiugio aliud eſſe ꝛ alteri-
X us rei ſacramētū eſſe ipm̄ ꝯiugiū et aliō eē
ꝛ alterius rei ſacr̄m eē ipm̄ ꝯiugij officiū:
4.ſe.diſ. idē ipſe in libro de bono ꝯiugij teſtatur di-
26.Cū ḡ cens. In ꝯiugio aliqd̄ boni eſſe videt̄: nō
Augꝰ ſolū ꝓpter ꝓpagationē filiorū: ſed etiam
ꝓpter naturalē in diuerſo ſexu ſocietatē.
Alioqn tū nō diceret̄ ꝯiugiū in ſenibus ſi
vel amiſiſſent filios vel non genuiſſent: in
quibus ꝛ ſi emarcuerit ardor carnis: viget
tū ordo caritatis. Itē in nuptijs plus va-
let ſcientia ſacramēti: ꝙ fecūditas vētris.
Augꝰ Uñ quidā nō intelligētes hoc qd̄ dictū ē:
4.ſe. diſ. illa mulier nō poteſt ꝑtinere ad chriſti et
26.c.inde eccl̄ie ſacramentū: cū qua noſcit̄ nō fuiſſe
et.27.q.2 carnale cōmertiū. Eſtimant enī ſacr̄m cō
Nō ē ꝛ cū iugij eſſe non poſſe: vbi cōmixtio carnalis
ſocietas.ꝛ nō fuerit. Neſciūt enī q2 officiū ꝯiugij ī car
inſtitutū nis cōmixtione illā que inter chriſtū ꝛ ec-
cleſiā ꝑ carnis ſuſceptionē facta eſt vnio-
nē figurat: ꝓpterea qꝫ chriſti ꝛ eccl̄ie ſacra
mentū eē non poſſit. Ubi carnale cōmerti
um non fuerit: cōiugiū tamē verū: ꝛ verū
ꝯiugij ſacramentū eē: etiā ſi carnale com-
mertiū nō fuerit ſubſecutū. Immo potiꝰ
tanto verius ꝛ ſanctiꝰ eē: quanto nihil in
ſe habꝫ vnde caſtitas erubeſcat: ſed vnde
caſtitas glīet̄. Nā ꝛ ipm̄ ꝯiugiū ſacr̄m eſt:
ſicut ꝛ ipm̄ officiū ꝯiugij ſacr̄m eſſe cogno-
ſcit̄. Sed ꝯiugiū vt dictū eſt: ſacramentū
eſt illius ſocietatis: que in ſpū eſt inter de
um ꝛ aīam. Officiū vero ꝯiugij: ſacramen
tū eſt illiꝰ ſocietatis: que in carne eſt inter
geñ.2. chriſtū ꝛ ecclīam. Scriptū eſt inquit: erūt
duo in carne vna. Et ſi duo in carne vna:
Ephe.6. iam non duo: ſed vna caro. Hoc eſt ſacra-
mentū qd̄ ait apl̄s: magnū in chriſto et in
eccleſia: ad qd̄ ſacramentū ꝑtinere nō po-
teſt mulier: cum qua noſcit̄ non fuiſſe car-
nale cōmertiū: poteſt tamē pertinere ad
aliud ſacramentū non magnū in chriſto et
eccleſia: ſed maius in deo et aīa. Quid

enī: Si magnū eſt qd̄ in carne eſt: magnū XXI
non eſt in vno multo maius qd̄ in ſpū eſt.
Caro inquit nihil ꝓdeſt: ſpūs eſt qui viui
ficat. Si ḡ magnū eſt qd̄ in carne eſt: maiꝰ Joh.6.
vtiqꝫ eſt ꝙ in ſpū eſt. Si recte ꝑ ſcripturā
ſanctā deus ſponſus dicit̄: ꝛ aīa rational̄
ſponſa vocatur. Aliquid profecto int̄ deū
et aīam eius: cuiꝰ id qd̄ in ꝯiugio int̄ ma
ſculū et feminā cōſtat: ſacr̄m et imago eſt:
et forte vt expſſius dicat̄ ipſa ſocietas: q̄ ex
terius in ꝯiugio pacto federis ſeruat̄. Sa
cramentū et ipſius ſacramenti res eſt dile
ctio mutua aīorꝫ que ad inuicē ſocietatiſ
ꝛ federis coniugalis vinculo cuſtoditur.
Et hec ipſa rurſus dilectō qua maſculus ꝛ
femīa in ſanctitate coniugij animis vniun
tur: ſacramētum ē: et ſignū illius dilectio-
nis qua deus rationali anime intus per in
fuſionē gratie ſue ꝛ ſpiritus ſui participa-
tione coniungitur. Copula igitur carnis q̄
ante peccatum in coniugio officium fuit: ꝛ
poſt peccatum in eodem ꝓ remedio cōceſ
ſa eſt. ſic vtrobiqꝫ coniugio adiungitur: vt
cum coniugio ipſa ſit: non coniugiū ex ipſa
Nam et ipſam ante coniugium verum eſt:
et ſine ipſa ſanctum eſſe poteſt: tunc quidē
ſi illa nō adeſſet infructuoſius: nunc aūt ſi
illa non affuerit ſincerius. Quod enī poſt
peccatum copula carnis in cōiugio admit
titur: indulgentie magis eſt et compaſſio-
nis: ne vitium concupiſcentie qd̄ in huma
na carne poſt peccatum radicauit: turpiuſ
in omnē exceſſū ꝓflueret: ſi nuſqꝫ licite ex-
cipi potuiſſet.

Dominica.xxi. Scdm̄ iohānem.

Erat quidam regulus cuiuſ Y
filius infirmabatur caphar Joh.4.
naum. Hic cum audiſſet q2
ieſus adueniret a iudea ī ga
lileam: abijt ad eum: ꝛ rogabat vt deſcē
deret ꝛ ſanaret filiū eiꝰ. Incipiebat enī
mori. Dixit ergo ieſus ad eū. Niſi ſig-
na et ꝓdigia videritis: nō creditis. ꝛc̄.
Credebat regulus illū ſaluatorē a quo ſalutē q̄-
rebat: ſꝫ in fine dubitauit: in hoc ꝙ pñtiam eius
petiuit. Agnoſcens itaqꝫ dñs cor diffidentis ar
guit illius diffidentiam dicens. Niſi ſigna et ꝓ-
digia videritis nō creditis. Prodigia ſūt q̄ ali-
quid portēdūt. Et dicit̄ ꝓdigiū quaſi ꝓdictum.
qd̄ porro dicat. i. ſignificet aliqd̄ futurū. Illa q̄
tūc fiebāt: ea que nūc agūtur portendebāt. Om
ne ꝓdigiū eſt ſignū: ſed nō cōuertitur. q2 ſignū
eſt tā de ꝑterito ꝛ pñti ꝙ de futuro: ꝓdigiū aūt

eſt tm̄ de futuro. Signũ fuit de pñti qḋ dominꝰ aquam vertit in vinum: deſignans glíam ſuam ſicut circulus ſignificat in pſentiaꝝ vinũ venale Signũ de pterito. eſt veſtigium pedum in niue apparẽs. **Dicit ad eum regulus. Domie deſcende priuſq̄ moriatur filius meus. Dicit ei ieſus. Uade filius tuus viuit.** Indicans ſe nõ deeſſe vbi inuitatᷣ: ſolo iuſſu ſanat. In hoc ergo qꝛ ſeruo centurionis non dedignatur occurrerẽ cũ ad filiũ reguli dedignaretur ire: noſtra retunditur ſuperbia. qꝛ in hominibꝰ non naturam qua ad imaginem dei facti ſunt: ſed honores ꝛ diuitias veneramur. Uidete diſtinctionem. Regulus iſte dominũ ad domũ ſuam deſcendere cupiebat: centurio indignũ ſe eẽ dicebat. Hic ceſſum eſt elationi. illic ꝯceſſum eſt humilitati tanq̄ huic diceretᷣ. Noli mihi tediũ facere: pñtiã meam vis in domo tua. verbo poſſum filium tuũ ſanare. Centurio alienigena credidit me verbo hoc poſſe facere. vos niſi ſigna ꝛ ꝓdigia videritis non creditis. **Credidit homo ſermoni quem dixit ei ieſus. ꝛ ibat. Jam autẽ eo deſcendente ſerui occurrerunt ei et nunciauerũt dicentes qꝛ filius eius viueret. Interrogabat ergo horã ab eis in qua melius habuerit. Et dixerunt ei quia heri hora ſeptima reliquit eum febris. Cognouit ergo pater qꝛ illa hora erat in qua dixit ei ieſus. vade qꝛ filius tuus viuit. et credidit ipſe ꝛ domus eius tota.** Cepit homo credere qꝛ dominus eque abſens corꝑe vt preſens ſanaret. ꝛ ſic meruit ſalutem filio. Nõ ergo diffidit de miſericordia ſeruos interrogando de hora. ſed deſiderat vt virtus diuina ſeruoꝝ confeſſiõe plurimis innoteſcat. Uel ne caſu ſanitas cõtigiſſet interrogabat. qꝛ forſitan nondũ perfecte credebat. In figura ſcti ſpũs ſeptiformis ĩ quo om̄is ſalus conſiſtit: reliquit eũ febris hora ſeptima. Tarde credẽs regulus iſte figurat iudeos ad fidem difficile venientes: qualis erat thomas cũ audiret. Ueni mitte huc manum tuã: ꝛ noli eſſe incredulus ſed fidelis.

Luce. 7.

De flagellis dei. et de gemina ꝑcuſſione.

Diuine ſapientie ſubtilitas ſicut interius vt teſtis ſcrutatur ꝯſciẽtias ita exterius irrogat penas: vt verũ ſit teſtimoniũ ꝓphete. qꝛ ipſe ẽ ꝛ teſtis ꝛ iudex. Ordinata eſt miſeratio dei que prius hominẽ hic ꝑ flagella a peccatis emendat: ꝛ poſtea ab eterno ſupplicio liberat. Electus enĩ dei doloribus vite huiꝰ atteritur: vt ꝑfectior future vite lucretᷣ. Neq̄ q̄ deus delinquẽti parcit: quẽ peccatorem aut flagello temꝑali ad purgationeꝫ ferit: aut iudicio eterno puniẽdũ relinq̇t: aut ipſe in ſe hõ penitẽdo punet: qḋ male admiſit: ac ꝓinde ẽ: q̄ d̃s delinquenti non parcet. Juſto tꝑalia flagella ad eterna ꝓficiũt gaudia. ideoq̄ et iuſtus in penis gaudere debet ꝛ impius in ꝓſꝑitatibus timere. Neq̄ iuſto: neq̄ reprobo d̃s miſcðiam ꝛ iuſticiã ſubtrahit. Nam et bonos hic ꝑ afflictionẽ iudicat: ꝛ illic ꝑ miſerationẽ remunerat ꝛ malos h̃ remunerat ꝑ tꝑalẽ clementiam: ꝛ illic punit ꝑ eternã iuſticiaꝫ. In hac vita deus parcit impijs ꝛ tamẽ nõ parcet electꝭ in illa parcet electis: nõ tñ parcet iniquis. Periculoſa eſt in hac vita ſecuritas maloꝝ et bonorum dolor tranquillus. Nã iniquus poſt mortẽ ducetᷣ cruciandus: iuſtus vero dormiet poſt laborẽ ſecurus. Nõ tm̄ de corporalibus paſſionibus: ſꝫ etiã de ſpiritalibus debet intelligi: vt q̄nto quiſq̄ in corꝑe aut in mente flagella ſuſtinet: tanto ſe in fine remunerari ſperet. Sepe occulto dĩ iudicio extra flagella correptionũ reprobi in hoc mðo ſũt: dumq̄ multa damnabilia cõmiſiſſe videntur. deſpecti tamẽ a deo nullo emendatõis verbere feriuntur. Plꝰ corripitur flagello: qui a d̃o diligitᷣ ſi peccauerit dicẽte amos ꝓpheta. Tantũmodo vos cognoui ex om̄ibꝰ natõibus terre: idcirco viſitabo ſuꝑ vos om̄es iniq̇tates veſtras. Quẽ enĩ diligit d̃s corripit: flagellat oẽm filiũ quẽ recipit. Ualde neceſſariũ eſt iuſtũ in hac vita vitijs temptari ꝛ ꝟberari flagello: vt dũ vitijs pulſatᷣ: de ꝟtutibus nõ ſuꝑbiat: dũ ꝟo aut animi aut carnis dolore atteritᷣ a mði amore retrahatur Tẽptari aũt opꝫtet iuſtũ: ſꝫ temptatõe plage: nõ tẽptatione luxurie. Durius circa ſuos electos in hac vita deus agit: vt dũ fortioribus flagelli ſtimulis feriũtur: nlla oblectamẽta pñtis vite delectẽt: ſꝫ celeſtẽ patriã vbi certa requies expectatur indeſinẽter deſiderẽt. Electos huius vite aduerſitate ꝓbari: vt ſm petrũ iudiciũ a domo dĩ incipiat: dũ in hac vita electos ſuos deꝰ iudicij flagello caſtigat. Gemina aũt eſt ꝑcuſſio diuina: vna in bonã ꝑtem: qua ꝑcutimur carne: vt emẽdemur: altera qua vulneramur cõſcientia et charitate: vt deũ ardentiꝰ diligamus. Gemino more d̃s reſpicit: vł ad veniã vel ad vindictã. Ad veniam ſicut petrũ: ad vindictaꝫ: ſicut dũ facta ſodomoꝝ ſe deſcẽſurũ ꝛ viſurũ teſtatur.

Amos. 3. Heb. 13. j. pe. 4.

Trimoda ratione deus quos voluerit ꝑ-
cutit.i.ad damnationē reprobos: ad pur-
gationē quos errare videt electos: ad pro
bationē iuſtos. Primo nanq̄ modo egyp-
tus ceſa ē ad damnationē: ſcḋo modo pau
per lazarus ad purgationē: tercio modo
ꝑcuſſus eſt iob ad ꝓbationē. Flagellatur
homo plerūq̄ adeo ante peccatū: ne ma-
lus ſit vt paulus: qui ſathane angelo inſti
2.cor.12. j.ibi.j. gante carnis tolerabat ſtimulos. Flagel-
laꝛ etiā et poſt pctm̄ vt corrigaꝛ: vt in apo
ſtolo: q̄ tradit⁹ ſathane in interitū carnis:
vt ſpūs ſalu⁹ eſſet. Non tn̄ iuſte murmu-
7.q.j.Cū ꝑcuſſio. rat: qui neſcit cur vapulat. Nā ideo deus
plerūq̄ iuſtū flagellat: ne de iuſticia ſup-
biens cadat. In hac vita de⁹ tanto magis
ſtudet vt parcat: quātomagis expectādo
flagellat: ſed alios feriēdo corrigit. De q̄-
Heb.12. bus dicit. Ego quos amo: arguo ꝛ caſti-
go. Alios feriēdo punit quos incorrigibi
liter delinquētes aſpicit: quoſq̄ iā nō ſub
diſciplina vt filios pater ſed diſtricta dam
natione vt hoſtes aduerſarios ꝑcutit: de
Hiere.30 ibidem q̄bus dicit. Flagello inimici ꝑcuſſi te ca-
ſtigatiōe crudeli. Et iterū. Quid clamas
ad me ſuꝑ ꝯtritione tua: inſanabilis ē do-
lor tuus. Vn̄ vnuſquiſq̄ feſtinet ꝛ time-
at: ne ſimul feriaꝛ vita eius cū culpa. Fla
gellū nanq̄ tūc diluit culpā: cū mutauerit
vitā. Nā cuius mores non mutat: actiōes
non expiat. Om̄is ꝑcuſſio diuina: aut pur
gatio vite p̄ntis eſt: aut initiū pene ſeq̄n-
tis. Nam quibuſdā flagella ab hac vita in
choant: ꝛ in eterna ꝑcuſſione ꝑdurāt. Vn̄
deutro.32 nañ.I. per moyſen dn̄s dicit. Ignis exarſit in ira
mea: ꝛ ardebit vſq̄ ad inferos deorſum
9 A quibuſdā dici ſolet. Non iudicat de⁹
bis in idip̄m Qui tn̄ non attēdūt illō: qḋ
alias ſcriptū eſt. Ieſus p̄p̄lm de terra libe
rans: ſcḋo eos qui non crediderūt ꝑdidit.
Quāuis eni ſi vna culpa bis nō ꝑcutitur:
vna tn̄ ꝑcuſſio flagelloꝝ ſeq̄ntiū fit initiū
tormētoꝝ. Hinc eſt qḋ in pſalmo ſcp̄tum ē
pſ.108. Opianꝛ ſicut diploide ꝯfuſiōe ſua. Diplo
is eni duplex ē veſtimētū: qḋ figuraliter ī
duūt: q̄ ꝛ tꝑali pena et eterna dānanꝛ. Vn̄
Hiere.4. ꝛ iheremias. Cōtritio inq̄t ſuꝑ cōtritionē
id eſt dānatio gemina: ꝛ hic ꝛ in futuro ſe-
culo. Et idē alibi. Et duplici cōtritōe con
tere eos: id ē gemina pena p̄nti ſcʒ ꝛ futu-
Hiere.17 ra. Quibuſdam ſecreto dei iudicio h̄ ma-
le ē: illic bene: ſcʒ: vt dū hic caſtigati corri-
guntur ab eterna damnatione liberentur.

Quibuſdā vero hic bene eſt: illic male: ſi- XXII
cut illi accidit qui hic potentie claritate cō
ſpicuus: poſt mortem gehēne ignibus tra
ditur cruciandus. Porro quibuſdā ꝛ hic
et illic male eſt. q: corrigi nolētes ꝛ flagel
lari in hac vita incipiunt: ꝛ in eterna ꝑcuſ
ſione damnantur. Certū eſt eni tanto imer
gi quoſdā deſperatōnis ꝓfundo: vt nec ꝑ
flagella valeant emēdari. De quibus ꝑ ꝓ- Hiere.2.
phetā dicit. Fruſtra ꝑcuſſi filios veſtros:
diſciplinam non receperūt. Plerumq̄ iu-
ſtus plangit: ꝛ neſcit vtrū ꝓ om̄ibus pecca
tis ſuis p̄ntia patiaꝛ flagella: an ꝓ vno tm̄:
ꝛ neſcit que ſit culpa illa ꝓ qua meruit pa-
ti eiuſmōi ſupplicia: ꝛ ꝓ ipſo ambiguo max
ime in merore verſatur. Quāuis flagella
iuſtū a peccatis abſoluant: adhuc tn̄ ſb vi-
dicte metu turbatur: ne inſtantes ei plage
ſufficiant ad purgāda delicta. Proinde er
go dū p̄ntia patiꝛ: ꝛ futura pertimeſcit: q̄-
dā mō ſicut ait ꝓpheta ꝓ ſuis peccatis du-
plicia recipit.

De infirmitate carnis: ꝛ tolerantia diui
ne correptionis.

A Sſe ꝯſtat nōnullos eiuſdē quali
tatis homīes: q̄ neſciūt corrigi: ni Eſa.40.
ſi alios viderint flagellari: ſicq̄ ꝓ
ficiunt comparatōne maloꝝ: dū ſibi id ac
cidere timent: in quo alios perire vident.
Quoſdā videns deus nolle proprio voto
corrigere: aduerſitatū tangit ſtimulis: q̄ſ
dam etiā p̄ſciens deus multū peccare poſ-
ſe in ſalutem: flagellat eos corporis infir-
mitate ne peccent: vt eis vtilius ſit frangi
languoribus ad ſalutē q̄ʒ manere incolōes
ad damnationem. Viſitatio dei nec ſemꝑ
in bonū accipitur: nec ſemꝑ in malum. In pſ.105
bonum eni accipitur ſicut viſita nos in ſa-
lutari tuo. In malū vero iuxta illḋ. In tē-
pore viſitatōis ſue peribūt. Trib⁹ ex cau
ſis infirmitates accidūt corꝑibus.i.ex pec
cato: ex tēptatōne: ꝛ ex intēperātia carnis
vel paſſionis. Sʒ huic tamē nouiſſime hu-
mana pōt medicina ſuccurrere: illis vero ſo
la pietas diuine miſericordie. Qui valen
tiores ſunt ꝛ ſani: vtile eſt ill' infirmari ꝛ ñ
peccare: ne ꝑ vigorē ſalutis illicitis ſe ſor-
didātes cupiditatum ꝛ luxurie deſiderijs
peccent. Duricia que mentem premit nec
nec ſentitur: vtiliter mulctatur in carne: vt
ſentiatur: atq̄ intellecta emendetur. Naʒ
citius vulnera carnis ſentiūtur: q̄ʒ anime.
ideoq̄ per carnis flagella errantes citius

XXII corriguntur. Hoc quippe indicant in pauli
Actuū.9. oculis ſquame infidelitatis. Que dū mu-
tate ſunt ꝑ increpationem ī oculis carnis:
ꝯfeſtim ſoluta eſt duricia mentis. Eſt pni-
cioſa ſanitas: que ad inobediētiā hominē
ducit. Eſt et ſalubris infirmitas: que ꝑ di-
uinā correptionē mentis duriciam frāgit.
Languor aīe: id ē peccatoꝝ infirmitas ꝑ-
2.cori.11. nicioſa. De qua etiā apl's. Quis infirmat:
et ego nō vror? Nā infirmitatē carnis vti-
lem eſſe idē apl's approbat dicēs. Quando
2.cori.12. infirmor: tūc fortior ſum. Murmurare in
flagellis dei peccator homo non debet. qr
maxime per hoc quo corripitur emendat.
Unuſquiſq; aūt tunc leuius portat quod
patitur: ſi ſua diſcuſſerit mala ꝑ quibus il-
li infertur retributio iuſta. Diſcat nō mur-
murare qui mala patit: etiāſi ignorat cur
mala patiatur: ꝛ per hoc iuſte ſe pati arbi-
tretur per quod ab illo iudicatur: cui⁹ nū-
q̄ iniuſta iudicia ſunt. Qui flagella ſuſti-
net: ꝛ cōtra deum murmurat: iuſticiam iu-
dicantis accuſat. Qui vero ſe a iuſto cog-
noſcit iudice pati que ſuſtinet: etiam ſi hoc
pro quo patitur ignoret: ꝑ hoc tamē iuſti-
ficatur: per quod et ſeipm accuſat: ꝛ dei iu-
ſticiam laudat. Dū ex rebus ꝓſperis iuſt⁹
exempla pſtet hominibus: neceſſe eſt eum
iterum ꝛ aduerſitatibus tangi: quatinus
eius patientia comprobetur: vt denuo for-
titudinis documenta ex eo ſumant: qui ꝓ-
ſperitatis eius temperantiam agnouerūt.
Qui paſſionibus anime inſidiante aduer-
ſario cruciatur: nō idcirco credat ſe aliena-
ri a chriſto q̄ talia patitur: ꝫ magis ꝑ hoc
deo cōmendabilem ſe eſſe exiſtimet ſi duz
hec patitur laudet deū potius q̄ accuſet.
Ad magnā vtilitatem diuino iudicio mēs
iuſti diuerſis paſſionum temptationibus
agitatur. Pro quibus ſi dō gratias egerit:
ſueq; culpe q̄ talia dignus ſit pati reputa-
uerit: hoc qđ ex paſſione ei acciderit ꝓ vir-
tutibus reputabitur. qr et diuinam agno-
ſcit ſcientiam: ꝛ ſuam culpam intelligit.

Dñica. xxij. Scdm̄ Matheum.

math.18. Simile eſt regnum celorum homini regi qui voluit rati-
onem ponere cū ſeruis ſuis
Familiare eſt ſyris ꝛ maxime pa-
leſtinis ad omnē ſermonē ſuū pa-
rabolas iungere: vt qđ ꝑ ſimplex pceptum tene-
ri nō pōt: ꝑ ſimilitudinē teneatur. Regnū celoꝝ
intellige chriſtum ideo terreno regi aſſimulatū:
vt oſtendat oportere ſine numero veniā dare cō-
ſeruis penitentibus: cū ꝑ euāgelij grām omniū
oīmino peccaminū veniā nobis ſuo munere nō
noſtro merito largitus ſit. Et cum cepiſſz ra-
tionem ponere: oblat⁹ eſt ei vn⁹ qui de-
bebat decem milia talēta. Cū aūt nō ha-
beret vnde redderet: iuſſit eū dñs venū
dari et vxorem ei⁹ ꝛ filios et omnia que
habebat et reddi. Chriſtus meritoꝝ exami-
nator iā ꝑ ſcripturas cū ſeruis rationē ponit. De-
cem milia talenta debebat qui de innumerabili-
bus peccatis vel criminalibus rationē redditu-
rus erat. Cū aūt nō haberet vires neq; gratiam
vñ ſatiſfacere poſſet: ſenſit in ſcripturis: qr tales
iubet dñs venūdari: eterno incendio mancipari.
cum vxore et filijs. hoc eſt cum inſipientia ꝛ co-
gitationibus malis. Iuſtos vero cum vxore ac
filijs. id ē cum ſapiētia et cogitationibus bonis
ſe glorificaturum ꝓmittit. Precium quippe vē-
diti: ſuppliciū dānati intelligitur. Procidēs
aūt ſeruus ille rogabat eū dicens. Pa-
tientiam habe in me: et oīa reddā tibi
Timore gehenne humiliatus dicit Parce mihi
dñe: ꝛ ego credens ac penitens charitate operi-
om multitudinem peccatoꝝ. Sed notādū vnđ
hoc nomen ſerui primo in latinam linguam in-
ductum ſit. Sed eīm bella hoc fecerūt. Nam cū
homo aliquis ſuperat⁹ ab alio iure belli ꝛ poſſz
occidi. qr tūc ſeruatus eſt: iñ ſeruus ē appellat⁹
Miſertus aūt dñs ſerui illius dimiſit
eum et debitum dimiſit ei. Peccator rogāſ
accipit donum decē miliū talentoꝝ. i. veniā ſuo-
rū cōmiſſoꝝ: cū ſibi aſſumit medelā quā de⁹ ad
hoc inſtituit. Hoc aūt fit ſi lauacrum baptiſmi
nō ficte: vel ſi poſtea baptiſmū penitētie deuote
ſuſcipiat. Dimiſſis itaq; e vinculis pñtis timo-
ris egreditur in ſpem ſalutis. Egreſſus autē
ſeruus ille inuenit vnum de conſeruis
ſuis qui debebat ei centum denarios. ꝛ
tenens ſuffocabat eum dicens. Redde
quod debes. Cētū denarioꝝ debitor erat quē
de aliqb⁹ cōmiſſ ī frēm ꝑ vidictā exardere ꝯſtat
Et procidens cōſeruus eius rogabat
eū dicēs. Patientiā habe in me: ꝛ om-
nia reddam tibi. Emēdabo ſcz cōſilio vel iu-
dicio eccleſie qđ deliqui. Ille aūt noluit ſed
abijt et miſit eū in carcerē donec redde-
ret debitum. Noluit ſeipſū cōſiderare vt ī ſpi-
ritu lenitatis miſericorditer ageret: ſed receſſit a
bono grē quā ſuſceperat: mittens cōſeruum ī car-
cerē dire tribulatōnis. quaſi ad hoc fortaſſis vt
ita debitū peccati ſolueret: ne quid ī futuro gra-
ui⁹ vlciſcēdi remaneret. Euenit itaq; iuxta apo-
ſtolum q̄ illa triſticia abſorbetur: et iſte perijt q̄
fratrē odit. ꝛ in rigore iuſticie excedit. Pro quo

excesſu ſcriptum eſt. Eſt iuſtus qui perit in iuſti
ecls. 7 cia ſua. Uidentes autẽ conſerui eiꝰ que
fiebant contriſtati ſunt valde. Et vene-
runt et narrauerunt domino ſuo om̃ia
que facta fuerant. Spiritales qui omnia iu
dicant talia videntes contriſtantur: ꝛ nunciant
domino ad corrigendum eius implorantes au-
xiliũ. Tũc vocauit illum dominꝰ ſuus ꝛ
ait illi. Serue neq̃ om̃e debitum dimiſi
tibi quem rogaſti me. Nõne ergo opor
tuit et te miſereri cõſerui tui. ſicut ꝛ ego
tui miſertus ſum. Et iratus dominꝰ eiꝰ
tradidit eũ tortoribus quo adusq̃ red
deret vniuerſum debitum. Uocatõ hec fit
intus in ꝯſciẽtia. ſcꝫ cum q̃s in deſperationẽ in-
cidit. Deus aũt apud quẽ nulla ẽ tranſmutatio
nec viciſſitudinis obumbratio modo miſertus
dicit. q: opa miſcõie impẽdit: mõ iratus. q: in ꝑ
petuum puniendum iuſto iudicio tartareis mi
niſtris tradit. Sic et pater meus celeſtiſ fa
ciet vobis ſi non remiſeritis vnuſquiſ-
q̃ fratri ſuo de cordibus veſtris. Con-
ſtat q: ſi hoc qõ in nos delinquitur ex corde ñ di
mittimus: ꝛ illud rurſus exigitur qõ nobis ꝑ pe
nitentiam dimiſſum fuiſſe gaudebamus. Uni-
uerſum ſiquidẽ debitũ merito perſoluẽt dupli-
ces animo ꝛ inconſtantes in om̃ibus vijs ſuis.
quos parabole excluſio ſpecialiter percutit. Ip
ſi nanq̃ ficte conuerſantes in eccleſia nec proxi
mum ſincero affectu diligũt. nec pure ſolius dei
intuitu aliquid faciunt. Qõ ergo rogantibus di
miſerat deus. in hoc videlicet q: ſacramentorũ
cõmunionẽ cõtulerãt inuanũ gaudẽt ſibi eſſe di
miſſuꝫ quoꝝ fictio impediuit ne verã ſuſciperent
remiſſionẽ. Rurſus exigitur q̃uis ꝑ penitentiã
dimiſſum fuiſſe reputetur. Orationes nanq̃ ie
iunia. elemoſine. ꝛ his ſimilia cũ ſint directe q̃-
rentibus ſummũ bonum remedia pctõꝝ fictis
vaga fluctuatione mentis vertũtur in falſe ſpei
ps. 108. ſecuritatẽ: ꝛ in peccati fomentũ. Hinc eſt illud.
Et oratio eius fiat in peccatũ. Pꝰ acceptã quo
q̃ plenã pctõꝝ cõdonatiõnẽ: ꝛ intime grẽ adhe
dis. 50. c. ſionẽ multi criminaliter corruunt. vt petrus et
quid eſt in dauid: qui fortiores ſurrexerũt. Juſtus eni ſi ce
fi. cũ ſeqn- ciderit nõ collidet. q: dñs q̃ rapit iuſtũ ne mali-
tibus. cia immutet eiꝰ ſenſũ. cadenti ſupponit manũ
ps. 51. ſuã. vt q̃ cadit ꝑ infirmitatẽ carnis: ꝑ penitentiã
ps. 56. reſurgat. Quis ergo audeat dicere de ſic aſſum-
ptis in gratia. vt deus quenq̃ labi ꝑmittat vſq̃
ad damnationẽ. Uerũtamẽ ſi quos dãnari con
tingat: dicũt q̃dã iuxta parabolã: q: pctã pus di
miſſa etiã iudicio eccleſie tempaliter punita re-
deũt: vt eternaliter puniant. Sicut eni iuſticia
delet acta peccata: ſic iniuſticia ſuccedẽs iuſtici
am perimit. qua damnata contra pora peccata
nulla remanet medicina. Dicit eni dñs ꝑ pphe
tam. Q: quacũq̃ die iuſtus peccauerit: omnes
iuſticie eiꝰ in obliuione erũt. Ubi ergo nõ fuerit XXII
charitatis ꝯſcuetantia: nulla ſufficiẽs eſt peni- ezech. 18
tentia. Uñ a peccatis ſoluto dr: vade ꝛ ampliꝰ
noli peccare. Sc̃latẽs quoq̃ leges ꝓpter ingra 12. q. 2. e-
titudines quaſdã reuocãt manumiſſos ad prio piſcopꝰ q̃
tẽ ſeruitutẽ. Opponit aũt ꝓphete: nõ cõſurget et ca. libe-
duplex tribulatio. vel iuxta aliã tranſlationẽ nõ ri ecclie et
iudicabit deus bis in idipm. Sꝫ nõ eſt vt aiunt ca. ſe.
duplex: immo vna tribulatio ꝛ vna punitio: cuꝫ Nau. 1.
q̃ nõ eſt hic ſufficiẽter punitus: poſteã punitur.
Nõ irrationabiliter quoq̃ putant priores pec-
candi affectus redijſſe iuxta parabolã in q̃ ſpi- 4. ſe. diſ.
ritꝰ immũdus ſeptẽ alios ſpũs nequiores ſe aſſu 22. ca. j. et
mẽs dicit. Reuertar i domũ meã vñ exiui. Ete- 2. Lu. 11
ni pctõ ꝛ in actu vniꝰ criminalis opparẽs multa
intelligẽdus ẽ habere in affectu: ſicut iuſtꝰ in ul-
to plures habet virtutes affectu q̃ actu. Alijs
vero videt q ꝓ illis peccatis de quibus hõ deo
ꝑ penitẽtiã ſatiſfecit nõ ſit ampliꝰ puniẽdus: et
ſi poſtea vel ſimilia vel grauiora cõmittat. pec-
cator q̃dẽ fit ſicut pus erat: ꝛ ꝓ ingratitudie mi
ſericordie ſibi impẽſe magis teꝰ efficit. Uniuer
ſum ergo debitũ ꝑſoluẽdũ dicũt nõ illõ qõ iã cõ
donatũ erat. ſꝫ potiꝰ miſcõiam quã alijs impẽ-
dere debuit. ꝓ eo q miſcõiam acceꝑat. Uñ ꝛ ali
bi. Qua menſura mẽſi fueritis: remetiet vobis.
Talis ergo ẽ parabola ac ſi dicat. Si alijs non
vultis miſereri ſicut ds miſertꝰ ẽ vobis pctã cõ-
donãdo: pater celeſtis hoc debitũ exiget a vobis
Eſtimãt igitur dictũ ad terrorẽ eſſe qõ expoſito-
res cõmuniter aſſerũt rurſus exigi qõ ꝑ peniten
tiã dimiſſum erat. Nũc aũt de remiſſione pecca
rum diligentius videamus.

De remiſſione peccatorum.

In recõciliatione peccatoris ad de
um tria cõſiderãda ſũt: vicꝫ cordis
cõtritio: oris cõfeſſio: operũ ſatiſ-
factio. Precipit eñ ſcptura ſcindere corda
ꝛ veſtimẽta: ꝯfiteri alterutrũ peccata: ꝛ fa
cere dignos fructus penitẽtie. Et notãdũ:
q: multi ꝓ peccatis gemũt: nõ q pctã eis
diſpliceãt ꝓpter deũ: ſꝫ ꝓpter penã. Taliſ
igit triſticia ſiue gemitus nõ eſt cordis cõ
tritio ad ſalutez ſꝫ mẽtis cõſternatio ad dã
nationẽ. Sic eteni mali in futuro dolebũt
Nõnullos etiã penitet peccaſſe ꝓ ſola pec
cati turpitudie: iuxta illõ pħi. Si ſcirẽ de-
õs cõdonaturos et homies ignoraturos: ñ
peccarẽ. Fructuoſa aũt cordis ꝯtritio eſt:
cũ q̃s de pctõ q̃ deũ offẽdit: dolet: ꝛ iñ tur-
batur. q: iniq̃tas amore iuſticie ſibi diſpli
cet. Hinc eſt illõ. Peccator q̃ hora ingemu Ezech. 18.
erit: ſaluus erit. Eteni cũ dõ nihil tardum
fit: nihil abſẽs: q̃nto citiꝰ vere aliq̃s penitꝫ
tãto citius q̃ eſt pñs dimittit. Uñ ꝛ dauid ps. 31.
Dixi ꝯfitebor aduerſũ me iniuſ. me. dño: ꝛ de pe. diſ.
tu remiſiſti impi. pec. m. Deliberaui ſcꝫ in j. dixi.

co2de meo firmiter ꝙ diſpoſui illud qđ cō-
miſi contemnēdo deū execrare ꝓpter deū
accuſādo meipſū. Vñ ꝛ illđ. Juſtus in pn
cipio accuſato2 eſt ſui. Eſt aūt deū pecca-
tū dimittere: eternā penā ꝓ illo debitam
relaxare ꝑ cōlationē pñtis grē. Hoc eqdez
fit in ꝑuulis cū baptiſmi lauacrū ſuſcipiť:
de conſe. diſ. 4. per baptiſmuz criſti et. 2. ſen. diſ. 32 ca. j. et. 2 hoc et in adulteris cū mentis cecitas; com-
punctione ſoluiť. Hinc docto2es ſacri elo-
quij ſcpſerūt o2iginale peccatū i baptiſmo
trāſire reatu: ſ3 remāere actu: co2pis ſcz diſ
ſolutio: ꝛ numeroſa tpalium defectuū mlˀ-
titudo. Qđ ad hoc qdē plurimū valet: q2
oīs virtus in infirmitate pficitur: ſimul
etiā ne qs baptiſmi grām ob pñtis vite fe
licitatē peteret: ꝛ ſic nec iſtā digne haberet
nec ad eternā ꝑueniret. Sic quoq3 actualiſ
peccati ꝑ viuificationē mētis eterna pena
relaxata relinquiť tpalis: vt qđ illicita aīe
delectatōne: ſiue etiā carnali voluptate cō
miſſū eſt ſatiſfactionis amaritudīe digne
purgeť ab hoīe dū licet: ne diſtricti⁹ a deo
puniať in futuro. Nullū eni malū pterit ī
punitū. Cōfeſſio igiť ꝯueniēter inſtitu
ta eſt: vt q in ſua poteſtate poſitus a dō diſ
ceſſerat: ſub alio poſitus cuz humilitate ꝛ
deuotione rediret. Jdeo deus inſtituit ſa-
cerdotē ſiue vicariū ꝛ qſi medicū: cui pec-
catoꝝ vulnera ad ſanādū detegerētur: vt
peccato2 nō a ſe ſ3 ab alio maio2is humili
tatis cauſa ſatiſfactōis medicinā ſuſcipiat
Sūt eni ſacramēta quaſi quedā emplaſtra
Euenit itaq3 ꝑuo cōtritū et humiliatū cō
firmari in confeſſione: ꝛ plerūq3 peccato2
ſolo timo2e vel eccleſie cōſuetudīe ſacerdo
ti pñtatus ꝑ ſacerdotale officiū vere com-
pungitur: ac plenus a charitate recedit.
Nōnulli etiā nec tūc ex co2de redeūt: ſ3 tm̄
fo2ma penitētie quā ſuſcipiūt paulatiz nu
de ꝯſe. di. 4. tūc va- lere. icipit 26. q. 7. hoc fit ꝛ al ligant ꝛ de his. de pe. diſ. j. men ſurā. et 4. ſen diſ. 20 ca. Si ve ro de illo. trit in eis charitatē cū humilitate. Pleriſ-
q3 ſimiliter cum reſipiſcāt ꝓdeſt baptiſm⁹
ad quē tm̄ ficte acceſſerūt. Menſurā aūt tē
po2is in agenda penitētia idcirco canoneſ
in arbitrio ſacerdotis intelligētis ſtatuūt.
q2 apđ deū nō tm̄ valet mēſura tpis q3 do
lo2is: nec abſtinētia tm̄ ciboꝝ qntū mo2ti-
ficatio vitioꝝ. P2opter qđ penitētie tēpa
fide et cōuerſatione penitētiū adb2euian-
da pcipiūt: ꝛ negligētia ꝓtelādo exiſtimāt
Tamen p2o quibuſdam culpis modi peni
tentie ſunt impoſiti: iuxta quod cetere per
pendende ſunt culpe: cū ſit facile per eoſ-
dem modos vindictam ꝛ cenſuram cano-
num eſtimare. Sciendum tamen quan
to quo tempo2e mo2atur in peccatis: tan-
to ei agenda eſt penitentia. Cum igitur ar
bitrio ſacerdotum tempo2alis pena pecca
ti p2oteletur vl' adb2euietur: de ea plures
intelligunt illud eſſe dictum. Quoꝝ remi
ſeritis peccata remittuntur eis: ꝛ quo2um job. 20.
retinueritis: retenta ſunt. Pena eñ pecca
ti vocatur peccatū: iuxta quod nomē cau-
ſe transfertur ad effectum. Ex predictꝭ ita
ꝙ manifeſtum eſt ꝙ alijs dimittit deus ꝑ
miniſteriuz ſacerdotum ꝛ peccatū ꝛ penā
peccati: alijs ſolam tempalem penaz. quia
iam peccati tenebras ꝛ gehēne vinculum
ſoluerat: quod per lazarum oſtendit. Ac- job. ij.
ceſſit eñi et vocauit eum: ꝛ vocatum viuifi
cauit: et viuificato ait: exi fo2as: ꝛ đ eo dix
it diſcipulis ſuis. Soluite euz: et ſinite ab
ire. Similiter venit ad peccato2ē: ꝛ vocat
eum per internam aſpirationem: ꝛ mo2te
peccati diſcedēte viuificatur: ꝛ eo viuifica
to dicit vt exeat fo2as: id eſt per confeſſio-
nem ſe ſacerdotibus oſtēdat. De quo ꝛ ſa-
cerdotibus ait. Soluite euz. i. reuocate ad
eccleſiam: ꝛ ſinite abire: hoc eſt cum alijs fi
delibus conuerſari et permanere.

Diuiſio.

D Jmittit deus peccata ex ſe ipo: et
per ſemetipm quādo vult. Unde
ait ꝑ p2ophetam. Ego dñs ſol⁹ de Eſaie. 43
leo iniquitatem et peccata populi. Jnde Ambroſi⁹
Amb2oſius. Jlle ſolus peccata dimittit: q
ſolus p2o peccatis eſt mo2tuus. Sacerdo-
tes tamē dicūtur interdum peccata dimit- 4. ſen. diſ 18.
tere: non ex ſe ſed ex gratia in eis ꝛ per eos
operante ſcđm arbitrium non eo2um ſ3 di
Sicut eſt illud: Tu es ſolus qui facis mi- pſ. 71
rabilia: cum multi homines mirabilia fece
rint: ſed nō ex ſe ſicut de⁹. Jtem nemo bo- marci. 10.
nus niſi ſolus deus: q2 ex ſe bonus. Et mlˀ
ti homies boni ſunt: ſed non eo modo quo
deus. Nullus igitur niſi deus poteſt aliuz
ſaluare. Quod quidem faceret: ſi ex ſe pec
cata dimitteret. Quod etiam nemo p2eter
noſmetipſos poſſit nos damnare: oſtendiť
ibi. Anima mea in manibus meis ſemper.
Notādū ꝙ ſi is q vult confiteri: articulo 26 q. 6. ſi pbr.
neceſſitatis imminente non pōt qđ ei mi-
niſtraret viſibilis ſacerdos ſi adeſſet: hoc
ſupplere ſi dedignatur inuiſibilis. De quo ecc9. 45
in eccleſiaſte. Ecce ſacerdos mag. Et apo Heb. 7.
ſtolus. Plures facti ſunt ſacerdotes: ideir
co ꝙ mo2te ꝓhiberentur ꝑmanere: h autē
manet in eternum ſacerdotium habēs ſē-
piternum: Si quis vero ex contemptu vlˀ

ex neglig̃etia nõ cõfiteatur: constat: q̃ nõ habet verã cordis ɔtritiõem: ⁊ tum ꝑ illo peccato qđ nõ vult ɔfiteri cuȝ q̃ instituta ecclesie negligit: eternaliter puniendus eē conuincitur. Dicũt aut leo ⁊ ambro. de sacramẽtis ⁊ maximus. Lachrimas petri lego: confessionem nõ inuenio. Delẽt ergo lachrime petri peccata q̃ pudor est ɔfiteri

(matth. 37. de pe. diſ. 1. petrus 4. ſen. diſ 17. iam de pe. diſ. j. menſurã)

Sed sciendũ q̃ confessionis instituti o nondum ꝓmulgata fuerat in primitiua ecclesia: vel q̃ petrus confessus fuerit: licet scriptura non referat: sic̃ credere cogimur apostolos baptizatos fuisse: quod quando vel quomõ factũ sit nõ legimus. Quibusdam tamẽ videt̃ ex dispẽsatione pet̃ reticuisse cõfessionẽ de negatione. q̃ si hũc tm̃ ecclesie architectum tam grauiter aliꝫ adhuc infirmi corruisse nouissent: multũ aduersus eum scandalizati fuissent. Quo fit vt salubri dispensatõne ita ꝙ nõ ꝓpterea eternaliter puniretur reticeret aliquis id vnde ei testaretur ɔscientia: quod si alicui diceret: celari non posset: ⁊ si sciretur ecclia inde scandalizaretur. Si võ ꝓpter suam ꝑsonam hoc faceret: ne scȝ infamis ⁊ contẽptibilis apud alios fieret: superbia damnabilis esset.

(de ɔſe. di. q̃ñ ⁊ ſi eos)

Patet ergo ex antedictis: q̃ penitẽtia est medicamẽtum vulneris: spes salutis: ⁊ nomen ipm̃ sumptũ est a pena q̃ anima cruciatur: ⁊ caro mortificatur: ⁊ dicta est penitentia quasi punictia. Qui penitentiam agunt: ideo capillos et barbam nutriũt: vt mõstrẽt habũdãtiã criminum: quibus pctõr grauat̃. Ciliciũ quod induũt indicat recordationẽ peccatoꝝ ꝓpter hedos a d sinistram futuros. Qđ autẽ cinere aspgũtur peccatores: ostendit q̃ cinis sũt: ⁊ in puluerẽ reuertent̃. Lachrime penitẽtiũ apđ deũ ꝓ baptismate reputãtur. Duplex est penitẽtie gemitus. Uel dũ plangimus quod male gessimus: vel plangimꝰ ꝙ nõ egimus qđ ager̃ debuimꝰ. Ille vere penitentiã agit: qui nec penitere preterita negligit: nec penitẽda cõmittit. Qui vero lachrimas indesinẽter fũdit: ⁊ tñ peccare nõ desinit hlamẽtũ habet: sed mũdationẽ nõ habet. q̃ dũ ipam quã flendo impetrare potuit veniã cõtemnit: fletibus suis mũdictã subtrahit: ⁊ aũ deo oc̃los sordidas etiã ipas lachrimas fac̃. Qui võ a desiderio mẽtis quedã vitia rescĩdit: dũ in aliꝫs grauiter perdurãt pauciora quidẽ mala diligunt ꝙ pus: sed nisi minus malũ diligãt:

(4. ſẽ. diſ. 14. ca. j)

(de pe. diſ. 3. ĥ j. et 4 ſen. diſ. 14 ca. j)

non fiũt minus mali. Tãtus eñ nõnunꝙ̃ affectus mali est in vno crimine: vt magis alienet a dõ ꝙ̃ etiã multa. Illud aũt certũ est ꝙ dũ quis in morte vnius criminis iacȝ in alio irrigari ⁊ viuificari ñ pt vt ꝓsꝰ deleat̃: sȝ interdũ ad diminutionẽ pene compluit̃: iuxta illđ ꝓphe. Pluit dñs sup vnã ciuitatẽ: ⁊ nõ pluit sup aliã. Quoꝝ ãt peccata in publico sũt: in publico dꝫ esse penitẽtia ꝑ tpa q̃ epũs discernit. Eoꝝ etiã recõciliatio in publico dꝫ eẽ ab epõ: siue a pbyteris: iussu tñ epoꝝ: sicut canones affricani cõcilij testãtur. De hac q̃pe solẽni penitẽtia: vt ait augꝰ. ad macedoniũ: intelligi oꝑtet qđ dicit̃: nõ est locus secũde penitẽtie. Quamuis ĝ caute salubriterꝙ ꝓuisuȝ sit: vt locꝰ huiꝰ humilime penitẽtie semel ĩ ecclesia ɔcedat̃: ne medicinalis minusve vtilis eẽt egrotis: q̃ tãto magis salubris ẽ: q̃nto minꝰ cõtẽptibilis fuerit. Quis tñ audeat deo dicere: q̃re huic homĩ q̃ pꝰ pmã penitẽtiã rursus se laq̃is iniq̃tatis obstringit adhuc iteꝝ parcis: Quis audeat dicere erga istos nõ agi qđ apl̃s ait: ignoras q̃ patiẽtia dĩ ad penitẽtiam te adducit. Aut ad istos nõ ꝑtinere qđ scp̃tum ẽ: beati oẽs q̃ ɔfidũt ĩ eo: ⁊ qđ̃: viriliter agite: ⁊ ɔfortet̃ cor vr̃m oẽs q̃ speratis in dñõ. Cuiꝰ ãt peccata occulta sũt: ⁊ spontanea ɔfessione soli pb̃ro vel epõ reuelata occulta dꝫ eẽ penitẽtia: ne infirmi in ecclesia scãdalizarẽtur: vidẽtes penas eoꝝ q̃ꝝ penitꝰ ignorauit causas. Et sciẽdũ q̃ sic̃ circũuenit sathanas ꝑ nimiã duriciã vt peccatores pereãt desperãdo: q̃ mõ ĩ nimia remissione corrigẽdo. Uñ salomõ. Nõ declines ad dexterã neꝙ ad sinistrã.

(XXII)

(de pe. diſ. 5. frẽs: et diſ. 3. iter oĩa. et ca. ille põiaȝ)

(Augꝰ)

(diſ. 50 Si q̃s poſt. ⁊ 4. ſẽ. diſ. 14. c. illđ.)

(Ro. 2.)

(puer. 4)

Expositõ euã. Sic̃ ẽ reg. ce.

Beati q̃ custodiũt iudiciũ: ⁊ faciũt iusticiã ĩ oĩni tpe. Duo sũt iudicia Unũ qđ ħ ꝑ iudices christi vicarios exercet̃: aliđ qđ ĩ nouissimis ꝑ christũ q̃ a dõ ɔstitutꝰ ẽ iudex viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ exhibet̃. Est ãt iudiciũ bonos a malis discernere: bonis bona: malis mala retribuere. Sic christꝰ ĩ iudicio bonos a malis ẽ discreturꝰ: ⁊ iustis gaudia: impꝫs supplicia ẽ redditurꝰ. Iudiciũ ĝ custodiũt q̃ dĩ cultores diligũt: dĩ ɔtẽptores respuũt. Iudiciũ q̃ȝ obſuare ẽ suis malis meritꝫ quẽpiã dignas penas irrogare. q̃ eñ se ħ vigilijs: ieiunijs ⁊ alijs pijs laboribus pro peccatꝫ affligũt: beati sunt. quia non cum impijs eternum iudicium subibũt. Due sũt etiam iusticie:

(ps. 105)

XXII vna naturalis ſcʒ diuina: altera conſuetu-
dinaria: vicʒ humana. Naturalꝭ eſt iuſticia
deo ſeruire: pentibꝰ obedire: ꝯſuetudina-
ria: leges. ſtatuta ꝑlatoꝝ obſeruare: ⁊ cuʒ
ciuibꝰ ꝯcordare. Beati ſunt ḡ q̄ iuſticiam
in om̄i tempe faciūt: qꝛ a iuſticia p̄ris per
chriſtū iuſta vite p̄mia ꝑcipiūt. Hodiernū
euangeliū monet nos ad iuſticie iudiciū.
math. 18. Dicit nāqꝫ qꝫ quidā rex rationē cuʒ ſeruis
ſuis poſuit: cui oblatus eſt vnꝰ qui. x. mi
lia talenta debuit. Et qꝛ vnde redderet n̄
habuit: dn̄o eū cū vxore ac filijs om̄ibusqꝫ
ſuis venundari iuſſit. Qui ꝓcidens miſe
ricordiā poſtulauit: et dn̄s miſertꝰ omnia
ei donauit. Illi vero egreſſo debitoꝛ cen-
tū denarioꝝ obuiat: quē tenens ſuffocat:
violenter ſtringēs vt debitū reddat. Qui
etiā ip̄e ꝓcidens miſcdiā popoſcit: ſed ni-
hil ei ꝓfuit. Nā miſerū carceri mancipat:
donec debitū ſoluat. Quo audito dn̄s ſer
uum nequā reuocat: dure increpat: torto-
ribus tradit: vniuerſū debitū ab eo exigi
p̄cepit. Et q̄d ꝑ hec verba ſignificauerit:
dn̄s ꝯcludens innotuit: ſic inquiens faci-
et vobis pater meus celeſtis: ſi nō remiſe
I ritis homībꝰ ex cordibꝰ v̄ris. Cariſſimi
iſta ſunt nimis metuenda: ac iugiter i me
math. 18. moria retinēda. Rex qui rationē cū ſeruis
poſuit eſt chriſtꝰ: qui om̄es hoīes pro acti
bus ſuis i iudiciū adducit. Debitoꝛ. x. mi
liū talentoꝝ eſt quilibet tranſgreſſoꝛ decē
p̄ceptoꝝ. Debitoꝛ vero centū denarioꝝ eſt
calūniatoꝛ proximoꝝ. Qui ḡ volumꝰ no-
bis a deo dimitti grauia: dimittamꝰ pro-
ximis leuia. Leuia quippe ſunt om̄ia q̄ no
bis homīes faciunt: qꝛ cito tranſeūt: q̄ aūt
nos ꝯtra deum facimus valde grauia ſūt:
qꝛ nos i interitū mergūt. Vñ celeſtis ſcola
ſticus nos docuit vt cōditionē cuʒ iudice
math. 6. faciamus: vt ſcʒ nobis debita noſtra: ſic di
mitti petamus: ſicut nos debitoribꝰ n̄ris
math. 16. relaxamus. Et petro interrogante quoti-
ens fratri peccāti eſſet dimittendū ſi vſqꝫ
ſepties: non vſqꝫ ſepties inquit: ſed vſqꝫ
ſeptuagies ſepties: id eſt quadringentis
nonaginta vicibus: hoc eſt vt quicquid in
nobis delinquit dimittamꝰ. Et item ſcri-
eccl. 28. ptura dicit. Homo homini ſeruat iram: et
a deo ſperat miſericordiā. Qui ergo non
dimittit homini in ſe peccanti nunquā di
mittitur ei in deum peccāti: immo in toꝛ-
mētis ab eo exigitur q̄d ꝑ penitētiā ei di-
miſſum creditur. Sed dicis: Nō poſſū di-

mittere ei q̄ mihi facit iniuriā: nec amare
illū a quo patioꝛ calumniam. O amice q̄d
fecit tibi is quem queris occidere? Amicū
meū inquis occidit. Et quid ad te occiſio
homis? Om̄es ſerui ſumus vnius dn̄i re-
gis omnium: qui iuſtus iudex vindicabit
om̄es iniurias hominū. Qui ergo homi-
nem occiderit: nō in te: ſed in illū delinqt:
cuius ſeruum occidit. Et ſi inde vltionem 23. q. 5. et
queris: dupliciter reus eris: in vno qꝫ con- paratus
ſeruum tuum occideris: in altero qꝫ domi-
no tuo iudicium ſuū abſtuleris. Igitur ſi
homicidiū facto vel conſilio vindicaueris
cū homicidio vtiqꝫ damnaberis. qꝛ q̄ odit
frēm ſuū: homicida ē: ⁊ hic non habet par
tem in eterna vita. At tu bone vir: cur vis
illius membꝛa mutulare: quem ſummi im
peratoris filius ſecū vult cōregnare? Ab-
ſtulit inquis bona mea. Que bona? Aurū
inquis: aut argentum: aut equum: aut ali-
quid huiuſmōi. O homo nōne nudꝰ i hūc
m̄dm veniſti: ⁊ nihil hoꝝ tecum attuliſti?
Nec dubium quin nudus etiā de m̄do di-
ſcedas: ⁊ om̄ia hic relinquas. Huc vniuer-
ſa de terra venerūt: ⁊ iterū in terram redi-
bunt. Nihil habes hic propꝛium: ſed totū
eſt alienū. Dn̄i eſt terra et plenitudo eius.
De bonis ſuis partem tibi conceſſit: q̄diu
ſibi placuit: cum diutius te habere noluit:
aliū tollere iuſſit. Quamdiu voluit bona job. 1
ſua iob tribuit: cum iterū ſibi placuit ei au
ferēs diabolo dedit. Vñ ⁊ ip̄e dn̄s inquit
dedit: dn̄s abſtulit. Nō dixit: diabolus ab
ſtulit. qꝛ d̄s ſolus inde poteſtatem habuit
Cū ergo ſis vermis ⁊ putredo: ne iniuriā
facias deo: vindicans te in proximo. Tu
aūt care: cur vis illum fuſtigare: vel rebus
ſuis priuare. Male inquis locutus eſt mi
hi. O inſenſate: q̄d eſt verbū niſi ventus?
Poſtq̄ eni de oꝛe volauerit: mox i auras
euanuit. Qui autē male locutus eſt nō ti-
bi: ſꝫ ſibi nocuit. qꝛ qui i etiam fatue dixerit
reus gehenne ignis erit. Sed ſi tu male vi
xeris: quid proderit tibi alicuius benedi-
ctio? Si dō bn̄ vixeris q̄d oberit tibi alicꝰ
maledictio? Miſer eſt ḡ hoꝝ miſeroꝝ au
gere miſeriam per vindictam: cum ipi mi
ſeri ſuper ſe prouocauerint iram dei. Deꝰ
nanqꝫ homicidas damnabit: raptores quo
qꝫ penis ſubiugabit: maledictos etiam ab
eterna benedictione ſegregabit. Igiť cun
cta i nos commiſſa ſūt dimittenda: in deuʒ
cōmiſſa ſūt a prelatis puniēda. Que ipi i

deum peccamus digna penitentia puniamus que nobis ſubiecti in legem dei peccauerūt nō crudeliter ſʒ miſericorditer caſtigemus: vt aīas eoꝝ ſaluem⁹, qꝛ iudicium ſine miſc̄dia ei q̄ nō fecit miſericordiā: que aūt in nos verbo vel facto cōmiſerint: relaxemus et gaudium ꝛ leticiā recipiem⁹.

Nunc veſtra dilectio audiat q̄ iuſte ds peccatores: ꝛ q̄ miſericorditer ſe inuocātes muniat. Ipſe quippe ē clemēs pater bonorū: potens dn̄s maloꝝ. Rex dauid vrie ducis vxorem ſuam abſtulit: ipm̄ quoqꝫ p̄ conſilium occidit. Quod dn̄s vlciſcēs: infantē ex adulterio natum mortificauit: filiumqꝫ ipſius abſolonē quē p̄cipue amauit: cōtra eū inſtigauit. Qui vxores patris publice violauit: inſup ipm̄ regno p̄uauit. Quem ſic caſtigatum: regno iterū ds reſtituit: parricidā aūt filiū in reprobā mortē tradidit. Dauid aūt penitens: magis adhuc conſolatur: dum ſalomon ex eadē femina ipſius filius in regni ſolio collocatur. Legit̄ etiā q̄ rex cambiſes cupiens ſolus regnare: iuſſit holofernem principē militie cuncta orbis regna ſibi ſubiugare. Qui cuꝫ valida manu egreſſus oēs in circuitu ciuitates munitas cōfregit: tandē ad iudeā p̄ueniens: bethuliam obſedit. Populus aūt dei metuens ne hieruſalem ſicut alias ciuitates deſtrueret: ieiunijs et obſecrationibus inuocat deum: qui eſt p̄tector omniū ſperātium in ſe: vt clipeum ſue p̄tectionis hoſtibus opponeret. Habitatoribus itaqꝫ bethulie victus defecerat: quibus exercitus aqueductum ſucciderat. Quos iam deficientes p̄ncipes conſolantur: dn̄i auxilium pollicentur. In eadē aūt ciuitate religioſa
Judith.7 vidua iudith nomine fuit: que poſt triduanum ieiunium ſe omnibus ornamētis induit: ad caſtra holofernis deſcendit. Qua viſa ſtatim capitur ei⁹ pulchritudine: nuptias inſtruit: celebris cultus magnitudine. In nocte vero omnibus nimio vino ſoporatis iudith ſurgens: deum inuocat: gladium in lectulo pendentem euaginat: caput ebrij ducis amputat: ad ſuos quantocius cum capite remeat: cōuocatoqꝫ vniuerſo populo: caput p̄tulit: deū laudare monuit: qui eis liberationem ꝛ victoriam pariter contulit. At illi recuperato ſpiritu: deum adorauerūt: atqꝫ cum magna leticia laudes perſultauerunt. In craſtino de ciuitate: iudith conſilio: cū magno tumultu exeunt: impetum in hoſtes faciunt. Illi vero vt dominum ſuum capite truncatum inuenerunt: nimio timore perculſi: oēs pariter in fugam verſi ſunt. Quos inſequentes: multa milia paſſim ſtrauerūt: reliquos cum magno dedecore profugauerunt. Reuerſiqꝫ ingentem predam collegerunt: hieroſolimā venerunt: victimas deo obtulerunt: qui populum ſuum p̄ feminam redemit: ꝛ triſticiam eoꝝ in gaudium conuertit. Sic deus ſuperbos diſperſit: humiles aūt exaltans protexit. Sꝫ hec vidua vicit tyrannum: ſignificat q̄ caro chriſti vicit diabolum.

Legitur quoqꝫ: q̄ rex aſſuer⁹ grande conuiuium cunctis principibus et populis regni ſui fecerit: ꝛ inter epulas re- Heſter.j.2
ginam vaſthi corona redimitam introduci iuſſerit. Quam intrare renuentem rex regno priuauit: heſter pro ea ſceptro ſublimauit. Poſt hec rex quendam aman ſup regnum exaltauit: cūctoſqꝫ principes ei ſubiugauit. Cui cū oēs cepiſſent genu curuare: mardocheus regine patruus noluit eum adorare. Vn̄ indignat⁹ diſpoſuit eū cum omni progenie ſua neci tradi: cum regis ſigillo decreuit oēs iudeos per regni aſſueri fines exterminari: altūqꝫ erexit eculeū: in quo voluit ſuſpendere mardocheū. Interea duo volebant regē occidere: quos per mardocheum p̄ditos iuſſit rex p̄dere. Mardocheum vero iubet purpura ꝛ corona indui: regio equo per ciuitatem circumduci: aman cuꝫ militibus preire: laudes ei concinere. Hoc facto mardocheus regine dixit: qꝛ aman eam cum oīi parentela ſua morti addixit. Que omni populo ieiuniū indixit: ſe cum eis vigilijs: ieiunijs: orationibus afflixit. Quo peracto conuiuiuꝫ inſtruxit: regem inuitās: aman quoqꝫ adeſſe iuſſit. Inter epulas regē pro ſui populiqꝫ vita rogat: ſe omneſqꝫ ſuos ab aman damnatos narrat. Quem rex furore repletus: iuſſit ſuſpendi in eodē eculeo: quem ipſe p̄parauit mardocheo. Porro ipſum mardocheum pro eo principem conſtituit: q̄ omnem cognationem aman ſuſpendio interire iuſſit. Sic deo diſponente innocens populus liberatur: ſemen neqꝫ iuſte exterminatur. Hic rex quāuis gentilis typum chriſti geſſit: qui verus rex regum genitus: de radice ieſſe ſurrexit. Hic principibus ꝛ populi regni ſui conuiuium magnum fecit. quia apoſtolis orbis principibus et fi-

XX II delibus regni ſuperni populis corpus ſu
um et ſacrã ſcripturã in epulas dedit. Re-
ginam vaſti coronatam ad cõuiuium voca
uit. qꝛ ſynagogam lege et prophetis redi-
mitã: ad celeſtes epulas iuitauit. Que rẽ-
nuens intrare: regno priuat̃: heſter capti-
ua in ſolio ipſius locatur. qꝛ iudea incredu
la de regno chriſti eijcitur: eccl'ia ỏ gentib⁹
a diabolo captiua in thalamũ regis cõſors
celeſtis regni ducitur. Aman qui a rege ex
altatur: eſt iudaic⁹ populus: q̃ a dõ regno
⁊ ſacerdotio: ac diuino cultu ſublimatur.
Qui q̃rit regine ꝓgeniem extirpare. quia
iudaicus pp'ls querit eccleſie populũ exter
minare. Aman quoqꝫ qui mardocheo ecu-
leũ erexit: diabolũ ſignificat: q̃ crucem chri
ſto erexit. In eũdẽ eculeũ ipſe ſuſpẽditur.
qꝛ diabolus in crucis patibulo comp̃hẽdi
tur. Quo q̃ ſup regẽ cõiurauerant: ſũt duo
infideles populi: iudaicus et gentilis: qui
chriſtũ regẽ occidi ꝯſiliũ dederãt. Quos
mardocheus accuſat. qꝛ chriſtianus popu
lus opera eoꝝ improbat. Illi a rege enecã
tur: ⁊ iſti a chriſto damnãtur. Mardoche⁹
purpura et corona inſignitur: ⁊ chriſtian⁹
populus martirio ⁊ eterna gloria veſtit̃.
Equo regio ꝑ ciuitatẽ ducitur. qꝛ chriſtia
nus populus a doctoribus ꝑ totũ mundũ
colitur. Ordo nanqꝫ p̃dicatoꝝ equus chri-
ſti reg' dicitur: in quo ipſe ꝑ orbẽ vehitur.
Aman cum militibus laudes ei conſonat.
qꝛ iudaicus populus cũ gentilib⁹ velit no
lit chriſtiani populi preconia celebrat. Re
gina regem ad conuiuium vocat. qꝛ eccl'ia
chriſtũ ad ſolẽnia ſui corporis inuitat. Amã
etiã adeſſe iubet. qꝛ in fideli populo ſuas
epulas p̃dicando prebet. Amã quoqꝫ qui
mardocheo erigit eculeum: eſt antichriſt⁹
qui populo fidelium indicit mortis ſuppli
ciũ. Qui eodẽ eculeo ſuſpendit̃. qꝛ ⁊ ipſe
mortis ſupplicio interimitur. Mardoche⁹
a rege princeps p̃ficitur. qꝛ fidelis popul⁹
ꝑacto iudicio ſup om̃ia bona dñi conſtitui
tur. Semen aman exterminat̃. qꝛ tũc gene
ratio maloꝝ damnatur. Populus aũt regi
ne liberatur: ⁊ triſticia ei⁹ in gaudiũ cõmu
tatur. qꝛ generatio rectoꝝ benedicetur: le-
ticia et exultatõne ꝑfruetur. Nunc charis-
ſimi toto corde dei obſecramus clementiã
qui ſedet ſuper thronum ⁊ iudicat equita
tem: faciẽs iudiciũ om̃ibus iniuriam pati-
entibus: vt nos illa die ab infideli populo
ſegreget: fideli aũt ĩ ſuo regno aſſociet. vbi
oculus non vidit: nec auris audiuit.

Dominica. xxiij. Scdm̃ Iohãnẽ
Cum ſubleuaſſ; oc'los ieſ⁹ ⁊ vi-
diſſet qꝛ multitudo max. v. a. e. Iohã. 6.
Qꝛ hec lectio euãgelica ſcdm̃ eccl'iaſti
cũ ordinẽ debet in medio quadrageſime recita-
ri: libet nũc in p̃ntiarũ ſupſedere eius expoſitio
ni: ⁊ alia huic dñice: que intitulatur quīta ante
natale dñi cõgruentia ad ꝓfectum audientium
ſeu legẽtium exarare.

N Emo itaqꝫ veſtrũ chariſſimi dubi
tet duos eſſe nr̃i redẽptoris aduẽ-
tus: quoꝝ primũ iã p̃ceſſiſſe: alterũ
adhuc futurũ eſſe certa fide cognoſcimus.
Utrũqꝫ veſtre fraternitati diſtiguere ope
re p̃cium ẽ: vt ex altero miſcdiam ſperare:
⁊ ex altero iudiciũ formidare ſciatis: qua-
tinus vr̃a ſollicitudo inter ſpem ⁊ metum
poſita diligẽter inuigilet: ⁊ mala cauere q̃
iudicio puniantur: ⁊ bona ꝓuidere q̃ mia
remunerẽtur. Primo aduẽtu ſuo redemp
tor noſter in formam nr̃e humanitat; man
ſuetus et humilis inter hoĩes homo ver⁹
apparuit. Secũdo in gl'ia ſue maieſtatis ex
celſus ⁊ terribilis ſup angelos ds̃ hõ appa-
rebit. Primo aduẽtu ꝓ nobis iudicatus:
maledictũ crucis pendẽs ĩ ligno crucis ſu
ſtinuit. Secũdo totũ mũdũ iudicatur⁹ ma
nifeſta ſue paſſionis virtute impios cõdẽ-
nabit. Primo aduentu latẽs in carne qua-
ſi ouis corã tõdente ſe ſic obmutuit. Secũ
do quaſi deus manifeſte veniet ⁊ ñ ſilebit.
Primo enĩ aduẽtu ſiluit a iudicio: ſꝫ non ſi
luit a p̃cepto. Scdo q̃ſi ꝑturiens loquitur.
qꝛ ſic ait eſaias vociferabit̃ ⁊ clamabit: ⁊ ſu
ꝑ inimicos ſuos ꝯfortabit̃. O vox diei dñi
amara: tribulabit̃ ibi fortis. Nã ſicut ait ſã
ctus dauid: ignis in ꝯſpectu ei⁹ exardeſcꝫ.
⁊c̃. Tempeſtas illa impios ꝓcul pellet. qꝛ
tollet̃ impi⁹ ne vi. glo. d. Et ignis ĩ eternũ
cruciãdos inuoluet. qꝛ vermis eoꝝ nõ mo
ritur: ⁊ ignis ñ extinguit̃. Hui⁹ ḡ iudicij fi Gen. 9.
gurã arcus ille in nubib⁹ repñtat: q̃ ex ꝑte
cerule⁹: ⁊ ex ꝑte videt̃ igne⁹: vt vtriuſqꝫ iu
dicij teſtiſ ſit: vni⁹ vicꝫ iã facti: qñ aque dilu
uij erãt ſup terrã: alteri⁹ adhuc faciẽdi: qñ
iudicabit ds̃ ſcl'm ꝑ ignẽ. Cõtremiſcite fra
tres a terrore tãti iudicij: vt a facie arc⁹ fu-
giatiſ. Arcũ ſuũ tetẽd. ⁊c̃. Sꝫ idõ paululũ ps̃. 7.
morat̃ vos ferire: vt feſtinem⁹ a facie tãte
animaduſiõis effugere. Dediſti em̃ metuẽti
bus te ſignificationem: ⁊c̃. Sed cauete: ne
fuga veſtra hyeme vl' ſabbato fiat. Hyeme math. 24
em̃ fugit: cui charitas refrigeſcens bono-
rum opeꝝ curſus impedit. Sabbatum q̃s

interueniens.i.terminus vite actiõis bo-
ne exercitiũ interdicit tardantibus. Si er
go fratres ab illo vultis fugere: ad ipſm fu
gite. Si aduẽtũ iudicij ꝑtimeſcitis: ad ad-
uentũ miſcꝺie reſpicite: ⁊ in hac ebdoma-
dã que eſt q̄nta añ natiuitatẽ dñi: ⁊ in ſeq̄n
ti: que quarta erit añ natale dñi: inchoate
ꝑparationem aduentus ſui. Dicitur eñi
N hec dñica ꝑparatio. q2 ab hinc vſq3 ad na-
tale dñi debet quiſq3 chriſtianus ſanctꝫ ſtu
dere bonis oꝑibus: vt digne ſuſcipiat ab
eo chriſtus natus. Hec igit̃ ebdomada q̄n
ta añ natale dñi in antiq̄s officialiũ libris i
titulatur: ſicq3 ſeq̄ns ebdomada quarta de
notatur. Sed hoc nõ vacat a miſterio nr̃e
ſpiritalis preparationis. In quinta eñi eb
domada prepare vel initiare nos debem⁹
ꝓpter quinq3 etates mũdi: in quibus fue-
rũt taleſ electi q̄ crediderũt ⁊ ſperauerũt:
⁊ dilexerũt aduentũ dñi: in q̄rta ꝓpt̃. iiij.
ordines librorꝫ: ſcꝫ legis pſalmorꝫ: ꝓpheta
rũ: et initiũ euãgelij. Quãuis liber moyſi
narrat electos viros extitiſſe in ꝑma ⁊ ſecũ
da: ⁊ tercia etate mũdi: tamẽ eo tp̃e ſcꝑſit to
tũ in quo deputat̃ legiſlatio. Hec aũt vtra-
q3 tp̃a ſcꝫ q̄nta ebdomada ⁊ q̄rta intimant
nobis etiã rationalẽ preparationem ꝓpt
q̄nq3 ſenſus hoĩs: q̄ inſũt corpori nr̃o: ⁊ ꝓpt
quatuor elemẽta: q̄bus ꝯſtat corp⁹ noſtrũ
At nũc tercius additur intellectus: q̄ non
min⁹ ꝯuenit ꝑparatõi aduentus domini.
Dicim⁹ duos ordĩes eſſe iuſtorũ in eccleſia
nr̃a: q̄ ſtudẽt ſe ꝑparare ad ſuſcipiẽdũ ven
turũ dñm. Unus ordo in ſeculari cõuerſa
tione ſtudet: alter in ſpiritali. De ordine ſe
culariũ poſſumus itelligere qḋ lectio dicit
in q̄nta ebdomada añ natiuitatẽ dñi: hoc ẽ
hodierno. Propter hoc ecce dies veniunt
dicit dñs: ⁊ nõ dicẽt vltra: viuit dñs q̄ edu
xit et adduxit ſemen domus iſrael de terra
aquilonis. Adduxit dñs filios iſrl̃ de terra
aq̄lonis q̄ñ de babilonia reuerſi ſunt in iu-
deam: ſ3 econtra melius adducit nr̃os bo-
nos ſeculares: dñs ad iudeam.i.ad veram
cõfeſſionẽ de cõfuſione babilonie quando
eos liberat de poteſtate dyaboli et de cor-
pore eius. Hoc fit per baptiſmum quẽ ha-
bent ſeculares fideles ⁊ ſpiritales.
Qui eñi in animo patiũtur aquilonis fri-
giditatẽ membra ſũt diaboli. Quanto pe
ior ẽ diabol⁹ totus i corpe ſuo: id ẽ in capi
te: ꝙ vnum mẽbrum ei⁹: tãto melius libe-
rati ſumus a diaboli poteſtate: quã eẽnt fi-
lij iſrael a regibus chaldeorꝫ. De ipſis ſecu XXII
laribus memorat euangelium: quod i q̄n
ta memorata ebdomada legit̃. Narrat D
eñi quinq3 milia hominũ: dñm pauiſſe ex
quinq3 panibus. Qḋ ita Beda exponit Luce.9.
in euãgelio ſuꝑ lucã. Erãt aũt fere viri: q̄n Beda
q3 milia. q2 quinq3 ſũt exteriores hoĩs ſẽ
ſus: q̄ ſenſus recte viri dicũtur. q2 fortiſſi-
mos hoſtes aĩe nr̃e in eis habem⁹. Et cũ gen̄.16.
eſſet ancilla: dñam ſibi ſeruir̃ coegit. Que
aũt erat hec ancilla. Caro vicꝫ: de q̄ ait apo gal.5.
ſtolus. Caro concupiſcit aduerſus ſpiritũ:
⁊ ſpũs aduerſus carnẽ. Aduerſantur eñi3
ſibi hec duo. Hec a deo oĩes corrupat: qḋ
vix aliq̄s volũtati ei⁹ reſiſtere poterat: imo
oẽs ſathane vendiderat. Nulla pugna gra
uior illa quãdo inimicũ ſuũ hõ portat: ⁊ in
inimicum ſuũ paſcit: q̄ñ de domo ei⁹ eſt quĩ
ſe impugnat: q̄ñ bona oĩa ei facit: ⁊ ipſe ei
mala retribuet. Talis eſt caro: que quãto
magꝭ nutritur: tãto magꝭ gloriatur: tanto
magis in animã ſurgit. Quinq3 eñi mini-
ſtros habet.v. ſenſus corporis quib⁹ ani-
mam ducit captiuam: q̄ñ ſcꝫ aliq̄s peccat:
vel videndo decipitur: vel audiẽdo attra-
hitur: vel odorãdo illicita allicitur: vel cõ
edendo delectatur: vel manibus male oꝑa
tur. His quinq3 viribus caro ſuꝑauit ꝑmũ
hominẽ: ⁊ hõ ſuccubuit: ꝙuis poſitus eẽt
in paradiſo: ſ3 ꝑus aggreſſa ẽ mulierem vt
debiliorẽ ꝑtem. Audi de mlĩere qũo q̄nq3
ſenſibus corꝑis peccauit. Auribus ꝑſuaſi
onẽ diaboli accepit et conſenſit: cũ ille t̃ꝛia
intimaret dicẽs. In quacũq3 die cõederis
ex eo: aperiẽtur oculi vr̃i: ⁊ eritis ſicut dij: gen̄.3.
ſciẽtes bonũ ⁊ malũ. Ecce qũo mulier per
auditũ ſuccubuit: mõ attẽde: qũo odoratu
⁊ viſu decepta ẽ. Ait ſcꝑtura. Uidit mlĩer
ꝙ bonũ eẽt lignum: ⁊ ad veſcẽdũ ſuaue: ⁊
pulchrũ oc̃lis: ⁊ aſpectu delectabile. Cũ di
cit ſuaue: capta ẽ odoratu: cũ ait pulchrum
oculis: illaqueata ẽ viſu. Adhuc ſuperſũt
duo miſtri: q̄ totũ ſcel⁹ ꝑpetrauerũt: tactus
⁊ guſt⁹. Uide ḡ qũo ꝑ illos caro iceptũ ſu
ũ ꝯſũmauit. Scꝑtũ ẽ ẽt Et tulit de fructu
illi⁹ ⁊ cõedit. Man⁹ tulit: os cõedit: tactus
miſtrauit: guſt⁹ pctm̃ ꝯſũmauit. Proſtra-
ta igit̃ origĩe oĩm: totũ mũdm illi miſtri deĩ
ceps ſubiugabãt. Uidit igit̃ dñs ⁊ redẽp
tor nr̃: q2 caro totũ mũdm ita expugñbat. q2 gen̄.16.
ancilla dñam ſuã ſibi ſubiugauerat: habu-
it cũ miſcꝺia ſua conſiliũ ꝙ ab hac captiui-
tate libaret mũdm. Inimicã ḡ nr̃am ſ. carnẽ

XXII induit:vt cum ea pugnaret:⁊ eã compme-
ret:⁊ miniſtros ſuos debilitarꝫ:vt deinceps
non poſſent ei reſiſtere:⁊ dña famulã ſuam
gubernaret. Elegit itaqꝫ competentem pe
nam.i.crucẽ in qua hoſtẽ noſtꝝ crucifigerꝫ
⁊ ſenſus puniret noſtros. Ocli turpitudi-
nem pene ⁊ inſultãtes viderũt:⁊ tenebras
mortis ſenſerũt:aures obprobria turpiſſi-
ma audierũt:os ait ſitio:⁊ fell' ⁊ aceti ama-
ritudinem guſtauit:manus crucifixe ſunt
⁊ tota caro ibi perpeſſa eſt : vt tota nobis
ſubiaceat : ⁊ amplius anime obediat. Ec-
ce eñ ſubiacet victa:ecce ancilla flagellata
eſt. Inde eſt ꝙ quinqꝫ milia viri dominũ
ſunt ſecuti.qꝛ illi adhuc in ſeculari habitu
poſiti bene morierũt vti exterioribus que
poſſident ſuis quinqꝫ ſenſibus. Qui recte
quinqꝫ panibus alũtur.qꝛ tales neceſſe eſt
legalibus.i.ſecularibus adhuc p̄ceptis in

P ſtitui. Officia quoqꝫ que.celebrantur in
quarta ebdomada ante natiuitatẽ dñi ſpi-
rituales per quatuor euangelia ad potiorẽ
ꝑfectionem excitãt. Vñ dicit epiſtola que
Ro.13. in eodem legitur. Scientes qꝛ hora eſt iã
Beda nos de ſomno ſurgere:nũc aũt ꝓpior ẽ no-
ſtra ſalus ꝙ̃ cum credimus. De iſdem ſpi-
Ioh.6. ritalibus dicit in ſupradicto libro. Nam q
math.14. mundo ad integrũ renunciant:⁊ quattuor
ſũt milia:⁊.vij.panibus refecti:hoc ẽ euan
gelica lectione ſublimes et ſpiritali gratia
ſunt docti. Cuius ſignificande diſtãtie cau
ſa miſtice vt reor ĩ introitu quidẽ taberna-
Exo.36. culi:quinqꝫ columnas deauratas:añ oracu
lum vero:id ẽ ſancta ſanctoꝝ quattuor fie-
ri iuſſas.qꝛ vicꝫ incipientes per legem ca-
ſtigãtur:perfecti aũt ꝑ gratiã vt deuotius
deo viuãt admonent. Typice ꝑ cantum q
renouatur in quarta añ natiuitatẽ dñi eb-
domada:gẽtiliũ mẽtium ꝑfectionẽ intelli
gimus. Si ꝑ quinqꝫ ebdomadas illi intel-
ligũtur:q adhuc penitentia deplorãt recẽ
tia pccã : merito ꝑ q̃ttuor ebdomadas eos
intelligimus:q gaudio ſpiritali ꝓficiũt de
virtute in virtutem. Iſti duo ordines fue
runt in veteri teſtamẽto:iſti ſunt ⁊ modo.
Renouatio cantus ſignificat gaudium ele-
ctorum qui gaudent plurimum in aduen
tu dñi dilecti ſui. Preparationẽ quoqꝫ ne-
ceſſariam nobis inſinuat paulus apoſtolꝯ
in memorata epl'a:q legit̃ q̃rta ebdomada
Ro.13. añ natiuitatẽ dñi. Nox inquiẽs p̄ceſſit:di-
es aũt appropinq̃bit. Abijciamꝯ ergo opera
tenebrarũ:⁊ induamur arma lucis:ſicut in

die honeſte ambulemus: nõ in cõmeſſatio
nibus et ebrietatibus: nõ in cubilibus ⁊ i
pudicitijs:nõ in cõtẽſione ⁊ emulatõe:ſed
induamur dñm nr̃m ieſum chriſtum. Sicꝫ
ꝑ plures nũcios et frequẽtiores mouetur
magis ac magis animꝯ ſubditi ad ſollicitu
dinem ſuſcipiendi p̄latum:ita renouati-
one cantus mouemur magis ac magis ad
curã noſtre preparationis in ſuſceptionẽ
dñi. Ideo octo dies ante natiuitatẽ dñi re-
nouantur ferme tota nocte reſpõſoria ⁊ an
tiphone:vt per hoc frequẽtius nos excite
mus ad purgandas omẽs quiſquilias tur-
pium cogitationũ ac terrenarum:⁊ dignũ
habitaculũ ornatum vicꝫ pijs cogitatõibꝯ
paremus regi regũ : ⁊ dño dominantium.
Dominica.v.añ natiuit.d.Sermo.
Q Eati omẽs q timẽt dominũ:q am-
b bulãt in vijs eius. Deũ timere eſt ps.127.
a malo declinare:in vijs eiꝯ ambu
lare eſt bonũ facere. Qui ergo deũ timẽt :
peccata deuitãdo beati ſunt: qꝛ penas eua
dunt:⁊ qui in vijs eius ambulãt bona ope
rando:beati ſũt.qꝛ gaudiũ dñi intrabunt.
Vie dñi:p̄cepta illius ſũt:q homĩes ad ſu-
pernã patriã ducũt. Vniuerſe aũt vie dñi
miſcdia et veritas. Vie dñi ſũt miſcdia om ps.24
nibus in eis ambulantibus:veritas cũctis
ab eis declinãtibus. Ideo deus noſter eſt:
vt dñs a ſeruis timendus: vt pater a filijs
diligẽdus. Timore eiꝯ peccata fugiamus:
amore ipſius bonis actibus quatinꝯ de hac
miſera vita tranſeũtes:luctuoſã vitã eua-
damus:⁊ ad beatã vitã ipſius ope ꝑueniã-
mus. Tres vite ſunt:vna ſuꝑ nos beata:q̃
ſancti cũ angelis beate viuũt:altera miſa:
in q̃ iuſti adhuc hic ſuſpirãtes ingemiſcũt
tercia ſubtus nos luctuoſa:in qua ſpiritus
damnatoꝝ cũ demonibus cõſiſtũt. Nobis
ergo ĩ media vita conſtitutis due vie ſe of
ferũt:que quoſdã ad ſuꝑiorẽ: quoſdã autẽ
ad inferiorẽ ducũt. A dextrĩ ſe p̄bet via ar math.7.
ta et anguſta:ducẽs de hac miſera ꝑ ſe am-
bulantes ad beate vite amenitatem: a ſini
ſtris xõ pandit ſe platea lata ⁊ ſpacioſa du
cens in ſe gradientes ad luctuoſe vite cala
mitatẽ. Arta via et anguſta eſt : mundi de
ſideria ⁊ carnis concupiſcentiam fugere.
malũ ꝓ malo nõ reddere:vigilijs ⁊ ieiuni
js corpꝯ macerare:orõibus ⁊ aſſiduis lau-
dibꝯ dei inſudare. Lata aũt ⁊ ſpacioſa via
eſt:ludere:edere:bibere:fornicari: venari
inimicos opprimere delicijs carnis diffluere

hanc diabolus docuit ⁊ ꝑ eã genꝰ huma-
nũ ad interitũ deduxit: illã chriſtꝰ factis ⁊
dictis oſtendit: ⁊ ꝑ eã ꝑditũ hoĩem ad glo
riam reduxit. Et qꝛ ꝓphete ꝑ hanc ſolaꝫ
viã genus humanũ redituꝝ ad p̄ria in p̄-
uiderunt: ideo chriſtũ verã ⁊ certã viã om
nes ꝯſona voce p̄dixerũt: eũq; oĩes vide
runt deſiderauerũt. Jacob nãq; moriens
dixit. Salutare tuũ expectabo domine. Et
moyſes. Obſecro inquit dñe: mitte quem
miſſurus es. Dauid quoq; ait. Dñe incli-
na celos tuos ⁊ deſcẽde. Eſaias etiã. Uti
nã inq̄t dirumpeſ celos ⁊ deſcẽderes. Et
merito eius deſiderio deficiebãt: q̄ eũ fu-
turũ p̄ſciebant. Nam añ ipius aduentũ fu
ſca mors mundũ obtexit: oĩeſq; ꝑ iter ſi-
niſtrũ in ꝑditionẽ direxit. Oĩes quaſi in
tenebris errabant: qꝛ lumẽ chriſtũ nõ ha-
bebant: ⁊ ideo ꝑ ſpacioſam viã a ſiniſtris
ceco corde in mortẽ ruebant. Chriſto autẽ
ſole ſolis in mũdo apparẽte: imo vita ange
loꝝ ſe mortalibꝰ exhibente: tetra mors pa
uefacta fugit: ſeq; in abdita tartari cõfuſa
abſcondit: ſicut oriente ſole caligo noctis
fugat: ⁊ mundus iubare ipiꝰ illuſtratur.

R Jdcirco dilectiſſimi cũ iter ſalutis nob
ꝑ ieſũ pateat ⁊ lucerna verbi dei ex vtraq;
parte vie ſplendeat: toto corde ſiniſtrum
tramitẽ relinquentes: dextrũ callẽ toto an
niſu carpamꝰ: vt ad ſummã beatitudineꝫ
ꝑueniamus. Hec aũt via eſt caritas: ꝑ quã
aditur ſũme beatitudĩs claritas. Jn hanc
tendunt. xv. ſemite ducentes ad atria vi-
te: ſcꝫ paciẽtia benignitas: et alie q̄s enu-
Gal. 5. merat apl̄i ſubtilitas. Porro ſũma beati-
tudo in hac via ambulãtes quaſi. x. ⁊. vij.
brachijs ad ſe attrahit: qꝛ ꝑ. x. p̄cepta legiſ
et ꝑ. vij. dona ſpũſſcti porta nos vite chri-
ſtus intrare docuit. Has aũt. x. ⁊. vij. diſti
ctiones beatudinis ſpũſſctũs ꝑ ꝓphetam
noĩatim exprimit: ac ſingularẽ dignitateꝫ
ſubtiliter innuit. Primo dicit beatos: ſcu
to fidei vitia et ꝯcupiſcẽtias ſupantes: et
in lege dñi die ac nocte meditãtes. Beatꝰ
ps. j. inquiẽs vir q̄ nõ abijt in ꝯſilio impiorum
q̄ñ nouit dñs viã iuſtoꝝ. Primꝰ hõ infe
lix prauo ꝯſilio ꝯſenſit: ⁊ omnes ſequaces
ſuos in mortem traxit. Chriſtus beatꝰ vir
et in via iuſtoꝝ omnes ꝑ ſe gradiẽtes re-
ducet ad gaudia angeloꝝ. Qui ḡ peccatis
nõ cõſentit ad hũc tendẽs beatũ virũ: erit
in ſũma beatitudĩe: vt lignũ vite in para-
diſo plãtatum. Scd̃o dicit btõs ſpe gaudẽ
tes: ⁊ in dño nõ in ſe ꝯfidẽtes. Beati inq̄t XXII
oĩes q̄ in eo ꝯfidũt. qꝛ in monte ſctõ eius
id ẽ in chriſto gaudebũt. Jnde iterũ: Bea
tus vir qui ſperat in eo. qꝛ dies bonos vi-
debit in celo. Et iteꝝ. Beatus vir cuius ẽ
nomen dñi ſpes eius. qꝛ cãticũ nouũ ĩmit-
tetur ĩ os eius. Tercio dicit beatos penitẽ
tia dilectõne feruẽtes, quia charitas opit
multitudinẽ peccatorum: ⁊ ꝑ ſpiritũ ſãctũ
qui eſt charitas datur remiſſio delictoruꝫ. ps. 31.
Beati inquit quoꝝ remiſſe ſũt iniquitateſ
⁊ quoꝝ tecta ſũt peccata. Per charitatem
remittuntur: per bonam operationẽ cõte
guntur. Beatus vir talis erit: qꝛ ei domi-
minus peccatum in iudicio nõ imputabit
Hic ĩ domino cuꝫ iuſtis exultãs letabitur:
cum rectis corde gloriabitur. Quarto di-
cit beatos deũ pure colẽtes: ⁊ eius heredi
tas fieri cupientes. Beata inquit gens cu
ius ẽ dñs deus eius: populus quem elegit
in hereditatem ſibi. Hi exultent in domĩo
qꝛ tales decet laudatio. Jñ iterum. Beatꝰ
inquit populus: cuius dñs dõ eius. qꝛ hij
canticum nouũ deo cantabũt: cũ de manu
filiorũ alienorum eruti exultabũt. Quin
to dicit beatos hoſpitalitatem ſectanteo: ꝑ
paupes ſibi celeſtes diuitias thezaurizan-
tes. Beatus inquiens qui intelligit ſuper
egenum et pauperem qꝛ in die mala libe- ps. 40
rabit eũ dñs. Dies mala eſt: cum homo ali
quam afflictionem: vel manus inimicoruꝫ
inciderit: vñ eũ dñs ſtatim liberabit. Dieſ
etiam mala ẽ dies vltima: vbi eum domi-
nus cõſeruans in animã inimicorum ñ tra
det: ſed beatũ in terra viuentium faciet.
Sexto dicit beatos de plebe dñi electos: ⁊
ad laudandum eum aſſumptos. Beatus
inquit quem elegiſti ⁊ aſſumpſiſti: in habi
tabit in atrijs tuis. De his iterum. Beati
inquit qui habitant in domo tua: in ſecu-
lũ ſeculi laudabunt te. Septimo dicit bea
tos oratõni inſtantes: auxilium domini in
uocantes iugiter. Beatus vir cui eſt auxi
lium abs te. Hi de virtute in virtutẽ ibunt:
⁊ deum deorum in ſyon videbunt: vbi eſt
melior dies vna ſuper milia. Jnde iterum
Beatus cuiꝰ deus iacob adiutor eiꝰ: ſpes
eius in dño deo. quia in ſecula regnabit cũ
eo. B Octauo dicit beatos: deum laudan
tes: ⁊ celeſtia ꝯtemplãtes. Beatus inquit
populus qui ſcit iubilationẽ. qꝛ hi in lumi
ne vultus dñi ambulabũt: ⁊ in nomĩe eiꝰ
in eternum exultabũt. Nono dicit beatos

 a deo eruditos:⁊ in lege eius doctos. Be
atus inqt homo quē tu erudieris dñe: ⁊ ď
lege tua docueris eũ. Hoꝝ anīas ꝯſolatio
nes dñi letificabũt: qñ docti ſicut ſplendor
firmamenti fulgebũt: ⁊ qſi ſtelle q̄ multos
ad iuſticiā erudiũt. Decimo ponit beatos
iuſtũ iudicium cuſtodiētes: ⁊ iuſticiam in
omni tempe facientes. Beati inqt q̄ iudici
um cuſtodiũt: ⁊ iuſticiā in omī tempe faci
unt. Hi de nationibus ſecernũtur: vt ī lau
de dei glorientur ad videndũ in bonitate
dei electoꝝ ad letandum in leticia gētis ſā
ctorum. Undecimo ponit deum vt filij pa
trem timētes: ⁊ mādata eius cuſtodire cu
pientes. Beatus inquit vir q̄ timet dñm:
in mandatis eius volet nimis. Hic timor
ſanctus ꝑmanet in ſeculum ſeculi: ⁊ intro
duez filios in conſpectu patris eterni. In
hac beatitudine currentes: ī memoria eter
na erũt: gloriam et diuitias in domo domi
ni poſſidebũt. Duodecīo ponit btōs ī via
id eſt in chriſto macula peccati carentes: ⁊
in lege dñi. i. in charitate ambulantes: bea
ti inquit inmaculati in via: qui ambulant
in lege domini. Hoꝝ anima viuet in eter
num: ⁊ laudabit dñm in ſeculum. Tercio
decimo ponit beatos mandata dei ad faci
endum ꝑſcrutantes: ⁊ in toto corde domi
nũ exquirētes. Beati inquit q̄ ſcrutantur
teſtimonia eius: in toto corde exqrũt eum
Hi erũt a dño benedicti: ſicut hi q̄ declināt
a mādatꝭ eius maledicti. Quartodecimo:
ponit beatos deſiderium in bonis implen
ps.126 tes. Beatus inquit q̄ impleuit deſideriuz
ſuũ ex ipis: nō ꝯfundetur cum loquet̄ ini
micis ſuis in porta: inimicos ſuos demōes
ꝑ humilitatem vincentes. Porta dies iu
dicij eſt: ꝑ quam intrat̄ in palacium celi.
In hac porta tales de peccatis nō ꝯfundē
tur: cũ inimicis ſuis inſultantes loquent̄:
ſed ipi hereditas dñi erũt: fructum vētris
marie chriſtum mercedē habebũt. Quin
todecimo ponit deũ vt ſerui dñm timētes
ps.27 ⁊ in vijs eius ambulantes. Beati inqt om
nes qui timēt dominũ: q̄ ambulant in vijs
eius. Hic timor hoīem a peccatis abducit:
charitatem anime adducit. Charitas vero
intrans eum foras mittit. q̄ hic timor pe
nam habet. In hac beatitudine feſtināteſ
bona hieruſalem omnibus diebus vite ſue
videbunt: ⁊ pacem iſrael id eſt chriſtũ ha
bebunt. Qui eni labores manuum ſuarũ
manducabit: id eſt qui bona opera in vijs

dñi fructificabit: beatus eſt: ⁊ bene ei erit.
Huius vxor erit ſicut vitis habundans: id
eſt caro eius cum chriſto qui eſt vitis vera
exultans. Filij eius ſicut nouelle oliuarũ
ſcz opa in benedictione ſctōꝝ. Sextodecio
ponit beatos babilonijs retribuētes: mala
nobis inferētes. Beatus inquit q̄ retribu ps.136.
et filie babilonis retributionem: quam re
tribuit nobis. Filia babilonis eſt caro no
ſtra: filia ꝯfuſionis. Hec mala nobis tribu
it: cũ nos ad peccandũ illicit. Huic retribu
tionem ſuam retribuimus: dum eam ꝓ cō
miſſis illicitis affligimus. Qui hoc faciũt
principium leticie in die hieruſalem ꝑcipi
unt. Septimodecimo ponit beatos paruu
los filie babilonis tenentes ⁊ ad petrā al
lidentes. Beatus inquit qui tenebit: ⁊ al ps.136
lidet paruulos tuos ad petram. Paruuli
filiē babilonis ſunt ſuggeſtiones carnalis
delectationis. Hos ad petram allidunt: q̄
ob chriſti paſſionez carnalia reſpuunt. Hi
cum de babilonia hinc ad hieruſalez reme
abunt: hymnum de canticio ſyō in eternuz
cantabunt. Ecce quot beatitudines here
ditabunt hi qui in via chriſti ambulabunt
Et q̄ ꝓphete tot per ſpiritũ dotalia chri
ſtum eccleſie allatuꝝ intellexerũt: ideo tā
topere eius aduentum concupierunt. Hu
ius duos aduentus predicat eccleſia: vnũ
quo languidum mundum viſitauit: aliuz
quo collapſum mundum iudicabit. Ip T
ſius aduentũ per quattuor dominicas ex
tendimus. q̄ hunc a quattuor ordinibus
ſcz a patriarchis: a iudicibus: a regibus: a
prophetis ꝓnunciatum legimus. A pa
triarchis vbi abel agnũ: melchiſedech pa
nem ⁊ vinum: abraham filium ſuum obtu
lit. A iudicibus vero ioſue qui et ieſus ho
ſtes expugnauit: terram populo diuiſit. ⁊
vbi gedeon vellus expoſuit: in quod ros
deſcendit: qui ⁊ ipſe hoſtes cum langenis
vicit: ⁊ vbi ſamſon in gaſan ad meretricez
introiuit: ⁊ per hoſtes in montem aſcēdit:
A regibus vbi dauid golyaz ſtrauit: ⁊ vbi
ſalomon templum edificauit: ⁊ vbi ioſias
paſcha celebrauit. A prophis vbi eſaias ď
virgine naſciturum eum: ieremias cuz ho
minibus conuerſaturum: daniel ſanctum
ſanctorum venturum predixit. Per quat
tuor etiam dominicas aduentuz recolim⁹
eius. q̄ ante legem a brahe ⁊ patriarchis ē
ꝓmiſſus: a moyſe et ꝓphetis preſcriptus
ſub gr̄a a iohe ⁊ aplis oſtēſus: adhuc ven

turus oĩbus manifeſtus: Jdõ nũc glĩa in excelſis intermittim⁹ qđ in nat. ei⁹ cantabim⁹: qꝛ ipe naſcẽs: gaudiũ mũdo attulit: qui prius triſticiã habuit. Hui⁹ aduentũ enoch ꝛ helyas ꝑuenientes cũ mundo affuturꝫ ꝑnunciabunt: ſicut olim illũ prophete naſciturꝫ ꝑdixerunt. Per quoꝝ predicationẽ iudei ad veſperã mũdi ad fidez ꝯuertunt et famẽ verbi dei patientur: atqꝫ vt canes ciuitatẽ ſcꝫ eccleſiã circuibũt: et micas ſermonũ dei de mẽſa chriſtianorum colligere cupiũt. Jllo tempe antichriſtus regnabit: q̇ totũ orbẽ diuerſis modis ꝯturbabit. Nã cunctos ꝑncipes ſibi ꝑ pecuniã attrahit: cũ diuitibus in occultis vt leo in inſidijs ad decipiendũ ſedet. Clerũ ꝑ mundanã ſapiam decipiet: cũ verba cõtra altiſſimũ ꝓferet. Religioſos ſignis et ꝓdigijs ſeducet: qñ etiaz ignẽ de celo deſcendere faciet. Vulgus terrore cõcutiet: cũ maxima ꝑſecutione in chriſtianos ſeuiet. Enoch eñi ꝛ helyã interficiet: ꝛ omnes ſibi reſiſtentes crudeli examinatione perdet. Quẽ dñs ieſus ſpũ oris ſui ſeu michaelis archangeli miniſterio interficiet: ipſeqꝫ tunc ad iudiciũ veniet. Qui ꝑus venit iudicandus: tũc veniet iudicaturus. Qui ꝑus venit occult⁹: tũc veniet manifeſtus. Ad cui⁹ aduẽtũ oẽs hoĩes reſurgent: eiqꝫ catuatim occurrunt. Oẽs eñ eum videbũt: ꝛ q̇ eũ pupugerunt. Jgnis ante ipm ꝑcedet: ꝛ inimicos eius in circuitu conſumet. Sicut olim aqua diluuij ſuꝑ omnes montes. xv. cubitis excreuit: ita tũc ignis ſuꝑ omĩa mõtiũ cacumina. xv. cubitis aſcẽſurus erit. Tũc iuſtis a dextris chriſti poſitis: impijs aũt a ſiniſtris: omnia manifeſta omĩbus erunt: que vnqꝫ hoĩes cogitãdo: loquendo: faciẽdo cõmiſerũt: ꝛ ſinguli ꝓ meritis dignã retributionẽ ſortiuntur: dũ iuſti ĩ gaudia impij ĩ ſupplicia decernũtur. Jdõ dies illa dies iudicij dr: qꝛ tũc iuſtus iudex ĩ iuſte iudicat⁹ omĩa iuſte iudicabit: q̇ orbẽ terraruz ĩ iuſticia ꝛ populos in equitate iudicabit. Hec etiam dies dñi vocatur: qꝛ illa die vnicuiqꝫ pro opere ſuo iuſta merces a dño recompenſabiť. Tunc diabolus corã hominibus vinctus adducetur: ꝛ videntibus cunctis in ſtagnũ ignis et ſulphuris ꝑcipitabitur: corpuſqꝫ ei⁹ ſcꝫ maloꝝ vniuerſitas cũ eo mittetur: terraqꝫ conuertetur eis in picem ꝛ ſulphur ardentem in ſecula ſeculorum. Tũc eccleſia chriſti ſponſa diu h̃ ĩ peregrinatõne a babilonijs oppſſa de exilio babilonio a ſpõſo ſuo educetur: ꝛ cũ magno angeloꝝ tripudio ĩ ciuitatẽ patrꝫ celeſtem hieruſalez introducetur. Tũc iuſti ſicut ſol fulgebũt: ꝛ equales angelis erũt: ꝛ innouatꝫ omĩb⁹ erit deus omĩa in omĩb⁹. XXII

Jtaqꝫ chariſſimi hora eſt iã nos de ſomno deſidie ſurgere: vt ĩ bonis operibus ꝑuigiles poſſim⁹ chriſtuz venientẽ leti excipe: quatinus ipe conformet corpus humilitatis noſtre configuratum corpori claritatꝫ ſue. Superius ẽ dulcedo: inferius amaritudo: in hoc mũdo q̇ conſiſtit in medio vtriuſqꝫ vmbratilis imago. Dulcedo ergo celi nos ſurſum trahat: amaritudo inferni impellat: vt huius medie vite perhorreſcamus miſeriam: ꝛ beate vite pleni gaudij percipiamus gloriam. Olim mundus gloria ꝛ opibus floruit: vrbibus et viribus viguit: ꝛ tamen iuſti ornatum eius ſpreuerunt quo habunde niteſcere potuerunt. Nunc mundi gloria aruit: nũc aũt omĩs ſecl̃i honor extabuit: ꝛ noſ miſeri florẽ eius ariduz toto corde amplectimur: nos fugientem et arridentem toto deſiderio ſequimur. Et qꝛ iã charitate frigeſcente nullius oratõ: nullius meritũ eũ fulcit: iam ſenio cõfectus iniquitate nimia impulſus quantocius corruit: omneſqꝫ ſibi mente inherentes opprimit. Nunc chariſſimi corda cũ manibus ad deũ leuem⁹: faciem eius in confeſſione preoccupemus: vt in appropinquante feſto nos in ſalutari ſuo viſitet: ꝛ in aduentu ſuo ſibi occurſantes: in celeſti palatio collocet. W

De quinqꝫ exercitationis gradibus q̇bus iuſti in hac vita exercentur: ꝛ de q̇nqꝫ ſtatibus mutabilitatis huius vite.

q Vatuor ſũt in q̇bus nunc exerceť vita iuſtorum: ꝛ quaſi per quoſdã gradus ad futuram perfectionem ſubleuatur: videlicet lectio: meditatõ: orõ ꝛ operatio. Quinta deinde ſequitur contemplatio: in q̃ quaſi quodã precedentiuz fructu in hac vita: etiam que ſit boni operꝫ merces futura preguſtatur. Vñ pſalmiſta cum de iudicijs dei loqueretur commẽdãſ ea ſtatim ſubiunxit. Jn cuſtodiendis illiſ retributio multa. De his quinqꝫ gradib⁹ primus gradus. i. lectio: que eſt incipientium. Supremus: id eſt cõtemplatio: que eſt perfectorum. Et de medijs quidẽ q̃to plures q̇s aſcenderit: tanto perfectior erit X

XXII Verbi gratia. Prima lectio intelligentiã
dat. Secũda meditatio cõſiliũ pſtat. Ter-
cia oratio petit. Quarta opatio q̃rit. Quī
ta contemplatio inuenit. Si ĝ legis: ⁊ ītel-
ligētiã habes: ⁊ noſti iam q̃d faciendũ ſit:
initium boni eſt: ſ adhuc tibi ñ ſufficit: nõ
dũ pfectus es. Scande itaq̧ in arcem ꝯſilij
⁊ meditare q̃liter implere valeas q̃d faciē
dũ eē vidiciſti. Multi enī habent ſcientiã:
ſed pauci ſunt q̃ nouerũt qualiter ſcire op-
teat. Rurſus quoniã conſilium hoīs ſine
diuino auxilio infirmum eſt ⁊ inefficax ad
orationem erigere: ⁊ eius adiutorium pe-
te: ſine quo nullum potes facere bonũ: vt
vicȝ ipius gratia que pueniendo te illumi
nauit ſubſeq̃ndo etiã pedes tuos dirigat ī
viam pacis: ⁊ quod in ſola volũtate adhuc
eſt: ad effectum perducat bone operatõis.
Deinde reſtat tibi vt ad bonum opꝰ accin
garis: vt quod orãdo petis: operando acci
pere merearis. Tercium operari vult deꝰ
non cogeris ſ iuuaris. Si ſolus: tu nil pfi-
cis: ſi ſolus deus opatur: nil mereris. Ope
retur ĝ ds vt poſſis: operis ⁊ tu vt aliquid
merearis. Via eſt operatio bona: qua itur
ad vitam. Qui viam hanc currit: vitã q̃rit
Confortare: ⁊ viriliter age. Habet hec via
premium ſuum quotiens eius laboribus
fatigati: ſuperni reſpectus gratia illuſtra-
mur: guſtantes ⁊ videntes q̃m ſuauis ē do
minus. Sicq̧ fit qd ſupra dictum eſt quod ō
querit: ꝯtemplatio inuenit. Vides igitur
quomodo p hos gradus aſcendentibus p
fectio occurrit: vt q̃ infra remãſerit: pfectꝰ
eſſe non poſſit. Propoſitũ ĝ nobis debet eſ
ſe ſemper aſcendere: ſed q̃m tanta ē muta-
bilitas vite noſtre: vt in eodem ſtare ñ poſ
ſimus: cogimur ſepe ad tranſacta reſpicere
⁊ ne amittamus illud in quo ſumus: repe-
timus q̃nq̧ quod tranſiuimus. Verbi grã
Qui in opere ſtrenuus eſt: orat ne defici
at. Qui pcibus inſiſtit: nec orando offēdat
meditatur q̃d orandũ ſit: ⁊ q̃ aliq̃ñ in ꝓpo
ꝯſilio minꝰ ꝯfidit: lectionē ꝯſulit: ⁊ ſic eue-
nit: vt cũ aſcēdere nob̄ ſp ſit volũtas: deſcē
dere tñ aliq̃ñ nos cogat neceſſitas: ita tañ
vt ī volũtate nõ in neceſſitate ꝓpoſitũ no-
ſtrũ cõſiſtat: Qd aſcēdimꝰ ꝓpoſitum ē: qd
deſcendimus ꝓpter ꝓpoſitum. Nunc er-
y go hoc: ſ illud pncipale eſſe debet. Quot
autē ſtatus humane mutabilitatis ſint: ſ
vidēdũ erit. Habet em̄ q̃nq̧ ſtatꝰ vita hu
mana: p q̃s q2 nunq̃ in eodē ſtatu diu per-
manere põt: ſine intermiſſione mutatur: ſi
ue in melius ꝓficiens ſiue deficiēs atq̧ de
creſcēs in peius. Qui ſũt gaudium vani-
tatis: dolor ꝯfuſionis: gaudiũ ꝯſolatõis ⁊
dolor exercitationis: gaudium felicitatis.
Gaudiũ vanitatis eſt: ꝓ lucris tpalibꝰ le-
tari. Dolor ꝯfuſiõis ē: ꝓ dãnis tpalibꝰ con
triſtari. Gaudiũ ꝯſolatõis ē: ab impugna
tione vitiorum quieſcere. Dolor exercita-
tionis ē: moleſtias temptationũ ſuſtinere.
Gaudiũ felicitatis eſt: interne dulcedinis
iocũditatem deguſtare. Per gaudiũ vani
tatis plus elongat aĩa a dõ. q2 tanto lõgi
us ab eo qui intus eſt recedit: q̃nto auidiꝰ
ſe ad delectatões exteriores effundit. Do-
lor confuſionis malã quidem delectationē
quaſi foris pcidit: ⁊ animã intus redire cõ
pellit: que tamen eo ipo qd nõ ſpõte ſ quo
dãmodo coacta ad ſemetipam retruditur:
nec pfecte in intimum deſerit: neq̧ ad virtu-
tis integritatē veraciter reparat. Gaudiũ
vero conſolatõnis iã quodãmodo mentē
intrinſecꝰ fouet: atq̧ cõponit: ſuadetq̧: vt
ſecũ pmanere eligat: neq̧ extra digneť q̃re
re: qd intus veracius atq̧ ſecurius põt poſ
ſidere. Porro dolor exercitatõis ita omnē
exterioris dilectionis memoriã ab animo
ſecluſit: vt dũ ſuo intrinſecus dolori inten
dere cogiť: qd foris ſit: delectabile minime
recordeť. Poſtremo gaudiũ felicitatis ho
minē etiã ſeipm obliuiſci facit. q2 dũ mens
tota ſupnorum gaudiorum dulcedini inhiat ſu-
pra ſe eleuata nõ ſolũ infime delectationis
nõ meminit: ſed ipa q̃ȝ ſibi quodãmõ felici
ter in obliuionē venit. Igiť gaudiũ vani
tatis animũ diſpgit: dolor ꝯfuſionis colli-
git: gaudiũ ꝯſolatõis cõponit: dolor exer-
citatõis ligat: gaudiũ felicitatis ſanat. Fit
tñ nõnunq̃ vt gaudiũ vanitatis vertatur
quibuſdã ī gaudiũ ꝯſolatõis: ⁊ econtrario
gaudio cõſolatõis abutanť q̃dã ꝓ gaudio
vanitatis. Rurſũ alijs dolor cõfuſionis in
dolorē exercitatõis verniť: ⁊ itē alijs dolor
exercitatõis in dolorē cõfuſiõis cõmutať.
His itaq̧ q̃nq̧ ſtatibus humane muta- Z
bilitatis apponãtur. v. virtutes anime na-
turales. Quarũ pma duplicem habet vir-
tutē: ⁊ ideo ſenſibilis in vtraq̧ pte appella-
tur. Tribuit em̄ intelligētie nr̃e ſenſũ quo
imaginatõe varia incorpalia noſcimus: fa
cit etiã corpales vigere ſenſus: id ē: viſum
auditũ: odoratũ: guſtum: ⁊ tactum: quo ta
ctu dura ⁊ mollia: lenia aſperaq̧ ſentimꝰ.

Secũda imperatiua dicitur: que iubet organis corporalibus motus diuerſos quos implere decreuerit: hoc eſt tranſferri de loco ad locuʒ: voces edere: membra curuare. Tercia principalis vocatur: cum ab omi actu remoti in ocium reponimur: ꝛ corporalibus ſenſibus quietis ꝓfundius aliqd firmiuſqꝫ tractamus. Hinc eſt ꝙ etate maturi: nõ tñ nimia ſenectute ꝙ ſenſũ minuit debilitate melius ſape iudicantur. qꝛ ſeneſcentibus membris ꝛ corpalibus ſenſibus mollitis: ꝑ maxima ꝑte in cõſilium tranſeunt: vbi dũ mens amplius occupatur: robuſtior virtute adunatõis efficit. Quarta eſt vitalis. i. calor anime naturalis: q̃ nob ꝓpter ſuũ feruorẽ moderanduʒ vt auras ethereas hauriendo atqꝫ reddendo vitaʒ tribuit et ſalutẽ. Quinta ẽ delectatio: hoc eſt appetitus boni ꝛ mali: quem ſub iocũditate animus concupiſcit. Hic vero appetitꝰ in q̃ttuor ſpẽs diuidit. Prima ẽ attractiua rapiens de naturali qđ ſibi neceſſariũ ſẽtit. Secũda detentoria: aſſumpta retinẽs donec ex his vtilis decoctio ꝓcuretur. Tercia ẽ trãſtatiua: q̃ accepta in aliđ ↄuertit atqꝫ trãſponit. Quarta ẽ expletiua: q̃ vt natura fiat libera ſibi nocitura depellit.

In dedicatione eccleſie. Se. lucam.

A — Luce. 19.

Agreſſus ieſus perambulabat iericho. Et ecce vir nomine zacheus. ꝛ hic erat princeps publicanoruʒ. ꝛ ipſe diues. Et videre q̃rebat ieſũ quis eſſet: et ñ poterat p̃ turba. qꝛ ſtatura puſillꝰ erat. Et p̃currẽs aſcẽdit i arborẽ ſiccomorũ vt videret eum. qꝛ inde erat trãſiturus. Ecce camelus depoſita gyppe ſarcina ꝑ foramẽ acus tranſit: hoc ẽ diues ꝛ publicanꝰ relicto onere diuitiarũ contempto cenſu fraudiũ: anguſtã portam artamqꝫ viam q̃ ducit ad vitã aſcendit. Et qꝛ deuotõne fidei ad videndũ ſaluatoreʒ: qđ natura minꝰ habebat aſcenſu ſupplet arboris. iuſte qđ rogare nõ audebat dñice ſuſceptõis benedictionẽ accipit quã deſiderabat. Quia etiaʒ turba imꝑite confuſio multitudinis ẽ que verticẽ ſapiẽtie videre neq̃t: merito nõ in turba ſed plebẽ trãſgreſſus inſciã: quã benedictionẽ deſiderat accipit. Zacheus aũt interꝑtatur iuſtificatꝰ: ꝛ ſignificat credẽtes ex gẽtibꝰ ꝑ occupationeʒ tꝑaliũ deꝑſſos ac minimos: ſed a dño ſanctificatos. Ingreſſũ iericho ſaluatorẽm q̃rũt: dum gratie fidei quaʒ ſaluator attulit participare cupiũt: ſed turba noxie vicioꝝ cõſuetudis tardat. Itaqꝫ neceſſe eſt vt puſillus turbe obſtaculũ trãſcẽdat terrena relinquat: arborem crucis aſcendat. Siccomorus ficus fatua dicitur: arbor folijs moro ſimilis: ſed altitudine p̃ſtans. vnde et a latinis celſa nuncupatur. Et dñica crux credẽdẽtes alit vt ficus: ab incredulis irridetur vt fatua. Nos enim inq̃t apoſtolꝰ p̃dicamꝰ chriſtũ crucifixum. iudeis quidem ſcandalum. gentibꝰ autem ſtulticiã. ipſis vero vocatis iudeis atqꝫ gentibus chriſtũ dei virtutẽ et dei ſapiam. Quã arborem puſillus aſcendit: dũ q̃ſlibet humilis et ꝓpe infirmitatis conſcius clamat. Mihi auteʒ abſit gloriari niſi in cruce dñi noſtri ieſu chriſti. Quaſi tranſeuntẽ dominũ cernit: qui in crucis miſterio celeſti ſapientie q̃ntũ põt intendit. Deniqꝫ inde. i. in illa parte tranſiturus erat vbi ſiccomorus. i. iudaicus ppl's. vel vbi gẽtilis ppl's crediturꝰ erat: vt ex miſteriũ ſeruaret: ꝛ grãm ſeminaret. Sic enim venerat: vt ꝑ iudeos trãſireʒ ad gentes. Et cũ veniſſet ad locũ ſuſpiciens ieſus vidit illum. Iã enim ſublimitate ſibi inter fructus nouoꝝ opꝫm velut i fecũda altitudine arboris eminebat: Per p̃cones aũt verbi ſui in q̃bus erat ieſus ꝛ loquebat venit ad populũ nationũ. q̃ paſſiõis eius fide iã ſublimis etiã diuinitatem eius agnoſcere ardet. Suſpiciẽs videt qꝛ ꝑ fidem a terrenis eleuatũ erigit erigẽtem ſe. ꝛ amat amantem ſe.

Et dixit ad eũ. zachee feſtinãs deſcẽde qꝛ hodie in domo tua oportet me manere. Et feſtinans deſcendit: et excepit illum gaudens. Inuitatus inuitat. qꝛ ſi nõ dũ audierat vocẽ inuitantis. audierat affectũ. Itaqꝫ hodie in domo puſilli zachei oportet illũ manere. i. noua lucis gratia choruſcãte ĩ humili credentiũ nationũ corde quieſcere. Qđ aũt de ſiccomoro deſcenderet. ꝛ ſic in domo mãſionẽ chriſto parare iubetur. hoc eſt qđ ait apoſtolꝰ. Et ſi cognouimus chriſtum ſed iam non nouimus. Et ſi enim mortuus eſt ex infirmitate carnis: ſed iaʒ viuit ex virtute dei. Et cũ viderẽt oẽs murmurabant dicentes ꝙ ad hoiem pctõrẽ diuertiſſet. Manifeſtum eſt iudeos ſemꝑ gẽtium odiſſe vel nõ intellexiſſe ſalutẽ. vñ etiã fideles frẽs dixerũt aduerſus populoꝝ principem. Quare introiſti ad viros p̃pucium habentes. et manducaſti cum illis. Stans aũt zacheus dixit ad ieſum. Ecce dimidiũ bonorum meoꝝ dñe do pauꝑibꝰ. et ſi qđ aliqueʒ defraudaui reddo quadruplũ. Zacheus ſtans. hoc eſt in fide quaʒ ceperat perſiſtẽs oſtẽdit ſe omnino eſſe ↄuerſũ ad dñm. Ideo ſi quem aliquid defraudauit reddit quadruplum. qꝛ in antiq̃s eccleſie ſtatutis decretum eſt. vt qui aliena inuadit. non exeat impunitus. ſed cũ multiplicatione omnia reſtituat. In legibus quoqꝫ ſeculi cautum habetur. vt qui rem ſurripit alienã in quadruplũ ei reſtituat cui ſurripit. Ubi autẽ

XXII

B

12. q. 2. cũ deuotiſſimã. 14. q. 5. ca. vlti. in fi. ꝛ. 26 q. 7. affectum.

zacheus dimidium ſuoꝝ ſe pauperibus eroga-
turum facile ſpondet. vt etiam totum dare non
recuſet inſinuat. Ait ieſus ad eum qꝛ ho-
die ſalus domui huic facta eſt eo ꝙ et
ipſe filius ſit abrahe. Filiꝰ abrahe dicitur.
non de eius ſtirpe generatus. ſed eius fidē imi-
tatus. Salus que olim fuit iudeorum hodie il
luxit populo nationū credēti in dominū. Unde
apoſtolus. Si autē vos chriſti: ergo ſemē abra
he eſtis. Uenit enī filius hoīs querere
ꝛ ſaluum facere quod perierat. Unde alibi
Non veni vocare iuſtos ſed peccatores in peni
tentia.

A

Sermo in dedicatione eccleſie.

De ſacramento dedicationis ec-
cleſie: in qua cetera oīa ſacra-
menta celebrantur: loquēdum
nobis videtur hec ignorātibus
Sacramenta itaqꝫ alia cōſtat eſſe ſalutis:
alia adminiſtrationis: alia exercitationis.
Prima ad remedium. Secūda: ad officiū.
Tercia ad exercitium. Et illa quidē q̄ ad-
miniſtrationis ſiue preparationis ſūt ordi
nibus coherēt: qm̄ ꝛ ipſi ordines ſacramēta
ſunt: ꝛ que circa ordines cōſiderantur: q̄-
lia ſūt indumēta ſacra et vaſa: ꝛ huiuſmo-
di. Hec oīa qꝛ vt dictum eſt circa ipſos or
dines conſiderātur: diuiſim tractari nō de
buerūt. Alia vero ſacramēta oīa ad que
conficienda ꝛ ſanctificanda vniuerſa: hec
quaſi quedam inſtrumenta ꝑmiſſa ſunt: ſb
ſequenter tractari expoſcūt. Et primum ſi
cut dictum eſt de dedicatōe eccleſie quaſi
de ꝑmo baptiſmate: quo ipſa quodammo-
do eccleſia primū baptizatur: vt ī ea poſt-
modum homies ad ſalutem regenerandi
baptizentur. Quaſi enī primum ſacramē-
tū in baptiſmo cognoſcit: ꝑ qḋ fideles om-
nes inter membra corpis chriſti ꝑ genera-
tionis noue gratiam computantur. Idcir
co hoc primū tractandū occurrit primuꝫ ī
dedicatione figuratū eccl̄ie: deīde ī ſancti-
ficatione anime fidelis exhibituꝫ. Qḋ enī
in hac domo orationis viſibiliter ꝑ figurā
exprimitur: totum in aīa fidelis ꝑ inuiſibi
lem veritatē exhibet. Ipſa enī vere dei tem
plum eſt conſideratione virtutū: quaſi q̄-
dā ſtructura lapidū ſpiritualiū edificata:
vbi fides fundamentum facit. Spes fabri
cā exigit: charitas cōſumationē impōit.
Sꝫ ꝛ ipſa eccleſia ex multitudine fidelium
in vnū cōgregata eſt domus dī ex viuis la
pidibus conſtructa: vbi chriſtus fūdamē-
tū angulare poſitus ē: duos parietes iude
orum et gentiū in vna fide cōiungens. Hu
ius itaqꝫ ſacramenti quod in dedicatione
eccleſie exhibet formā ꝑmū ꝓpoſuimꝰ: vt
deinde miſticam intelligentiā fidei que in
illo formatur exquiramus. Uerū de his q̄
inuiſibiliter in ea agūtur: ꝑmum videamꝰ B

Pontifex aquā ꝑmituo bn̄dicit: typicū
ſal admiſcēs. deinde eccleſiā ipſam extrinſe
cus ter gyrando aſpergit: clero et populo
ſubſequēte. Interim vero in circuitu de-
dicande eccleſie: intrinſecus duodecim ac-
cenſa ſūt luminaria. Per ſingulas autē vi
cēs ad portam baſilice veniēs: quā ob ſac-
menti figuram clauſam eſſe oportet: ꝑcu-
tit virga paſtorali ſuꝑ liminare ipſius dicēs
Tollite portas ꝑncipes veſ: ꝛ ele. por. ete.
ꝛ in r. gl̄. Cui diaconus intus poſitꝰ reſpō
det. Quis ē iſte rex glorie. Pontifex aūt.
Dn̄s virtutū ipſe eſt rex glorie. Tercia de-
inde vice reſerato oſtio: intrat pontifex cū
clero et populo tercio dicēs. Pax huic do-
mui. Deinde cum ſacerdotibus et leuitis
et clericis ad orationē ſternitur: ꝑ ſanctifi-
catione ipſius domus dedicāde. Poſtea cō
ſurgēs ab orōe nōdū ſalutās ꝑplm dicēdo:
dn̄s vobiſcum: tantūmodo hortat cunctoſ
ad orandum. His completis incipit de ſini
ſtro angulo baſilice ab oriente ꝑ pauimē-
tū ſcribere alphabetū: vſqꝫ in dextrū angu
lū occidentis. ac deīn a dextro angulo oriē
tis ī ſiniſtꝝ occidētis. Dehīc ad altiora ꝯſcē
det ꝛ ſtās aū altare: deū ſibi ī adiutoriū vo
cat dicēs: Deꝰ in adiutoriū meū intēde. cō
plens xſum cū gl̄ia p̄ri: ſine all̄a. Poſt hec
aquā benedicit: ſalē: ꝛ cinerē admiſcens: et
faciēs ter ſignū crucis ſuꝑ ipſam. Cui mix-
ture vinū etiā addit. Poſt hec tinguit di-
gitū in aqua: ꝛ facit crucē ꝑ q̄ttuor cornua
altaris. Inde venit aū altare: ꝛ circuiēs aſꝑ
git illud ſeptē vicibꝰ: aſꝑſorio facto d̄ yſo-
po. Circuit dehinc ter totā eccleſiam intrī-
ſecus aſpergens parietes ipſius de eadem
aqua: faciens hoc etiam tercio. Interiꝫ xo
cantatur pſalmus: exurgat d̄s: cū antipha
Cantat etiā antiphona. Qui habitat ī ad
iutorio altiſſimi: circuit interim ipſe ponti
fex: tranſiēs ꝑ mediā eccleſiam ꝛ cantans:
domꝰ mea domus orōis vocabitur. Et itē
Narrabo nomē tuū fratribus meis: in me.
ec. lau. te. His aūt ꝑactis: pontifex ad ora-
tionē ſe cōſternit: ꝑcans: vt omēs q̄ eandē
domū oraturi intrauerit: exauditos ſe gau
deant. Completa itaqꝫ expiatione: cōuer-
titur ad altare incipiens antipham. Intro

ibo ad altare dī:cū ip̄o pſalmo: ⁊ quod reli
quū fuerit de aqua purificatiōis: ad baſim
altaris effundit. Deinde ſeip̄m altare lin-
teo extergitur: pontifex incenſuꝫ defert ſu
per illud. Poſtea facit crucem in medio al
taris: et ꝑ quattuor angulos eius de oleo
ſanctificato. Deinde ī circuitu eccleſie. xij.
cruces criſmātur in parietibus ab ip̄o pon
tifice: tres ꝑ ſingulos figurate. Reuerſus
deinde itur ad altarē accenſum thus ſuper
illud offert in modum crucis: ⁊ ſic peracta
deniqꝫ cōſecratione ip̄m altare albis vela-
minibus operitur. Hec de viſibili dedicati
one: q̄d aūt miſterij iſta contineant viden-
dum eſt nobis. Diuiſio.

Ulta in his omnibus latent ꝓfū-
da miſteria: ex quib⁹ pauca ad me
moriam excitandā attingam⁹. Do
mus dedicanda: ſanctificanda anima eſt:
aqua enī eſt penitentia ſordes abluēs pec
catoꝝ. Sal ſermo diuinus increpatōe mor
dēs: ⁊ condiens corda inſipida. Trina aſꝑ
ſio: trina merſio eſt purificandi per aquā.
Duodecim luminaria ſūt apoſtoli eccliam
per q̄ttuor mūdi partes illuminātes: ⁊ cru
cis miſteriū ꝑ totum mōm deferētes. Pō-
tifex chriſtus eſt: virga: potēſtas: trina ſu-
per liminario percuſſio: celi terreqꝫ: ⁊ in-
ferni dominatio. Interrogatio incluſi ig-
norantia populi: apertio oſtij: ſublatō pecca
ti. Pontifex ingrediens eccleſiā: paceꝫ dñi
imp̄catur. qꝛ chriſtus mundum ingrediēs
pacē inter deū et hominē facit. Proſtrat⁹
ꝓ ſanctificatione domus orat: ⁊ chriſt⁹ hu
miliatus pro diſcipulis et ꝓ credituris om-
nibus p̄rem orat dicēs. Pater ſāctifica eos
in nomīe tuo. Surgens aūt ab oratiōe po-
pulū nō ſalutat. q̄m q̄ necdum ſanctificati
ſunt: applaudendum non eſt ip̄is: ſꝫ orāduꝫ
ꝓ ip̄is. Deſcꝑtio alphabeti ſimplex doctri
na fidei: pauimentum cor humanū. In pa
uimento alphabetū deſcribit: q̄m carnalis
populus prima ac ſimplici doctrina initia
tur. Ductus a ſiniſtro angulo oriētis ī dex
trum occidentis. ⁊ itē a dextro angulo ori-
entis ī ſiniſtꝝ occidētis. formā crucis exp̄mit
q̄ mētibus hominū ꝑ fidem euangelice p̄-
dicatiōis imp̄mitur. Et qꝛ primū fides in
iudeis fuit: ⁊ poſtea ad gentes tranſiuit: ⁊
rurſum in fine cum plenitudo gētiū intra-
uerit: tūc oīs iſrael ſaluus erit. Utriuſ-
qꝫ ergo populi collectionem: hi duo verſ⁹
ſignificent in crucis effigie compacti: hoc

eſt q̄ iacob filios ioſeph benedicens: cācel XXIII
latis manibus formā crucis exprimēs dex
tram manum ſuꝑ caput effraim: ⁊ ſiniſtrā
ſuꝑ caput manaſſe poſuit. qꝛ priori popu-
lo abiecto: iunior ad dexterā collocatus ē.
Cambuca ſiue virga paſtoralis q̄ ſcꝑtura
figuratur: miſterium ſignificat doctorum:
quoꝝ ſtudio et p̄dicatione: ⁊ conuerſio gē
tiū facta eſt: ⁊ ꝑficiēda eſt iudeoꝝ. Quod
ſtans añ altare deum in adiutorium inuo
cat: ſignificat eos q̄ precepta fidei cognitō
ne ſe ad bona opera: ⁊ ad luctā cōtra inui-
ſibiles hoſtes accingūt. ⁊ qꝛ de ſuis virib⁹
minus preſumūt diuinū auxiliū ſibi adeſ-
ſe depoſcūt. In quo qꝛ certantiū labor exp̄
mitur: quaſi inter ſuſpiria ⁊ gemitus: nō-
dum alſa nomiatur. Poſt hec aqua bene-
dicitur cuꝫ ſale ⁊ cinere: addito vino aqua
mixto. Aqua: populus eſt: ſal doctrina: ci-
nis paſſionis chriſti memoria: vinuꝫ aqua
mixtum: xp̄s deus et homo. Uinum diui
nitas: aqua mortalitas: Sic enī populꝰ ſan
ctificatur doctrina fidei: ⁊ memoria paſſio
nis chriſti: vnitus capiti ſuo deo et homi-
ni. Poſt hec eccleſia interius aqua ſanctifi
cata aſpergitur: vt et intus et exterius ani
ma ſanctificata oſtēdatur. Aſꝑſoriū yſopi
humilitatem chriſti ſignificat: qua aſper-
ſa ſctā mūdatꝰ eccleſia. Circuit pōtifex al-
tare eccleſiam totam aſpergēdo: quaſi om
nes luſtrando: ⁊ curam impendendo om-
nibus verbo ⁊ exemplo cōmuneꝫ ſe p̄bēs
vniuerſis: ꝓpter quod etiā opus oratiōe
conſūmat: orans vt exaudiantur ibi iuſta
petentes: q̄m opus hominis ſine diuiſo au
xilio eſſe poteſt: fructuoſum eſſe non pōt.
Nouiſſime completa expiatione: pontifex
ad altare conuertitur: q̄d reliquum eſt de
aqua purificatiōis ad baſim eius effūdēs:
quaſi cōmittēs dō: q̄d ſupeſt vires ſuas ex
cedens in perfectione miſterij. Dehinc lin
teo altare extergitur. Altare: chriſtus eſt:
ſuper quem offerimus patri noſtre deuoti
onis munus. Linteum caro eius: tunſio-
nibus paſſionis ad candorem incorruptio
nis perducta. Incenſum orationes ſancto
rum ſignificat: oleum autem gratiam ſpi-
rituſſancti demonſtrat: cuius plenitudo ī
capite preceſſit. Dehinc participatio ad
membra defluxit. Propter hoc a ſacrato
altari duodecim cruces in parietibus criſ-
mantur. quia ſpiritualis gratia a chriſto
in apoſtolos deſcendit: vt crucis myſte-

XXIII rium per quattuor mūdi partes cum fide trinitatis predicarent. Candidum velamen quo poſt conſecrationem altare operitur: gloriam incorruptōis deſignat: qua poſt paſſionem conſumpta mortalitate ieſu humanitas inducta eſt: ſicut ſcriptū eſt Conſcidiſti ſaccū meū: et circūdediſti me leticia.

Sermo de dedicatione.

Sancti ſpirit9 dñe corda nr̄a munDet infuſio: et ſui roris intima aſperſione fecundet. Nouate vob nouale: et nolite ſerere ſup ſpinas. Dñs dicit in euangelio. Nemo mittit vinū nouū in vtres veteres: alioquin diſrumpūt vtres et vinū effundetꝛ: et vtres pꝛibunt. Sz vinū nouū in vtres nouos mittatꝛ: et vtraqꝫ ſeruantꝛ. Aliqd vinū hoc agit: vt hō aliqs irrūpat in lachrymas: aliqd et cor hoīs letificat. Nouū vinum eſt dei verbū: qd homini iuſto ſemp ingerit nouū gaudiū Veteres vo vtres ſūt mētes carnales: q ex mala pſciētia ſua merentꝛ anie detrimēta Hic ex intimis pcordijs: dicēdū erit nob. Cor mundū crea in me deus. Si autē conuerſi fueritis: rectūqꝫ cor acquiſieritis in preceptis dñicis: cōtinuo hoc adimpletꝛ in vobis: verte impios: et nō erunt impij: et cuz demū corda noſtra efficiuntꝛ noua: nouūqꝫ retinebunt vinū. Fundamēta eius i montibus ſanctis: diligit dñs portas ſyon ſup omia tabernacula iacob. Fundamēta eccleſie ſancti ſunt prophete. xij. ſancti apl̄i: nec non et ſancta doctrina ex ore eoꝝ prolata. Porte quoqꝫ ſancte eccleſie q deo omnipotenti cariores ſunt omnib9 in veteri teſtamento pfiguratis: ſunt virtutes ſancte bonis operibus admixte: ſancta ſcz: fides: ſpes: et charitas: ſanctuz quoqꝫ baptiſma. Qui peccauerunt poſt baptiſma ad has portas ſalutis feſtinēt: videlicz ad veram pniam: puram confeſſionē: pſeuerātez cōtinentiā a peccatis. Sup hanc itaqꝫ domū hodie ſupplicam9 omipotenti deū: quatinus quicqd aliquis hoīm poſtulauerit h a dño boni: id mereatꝛ adipiſci. Hodie qꝫ ſancti angeli viſitant hic ſuos cōciues qbus dudum indignabantꝛ: et corpus ſumitur ieſu. Hinc ſcriptū eſt. Angeli eoꝝ ſemper vident faciem patris. Hic itaqꝫ angeli ſancti cum leticia grandi hodierno aſcēdunt et deſcendunt: aduētantes anime cuz fuerit ſopita in cunctis que per carnē adamauerat. Hec anima dum qeuerit a curis exterioribus in ſuis cogitationibus et qſi vigilanti corde fuerit in dei cōtempaltione: ſancti angeli proculdubio gaudentes occurrunt illi. Cū autē mens humana fuerit repcuſſa graui corpis fragilitate obſcurat quaſi in nubilo: qd ſplendorē ppetue lucis ex illa pturbauit. Et cū itē tempore temptationis reciderit in ſuos antiquos cogitatus ac reciprocauerit mirabiles corporis actus: nr̄i pciues nos aufugiunt: et angeli in celeſtibus erubeſcūt de nr̄is exceſſibus in ſuis agminib9. Igitꝛ chariſſimi pſiliamini vobis ſpū conſilij: vti cauſaz veſtram ita tractetis q deo placeatis: q amiciciā angeloꝝ habeatis: q ius hereditarium filioꝝ dei poſſideatis. Chariſſimi: ecce in domo regis celeſtis cōſtatis: h vocat ſponſam ſuam: animā ſcz vniuſcuiuſqꝫ quam emit proprio cruore: ac dicat. Surge amica mea: excutere de puluere veteri peccati quo ſopita iacebas. Adorna mihi templum in corde tuo. quia illd inhabitare volo: ſi peccata deſerueris. Poſt oēs abhominatōnes tuas reuertere ad me: et ego reuertar ad te. Iam chariſſimi recte feſta eccleſie colunt: qui ſe filios eccleſie cognoſcūt. Sancta eccleſia eſt mater veſtra. Qd ſi et vos eccleſie filij fueritis: feſta dedicationis recte celebrabitis. Proinde cōſtituite diem ſolēnem in condēſis vſqꝫ ad cornu altaris. Hodie itaqꝫ vobiſcū ptractate vbicunqꝫ vos in noīe dñi congregaueritis: vt beati9 veniatis ad ſupmū diē reſurrectōis Deniqꝫ et id pnidete i freqntatiōibus ab hora i horā: de die i diē: vſqꝫ ad cornua altaris. Hoc altare eſt ipe chriſtus: q in cruce p nobis obtulit precium ſui ſacri cruoris. Cornua in manibus ei9: clauos quib9 manus erāt trāſfixe deſignant in crucis patibulo. Orationibus itaqꝫ ieiunijs et caſtitate: alijſqꝫ bonis actibus id ſatagam9 quotidie erga dei bonitatem: vt cum finis venerit vite ſi ex toto non poſſimus in cruce pēdere: ſaltim inueniamur ſuſpēſi in vno claue crucis ſacrate. De hoc altari dixerat ipſe deus. Altare de terra facietis mihi. Hoc altare eſt homo diuinus erect9 ex maria virgine: et ex regali ſuſcitatus ſtirpe.

Ergo cū medium ſilentium teneret omnia: et nox in ſuo curſu iter haberet: omnipotens ſermo tuus dñe a regalibus ſedib9 venit. Bina ſilētia ptingerāt i mōo: ita. ſ.

Marginalia: D (matth. 9.), ps. 86., E (Aug9.), F (Sap. 18.)

vt de deō nihil pene audiretur in humano
genere. Adhuc quoqꝫ adueniet vnum ſi-
lentiũ in eterna q̄ete vbi ſilet̃ ab om̄i tumł
tu et mũdana inquiete: q̄ et gaudiũ habe-
bunt ineffabile inter choruſcãtes amenoſ-
qꝫ paradiſi lapides. Hoc eſt terciũ ſilentiũ
Primũ ſilẽtiũ erat añ legẽ: tria milia. c. an
noꝝ ꝑdurãs. ſcðm ſilẽtiũ pꝰ legẽ añ grati-
am: qð mediũ ſilẽtiũ erat. In primo ſilẽtõ
nec pctã q̄ geſſerãt: nec diuturnã mortez q̄
eis ingruebat nequaq̄ꝫ agnouerũt: idõ ſilue
rũt. Data ꝟo lege ꝑ moyſen: oſtenſiſqꝫ pec
catis: pctõres ſalutẽ q̄rebãt: ruptumqꝫ ſilẽ
tiũ ꝓphete p̄dicauerũt naſci ſaluatorez de
virgĩe maria. Cumqꝫ nongẽtos annos vo-
ciferaſſent optãdo dñi aduẽtũ: venit chri-
ſtus: vñ om̄e qð in terra erat ſiluit qꝛ chri-
ſtus aduenit. Hoc eſt eñ ſilentiũ in q̄ chri-
ſtus natus om̄e qð fuerat feliciter natum:
exclamauit miſerere dñe: miſeret̃. Medio
nanqꝫ ſilẽtio hoc mõ rupto: pax: quies: mi
ſeratio: peccatoꝝ indulgentia ẽ humão ge
neri ꝑ chriſtũ collata. Hoc dĩ verbũ adhuc
alloq̄tur mõm. Diſcite a me qꝛ mitis ſum
⁊ humilis corde. Cũ aũt ad beatitudinem
mortales ꝑuenerint: nõ vltra clamare nec
orare habent ſed ſilent ⁊ q̄eſcũt a pluribus
gemebũdis clamoribus q̄bus ſibi apiri ce
lũ vociferabãt: iuxta illð Cõſcidiſti ſaccuz
meũ: ⁊ circũdediſti me leticia. In illo me-
dio ſilentio vt p̄fatũ ẽ: om̄põ ſermo a rega-
libus ſedibus venit. Quis? Dei verbum:
filius dei: rex filius regis. Unde? A cõceſ-
ſu ſui patris. Quo? In patibulũ ſãcte cru
cis: a ſede regali ad textrinã mortalis pec-
cati: a ſplendore celi ad tenebras inferni.
Et ideo a regalibus nõ ab vna ſede regali
qꝛ vbi q̄ celeſtia cũ labore petierint hoꝝ q̄ſ-
qꝫ recipiet coronã vite ſingulis q̄buſqꝫ ſin-
gulas coronas habẽtibꝰ: ⁊ cuz p̄re ſuo reg
nãtibus ĩ regno qð p̄parauit diligẽtibus ſe a
mõdi ꝓncipio: ſicut ibi. Quotquot aũt rece
perũt eũ: dedit eis ptãtez filios dĩ fieri his
q̄ credũt in noĩe eiꝰ. Si filij eiꝰ fuerint: ⁊ cõ
ſeq̄ns erit: vt ⁊ reges ſint. ꝙ ſi reges: ſequi
tur: vt vnuſquiſqꝫ regalẽ poſſideat ſedez:
vnuſq̄ſqꝫ ꝓpꝛium habeat regnũ. Rex terre
nus plures habẽs filios: nõ niſi vnũ pote-
rit impio ſublimare: rex aũt regũ q̄t filios
habuerit: tot coronas vnicuiqꝫ ĩ regno ſuo
tribuit. Qð ꝓmiſſum nõ eſt nr̃m: ſed chri
ſti: qui ĩ dixit ſuo patri celeſti. Nõ ꝓ his tm̃
rogo: ſed ꝓ eis q̄ credituri ſũt ꝑ verbũ eoꝝ
in me: vt oẽs vnũ ſint: ſicut tu pr̃ ĩ me: ⁊ ego XXIII
in te: vt ⁊ ipi in nob̃ vnũ ſint: ⁊ vt mðs cre
dat qꝛ tu me miſiſti. Unñ nolite dilige᷑ mũ
dũ: neqꝫ ea q̄ in mðo ſũt. Dixit enĩ eccle G
ſiaſtes. Uanitas vanitatũ: ⁊ om̄ia vãitas. eccẽs. i.
Om̄ia q̄ in mðo ſũnt corruptibilia ⁊ vana
tñ et hoc deſcribit̃. Uidit ds cuncta q̄ fece geñ. i.
rat: ⁊ erant valde bona. Qð ſi bona: vnde
vana. Celuz: terra: ſol: luna. aſtra nobilia:
ſplendida facies moyſi: hec om̄ia ꝓdiere a
bono creatore: idõ bona. Tũ ſi hec ad deũz
ꝯferãtur: nihil ſũt: ⁊ multo minꝰ in compa
tione dei erũt: q̄ꝫ igniculus candele totius
ſolis magnitudine. Om̄es torrẽtes vadũt
in mare: ⁊ mare nõ implet̃. Ad locũ illum
de q̄ torrẽtes exeũt: illuc ipi reuertẽtur: vt
iteꝝ fluãt. Idip̄m ⁊ paulus pene tãgit hoc
mõ. Preterit eñ figura huiꝰ mðĩ. Nobis
itaqꝫ miſeris pari mõ ꝯtingit: q̄ d̃ terra fa
cti iteꝝ ĩ terrã redimꝰ. Sꝫ hi nũc naſcũtur
beatiꝰ: q̄ poſt de terra reſurrexerint multo
feliciores. Chariſſimi: q̄ñqꝫ renaſcamur ad
laborẽ: vti auis ad volatũ. Itaqꝫ cũ naſce-
remur ꝯtinuo audiebat̃ a nobis: a: a: a: ſed
nõ multo poſt p̄ acerbitate mortis idip̄m
a. a. a. repetitur. Quã elegãs caro fuerit:
tamẽ cadauer futurũ erit: ac deĩde puluis
Hinc notate q̄d iob dicat. Paucitas dierũ
meoꝝ finit̃ breui: dimitte me dñe: ſine plã
gam paululũ dolorẽ meũ: anteq̄ꝫ vadã ad
terrã tenebroſã ⁊ optã mortꝭ caligĩe. Quiſ
itaqꝫ hoꝝ memoriã hꝫ: q̄ dudũ añ nos fue-
rũt. Pari mõ ⁊ nos obliuiſcimur: p̄ꝰ anneſ
cẽtenos aut p̄us. Primꝰ aũt ⁊ nouiſſimus:
nr̃i memoret̃. Ad quẽ toto corde ſit nr̃a cõ
uerſio in hũc hec nr̃a dedicatio trãſferat̃:
vt ea que in hoc templo componũtur: ĩ no
bĩſipſis transformentur. Scriptum ẽ enĩ.
Templum domini: templum domini: tem
plũ dñi ſanctum eſt. Hoc ⁊ paulus his ver
bis indicat. Templum dĩ ſanctũ eſt: quod
eſtis vos. Nunc igitur quid cymiteriũ: h
quod eſt ante templum quid ianua: q̄d li-
men: quid antes: quid poſtes: quid ianua:
cum his omnibus: quid muralia: quid la-
pides angulares: quid pauimentuz: quid
feneſtre: quid altare: quid campane deſig-
nent: videndum vobis erit. Cymiterium
itaqꝫ denotat requiem quam in terra poſt
mortem habemus vſqꝫ in diem vniu̾ſalis
reſurrectõis: cũ ĩ p̄riam illã intrauerimꝰ.
Unñ ſcp̄tũ ẽ. In domũ dñi letã. ibimꝰ. Li-
men ꝟo vbi primum templum intramus:

XXIII notat veterem legem: antes aũt apoſtoli-
cam doctrinam et euangelicam: poſtes q̃z
vel ſuper liminare qđ vtrũqꝫ ꝯtinet: ſigni
ficat ſcti ſpũs grãm: ianua v̄o totaliter cuz
iſtis dinumeratis partibus fidem̄ catholi-
cam: per quam eccleſiam intramus. Mu-
ralia in quibus lapis ſuper lapidez eſt po
ſitus notat: ꝙ vnuſquiſqꝫ noſtrum damnũ
portet alterius: ſicut ſcriptum ē. Alter al-
terius onera portate. ⁊c̄. Lapides quoqꝫ
angulares: ſunt ſancti ſpiritus dona: que
continẽt ĩ eterno tẽplo duo genera homi-
num: iudeoꝝ ſcꝫ et gentium. Pauimentũ
quod pedibus teritur ab omnibus eccleſi
am intrantibus: deſignat humilitatem: ſi-
cut ip̄e chriſtus ait. Qui ſe exaltat humili
abitur. Alta vero feneſtra: quinqꝫ noſtros
ſenſus quos a terra tam ſublime portare
debemus: vt lumen celeſte poſſimus cape
nec fur antiqu⁹ ſcꝫ diabolus minime que-
at illos irrumpere. Altare vero ē ip̄e deus
quẽ in nr̄o in ꝯcuſſo corde habeamus. De
quo ſc̄ptum eſt. Erexit iacob lapidem ĩ ti
tulũ: fũdens oleum deſuper. Campane q̃z
ſignificant noſtram quottidianã vocatio-
nem in eccleſia: vt ibi. Currite dum lucem
habetis. Et item. Conuertimini ad me in
toto corde veſtro. Ac deinde. Nolo mortẽ
peccatoris. Itemqꝫ. penitentiam agite: ap
ꝓpinquabit eni regnum celorũ. Hanc vo-
cationẽ chariſſimi ſpiritusſanctus voƀ dig
netur donare: quatinus illam ſic intelliga
tis: vt oẽs pariter ĩ aulã ꝑueniatis: q̃ non
recipit vllã maculã. Qđ ip̄e vobis ꝓ̄ſtare
dignetur: qui ꝓ vobis mortu⁹ viuit ⁊ reg
nat deus per om̄ia ſecula ſeculorum. Am̄.

Item de dedicatione.

Sicut optime nouit ſãctitas veſtra
frẽs ⁊ dñi mei: hodie celebramus
feſtiuitatem dedicatõnis templi: ĩ
qua vel benedictus vel vnctus ē lapis: in
q̃ noƀ ⁊ diuina ſacrificia cõſecrãtur. Quã
do aũt iſtas feſtiuitates colimus: diligen-
ter attendamus: vt quod ĩ manu factis tẽ-
plis viſibiliter colitur: totiꝭ viribus elabo-
remus: vt et in nobis inuiſibiliter comple
atur. Quamuis enim ſancta ſint templa
que videmus de lignis ⁊ lapidibus fabri-
cari: tamen ſanctiora coram deo ſunt tẽpla
cordis et corporis noſtri. Tẽpla de lignis
⁊ lapidibus humão ingenio componunᷣ:
templa vero corporum ⁊ cordiũ nr̄oꝝ ma
nu celeſti fabricantur. De qua fabrica do-
mo vicꝫ ſpiritali: ſapiẽs ſalomõ ait. Sapi-
entia edificauit ſibi domuz: excidit colum-
nas ſeptẽ. Que nimirũ domus quã ſibi ſa ꝓuer. 9
piẽtia edificauit nõ ſolũ a nobis exigiᷣ vt
dedicetᷣ: ꝭ vt interius a noƀ edificetᷣ. Tp̄s
eni̅ nũc ē eã in noƀ edificãdi: nõ aũt dedicã
di. Dedicatio vero dom⁹ nõ poteſt: nec de
bet fieri: cũ vel conſtructio ipſius inchoaᷣ
vel ꝑ ſmedia exſtruitur: ꝭ poti⁹ cũ cõſum
matur. Vñ magna quedã diſtãtia inᷣ edi-
ficationem et dedicationẽ reꝑitur. Diſtat
eni loco: temꝑe: qualitate rerum: qualita-
te perſonarum. Loco ꝙ hec dom⁹ edificã
da eſt ĩ terris: ſed dedicanda ĩ celᷣ. Tempo
re: ꝙ edificanda ē in tempore: id eſt in hac
vita: ſed dedicanda erit in eternitate: hoc ē
in alia vita. Qualitate rerum: ꝙ edificatõ
nunc fieri debet in ipſa re corde ſcꝫ ⁊ corꝑe
noſtro: ſed infra hanc edificatõnem dedica
tio nõ p̄ōt eſſe niſi ĩ ſola ſpe. Verbi gratia
vt cum hanc ſpiritalem domum in nobis
ſacris virtutibus edificamus: interim q̃ꝙ
ſperemus qđ ⁊ in eterna beatitudine dedi
cetur. Hec autẽ edificatõ debet fieri per ſa
pientiã que edificauit ſibi domuz: excidit
columnas ſeptẽ: poſuit menſam: Imolauit
victimas: miſcuit vinum: miſit ancillas in
uitare ad conuiuium. Sapiã chariſſimi
que ſibi domũ edificauit: ē chriſtus dĩ vir ꝓuer. 9
tus ⁊ dei ſapiã: q̃ eccleſiã de viuis ⁊ electiꝭ
ad habitandum ſibi fundauit. Ad hãc do
mum fulciendam ſeptem colũnas excidit.
q² ſeptem libros q̃ agyographa: id eſt ſac̄
ſc̄ptura appellãtur om̄i ſapientia et ſciẽtia
ꝑpoliuit: quoꝝ doctrĩa totius eccleſie ſtru
ctura ita ad celeſtia ſuſtentatur: vt aliq̃ ma
china in aera columnis libraᷣ. Prima igiᷣ
columna eſt liber johĩs apocalᷣ: ſecunda: li
ber pſalmoꝝ: tercia liber prouerƀ: q̄rta: li
ber eccleſiaſtes: q̄nta: cãtica cãticoꝝ: ſexta:
liber ſapientie: ſeptima: liber eccleſiaſtic⁹.
Has ſeptem columnas domui dei ſubpoſi
tas nobiles pictores: gregori⁹: auguſtin⁹:
aliȷ̄ quoqꝫ ⁊ aliȷ̄: q̃ decorem domus dei dile
xerunt: poſtmodũ exponẽdo depinxerũt:
⁊ q̄ſi ꝓ̄ſtanti pictura inſignes reddiderũt.
In tl̄i domo ſapiẽtia mẽſã poſuit: cũ ſacrã ꝓuer. 9
fideles vbiqꝫ ſc̄pturã docuerᷣt. Hec mẽſa q̄
tuor pedib⁹ fulciᷣ. q² ſac̄ ſc̄ptura q̄tuor mo
dis ĩtelligiᷣ. Prim⁹ pes eſt hiſtoria: cũ ita
vt littera narrata accipitur. Secundus alle
goria: cum aliud dicitur: aliđ intelligitur.
Tercius moralitas: cum per ea que legũ-

tur mores inſtruuntur. Quartus anago-
ge: id eſt ſuperior ſenſus cũ celeſtia ⁊ eter-
na docentur. Super hanc menſam diuer ſi
diuerſa fercula miniſtrauerunt: ⁊ varijs ſẽ
tentijs quaſi varijs epulis conuiuas ſatia-
uerunt. Moyſes etenim dum mundi crea
tionem: paradiſi diſpoſitionem: diluuij in
undationem: abrahe obedientiã: ioſeph
caſtimoniam: filiorum iſrael liberationem
⁊ per maris rubri ac heremi deambulatio
nem eiſdem manna de celo pluiſſe: ⁊ aquã
de petra fluxiſſe retulit quaſi ſuauia ⁊ diuẽ
ſi generis fercula conuiuantibus intulit.
Dauid autem ⁊ ceteri prophete dũ de dul
cedine ſuperne patrie dulciter narrauerũt:
quaſi dulcia pocula epulantibus propina
uerunt. In hac domo victimas immolauit
dum corpus ſuum ꝓ humano genere deo
patri ſacrificauit. Vinum miſcuit: dum ſã
guinem ſuum ꝓ noſtra redẽptione fudit.
In quibuſdam locis vinum ꝓpter fortitu
dinem cũ aqua miſcent: ideo dicit: vinũ mi-
ſcuit. qꝛ de latere chriſti aq̃ ſanguĩe mixta
fluxit. Ad has epulas inuitandũ ñ ſeruos
ſed ancillas miſit. qꝛ nõ nobiles ſꝫ apoſto-
los ruſticanos ſcꝫ homines: vtputa piſca-
tatores inuitare populos ad celeſte conui
uium miſit. Huius domus quoqꝫ edifi-
catio debet fieri: et per iuſticiam: id eſt per
ſanctas virtutes: que nobis ex gratia diui
na conferuntur: dedicatio vero erit in cele
ſti gloria: cum virtutum opera fuerint cõ-
ſummata. In qualitate perſonarum edifi
cantium et dedicantium hanc domum di-
ſtat multum. quia homo deo cooperatur ĩ
edificatione: ſed ſolus deus operabitur in
dedicatione. Nunc igitur videndum quõ
cooperetur homo deo in edificatiõe: ſicqꝫ vi
deatur quomõ et deus operetur in dedica
tione. Dominus chriſtus dei virtus eſt: ⁊
dei ſapientia. Ipſa dei virtus et dei ſapiẽ
tia chriſtꝰ dicitur. i. vnctus: eo ꝙ ſpirituſſã
ctus ſuperueniens iniunxerit eũ dans ei
dona omniũ gratiarum vltra menſuram p̃
cunctis ceteris hominibꝰ: quos ⁊ idem re-
pleuerat ſpirituſſanctus. Ex hac vnctiõe
vel ex hac affluẽtia omniũ grãrũ: placet ei
nos inungere: ⁊ p ipſam nr̃am vnctionem
domũ ſuã ĩ nobis edificaṫ. Que domꝰ licꝫ
ipſius ſit: licet eã edificet: vt eã inhabitet:
ibi tñ et nos ei cohabitamus: nec ipſe qui-
dẽ ea indigꝫ: ſꝫ ſoli nos indigemꝰ. Igitur
ex ſola gratia qua ipſe ſupaffluit: ⁊ ex vnc-
tione ſpũſſancti q̃ ipſe p̃ cũctis mortalibus
a deo ẽ vnctꝰ: domũ ſuã in nob vult inun-
guere. i. dedicare. Qꝛ vero ipſe virtꝰ ẽ: ꝑut
vult põt etiã eã edificaṙ. Quãuis aũt hec
tria: ſcꝫ velle: ſcire: poſſe: ſibi coopẽtur in
edificatione domꝰ dei: tamẽ quedã domꝰ
eſt quã virtus edificat ſibi: ⁊ ẽ quedã quã
chriſtꝰ id eſt vnctꝰ edificat ſibi: et eſt domus
quã ſapiẽtia edificat ſibi. Domꝰ quã virtꝰ
edificat ſibi nobis ⁊ in nobis tẽpore ꝑma
eſt: ⁊ dr̃ domꝰ virtutis vel dilectõis. quia
virtꝰ in dilectõne ẽ. Domꝰ vero quã chriſtꝰ
id ẽ vnctio edificat ſibi: ſecũda ẽ: ⁊ dicitur
domꝰ vnctõnis vł delectatõis. quia vnctõ
qua q̄ſqꝫ delectaṫ ẽ in delectatõne. Domꝰ
vero quã ſapiã edificat ſibi: tercia eſt: ⁊ dr̃
domus ſapie vel cõtemplatõis. qꝛ ſapiã ẽ
in ꝯtemplatõne. Cũ aũt hee tres domus ĩ
vno edificãtur corde ibi velut ĩ vnam iun
gũtur domũ: vt ſit quodãmodo domꝰ vna
⁊ trina: domus vicꝫ vnius dei: ⁊ ſãcte trini
tatis p̃ris ⁊ filij ⁊ ſpũſſancti. Domꝰ iſta cũ
edificaṫ in nobis: nõ edificaṫ ſine nob. Co
opatores nanqꝫ dei eſſe debemꝰ: ad domũ
ſuã in nob edificandã. Edificanda ẽ aũt a
talibꝰ qualꝭ fuit ſalomõ: q̃ domũ dĩ edifica 3.reg.6
uit. Salomõ quippe interp̃taṫ pacificꝰ. Talꝭ
pacificꝰ ꝑfecto ille fuit: q̃ venit ad nos: vt
domũ edificaret ĩ nob: vt eẽt tabnaclm dĩ
cũ hoibꝰ ⁊ habitaret cũ illis. i. inter illos ⁊
habitaret ĩ illꝭ. i. intra illos. Cũ illꝭ qꝛ habi-
tu inuẽtus ẽ vt hõ: intra illos qꝛ ñ rapinã
arbitratꝰ ẽ ſe eẽ eq̄lẽ deo. Quiſnã vero iſte ẽ
celeſtꝭ domꝰ dĩ fabꝛcator ⁊ ĩhabitator. Nẽ-
pe edificatrix ſapiã. i. deus ⁊ dĩ filiꝰ. Qui cũ
ĩ forma dĩ domũ edificaſſꝫ ĩ celis. i. ĩ angelꝭ
formã ſui accepit: vt domũ. i. eccleſiã ſibi
edificaret: ⁊ ĩ terrꝭ: hoc ẽ in hoibꝰ. Iſte edi
ficator vtriuſqꝫ domꝰ verꝰ ſalomõ ẽ: q̃ pa-
cificat oĩa ſeu q̃ ĩ celis: ſiue q̃ ĩ terris ſt. Ta
les pacifici dñt eẽ ꝑ mõ ſuo artifices. i. ec-
cleſie miſtri q̃ coopari volũt huic ſalomõi.
in ꝯſtruẽda domo dei. Diuiſio.

Domꝰ quã rex ſalomõ edificauit p̃
mo erat de lapidibꝰ q̄dratꝭ: ſecũdo 3.reg.6
domũ texit ab interiori lignis ce-
drinis: aureis clauis affigẽs lamĩas aure-
as: et fecit velut domũ aureã intra cedrinã
Exteriorẽ lapideã: interiorẽ cedrinã: inti-
mã aũt locauit auream: que cum edificare
tur: malleus ⁊ ſecuris non ſunt ibi audi-
ti. Domus prima id eſt pars prima domuſ
primo nobis occurrit conſtruenda ex q̃dra

XXIII tis lapidibus. Forma iſta quadratꝫ ⁊ dei
eſt: ⁊ noſtra eſt. Dei eſt: q2 a deo ē: noſtra ē
q2 in nobis eſt. A deo eſt expſſa: ⁊ ab ipo i
nobis impſſa. Ipſa quadratura id ē firma
⁊ ſtabilis forma ē in chriſti diuinitate ⁊ in
chriſti humanitate: eſt et in angelis et i ho
minibus. In diuinitate eſt hec forma qua
drature qua ipſa diuinitas ſpōte venit ad
hominē: ſpōte vitijs deformatum: ſapien-
tia ad ſtultum: charitas ad inimicum: iu-
ſticia ad iniuſtum: vt formatū ſcōm ſe: tan
dem glorificaret i ſe. In humanitate ē for-
ma q̄drature qua di filius venit in carnem
⁊ quos ſibi ꝑus in ſpiritu vel anīa confor-
marat: poſt etiā et in carne: id ē humanita
te illos ſibi conformaret: vt qui portabant
imaginem terreni. ſ. adam: portarēt ⁊ ima
ginem celeſtis: ſcꝫ chriſti. In angelis for-
ma quadrature eſt: id ē firma et ſtabil' for-
ma qua perpetualiter deo aſſiſtūt: eiq; die
ac nocte deſeruiunt. In hominibus forma
quadrature eſt qua chriſtus factus eſt ho-
minibus redemptio: ſanctificatio: iuſticia
f. cor. j et ſapientia. Redemptio: cū ſeipſū ꝓcium
dedit pro nobis per ſacramentum ſue paſ
ſionis ⁊ mortis. Sanctificatio: cū per eum
in remiſſionem peccatorum ſumus ſancti-
ficati per baptiſmi ſacramentum. Juſticia
factus eſt nobis chriſtus: cum per eum do-
na ſancti ſpūs conferūtur nobis per ſacra-
mentum confirmationis. Sapientia quo-
q; factus ē ꝑ cōtemplationē: in quadā pre
ſenti remuneratōne meritoꝝ ꝑ ſacramētū
altaris. Ecce qualiter quadrātur ⁊ formāt
id eſt firmātur ⁊ ſtabiliūtur lapides viui:
a chriſto et in chriſto. At vero hi lapides
viui ħ malleo ⁊ ſecuri. i. terrore ignis eter
ni ⁊ terrore ignis purgatorij vl' cōminatō
ne miſeriarū vite pn̄tis cedendi ⁊ polien-
di a ſuis peruerſis ſūt actionib⁹: vt inſtru-
N cturam celeſtis domus mittantur. Hec
aūt ꝑma dom⁹ virtutis ⁊ dilectionis nūcu
paꝫ. q2 dilectiōe dei et ꝓximi ceteriſq; vir
tutibus exſtruitur. Poſt domū lapideam
exteriorē ſequiꝫ cedrina: que vnctiōis vel
delectatiōis ſeu gaudij dom⁹ dicitur. Ad
hanc ſecūdam ſi quis ingreditur huic pri-
mum in priori domo iugum chriſti effectū
eſt ſuaue: ⁊ onus eius leue: ex perfecta dei
et ꝓximi dilectōe. Is q̄ min⁹ diligit mūdū
eo magis delectatur in chriſto: auerſuſq; a
carnali gaudio: gaudet in ſpū ſancto. Iſti
us mōi gaudia in domo ſecūda: ligna ſunt

cedrina. q2 ſicut multa duricies ⁊ aſperitaſ
fuit in virtutibus comparandis exercēdiſ
⁊ conſūmandis in edificatione prime do-
mus: ita hic ſola mollicies et lenitas id eſt
ſola dulcedo ⁊ iocunditas extitit. Et ſicut
cedri procere altitudinis ſunt et nature in
corruptibilis: ſic qui in bono delectatur: ⁊
in ſpiritu ſancto gaudet: ⁊ cor ſurſum extē
dit: ⁊ a vitioꝝ putredine illeſum cuſtodit.
Poſt domū primā ⁊ ſecūdam: id ē lapide-
am ⁊ cedrinā ſeq̄tur tercia: hoc ē aurea do-
mus. Hec ex aureis lāmis affixa erat lig-
nis cedrinis per clauos aureos. Nuncupa
tur aūt hec domus aurea: contemplatōniſ
⁊ veritatis. Contemplatio vō veritatis:
aurū eſt. Cui veritati ſi aliq̄d falſitatis ad
mixtū fuerit: aurū eſt imūdū. Contem-
platio aūt veritatis abſq; omī admixtura
falſitatis: aurū eſt mūdū. Quid eſt cōtem
platio veritatis. Hoc eſt cōtēplatio creato
ris. Et q̄d ē cōtemplatio creatoris? Cōtē-
platio creatoris ē ꝯtēplatio ſūmi boni abſ
q; cui⁹ cōmunione nō ē bonū q̄cq̄d nomīe
boni nūcupaꝫ. Hoc ſūmū bonū mund⁹ cor
de ꝯtēplaꝫ: q̄ ꝑ lapideā domū. i. ꝑ dilectio-
nem dei et ꝓximi: ⁊ ꝑ exercitationē vtutū
trāſiens in cedrinā domū: hoc ē in gaudi-
um ſpiritale: ꝑuenit ī aureā domū: id ē ad
cordis mūdiciā. Ubi cōtemplaꝫ ſapiam ⁊
veritatē q̄ eſt in corꝑali creatura: ſm quaꝫ
dictū eſt. q2 cūcta q̄ fecerat deus erāt valde
bona. Cōtēplaꝫ quoq; ſapiam ⁊ veritateꝫ
mūdus corde in illa ſpiritali creatura: de
qua dictū eſt: q2 facta ē ad imaginē ⁊ ſimili
tudinē dei. Cōtemplaꝫ etiā veritatē ⁊ ſa-
pientiam in ipſo ſummo bono: id eſt crea-
tore deo: a quo ſpiritalis creatura hoc ē hō
interior creatus: iuſtificatus: ⁊ beatificat⁹
eſt. Lamine aūt auree domus contempla
tio dei ē in vita ſpiritali: claui vero aurei
quibus lamine auree affixe fuerant: q̄daꝫ
delectationes ſūt: quibus q̄ſq; delectatur
cum fuerit in contemplatione. Affixio au
tem clauoꝝ maior delectatio ē virtutum:
q̄s quiſq; ſpiritalis habebit: qui vitam con
tēplatiuā duxerit. Cū igitur hee dom⁹ D
tres in nob edificanꝫ: ⁊ nos toti efficimur
dom⁹ dei. Corpus eni noſtrum domus di
efficitur ꝓpter primaꝫ: ſpiritus noſter ꝓp
ter ſecūdā: mēs nr̄a ꝓpꝫ terciā. Hec dom⁹
ſpiritalis. i. tēplū eccleſie dei. vij. ānis a ſo
lomone edificabuꝫ. q2 ꝑ totū tēp⁹ hui⁹ ſe-
culi qđ. vij. dieb⁹ euoluiꝫ: ſtructura illi⁹

ſemper augmentatur. Octauo autē anno idem ſalomon hanc ipſam domum domīo dedicauit: ⁊ cunctis filijs iſrael celeberrimam ac maximam ſolennitatem dedicationis exhibuit. Que profecto dedicatio deſignat venturam feſtiuitatem vniuerſalis reſurrectionis. Nam cum in fine mundi cōpletus fuerit numerus electorum: mox ſecuta eſt ſolennitas diu deſiderate īmortalitatis. Peractaqʒ cōmuni reſurrectiōe omnes qui ad pacifici regis veri ſcʒ ſalomonis regnum pertinēt: eterna gaudia patrie celeſtis cum eo intrabunt. Ad quam patriā ſue perpetue viſionis nos omēs pariter ieſus chriſtus dn̄s noſter introducat: qui viuit et regnat in vnitate ſpiritus ſancti per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

Sermo de dedicatione.

ephe. 5. P hriſtus dilexit eccleſiam et ſeipſū tradidit pro ea: vt illam ſanctificaret: mundās lauacro aque in verbo vite: vt exhiberet ipſe ſibi glorioſam eccleſiam non habētem maculam neqʒ rugā: ſed vt ſit ſancta et īmaculata. Audite frēs chariſſimi aplm̄ paulum nuncium nr̄e exaltationis: preconem noſtre dignitatis. Audite quanto vel quali amore chriſtus coniunctus eſt eccleſie: quātā grām oſtēdit in vobis ſue miſericordie. Ait enī. Chriſtus dilexit eccleſiam ex gratuita bonitate: non ex meritorum ꝓceſſione: quia prior dilexit nos. Sed quantū dilexerit audite. Seipſum tradidit pro ea: et ꝓ eius redemptōe Non miſit prophetam: non angelū: nō archangelum: ſꝫ vt bonus paſtor poſuit animam ſuam ꝓ ouibus ſuis: vt ſe humiliando: nos ad humilitatem ſuam inuitaret. Humiliauit enī ſe vſqʒ ad mortē: ⁊ cetera. hoc eſt ad mortē latronis. Ideo ꝑus ſe tradidit: vt poſtea illā ſanctificaret: mundās lauacro aque baptiſmatis. Nihil enī poteſtatis accipet vnda baptiſmatis: niſi ex effuſione ſanguinis aqua ſanctificaretur in officium purgatiōis. Dicit igit nata eccleſia de latere chriſti. Quod miſterium ab initio mundi fuit in adam prefiguratum.
gen. 2. Immiſit enī dominus ſoporem in adam: ⁊ tulit vnam de coſtis eius: ⁊ fecit mulierē Dormitio ade: mortem chriſti ſignificat. Quo in cruce pendente: ſanguis et aqua de latere eius fluxerunt. Que duo ſacramenta ſunt ortus eccleſie. Noe etiā archā
gen. 6. faciens in diluuio: in latere oſtium fabricauit: qꝛ archa. i. eccleſia oſtiū fidei ⁊ ſalutis de latere chriſti habuit. Unde dn̄o in canticis ait. Surge amica mea ⁊ veni colum- Canti. 2.
ba mea in foraminib⁹ petre. Surge a corruptione vitiorum ⁊ veni per operationem bonā: conſidēs in foraminibus petre. Foramina petre vulnera chriſti ſunt: qui eſt petra. id eſt firmitas eccleſie. Unde apl's. ephe. 5
Petra autē erat chriſtus. Ideo igit ꝑmiſit apl's: q deus tradidit ſe: ⁊ poſtea ſubiūxit: vt ſanctificaret lauacro baptiſmatis: Sequit. In verbo vite: quia nobis redēptis baptizatis: verbū: id eſt ꝑcepta dn̄i neceſſaria ſunt que ſunt vite: quia non in ſolo pane viuit homo: ſed in omni verbo dei
Ideo ad oſtiū tabernaculi erat poſita mē- Leui. 24
ſa ꝓpoſitionis: ſup quā erant. xij. panes: quia ingredientibus eccleſiam neceſſaria eſt eſca doctrine ⁊ menſa diuinarū ſcripturarum: in quibus ſententie. xij. apl'orum continent: qui p. xij. panes ſignificant. Et iō ſanctificauit vt exhiberet ſibi glorioſam eccleſiam per īmortalitatē non habentē maculam magni peccati: neqꝫ rugam alicui⁹ liuoris: ſed ſancta virtutib⁹ ⁊ īmaculata a vitijs. Uult enī domin⁹ īmunda aula habitare: decore virtutū ornata. Unde pſalmiſta. Dn̄e dilexi decorem domus tue. Et alibi ait dauid ad eccleſiam. Et cōcupiſcet rex decorem tuū. Huic autē eccleſie ita dilecte et dn̄o deſponſate: thalamū ⁊ domū conſtituit deus in qua cū ſponſo ſuo delectetur per ꝑdicationis doctrinam: ⁊ lapſa reconciliet p confeſſionē ⁊ penitentiam

Q Hic locus fratres cariſſimi vbi mō cōuenitis: vocat eccleſia ſiue baſilica. Eccleſia conuocatio interpretatur: quia hic omnes inſimul conuocantur: vt deſignent: qꝛ omnes in eadē fide ⁊ dilectione vniti vnū corpus fiunt. Baſilica quia regalis dom⁹ eſt: baſileus eīn rex dicit grece: quia hic eſt inhabitatio veri regis. Ipa cōpoſitio domus: vos ad vite vr̄e inſtitutionē commonet recordandā. Sunt enī in edificio hui⁹ materialis eccleſie diuerſa mēbra: q aliqd in nobis notare vident. Eſt enī in hac eccleſia caput: turris cū campanis: columne ſuſtentātes: feneſtre: oſtiū: duo parietes: lapides ſinguli colligati cū cemēto: q omnia miſtice aliquid in nobis deſignāt. Caput enī chriſtū ſignificat: q eſt caput eccleſie vt ait apl's: in quo eſt theſaurus diuinorū ſecretorum recōdit⁹. Caput enī ideo humili⁹

eſt.corpe:q; humiliauit ſe chriſt⁹ carnem
phil.2. ſerui accipiẽs: a deo ꝙ minor fieret angel'
ſm humanitatẽ. Quãdiu minor angelis
fuit paſſibilis effectus ẽ:ſed poſt reſurre-
ctionẽ eleuatus ẽ ſup angelos. Que vtra
ps.8 ꝗ; deſignat dauid dicẽs:minuiſti eũ pau-
lomin⁹ ab angelis:q; natura hũana:paſſi
bilis:corruptibilis:mortalis:angelica mi
nor erat:ſed poſt reſurrectionẽ q; ĩmorta-
litatis honore coronaſti eũ ⁊ ꝯſtituiſti eũ
ſu.o.ma.tuarꝫ.i. ſup angelos ⁊ hoĩes qui
ꝓprie opa dei videñt ꝓpter dignitatẽ ſu
am:q; rationales ſunt:q̃ſi de⁹ ꝓprijs ma-
nibus eos creaſſet:Turris ẽ ꝯfeſſio ⁊ peni
tẽtia:ad quã captiui refugiũ habẽt.Cim-
bala ſunt ſacerdotes qui ſũt p̃cones eccl'ie
et ad ꝯfeſſionẽ hoĩes iuitãt. Vñ ãmonet
p eſaiã. Clama ne ceſſes:quaſi tuba exal-
ta vocẽ tuam. Et iterũ:Audies d̃ ore meo
verba mea:⁊ annũciabis eis ex me. Colũ-
ne eccleſie ſunt p̃dicatores:qui p̃dicatione
ſua domũ dei ſuſtentãt. Argẽtee:q; predi
cationis verbo renitent. Argentũ eſt me-
tallũ:nitidũ ⁊ ſonorũ. Vñ p argentũ elo-
quium nitidũ et ſonorum intelligiꝉ:dicen
te dauid. Eloq̃a dñi:eloquia caſta.⁊c̃. Fe
neſtre:diuine ſcripture accipiuñt: p quas
ſol iuſticie.id eſt chriſtus nobis lucet:nec
tñ in p̃ſenti apte eũ videmus. Vñ ap'lus.
Nunc videmus p ſpeculũ in enigmate. i.
in obſcuritate.vnde eccleſia in cãticis. Di
lectus me⁹ reſpiciens me p feneſtras:id ẽ
p aptas ſñias. Oſtiũ eſt fides:q; per eam
ingrediuñt homĩes ad eccleſiam. Duo pa
rietes:duo populi.i. iudaic⁹ ⁊ gẽtilis: de
quibus ꝯuerſis ꝯſtituta ẽ eccleſia Singu-
li lapides ſunt ſinguli fideles:qui ꝯligun
tur cemẽto pacis. vñ ap'ls. Seruate vnita
tem ſpũs:in vinculo pacis Itaqꝫ non ſolũ
valet locus iſte ad ſacra p agenda:ſed per
R vtilis eſt in edificatiõe Preterea tñ eſt
valde venerabilis loc⁹ iſte:q; corp⁹ ⁊ ſan
guis dñi ibi ad nr̃am ſalutem ſanctificañt
Ibi pueri baptizañt:ibi peccatores recon
ciliantur:ibi anime paſcuñt. Unde ſcrip-
tum eſt. Domus mea dom⁹ o.vo. Quid ĩ
ea eſſet faciẽdum dauid p̃miſit. Introibo
in domum tuam:⁊ cetera. Adeo autẽ taꝫ
venerabilis eſt:ꝙ dominus ingrediẽs hie
ruſalem ſemper diuertebat ad templum:
dans nobis exemplum: quia quando in-
gredimur ciuitates prius eccleſia petẽda
eſt. Unde diciꝉ in euãgelio. Cũ intraſſet
ieſus hieruſalẽ intrauit in templũ:⁊ dedi
cauit domũ ſuã in officiũ oratiõis: vẽden
tes ⁊ ementes de templo eiciendo dicens.
Domus mea ⁊c̃. Qua accuſatione:a iude
is tent⁹ ⁊ crucifixus eſt. Cũ eni iudei vide
rent eum tantã poteſtatẽ habuiſſe q̃d funi
culo eieciſſet eos de templo:aſpirauerunt ps.68
in eum.vñ p dauid dixit. zelus dom⁹ tue
comedit me ſcꝫ amor eccleſie mee q̃ꝫ defen
di:comedit me:⁊ fuit cauſa mee mortꝭ. Sꝫ
diabolus p filios ſuos p membra ſua eccle
ſiam omnib⁹ modis infeſtat:filios etiã ec
cleſie quos generauit quos nutriuit ĩ mor
tem ſuã excitat. Vñ et queriꝉ mat:dicens
in canticis. Filij matris mee pugnauerũt
ꝯtra me:et alibi. Filios enutriui ⁊ exalta-
ui:⁊ cetera. Que maior deſpectio:que ma
ior violatio: que maior temeritas:q̃ꝫ in lo
co ſancto:in aula dei:in templo ſancto:ſã-
ctis miniſtrio eccleſie inſidiari. De his cla
mat ap'ls. Qui violauerit templũ dei:diſ
perdet illum deus.

Sermo in dedicatione

b Odierne diei feſtiuitas vicꝫ ſan- H
cti templi dedicatio longe anteq̃ꝫ
fieret ab ezechiele ꝓpheta p ſpiri
tũ ſanctũ p̃uiſa ⁊ p̃nunciata eẽ: verbis ip-
ſius declaraꝉ. Ait eni ĩ vltima ſui libri vi-
ſione:q; aſſumptus a ſpũ ductus eſt ĩ mõ
tem excelſum valde:⁊ oſtendebaꝉ ei qua-
ſi edificiũ ciuitatis vergentis ad auſtrum
Et erat ibi vir ſtans in porta habens ſpe- ezech.40
ciẽ quaſi eris: et in manu eius quaſi cala-
mus menſure:⁊ locutus ẽ ei dicens. Vi-
de et ĩtellige. Alibi quoqꝫ idẽ ezechiel de
cõſecratione tabernaculi ſub ſpecie mulie
ris iudee loquiꝉ dicens. Laui te aqua:vn ezech.16.
xi te oleo:veſtiui te diſcoloribus:⁊ ecce fa
cta es mihi. Scitis dilectiſſimi q̃d montes
de terra ſunt:tamẽ altitudine ſua terrã ex
cedunt: et p hos ſignificañt illi qui tanq̃ꝫ
lapides viui:in edificio dei ſunt collocan-
di. Hi vero tales quãuis ſint participes a-
liorꝫ p infirmitatẽ carnis: tamẽ excedunt
alios altitudine ſanctitatis. De quib⁹ da-
uid ꝓpheta dicit Leuaui oculos meos in
montes. Lapidibus etiam viuis bene cõ
parantur:quia ſicut lapides multis prius
tunſionibus conquadrañt et poliuntur:
vt ſic tandem ſine ſtrepitu ⁊ ſonore in edi-
ficio poſſunt aptari: ſic ſancti in hac vita
multis tribulatiõibus opprimuñt ⁊ diuer
ſis ꝑſecutiõibus quaſi malleis explanañt:

vt in edificio eterne domus ſine mora et
heſitatione digni ſint collocari. Qđ totuȝ
p̄figuratū eſt in edificatōe templi ſalomo
nis: in quo nō fuit auditus ſonitꝰ mallei
vel ſecuris. Quia vero ꝓpheta dicit ſe aſ
ſumptū in montē excelſum valde: nō ſan-
ctos ꝑ hunc montem ſed mediatorē dei et
hoīm ieſū chriſtū debere itelligi demōſtra
uit. De q̄ ꝑ aliū ꝓphām dr̄. Erit in nouiſſi
mis diebꝰ p̄paratꝰ mons domꝰ dn̄i in verti
ce montiū: et eleuabit̄ ſuꝑ colles: hoc ē ita
vt ſit caput ꝛ vertex alioꝝ montium. Qui
ꝗuis ſit factus particeps noſtre humani-
tatis: tn̄ omnes ſanctos excedit eminētia
deitatis. Suꝑ hunc montē ꝓpheta addu
ctus eſt: hoc eſt in ſide chriſti poſitus ꝛ cō
firmatus. Que fides: ſacramentū eccleſie
eſt: de quo apl's ait: fundamentū aliud ne
mo poteſt ponere p̄ter id qđ poſitū ē: qđ ē
chriſtus ieſus. Eſaias de eodē. Liberabit
nos poſt duos dies. Et itē ip̄e. Lāguores
nr̄os tulit: ꝛ dolores portauit. Et de hoc
fundamento dicit petro. Tu es petrus et
ſuꝑ hanc petram edificabo eccleſiā meaȝ:
id ē ſuꝑ hanc fidē quā ꝯfeſſus es edifica-
bo eccleſiā meā. Confeſſus enī fuerat deū
et hominē. Sine hoc fundamēto nemo ad
p̄dictū edificiū ꝑuenire poterit. Huic fun
damento ꝓpheta innixus ꝛ ſpū ſancto re-
pletus: vidit edificiū ciuitatis vergentis
ad auſtrum. Sciendum eſt ꝙ auſter ꝛ aq-
lo: ſunt cōtrarij venti et loci poſitiōe ꝛ op
poſitarū qualitatū diffra. Aquilo frigiduſ
eſt: ꝛ ſignificat diabolum: qui mentes pra
uorum hominū frigore ꝯgelatas tm̄ inha-
bitat: qui ꝑ aquilonē bene ſignificat̄: quia
ip̄e dixit. Ponā ſedem meā ad aquilonē.
Auſter aūt calidus eſt: ꝛ ſignificat ſpiritū
ſanctū. Unde dicit̄. Surge aquilo ꝛ veni
auſter: perfla ortuȝ meum et fluent aroma
ta illius. Surge aquilo: id eſt recede dia-
bole: et veni auſter id eſt ſancte ſpūs. Or-
tus ſponſi eccleſia eſt: que virtute ſpiritꝰ
ſancti ꝓcedit in augmētū virtutū. Recte
ergo ciuitas ad auſtrum dicitur vergere
id eſt ſpiritui ſancto apparere: quia eius ꝓ
tectione et virtute tota machina celeſtis
T edificij continet̄ et regitur. De ordine
edificij ſciendnm eſt: ꝙ queādmodū ī cor-
porali machina ſunt tres diuerſitates la-
pidum: ita et in ſpiritali edificio. Quidā
enī ibi lapides ſunt qui tantū portāt: qui-
dam qui tantū portant̄: quidā qui portāt
et portant̄. Qui tantū portant ſunt primi XXIII
tiui in eccleſia vt apoſtoli et ꝓphete: qui
ab alijs non ſunt portati. Qui tantū por-
tantur ſicut vltimi felices erunt. Qui ve
ro portant ꝛ portantur: ſunt preſentis tē-
poris doctores et p̄dicatores. Notandum apoca. 12
quoqȝ: qđ horū triū ordinum ſcȝ electoruȝ
merita diſtinguunt̄ ꝑ. xij. gemmas: in. xij.
fundamētis celeſtis ciuitatis deſcriptas.
Primus itaqȝ lapis ponitur iaſpis colore
viridi: qui p̄fert virorem fidei. Qui ſcuto
fidei ſunt vitia et demonia expugnantes:
erunt in hoc edificio vt iaſpis vernantes.
Secundus ſaphirus aerij coloris locatur:
per quem ſpes celeſtiū denotat̄: Qui igit̄
ſunt ſpe gaudentes: erunt in hoc edificio
vt ſaphirus lucētes. Tercius eſt calcedo
nius habens ignis effigiē in publico ſub
rutilans in nubilo dans fulgorē: deſignat
bona opera propter fauorem popl'i occul-
tantes: in ſecreto aūt fraterno amore ardē
tes: hi erūt in hoc edificio vt calcedonius
ſplendentes. Quartus ſmaragdus ſuper
ponitur: cuius viriditas herbas ꝛ frondeſ
trāſgredit̄: demonſtrās eos q̄ ꝑ ſummā fi-
dem ſigna ꝛ mirabilia ſūt oꝑantes: hi erūt
in hoc edificio vt ſmaragdus choruſcātes.
Quintus ſequit̄ ſardonixꝰ: q̄ inſignit̄ tri-
bus coloribus nigro: albo: ꝛ rubeo: deſig-
nans eos: q̄ humilitate nigreſcūt: caſtitate
albeſcūt: aduerſitatem a proximis patien
ter ferendo charitate rubeſcunt: eo ꝙ hi in
celeſti edificio vt ſardonius fulgeſcunt.
Sextus eſt ſardius color̄ ſanguineus: hic
indicat martires: qui in hoc edificio erunt
vt ſardius radiantes. Septimus eſt chri-
ſolitus: qui eſt auricolor: ꝛ ſcintillat velut
clibanus: inſinuans eos qui ſunt ſapiētia
flammantes varijs ſententijs ſcintillantes
qui erunt in hoc edificio vt chriſolitus ru-
tilantes. Octauus ſuperadditur: berillus
qui eſt vt ſol in aqua limpidus: preferens
eos qui ſunt pura mente ſpiritalibus intē
dentes: qui erunt in hoc edificio vt beril-
lus nitentes. Nonus ſcribitur topazius:
varijs coloribus: ſed maxīe aureo ꝛ aereo
preclarus ſignificans eos qui in contēpla
tiua vita ſunt ſapientia micantes: celeſtia
toto corde deſiderantes: ꝛ bonis operibus
vernantes: qui erunt ī ethereo edificio: vt
topazius fulgurantes. Decimus eſt chriſo
praſus viridis ꝛ aurei coloris flāmas emit
tēs aureas: notulaſqȝ purpureas: intimās

fide virentes charitate feruentes flãmas ſententiarum ſapientie ac notulas bonoꝝ exemploꝝ emittentes: qui erũt ĩ hoc edificio: vt chriſopraſus fulgentes. Undecimus eſt iacinctus colore ceruleo: qui in ſerenitate eſt decorus: in tempeſtate eſt obſcurus: deſignat diſcretione preditos ſcḿ temporis qualitatem: mores ſuos ſine culpa mutantes: qui erũt in hoc edificio vt iacinctꝰ micãtes. Duodecimꝰ ponitᷣ ametiſtꝰ purpureus colore violaceus: punctis aureis interlitus: preferens mundi contemptores chriſto commorientes: bonis actibꝰ florentes: qui erunt in celeſti edificio vt ametiſtus reſplendentes. He ſunt duodecĩ gẽme: in quibus vt prefatum eſt: diſtinguũtᷣ merita electorum.

Diuiſio.

VIr quem ezechiel viderat cum ſibi oſtenderetur edificium ciuitatis: ⁊ ſtabat in porta: ac habebat ſpeciem quaſi eris: chriſtum ſignificat: qui fuit contra proſpera et aduerſa firmus. Hic in porta ſtare dicitur. Unde in canticis. En ipſe ſtat poſt parietem noſtrum reſpiciẽs per feneſtras: proſpiciens per cancellos. In chriſto enim due nature demõſtrantᷣ: quia ſicut ille qui ſtat in porta ex parte videtur: ⁊ ex parte occultatur: ſic chriſtꝰ ſcḿ alteram naturam viſibilis mũdo apparuit: ⁊ ſcḿ alteram inuiſibilis in ſua maieſtate permanſit. Et habebat ſpeciem quaſi eris Es valde ſonorum eſt: ⁊ natura durabile: ſic chriſti predicatio atqꝫ doctrina ſonora fuit: dum iudeos ⁊ gentes in vnum cõgregauit. Durabilis eſt perpetua: ſicut ipſe teſtatur: Celum ⁊ terra trãſibunt: verba aũt mea non tranſibunt. Et in manu eius calamus menſure. Per calamum ſcriptura ſignificatur. qꝛ antiquitus calamo ſcribebatᷣ. Hec ſcriptura bene menſura dicitur. qꝛ q̃ntum quiſqꝫ proficiat vel deficiat: eius preceptis cognoſcitur. Et menſura hec ĩ manu chriſti: id eſt in eius operatione eſſe dicitur. quia ſermo doctoris fruſtra laborat exterius niſi gratia ſpiritus ſancti mentẽ illuſtrẽ interius. De hoc calamo loquitur eſaias loquens de eccleſia. Orietur in ea viror calami ⁊ iunci. Per virorem calami lumen ſcripturarum: per virorem iunci: qui in aquis naſcitur: gratia ſpiritusſancti ſignificatur: qui in aquis datur baptizatꝭ. Et locutus eſt ei dicẽs. Uide ⁊ intellige. Per hoc ſignificatum eſt: ꝙ ad cognitionem huius edis peruenire non poteſt: niſi viſu interiori et intellectu ſpirituali. Sicut ſuperius diximus. idem ezechiel de conſecratione tabernaculi vel eccleſie taliter loquitᷣ dicens: Laui te aqua: vnxi te oleo: veſtiui te diſcoloribus: ⁊ ecce facta es mihi. Que oĩa ab epĩs fieri in his templis manufactis palam eſt. Quod tamẽ totum fit ꝓpter nos: qui templum dei ſumus. Uñ dicitᷣ Templum dei ſanctum eſt: quod eſtꝭ vos: Quiquid enĩ fit in templis manufactꝭ ab epiſcopis conſecrantibus: hoc totum ĩ templis animarum noſtrarum fieri debet a nobis: noſmet templum deo preparantibus. Igitur nunc dilectiſſimi conſideranda eſt nobis conſtructio templi dei: hoc eſt huiꝰ domus orationis: cuius hodie ſolennia colimus feſtiue dedicationis. Domus hec ſcḿ eccleſie ſtatum formatur: vñ et eccl'ia ꝙ conuocatio dicitur appellatur. quia in ea populus ad colendum ⁊ ad orandum vnũ ⁊ verum deum conuocatur. Quatuor parietibus compaginatur: ⁊ eccleſia ex quattuor euangelijs conſolidatur. Sãctuariũ habet in quo clerus: ⁊ anteriorem domum in quo populus conſiſtit. Item et eccleſia habet contemplatiuam vitam in qua ſpiritales habet: et actiuam vitam: in qua ꝯſtituti ſunt ſeculares. Contemplatiua vita ẽ cuncta terrena ꝓ dei amore relinquere: ſola celeſtia q̃rere: aſſidue orare: ſepe lectitare: hymnis et canticis iugiter deum laudare. Actiua vero vita eſt: caſtam vitam cum coniuge ducere: filios in dei timore nutrire: pauperes cibo ⁊ potu recreare: infirmos ⁊ viduas viſitare: ⁊ omnibus neceſſitatẽ patientibus propter dilectionem proximi pro viribus opem ferre. In ſanctuario eſt altare: in quo ſunt ſanctorum reliquie: hoc eſt: in eccleſia chriſtus: in cuius contemplatione requieſcunt mentes beatorum: ⁊ in cuius conſpectu iuſti exultent ⁊ epulentᷣ: ⁊ in leticia delectentur. Feneſtre quibus hec domus illuſtratur: ſunt doctores: p q̊s celeſte lumen in eccleſiam ingreditur. Laquear picture quo hec eccleſia dominicalis decoratur ſunt vite et exempla ſanctorum que quiqꝫ pij in eccleſia imitantᷣ. Continuum lumen quo illuminatur: eſt ſpiritusſãcti gratia: qua eccleſia iugiter irradiatur. Crux chriſti ħ fixa adoratur: ⁊ chriſti paſſio a cunctis chriſtianis veneratur. Quo

Ezech. 40

Cant. 2.

crux portat̃ ſequimur: q: chriſti veſtigia
ſequi debem⁹: ſi ad celeſte templũ venire
volum⁹. Turres ſunt eccleſie p̃lati: cam-
pane corꝫ p̄dicationes. De hac domo eie-
cit vendẽtes ⁊ emẽtes colũbas. Columbe
ſunt ſpiritalia dona. Omnes ḡ q̄ eccleſias
vel ordĩes: aut aliqđ ſpiritale donũ emũt
v'el vendũt: de hoc templo cũ ſymone ma-
go eiciunt̃ ⁊ in ignẽ eternũ mittunt̃. Hec
Y oĩa cariſſimi nos reſpiciũt: hec vniuerſa
ad exemplũ nobis facta ſunt. Nos ſumus
dei templũ ad habitaculũ dei dedicatum:
ſicut ſcriptũ eſt. Vos eſtis templum dei:
Et iterꝫ. Inhabitabo in eis dicit dñs: ⁊ ip
ſi erunt mihi in p̄plm: et ego ero illis in de
um. Ero eis quoqꝫ in p̄rem: ⁊ ipi mihi in
filios ⁊ filias. O quã beatus: in quo habi-
tat deus. Sicut nãqꝫ hec domus ex quat-
tuor parietib⁹ cõſtruit̃: ita templũ corpis
noſtri q̄ttuor elemẽtis ꝯficit̃. Et ſicut iſta
domus in dedicatione p̄us aqua benedi-
cta aſpergit̃: deinde chriſmate ꝯſecratur:
ita corpus nr̃m aqua baptiſmatis p̄us ab
luit̃: deinde ſancto chriſmate pungitur.
Quedã baſilice in modũ crucis fabrican-
tur: ⁊ corpus nr̃m in modũ crucis fabrica
tur. Sanctuariũ hui⁹ templi eſt mens no
ſtra: que ſpiritalia tractat. Anterior dom⁹
eſt aĩa: que p̄ ſenſus corpis vite neceſſa-
ria diſpenſat. Altare ſup qđ ſacrificia offe
runt̃ eſt cor noſtrũ: in quo munde cogita-
tiones et pure orationes deo incendunt̃.
Turris eſt caput noſtrũ: campana eſt lin-
gua qua ꝓximos debemus vocare ad cele
ſtia. In hac domo feneſtre ſunt oculi nr̃i:
pictura vero bona opera. Lumẽ lucerne
eſt lumen ſcientie. Sicut ergo ſacrilegiuꝫ
p̄petrat: qui hoc templũ violat: ita ⁊ quiu
qꝫ templum dei aliqua immundicia v'l ali
quo criminali peccato violauerit: hunc de
us diſperdens damnabit. Domus hec cũ
interi⁹ benedicit̃: cinere: ſale: vino: aqua:
yſopo: ſauina aſpergit̃. Per cinerem peni
tentia: per ſal: ſapiẽtia: per vinũ: ſp̄ualiuꝫ
intelligẽtia: per aquã: ꝓximorꝫ cura intel-
ligit̃. Cinere domũ noſtrã aſpgim⁹: ſi trãſ
acta mala p̄ penitẽtiã diluim⁹. Sale aſpgi
mus: ſi ſola celeſtia ſapimus. Vino aſper
gim⁹: ſi nos ſpiritalib⁹ inebriam⁹. Aquã
admiſcemus: ſi ꝓximorꝫ curã non negligi
mus. Yſopo et ſauina q̄ amare herbe ſunt
aſpergimus: ſi ieiunijs ⁊ vigilijs q̄ amara
ſunt vitia in nobis mortificamus

De tribus dedicationibus. XXIII

d Edicatio templi: in magno hono- Z
re habebat̃ ante aduentũ chriſti.
Unde et tres dedicationes tẽpli
ante dñicam incarnationẽ referuntur cele
brate: cũ maxima deuotione plebis iudai-
ce. Prima ſiquideꝫ dedicatio a ſalomone
tempe autũni: media a zorobabel ⁊ iheſu
ſacerdote tempore veris. Ultima a iuda
machabeo facta dinoſcitur tempore hye-
mis. In hac inqꝫ dedicatione ſpecialiter le
gitur conſtitutum eſſe: vt eadem dedicatõ
per omnes annos reuocaretur: in memori
am ſolẽnibus officijs. Juxta quod vſqꝫ ad
tempus incarnationis dominice hanc ſolẽ
nitatẽ obſeruatã fuiſſe cõprobatur ex euã
gelica lectione. Ait eñi iohannes euangeli
ſta. Facta ſunt encenia hieroſolimis: ⁊ hy-
emps erat: ambulabatqꝫ ieſus in porticu
ſalomonis. Hec aũt fuit cauſa ſecũde ⁊ ter-
cie dedicationis. q: ſalomon templi quidẽ 3. Re. 8.
opus quod domino condidit ſeptem ãnis
perfecit. octauo aũt anno decima die men-
ſis ſeptimi: q̄ a nobis october appellatur:
hoc in magna gloria dedicauit. Que vide
licet dies ⁊ antea per legem erat ſtatuta ſo
lennis: ita: vt in ea tabernaculũ omne per
ſingulos annos maioribus hoſtijs expiari
deberet. Hoc deniqꝫ templum poſt annos
CCCCXXX. incenderunt chaldei: ⁊ hie-
roſolimorum vrbe deſtructa: iſraeliticum
populum in babiloniam abduxere capti-
uum. Quo poſt annos ſeptuaginta patri
am remiſſo: regnantibus perſis: rurſũ edi
ficatum eſt templum per annos. xlvj. ⁊ ter 1. Eſdr. 3
cia die menſis. xij. quem nos marcium vo-
camus: opus ad finem perductum: ⁊ verĩ
tempore dedicatum. Cui videlicet operi
tunc prefuerunt duces plebis ſtrennuiſſi-
mi: vt diximus: zorobabel de regio genere
⁊ ieſus ſacerdos magnus: ſed et prophete
aggeus ⁊ zacharias adiuuantes eos: atqꝫ
aduerſus inſidias hoſtium impedientiuꝫ
opus cor populi corroborantes. Inde p⁹
annos ferme. CCCLVI. rex nefandiſſim⁹
grecorum antiochus frauda capta hieru-
ſalem templum idem ſordibus ydolorum 1. mach. 4
profanauit: auferens inde ⁊ confringens
altare domini aureum: menſam propoſiti
onis: candelabrum luminis. ⁊ cetera vaſa
templi aurea que inuenire potuit: ſed ⁊ i
templo iouis ſimulachrum ſtatuens: po-
pulum tormentis ad ſacrificandum ydol̃

 cogens. Sed iudas machabeus cum eſſet
de genere ſacerdotali collecto exercitu iu-
ſtorum aduerſus antiochi duces arma cor
ripiens: eoſq; de iudea expellens: perſecu
tioni ſeuiſſime finem impoſuit: ac templū
ab ydolorum imaginibus emundans: no-
ua rurſus altaria ⁊ cetera vaſa vel ornamē
ta faciens: atq; in templo reponens: dedi-
cauit ea ſimul cum templo quod purgauit
⁊ renouauit viceſima quinta die menſ no-
ni: id eſt decembris: ⁊ ad hyemen pertine-
re nulli dubium conſtat. Statuitq; decre-
tum: vt prediximus omnibus annis diē en
ceniorum: id eſt innouationis ac dedicati-
onis templi: feſta deuotiōe celebrari. Om
nia fratres chariſſimi facta legis antiq̄ ſūt
figura legis noue: ⁊ propter vos commen
data memorie. Salomon itaq; q̄ domū
A dn̄i in hieruſalem ſeptem annis edificauit
3. reg. 8. octauo anno ipſe et filij iſrael eam domino
dedicauerunt. Fecit ergo ſalomon in die
illo feſtiuitatem celebrem: ⁊ omnis iſrael
cum eo multitudo magna. Et orauit rex
ad dominum dicens. Exaudi domine ora
tionem quam orat ſeruus tuus in loco iſto
vt exaudias orationem populi tui iſrl̕ qd̄-
cunq; orauerit in loco iſto: ⁊ cum audie-
ris propicius eris. Qd̄ ſi peccauerit tibi:
non eſt enī homo qui non peccet: egeritq;
penitentiam: ⁊ orauerit te: propiciaberis
populo tuo. quia peccauit tibi. Dixitq; do
minus ad eum. Exaudiui orationem tuā:
quam deprecatus es coram me. Templuꝫ
domini antiquitus factum typus erat ec-
cleſiaſticorum templorum: ⁊ dedicatio illi
us noſtre dedicationis exemplum. Si do-
mus dn̄i vocata eſt vbi hoſtie et ſacrificia
offerebantur: multomagis noſtre oratiōis
domus vbi carnis ⁊ ſanguinis eius ſacra-
menta celebrantur vocanda eſt. Et ſi dn̄s
in illa oratōnem populi ſui ſe promiſit au
dire: quantomagis preces noſtre recipien
tur in iſta: vbi ſunt veri oratores ⁊ memo
ratores paſſionis dominice. Et ſi tanta fe-
ſtiuitas eiuſdem templi quod erat vmbra
tile ⁊ typicum in dedicatione celebrata eſt
quantum gaudium putatis in conſecratio
ne noſtre matris agendum eſt. Quod aūt
ſeptē annis edificaſſe: ⁊ ī octauo dedicatō
nem eius dicitur celebraſſe pro magno mi
ſterio id conſtat accidiſſe. Hoc itaq; tēplū
ſalomonis quod domino ſeptem annis ex
ſectis et quadratis lapidibus hieroſoly-
mis fecit formam moſayci tabernaculi ha-
buit. Moyſes eteni tabernaculum in here
mo fecerat: atq; illud in duo ſeparauerat.
In priori quidem tabernaculo erat aureū
candelabrum: ⁊ menſa: ⁊ panum propoſi-
tio: ⁊ hec dicebantur ſancta. Et ibi pende- Heb. 9.
bat velum: poſt quod erat ſecundū taber-
naculum: quod dicebatur ſancta ſanctorū.
In hoc erat aureum thuribulum: ⁊ archa
ex ligno precioſo ⁊ auro puriſſimo: in qua
erat vrna aurea habens manna: ⁊ virga a-
aron que fronduerat: ⁊ tabule teſtamenti
⁊ ſuꝑ hec propiciatoriuꝫ: ſuper quod duo
angeli qui cherubin dicebantur. Et ī pri-
ori quidem tabernaculo quottidie ſacer-
dotes ſacrificabant: in ſecundo aūt ſemel ī
anno ſummus pontifex vitulam rufam ꝓ
omni populo immolabat. Hoc tabernacu-
lum moyſes maximo cultu dedicauit: ⁊ an
nuam feſtiuitatem populo celebrari con-
ſtituit. Et altiſſimus ſuum tabernaculum
ſanctificauit: quando ſpiritumſanctū mit-
tens eccleſiam a peccatis purgauit: ⁊ mul
ta kariſmata ac ſcientiam omnium lingua
rum ei donauit. Scd̄m hanc formā taber-
naculi ſalomon vt dictum eſt templū edifi
cauit. Diuiſio.

Emplum quod a ſalomone ſeptē 9
annis hieroſolimis edificatur: eſt
eccleſia: que a vero pacifico chriſto
per ſeptem dona ſpiritus ſancti in cel̕ col-
locatur. Quod ex lapidibus ⁊ cedris ⁊ au 3. reg. 8.
ro conſtruitur. q: ex tribus ordinibus ſcꝫ
ex coniugatis: ex continentibus: ⁊ ex con-
templatiuis celeſte edificiuꝫ erigitur. La-
pides ſecti ſunt per penitentiam ad hanc
ſtructuram electi. Porro quadrati ſūt qua
tuor virtutibus: prudentia videlicet: for-
titudine: iuſticia ⁊ temperantia ad hoc edi
ficium preparati. In octauo autem anno
edificationis templi facta eſt dedicationis
feſtiuitas. quia poſt tēpus huius vite qd̄
ſeptem diebus agitur: ⁊ per ſepteꝫ annos
deſignatur: ſequitur ſumma feſtiuitas ſuꝑ
ne hieruſalē: que celebrabitur ī octauo an
no: id eſt in futura reſurrectione. Et ſicut
antiqua feſtiuitas preſignabat feſtum no-
ſtre dedicationis: ita hec noſtra dedicatio
typus eſt ſumme ⁊ eterne feſtiuitatis: vbi
animo teneamus memoriam future reſur
rectionis. Hec ſunt tres dedicationes. Pri

XXIIII

ma ſiquidem ſalomonis. Secunda: noſtre feſtiuitatis. Tercia future reſurrectionis. Quod templum ab hoſtibus incenſum: ſꝫ rurſum domino miſerante conſtruitur. et
eſdre. 5. quadraginta ſex annis reedificatur: ſpecialiter reſpicit ad ſignificationem dominici corporis: quod de virgine aſſumpſit. Naz ſicut quadraginta et ſex annis eſt templū edificatum: ita corpus dominicum tercia die a quo prefatus numerus aſſurgit: ad vitam eſt reſuſcitatū. Fertur enī ꝙ humanum corpus quadrageſimo ſexto die poſt conceptionis initium formetur in diſtinctionem membrorum: ita eo numero annorum templum quoqꝫ eſt reedificatum per ieſum ſacerdotem: qui populum ducit a captiuitate babilonica. Hic ieſus eſt verus ieſus ſacerdos magnus: qui chriſtianum populū reducit a captiuitate diabolica. Qui templum reedificat. qꝛ ruinam in celis per homines reſtaurat. Quadragita ⁊ ſex annis operi huius templi inſtituit. qꝛ om̄es qui decem precepta legiſ per quattuor euāgelia: et per ſex opera miſericordie implebunt: in hoc celeſte edificium tendunt.
j. macħ. 4 Quod autē idem templum ab ydolatris coinquinatum: ſed per iudam machabeuz purgatū: dedicatū: ⁊ aureis corōis ornatū varios caſꝰ eccl'ie iſinuat: q̄ nūc pſecutōibꝰ ꝓmit: nūc a pſecutōnibus liberat: ⁊ in illa liberatione quaſi in dedicatione tranquilla ſeruitute domino famulatur. Ecce ſecūda dedicatio. Feſtiuitas autē tercie dedicationis tunc erit: quando in fine mūdi numerus electorū fuerit expletus: ⁊ poſt generalem reſurrectōnem omnium ſequitur feſtiuitas immortalitatiſ eterne. Mox omnes qui ad pacifici regis veri ſcꝫ ſalomonis pertinent regnum: cum eo gaudia patrie celeſtis intrabunt. Ecce tercia dedicatio.

Uerum quia de miſterio quedam perſtrinximus dedicationis: nunc attendamꝰ ⁊ modum eiuſdem feſtiuitatis. Sed quia ſingula que in conſecratione fiunt longuz eſt enumerare: vnum de illis breuiter exponamus: vt in alijs ſimiliter interioris tēpli noſtri mundatio intelligatur. Aſpergēdis poſtibus eccleſie: miſcetur ſal ⁊ cinis: aqua ⁊ vinum: yſopo autē aſperguntur. Hec non eſſent tanta obſeruata diligentia: niſi aliquid vtilitatis conferrent. Sit ergo ſal in nobis: id eſt acritudo penitētie: que putredinem peccatorū conſumat: integritatem virtutum incorruptam conſeruet. Hoc tamen ſal non ſufficit niſi addatur cinis: id eſt memoria terrene conditionis vel recordationis peccatorum. Unde dicit pſal. Peccatum meum contra me eſt ſemper. Et iterum. Reliquie cogitatiōis: id ē peccatorum diem feſtum agent tibi. Iſte cinis mouet aquam lachrimarum. Ubi aūt hec tria ſunt: videlicet ſal penitentie: cinis memorie conditōnis ⁊ peccatorum: nō deerit etiam vinum ſpirituale: quo inebriabuntur filij hominum ab vbertate domus dei: vt nihil preter eum deſiderent ⁊ dicant. Quid mihi eſt ī celo: et a te quid volui ſuper terram: yſopo humilitatis aſpergēda ſunt omnia iſta. Qui enī virtutes ſine humilitate congregat: quaſi puluerem ī ventum portat. Ad hanc conſecrationem eccleſie: id eſt matris noſtre omnes filij eiꝰ: id ē fideles debent conuenire ⁊ letari: ⁊ ſanctificatiōi matris ſue aggratulari. Sed quia de multis partibus veniunt filij ⁊ mľto labore occurrunt matri: de tanta feſtiuitate non debent diſcedere irremunerati. Statutum eſt eñ a ſanctis patribus: ꝙ in dedicatione ſancte eccleſie fiat venia peccatoꝝ vt cum alijs temporibus ſit in ea ablutio criminum per baptiſmū: in feſtiuitate eiꝰ ſentiant potius matris per orationes auxilium. Sed cum vobis fratres chariſſimi venia ex labore ⁊ congratulatōne huiꝰ ſolennitatis debeatur: tamē ſcire debetis: quia non quelibet peccata vobis hic relaxantur: ſed illa tantū de quibus confeſſi eſtiſ ⁊ dignam penitentiam egiſtis: de talibus indulgētiam conſequamini. Si enim quis vult peccatorū ſibi culpas relaxari: ſi vult ſibi vulnera ſanare: nō debet ea medicū celare. Prius enī debet peccatorum culpam recognoſcere: poſtea oſtendere: deinde ſibi medicinam erogare. Prius dicat quoniam iniquitatem meam ego agnoſco: deinde ſubiungat: delictum meum cognitum tibi feci: ad vltimuz addat: Miſerere mei domine quoniam infirmus ſum. Tali nēpe confeſſione vel penitentia: promeretur peccatorum indulgentia. Nunc igitur fratres recogitate ⁊ diſcite in hoc ſacramēto dedicationis quanta reuerentia debeatur ſanctuario veſtre matris. Hic enim per vndam baptiſmi: abluuntur peccata: hic

conſecrantur dominici corporis ⁊ ſanguis
ſacramenta: hic funduntur ad dominū ora
tiones: hic dicūtur confeſſiones: hic fiunt
reconciliationes. Hec eſt domus dei: hec ē
porta celi: per hanc aſcenditur ad ſupnam
hieruſalem: q̄ ē libera mater nr̄a. Purga-
te in ea maculas veſtras: vt purgati per-
uenire poſſitis ad regales nuptias. Pre-
ſtante et adiuuante dn̄o nr̄o ieſu xp̄o: qui
cum pa. ⁊. ſ. ſ. vi. ⁊ reg. d. Per omnia ſecl'a
ſeculorum Amen.

Sermo in dedicatione altaris proprie
dicendus.

a B Ntique religionis ſacroſancta et
venerabilis hoc habuit traditio:
vt altaria edificarentur ⁊ cōſecra-
rent̄ dn̄o. Hoc em̄ ⁊ abrahā: ⁊ ip̄e legiſ moy
ſes: ⁊ alij ſācti viri exemplo et auctoritate
ſua hoc in cunctis generatōnibus nr̄is ob
ſeruandū reliquerūt. Hec ſiquidē altaris
Gen. 28. dedicatio p̄figurata fuit ī iacob p̄ribus fi-
lij yſaac. Nam cū relicto parente fugiens
fratrē ſuū eſau: iretq; ad laban petitur⁹ vx
orem: in itinere tulit de lapidibus q̄ terre
iacebant: ⁊ ſuppoſuit capiti ſuo: dormiuit-
q; in eodem loco: ⁊ vidit in ſomnis ſcalam
vſq; ad celū erectam: ⁊ angelos aſcēdētes
⁊ deſcēdētes. Surgēſq; tulit lapidē ⁊ erex
it in titulū: fundens oleum deſup: fecitq;
altare domino dicēs: Nō ē hic aliud niſi do-
mus dei et porta celi. Ecce iſte antiqu⁹ ſi-
ne lege: ſine ſcripturis: ſāctificauit deo al-
tare: ⁊ domū dn̄i vocauit. q2 per ſpiritum
ſanctū tabernaculum dei ibi futurū preſci
ebat. Hec om̄ia figura futurorū erant. Ja-
cob nanq; qui relicto parente ierat ad labā
petiturus vxorem: ieſum chriſtum deſig̃t:
qui quaſi relicto patre celum deſeruit: car
nemq; noſtre corruptionis aſſumpſit.
Deinde relictis illis parentibus de quib⁹
carnem aſſumpſerat: ſcz iudeis: relicta q̊q3
patria de iudea: perrexit ad gētes: ductu-
rus ſponſam: id eſt eccleſiam. Hoc in itine
re iacob obdormiuit. q2 chriſtus in itinere
preſentis vite mortē in ara crucis ptulit.
Lapis quem iacob in itinere capiti ſuppo-
ſuit: humanitatem chriſti deſignauit: que
ſubiecta diuinitati deus vere creditur eſſe
caput chriſti. Scala erecta ad celum: ē via
⁊ aſcenſio graduum ⁊ virtutum. Aſcendi-
tur em̄. i. ad celeſtem vitam diuerſis gra-
dibus. Sūt em̄ aliqui legali coniugio ſup
na ſcandentes: alij in viduitate: alij in vir-
ginitate: alij in tumultu mundi: cōtra mū-
dum ⁊ contra diabolum pugnando. Alij
quoq3 ſtrepitum mundi rugientes: ⁊ ſpiri
talem hoſtem debellantes: in actuali vita
tot gradibus aſcenderūt ad celeſtia. Sunt
⁊ gradus in contemplatione: quos mona-
chi ad ſuperna tranſcendunt vel heremite.
Hi mundum exuerunt: hi vilib⁹ indumen
tis ſeſe ſpreuerūt: hi obedientiam ſectātes
dilectionem oſtenderūt. Tres itaq3 virtu
tes in eis ſpecialiter regnant: tribus gradi
bus v̄tutū: charitate ſcz humilitate ⁊ obe-
dientia celeſtia tranſcendūt. Charitas fra
ternitatis in cohabitatione oſtenditur: hu
militas in vilitate veſtimenti premōſtra-
tur: obedientia in libenti ſeruitute dn̄i pa-
rent voluntati fratrum declaratur. His di
uerſis gradibus virtutum in actuali ⁊ in
contemplatiua penetratur celum. Angeli
quoq3 quos iacob viderat aſcendere ⁊ de-
ſcendere: ſunt predicatores ſancti nunciā-
tes nobis verbum dei. Qui dicuntur aſcē
dere: dum aliquādo altiora: deſcendere ve
ro cum predicauerint humiliora. Altiora
vt in principio erat verbuz: humiliora: vt
nos predicamus crucifixum. Lapidem q̊3
quem iacob ſuppoſuit capiti vocauit domū
dei ⁊ portam celi. Iſte lapis: id eſt chriſt⁹
domus dei eſt vocatus. q2 ip̄e fuit inhabi-
tatio ſpiritusſancti: ⁊ in eo plenitudo diui
nitatis habitauit. Hunc lapidem ſiue hoc
altare: id eſt chriſtū reprobauerūt edificā-
tes: id eſt iudei traditiones patrum ſequē
tes. Homines murū cōtra deum peccatis
edificare ceperūt: cuius fundamēta primi
parentes per inobedientiam poſuerunt: ſ;
ſuper hoc fundamentum poſteri eorū mul
ta crimina extruxerūt: ſeq3 hoc muro a deo
⁊ ab angelis diuiſerunt. Ab hoc muro iu-
dei edificantes: chriſtum p̄ciosum lapidez
reprobauerūt. quia nullas originalis pec-
cati ſordes cum cemēto huius muri inuol
uerunt. Unde factus eſt eis lapis offenſi-
onis: ⁊ petra ſcandali. Super lapidē iſtuz
bene fundata ⁊ firmata conſtat eccleſia.
Chriſtus eſt ⁊ altare. quia in eo ⁊ per eum
ſpiritales et corporales oblationes deo pa
tri offeruntur. Eo mediante ⁊ propicio in
terceſſore: deus pater preſentia nobis ⁊ fu
tura largitur. Hoc altare: id eſt chriſtus
legalibus vnguentis quib⁹ antiquit⁹ alta L
ria vngueban̄t: necnō ⁊ vnguētis q̄b⁹ eccl'ia
ſtica altaria pungūtur ſpiritaliter ē delibu

tus. Ex q̄nq̃ nēpe ſpeciebus aromatū vi-
delicet ſmirna: cynamomo: calamo: caſſia:
oleo de oliuis erat vnguentum: quo altare
antiq̄tus eſt conſecratū ⁊ cōfectum: Nunc
videamus naturas ſinglaꝝ ſpecieꝝ. Smir
nam alij calami: alij mirre dn̄t eſſe reſinam
⁊ aptā inter pigmēta. Cinamomū aūt dcm̄
ē qḋ cortex eius in modū cāne ſit rotūdus
⁊ gracilis. Signitur ī india ⁊ ethiopia fru
tice breui: duoꝝ tm̄ cubitoꝝ: colore ſub ni-
gro vel cinereo: tenuiſſimarum virgarum.
Nam quod in craſſitudineȝ extenditur de
ſpectui habetur cū frangitur: viſibile vero
ſpiramentū emittit inſtar nebule ſeu pul-
ueris. Calamus quoq̃ aromaticus a ſimi-
litudine calami vſualis vocatur. Signitur
in india: multis nodis geniculatus fulu⁹
flagrans ſuauitate ſpūs cum frangitur: in
multas ꝑtes fit ſciſſilis: ſimtlano guſtu caſ
ſiam: cū leui acrimonia remordenti. Caſſia
etiam naſcitur in arabia: virga robuſti cor
ticis: ⁊ purpureis folijs: vt piperis. Eſt āt
virtutis cynamomi et ſimilis: ſed potētior
imperio. Oleū itaq̃ ab olea nominatur. nā
olea ē arbor vñ diriuatur oleū. Sed qḋ ex
albis oliuis fuerit exp̄ſſū: vocatur ſpanuȝ.
qḋ aūt ex fuluis oliuis ⁊ nondū maturꝭ fu
erit exp̄ſſum: viride appellatur. qḋ vero ex
nimiū maturis cōmune dicitur. Ex his ad
vſum vite primum ē ſpanum: ſecūdū viri
de: tercium cōmune. Illud aūt oleū quod
nulle rei fuerit admixtum: purum dicitur
Hoc q̄ppe vnguēto harum quinq̃ ſpecierū
q̄ inungebat̄: aut ſacerdos vel rex: ſiue ꝓ-
pheta efficiebatur. Ad conſecrationem q̊ȝ
eccleſiaſtici altaris duo adhibentur: thus:
⁊ oleum. Thus ē arbor arabie inmēſa at-
q̃ ramoſa: leniſſimi corticis: ſucū aromati-
cū fundens. Hec deniqȝ confectio ſeptē ſpe
cierū q̄ altaria inunguebātur: deſignabat ī
unctionem ſanctiſpiritus: q̄ ꝑunctus ē ip̄e
rex. Et que ē nimiꝝ vnctio ſpūs ſācti. Sep
tem ſcȝ dona ip̄ius. Que ſūt itaqȝ dona ſpi
Eſaie. xi. ritusſancti: Donū ſeu vnctio ſpūſſancti eſt
timor: pietas: ſcientia: fortitudo: conſiliū:
intellectus: ſapientia: Qua ꝑfecto vnctio
ne hoc altare id eſt chriſtus ē ꝑunctus: vñ ſa-
cerdos rex ⁊ propheta eſt effect⁹. Prophe
ta: iuxta illud moſaicuȝ: Propħam ſuſci-
tabit ds̄ vob: illū tanq̃ me audietis. Sa-
cerdos quoqȝ ſcḋm illud: Tu es ſacerdos
in eternum ſm̄ ordinē melchiſedech. Et ſi
cut ſacerdotū ē thus offerre: ſic chriſtus q̄

eſt omī thure ꝑcioſior: ſeip̄m dō patri pro
XXIIII
nobis obtulit acceptabile ſacrificiuȝ ī odo
rem ſuauitatis. Rex q̊ȝ chriſtus ē. q² oleo
ſpiritali delibut⁹: rex erat regum: ⁊ domi-
nus dominantiū. Regit nanqȝ et conſeruat
nauiculam petri: id ē eccl̄iam ſuā: ne inter
huius ſeculi ꝓcellas deficiat. De hac ip̄a
vnctione huius regis ⁊ ſacerdotis dauid
teſtatus ē dicens. Propterea vnxit te de⁹
deus tuus oleo leticie. Hūc q̄ppe lapidem
id eſt chriſtum cū iacob inunxiſſet: domū-
qȝ dei hoc mō ꝓnunciaſſet: addidit. Et vo
cabitur porta celi. Chriſtus vocatur porta
celi. q² ip̄e ē oſtiuȝ paradiſi: vt ibi: Ego ſū
oſtium. Porta celi fides eſt ⁊ baptiſmus:
porta celi poſt baptiſmum lapſis: peniten
tia: confeſſio: ⁊ ſatiſfactio. Per has portas
celi fidei et baptiſmatis: penitentie et con
feſſionis credentibus ac penitentibus in-
greſſus pāditur regni celeſtis. His allego
rice de lapide ⁊ porta id ē chriſto digeſtis:
qūo et duo altaria cōſtent in nobis: diligē
ter conſiderandum ē vobis.

Diuiſio.

D Uo altaria dudum extructa legū
tur: vnū in tabernaculo moſaico:
quod altare holocauſti dicebatur: aliud in
templo ſalomonis qḋ altare thimiamatis
vocabatur. Altare holocauſti erat cōſtru-
ctū ex inputribilibus lignis ſethim: ⁊ ha-
bebat quinqȝ cubitos in latitudine: ⁊ quin Exo. 38.
qȝ in longitudine: tres q̊ȝ in altitudine: et
coopertum erat ere. Hoc altare quattuor
angulos habebat: ⁊ ex ip̄is q̄ttuor cornua
ꝓcedebāt. Erat inane ⁊ ꝯcauū: vt ad ſuſci
pienda tam ligna q̃ ſacrificia locus ſpaci-
oſus haberetur. Habebat hoc altare crati-
culam in modum retis eneam: vt per cre-
bras aperturas: ignis ſuppoſitus ad ſūmē-
das hoſtias libere penetraret. Altare igit̄
holocauſti ex īcorruptibilib⁹ lignis extru
ctū: corda ſūt elcōꝝ: in q̄b⁹ tāq̃ ꝯſecr̄ta ſacri
ficia dn̄o offerūt̄ bonoꝝ oꝑm ſtudia. Que
corda elcōꝝ ita īcorrupta ꝯdecet eē vt dig
ni ſint ſpūmſcm̄ habitatorē ſuſcipe. Hoc ſi
q̄dē altare. v. cubitos ī longitudīe ⁊ latitu
dīe deſcribit̄ hr̄e. Quid ergo lōgitudo vl̄
latitudo altarꝭ niſi. v. ſenſ⁹ nr̄i corꝑis? Vl̄
q̄d ē altarꝭ lōgitudo: niſi patiētie ꝑfectio.
aut q̄d latitudo illi⁹ niſi ꝑfectō caritatis q̄
illi dn̄o ꝯſecr̄nt̄: q̄ ſe ī oīb⁹ patiētes exhibēt
Hoc altare tres cubitos altitudinis habu-
it. q² mēs electoꝝ ꝑ hec tria fidē: ſpem ⁊ ca

XXIIII ritatem ad amorem dei aſcendit. Cooperiebatur ⁊ ere hoc altare. q2 ſicut es diu icorruptibile pſeuerat: ſic virtutes fideliuꝫ in cis vſqꝫ in finem firmiter perdurant. Habuit quoqꝫ quattuor cornua ex q̃ttuor angulis ꝓcedentia. Quattuor altarꝭ cornua ſunt ſancte crucis latera altitudo ſcꝫ ꝓfunditas: longitudo: et latitudo. His quattuor lateribus crucis ſcꝫ altitudine: id eſt ſpe ꝓfunditate: hoc eſt fide: longitudine: id ē pſeuerātia patiētie: latitudine quoqꝫ: hoc eſt charitate: munitur vndiqꝫ altare ſancte eccleſie: id eſt corda fidelium p mūdū vniuerſum. Sūt eni cornua: virtutum munimenta. Erat itaqꝫ hoc altare vacuuꝫ ⁊ inane vt ad ſuſcipiēda tam ligna q̃ ſacrificia locus ſpacioſus haberetur. Quiſqꝫ altare dn̄i eſſe deſiderat: hic ſe ab omni cōtagiōe mundanoꝝ exinanit: vt i eo ligna celeſtium verboꝝ ⁊ hoſtia virtutum ſpacioſū locum habeāt: ⁊ ſpiritusſancti flammam q̄ eccleſiaſtice hoſtie. i. corpus et ſanguis dn̄i cōſecrantur ſuſcipiat. Niſi eni exinanierit qđ infra ſe eſt: non merebitur ſuſcipere qđ ſupra ſe eſt. Habebat hoc altare craticulaꝫ in modum retis eneam: vt per crebras aperturas: ignis ſuppoſitus ad ſumendas hoſtias libere penetret. Neceſſe eſt eni: vt electi dei corda ſuā aperiant diuine gratie: et q̄ſi plurimis patefactis ianuis ſedulo depcentur: vt p ſingula bona que inchoant: q̄ſi per ſingula victimarum fruſta ſua eos gratia illuſtrare: ⁊ ad amorem ſuum dignetur accendere. Hec de altari holocauſti: id eſt de corpore noſtro: in quo offerantur bona opera domino. Nunc de altari incenſi:

3. reg. 7. quod in templo ſalomonis poſituꝫ erat cōſiderem9. Altare hoc aureum erat: ⁊ inadolēdum thimiama factum. Sicut eni in altari holocauſti ſignificantur electi: q̄ ſe crucifixerūt cum vitijs et concupiſcentijs: nec ſꝫm deſideria carnis ambulabant: ſed quaſi domino immolantes: oīes corpis ſenſ9 dedicauerunt: per ignem ſancti ſpirit9 voluntati eius: ita ꝓfecto et illi altari incenſi nō īmerito comparātur qui maiori pfectōne mētis extinctis ꝓrſus illecebris carnis ſola orationum vota dn̄o offerunt: carnem ſuam ſubicienteo: oīes carnis illecebras euicerunt: ⁊ in carne non carnaliter viuentes celeſtem in terris vitam ducunt. Hoc altare incenſi quanto fulgore metalli aliis eminebat: tanto quantitate minus erat. Quanto eni ſanctiores: tanto pauciores. Recte ergo in longitudine et latitudine altaris quod quadrāgulum erat: patientia ⁊ charitas deſignat: quia perfectoꝝ anime federatio adinuicem virtutibus quantum diligere fratres ſtudent tm̄ ⁊ ferre ſufficiunt: ⁊ q̄ntum ferre: tantum diligere. Duos cubitus habet in altitudine. q2 duplex premium in ſupernis ſperant ſe recipere animarum et corporum. Cornua ex ipo procedentia eminentiam fidei et ꝟtutum ſignificant. Ex ipſo vero ꝓcedūt. q2 electi opera ſua non ad faciem hominū ſpecietenus oſtēdunt: ſꝫ in ima radice cordis imobili exercent affectu. Auro veſtitur. q2 quiqꝫ pfecti luce interne ſapientie refulgent. Huius altarꝭ deauratur craticula: que parata erat in medio eius ad ſuſcipienda thimiamata cum interiori homine noſtro reſplendet p fidem chriſti gratia. Parietes deaurantur cū eadem gratia diuine dilectionis per bona opera exterius dilatatur. Cornua deaurantur cum fiducia fortitudinis iuſtorum ſplendore interne lucis choruſcat. His igitur in mente noſtra rite diſpoſitis: iam ꝓculdubio deo placitas ⁊ ſup omnē aromatū puluerē orationū hoſtias redolētes offerimus. Dn̄o nr̄o ieſu chriſto: q̄ cuꝫ patre et ſpū ſcō viuit ⁊ reg: d. p infi ſ. ſ. Amen.

Explicit liber: Deflorationum patrū: Baſilee impſſus: Anno dn̄i. M.CCCC.LXXXXIIII.

BIBLIOTHECA ... LISBON

/ Ex. completo com 159 fls. (alias 160 fls.)
Falta a últ. fl. em branco